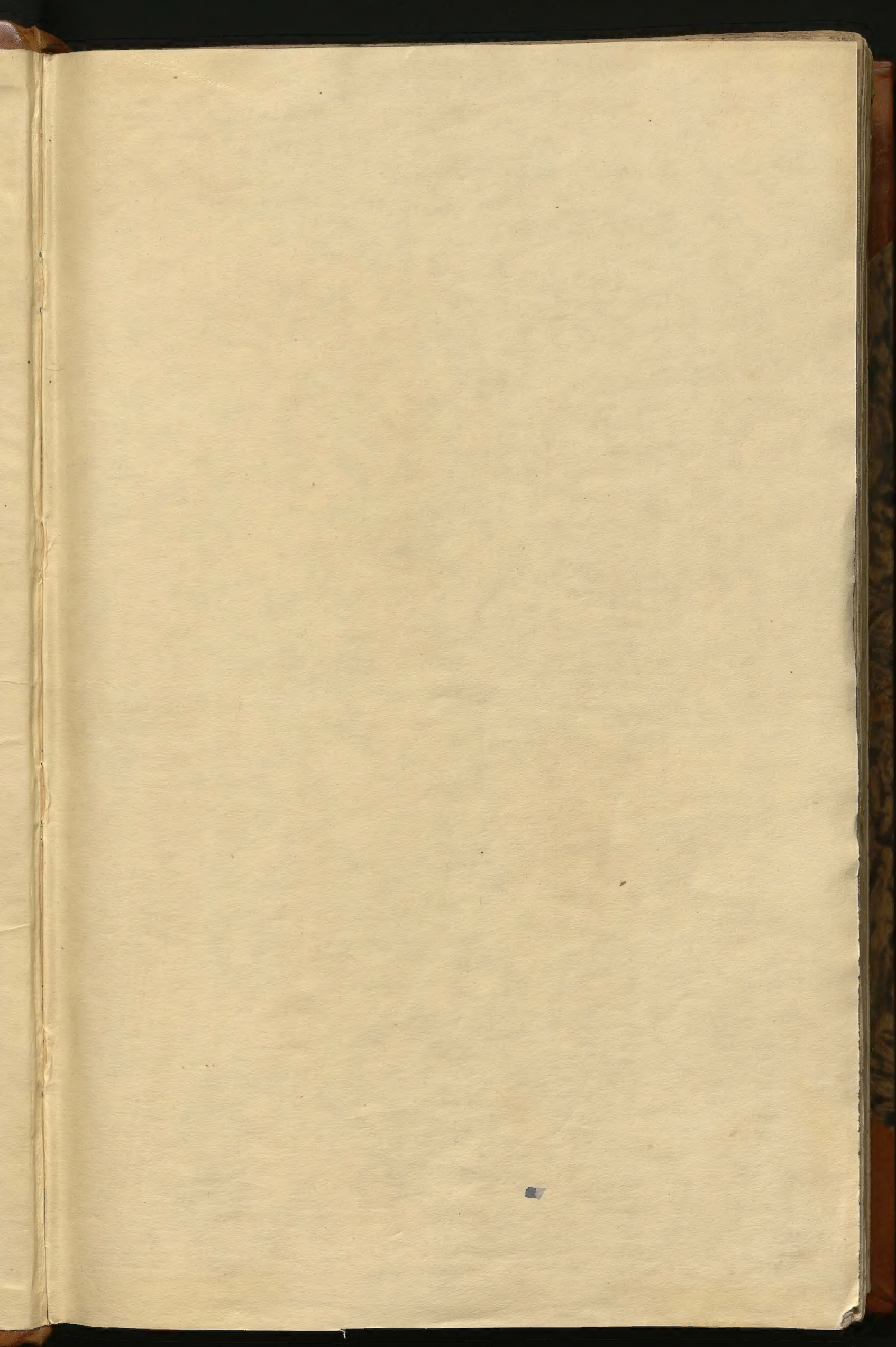

Rękopis wyrestaurował i oprawił Zakład inżynierski
Robert Jahoda w r. 1934.

Protocollo Expeditionum
publicarum

Anno Domini

1725

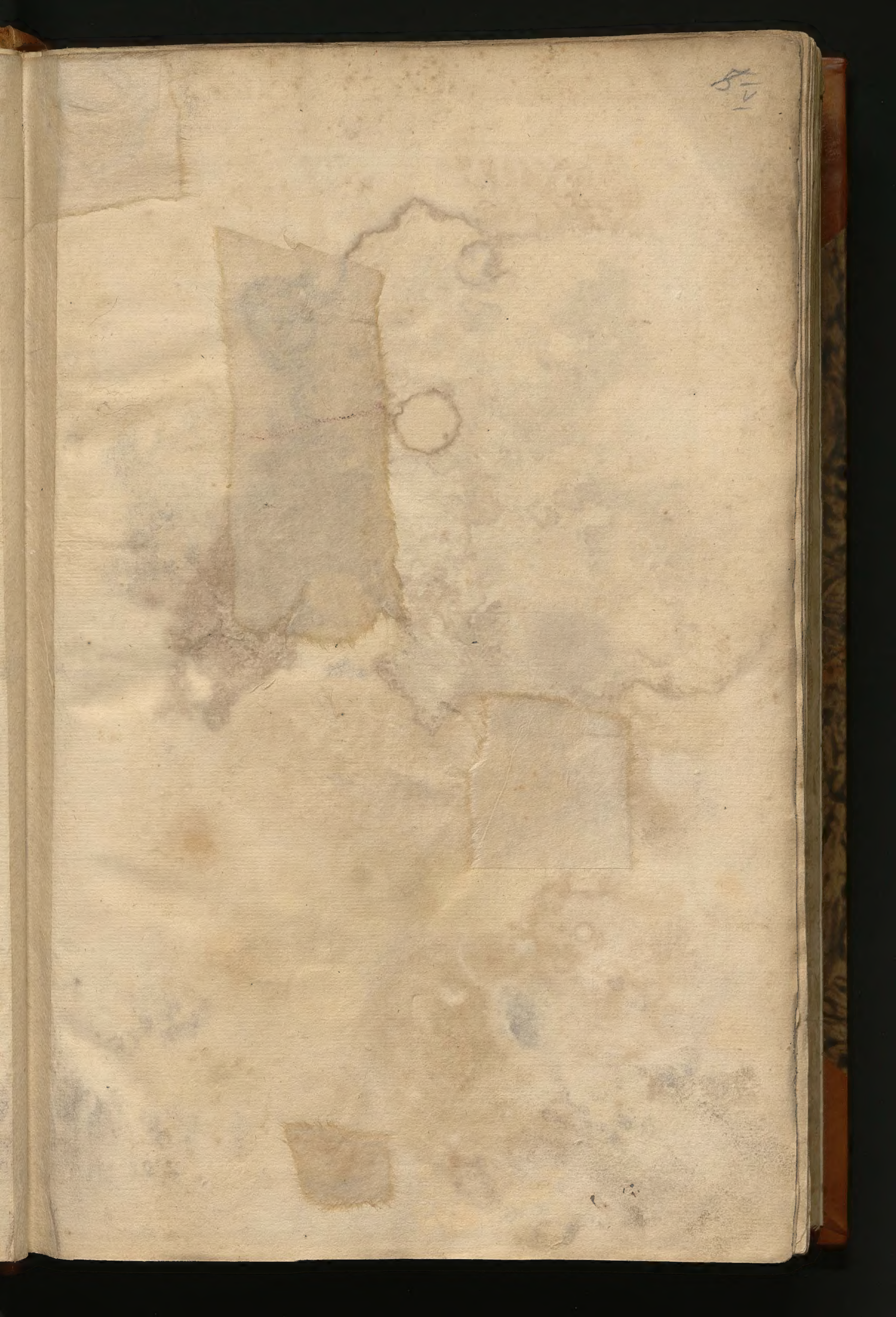
N. Inv. 6296

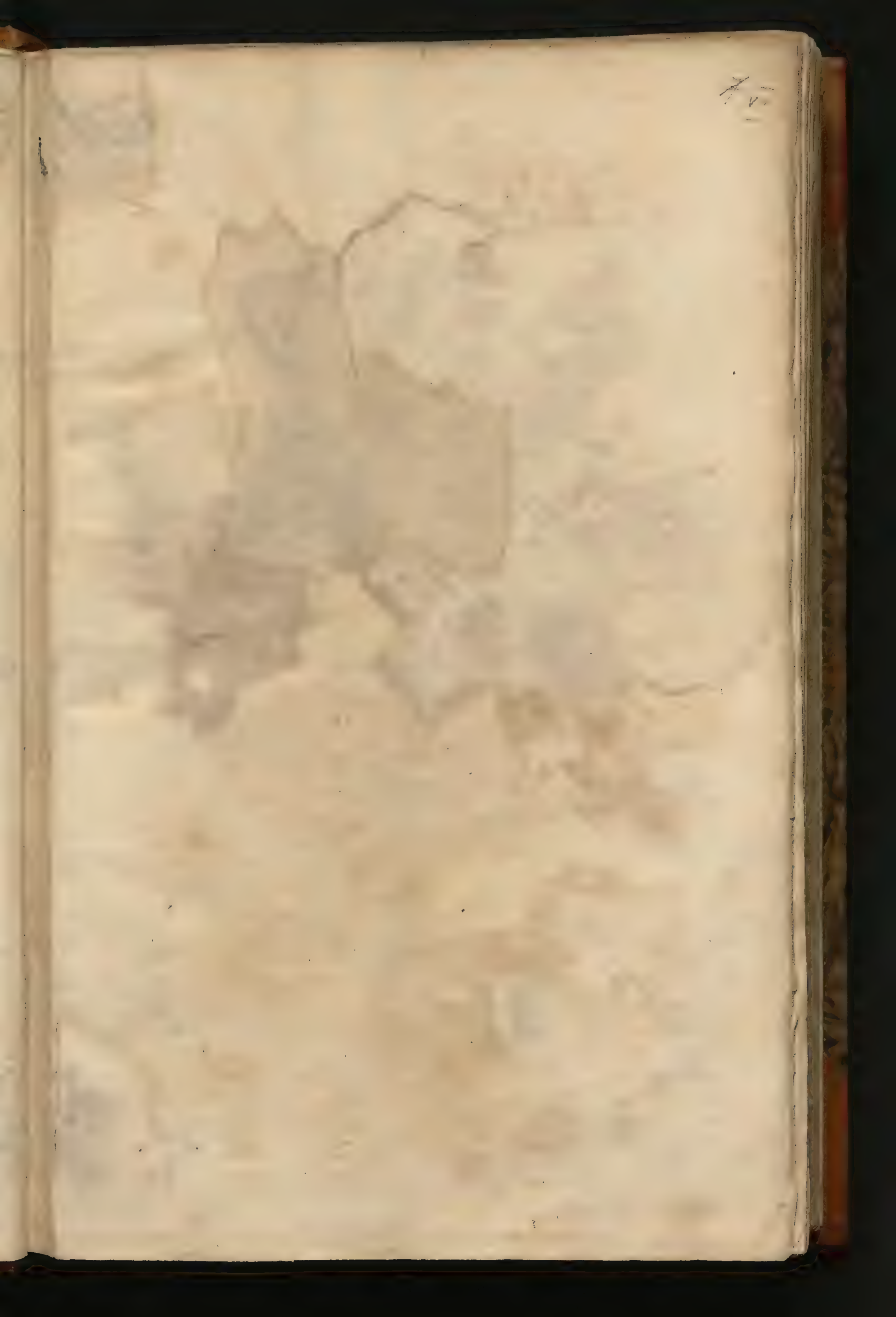
11 2

4^{IV}

8-12

8VI

Index Expeditionum Publicarum in Anno 1725.

Folia

Lettre de S ^{te} Mgr le Comte Lagnan a S ^{te} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne a Rome le 9 Xbre 1724. — — — — —	1.
Repons a cette lettre de Kupisk 7 du Janvier 1725. — — — — —	1.
Littera Illmi et Excellm Im Supremi Regni cancellarij ad Cardinali Protectorum Leon a Kupisk 8 7 Januarij 1725 — — — — —	2.
Lettre de S ^{te} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne a Mr l'Abbe Baron de Schenk Doyen dell Eglise Cathedrale de l'armie et Presot de Sting a Kupiski 14 du Janvier 1725 — — — — —	3.
Lettre de S ^{te} Mgr le Feltmarechal Fleming a S ^{te} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne de Varsovie 6 Janvier 1725 — — — — —	4.
Repons a cette lettre de Kupiski le 14 du Janvier 1725 — — — — —	5.
Breve Apostolicum ad Illm Secretum Dni Joanne Szembek Supremi Regni cancellarij — — — — —	6.
Responsum Illmo ad pcedentes in Kupiski die 7 Febr — — — — —	7.
Littera Regi in Propria ad Serenissimam Regem Polonia — — — — —	8.
Epistola unius Palatini Lenah Polonia ad omnes Mlepis Præfatos Præfatos sup litteras Rectoris Brandenburgici ad Regem Polonia datas et de judicio sup Thronens lato lato conquerentes — — — — —	10.
Continuatio 11- 12- 13- 14- 15- 16- 17 et — — — — —	18.
Lettre de S ^{te} Mgr le Feltmarechal Fleming a S ^{te} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne a Dresde ce 10 Fevrier 1725 — — — — —	18.
A Clarification sur l'affaire de Thorn en vicié au Ministre du Roy le Baron de Gersdorf a Ratisbonne Dresden le 6 Fevrier 1725 — — — — —	19.
Relation du Coniller prive Baron de Gersdorf Ministre Plenipotentiaire du Roy ala Diete de l'Empire en date de Ratisbonne du 6 Fevrier 1725 — — — — —	21.
Let Illm P ^{re} mier d'Ordre Russe de Illm P ^{re} mier d'Ordre W ^o 13 Febr 1725 — — — — —	23.
Repons naten list 2 Kupisk 14 martij — — — — —	24.
Lettre de S ^{te} Mgr le Feltmarechal Fleming a S ^{te} Mgr le G ^o Chancelier de la Couronne Dresden le 14 Fevrier — — — — —	25.
Lettre du Roy au Grand General de la Couronne du 7 Febr — — — — —	25.
Lettre du Roy au Grand General de la Couronne du 8 Febr — — — — —	26.
Let Illm P ^{re} mier d'Ordre Russe de Illm P ^{re} mier d'Ordre W ^o 2 Dresden 14 Febr — — — — —	28.
Discours de Mgr Finck Ministre de S ^{te} Mte Britanniq tenu le 7 de Fevrier — — — — —	29.
aux Ministres Prangeliques qui ont été chez luy — — — — —	29.
Continuatio 30- 31 — — — — —	32.
Littera Regis Anglia ad Regem Polonia — — — — —	32.
Epis de la Charangue de Mr Edward Finck Fils adet de Mle Plot finck ham et Ministre Plenipotentiaire de S ^{te} Mte Britanniq aupres de S ^{te} Mte le Roy de Cologne Clecteur de Saxe a sa Premiere audience du 16 Febr — — — — —	34.
Continuatio 35- 36- 37 — — — — —	38.
Repons a S ^{te} Mte Regem Polonia Regi Anglia Dresden 16 Febr — — — — —	38.

Repon. I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do I M ^{te} Pana Xcia P ^{re} kanclerza Litew Kupiski 25 Feb	39
List I M ^{te} P ^{re} kanclerza do I M ^{te} X ^o P ^{re} kanclerzys W ^o K ^o w Kupiski 26 Feb	40
Repon. I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do I M ^{te} X ^o Bpata Krakiejskiego Przewora Tymiekiego & ten prote 24 Feb	41
In Kupiski 24 Feb Generoz & Herman sekretarij Thronowenit ad M ^{te} P ^{re} kanclerza Litew Regim ^o cellarij & m ^{te} Civitis m ^{te} Principaliu exposit. sua M ^{te} Excellenczys sunt	42
Continuado	43
Liters Civitis Thronowenit ad M ^{te} et Excell ^o Supremu ^o Regim ^o anc ^o 29 Janu ^o	44
List I M ^{te} P ^{re} kanclerzys W ^o K ^o & w ^o K ^o 24 Feb	45
List I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do I M ^{te} P ^{re} kanclerza Litew 27 Feb	46
List I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew w Kupiski 28 Feb	47
List Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o & Drexna 28 Feb	47
Reponse du Roy a Mr Finck Dresden le 16 Fevrier	48
Conference du 17 Fev ^o entre l'Envoye de l'Angleterre Finck et le Vice Chan- cellier de Lithuanie	49
Projet de la reponse que le Roy pourroit faire a la lettre de la Reance du Prince	50
List I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew 28 Feb	51
De Mr Palma auditeur de la Nunciature a S ^o m ^{te} le Grand Chancelier de Varsovie le 3 Mars	53
Continuado 54-55-56	54
Repon ^o ad Superi ^o scriptas literas 4 Mar: de Kupiski datu ^o	57
De Xcia I M ^{te} Prymasa do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o & Skiermiewic 24 Feb	59
Repon ^o iraten list Xcia I M ^{te} Prymasa do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o & Kupiski 4 Mar	61
S. E. le Nonce a S ^o m ^{te} le Grand Chancelier de la Couronne de Dres- den 28 Feb	63
Continuado 64-65	66
Reponse a cette Lettre de Kupiski 3 Mars	66
De Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o & Drexna	67
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o repon ^o Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew & Kupiski 2 Mar	68
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do I M ^{te} X ^o P ^{re} kanclerza Koronneg ^o 8 Mar	69
De Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o & Drexna 28 Feb	70
De I M ^{te} Pana Kanclerza W ^o K ^o do Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew repon ^o & Kupiski 13 Mar	71
Continuado 72	73
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew & Kupiski 13 Mar	74
De S ^o m ^{te} le Feldmarechal Fleming a S ^o m ^{te} le Grand Chancelier de la Couronne de Dresde le 3 Mars	75
Reponse a cette Lettre de Kupiski 13 Mars	76
De Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew do I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Koron: 2 Drex 1 Mar	77
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew & Kupiski 13 Mar	78
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza do I M ^{te} X ^o Biskupa Hajan ^o 13 Mar	79
De Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew do I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o 13 Mar & Drexna	80
De I M ^{te} P ^{re} kanclerza W ^o K ^o do Xcia I M ^{te} P ^{re} kanclerzys Litew 13 Mar	81

39	Do Xcia Msi Prymasy do Msi. P. Kancelerza W.K. z Skiermiewic 8 Marty — — — — —	83.
40	Od Msi. P. Kancelerza W.K. do Xcia Msi Prymasy 13 Marty — — — — —	84.
41	Od Msi. P. Wdy Polockrejskiego do Msi. P. Kancelerza W.K. z Lwowa 7 Marty — — — — —	86.
	Continuac 87 — — — — —	88.
	Repons na ten List z Kupisk 19 Marty — — — — —	88.
42	Do Xcia Msi. Podkanclerzego Litew do Msi. P. Kancelerza W.K. z Drezna 10 Mar — — — — —	89.
44	Continuac 90 — — — — —	91.
44	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Xcia Msi. Podkanclerzego repons z Kupisk 21 Marty — — — — —	91.
46	Continuac — — — — —	92.
	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Msi. P. Wdy Mazowieckiego z Kupisk 22 Mar — — — — —	93.
47	De 1 ^{re} Lete a 18 ^{le} le Grand Chancelier — — — — —	94.
47	De 1 ^{re} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne au Roy le 14 Mars — — — — —	95.
48	De 18 ^{le} le Nonce a 18 ^{le} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne de Dresde 7 Mars — — — — —	96.
49	Continuac — 97 — — — — —	98.
50	De 18 ^{le} Mgr le Grand Chancelier de la Couronne a 18 ^{le} le Nonce de Kupiski le 16 Mars — — — — —	98.
51	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Msi. P. Podkanclerzego Koron: z Kupisk 21 Mar — — — — —	99.
53	Continuac — — — — —	100.
54	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Xcia Msi. Podkanclerzego Litew 4 April — — — — —	101.
57	Do Xcia Msi. Podkanclerzego Lit: do Msi. P. Kancelerza W.K. 28 Mar — — — — —	102.
59	Continuac 103 — — — — —	104.
61	Conference entre de Sr Finck et Les Vice Chancelliers de la Couronne et Lit ^{le} le 26 Mars — — — — —	104.
63	Continuac 105 - 106 - 107 - 108 - 109, 110 — — — — —	111.
66	Reponse donnee par M. M. le Vice Chancelliers de la Couronne et Lit ^{le} a Mr Finck a Dresden 26 Mars — — — — —	111.
67	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Xcia Msi. Podkanclerzego Litew z Kupisk 8 Apr. — — — — —	112.
68	Continuac 113 — — — — —	114.
69	Do uradzonych Komisarzow na Ludy Pograniczne — — — — —	114.
70	Do uradzonych Międzysejmowych Kancelarza Zakroczymskiego — — — — —	115.
	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Xcia Msi. Podkanclerzego Lit z Kupisk 31 Mar — — — — —	116.
71	Ad Cardinale Protectori ab Illmo Dno Cancellario Regni — — — — —	117.
73	De 18 ^{le} Mgr le Comte Fleming Feldmareschal a 18 ^{le} Mgr le Grand Chan- cellier de la Couronne de Dresde 24 Mars — — — — —	118.
74	Reponse a cette Lettre du 4 Avril de Kupiski — — — — —	119.
	Except z listu Msi. P. Podskarbiego W.K. do Msi. P. Podkanclerzego Koron z Radzyny 31 Marty — — — — —	120.
76	Continuac 121 — — — — —	122.
77	Do Msi. Panny Malty Zgromadzemia Wilenskiego P. P. Wizytok 29 Mar — — — — —	123.
78	Do Msi. X. Biskupa Wilenskiego ead ^{le} d ⁿⁱ — — — — —	124.
79	Civitas Elbingensis ad Illmo Dno Cancellario Regni 31 Mar — — — — —	125.
80	Repons ad precedentes ex Kupiski de 8 Aprilis — — — — —	126.
81	Do Msi. P. Kancelerza W.K. do Msi. P. Podkanclerzego Koron: z Kupisk 4 Apr — — — — —	127.

Do M ^{ci} R. Podkanclerz ^{ego} Kor. do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o 14 Apr: z Drezna	129.
Repons na ten list z Kupisk 15 Apr:	129
Do M ^{ci} Podkanclerz ^{ego} Litew do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Drez. 4 Apr	130.
Repons na ten list z Kupisk 15 Apr	131.
De Mr le Conseiller de terras a 18 m ^{gr} le Feltmareschal de Vienne	
le 24 Fevrier	133.
Continu ^o 134	135.
Do Trybunatu J ^{adom} skiego Karbowego 8 Apr:	135.
Do urodzonych Kommissarzyow eade die	137.
Do M ^{ci} P. Referendarza Koron: od M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Kupisk 10 Apr.	138
Do K ^{ci} M ^{ci} Podkanclerz ^{ego} Litew: do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Drez. 7 Apr	139.
Repons na ten list z Kupisk 18 Apr	140.
Do M ^{ci} R. Podkanclerz ^{ego} Koron. do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Drez. 7 Apr	140.
Repons na ten list z Kupisk 18 Apr	141.
Continu ^o 142-143.	144.
Do M ^{ci} R. Podkanclerz ^{ego} K ^o do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Drez. 11 Apr	144
Do J ^{asme} Wiel. K ^{ur} telana Krakow Helmana W ^o K ^o z Drez	146
Continu ^o 147-148-149	150
Do Ich M ^{ci} ow R. y K ^{ci} Podkanclerz ^{ych} K ^o y Lit ^o z Drezna 13 Apr	150
Continu ^o 151-152-153-154	155.
De 18 m ^{gr} le Feltmareschal Fleming a 18 m ^{gr} le Grand	
cellier de la Couronne de Drezde 13 Avril	155.
Do Ich M ^{ci} ow Podkanclerz ^{ych} K ^o y Lit ^o od M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o 22 Apr	156
Continu ^o 157-158-159-160-161	162.
Do M ^{ci} R. Podkanclerz ^{ego} K ^o z Kupisk 29 Apr	162
Memoriale ablegati Brandeburgici ad S. R. M ^{te} Varsavia 18 Apr	163.
Do K ^{rola} M ^{ci} do Carowey M ^{ci}	165.
Do K ^{ci} M ^{ci} Podkancl ^{er} Lit ^o do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o z Drez. 18 Apr	167
Continu ^o 168-169-170	170
Repons, z Kupisk 29 Apr	170
De Mr terras a 18 m ^{gr} le Comte Fleming de Vienne 11 de Avril:	172.
M ^{ci} P. W ^o Podlaski Helman Polny Kor: do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o 25 Apr.	174.
M ^{ci} P. K ^{ur} telan Krakow: Helman W ^o K ^o do M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o 25 Apr	176.
Repons z Kupisk 5 M ^{aj}	177.
De 18. m ^{gr} le Comte Fleming Feltmareschal a 18 m ^{gr} le Grand	
Chanceller de la Couronne de Leipzig 27 ^e Avril	179.
Drezde le 20 Avril	181
Continu ^o 182-183-184-185	185.
De 18 m ^{gr} le Grand Chanceller de la Couronne a 18 m ^{gr} le Felt	
mareschal Fleming de Kupiski 9 M ^{aj}	186
Od M ^{ci} P. Kanclerza W ^o K ^o do M ^{ci} Podkancl ^{er} : K ^o z Kupisk 9 M ^{aj}	187
Continu ^o 188	189.
Konstytucje Koronne do traktowania z prostro nemi potencjami idem	
missurkow naznaczejce	190
Continu ^o 191-192-193	194

	M ^o P ^o Kancelerza W ^o K do M ^o i X Biskupa Piotrkowskiego Instancya za miaz-	195.
	tem Krakow 29 Apr - - - - -	196.
	D M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K do M ^o i P ^o Marszałka Trybunału Nadomj zatorz	197.
	List Xcia M ^o i Wdy Krakow. do M ^o i Biskupa Krakow & exartorysta	198.
	Procurans M ^o i P ^o Wdy Wilenskiego w Het. Lit ^a - - - - -	199.
	Respons Xcia Biskupa Krakow na list Xcia Podkanclerz Lit ^a 16 Febr	200.
	Respons Legasz temux Xciu Pod: - - - - -	201.
	Respons Legasz temux Xciu z Kielc 15 mar: - - - - -	202.
	Tenxe do Xcia M ^o i Podkanclerz 29 mar: - - - - -	203.
	D Xcia Prymasa do Xcia Biskupa Krakow: 4 Apr - - - - -	205.
	Respons Xcia Biskupa Krakow na tenxe 6 apr - - - - -	206.
	Continuac 207 - - - - -	208.
	Respons Xcia Biskupa Krakow M ^o i Homanskiermu 15 Apr	209.
	P Xcia Biskupa Krakow do M ^o i P ^o Gasparego Sekretarza Xcia M ^o i	210.
	P Xcia Prymasa do Xcia Podkanclerzego 10 Apr - - - - -	212.
	Continuac 213 214 - - - - -	215.
	D I. ^o Gasparego do Xcia M ^o i Biskupa Krakow 10 Apr - - - - -	216.
	Respons Xcia Biskupa Krakow M ^o i P ^o Podkanclerzemmitew 19 Apr	218.
	Respons Legaz Xciu M ^o i Podkanclerz Lit. 19 apr: - - - - -	219.
	Epliao edicti oia dissidentes emanati - - - - -	220.
	Continuac 220 221 222 - - - - -	223.
	Edictal oia dissidentes - - - - -	223.
	Continuac 224 225 226 - - - - -	227.
	Ex ministro Aula Berolinensis - - - - -	228.
	List do wojewodztwa wielkopolskich na seymik electionis Kommissa	229.
	Continuac 230 231 - - - - -	232.
	Respons Xcia Biskupa Krakow M ^o i X Podkanclerz Kor 29 Apr - - - - -	233.
	D Xcia Biskupa Krakow do Xcia Podkanclerz Koron: 3 Maji - - - - -	235.
	Littere Cellm Epopi Cracoviensis ad Monm Dni Fleming 3 Maji - - - - -	236.
	La Lettre de Ex Mgr le Comte Fleming a Ex Mgr l'Evêque	
	de Cracovi a Dresde le 10 du Maji - - - - -	237.
	D Xcia Biskupa Krakow do M ^o i P ^o Fleminga Komissarszego - - - - -	239.
	Excerpt z listu Legaz Xcia do M ^o i X Podkanclerz 24 Maji - - - - -	239.
	D M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K do Xcia Biskupa Krakow 2 Junij - - - - -	240.
	D M ^o i X Suffragana Krakow do Xcia Biskupa Krakow 17 Juny	241.
	Respons Xcia M ^o i do Suffragana 22 Juny - - - - -	243.
	Respons Xcia Biskupa Krakow M ^o i P ^o Flemingowi - - - - -	244.
	D M ^o i X Podkanclerz Koron do M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K 1 Maji	245.
	Respons natenzce & Kupisch - - - - -	245.
	D M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K do M ^o i X Podkanclerz Koron: - - - - -	246.
	Continuac 247 248 - - - - -	249.
	List M ^o i P ^o Podskarbiego W ^o K do M ^o i X Podkanclerzego Koron: - - - - -	249.
	List M ^o i P ^o Wdy Podaskrejs Hetmana Polz Ko: do M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K	251.
	D M ^o i P ^o Orbita & Sepalonicki do Legaz M ^o i Hetmana - - - - -	251.
	Continuac 252. 253. - - - - -	254.
	Respons M ^o i P ^o Kancelerza W ^o K do M ^o i P ^o Hetmana W ^o K 23 Maji	254.

Do Ksi. M. Podkanclerz Litew do M. P. Kanclerza Koron 4 Maji	255.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Festmarchal Fleming a S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier de la Couronne a Leipzig le 5 Maji 1725	257.
La Reponse de S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier de la Couronne a Mgr. Le Festmarchal Fleming a Kupiski le 16 du Maji 1725	259.
Do Ksi. Podkanclerz Litew do M. P. Kanclerza W. K. & Drozna 9 12 Maji	259.
Reponse Temuz Ksi. Podkanclerz Litew 29 Maji	261.
Do Ksi. M. Podkanclerz Litew do M. P. Kanclerza W. K. 23 Maji	262.
Reponse Temuz Ksi. & Kuris K.	262.
Do M. P. Kanclerza W. K. do Ksi. Wdy Krakow 27 Maji	263.
Do M. P. X. Podkanclerzego Koron do M. P. Kanclerza W. K.	264.
Do Tegosz M. P. X. do M. P. Kanclerza 16 Maji	264.
Reponse M. P. Kanclerza Temuz	265.
M. P. Kanclerza W. K. od M. P. Wdy Podlaskiey Het. Pol. K.	266.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Fleming a S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier de la Couronne	267.
La reponse de S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier a S. Ex. Le Fleming	268.
Do M. P. Kanclerza W. K. do M. P. Wdy Marowicz 28 Maji	268.
Do M. P. Krakowskiey Het. W. K. do M. P. Kanclerza W. K. 17 Maji	270.
Do M. P. Helmana W. K. do M. P. Kanclerza W. K. 19 Maji	271.
Reponse M. P. Kanclerza W. K. do M. P. Helmana	272.
Do M. P. Dra Podkanclerza W. K. do M. P. Kanclerz W. K. 12 Maji	273.
Reponse na tenze & Kupis K.	274.
List M. P. P. Krowieckiey do M. P. Kanclerza W. K. 26 Maji	275.
Continuav 275	277.
Reponse M. P. Wdzie	278.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Fleming a S. Ex. Le Gr. Chancelier de la Couronne	279.
Traduction de la Contre declaration de la Mte. Le Roy de Pologne	279.
Traduction de la convention	281.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Gr. Chancelier de la Couronne a S. Ex. Fleming	282.
List M. P. X. Podkanclerzego do M. P. P. R. R. 30 Maji	283.
List Ksi. Biskupa Krakow do M. P. X. Podkancler Koron 20 Maji	284.
List M. P. Wdy Marowiedzkiey do M. P. Kancler W.	285.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier de la Couronne a M. P. Fleming	286.
Do M. P. Kanclerza W. K. do M. P. Wdy Marowicz 6 Juny	286.
Do M. P. Kanclerza W. K. do M. P. X. Biskupa Podlaskiey	287.
Do M. P. Wdy Podlaskiey Hetm. W. Poln. do M. P. Kancler W. K.	287.
Do M. P. Kanclerza W. K. do M. P. X. Suffragana Krakow	289.
List od Ich M. P. P. Kanclerzow W. K. do M. P. Panny Kupmiewski	290.
Do M. P. Kanclerz W. K. do M. P. P. Marpatka W. K.	291.
Do M. P. Kanclerza do M. P. X. Podkanclerz K. K.	292.
Do Ksi. M. Kanclerza W. K. List do M. P. Kanclerz W. K.	294.
Reponse Temuz Ksi. M.	294.
La Lettre de S. Ex. Mgr. Le Fleming a S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier de la Couronne	295.
La reponse de S. Ex. Mgr. Le Grand Chancelier	297.

5.	Do Msi P Wdy Kurkiego do Msi P Kancelerza K ^o 19 Juny — — —	297
	Repons na tenże — — — — —	299.
7.	Do Msi P Biskupa Kujawskiego do Msi P Wdy Kurkiego — — —	299.
	Continuans 300 301 302 303. 304 — — —	305.
	Do Msi P Kancelerza W.K. do Msi X Wyzyckiego Arch. Deacona Krak. — — —	305.
	Do Msi P Kancel. W.K. do Msi X Pila Carmelitow borych — — —	306
	La Lettre de S ^{ex} Mgr le Nonce Apostolique a Mgr le G ^r Chancelier. — — —	307.
	Continuans 308 — — — — —	309.
	Extractus ex literis Wm Eppi Culmenfis — — — — —	310
	La reponse de S ^{ex} Mgr le G ^r Chancel — — — — —	311.
	Lettre de S ^{ex} Mgr le Nonce Apostolique a S ^{ex} M ^r le G ^r Chancel. — — —	311.
	Continuans 312. 313. — — — — —	320.
	Do Msi P Kancelerza W.K. do X Msi Pymasa — — — — —	321.
	Repons na tenże — — — — —	322.
	Relacja wygł. dem. expediowania ministrow Angielskich i Pruskich — — —	323.
	Continuans 324 325. 326. 327 328 329 330 331 332 — — —	344.
	De S ^{ex} Mgr le C. de Fleming a S ^{ex} Mgr le Grand Chancel — — —	345.
	Repons de Kupiski — — — — —	347.
	Do Msi P Kancelerza Koron do Xci Msi Podkanclerz Lit — — —	349.
	Do S ^{ex} Msi P Kancelerza do Msi X Podkanclerz Kor. — — —	350.
	Do Msi P Marszałka K ^o degoz — — — — —	351.
	De S ^{ex} le Fleming a S ^{ex} Mgr le Grand Chancelier de la Cour — — —	352.
	Repons a cette Lettre — — — — —	353.
	Certaine Lettre ecrite a S ^{ex} le C. de Fleming 18 Juillet — — —	354.
	Tractat paco int ^r Impatore Rom. et Rege Hispanie — — —	355.
	Continuans 356 357 358 359 360 361 362 363. — — —	366.
	De Mgr le C. de Fleming a S ^{ex} Mgr le G ^r Chancel — — —	367.
	Do Msi P Kancelerza do Xci Msi Podkanclerz Lit 18 Julij — — —	369.
	Do Msi P Kancelerza W.K. do Msi P Wdy Siadzińskiego — — —	370.
	De S ^{ex} Mgr le C. Fleming a S ^{ex} M ^r le G ^r Chancel — — —	371.
	Reponse a cette Lettre — — — — —	372
	Do Xci Msi Podkanclerz Lit do Msi P Kancelerza W.K. 25 Julij — — —	373.
	De S ^{ex} Mgr le C. de Fleming a S ^{ex} le Grand Chancel — — —	374.
	Continuans 375, 376, 377 378, 379, 380, 381, 382, 383 — — —	387.
	Reponse a cette Lettre — — — — —	387.
	De S ^{ex} Mgr le C. Fleming a S ^{ex} Mgr le Grand Chancel — — —	389.
	Continuans 390 391 — — — — —	392.
	Do IW Kapitelana Krakow Helmi: W.K. 30 Augusti — — —	392.
	Do Msi P Kancelerza W.K. do Msi P Helmi: W.K. — — —	393.
	Do Msi P Kancelerza W.K. do Msi X Opata Olivskiego — 30 Augst. — — —	395.
	Littera Supremi Regni Sacellary ad Cardinale Protector 5 Septemb ^r — — —	395.
	Littera Quisde ad Cardinale Pantulini — — — — —	396.
	Instrukcja Postom do Wojewodztwa Belzkiego do Krolewskiego Msi 11. 17. 597. — — —	397.
	Repons Symon dany w Kancelaryi Koronney — 17. 8bris — — —	398
	Do Msi P Krakowskiego Helmi: W.K. do S ^{ex} Krolewskiego Msi 17. 1bris — — —	399.

List Hcia Trubeckiego Gubernatora Kiiowskiego do Legimientarza ukrai	400.
List Pafzy Chocimskiego do IMfi P Krakowskiego Helm: Wk ^o - - -	401.
Do Teyosz Pafzy do IMfi P Krakowskiego - - - - -	403.
Repsons na tenze IMfi P Krakowskiego - - - - -	405.
Repsons Iego R IMfi do IMfi P Krakow. Wk Hel W ^o K ^o - - -	407.
Do IMfi P Krakowskiego Helm. Wk ^o do I R IMfi - 13. Zbris -	407.
Instrukcyja WW Poslom na Generale Kommissaryskie Wojewodztwa Wrazowiedzkrejo - - - - -	409.
Continuao 410 - - - - -	411.
Do IMfi P Krakowskiego do I R IMfi 14 Septembris - - -	412.
Do IMfi P Kancelarza Wk ^o do IMfi P Krakowskiego 20 Zbris	413.
Do Hcia IMfi Prymasa do IMfi P Kancelarza Wk ^o - - -	414.
Instrukcyja WW Poslom do I R IMfi Kommissarzem Trybunalskimi	417.
Continuao 418, 419 420 421 - - - - -	422.
Repsons Tymze Ich M ^{te} dany z Kancellaryi Wielki 12 Listopa.	423.
Continuao 424. 425. 426, 427 428 - - - - -	438.
Pacta inter Serenissimos Leopoldum Romanor Imperatorem et Jo- anne Poloniam Rege - - - - -	439.
Continuao 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448.	454.
Sponsio Virithi Thronens p Henrico Lerneke - - - - -	456.
Nominao Regis Magna Britannie - - - - -	457.
Instrumentul ejde tenoris - - - - -	459.
Continuao - - 460 - 461 - 462 - 463. 469 - - - - -	470.
Connotao Instrumentul ad Pacta Obvensia pertinentia - - -	471.
a Statibz Holandiae ad I R M ^{te} - - - - -	473.
Continuao 474 475 476 - - - - -	476.
Harangue du Ministre de Holland eue a L audience devant le Roy a Varsovie - - - - -	476.
A Statibz Holandiae ad Regiam M ^{te} 11 Aug ^o - - - - -	476.
Reponse du Roy donnee au Ministre d' Hollande - - -	479.
Ad ordines Federati Belgij a I R M ^{te} - - - - -	479.
Continuao - 480 - - - - -	481.
Ab Imperatore L ^{to} ad I R M ^{te} - - - - -	482.
A Regia Precia ad Inor Imperatore - - - - -	482.
Continuao 483 - - - - -	484.
Ab Imperatore Inor ad Rege Precia - - - - -	485.
A Sacra Reg. M ^{te} ad I R M ^{te} in responso - - - - -	485.
Conferentia cu Illmo et Excells Dno Comite Vratislaw I Ca: Confis	490.
Continuao 491 492 493 494 495 496 497 - - - - -	498.
Species facti Nobilis Zakrzewski finis & Subditos Sigismonstani	499.
Luna Octava Octobris - - - - -	501.
Commissio I Regia M ^{te} ad Lapiendas differentias in finis M ^{te}	501.
Luna 15 Obis - - - - -	501.
Uteriqz responsul qd infra scriptz Virithis in Conferentia 15 Obis composuit	506.
Continuao 507 508 509 510 - - - - -	511.
Responso ad hoc 20 Obis qua Illmz Cancellm Dny Vratislaw 15 Septembris	512.

Continuatio	513	514.
Gramina extra transgressores Limitum Silésie	524	515.
Gramina circa lapides & Damna & vicoli	525	516.
Continuatio	516	517.
Gramina extra receptionem pflugor		518.
Responsa ad puncta Gramina ad Per Illm ^{us} D ⁿⁱ Comit. de Walsjta		519.
Continuatio Sublitera A. 520 521 Sublitera B 522		523.
Puncta a I R ^{mo} M ^{te} Illmo Gallm ^{us} D ⁿⁱ Sunitio Ap ^{to} - 17 gbris		524.
Vincetij Archi ^{epi} Trapesontini Nuntij Ap ^{ti} ad Capita sibi opposita per ministros I ^{re} Legis responsio		526.
Continuatio 527. 528. 529 530 531		532.
Litera I ^{mi} R ^{mo} Britannia ad I ^{mi} Regem Poloniae		533.
Responsus I ^{mi} R ^{mo} Poloniae ad Credentiales I ^{re} Britannia		535.
Responsus I ^{re} M ^{te} ad Regem Britannia		536.
Responsio ad representationes Illm ^{us} D ⁿⁱ Edwardi Finck		537.
Continuatio 538 539 540 541		542.
Relatio vera g ^g de causis Thoronenses cives in I ^{re} M ^{te} iudicati iudicio		543.
Continuatio 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550		551.
La lettre de M ^{rs} G ^{rs} Les Vice Chancelliers de la Couronne et d ^{ns} d ^{ns} a M ^{rs} Finck ministre anglois 20 Aug:		552.
La reponse de M ^{rs} Finck a M ^{rs} G ^{rs} Le vice chancel de la Cour d ^{ns} d ^{ns} .		552.
Compliment de la part de M ^{rs} Finck par son secretaire a M ^{rs} Le G ^{rs} chancel		553.
La repons du Gran Chancell		553.
Litera I ^{re} M ^{te} Pol ^{se} ad R ^{mo} Magna Britannia		554.
A Varsovie le 3 d ^e febre		555.
Continuation 556 557		558.
Litera R ^{mo} Anglia ad R ^{mo} Pol ^{se}		558.
Continuatio 559		560.
Litera R ^{mo} Pol ^{se} ad Regem Anglia		561.
Instructio Jacobi Le Comte ad R ^{mo} Magna Britannia d ^{ns} d ^{ns} ablegato.		563.
Supplementum ad instructiones		565.
Declaratio Secreta p ^{re} ultimo el p ^{re} cipio grad ^u n ^o p ^{re} ult ^{ra}		566.
Memoriale ad I ^{re} M ^{te} a I ^{mo} Primate Legni		567.
Continuatio 568 569		570.
Litera R ^{mo} Pol ^{se} ad Regem in Prussia		570.
Instructio G ^{ro} Ulrico Frederico de Suchm Ablegato ad I ^{mi} Prussia		571.
Continuatio 572 573. 574		575.
De 16 ^{te} M ^{rs} Le G ^{rs} Chancell a M ^{rs} de Suchm Envoye du Roy alacant de Berlin le 2 d ^e febre		575.
Reponse a Cette Lettre		576.
Lettre de M ^{rs} Schwerin a 1 ^{er} M ^{rs} Le Primal		576.
Lettre de la M ^{te} Prussienne a M ^{rs} Le Primal du 6 Novembre		577.
Continuatio 578. 579.		580.
Repons a Cette Lettre		580.

Litara L Prupia ad L Polonia	582	De
Continuatio 583 584 585	583	De
Memoriale Juris Brachel ad S. J. M. te	584	De
List L K. M. de Ich M. P. Helm:	585	De
Continuatio 590. 591.	592	De
La Repons de S. Ex. Mgr le Gr. Chancel de la Couron a M. le Chancel	593	De
si	594	De
Repons na Instrukcy Postow Wodetwa Lubelskiej	595	De
L. I. M. P. Krakowskiej ad I. M. P. Kanclerz W. K.	596	De
Do Teyosz do Teyosz I. M. P.	597	De
List ad Disidentow Polskich do Ncia I. M. P. Prymasa	598	De
Do I. M. P. Wdy Podolskiej do I. M. P. Kanclerza W. K.	599	De
Do I. M. P. Czabskiej Starosty Kieckiej do I. M. P. Kanclerza W. K.	600	De
Do I. M. P. Kanclerza do I. M. P. Biskupa Chelminskiego	601	De
Do Teyosz I. M. P. do I. M. P. Biskupa do Kujawskiego	602	De
Gravamina Civitatis Gedanensis contra oppressionis Evangelicorum	603	De
Do I. M. P. Panny Torzwickiej do I. M. P. Kanclerz W. K.	604	De
Repons na tenze	605	De
Do I. M. P. Starosty Kieckiej do I. M. P. Kanclerz W. K.	606	De
Do I. M. P. Prezidenta Trybunatu Koron	607	De
Do I. M. P. Marszałka Tryb. Koron do I. M. P. Kanclerz W. K.	608	De
Repons na tenze	609	De
List I. M. P. Kanclerz W. K. do I. M. P. Marszałka W. K.	610	De
Do I. M. P. Kanclerz W. K. do I. M. P. Krakowskiej	611	De
Lettre de Mgr Suchm a S. Ex. le Gr. Chancel	612	De
Do I. M. P. Biskupa Chelminskiego do I. M. P. Kanclerz W. K.	613	De
Lettre de Mgr le C. Lagnani a S. Ex. Mgr le Grand Chancel	614	De
Reponse a cette Lettre	615	De
Do I. M. P. Krakowskiej do I. M. P. Kanclerz	616	De
Lettre a S. Ex. Mgr le Grand Chancelier le Fleming	617	De
Lettre de Mgr Suchm a S. Ex. Mgr le Grand Chancel	618	De
Reponse a cette Lettre	619	De
Lettre a S. Ex. Mgr le Fleming a S. Ex. Mgr le Grand Chancel	620	De
Repons a cette Lettre	621	De
Lettre de S. Ex. Mgr le Nonce Apostolique a S. Ex. le Gr. Chancel	622	De
Repons a cette Lettre	623	De
Do K. I. M. P. do I. M. P. Krakowskiej Helm W. K.	624	De
Do W. W. Senatorow	625	De
I. M. P. Krakowskiej do I. M. P. Kanclerza W. K.	626	De
Repons nader list	627	De
Do I. M. P. Kanclerz W. K. do I. M. P. Krakowskiej	628	De
Do K. I. M. P. do I. M. P. Krakowskiej Helm W. K.	629	De
ad C. M. M. Protectores Regni ab Illmo Cancellaria	630	De
Ab Eodem ad Illm. et S. Cardinale Salerni	631	De
Do I. M. P. Podkanclerz Koron do I. M. P. Kanclerz W. K.	632	De

82.	De Mr Suchm a S ^r le Grand Chancel de la Couronne — — —	630
83.	De M ^{rs} X Podkanclerz Koron do M ^{rs} P Kanclerz W ^h o — —	631.
84.	Repons na tenze — — — — —	631.
85.	De M ^{rs} P Kanclerz do Teyosz M ^{rs} Podkanclerz — — —	632.
86.	Billet du Joy — — — — —	633.
87.	Au Roy de S ^r Mr le Gr Chancel — — — — —	634.
88.	De M ^{rs} L Referendarza do M ^{rs} P Kanclerz W ^h o — —	635.
89.	Repons na tenze — — — — —	637
90.	De Lucia M ^{rs} Prymasa do M ^{rs} P Kanclerz W ^h o — — —	638.
91.	A S ^r le Nonce Apostolique de S ^r de Gr Chan — — —	640
92.	A S ^r le Fleming de S ^r le Grand Chan — — — — —	640
93.	Aume me C. de Fleming de S ^r Mr le Gr Chan — — —	641.
94.	De Broda M ^{rs} do metropolity Jurkieys — — — — —	641.
95.	Continuati — — — — —	642.

1872
Jan 1
Feb 1
Mar 1
Apr 1
May 1
Jun 1
Jul 1
Aug 1
Sep 1
Oct 1
Nov 1
Dec 1

1872
Jan 1
Feb 1
Mar 1
Apr 1
May 1
Jun 1
Jul 1
Aug 1
Sep 1
Oct 1
Nov 1
Dec 1

172

Lettre de S. Ex. m^{gr} le Comte Sagnan
à S. Ex. m^{gr} le Grand Chancelier de
la Couronne à Rome le 9. xbre 1724.

Ayant appris par les Lettres de Varsone du Courier
passé, combien les soins et l'activité de V. Ex. ont
produit d'avantage et de bien à la République
par la Conclusion et résolution inébranlable de trois
points, qui doivent faire le fondement de la
tranquillité du Royaume; je ne m'acquiescerai
pas du Devoir d'un bon Verveur de Sa Maj^{te}.
Si j'omettais de féliciter V. Ex. sur le fruit, qu'il
a remporté des peines, quelle s'est donnée pour
le Service de Son Roy, et celui du Public. Ce
pourquoy je la supplie m^{gr} d'être persuadé de
la satisfaction inexprimable, que j'ay ressentie
de cette nouvelle, que je feray valoir en temps et
lieu à cette Cour à l'honneur et gloire de V. Ex.
Je luy suis bien obligé m^{gr} de la justice,
qu'elle a résolu de me rendre en pleine assem.
blée des Seigns touchant les mauvais, que je me
donne et me suis donné d'inclination pour l'a.
vancement des Interets de la République. Cela
m'encouragera à les continuer avec autant plus
de zèle. J'ay l'honneur d'être avec l'attachement
le plus parfait. &c.

Repons à cette Lettre.

De Kupisk 7 Du Janvier 1725.

J'ay reçue avec toute l'obligation la Lettre, par
laquelle Votre Ex. m'a fait l'honneur de m'as.
surer de sa Satisfaction, sur ce, qui a été résolu à
la Diète passée, avec des expressions avantageuses

pour moy. Cette ipse innocence de la Déesse, a
 effet de la sagesse, que Dieu a donnée à sa Reine
 le Roy notre maître, et c'estoit par là, que j'y eus
 quelque part, que j'ay taché dans l'exercice de ma
 charge de suivre, le mieux, qui m'a été possible,
 l'instinct de sa majesté et de marquer en paroles et
 en actions, les traits de sa bonté magnanime
 de son Cœur, et la force de son Esprit.

Que reste en me remettant à ma providence, j'aj
 sur Vostre Excell: que je ne manqueray pas, d'ob
 server et m'acquiescer envers Elle, des devoirs, que
 la justice et l'amitié me prescrivent, etant avec
 tout la reconnaissance et considération. ff

Sicard Mme et Excell^{me} Dⁿⁱ Sup^{re}.
 mi Regni Cancellarij ad Cardinalem
 Professorem Regni: a Kupisk 4 Juvij
 1725.

In negotijs sub Provincia Romanensi censum
 adin Andum Patrem Gabrielem Velliscum Provincia
 lem Poloniam Ordinis minorum Conventualium
 Francisca circa contestationem obligatissime animi
 mei, ac debiti Cultus Eminentiæ Vestre humilissi
 me commendo, et rogo quatenus gratiam et Protec
 tionem validissimam E^{re} Vestre in ipso, quod sup^{re} lex
 exponet impetrare mereatur, signanter ratione
 manutentionis Ipsius circa Conventus Opoliens
 et Bytomien, in Sylvecia sitos, quos ab hac Pro
 vincia Bohemica contra immemorabilem a primæ
 va fundatione professionem dismembrare satagunt
 et pro quibus Conventibus S. R. missas D. m. C.
 et Ordines Recipere apud S. Casarem Regiam
 missam se se interponere non intermittunt. Effectus
 protectionis E^{re} Vestre in præmissis imponet etiam
 mihi novam obligationem, quam tenaciter profecto
 non cessabo, manens Eminentiæ Vestre. ff. Lett

Lettre de S. Ex. Mgr le Grand Chan.
 cellier de la Couronne à Mr l'Abbé
 Baron de Debenich Doyen dell'Eglise
 Cathédrale de Varmie et Prévost d'
 Elbing. à Kupisch 14 du Janvier 1725.

Vos vœux à l'occasion de cette nouvelle année
 pour moy, me sont d'autant plus agréables, que
 je suis persuadé, qu'ils seront efficaces auprès
 du Bon Dieu. Je vous en remercie avec toute la
 reconnaissance imaginable, vous souhaitant de
 tout mon Cœur toutes les felicités spirituelles
 et temporelles.

Dieu soit l'oul, que S. M. Mgr l'Evesque de Var-
 mie s'attire l'affection et l'applaudissement gé-
 neral, j'ay la confiance dans l'assistance Divine,
 que plus qu'il sera connu, il sera plus aimé, et
 cherché que Dieu en tout.

Pour ce qui regarde votre voyage, la raison de
 votre haste est une nécessité indispensable, à l'
 égard dell'autre motif, quoique très grand, il me
 vint beaucoup de reflexions et precautions, car com-
 me tout depend de la réussite, ainsi il y a faut
 bien penser, et prendre ses mesures, et il faut
 droit selon mon avis, avant que d'entrepre-
 dre rien dans cette affaire, communiquer les
 intentions à Sa Maj. le Roy Noble Maître
 et à son Ministere de l'axe. comme c'est
 un affaire, qui regarde l'Empire. nommément
 à S. Ex. Mgr le Feldmarschal il n'est pas besoin
 qu'il sache votre fin et le prix, que vous voulez
 gagner par là pour noble S. Religion, mais vous
 en pourrez tirer le luminières et même l'aspi-
 rande nécessaires. Je crois, que vous pourriez
 même sonder la Cour de Vienne, par quelque

Voyez sur et sur, de cette manière je
vous pourrez prendre une résolution convenable.
Je vous dis toute cela en toute confiance et à
Cœur ouvert étant véritablement avec toute
l'estime.

Lettre de S. Ex. Mgr. le Feldmaréchal
Stéming à S. Ex. Mgr. le Grand Cham-
cellier de la Couronne de Varsovie 6
Janvier 1755.

J'ay reçu la Lettre dont Votre Excellence a vou-
lu m'honorer du 29 xbre p.

À l'égard du pouvoir général en question, je
ne crois pas, qu'il soit tel, que Mr Gaspari a dit
qu'il étoit; je suis plutôt persuadé, qu'il ne l'a
dit ainsi, que pour appuyer d'autant mieux
les prétentions de S. A. le Primat. Et pour ce
que, que V. Ex. souhaite sur ce, que l'on produise
le dit pouvoir, nous pourrions en parler, et voir
comment s'y prendre à ces égard, lorsque la Cour
sera de retour en Pologne, et que V. Ex. et S. A.
le Primat seront icy présents, car je ne vois
pas moyen de le demander à présent, outre
qu'on ne l'obtiendrait pas, S. A. le Primat s'en
trouveroit chaque.

Touchant l'extrait de la Lettre du Sr Lomaea
que j'ay eu l'honneur d'envoyer à V. Ex., j'ay
celuy de lui dire, que ce n'est pas Mr Bonai
qui demande un Sape-port pour passer en
Pologne. mais Mr Lomaea écrit, que M^r Bo-
nai avoit donné jusqu'icy protection et des
Sape-ports aux Polonois, qui se sont trouvés
à Constantinople, et comme il s'en retourne en

France, le Dis Lomaca demande s'il doit s'adresser au Ministre de l'Empereur, ou au Secrétaire de Mr Bonac, pour obtenir aux Polonois ces sortes de sûretés; c'est sur quoy, j'attens les sentimens de V. Ex. pour m'y conformer. J'ay l'honneur d'être avec respect. &c.

Répons a cette Lettre.

De Kupiski le 14 du Janvier 1725.

En remettant au temps, selon l'avis de Vob. Excellence, l'éclaircissement si nécessaire sur le point si sensible all'égard du pouvoir, dont Mr Gaspari a parlé, je prends la liberté de dire mon sentiment, quoyque moins nécessaire all'Esprit Eminent et éclairé de Vob. Excell.; souchant l'extrait de la Lettre de Mr Lomaca, que je crois, qu'il vaudra déjà mieux se servir all'égard des passe-ports pour les Polonois pour passer en Pologne de Constantinople de la manière pratiquée jusqu'icy, c'est-à-dire, de s'adresser pour cela au Ministre de France, car en s'adressant a un autre cela pourroit causer quelque embarras au Dis Ministre et a la Porte même, et rendre le passage moins sûr aux Polonois. Je soumets ce petit avis a la grande sagesse de V. Ex. et je suis avec tout le respect. &c.

Breve Apostolicum ad
 et Excellentissimum Dominum Joannem
 Stembek Supremum Regni Polonie
 Cancellarium

Fors

Dilecto Filio Nobili Viro Supremo Re-
 gni Polonie Cancellario.

Insuper

Benedictus P. P. XIII.

Dilecte Fili Nobilis Vir Salutem et apostoli-
 cam benedictionem. Quod in Catholica Religionis
 opprobrium atq; in Sacrarum rerum contemptum
 in Vibe Thoronensi nefario ausu a heterodoxis
 patrata sunt, gravissimum animo nostro dolorem
 inusserant. Sed Polonie Majestatis provida Con-
 silia et exquisita iudicia ad publicam tran-
 quillitatem Divinumq; honorem tuende in exi-
 mia cum laude Regij nominis intentata omnem
 de Sacerdotio nostro corde molestiam absterseverunt.
 Operam autem strenue ac sapienter a Nobili-
 tate sua collatam ad hujus Negotij exitum Ca-
 tholicis Eulensq; decorum, tuncq; virtuti gloriam
 dignis laudibus prosecuti sumus. Eiq; vicem Pon-
 tificis benignitatis rependere, ubi se occasio de-
 derit, magnopere optamus. Insuper Celorum
 Regem, qui diligit iustitiam, supplicibus votis
 oramus, ut merita praeclarissimis officiis suis pro-
 meria largiatur. Teq; dilecte Fili Nobilis Vir, etiam
 atq; etiam hortamur et rogamus, ut egregio isto
 Sanctae Religionis studio perennem tibi gloriam
 apud Deum hominesq; parare pergas ac Cele-
 stis Clementiae tam tibi, quam Domui tuae concu-
 lare.

præsidium. Dum vero de sua sollicitudine
 solertiæ expectamus, ut quæ Decreta sunt de re-
 parandis Catholicæ Ecclesiæ, Divinæque honoris detri-
 mentis, de quibus ipse in posterum præcavendis operæ
 impleantur. Nobilitati suæ apostolicam Benedic-
 tionem peramanter impertimur. Datum Romæ apud
 Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris 8 XXVIII
 Decembris MDCCXXIV Pontificatus nostri anno primo.
 Archiepiscopus Emilianus.

Responsum Sanctissimo ad præ-
 cedentes. In Kupiski 8 7 febr. datum.

Sanctissime ac Beatissime Pater
 Domine Domine. Clementissime.

Post oscula Beatorum pedum Sanctitatis Vestre
 humillimam meam commendationem. Telum orbis
 num Regni ad vindicandum honorem Divinum in
 Civitate Thoronensi datum, Decretumque in iudicio
 Regis hac in causa datum, ex voto, meritis et exem-
 plo Sanctitatis Vestre evenisse, ita sensi, et dixi,
 et nunc id ipsum coram Sanctitate Vestra in omni
 veritate, et simplicitate cordis profiteor: et nemo
 ambiget, quisquis opera Sanctitatis Vestre Deo,
 grata, hominibus miranda, et usinam imitan-
 da perpenderit. Ego certe eadem, quamvis indi-
 gnus, Devota recolens mente, usque et hanc ipsam
 Summam Sanctitatis Vestre Bonitatem, quæ
 exitem meam operam ad exitum huius negotii
 collatam Sanctitas Vestra prosequi, et per Breve
 suum Apostolicum mihi et Domui meæ præscripi-
 tum gratificari dignata est, Divinam maiestatem

humillimis exoro precibus, ut Regimen Sancti
Vestri Sanctissimum conservet Divitissimum. Quem
admodum, veri mandata et expectationem Sancti-
tatis Vestre adimplere semper desidero, ita in fiducia
Clementis et Bonitatis Sanctitatis Vestre, hanc
maximam Eiusdem gratiam Supplex expeto, effi-
cassimum nempe ad Deum Suspirium, ut possim
perferre Deum Diligere. Si enim non possem, nisi
placita Deo, et Eius in Terris Vicarij operari, et
illud unum necessarium, mercedem scilicet in Coe-
lis promereri. Ad quem effectum dum provocatus
in ocula pedum Sanctitatis Vestre, Apostolicam
demississime imploro Benedictionem, maneo semper

Sanctitatis Vestre Domini
Domini Clementissimi

Indignus et humillimus Servus

Littere Regis in Prussia ad Serenissimum
Regem Poloniam

L. P. S.

Acerbum dolorem, quo ob sententiam contra Ci-
vites Thoronenses, suscitati per Urbem tumultus cau-
sa satam afflicti sumus, Regis Vre mpsi minime il-
ludum putavimus, neq potuit nobis nisi luctuosissi-
mum esse, illud iudicium, quo in Consortes Religi-
onis nostrae, Speie pietatis erga Deum ferre et
Agni animadvertitur, Schold eorundem destruantur,
Iura deniq Civitatis cum maximo detrimento Evan-
gelicorum Civium violantur. Si perduelliones ad-
versus ipsam Vestram et Rempublicam accusaren-
tur Cives Thoronem, aut alij, si quod gravius exogi-
sari potest, crimine contaminati in iudicium tra-
herentur, nihil profecto decerne in eo gravius nihil
crudelius

posset, nunc cum de poena ejus summo
quiritur, qui ab Infima Plebe in quodam nullius
numeri Jesuitas excisatus, atq ab his Ipsis quodammo-
do auctus et propagatus est, hujus poenae atrocitatem
crimini admisso nequaquam convenire neq ob paupe-
rum insaniam tot innocentes occidentes, Urbemq
Ipsam vastandam esse Regid Vrd mps. facile patet.

Existimabunt sane omnes aequi rerum Arbitri,
id quod et permultis indicij in hac causa proditum
est, terribilem illam adversus Evangelicos Leves
sententiam non amore justitiae sed potius Jesuita-
rum fraudibus et implacabili in Religionem Pro-
stam odio deberi, nec aliam facile occasionem
illis magis aptam visam esse, qua non solum
Privilegijs suis frauderentur Evangelici Theo-
retici, sed si fieri posset interuisione deleverentur.

Sed nota per orbem Vrd mps. Clementia mini-
mi probabit iniquum hoc atq intollerabile Ju-
diciu, neq tot praeclare gestorum laudum glo-
riam eae miserorum Civium obscurari atq
minui possent.

Quamobrem certe nobis pollicemur fore, ut
majestas Vestra rejecta prius sententia controver-
siam hanc ad Tribunal Judicium, ex utraq Religi-
one delegandorum, Jurisperitorum, paucorum
remittat, qui momentis causae denique expen-
sis, auditaq uti par est, reorum defensione, ex
Jure et aequo sententiam ferant, ita confirmatio
Vrbis Privilegijs tot Incolarum et Christianorum
et Innocentium sanguinis, quem vitare crudeli-
tas Summa est, parcat.

Neq ingratum esse potest mps. Vestrae, quod pro
Civibus nostrae Religionis addictis, ut boni Principis
officium populas, intercedimus, quod eo minus ne-
gligendum nobis fuit, quo magis iam federe Ali-

venit ut Carta Lecta manerent, Thoronij totiusque
 Brasid Polonid Jura nos in perpetuum Curaturos
 obligavimus, simile certe pietatis officium ab ip
 Principibus expectamus, qui ad servanda Statuta
 Olivensia omne Consilium atq operam conaturis
 esse finem dederunt, exoptabilem ciontrario eris Prin
 cipibus Evangelicis, Vnde vero majestati gloriorum,
 si Thorunenium factorum iniquitate plene adinulas
 redactum ab insensu vindicet, atq calamitates innum
 meras, quodrensibus adeo exultantibus imminere viden
 tur, Regia Auctoritate avertat.

Commendavimus rem omnem nostris ad Comitibus
 Varaviens, ablegato, Eiusq Fratri ex Comitibus
 de Schwerin atq Infti Vestri de re tanti momen
 ti responsum, quale a Rege tam justo tam nobis
 amico sperari potest, expectamus. Quod reliquum
 est Inftem Ventrans sub praevidis. Dico prosperel
 agere, Eiq grata quavis et accepta prestare cu
 pimus. Dabatur Berolini 8 23 ybris 1724.

no. 3 6 jny Majestatis Vestre
 1725 accepta.

Bonus Frater et Cognatus

Epistola unius Salatini Senatus Polo
 nide ad Comitem Syfend Correyensem
 Vratislavide super Literas Electoris Bran
 denburgici ad Regem Polonid datas, et de Judi
 cio super Thorunenies late conquerentes.

Continuatam Illud Dominatrons Vestre Lite
 rarum commercium magna voluptate recipio et
 grates refero. Exposcenti vero sensum meum su
 per Literis Electoris Brandenburgici ad Serenum Re
 gem nostrum in negotio Thorunenies datas, brevi
 bus responderi censui. Certe, quod Serenissimus
 et ministerium Cancellariorum amplissimis re
 spondent, et argumentum violatorum Pactorum ob
 vensium, prout hinc Literis prebenditur, reverend
 issime

me quippe violata fuisse illa Sarta in ad-
ministrata de Capitali crimine, sed Divus, Regis
et Reipublice majestatis, Justitia et vindicta sum et
in reddita officio Ecclesia Sarrabus S. Francisci
vulgo Bernardinis, exequendo trium Regum, et Jo.
annis III nuper Regis, iustissimi Decreta. Quia
tam deductam ex parte nostra Justitiam Reges Illi
Dominatio Vestra mea privata et familiaris, quid
de literis huius sentiam, explicabit.

Binas illas habui, primam Berolino 28 gbris, se-
cunda Fridrichbergi 23 xbris datam, utraque
dylo ferrea, aeri, et qui Reges non deus, passionato
adversus maxime vero Reges novo erectos in fundo
Reipublice titulo Regis seculis ornantes a Republica
non recognitos, Regum ne est, iudices in primo puncto,
quodlibet Nobilissimum et gravissimum Tribunal, ex
quo Decretum Thoronense emanaverat, iurgij
aggredi commatibus laedere, spei inquit pie-
tatis erga Deum ferre et igni animadvertitur, cum
latum enim motivum unicum non spei in pie-
tatis fuisse in hoc iudicio et Catholicis pietatis,
non Calvinis, quod Jovio clastarum orientis, Damna-
tor revocans errores, in Sacras Imagines idcirco, et
illas abolere pietatis opera censes, Catholica veri
Romana pietatem erga Deum in honorandis San-
ctis, et eorum Imaginibus veneratione, non, ut im-
pie obijciatur, idololatria collocas, quare furor ille
populi contra Jesuitas et pauculos illorum Sa-
lves exabatus, a magistratu in Imaginum
Sacrarum destructionem, calcationem et combu-
stionem conversus, pietatem erga Deum lee-
sit, et pro impietate non spei, sed actu pietatis
puniri debuit, et honor Dei matris eius Sanctissi-
mi, et Sanctorum non aliter vindicari: addit

Epistola: de perditione adversus majestatem
stam et Reipublicam accusarentur, nihil profecto
gravius et crudelius in Jdlo decerni posset. Reges Ca-
 tholice majestatem suam et honorem illius majesta-
 ti. Divini, aut subdunt, aut simul, jungunt, et curant.
 Divina majestas leditur, hoc lumenter patitur,
 leditur et Regia majestas, ut pote Divini offen-
 sa ultrix, honorisq. Dei Custos, si Principis Religi-
 onis Romani, tamus, loca sacra, Capellas, Con-
 ventus, Collegia aggredi, violare, pollulare, in per-
 juras sacras irrumpere, jaculari, sacras imagines et
 Crucifixe Salvatoris in partes sundere, calcare,
 comburere, et deniq. omni, id quod furens populus
 Thronum ausus est, laesa Divina majestatis cri-
 men Capitale et atrox et eodem pietatis Casti-
 di fundamentis, crimen hoc, est simul et crimen
 Regis in Jdlo et Reipublice, cupies Rex caput est.
 Cum enim Sermus Rex noster perfectus sit Ca-
 tholicus Romanus, deo hanc veritatem recognovit
 Divinamq. injuriam sub Regis adscripsit, et Com-
 missionem indagande rei perpetratae instituit, et
 ex magnatibus primis omnino Classis, et ex Equi-
 stri Ordine injunxit Viris, prudentia, integritate,
 et pietate insignissimis, sed et politico & temporali
 non spiritali fundamento Crimen Thronom-
 um, crimen laesa majestatis Regis, Reipublice,
 et proutde crimen perditionis fuit. Quid enim
 aliud Privilegium, Jurium, Constitutionum Re-
 gni violatio, per tumultum Populi, nulla data
 causa, excitata, a Magistratu non prohibita,
 a Principe praevia et aucta, nisi perductio? Patres
 Irenice, morumq. Scholae nobilibus personis et
 Ignobilibus refert, Privilegia Regum, Constitutio-
 nes Comitiorum, id est Leges habens securitatis
 illorum.

Morum Custodes et Asportores. Qui violas Leges
 nonne crimen perductionis incurrit, manifeste
 vero patuit tumultus originem procepsisse a Prae-
 sidi, qui nulla causa, nec quidem sus in schola
 rem Catholicum habens, in carcerem eum detrusit,
 et proinde non sola Plebs infima tumultuans
 peccavit, sed et Praesides, Burgravi, et magni par-
 te Magistratus, prout testibus juratis etiam
 Sutheranis patuit iudicio. Exulceratus in Jesui-
 cus animus, vitibus verbis et a maiestate abie-
 ctis, multisq; Somnariis, illorum fraudibus im-
 putat, hoc negotium, quasi consulto tumultum
 procurasset, ut tumultus penas obtinerent,
 quod quidem salva et Principibus debita reve-
 rentia a veritate alienum idem Jesuita proba-
 runt, cum crastino tumultus apud Magistratum
 quendam injuriam dicens et iud. deposuerint. Quod
 omnia, cum ea parte ostanter et leviser habita
 ex parte penitus neglecta fuerint, idem Patres
 denegatam in Civitate iustitiam a Regia Domini
 sui maiestate expectare coacti sunt.

Primum ergo ad Thuronensem magistratum
 illorum reus luculenter probas finem non fo-
 mentationem Ipsi animo fuisse. Quod quidem
 crimen, si in recenti magistratus digna satisfac-
 tione suppressisset, iudicium forte Regium ap-
 soriale evasisset. Si surpiter hac Epistola tra-
 ctari indignum censeat cuiusque moderatio
 scribendi et loquendi placeat, longe indignius ven-
 tict, verba iudicium Regium sedentia: ini-
quum enim et insollerabile, Dum litera haec
 docuit hoc iudicium iniquius, hoc et insollerabile

verbum et Principe indignum, a quo vix
audret, Judicium enim Regium a seorsale, a Di-
gnissimo, pijsimo, et prudentissimo Principe et Di-
rectore Cancellario Regni Comite Stembek
fuit directum. Ab eodem invitati Episcopi, Palatini
Ministri Statum, Castellani prope Sandomiam ex
Equestri ordine Murey Terrestres ex tribus Gentibus
majoris, minoris Poloniarum et Lithuanicarum, prope tri-
ginta ipso assidente nobilissimo et Dignissimo
Mareschalco Comitum et Referendario Regni
Sandomie. Quis ergo tale Judicium iniquum
censeat, sine iniquitate ipse nota, praesertim
cum suat, plus quam tribus hebdomadis in omni
forma juris, et omnibus praeiudicijs The-
ronensibus ad se libere defendendum Datis, hoc
Judicium procepsse, nec minus nec praesidio a Ju-
dicia abstrahi, et deserere voluisse maxime
cum gerunt nullam, Dispendio vero et Civ-
tatum Præsidio, et aliarum Civitatum suorum
multam Summam me sciens offerrent multis.

Quid enim Illustrissime Domine de postulato
finali quodam Epistola dices? quod huiusmodi
nempe exprimit. Pollicemur fore ut maiestati
Vestra rejeta priori sententia Controversiam
hanc ad Tribunal iudicium ex utraque Religione
delegandorum Jurisperitorum remittat. pp Com-
te talis propositio Poloniarum virum non animo
mouet. Quis enim non videat Principem alienum,
exteriorum, acatholicum, protestantem, Regi Reg-
publicæ Liberrimæ et Catholicæ Leges imponere
vult cuius ille Beneficijs nutritus nuper Vastatam
Poloniam dolosa Caroli Gustavi Sive Regis Inva-
sor

sori adhesionem, sicut ab eodem fraudulenta defunctio-
 ne, Suprematatem in Prussia extorsit, cujus actus
 Joachimus a Sigismundo Augusto Senatorium Ital.
 lum, et Curulem in Comitiis petijt, ex Illustissimo
 ab omnibus Regibus Polones nominato, factus Ro-
 stis malis Serenissimus, in alieno fundo homagi-
 um enim eventuale nunquam delectus, a semet-
 Ipso in Borussia Rex creatus et coronatus, hinc
 coris titulis superbiens Nobilissimam Gentem benefi-
 ciji in suam Domum collatis, Benefactricum Insigni
 Jura daret, imo Jura nostra evertere proponit.
 Nonne id est a Rege petere, ut Judicium suum
 Regium Ipse Rex evertat, a se confirmatam
 sententiam revocet, in seque fidei Cancellari-
 um Regni, tot Senatores, tot Nuntios Terrestres
 malis fidei, aut ignorantia manifesta offendit
 esse et arguat. Sed et nec Regis esse potestatis
 novum Tribunal inaudita prae, et ex utraque
 Religione delegare, nec legum Primus Defen-
 sor Serenissimus Rex sine designatione talia
 expostulari patitur, errat quippe ministe-
 rium Berolinense, dum putat Religionem
 Aecatholicorum parem Catholicis in preroga-
 tivis esse in Polonia, sicut est in Corpore Imperi-
 rij Germanico Romani ubi Dissidentes, et Electo-
 rum et Episcoporum, abbatum Canonorum,
 et alias Dignitates paritas cum Catholicis ob-
 tinuerunt. Minime id in Regno nostro esse adver-
 tas, in quo sola Catholica Apostolica Romana
 Religio predominans est, nec Rex nisi Catholicus
 nec Senator, nec quidem Terrestri Nuntius, et o-
 mnis Status componens esse debet, Aecatholici vero
 in Regno Dissidentes tantum tollerantur, et per

Beneficium sustinentur, et Reges in Juris
 Jurium, Legum, et Privilegiorum statum nihil
 aliud promittunt, nisi pacem inter Dissidentes
 se tuendos, et servaturos, ne veni Catholicis et
 Religione inferant, ne sacra nostra proficiant,
 prout in Thoronensi tumultu actum vidimus,
 et ne idem injuste opprimantur a Catholicis,
 prout multis decessis, et documentis probatur.
 Catholicos fuisse punitos, si injuriam protestanti-
 bus illam convinceretur, vellem ego videre
 quid responderes Brandeburgus, si Serenissimus
 Rex Polonia ab illo exproceret simile Tribunal
 delegari ex Catholicis et Dissidentibus judicibus,
 Regiomonti erigi, et fundari? quamvis manife-
 stum sit Borussia Dualem esse fundum Rex
 publicum ad extinctionem Lineae Electoralis Brande-
 burgicae stirpis a Republica conceptum, non in per-
 petuum alienatum et donatum. Majori ergo Ju-
 stitia Rex a Vasallo Principe hoc exproceret, quam
 non recognitus Rex, et se Ipse dicens Regem
 a Liberrimo Rege et Regno nunc exproculat.
 Superbam Literam superba sui laude claudis-
 cum dicit se hoc facere Boni Principis Officium
adimplendo, quod quidem Boni Incomium nec tu-
 Boni sui agnoscens, si poperit, quibus infinita
 imposita et alijs gentibus inaudita tributa vix
 alenda vitæ materiam praebent, ruptis non con-
 ducti in Militiam Viri desolata Dominia Boni
 Principis manifestant. Est et id, quod in altera
 Epistola videam, nihil enim praeter summata et
 comminationes, eodem legi, nimirum hoc verba
 ponit. Imo credibile est, quod Jesuita Ipsi hunc a-
inscriptum

vilissima plebe Thoronensi exitium tumultum
in hunc finem fomentaverint, ut sic occasione
habita, omnibus Evangelicis incolis crudelissime
modu vitam et libertatem adimerent. Et quid ne
videam, posse aliquem credere Jesuitas, vitas et col-
legij direptionem exposuisse tumultum et sedupe-
torum jactationibus et forium perruptioni
ut Thoronenses perderent periculum illorum
non pro foribus sed in Ipso actu apparuit. Unus
enim Jesuita alapis et verberibus contusus Re-
ctor Collegij in pede vulneratus fuit, Divine
stante pro illi manifeste et miraculoso adju-
rio curato non perisse a furentibus, qui bus a-
perta sine armis et defensione pectora sola
humilitate armata obtulerunt, mortem que
evitarunt preparatam. Revera actus ille
et Intentio Jesuitarum dyaboles Samsonis mor-
tem supra se de se vindicantem, quem nimirum
legimus conceptione Columnarum totum Domi-
cium Philistinorum convivantium evertere,
sequi simul cum illis in ruina Canaani ob-
ruisse et sepelisse. Quis sanus credat manife-
ste morti se exponere, ut alium perdat luculen-
ter veni patuit ex Inquisitionibus Juratorum
Ipsum etiam Lutheranorum, credat Illi una
Dominatio mihi, qui huius Judicii adhibiti, et
Sententiam ded. Credat inquam a longo tem-
poris premeditatum fuisse hunc tumultum
in Jesuitas a predicantibus, et quibusdam ex Ma-
gistratu quorum nimirum Jesuitarum, cum nec
doctrinam, nec pietatem, nec mores compositorum
quasi possint pati quos eandem non poterant de-
quantis Pharisaeorum malitiam, quibus insuppor-

stabili Christi quique Discipulorum virtute
 Hae brevis explicatio Illustrissimam Domina-
 tionem predmonstram et praecustodiam iustitiae
 Devesi Thoronensis voluit. Quod enim Ecclesiam
 Patribus sancti Francisci iure redditam et Pa-
 tra Olivensis tangit, dampni probationibus
 iudiciis evincetur, nullo modo violationem ho-
 rum Pastorum contigisse in hoc casu et puncto.
 Et ideo ad id probandum non descendit, quae patri-
 ori et eruditiori calamo relinquitur. Hoc tantum
 addens cum Republica integra cum Rege suo
 statuens leges in Comitibus sit ejusdem privilegia-
 tivae, et a soluti Domini, qualis est Rex Galli-
 rum Christianissimus, eodem iure Thoronenses
 iudicare, condemnare et exequi potuit in omnibus
 Devesi Regi Apostolice punctis, quo Ludovicus
 XIV Hugonem expellere, nec conversos constrin-
 gere, et ad civile Ecclesiae Romanae compellere
 intrare glorie potuit. Vale Illustrissime Do-
 mine: Saluta amico vestro Sydesand Regentia.
 Dignissima Apostores, et eo de iustitia causa
 nostra instruit.

Lettre de C. Ex Mgr Le Feltmarchal
 Fleming à C. Ex Mgr le Grand Cham-
 cellier de la Couronne. a Dinde ce 10 fevrie
 1725

Je n'ay pas voulu incommoder Vo: Ex: des avis,
 que nous avons recus icy des grands bruits, que
 cause dans toutes les Cours, tant Catholiques
 que Protestantes, l'affaire de Thorn, mais j'ay in-
 forme de tout cela Monseigneur le Vice Chancelier
 de Lithuanie, Prince Crassowsky, qui n'aura pas
 manqué.

manque d'en informer Vob^e Excell^e. J'ay
 A. l'honneur de joindre icy sub A. a Vob^e Ex. ce que
 j'ay été obligé d'envoyer au Ministre du Roy
 B. de Gersdorff a Ratisbonne, je ne sais si j'ay
 rencontré juste, et attrappe l'intension de V. Ex.

B. Hier il nous est venu une Estaffette de Ratis-
 bonne, qui nous a apporté la Lettre jointe icy
 sub B. que j'ay l'honneur de luy envoyer
 par ordre de S. M^{te} par Estaffette. Le Roy
 souhaite, que V. Ex. nous marque circonstan-
 tiellement ce qu'il y aura a répondre a ces choses,
 es deslus ce que V. Ex. jugera Elle même, qu'il
 faut faire pour détourner l'orage, ou pour
 s'y opposer.

Il est a craindre, que S. M^{te} Caricenne ne
 se mêle aussi dans cette affaire, quoyque pas
 pour le même but; on y entraîne aussi La
 Suede, et c'est ce qui retardera nos bons des-
 sains ailleurs.

J'ay l'honneur d'être très par faitement,

A. Claircissements sur l'affaire de Thorn
 envoyée au Ministre du Roy le Baron
 de Gersdorff a Ratisbonne. Dresden le 6
 février 1725.

1. Le Roy de Pologne n'a pas jus aggrandi;
 comme les autres Roys, La M^{te} Polon. ne peut
 faire grace, que dans ce seul cas, lorsque La
 Partie lésée remet la peine, quant a elle, et qu'
 elle intercede elle même pour la Partie offen-
 sante.

2. Le Peuple luy même a pris part a cette affaire.

3. Ainsi durant les Comités, on a donné plus de 30 Deputés tirés de la Chambre des communes au Jugement assestorial du Royaume; lequel de même que celui des Grands Marchaux, et les Tribunaux du Royaume juge indépendamment du Roy et sans appel, quoy que toutes les procédures se fassent au nom de S. M^{te}.
4. On a inséré la Sentence dans les Constitutions de la dernière Diète, quoique le Roy ait fait des représentations là dessus.
5. On a assuré ensuite, que la Sentence ne seroit pas exécutée à la lettre ayant été remise au serment des Joruites, lesquels suivant les Régles de leur ordre, et le droit Canon ne peuvent point faire de serment dans les causes, qui regardent le Sang et la vie.
6. Le Magistrat de la Ville a fait une Terrible faute, en ce qu'il n'a pas fait mettre aux arrêts quelques uns des coupables, et les punir, comme il auroit pu le faire et par là prévenir tout le mal.
7. C'est une affaire laquelle regarde uniquement la République de Pologne, et à laquelle le Ministere d'Autriche de la M^{te} n'a non plus pu prendre part, que le Ministere de Hanovre en pourroit prendre au cas, que le Parlement d'Angleterre déclarât quelqu'un coupable du crime de lèse Majesté, et de haute trahison, ou qu'il prononçât une Sentence. Ainsi l'on feroit mieux de remettre aux Polonois à justifier leurs faits et de se départir entièrement à Ratisbonne de cette

de cette affaire, puisqu'elle n'y appartient nullement.

B. Relation du Conseiller privé Baron de Gerisdorff Ministre Plénipotentiaire du Roy à la Diète de l'Empire, en date de Ratisbonne. du 6e Février 1725.

Vire

On aura sans doute fait rapport à V. Mps^e de ma relation, par laquelle je luy ay mandé ce que le ministre d'Angleterre Finch, a fait connoître icy dans mon absence en termes très véhéments touchant l'incursion de Thorn.

Ayant été averti de puis, que le dit ministre auroit eu ordre par un Courrier, arrivé hier au soir, de se rendre incessamment à Vienne pour deux ou trois mois, ce que le Sr Finch seroit sur le point de se mettre en chemin la nuit prochaine, avec son Secrétaire son valet de Chambre son Cuisinier et son maître d'Hotel; j'ay tâché d'en avoir des Informations plus précises, et j'ay appris du Sr Commissaire de la Mps^e Impériale le Baron de Kirchner, que le Courrier arrivé d'Angleterre est un messager d'Etat, qui a porté des ordres au Sr Finch, de se rendre incessamment avec le dit messager d'Etat à Dresden, et d'y demander de la part du Roy d'Angleterre, comme Roy, et pas comme Eleveur une déclaration Cathégorique de Vob^e majesté, si Vob^e majesté veut non seulement restituer entièrement la ville de Thorn, mais donner une satisfaction éclatante à l'égard de la der

La dernière exécution : qu'à moins de cela le
messager d'Etat doit déclarer d'abord à Dresden,
qu'on prendrait d'autres mesures.

Il doit être parti un autre messager d'Etat
à Berlin, pour s'enquérir de quel côté le Roy
de Prusse regarde cette affaire, et quelles mesures
S. M. Prussienne est d'avis de prendre à cet égard.

Le Baron de Kirchner m'a dit, que des déclarations
pareilles portées par un messager d'Etat d'
Angleterre tenaient lieu d'une déclaration de
guerre.

Et comme le Secrétaire de France Goffroy a eu
du même sentiment, j'ay fait prier M. le Baron
de Wriesberg, ministre Plénipotentiaire du Roy
d'Angleterre pour l'Electorat de Hanovre de me
faire part du contenu des dépêches du messager
d'Etat autant, qu'il le jugeroit être convenable.

M. le Baron de Wriesberg m'a fait répondre
que le ministre d'Angleterre Finch partiroit
le lendemain le 7e du courant pour Dresden
afin d'y remettre à V. M. une lettre
du Roy de la grande Bretagne et de demander
une réponse de V. M. Que cependant
il en feroit part au préalable à tous les mini-
stres des Puissances Protestantes, et que lui, le
Baron de Wriesberg croyoit, que le Sr Finch
les feroit inviter le lendemain à dîner chez
lui. Que son Secrétaire m'informerait au pa-
ravant de tout.

C'est ce j'ay cru devoir mander à V. M. par cette
Excellente, afin qu'elle soit informée d'avance de l'ar-
rivée du dit ministre d'Angleterre.

Litt.

Lisb Jmćana Wojewody Ruskiego
do Jmćana Kanclerza W^o Korony.
d 13 febrj 1725.

Wyrokie w Polszcze Wmćana Scallum et mi-
nisterium, które Wmćan dan dignissime occupas,
czeki wyzyskiem wloty wdzonej jest otwarte, dupie.
rosz nam, którzy partykularnym sposobem mamy
rekoznicyz wielkich Lask Wmćana, y znamy się
na winnych do odstuzenia obligacyach. nie bym
jednaki Instynksem wzruszeni, ale bardziej wielo
im mense, które Wmćan dan maist y pokazuiest w
Konserwacyi Praw, y w utrzymaniu majestatu
Formy y Akceptacyi Edyktow; Smiele tedy quidam.
Las prawe Sakrymas zanosiemy Wmćan dan na
Gdanizian, którzy ad apparentiam Samego Wm
ćana przy Jmćach S. S. Ministrach Hollegach
Wmćana admonitione wrzeczemu nawrocie, a
prawdziwie Exchuyz syfku z Thoronia przeniesie.
nia się zgłoszy, obciabi daci, y daci kartę do rzy
Jmćadza Podkanclerzego Korony, na wyliczenie
nam 150^m dobrej monety, teraz y novellet Consti-
tusione, y tak wyspokić Wmćana illudant Po-
wadze, kiedy prowadziwozy Jmćana Pawła awlić
chorzcy matbarskiego Benipotentia do nas do
Gdanika, kilka niedzieli Jmću krzymać, y projekt
Skryptu od nas do podpisu Naszego wyizygauć,
w którym absurda es impossibilia gdy prebendans,
tym samym pokazuić, że nie wzywać e chey,
na co kartę daci. Miedzdy borem innemi y wielu
monstruoi Propositione bas chey abyśmy się privali-
za przesuwacny, Prorocny, Pruski, że Jmć to wroci
chey, aby przed oddaniem pieniędzy, wyzyszek Siois

Skasowaliśmy, y Kwisem y Adanem Sapienem,
 chcąc aby Jhm S. S. Ministrowie, ten Skryps nasz
 podpisali, wprzód; a gdzicimy Wmmdana w tym
 czasie zbieramy? Praca weni sabsze vobis, ze vze.
 liby intra tempus. Rast harum exolutionis, iahalot
 wick Exekucya Totniczka na jch dobra padda,
 nie Specyficum czy z Narzey, czy cudzey okazy,
 sedy non senebuntur obicandy Summy wypta-
 cai: ale nas do Prowincyi dybacz; Na koniec
 kazdy nam przyznawac w tymże Skrypsie, ze lu-
 bo niewinni, ne senebantur p tanc, iednak p dacz.
 Coient diffamans Judicium Regium asessoriale
 et sanatur. Deuresum Wmmdana, a prawdziwie
 mowisz tak pobotney Wielkiy Kanclerz.
 Te sedy inacceptabilia od vick proposita, przy-
 szacz nas ad implorandam Wmmdana iustitiam
 abys honor y Prawo majestatis Respubl, y Seymu
 Jmmdana Referendarza Korony, utrzymusz, exhorta-
 si Jmmdana Krakowskiego Hetmana W. Korony, za-
 czyt, aby rewołowany Zmocniwity Exekucya vindi-
 care Jus Dominiy Krolestwa Polskiego na nich
 et exercere vauz. W tym Wmmdan et Patrie
 et nostrum gerens Patrem. a Ja summo respectu
 sortacz, pitz 14. 11.

J. Jablonowski W. R. swoin
 y Jmmdana Wudy Sutockiego Jmmd.
 d. em.

Respons na ten List. z Kupisk d. 14. martij 1725.

Przyrzynamem Responsu mego na List Wmmdana
 obicerny d. 13 elapripisany, zaniczacz insceca z
 Warszawy informacy de Bata Insuperu rego. Krom
 dobrawisty nie zostac mi tylko magnes de votis et senti-
 bus Jmmdana Podharbego W. Korony y Jmmdana Referen-
 darza

Darta in in Panow vobum more et sensum jungere
 bzdy in hac fiducia, ze Jm Pan. Georgy Malborski
 prozypanszy, o determinacyi hujus negotij da com
 in Panom wiadomosc. Ja pro obligatione mea do seyo
 concurrere mi omigizham, aby i vhusensowanem
 Jch to negotium tandem sy dokonczylo, y actu capry
 diligencias ad hunc finem przez Jm Panas Pizarra
 Debesoweyo, znay sy bydy zawize vero Cultu pp

Lettre de S. Ex mrs Le Feldmaréchal
 Fleming à S. Ex mrs Le Gr. Chancel.
 Secr de la Couronne. Dresden le 14 février
 1725

Votre Excellence se souviendra des lettres, que le
 Roy a écrites au Grand General de la Couronne
 après la fin de la Diète, tant en general sur les
 affaires concernant les Troupes du Royaume, que
 sur la resignation, que je faisois du Regiment aux
 Gardes, et elle aura vu aussi les reponses, qu'il y
 a faites. Ainsi je me donne l'honneur de luy com-
 muniquer presentement ce que S. Mte a repli-
 que sur l'une et l'autre Lettre. J'ay l'honneur
 d'être etc.

Lettre du Roy au Grand General
 de la Couronne du 7 février 1725

Par votre Lettre du 8 du mois passé, j'ay veu,
 que conformément à mes ordres vous avez noté
 à l'armée, que j'ay conféré au Grand Tresorier
 de St la Charge de Colonel de mes Gardes. J'y
 ay veu aussi les considerations, que vous me fai-
 tes, sur ce que j'ay donné au dit Grand Tresorier la
 patente de Lieutenant General, mais il ne se trouve
 point dans la nouvelle Loix, que le nombre des Lieutenants

Generaux soit deservine. Il n'y est pas meme
fait mention d'eux; aussi n'a-t-il pas été stipulé
de Salaire pour eux. Ainsi je réitère par la pré-
sente l'ordre, que je vous ay donné de notifier
aux Regiments, que j'ay donné au Gr. Thresorier
de Lithu. La Bascette de Lieutenant General. La-
quelle comme vous savez suffit seule pour le
faire reconnoître en cette qualité.

Lettre Du Roy au Gr. General de
La Couronne du 8 Fevrier 1725

J'ay reçu votre Lettre du 2 Du mois passé, mais
un peu tard, puisqu'elle est allée à Vienne avant
de me parvenir icy. J'y ay veu avec plaisir les
protestations de f. delité, et de soumission que
vous me faites; qui ne sauroient, que fortifier
en moy la Confiance, que j'ay toujours eue en vous,
et que je ne vous ay nullement oté, comme vous le
croyez a tort, et avec d'autant moins de fondement
que vous en attribuez la cause a des delateurs,
dont je n'en souffre point autour de moy. Les
actions d'un chacun sont considerées par moy se-
les, qu'elles sont en elles memes; ainsi vous pou-
vez estre persuadé, que je n'ay aucune defiance
contre vous, et si j'en avois eue, vous pourriez
bien croire, que je me servirois du meilleur re-
mede, qu'il y ait contre la defiance, que est de
s'en expliquer.

mais d'un autre côté vous avez fort raison
de dire, qu'il faut, qu'un soldat obéisse sans re-
monie, et comme vous convenez, que vous, et toute
l'armée êtes sous mes ordres, et que vous êtes soldat
consummé par les longs services, je suis bien
persuadé

persuade, qu'en relisant une seconde fois les
ordres, que je vous ay donne du 16^ebre de l'An.
nee passee par rapport a mes gardes a pied et
a cheval, et par rapport aux Buttes legers. Vous
vous y conformerez exactement par ou vous
donnerez bon exemple a ceux, que j'ay mis sous
vos ordres, en vous conferant la charge de Gr.
General dont vous me rappelez la memoire
dans votre lettre avec tant de remerciages de
reconnoissance, et dont je me souviens aujour.
avec plaisir, sachant, que j'ay conferay cette
charge a un homme consommé dans l'experience
de la guerre, et accoutume a une exacte ob.
servacion de la Subordination, qui est l'ame
d'une armee, et qui seule rend les gens capa.
bles de commander selon le proverbe, qui ne
sait pas obeir ne sauroit commander.

Ce que je vous ay écrit des Des mes
Regiments aux Gardes, ne comprend pas les
Generaux, mais seulement les particu.
liers, qui selon la coutume se tiennent dans
ces Regiments, pour quel effet ils ont leur
jugement et leur Auditeur ce qui prejudicé
aussi peu a votre jugement, que le jugement
des Vices ne sauroit prejudicé a mes jugements.

Quant a ce que je vous ay dit par rapport
a l'Armee Polonoise, j'ay fait distinction en.
tre les relations generales de l'Armee et les
rapports, lesquels devroient estre faits chaque
mois par des listes et par des tabelles, et c'est
de ces rapports la dont je vous ay parle dans
ma lettre.

Au reste la Lettre, que vous dites de m'avoir
 écrit de Drikow, ne m'est point parvenue
 dont vous pouvez demander raison à celui
 à qui vous l'avez adressée.

Liss Kua Jmu Podkander zego Liss
 do Jmmana Kanderza W. Koron
 z Dzikna d. 14 feb. 1725.

La przybyciem tu ruz aktu wiazany ministra An-
 gielskiego, pascibit Wmmbanu ex annexis pozna-
 reh Negociauy Jezu, y Naszego z nim procedera
 przy powstaniu, in ulteriori traktu w generalnych
 przymai będziemy terminach do Rzępsey sy refera-
 cy, y convulsiem Oluskuh Paktow luate negan-
 do. Jnterea avidissime illuminacy y Informacy
 wszy. Od Wmmbana oczekamy. Wiedzy dzis na
 obiedzie tego Poda, zdad mi sy rodze Stuszny, y
 rozumny, ale szerszy w zadne o sey masery.
 z soby nie wierzby Dykursu. Jmman Felsmarza.
 teh prudentissim. Judiciu tuby impartialem wa-
 se wsey masery sy chce pokazac. Na pozyska-
 nia zupełniejszey Pota tego konfideny, y
 wyzerpniecia symgrantsownicy obol. z noiu
 negociauy Jezu. Doci żywo y zwawo sen Lis
 Angielski pisany, ale z dawniejszych relacy iuz
 wiadomo Wmmbanu, y z sukieszch mamy, quan-
 to furore Akashoticy wzyduy wrobluie Prusah
 po Cadey Europie na nas fremunt.

Isydnil singulari ad deferendum Wmmbanu
 sylku ze do Casostwa mielnickiego podobno po-
 amierui S. Wyrotem bickiego miodzkiego, który tu wia-
 ray z Swiasem sy pozegnau, seraz nayblizsza jest
 nadzieia

Nadzieia Jm. Panu Osbolinskiemu Kasz. Czest.
na Fabrozymoski zas promowetur Jm. P. Kiwinski,
po sazy J. Jan Kuzborski tu przybył. Jm. notabili
Zatym cultu et veneratione pizy J. J.

Discours de Mr Finch Ministre
de S^t. M^te Britannique tenu le 7me
de fevrier 1725 aux Ministres Evangeliques,
qui ont été chez lui.

En conformité des instructions de mon maître
Le Roy de La Grande Bretagne, j'eus hier l'honneur
de vous communiquer par mon Secrétaire les or-
dres, dont il a plu à S^t. M^t. de m'honorer, pour me
rendre incessamment auprès de S^t. M^t. Le Roy de Polo-
gne; Le Roy mon maître comme Prince Protestant,
ne voulant en aucun maniere se dispenser de
donner des preuves convaincantes du grand cas qu'il
fait, et de l'attention, qu'il a pour un Corps si
illustre, et si respectable, que l'Evangelique, les
extremités aux quelles les affaires de Thorn ont
été portées contre cette Ville par les Conseils se-
méraires, pour me servir d'une expression tres
douce, des Ennemis jurés et déclarés de notre
Sainte foy, sont trop recentes, pour que l'on
puisse me reprocher, que je veuille revivifier le
souvenir d'une scene si tragique, si barbare, et
si funeste, et laquelle pour l'honneur de ceux
qui en sont les Auteurs, et qui ont tres mal
servi leur maître et leur Patrie, devroit être
ensevelie dans un oubli éternel. La Consue-
ce du Roy mon maître comme Prince Protestant
et Défenseur de la foy, son honneur comme Ga-
rant du Traité d'Olive, Traité aussi Solennel,
que l'histoire ne sauroit nous donner un exemple

d'un autre, qui ait reçu la Sanction d'un
 Roy, et de tant de Puissances, l'obligeant de prendre
 part aux Infractions, induës, que l'on vient d'y
 faire; Et de plus, la Clémence, la justice, et l'Equi-
 té de S. M. Britannique sont trop connues dans le
 monde, pour croire, qu'Elle pourroit ne pas compa-
 rer du fond de son ame à la mort aussi tragique,
 qu'injuste de tant d'Innocents. Et selon les for-
 ces, qu'il a plu à la Providence Divine de lui con-
 fier, pour le Bien de la Grande Bretagne, pour
 le Soulagement des opprimés, comme aussi pour la
 paix et tranquillité de l'Europe; le Roy mon Maître
 ne peut se dispenser de sentir premièrement
 toutes les voyes de la Douceur par les represen-
 tations les plus efficaces en faveur de ceux,
 que le Carnage assouvi a encore laissé survi-
 vre à leurs Confierres, pour leur recouvrer la
 liberté boutervee, les Eglises profanées, les Ecu-
 les enlevées, les Biens confisqués, et le rappel
 et le retour des Exilés, contre la foy des Traictés
 stipulés, même avec l'Invocation de la tres
 sainte et bienheureuse Trinité; et cela pour
 n'être autre crime, que celui, d'avoir voulu fai-
 re leur salut, selon la parole de Dieu, et les
 lumieres de leur conscience. Car il est avéré,
 que de ces pauvres Gens il y en eu, qui méritent
 la qualité des martyrs, à d'autant plus juste
 titre, qu'ils auroient pu sauver leur vie, si
 ils avoient voulu sacrifier leur Religion. Les
 mesures donc, que le Roy mon Maître prendra
 dans cette affaire ne seront autres, que celles, qui
 lui sont dictées par la Conscience, par son hon-
 neur, par les sentiments d'humanité, et qui seront
 suffisantes pour calmer l'Esprit de toute la Nation
 Angloise

Angloise, qui d'une voix unanime, erre, ou justice, ou vengeance, es a l'heure, que nous parlons Messieurs, je ne doute point, que l'affaire de Thorn n'ait été portée au Parlement, ce qui attirera de sa part les remerciements les plus sinceres, et les assurances les plus vives de souvenir. M. dans toutes les résolutions, qu'elle jugera convenables, avec la dernière goutte et leur sang, es le dernier denier de leur bourse. Je n'ay pas Messieurs, besoin d'emprunter le secours de l'Eloquence pour exciter vos passions, ou animer votre repentiment, puisque j'ay été remoin avec une très grande satisfaction, des expressions pleines, de douleur, et d'indignation, dont vous vous eses servis, pour montrer l'horreur et la desestimation, que vous ressenties, quand cette tragique nouvelle vous fut annoncée. Et veritablement la tragedie de Thorn, entre ensans de lettres de sang, ne pouvoit pas manquer de faire une impression la plus profonde et la plus durable sur le Coeur de chaque bon Protestant, comme l'Epee meurtriere, qui a tranché la Tete à tant d'Innocens, y laissera des cicatrices éternelles.

Je suis persuadé, que le Party, que le Roy maintenant a pris de mettre tout en oeuvre, par rapport aux affaires de Thorn, pour que les Protestants soient remis, et rétablis dans leurs anciens privileges, et les nouvelles marques establies, qu'il donne par là de son zele pour notre sainte Religion, lequel redouble à mesure, que le danger, et même l'aneantissement la menacent, vous sera matière d'une joye par.

faite, à moins, que l'incapacité et le peu d'expérience de la personne, que S. M. a choisi pour une Commission aussi épineuse, qu'elle est importante ne la diminuent. mais espère, que la grace du Seigneur m'écartera, et que sa main me conduira dans tout ce que je feray pour la défense de la parole, qu'il a prouvée luy même, et pour laquelle les Protestants de Thorn viennent de souffrir. J'ose même me flatter, que l'autorité d'un aussi grand, et aussi Puissant Roy, qui me fait parler, et la justice de cette cause, qui n'a pas besoin d'être mise dans un plus grand jour, pourvont en quelque manière, suppléer à mes défauts. J'espère Messieurs, que vous rendrez conte à vos maîtres de ce, que j'ay eu l'honneur de vous annoncer de la part du mien, afin que toute l'Europe soit convaincue, que tous les Protestants agissent véritablement de concert. La meilleure marque du bon succès de ma commission, sera d'avoir l'honneur de vous rejoindre bientôt, pour vous marquer en toutes occasions mon attachement pour la cause commune, et la grande considération et egard, que j'auray tous jours pour vo personnes.

Litteræ Regis Angliæ ad
Regem Poloniæ
P. S.

Venit ad eos in animo, et tanquam in venis, multaque incedit acerbissima illa Civitatis Thonensis calamitas, ut cum Litteras ad ipsam Vestham ea super re dederamus, quo plurimum ponderis verbis nostris accederet, neque habuimus in negotio
santi

sancti momenti, virum quendam et nobilitate illu.
 stre, et fide solertiaq; nobis perspicuum ad Imper.
 Vestram eo praeipue nomine expediri. Ideoq; Nobilem
 fidelem et dilectum nobis Edwardum Finch armi.
 gerum et filij Comitis Nottinghamianum et Mini.
 strum nostrum apud Comitatu Ratisbonensia Ste.
 nipotensiarium potissimum delegimus, qui munus
 istud apud Imper. Vestram obiret. Cum plene po.
 testate, et mandatis nostris disertissimis instructum,
 ut literas nostras super re Thuronensi conscriptas
 in manus Imper. Vestre traderet, et sensus animi
 nostri in causa hac gravissima uberius coram
 exponeret. Rogamus itaq; benevole admodum
 Imper. Vestram, ut dicto nostro ministro plenipo.
 tentiario aditus facilem praebeas, aurem benigna
 accommodet, et fidem omnimodam tribuas ipi, quae
 nomine et iussu nostro probaturus est. Nec dubi.
 tamus equidem, quin a Imper. Vestra id responsi
 quam primum auferat, quod amicitiae nostrae
 conjunctioni, quodq; foederis sanctissimi nexibus,
 quodq; conquestiones iustissimae ponderi consenta.
 neum sit. Quod reliquum verum est Imper. Vram
 Divini numini tutela ex animo commendamus.
 Dabantur in Palatio nostro Divi Jacobi. His men.
 sis Januarij Anno Dni 1724th Regni nostri Undeci.
 mo.

Majestatis Vestrae

Bonus Frater Consangu.
 neus et Amicus.

Georgius Rex

Copie de la harangue de Mr. colonel
 Finch fils Cadet de M. Leff. de Not.
 tingham, et ministre Plénipotentiaire
 de V. M. Britannique auprès
 de V. M. le Roy de Pologne Electeur
 de Saxe, a la premiere Audience.
 Du 16 fevri: 1725

Sire

A la premiere nouvelle de la Sentence regie-
 reuse prononcée contre la Ville de Thorn mon Ma-
 jesté le Roy de la Grande Bretagne songea d'abord
 a remplir les Devoirs, que luy dictoit sa conscience
 comme Prince Protestant et defenseur de la foy,
 et avoit ordonné de dresser une Lettre d'insertion
 à V. Mpe en faveur de ces pauvres Infortunés, et
 de la Conjurés par les liens du Sang, et par les noeuds
 d'amitié de faire surseoir l'accomplissement de
 cet arres, afin que les innocens ne fussent pas im-
 poliqués dans les mêmes peins, que ceux, qui apres
 un examen plus meur, et plus impartial auroient
 pu estre trouves en quelque façon coupables.

L'exécution anticipée de la Sentence a prevenu
 cette médiation, une demarche, Sire qui a donné la
 plus grand surprise a toute l'Europe, et qui a
 causé une douleur extreme au Roy M. M. et la
 Mpe voyant, que les Ennemis jurés de la St
 Religion Protestante ne sont pas contents d'une
 vengeance, qui fait frémir, que leur cruelle fain-
 n'est point assourie par ce carnage, ni leur soif
 de-naturée éanchée par l'effusion de sang de
 Sang, mais qu'ils passent en core outre, et font
 voir leur resolution d'aneantir sous les Privileges
 de la Ville de Thorn, et des Sujets Protestants ou
 Dissidents de V. M. et cela contre les Saines Injunctes
 a la

a la Paix d'Olive de la maniere la plus solennelle
par les Predecesseurs Royaux de V. M^{te} et les quels pres
que tous les Roys, et toutes les Empereurs de l'Europe
ont juré leur foy de maintenir dans son entier.

L'honneur du Roy m. m. comme Garant de ce
Traite l'oblige par les voyes de la Douceur et par
ses remonstrances les plus serieuses contenues
dans cette Lettre, qu'il m'a charge de remettre
de la part entre les mains de V. M. de la prier
tres instamment de faire rendre les Ecoles et Eglises
enlevées de resablir les libertes et les Privileges
renversés de rapeller le Magistrat et Ministres
exiles, et les faire rentrer dans leurs charges, et
de remettre tous les Sujets Protestants de la Ville
de Thorn, de la Brusse de la Pologne, et de la Silésie
dans leurs droits, et enfin toutes choses sur l'an-
cienne base du Traite d'Olive, l'unique moyen
pour apaiser les Infractions inouies derniere-
ment passées et pour affermir a l'avenir une
paix honorable aux Garants et a V. M^{te}.

Avant ce Traite sire le Roy m. m. auroit deman-
de tout ceuy a V. M. comme une grace apres cette
paix, il ne sauroit le faire, que comme une ju-
stice dont Il n'espere pas de recevoir ni refus ni de-
lay.

Les representations faites et les Lettres écrites
a V. M. sur cette affaire par plusieurs des Empereurs
et interposés et leurs Ministres, qui me suivront
icy, luy apprendront quels sont leurs sentiments et
la Lettre du Roy m. m. que je viens d'avoir l'
honneur de presenter a V. M^{te} luy fera com-
prendre, qu'il en usage les choses de la meme
maniere.

Le Ministre de V. M^{te} a Londres luy aura sans

Douté mandé l'horreur et la Dérision, qui'un mil-
lion d'ames à Londres, montre a tous moments de la
Scène tragique de Thorn, et qui va croître d'une
voix commune et générale ou justice, ou vengeance.
Il en est de même Sir, par tous les Pays, et je suis
persuadé, que mes premières Lettres m'apprendront
que cette affaire a été portée au Parlement de la
manière la plus solennelle, par les vingt six Eve-
ques du Royaume en Corps, et qui attirera un ani-
nement de la part des assurances les plus fortes,
et les plus sincères de soutenir le Roy m. m. au risque
de leurs vies, et aux dépens de leurs fortunes dans
toutes les résolutions, que la truppe jugera ne-
cessaires dans la Conjoncture présente, si la Poli-
tique de cette Cour mène les choses à l'extrémité
et s'oblige de se servir des mesures les plus effi-
caces, et des voyes définit.

Je n'ay pas besoin Sir, de retracer l'histoire
Angloise dans les sens fort recules pour montrer
ce qu'emportent les promesses de cette auguste
assemblée, & m. a vu Elle même a la fin du der-
nier Siècle, et au commencement de celui cy par
les sommes immenses, que ceux qui sont restés dans
le Pays ont fourni et par la bravoure avec la-
quelle ceux, qui ont servi au Dehors sont allés
à la rencontre de leurs Ennemis, que si l'occasion
n'eut pas cessé, et si les deux Partis ne fussent pas
survenus, que nous étions des gens à soutenir la
partie.

Jusqu'icy Sir, nous avons agi pour vanger no-
tre honneur, et si l'occasion se présente toute l'Euro-
pe verra, que nous ferons encore d'avantage pour
défendre notre Religion.

Le Roy.

Le Roy en m. sera très-faible de se voir obligé d'user de représailles sur ses Sujets Catholiques Romains, lesquelles jusqu'à cette heure ont eu sans de raison de se louer de la clémence de son gouvernement. Mais si on ne rend pas justice aux Sujets Protestants de V. M^{te} il est très-certain que ceux, qui serviront ne s'osent de se réfugier dans la Grande Bretagne, y trouveront un asyle à l'abri des persécutions, et une subsistance équitable aux dépens des Catholiques Romains, lesquels ne pourroient pas s'en plaindre puisque nous ne ferons en cela, que suivre l'exemple, que ceux de leur Religion nous ont enseigné.

La saison de l'Année civile, est déjà commencée, que les Princes catholiques, que leurs Sujets, et qu'ils font une recherche sérieuse de leurs actions, tant publiques, que particulières dans cette occasion V. M. se souviendra sans doute, qu'il est beaucoup plus glorieux devant Dieu de réparer les injustices, que de les soutenir, et peut-être trouvera-t-elle, que dans cette affaire, il y a vu aussi de la sagesse de la Politique humaine. C'est ce qui me fait espérer, que V. M. me fera l'honneur de me remettre au plus vite une réponse à la Lettre du Roy m. m. telle, qu'Elle jugera convenable, et que je feray tenir sans perte de temps, par un Courrier du Cabinet, que j'ay amené avec moy pour cette fin.

J'ay eu soin civil de choisir les termes pour ménager les oreilles Royales qui m'écrivent sans, qu'il m'a été possible, sans des obéir à la bouche Royale, qui a dicté mes Instructions.

Je dois demander pardon à V. M^{te} de l'avoir tenue si long temps par un discours mal conçu mal ordonné, par mon peu de talents et mal enoncé.

pour n'est pas après venir dans la lang francoise.
 Je ne me reste, que d'avoir l'honneur d'assurer
 V. M. que je regarderay comme un comble de bon-
 heur de pouvoir me comporter d'une manière, que
 ma conduite soit approuvée de Roy M. M. et qu'en
 même temps ma personne ne soit pas désagréable
 à V. Majesté.

Responsum à Ser^m Rege
 Polonici Regi Anglice. Dresda
 21 febr. 1725. Data.

P. S.

Reddidit nobis binas majestatis Vestrae Literas, no-
 bili Edwardus Finch, armiger ac miles. et missus
 in Comitibus Ratisbonensibus Plenipotentarius,
 qui neq. tanti negotij dignior em, neq. nobis acceptu-
 rem deligere potuisset ipsas Vestrae, ut pote et illu-
 stribus natalibus, et praeclaris virtutibus suis com-
 mendatissimum.

Intelleximus ex praefatis majestatis Vestrae
 Literis, quod nomine et jussu ipsius Vestrae u-
 lterius coram exposuit Nobilis Finch, gravem missi
 Vestrae, ac totius Nationis Britannicae Similitud-
 inem ipsas Vestrae refert, ceterorum Principum
 Protestantium doloris sensum in causa Executi-
 onis sententiae contra Civitatem Thoronem, Latam.

Cum ipsi Vestrae Officium cujuslibet Principis
 ad observandas Constitutiones Patrias, non solum
 juramento obstricti, verum etiam innato amore
 Legum Regni sui ad exemplum eis perspicuum,
 dydicabili ipsamet ipsas Vestrae, quod rigore Con-
 stitutionum Regni Polonici ad supradictas ipsi Ve-
 strae Literas in causa Thoronem, exaratas, non nisi
 explorata Senatorum Regni ipsi Sententia, et
 comuna

inmunicato cum ipodem consilio id respondere, quod
Mpsa Vestra a nobis efflagitas, regere valeamus.

Inserere persuasissimum sibi habeat Mpsa Vestra
non omnem impensuram speram, quod pro ratione Con-
stitutionem, et Legum Regni Poloniae partium vestra-
rum esse poterit, ut maiestati Vestrae constet, nos
maximam rationem requisitionis ejusdem habere
nulli dubitantes, quin Mpsa Vestra pari nobiscum
efflagite studio, obviandi conatibus eorum, quos for-
se praesens occasio negotij Thoronensis in privata
commoda arrides, quo minus quies in publicam
perturbare, et alij perniciem servare queant, cog-
noscantur mutuo Consilio, ut magis in dies firme-
tur, foederum Amicitiae et Conjunctionis, quod
inter nos Regna nostra ab deo intercepit vincu-
lum, nobis semper quam desideratissimum.

Reliqua Sinceri nostri, quo maiestatem Vestram
colimus affectus testimonia Supradictis nobili Or-
migeri Finch, quem Mpsi Vestrae ob eximia ejus
merita, iterum iterumq; commendamus, pertinen-
da relinquimus, Mpsi Vestrae optimam valebun-
tem et quodvis fausta ex animo apprecantes. Da-
buntur ut supra.

Respons Jmbana Kancelerza

W. Koron. Kcia Jmci. Rodkancelerzcy
Lit. 2 Kypriki 25 febr. 1725.

Dojduj oniz enie Waszey acy mi za kom mu-
nichayz Listow od Krola Jmci. Angielskiego do na-
szego Krola Jmci. S. mm. przez ministra Swego aktu-
aliter sam u Dworu i nayduj ego ię ordynowanym.
Com odpiad przed tygodniem przez szaffetę Jmba-
na Kancelerzemu Lit. Jmbana, który z obacz
Jmbana Barona Gerdorffa o sy pomienionego

Minister Expedycyjski chwał mić exploratorem Senium
meum i woli W. Kr. mi. S. m. m. i., iuz to do tyż dno
suis Wazey Kcy mi. Draz to okazy, potajem pła.
nu Konduktu mianu y. Dobre per exensum
i Kontroweryame; kory tenor nie bytku Justitiam
Lata sensensid w tal. Kraznym Excessie, ale y to la.
mu dare potatue, se miasto wyględem liberi Exensij
Religioni in statu quo zachowane, es salvo Jura
Episcopi Civitatis in toto zosławione. Jakiż to nie wyg.
pię, ze W. Kr. mi. miaz aliunde relacy, iale to dno
hi sprawu, zelum racy, non in eum extendentes
se zwawe listy, y pogrozihi Alas holi. hoi, tak se
dla tego znihi nie wzwozi, Pana Boga racy pro.
rzy, aby moderowat racy i forida Consilia, y z.
by nie porostona zolada cunetis optata quies.
Inam sij bydz zaty continuous es ven cultu. p

Liss Jmbana Kanderza W. Kr. mi.
Do Jm. K. K. Podkanderzego, Kr. mi.
w Kupiskach 16. Iulij 1775

Tazey, podroz Wmmbanu do Piotrkowa, y przed
sigwitzey dalszey do Sarony Kontynuacy, iale int.
mei prosequor votis, tak przy nalezytym podzięko
waniu Wmmbanu za insynuacy, zdania mego
Kizui Jm. Prymasowi on Wmmbanu y innym Jm.
względem traktowania Negoty Juris Patrimonij pax
Jmbana Wojewody mazowieckiego mmbanu w Rzy.
mie, smiem upraszai Wmmbanu, aby s. an. p. r.
da Bog u Dworu, ten projekt racy W. Kr. mi.
S. m. m. reprezentowat, a orat ex plautum po.
mienionych Jm. i mić uwiadomic o tym, iale
tez de medio disponendis in materia Dyrekcji
Lixp. unatu

Tribunatu Skarbowego. Prekustodycy Summ.
 Sana względem Szwarcstwa Wschowskiego będy pa-
 mizny. Responsy y rezolucye ad minas Prote.
 stantium zyczylbym odtocy do Reasumpcyi
 Symu spodziewaiz sy Laskawey korresponden-
 cyi, zostawam.

Liss Jm Pana Wandera W. Koron
 Do Jm Kziedza Opata Trockiego Szwarc
 Tynieckiego. z Kypisk 14 febr 1725.

Jak mnie tytko Laska wiadomosci, iakoby Kon-
 went Wmmdanow Tyniecki miał swoich wysy-
 lac Deputatow do Klunialu, tak zaraz ex vi
 ministerij meo zdato mi sy presentibus przy v.
 ktonek moim to Wmmdanow przetoczy, ze kiedy
 Stany Rzypłey. to sy pro Junibus Regni uyumu-
 ia, aby zadna novitas, iaku to y ta Congregatio
 przez Jm Kziedza Mireckiego promawowana sine
 previo Consensu Serenissime Regis et Rzypłed
 do Krolestwa non introducatur, sedy snadno Wm-
 mdanow conjecer. mozeiz, iz y ta novitas przedtym
 impracticata wyjetania Deputatow Tynieckich
 extra Regnum sine iutu et beneplausu H. Ki-
 mi nie mogtaby tytko egreferri ad tytkie Stancow.
 Rzypłey y zacygnie na konwent Wmmdanow
 animadversionem, y niespodziewane valui kon-
 sequence. Wziym gdy Wmmdana ad com mu-
 nem Catego Konwentu Jego notitiam pro mune-
 re meo przestzegam, oaz zostawam. Lf

In Keypiski 8 18 February 1725.

Generosus Korman
Secretarius Thoro-
nem venit ad Illm^{um}
Dnum Supremum
Regni Cancellarium
et nomine Civitatis
Suorum Principali-
um exposuit. —

Sua Illma Excellen-
tia reponit.

1. Ratione commutatio ad 1um Quandoquidem
rei poenarum Crimina in Literis S. R. missis ad Ill^{um}
lium in Civiles favore Commissarios datis expressum
Dni Cernik.

est ut pro Commutatione po-
narum Criminalium in Civ-
iles remitteretur D. Cernik
cum Parte ad Iudicia S. R.
missi. Decretum Commissori-
ale idem continere debet. ig-
tur huiusmodi commutatio
non nisi in iudicio Regio ob-
servato iuris Processu fieri
potest id in futuris iudicijs.

2. Ratione condonationis ad 2um Allegationi acquie-
re earundem poenarum dam in favorem D. C. rationes partis auctores pro
Cernik, quam etiam infameditate Sessionis Turris
vorem D. D. Thomas et aliarum poenarum tum
Cimmerman, ac restitutio quod de hac acquiescente
rei eorundem ad officia in Decreto Commissoriali sit
allegans jam Partem auct. obloquensca. Sicut non diffi-
ceum pro medietate Septi. datur, sua tamen Excellen-
onit Turris, aliarum po. hactenus idem Decretum
narum acquiescentiam esse nec vidit, nec a quopiam ha-
et id in Decreto Commissori. fuit sibi communicatum,
ali expressum esse iamq. deo promissa, ut liquide con-
eo intuitu a Civitate stent, verificari debent au-
directas esse Literas ad thesauris documentis. Quam
S. R. missam per manus admodum autem Civitas jam
Ill^{mi} Excell^{mi} ad Rnd^{um} est experta Clementiam ad

Dñi Profancellarij Re. Regid Majestatis, quando ad
 illius p̄cessu D. Cernik in
 sam condonavit, et quando P̄d.
 dicantij dedit literas satis con.
 ducit, ita minime S. Excella
 ambigit, S. R. m̄sem Principem
 Clem̄m, ac Indulgentissimū
 amplius Eadem Civitati prestā
 turum omnem secundum Ju.
 ra et praxim praevidibilem
 gratiam ad eju. effectum
 sua quq. Excella ex munere
 suo concurrere parata est
 collato studio cum dicto R̄mo
 Excellēti ac Rndmō Dño Profan.
 cellario Regni sine prejudicio
 Jus et Interesse habentium.

3. Ratione Creditorum

us exhausta Civitas ab Aditum ne Civitas a Cr.
 corum impositione libera ditoribus gravesur per cre.
 sū. cutiones haberi poterit ratio
 in iudicio S. Ad m̄p̄is adali.
 quod temporis Interitum
 sine tamen Inferia alimen.
 tis indigentium.

4. Ratione Burgalia

lium ne extra p̄dsen. ad R̄mū Illmo Excellēti
 tator quipiam consti. Reverendissimo Dño Profan.
 tuatur. cellario Regni se scripsisse
 sua Excell. reposuit, talem
 semper praxim observatam
 fuisse, ut unus ex Candidatis
 Civitatis per S. R. m̄sem in
 hoc officio constitueretur: cui
 inter Candidatos pronuncie po.
 situs est D. Berholtz per Excell.
 Dñm Palatinum Culmen
 commendatus, ut Gratus Regid
 ad hocce Officiū recommen.
 daretur, instāse.

1° Ut ministri gaudeant ad eum Quandoquidem
Sufficiens Securitate. habens Diploma Regium

Salvi Conductus sub fa-
vore illius habens suf-
ficiensem Securitatem.

2° Quandoquidem Civitas intendit mittere ad externas ad eum Sua Excellen-
tiasiones pro collectione pecuniarum censet hanc inten-
tionem ad construendum Tem- tionem ac missionem
plum, parit, ut id fiat cum suspendendam esse.
Contra Sua Excellentiam.

Littere Civitatis Thoronensis ad Ill^m
ex Excell: Supremum Regni Cancellari-
um 29 January 1725.

Superfluum foret, tristes illa, quae afflictae huius
Civitatis proximè praeterito consigerunt Anno, nunc
reperere velle casus, siquidem optime adhuc gaude-
re Excellentiae Vestrae succurrere memorat. Cum
vero dolor inde perceptus accidens Ill^m ex d.
Vre gratia nobis in alijs occasionibus saepius ex-
hibita, multum leniri possit. Proinde dum mediante
Iudicij S. R. Imperialis apostolice Decretis inter alia
quoque nobis Jacobus Henricus Terneke, Profensor
ad poenas Capitales quidem condemnatus per gra-
tiosissimum quidem Rescriptum Regij ab eodem
nonnumquam a Civibus absolutus, praeterea quor-
um alij Vre Consulares Veterani, ac Senio graves, videli-
cet nobles Gerhardus Thomas Profensor, atq. Henri-
cus Timmerman Officij ac Dignitatibus suis priva-
ti fuere, quorum et quidem prioris Condonationis appo-
nit Civibus omnium vero restitutionis gratia ad
S. R. Imperium Dnum N. Clem^m per Supplices Litteras
Nostras refugium debita cum Submissione sumi-
mus. Ill^m Excellentiam Vestram observantissimè

hoj podnosząc i expensivum officium. Ma
być Udelega Siarża Wschowski, gdzie jest an
Kotarskiowski. Józia samemu i tak utrzymać syna
Sweego przy pierze, Supplicum moim Dobrodzieu,
aby nie miał Expedycy, bo by i publicum pat. mo.
gdo, y Wuy moim Józian miarkowski. Podszedł tu
miejscowy byłby inter mallem i in uide miedzy cy.
cem y cynem. Regna Protestantium minantur
nobis ruina, ale to Pan Bog avertet. Pan Cernich
został in suspensio, ponieważ Józef Józef nie
stawiały byli, Józian Instigator też miał in eum
wdawać się wto, moim syna Józef. W Piotrkowie
ad d. 25 pridesem, zabawę 11.

Sio Jmci Pana Kanderza W^o Piotrkowie
Do Jmci Pana Buchetta. z Kypisk d. 10 febru
1725

Juzem antecedenter wyraża, iako oad wien oty
ze dozdy rzy. Wmiana aita na przesydu spo.
Seymowej konferencyi z gnujdem Nun wyszedł
ratione Juris Patronatus. Teraz zaś zdado mi się w tym
preludisum ustygni Wmiana, aby przyszedł
listy Jego chwał inuicarb ostrożności in expressim
terminow, bo to wzytku, co Panu Bzypłey unani.
oni sensu agunt i proponunt, nam party kularny
adorare, non adoriri nalezy, Dopieroż nie p. owinneiny
Jego inibant. Komu nalezy chwały Wmian i alinay
widniey reprezentowac, y. toz samo Jmci Pana Grap
Sagratka wyraża, aby reprezentowac z c. Panu
Bzypłey in casum: czego się przemy nie spowiadamy,
gdyby nie miały w tymie attendi Jura Regni, bardzo
się napierają, prakty kowaney przedytym rozoluy
przez Commisye sequestrawac. Dobra była Klerow
liwrety sub favore Curie Romane chwały, y wazyły
się derogare ydem Juribus Regni, y pewnieby mogły
nastąpić ząd niepomyślnie konsekwenty. Te res
Re

Remonstrayle kizeba Summa Densitate vix nui
ad evincendas favorabiles Declarationes. Oczym
gdy bynajmniej nie powyżpicwam, oraz in expecta-
tione przydzany in p'dmissis wiadomości zostawam. ff.

List Jm Pana Kancelerza W. Korony
Do Xcia Jmci Podkanclerzego Lit.
w Kupsichach 21 Febrj 1725

Nie wyppię, że nie zadługu przybył do Dworu
Jmci mi S. M. M. Jmci Podkanclerzy Korony nad-
es conferes z Waszym Aug. moim wyzłdem Dircługi
przyzdegu Trybunatu Radomskiego.

Po rozk. Dworow Akastolicich, o których mi Wasz
da mi namieniał rasyt mam w Bogu nadzieję
ze ustany. Jeczeliż zas miał tam przybyde iahel
Podstawa wyzłdem sprawy Thoronskiej, Jmci
mi pewnie najlepszy ie będzie rasyt expedyawa
odestaniem bez Interesu ad ordines Regni nall.
asumpcyę Seyonu. Wyrazaję Interes naterpe
podziękowanie W. Xciu mi za Laskawy, de p'd.
mipis wiadomości, y dalszych poufadych p'dstolam.
Dr, znam iż byde zawsze pleno cultu. ff.

List Xcia Jmci Podkanclerzego Lit.
Do Jm Pana Kancelerza W. Korony z Drezna
21 Febrj 1725.

Co odestanych ultimarie Wmmdana Listach An-
gliczkich, otrzym nad miaz przanyh Stilem; Copia
discurrę Ministeru ky Nauy przyprerwszey Audien.
cyi Królowi Jmci S. M. M. który tu przydam zupedniy
convincę Wmmdana, że coraz ubylyy y nocy spile.
orazicyy Konsekwencyi sculicyta Negociacya. Kora
nas tu Summe permoves, y inconsulta reddit, nie ma-
gzy iż desermirowai, iahin Solie spobem wzrost dek;
Kubney mamy poszpie henjun liturze, nie iedna bawiem
ad externum et internum Regimini nostri Statum
wzym zachodzi Reflexya. mamy bawiem z relacy;
okredziayę Ministeru Waszych u tyh Dworow, że

Rus, Prusak, y Jinni Alustholicy, eundem spirans sensum
my zar omni auctoritate de iura destituti do i ednego tyf.
ko reuerrere motemey Seymu, Ksorey eventus wewnytr.
nymy tak niepewny dyspensiamy. Impatientissime
tedy wielkosc y g. dybokuł Wmmdanu uchamy z.
flexy pro presentis, et omni etiam p. unhoway Boz.
in futurum non favorabili eventu. Insuper pate.
bit Wmmdanu z Response Krolewskiego, y z mo.
iey zym Sotem konferency, ze chyez star prota.
hene, sta zpenetrowania gruntuwne omniurum
sank. furoris motivorum usat pewnie et alio m.
dolie muszy zawiara fines, oraz y sta de uchania
re sentym entow y illuminacyj od Wmmdanstwa
generalibus tyfko opowiadamy terminis. Sa.
memu zar ministrari temer. re dai muszy testimoni.
um, ze wstanie stuszny m, y godnym i. p. C. d. n. i.
kiem. Nicodmienney by. id notay, hey zasym p.

Reponse du Roy a Mr Finck

Dresden le 16 fevrier 1725

Vous pouvez est persuadé, si je vous prie d'en asse.
rer le Roy V. M., que je serois bien fâché, que l'affaire
de Thorn altera la bonne intelligence entre nos
deux Royaumes.

Je me flatte, qu'on me rendra la justice, que
mon Regne n'est pas tenu de sang. mais vous
savez, quelle force la Religion a sur un peuple.

Si le magistrat de Thorn eut fait son devoir,
cela ne seroit pas venu a ce point.

J'ay toujours recommandé la moderation, esq.
on ne fit rien, qui fut contraire aux traites avec
d'autres Puissances.

Je vous adresse sur ce Sujet au Vice Chancelier
Prin. Karłowicki.

Je seray toujours bien aise de témoigner les égards
que j'ay aux intercessions de S. M. Britannique, mais
vous eses suffisamment informé du Systeme de Pologne.

Conférence du 11 février 1725 entre
l'Envoyé d'Angleterre Finch et le
Vice Chancelier de Lithuanie.

M. Après m'avoir répété quasi les mêmes
choses, qu'il avoit dit au Roy, il ajouta, que le
Roy noble maître Luy avoit répondu hier, qu'
il ne pourroit Luy donner une Réponse positive
et definitive a la Lettre du Roy son maître et a
ses demandes avant d'avoir la dessus les escla-
rifications, et les avis de ses ministres de Polo-
gne. Et comme il avoit ordre de renvoyer au
plus tôt en Angleterre avec la Réponse du Roy
et ses Relations le Courier du Cabinet, qui Luy
avoit été envoyé exprès pour cela, il me pria
de demander à V. M. une Réponse même
dans les termes, qu'il les pourroit la faire à
présent, puisque si son Courier arrivoit sans
aucune Lettre du Roy, on ne pourroit s'empêcher
de regarder cette démarche comme un Delay ou
un refus, qui ne feroit qu'aggraver infiniment
les choses.

E. Que le Roy mon maître m'avoit donné
ordre d'écouter ses propositions pour Luy en
faire ensuite rapport, que j'étois sur que V.
M. ne feroit aucune difficulté de Luy donner im-
médiatement une Réponse a la Lettre du Roy
son maître de la façon, qu'il pourroit le faire à
présent.

M. S'est beaucoup essendu, sur tout sur les
sept articles, qu'il seroit obligé de faire chez eux,
s'ils n'avoient pas de satisfaction, disent ensuite
qu'il ne s'agissoit pas seulement de Théri,
mais aussi de tous les griefs de Protestans en
Pologne et en Lithuanie.

Ego Que c'est avec un desir constant, que la Cour, et la Republique de Glogne avoit toujours souhaité d'estre unis et liés amitié avec l'Angleterre, et que je me flattois, que l'affaire de Thornmurement et solidement examinée, ny apporteroit aucune alteration qu'à l'égard des griefs des Protestants dans les autres Provinces du Royaume, que jamais aucune Autorité publique n'avoit approuvée, qu'on fit aucune infraction à leurs droits et Privileges, et que si quelque particulier s'en est avisé, qu'on trouvera les moyens d'y remédier, et si nous avons quelque Ministre de la Cour Britannique, alors à la Noche il verra, qu'on ne refuse pas la justice, à ceux qui la demandent.

Projet de la Responce que Le Roy
pouvoit faire à la Lettre de la Cre.
Vand du C: de Finch

M^r Le Comte de Finch Ministre Plenipoten.
tiaire de V. M^{te} estant arrivé icy m'a remis
la Lettre de Creance en reponse de la quelle, je
suis bien aise de dire à V. M^{te}, qu'elle n'auroit
pas fait une meilleur chose pour cet envoi
la personne mesant fort agreable sans pour
son merite personnel, que par la naissance
et distinction, dont il est

Il m'a remis en meme tems la Lettre de
V. M^{te} du 15 Janvier, par laquelle j'ay vu
que l'exécution de la Sentence prononcée dans
l'affaire de Thorn a fort pene le Cœur de
V. M^{te}, et de toute la Nation Britannique,
et qu'elle est d'opinion, que d'autres Puissances
Pr.

Protestants, y seront parcellément sensibles, a quoy il m'ajoute de bouche les representations, qu'il a été chargé de me faire sur cette affaire de la part de V. M^{te}, auxquelles, j'ay prêté l'attention désirée.

V. M^{te} fait par Elle même a quoy un Prince se lie par son Serment et attaché par Principe et l'observation des Loix, et Constitutions de son Royaume se trouve engagé, ainsi Elle jugera bien, que suivant la Constitution de Pologne je ne saurois répondre a la dite Lettre de V. M^{te}. Sans en avoir communiqué auparavant a, vos Les Senateurs du Royaume.

En attendant V. M^{te} pense encore assurée, que je contribueray de mon mieux, et autant, que les Loix et Constitutions du Royaume le permettront, pour que V. M^{te} aye lieu d'être satisfaite persuadé, que V. Majeste concourra avec moy, a ce que ceux, qui pourroient vouloir se saisir de cette occasion pour exciter des troubles, en fin d'en profiter en leur particulier ne réussissent point dans leurs desseins, et qu'au contraire l'amitié personnelle entre nous, et la bonne intelligence, qui dure depuis si long tems entre nos deux Royaumes puisse être conservée, et cultivée de plus en plus.

Lest Jmudana Kanderza W^{te} K^{te}
Do Kua Jmci Godkanderzega Litt. 828
Febr. 1725

Juzem ancedentem przy orwiadozeniu nalezę-
tego podzighowania Waszey Kiezycey Mosu
oznaymied o odebraniu przytanyet kopyi Listow

od Króla Jmci Angielskiego do naszego Króla Jmci
 S. M. m. pisanym przez ministra Wypłaciei or-
 dynowanemu oddanych. I terazniemyż tak po-
 czty doświadczyć mnie na Copie mowy segoż ministra
 na audyencyi Responsu H. Kr. mui S. M. m.
 tudzież projektus Rerredentialium. In sensu meo,
 który za odebrany relaty, od Jmci Barona Gern-
 dorfa przed przybyciem segoż ministra z takim
 listem y mową, wyrażeniem to moje zdanie po-
 genuitate miastkiego zdania mojego było, aby H.
 Kr. m. dat Respons remissive ad ordines Republi-
 anie du Senatu, bo y Senat mianably y materij
 referre ad ordines Regni, stante limitatione Sep-
 tui, y kiedy konstytucye in hoc negotio zarządy
 namienionem W. K. mui w przedstym moim Liście
 jako dawniejsze listy y pogrozki zelum razley non
 mesum po Polizze extendebant. Dopieroż Consen-
 ta pomienionego listu Króla Jmci Angielskiego
 y mowa segoż ministra porusza, sercu Katto-
 licui y Polui Wiary S. Dominus owu Poloni
 y honor narodui kochawce, ale y użytek in om-
 nem Katholicow. Na użytku tak zarządza-
 ce w tej koniunkturze refleksy, y na te Rela-
 ty de periculis nie może być inny y S. M.
 terazniemyż sposob, był w niewodotoczny porost
 H. Kr. mui ad Regnum. Ma H. Kr. mui S. M.
 ad Consilium, ma Popolite Ruszenie consa in-
 gruensia pericula: y dat by to był Pan Bog,
 aby y to Poddstwo mogło być zaskai H. Kr.
 mui w Polizze. Co krótko przy odchożym
 powzię namienionym. S.

De Mr. Palma Au-
diteur de la Noncia-
ture à S. E. Mgr le
Grand Chancelier de
Varsovie le 3. Mars.

Pour justifier les procédures de ce Tribunal
de la Nonciature dans la Cause des Peres Je-
suits de Livonie, j'ai résolu d'en informer
V. E. dans l'esperance de la persuader, que
la Nonciature ne pouvoit pas faire autrement.
Le Procès, dont il s'agit est commencé devant
la Nonciature, L'année 1692. et furent les
Jesuits, qu'ils s'appellerent d'un certain
Decret de Monseigneur l'Evêque de Livonie
de ce tems là. On plaidoit quelque tems
sur la Compétence de la juridiction, et à
la fin on jugeoit, que l'appellation ayant
été portée du Tribunal de l'Evêque, et
s'agissant des biens appliqués à l'Eglise,
et les Plaideurs étant des personnes Ecclé-
siastiques, la connoissance de l'affaire
appartenoit au juge spirituel. Le Curé
de Livonie, qui tâchoit seulement de rester
dans la possession des biens, dont il étoit
question, s'appelloit à Rome d'un pa-
reil Decret, mais n'ayant jamais pour-
suivi son appellation, Les Jesuites le

citèrent une autre fois devant le Tribunal
 de la Nonciature L'année 1717. et ayant
 poussé l'affaire jusqu'au bout, on a
 trouvé, qu'ils ont été chassés par force
 de la possession des sùdits biens. C'est
 pourquoy la Nonciature d'à présent en
 preservant à l'une et à l'autre partie
 leurs raisons, et leurs Droits sur la pro-
 priété, à commandé, que les Jesuits qui
 avoient été chassés par le Curé de la
 possession des biens, en doivent estre reinté-
 grés sans delay. L'on a obeï à ce De-
 cret, et en meme tems que le Curé a eu re-
 cours à Rome, a fait citer les Jesuits
 au jugement Appesorial par le Procureur
 Fiscal de la Couronne. Les Jesuits pour la
 premiere fois n'y comparurent pas, mais
 prevoyant, que s'ils ne fussent pas comparus
 la Deuxieme fois, auroient perdu en contumace
 les biens, dont ils estoient en possession,
 crurent d'estre obligés d'alléguer
 Declinatoriam Fori. Alors Mr Nagrodski
 fit connoître, qu'il n'estoit pas le Procureur
 Fiscal, mais le Curé, qu'il agissoit
 parce qu'il commenca à informer Mgr
 le Vice Chancelier, et produisit devant luy
 les pièces, et les Instruments, qu'ils avoient
 produit à la Nonciature en faveur du Curé.
 Tout

Tout le monde doit avouer, que Mr Nagrodski a evidamment manqué au respect dû au Tribunal de la Nonciature, dont il est Procureur, par rapport, qu'il devoit s'abstenir d'informer le Juge Seculier d'un procès, qui a été examiné et décidé contre lui à la Nonciature, et il pouvoit s'en excuser très failement, comme il s'en excusa Mr Wloszlicwicz aussi Procureur de la Nonciature, mais il a dû souffrir le châtiment, qu'il meritoit, pour un pareil attentat, et qu'il lui auroit été infligé par le Jugement Appesorial s'il auroit osé recourir des ses Decrets à la Nonciature. C'est à dire qu'il a été suspendu l'espace des deux ans de l'Office de Procureur de la Nonciature. Secondaiement, il y a plusieurs, qui ont été scandalisez de M^{rs} le Vice Chancelier, qui ne devoit jamais faire aucun Decret dans une affaire, qui regarde les personnes, et les biens Ecclesiastiques, qu'on avoit déjà jugés appartenir à la connoissance du Juge Ecclesiastique, D'autant plus que le Curé y avoit prêté son contentement devant moy, en esperance de pouvoir gagner la Cause. Troisiement, il faut qu'il S. E. sache, que je n'ai pas fait

aucun Decret par rapport à la Compe-
 tence de la Jurisdiction, laquelle je n'ai
 pas crû Devoir examiner, parce qu'elle
 a été déclarée en faveur de la Noncia-
 ture l'an 1692. et M^{rs} l'Evêque de
 Cujavie et M^r L'Official de Livonie, qui
 m'ont parlé, et m'ont informé plusieurs
 fois de l'affaire, ils ne m'ont jamais dit
 un seul mot de la remettre au Jugement
 Laïque. C'est pourquoy tout ce qu'on a
 fait, et tout qu'on fera à l'avenir, contre
 ceux, qui ont eu l'hardiesse de porter le
 procès aux Jugements Apostoliques, est en
 execution du Decret mentionné. Du reste
 V. E. sait bien, qu'il appartient au Juge
 Ecclesiastique, comme plus digne de décider
 Competentiam fori, que la Nonciature a
 remis plusieurs Procès aux Jugements Apo-
 stoliques, quand elle a connu y appartenir
 et V. E. ne peut pas ignorer l'Excommu-
 nication ipso facto incurrenda, fulminée
 par la Bulle in Cena Domini et par le
 Pape Martin V. de Sainte Memoire contre
 ceux, qui ont recours aux Juges Laïques
 pour se soustraire des Decrets des Juges Ec-
 clesiastiques. Si le Curé de Livonie, et
 tous ceux, qui le soutiennent, avaient in-
 tention de prendre une Commission de Rome
 comme il ont faites, pourquoy ont ils
 cite

cité les Jesuits aux Jugemens Absolutoriaux
 quand ils pourroient esperer un Deures fa-
 vorable du Juge Ecclesiastique. La Contra-
 diction manifeste, qu'on voit en cela et
 la citation donnée par le Curé aux Jesuites
 devant deux Juges incompatibles, justifie
 apres le dernier Decret de la Nonciature,
 et fait eclater, que le meme Curé n'a pas
 agit de bonne foi. Je me flatte que V.E.
 en considerant tout ce, que j'ai eu l'honneur
 de Lui écrire sera persuadé, que je n'ai
 point manqué au respect, qui est dû à
 la personne, et à ses Jugemens Absolutoriaux,
 en l'absence et en meme tems, que je suis
 avec une veneration et une estime toute
 particulière.

Responsum ad
 superius scriptas
 Literas d. 7. Martij.
 De Kupiski Datum.

Reverendissime Domine

Ad singula contenta Literarum Rndm^e
 Dnionis Vestre ad me sub d. 3. Mensis Cur-
 rentis prolixè scriptarum sigillatim non
 respondeo, ut pote arctatus tempore et
 negotijs publicis gravioribus huius et nunc
 intentis. Re tamen in Synopsin collecta

et maturius perspecta, partes Officij mei in-
 termittere nequeo, quin promissa ea qua par
 est observantia, à Rndma Dnaone Vra expo-
 scam, ut rigorem Decret. sui contra Dnum
 Nagrodzki Judiciorum Referendarialium Re-
 gni Notarium promulgati mitigare, et peni-
 tas relaxare velit. Additus enim in iudicio
 S.R. & Mthi Dni Mei Clem^{ti} Parti Citate
 ad defendendam causam, nullam prorsus cul-
 pam admisit, quæ irrogationem tante pene
 à Rndma Dnaone Vra iure merito evincere
 potuisset. Posteaquam Deo dante nactus fue-
 ro opportunitatem desideratam personalis
 cum Illmo Excell^{to} ac Rndmo Dno Nuntio Apo-
 stolico conferentia, uberius sua Excell^{ta} de
 super mentem meam explicabo, nullus du-
 bitans magna efficacia adinveniensa fore ad
 sopiendas quasvis difficultates. Interea vero
 à Rndma Dnaone Vra hanc gratiam prestola-
 bor, ne huiusmodi Differentie et Collisiones
 inter Statum spirituales et seculares serpent
 et exultentur ad consequentias semper, alias
 praesertim vero in presenti rerum statu vitan-
 das. His insinuat^{is} maneo.

Od Exci^l mci Pry-
masa Do Jm Pana
Kancelerka W^oK^o z
Skierniewic 24. Fe-
bruarj 1725. A

Rozumiem ze już samemu Wm m Panu
Protestantskich Dworów o Decret Thorunski
malevola innotuerant motiva, o których y
ja przez Wmyslnego Staffetę z Drezna im
prospera odbieram Nuntia. Rzecz wszytha
tanti ardoris pochodzi z niedoskonalej Infor-
macji Dworów, Za co takie na Dissidentów ser-
wane Judicatum, Wzięni z swojej strony ini-
quas delationes, ze my nie contentując się tym
ix niektórych injunximus stracci, wzięliśmy
się sine ullo fundamento jeszcze calcare ich
Jura, violare Privilegia, w odsądzaniu Koscioła
w Zmiesieniu Gymnasyj, y tak co im zdaje
się być injuriati, agere tulerunt, przychybne
ex nexu Religionis Narod, łatwo uwerzyli,
y sąpza być nietylko atrociem sententiam,
ale tez rumpentem Fœdera Paucorum Oliven-
sium. Wzięm nie mając z Naszej skuteczney
demonstracji, ze Dissidentii. zato łanie sustu-
lerunt penam, sami abutendo Juribus su-
is, Łużyzajów Naszych observantiam, w ob-
chodzeniu się Dobrym cum Catholicis, constan-
tiam, odporwających impetów Honorarii y

Wierze Napey przeciwnych continentiam,
 w wydawaniu Projektow y Skryptow mode-
 rationem, injungentibus, wazyli sie super-
 invadere Klastor Oycow Jesuitow, y tam
 czynic tumulty y violencye ad conuitandos
 sa santonni motus. Co gdy zwazylem bych
 pro ratione tey postroynych Potencyi preten-
 syi do Nas, uakalem wyspisac Kladem totam
 Tragedyi y Sprawy Thoranskiej obplenio-
 rem informationem, y posyłam sub landom
 magni Judicij Wm. Pana, aby swatyzszy hor-
 opus salvo jure augendi vel minuendi je-
 zeli tego ad plenius robur bedzie potrzeba
 znowu mi odestat. A ja uaze sumptu
 meo wydrukowac y poszysztac po Dwo-
 rach interessujacych sie ad haec Tractata
 Olivensia. Azeby pateat Orbi z. Summe-
 niem y sprawnie dlowszay zlyczkone Wm. Pana
 Judicatum Posteritati gloriosum, zadne
 zas Tractatom prejudicium. Tudziez
 aby Cesarz Chrescianski y Krol Francu-
 ski, ktorzy in haecce wchodzili Pacta mie-
 dzieb, ze wszelka Onykh zachowana sine
 lesione immunitas, a potom byli pro suf-
 fragio, jezeli ten serwor nie miad sie
 tabwo per expositionem stusznych Napey-
 rayi umytlizowac. Ja jaki datem. Sentyment
 w tym

w tym ad requisitionem J. K. M. i. posyłam
copiatum Wm. Pana, wzajem vpraszam
chciej mi swoj communiować, który jako pro
lumine Consiliorum, mieć będy ex digno sensu
Wielkiego w Orygynie Ministra pochodzący,
tak indesinenti cultu pisze się.

Respons na ten
List K. a. Jm. Pryma
sa do Jm. Pana Kan-
clerza W. K. z Kypisk
d. 4. Martij 1725.

Dzielną wniżenie W. K. m. i. Dobrość za taska.
wą communiować Listy Jego do J. K. m. i. Pa-
mentu z do Dworu pisanych ex occasione mo-
tuu Dworu Protektantów o Exeluy Debre-
ta Thoranskiego. Chwałobny W. K. m. i. Dobrość
o wiarę i. Zarliwosci, a prawdziwie obłoto be-
spierzenstwa mity Oryginy Prymacya nę
czuści, jako przymienne venerari, tak potę-
mne depredicare nieustanną urobi, a ja
nim będy miał szerzyć in publico zato po-
dziwować, oraz z partykularny osiadać
się W. K. m. i. Dobrość religioznych. Za pierwszą
wiadomość o Listach wty obłotowości
do J. K. m. i. Pam. m. i. do Durskiego z Ber-
linskiego Dworu ordynowanych, to moie da-
nie byto, aby Respons na nie simpliciter
differretur do Reassumpcyj Symu, liedy zas
expost innotuit mi o poselstwie do K. a.

Smi Angielskiego, q ze miast infere o nie
 adwokatny respons, wyrazitem sensum meum
 aby dopisac remissive ad Ordines Reipublice
 innuendo, ze z talowego Responsa powinienby
 byc content ten Monarcha, lctory jest si mi-
 liter obligowany wszelkie publiczne materye
 remittere do Parlamentu, dotychczas, ze jezeli
 atych Pogrozel jakic miaty prawić peri-
 cula, nieudziatem innego sposobu skuteczny-
 szego nato, tylko nieodwrotny powrot ad Re-
 gnum. Jkr mfi, q resumpcyę Sejmu. Postatem
 dotego Decret wtey sprawie ferowany per ex-
 tensum z kontrowersyami wypisany dla ob-
 jasnienia sprawiedliwosci sego, q tey prawdy
 ze w nim Jura Miasta Thorunia sa in salvo
 zosprawione. Subsequently odebrawszy wiad-
 omoste z tym przybył do Drezna Minister
 Angielski, ponowitem toz zdanie moie hoc ad-
 dito, ze Jkr mfi P. Mmilt. ma w ręku swoich
 Sejm ad Consilium, a Pospolite Ruszenie con-
 tra quavis ingruentia pericula, q ze dlatygo
 zyszytem dopisac remissive ad Ordines Reipu-
 blica, poniewaz Senat stante Limitatione
 Sejmu, q lctedy in hoc negotio. sprawy Thorun-
 nieq zasady konstytucy, musiatby iq referre
 ad Ordines Reipublice. Co na rozkaz W.X.
 Mfi Dobrodz wypisawszy dziełnie takze wni-
 zenie, q za przystany copiatem Informacyę,
 lctora przeczytawszy odytam W.X. Mfi Dobrodz
 wszystkie

wszystko, więc użnając supra censuram, toby
mi się tylko zdało opusculi, com podpisali,
ponieważ Krol Jmci sam nie zasiadając na
tej sprawie, nie mógł mieć wtedy tak exactum
examen wszystkich okoliczności, jako są je-
go. Życzyłbym insuper, abyś W. X. M. ra-
czył communicować tego skrypcie informacji
nim przyjdzie in locum, tak Xim Jmci Bisku-
powi Krakowskiemu, jako y Jm. P. Referen-
darzowi Koronnemu Marszałkowi Szmowe-
mu MM. P. aby Jmci pro summis suis
Judicijs addant in eum aut minuant in e-
odem legem, dato, hoc plus oculi, a jessore
tali praezorne, amzeli oculus, a ille moy-
staly vident. Zestawam J.

J. C. Le Nonce à
S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la Couronne
de ^{Dresde} Varsovie le 21.
Février 1725.

J'ai reçu la lettre, que V. E. m'a fait
l'honneur de m'écrire au sujet du Bref
par lequel la Sainteté lui a voulu té-
moigner, avec combien de plaisir et de
reconnaissance il a entendu ce que le zèle
et la piété de V. E. a fait dans l'affaire
de Thorn. Comme c'est uniquement à
ces vertus, que V. E. est redevable de l'affec-
tion Paternelle, dont la Sainteté lui a

Donné une marque si distinguée, mes bons officiers n'y ont aucun part, et c'est par pure bonté, que V. E. m'en a voulu faire des remerciements. Je lui en suis infiniment obligé, et rien ne me sera plus agréable, que d'avoir des occasions, à mériter quelque partie de la bonté, dont elle m'honore.

Je ne doute pas, qu'on ne rend exactement compte à V. E. de toute la négociation, que le Ministre d'Angleterre a commencée icy par rapport à la même affaire de Thorn, je crois qu'on n'en trouvera gueres un autre commencée avec tant de vivacité, et on pourroit presque dire, que de la manière dont on s'y prend, on ne sera jamais d'humeur à se paier des bonnes raisons, qui feroient voir évidemment, que la sentence en question ne donne aucune atteinte à la Paix d'Olive. C'est pourquoi dans le même tems, qu'on tâchera de mettre au net ces bonnes raisons, la prudence veut, qu'on songe aux expédients, et aux mesures nécessaires pour soutenir en cas de besoin avec fermeté la dignité et souveraineté de la République dans ses jugements. C'est certainement la Prusse, qui cause tout ce fracas; Elle se croit assez armée et forte pour maîtriser ses voisins, mais si on lui cède une fois, il n'y aura peut être pas d'affaire en Pologne, donc

dont elle ne se voudra faire rendre compte.
 C'est la première fois, qu'on sait en
 Pologne, que l'Angleterre est Garant de la
 Paix d'Olive. Cette seule raison suffit à
 mon avis pour ne point traiter avec elle
 sur ce pied là. Car le Garant, d'une Paix
 doit être un Garant commun à tous les Con-
 tractants, afin que chacun d'eux y puisse
 avoir recours en cas, qu'on lui fasse tort.
 Comment la Pologne aurait réclamée la
 Garantie de l'Angleterre, n'en ayant aucune
 connaissance. Il ne reste donc à l'Angleterre
 autre qualité, que celle d'Alliée et auxi-
 lière de la Maison de Brandebourg en cas
 qu'on à celle ci quelque'un des avantages que
 la Paix d'Olive lui a établi. Par où la sen-
 tence de Thorn fait tort aux intérêts de
 la Maison de Brandebourg. Si la Cour d'
 Angleterre cherche des prétextes à demander
 de l'argent à la Nation pour s'en servir
 à d'autres dessein, les autres Cours de l'Eu-
 rope ne manqueront pas de pénétrer ses in-
 tentions, et la Pologne les aura de son côté.
 Il m'est d'ailleurs impossible, qu'elle veuille
 épouser la querelle injuste de la Prusse
 au point de se laisser entraîner dans des
 demandes, ou elle pourroit être bien fâchée
 de se trouver. Je conclus que la République
 avec un peu de fermeté et de bonne conte-
 nance peut espérer de voir tout ce feu s'éteindre.

sans aucun effet. je demande pardon à V. E. de la liberté, que j'ai prise de lui communiquer naïvement mes pensées sur la conjoncture présente, m'étant presque imaginé, d'avoir l'honneur de lui parler de la vive voix, que je suis avec tout le respect possible.

Reponse à cette
Lettre de Kypiski d
S. Mars. 1725.

Etant très redevable à V. E. pour toutes les expressions obligeantes dans sa lettre du 21. du mois passé je la remercie de même, pour la continuation de ses dignes pensées all'occasion de ce qui se passe par rapport all'affaire de Thorn. Je ne doute nullement, que la Majesté le Roy mon maître voyant la nécessité, qu'on songe aux expédients, et aux mesures nécessaires pour tous les cas, voudra bien retourner en son Royaume, et la grande sagesse avec l'aide Dieu et avec l'assistance de son Conseil, saura pourvoir à tout, pour prévenir ces suites, que V. Excell^{te} prévoit et touche avec sa grande prudence, et ^{la maj^{te} auroit} après fait voir sa modération, ^{la maj^{te} auroit} fera bien connaître, en cas de besoin ce qu'elle sait, et ce qu'elle peut, avec une Nation bien unie, et qui est aussi brave et ferme

ferme, qu'une autre. C'est le souhait universel, et ^{mon} particulier, dont l'accomplissement, me donnera en même temps l'honneur de servir personnellement V. E. Je suis avec tout le respect.

P. S. V. E. verra dans les Extraits joints de quelle manière, on a repris l'Eglise de S. Jacques à Thorn après le Traité d'Olive et personne ne s'en est plainte.

Od Xcia Jmci Podkan-
clerzego Lit^o do Jm Pa
Kancelerza Wok^o Drezna

Odebraliśmy tu temi dniami Summę impor-
tantia wiadomości o smierci Cara 3. presentis
Carowa miata Regimen Gubernij, Zaraz obic,
nieuim co subsequetur, ale się podobno w tym
Państwie wielkich trzeba. Spodziewać rewolucji,
Volendum, ze Regiminis nostri obolicenosi atak
Dobrej sławy, y nigdy niepowetowanej, proftować
nam niepozwalają. Niemniej niu innego ad
Referendum, zostaje.

Od Jmci Pana Kan-
clerza Wok^o Respons
Xcia Jmci Podkanclerzemu
Lit^o z Kupish 87.
Martyj 1725.

To pewna ze wiadomosci do tego czasu mi-
 nielliez jest prawdziwie importunna, y mo-
 glibysmy, sy eo faciliorem et feliciorem na-
 przyszley Reassumpcyi Synu Consiliorum spo-
 dziewai sukcesum do otrzymania nalezney
 w sprawie dliwych Naszych pretensyach do
 tamtey Ptenyi Satisfakcyi, gdyby zelus zbyt
 przeciex feruidus Acatolicorum o sprawy To-
 rurska nie byl nam obstaculo. Referuic sie
 in reliquo na to, com pisal przesztemi pozta-
 mi, przydaic do postancy Informacyi docu-
 mentum z Konstitucyi Koronnych, jako w Tho-
 runiu po Traktacie Oliwskim, lubo non ex ullo
 demerito et non in penam, Kosciot S. Salubra
 Debrano, przeciex acatholici chociaz in re-
 centi nie mowili ni o to. Znam sie byc za-
 tym

zDrezna sine previo Consilio publico pod
 pieczęcią Polozoną, simpliciter informui i
 cum annexis Copijs Decret. y Remonstracyj
 Xcia Jmci Prymasa arcydobrych / ktorzych Copias
 antecedentem tam postatam / żeby te Durny
 maięz noticiam de Innocentia Nostra mogły
 tym snadnie refutare accusaciones et objectio-
 nes Potencyj Aetholickich. Co wnieuspanney
 poufalsa y rzetelnsa kamieniwzy zostawa

Od Xcia Jmci Pod-
 Kanclerzego Litto do
 Jm Pana Kanclerza
 Wok zDrezna 20.
 Februarij 1725.

Wielce to Nas contentuie, ze wedlug Dania
 Wnkana jalem jiez doniosł, sprawilismy
 się in his preliminaribus z Anglichy ien
 pexelibz jednaki za powrotem Kurjera Jego
 z Anglij y z mocnieniem expostulacyj przez
 asygnacyj Wmyslnych Ministrow do inszych
 Aetholickich Monarchow, ktorzych Nam on
 tu obiecuię, ta tak niepewny contentowa-
 by się niechcieli dilaż, toby ich jednaki cho-
 racyami zbyć potrzeba, litore upraszam
 Wnkana, abys ex profundissimo sensu suo
 communicowal Nam sażył. Rozumiem je-
 dnaki ze utworne wtym projektie fimeru
 Caro duzo się pomiesza, chyba by czego się
 nie

nie spodziewam, pierwsza po śmierci cara po-
stanożona Gubernij planta continuationi mia-
ta, w której Carowa aktu już przez przyto-
mny Senat y Ministrów za Panią y samo-
wierzca jest proklamowana. Holsteński zaś
Dwór wielki u niej mający kredyt wcale
jest zawojowany do przytomnego tam Ministra
Pruskiego Mandersfelta.
Wszystko jawne Boskiej nad Państwem Na-
szym oddać providencji, zpowinny submis-
sji y obserwancyj piszę się.

Od Jmci Pana Kancler-
za Wok. do Kcia
Jmci Podkanclerzego
Litto Respons z Kupisk
d. 11. Marty 1725.

Contenta wprzerztych Listach moich et an-
nexa przy nich, jako to Dekret postany per
extensum, y Informacya przy innych juris et
facti rayach, cożdego komuniować powinny,
jako się mi nie stało w sprawie Thorunskiej
między kć przeciwko sprawiedliwosci, ale ani
przeciwko Traktatowi Oliwskiemu do Miast
tylko Pruskie in premisis regulującemu
się, bo względem innych Dissidentów w Pol-
sce y w W. X. Lit. zostających żadnego z
Pastronnemi Potencjami niemamy Traktatu.
Te raye prawdziwe y sprawiedliwe Dadzą

mi se sufficientes pro informatione teo Mi-
 nistra Anglicanico, q. unich na zbiciu opa-
 cznych relacji i suppozycji. Wtychze Lityack
 monk dawniejszych dostatecznie explicowatem
 se wzgledem expedyowania pomienionego
 Ministra Anglicanico remissivo Responso
 ad Ordines Regni do Resumpcji Legum, i
 wyrazitem racye i reflexyae eum in sensum
 popierajace: Ktore in fundamento dawnie-
 szych Praw et Novellae Legis wzgledem talo-
 wey dilacji przez Jkr. M. P. M. Mitt. rza-
 dzęwo Krolestwem swoim juxta usum Legum
 et forma Reipub. a, nierozu, ty lico znalezc
 pondus et auctoritatem u tych Dworow, ja-
 ko innixa veritati. Jezeliby zas tymi racy-
 ami spravedliwymi contentowac se nie chie-
 li, jestem pewien ze Jkr. M. P. M. M. palat.
 zawsze wielka modracza swoię i skłonności ad
 mantentionem przyjaźni i Pokoju ze wszyst-
 kiemi, polaze przy łasce Boskiej za szczesli-
 wym a nieodwrotnym powrotem swoim, gdyby
 miały jalu ab extra ingruere niebezpieczeń-
 stwa, w pod tak mędrym i walecznym Mo-
 narcha moze unita virtus w Polszcze circa
 justitiam causa. Jezeli Considerationem te
 Pogrozki Dworow Aetholicich merentur
 wniemniejszy, a moim lichym zdaniem wielko-
 reflexyae byda powinny Consequentie ab intra

ile w tak delikatnej Religijonij materij.
 Dlatego najlepszy sposob jalem wyrazil
 przy tej Informacji prawdziwej, przeciwko
 opaczny m relayom odpisac y expedycowac
 tych Ministrow remissive do przyszley
 Sympu Reasumpcyi. Lxxz takowae expe:
 dyowanie umiennie jst mę tych zwawych y
 ięszlich extra Regnum negocyacji, ubonten-
 tuie Rzplta, da czas, ze ten nimius zelus de-
 ferveset, ze nastąpi moza y dalsze oppor-
 tuni magnis negotij transities rerum, jako
 to juz evenit ta smierc Cara jmu. Sam
 wyjazd Nasz za Granice chociazby w nay le-
 pszy intencji, narobitby wiele suspicyi y in-
 terpretacji. Powzajemne rzetelnosci przy
 wszelkim respectie na list W X M j. De data
 20. Februarij wypisawszy, niewatpie, ze
 Waxatę tak dawniejszych moich listow com-
 municowales, jako y tego communicowae be-
 dziesz raczył Jm Pa Koniuszelnu Listu Mm Pa,
 o w supplicacii zostając

Od Jm Pa Kan-
 clerza WK, do Jm Pa
 Dembowskiego Staro-
 sty Tymbarckiego &
 13. Marty 1725

Dzielnę Wm Panu za kontynuacyą miłej
 korespondencyi, y za communicacyą kopij

Ekspedycji z którą miał być wyprawiony
 Jm. Orlewski. Dobrze by się było stało, żeby
 do przybycia tam do Dreżna Jm. Podkancler-
 zego Krown. Mm. jako Prezydenta Trybunału
 śkiego zatrzymanu się było z tą Ekspedycją, któ-
 ra merebatur profundiorum reflexionem et
 altiorum indaginem, anizeli się zdało temuz
 Jm. Orlewskiemu. Jakkor expedit, żebyś
 Mm. komunikował pomienioną całą
 Ekspedycję Jm. Podkanclerzemu. Postane
 na moje ręce Listy Jm. i inne względem
 Direkcyi przyszłego Trybunału Radomskiego
 zaraz przez moich Wymysłnych tak do Jm.
 Wojewody Mazowieckiego jako i do Jm.
 Biskupa Płockiego ordynowatem i pisatem
 do Jm. jako Docent Copie na Latinie
 uymuię Mm. pracy, translate, dla
 komunikacji nieodwrotnej Jm. Pułkowi-
 szemu Lit. Mm. Pożywty materji ob-
 szerniej do X. Jm. Podkanclerzego Lit.
 Wł. i, który przypiszę towarzyszy proste
 incontinenter oddać. In expedita tunc dalszych
 wiadomości zoffawam

De S. E. Mgr le
Feldmareschal Flem-
ming à S. E. Mgr le
Grand Chancelier de la
Couronne de Dresde
le 3. Mars. 1725.

J'ay reçu la lettre que V. E. m'a fait
l'honneur de m'écrire du 21. d. p. et je
luy suis bien obligé de ce qu'Elle a eu
la bonté de faire apposer le sceau au Pri-
vilege de la Tenute, que j'ai acheté de Mr Grze-
gorzewski, mais contre la volonté et l'in-
tention de V. E. l'on me l'a envoyé icy au lieu
de l'envoyer sous un simple couvert à Mr de Rayshi.
L'Envoy de Mr Finck a été suivi de celui de Mr
Bulow Ministre de la Cte de Prusse, avec laquelle nous
sommes déjà en différent sur des affaires de l'Empire
dans lesquelles elle se conduit fort irrégulièrement.
Cette Cour nous a fait insinuer qu'Elle auroit au Prin-
tems un Camp de 30 hommes pres de Magdebourg, de
sorte que sans façon nous avons donné des ordres pour
que vers ce tems nous ayons deux Camps chacun de 6000
hommes. Surquoy d'autre se sont déjà informés, pour-
quoy nous formions ces Camps, et nous avons répondu,
que le Roy de Prusse avoit vu son Armée si souvent,
qu'on ne sauroit trouver extraordinaire que le Roy
veuille aussi une fois voir la sienne.
V. E. sait bien que je ne suis pas informé de l'affaire
de Thorn, cependant elle peut être assurée que dans
notre Ministère nous ne négligeons rien pour em-
pecher, que l'huile ne se joigne au feu, de quoy M^r
le Pr. Cartorjiski nous pourra rendre justice &c.

Reponse a cette Lettre
de Kupiski d 13. Mars. -

Je suis bien fâché de ce que le Privilège du Consentement de Sa M^{te} pour la Cession de la Tenue que V. E. a achetée de Mr Grzegorzewski, a été envoyée à V. E. et non pas sous le Couvert à Mr de Rayski selon ma volonté et mon intention. Je suis très obligé à V. E. de ce qu'Elle a bien voulu m'informer d'un nouveau différent avec la Cour de Prusse sur les affaires de l'Empire et des ordres de Sa M^{te} le Roy Notre Maître et des réponses données sur les mouvements et sur les questions des autres. Cette Conduite de cette Cour là, me surprend d'autant plus, que les bonnes intentions de Sa M^{te} le Roy Notre Maître et de Son Ministère en faveur des intérêts de Sa M^{te} Prussienne me sont connues, et qu'il me semble, selon mes petites lumières, que la Cour de Prusse devroit présentement ménager beaucoup l'amitié du Roy Notre Maître, qui luy a été si utile au tems passé, et qui luy est si nécessaire pour le présent. Je suis entièrement persuadé, connoissant la grande prudence, pénétration et modération de V. E., qu'Elle empêchera que l'huile ne se joigne au feu. J'assure V. E. que je fais de même icy, en ayant bien des occasions. Je suis J.

Od Xcia Jmci Podhancler.
 zego Listu do Jm Pana Kan.
 Clerxa Wok. z Drezna d 7.
 Martij 1725.

Odbieram zpowinny, obserwany, respons Wm
 m Pana de 25. elapsi, w którym się na dawnie-
 szy do Jm Pa Felt marszałka pisany list re-
 ferować racysz. Doniosłem już Jm m Panu,
 że się tu wszystko niemal ad literam według Zda-
 nia Jego stało, że jednak trzeba będzie na taki
 ostre listy, z żywą mową pro honore Reipub &
 adpisać, wyrażamy Wm m Pana o zdanie w tym
 jego, z Projekt tych Responsow, oraz o rzetelną
 Informacyą z rezolucyą we wszystkich oblioxno-
 siach, którem in Antecipum doniosł Wm m Pa-
 nu, gdyż ja nie tylko per respectum consumma-
 tissimae prudentiae et experientiae Wm m Pana,
 ale też z znając dobrze incapacitatem meam
 osobliwie in his primitivis Ministerij mei z przy-
 talem delikatnych kurijunkturach, nie chciałbym
 najmniejszego rzęzić błędów, któryby nie
 był ex mente et sensu Wm m Pana. Osobliwie
 też w tym pomocy z konsolacyą moją będzie.
 Jm Xcia Podhanclerz, kór Wm m Pan, którego
 się tu w tym spodziewam tygodniem. Jeżeliby
 zaś ten fervor w tym interesie miał con-
 tinuari, to rozumem ze Król Jm zaden
 powrotu swego do Polski czynić nie będzie tru-
 dności. P. Bulow jeszcze tylko discursive

o swojej negocjacji transitorie do tych czas
wspomniat. Z Moskwy o spokoynę do tych
czas regencji Carowej pisać. Powraciasz z
P. I. Gdy się, Krol Jmci w Responcie swoim An-
glicyżycowi z do Wm Panstwa referowat, u-
proszam Wm Pana, abys wkręcił w Responcie swoim
dworskie pisać razę Listy, które w informac-
tione nostra secreta, a drugie dopohazania
tych Informion.

Od Jm Pa Kancelerza
Kancelerza do Kcia Jmci
Podkancelerzego Lit^o
z Kijisk z 10. Martij

Tę jestem nadziei ze W. X. M. wdawniejszy
Responrach moich uznat candorem et re-
alitem zdania mego, z że pro posse meo
staratem się dogodzi we wszystkich obowią-
zaniach expectationi et confidentie W. X. M.
Jeżeliby ten ferwor Potencyi Acatholicich
w tym Interesie miał continuari, z J. K. M.
P. M. młody razę niedowodczym powrotem
swoim do Polski uhonoritować vota et desi-
deria publica, najlepiej Responsa nate o-
stre Listy z mowę uformowane z expedya-
ne były in Regno. Czekam zatem na dalszą
wiadomość od W. X. M., osiadać się z
gotowem szczerze dopomóc W. X. M. z Jmci
Podkancelerzem K. M. na powstali Jm rozkaz
Interesa znan się być.

Od Jm Pa Kanclerza
Do Jmxa Biskupa Ku-
jawskiego & 13. martj

Daj Panie Boze aby tandem aliquando dobry
koniec miały te intrigi prawne Johnsonów suc-
cesorów Juwaskich, intymno tego voto życzę.
Bo wiem że niemożę, tylko być bardzo molesta
Wm Panu. Jam już o tym zapomniat, co
tam przed Wm Panem nieurem czyli z affektu
wspomniano, niech P. Bóg dopusci. List
Jm x Kobielskiego do Wm Pana pisany prze-
czytasz w dyktam z podzięowaniem. Do kom-
municowanej zaś wterazniejszej ab acatho-
licis koniunkturze, antecedenter zdania me-
go in annexis explicacyi, to tylko teraz mam
adinveniendum, że pisał Podkcia Jmu Pryma-
sa, iż przez ostatnią powagę była zdrewna
wiadomość, jako Jm m. m. pro exigentia
tej koniunktury był rezolwowany incantat-
ter swoy powrót do Polski maturare, y że nihil
intermisit do spenetrowania intencyi y sen-
timentow innych Dworow, osobliwie też ja-
lić teraz będą po śmierci Cara Jmu. To gdy
pro scientia samego Wm Pa namieniam &c.

Od Kcia Jmii Podkan-
clerzego Litt do Jm Pa
Kanclerza Wok & 3.
Martj z Drewna

Wznaś zaraz Jm m. m. primo tych

Thorunskich oboliżności intuicie, według zda-
nia Wm. Panstwa, że ad primam apparentiam
certitudinis scilicet, takowych pogrozek,
jedynę by było remedium powrotu jego do Pol-
ski, ad congregandam Rempl. sibi consulta-
ram. y dlatego nihil neglectum do zpenetro-
wania intencji y sentimentow innych Durro-
wale ważnym Interesie, w którym nieomył-
nie gataby involvi musiała Europa, że zas
chyba za powrotem Kurjera Angielskiego y po
rozglęszoney Cara śmierci, psatebit co za dal-
szy Akatolickich Panow będzie proder dote-
go czasu finalną swoją. Którę suspenduie re-
zoluyn. Przypłt też tu Nowy Posel Brandenbur-
ski Pan Bulow, inter alia jakom zdani się już
oznamił y o Thorunskiej sprawie jeszcze nie-
miał Audienyi, ale z pierwszych choć general-
nych Diskursow patet, że mitius już podo-
bno traktować będą. Krol Jm. Wladomirych
racji y Exeritacy. Zotmierzy Woysku swemu
na popis koło Wittenberka od ich Granic
zejdzie się na wiosnę Łazawszę, y w tym to
nie zły użycio efekt.

Annexa zas Wm. Pana informabunt Copie
ze się tu etiam ex sensu szlizecia Jm. Bisku-
pa Kralowskiego Krolowi Jm. Dato Jm. Pa-
województwa Mazowieckiego, do Radomskiej
obligowac. Dischuy, jakozby to inconueniens
leżegom się obawiali tym by najłatwiej
toll.

tolli magis, obauiam się jednak, że wymanusi
 się będzie Jm. Pa. Wojewoda y najsluteczniej
 w tym. chyba efficax Mm. Pana operabitur per-
 suasio.

Kurlandzkiej, szlachej Delegat podaś Me-
 moriaś o tymże prosić, alem mu już daś
 do zrozumienia, że będzie w tym wielka tru-
 dność, y rozumiem, że się Nam jeszcze z tym
 zatrzymać należy. piszę się

Od Jm. Pana Kanclerza
 Wok. do Kcia Jm. Podkan-
 clerzego Lit. d. 23. Martz.

Jako doniesiona w Liscie Wxm. de 3. Cur-
 rentis wiadomość o rezolucji Krm. P. M. M.
 na powrót nieodwrotny do Polski pro exigen-
 tia conjunctur partykularny przy niwsta mi
 Consolacy, tak y z tego wiesz się, że Potencye
 Anatholickie zdadzą się terax mitius agere,
 dalszych pomyslnych in premisis spodzie-
 wając się z Łaski Wxm. wiadomości. Jak
 przedo zas odebratem Rozkaz Krm. P. M.
 Lit. względem sollicitacy Jm. Pa. Wojewody
 Mazowieckiego Mm. Pana do podjęcia tej
 juncty Directy Trybunatu Starbowego Ko-
 ronny, tak nieomieszkałem inuinctanter
 wypędzić go, co patebit Wxm. ex annexis.
 A lubo spodziewam się, że Jm. Pa. Wojewoda Ma-
 zowiecki Mm. Pan akceptowawszy tę propozycyę

powaga, y kredytem swoim przelanie wszel-
 kie obstarala, przetoż nie zawadzi mi o
 reflexyi y to, żeby natym Trybunale nie chciał
 questus Ordo manuteneri, już na przeszłych
 kadenciach introductam et usitatam alterna-
 tam Doty Dirceluyi. A zatym jeżeli ad eum
 casum nieby to u Dworu akceptowana in-
 synuaga Jm Pa Wojewody kietmierskiego, która
 musiał tam już deferre Jm X. Podkanclerzy
 kor. Mm Pan, tedy dąłoby mi się obligować przy-
 tomnego tam Jm Pa Podskarbiego Naroż kor.
 aby wziąwszy należyte expedyuyę et media ode
 Dworu pospieszył wreszcie przed terminem som-
 nijszy do Polski, y aby re wllata z kiel Jm
 Biskupem Krahowskim et cum vatis o jego ex
 illa Vicinia Adjutorio, rzezy ad finem Jm
 mfi planitum disponować y przeprowadzić, y ie-
 żebym Jm Pa Wojewoda Mazowiecki miał się
 wynowić, y jeżeli niemożna by to pomienionej
 Alternaty przelamać, żeby za wczasu dispo-
 nowanego Jm Pa Chorążego kaliszkiego do W.
 smi antecederent namienionego utrzymać
 Względem Lymiku do Kurlandji, nie wątpię
 że W X m porozumie się będzie z raczyt
 z Jm Podkanclerzym kor. Mm Pm, ale
 najlepiej ten Interes odtożyc do powrotu
 Jm mfi do Polski. Congratulatory B.

Od Xcia Jmci Pryma-
sa do Jm Pana Kancelerza
Wexla z Sierpnia 8 o.
Marty 1725.

Jako się widzie ex magno sensu Jm Pana
Kancelerza mi expreso, a mnie communicato,
także dziełnie wniezenie, że indulgendo Kan-
cellaryj mojej, postany sobie Exemplarz in-
formacyj, przesłać mi raczytes.

Motivo od biada Pretensyi Dworu Protestan-
tskich, udających Exeluy Thorunską pro In-
fractione Traktatu Oliwskiego, dabo mi się
powtorne łazarz wygotować Lumbrayz,
convincentia impartialiter sentiente. Ze
nam to nie słusznie imputatur. Niemogłem
się opportunius zająć, jako kiedy będąc com-
pellatus Listownie od Jm Pa Grafa de Wra-
tislaw, postatem oney Exemplarz temu Mini-
strowi ad communicandum Dworu Wiedenskie-
mu, atory niewąpie, że favorabilius o Nas
sądzić będącie. Podobna Justyfikacya godziłoby
się communicować y Dworu Francuskiemu, jako
Traktatu Oliwskiego Mediatorowi, ale hanc cu-
sam Nafremu Dworu relinquo.

Lubo zaś jestem ty suppositę, że Jmci Pana
Jmci nie ty lito in hoc particulari, ale et in
alij's obiectis majoni importantis odmienni si-
stemata Dworu, jednać y sam pulso do

seria Ikr mgi y Wm Pana validissimas Re-
presentaciones in Adjutorium Supplicem ab
Krol Jm' chiat maturare pount suoy do Pol.
ski, jakonay skute cznie, sze Remedium ad aver-
tenda mala et lucranda Bona uteraznie-
zey rzezy sytuacji.

Exemplarz Informacyj pomienionemu Mini-
strowi Cesarstwu postany tu adjungo, wzajem-
ne, veneracyj zostaję.

Od Jm Pana, Landekera
Wok. Do Kcia Jm' Pry.
marsa d. 13. Martz

Wielka mam consolationa zbad, ze Wxm
Dobrodziej summo iudicio suo racyt probare
sensus meos, utorem wyrazit ad invidentiam
tych pogrozek od Dworow Akatholickich. Tem
zas postany Exemplarz Informacyj adest, u-
czy ni tem to in satisfactionem poufa tem ro-
zchazowi Wxm' Durof dla jednego Punktu
przezemnie w tymze exemplarzu podreslowy
przy explicacyj w tym zdania mego.

Powtorza Lucubracja od Wx. Dobr Jm Panu
Grassoni Wratistawowi postana, aby expecta-
tum sprawita succum, sollicito zycz voto.
Dzielnicy vnizenie Wxm' zalozmanibacy
oneyze. Odezwanie sie, do Dworow Akatholi-
ckich osobliwie Cesarza Jm' y Krola Jm'
Jenau.

Franciszkiego było in hoc incidenti u Dworu
 winteny. Jam zyczył żeby to odezwanie się
 Dotych Dworow nietylko przez Listy, ale y
 przez Poselstwa czyli Ablegacye bardzo potrze-
 bne formowane y expedyowane było presente Ma-
 jestate wkręście y przy przytomności Wł.
 Mści Dobrodź Imłana Marszałka Poselskiego
 Imłana y innych Ich Mściw Deputowanych
 do Roku Jkr Mści ex Senatorio et Equestri Or-
 dine, aby było tym skuteczniejsze et ad satis-
 factionem publicam. Niewątpię ze Wł Mł
 Dobrodź miał przez ostatnią porażkę zdrewna-
 te pożądaną wiadomość, jako Jkr Mł P. M. M.
 pro exigentia tej koniunktury był zreholowany
 inunctanter swoj powrot maturare do Polski
 y ze nihil intermisit do spenetrowania inten-
 cyi y sentimentow innych Dworow, osobliwie
 też jakie teraz będą po śmierci cara Imi y
 pewien jestem, ze Jkr Mł P. M. M. Zważywszy
 necessitatem et utilitatem publicam nieo-
 mieśka Wł Mł Dobrodź y całej Rzymskiej wsta-
 et desideria ulontentować. Luy htey mię
 zaty Lascę Wł Mł Dobrodź oddaige piżę

Do Jm Pana Wojewody
 Potockiego Hetmana Poln
 Litto Do Jm Pana Kanclerza
 Wok. zelowany 7. Marcy

Oddalając się do Litwy na czas jakiś propter
 convenientiam munerum meorum, utrumque
 staturę y dla potrzeb niedobitych moich Interes-
 sów prywatnych, dozywam się Wm Panu z po-
 winny veneracy y pożegnaniem, supplicując
 abym wstąpił y pamięć Jego uwzględniany był,
 co sobie inter primas fortis szczęścia mego wa-
 żę. Ze mi się zaś tylko z powstę dostacie w
 publicznych gazetach niedzie, o konjunkt-
 rach z Dekretu y Exekucji Sprawy Torunskiej
 wymiutych, aże nam Classicum sonant et to-
 nant, jako Ministri belli, utory na takie glory
 mępowinien być opatni, ale inter primos ad
 corrigendas aures; Supplicując Wm Panu
 niech mi zgodzi niedzie, na co się zarosi y u
 nam Wm Panowie jako upodobnych ośrodkach
 jux tylko obsequi Ministri ex nū lazere,
 mea particulans y liha opinio supplicor
 Kłopotu jni, aby pospieszył do Nas, reasum-
 pcy Symu, pravibus conventibus particu-
 libus Wojewodztw, utore informować nalezy
 de presenti rerum Statu w tej materji, ze-
 by w niej instructos Postem miec, jako nay-
 prędzej złożyć, y abyśmy na niej postanowili

in/stru

in Statu Defensionis od tale niesprawiedli-
wych nie tylko cum oppressione regni Szwedz-
ale juris communis Universalis, et constitu-
tivi omnis et cuiuscunque naturae Gubernij
zeby się każdy w swoim Domu własnym, inde-
pendenter od sąsiada rządził, i byt w nim Pa-
nem absolutnym, respektem postrońnych dotego
się interesowania. Pacta Oluskie, których
lesio pretenditur naprzód zerwane od Swe-
dow ostatnią Wojnę, potym niemniej ni w
sobie tylko in articulo Amnestiae, wtrzeć
Paragrafie Miastom tym które per perdiam
były in Possessione hostili przez Wojnę, seu-
ritatem od ławy zato, zeby iśdem privile-
gijs et libertatibus gauderent, quibus potie-
bantur przed Wojną, i tam in illa univer-
salitate cautum, zeby liberum exercitium
tam Romani catholicae fidei, quam Augustae-
nae Confessionis unick conservetur, uti eras,
przed Wojną, et ante possessionem ich od
Szwedow, Coz to tedy ma adhuc casum
Exercitij Rebellionis et insolentiae contra Do-
minantem Religionem, tollerata. Druza nie-
wielm za w się Król Angielski tak bardzo do
tego interesuje, bo ani qua Successor Korony
Angielskiej, na ten czas żyjący Król, ani qua
Król jeszcze wten czas żyjący nie Elektor Ha-
nowerski nie wchodził wten Traktat, trzebaby
Nam postać także na Parlament Angielski

z podobną expostulacją o ustawićne cum
 Tyrannica oppressione Catholicorum niezrowne
 Edicta na nich, czełając tedy w tym wszystkim
 prawych Mm Pana Informacją y Communi-
 kacji magni seruiszgo jestem

Respons na ten List
 z Kijowa d. 29. Marty

Znam y wyznaję partykularny obligacy
 Mm Pana zate Łaskę, która mię prosequi
 raczytes, w odeszwanie mi się na wyjeźdnym
 ze Lwowa do Wroclawia. Czytatem z osobli-
 wą satisfakcją godną y przesylną sentimen-
 ta magna et heroica mentis, oraz consun-
 matissima prudentia Mm Pana Communi-
 kowane mi wteraz nieprzez koniunkturę,
 mając ztąd consolation, że z nimi moje po-
 niechad winiwdit zdanie. Przez ostatnie listy
 z Drezna tę miatem pomyslną wiadomość,
 jako Mm P. M. Mithey, będąc attentus
 momenti boni publici, y starając się od-
 wroci wszelkie do Rzymu pericula, y spe-
 netrować intercyę y sentymenta innych dwu-
 row osobliwie też jako teraz będą posmi-
 ci sąsiedzi, był reszlowany pro exigentia
 tej koniunktury inunctanter swoj powrot
 materare do Polski y wazpi nie trzeba, że

uznawszy

uznawczy lub necessitatem lub utilitatem
Publicam, nie omieszka w tym ubontenbo-
waci vota et desideria Catej Rzpltey y
samego Wm m Pana, et in casu aliquis
strzeż Boze periculi przestrzedz wexesnie
y zaxze Dualen operam Wm m Panow, wprze-
sztych revolutionach chwalebnie probatam.
Jezelibym y ia miał w pewnego ad deferendum
poufale tego Communiłowac Wm m Panu nie-
omieszka, zyxzax zatym na laczym miejscu
Wm m Panu prosperimos rerum successus. Dittamam

Od Xcia Jm i Pd.
Kancelrzego Lito do
Jm L^a Kancelrza Wp^o
z Drezna d 10. Feltary

Wyrazasz Wm Pan wixorayczym Listem swo-
im, ze zyxz thys byt, abysmy w Responcie na
Reverendiales Ministra Angielskiego intere-
negouacyj Jego, do catej byli odestali Rzpltey
nie referuic sie ad sensum Senatu, litory sam
przez sie nie decydowac niemozze: Smiem tu
reprezentowac Wm m Panu, ze gdy Krol Jm i di-
stulit Rezolucyą swoią do odebrania Rady,
nie decyzyj Senatu Polskiego, to podobno dosygię
w tym Stale, samym skutkiem chwalebney Wm m
m Pana exultosi in exacta Legum manutentio-
ne, y ze non contraventum sensui iuridico y
Ordynatęgo zawrze Zdania Wm Pana. Tym zas

Responsum albo raczej Dława chcieliśmy ob-
 viare przynajmniej ad tempus rezokucjom y mea-
 suram, któreby nastąpić mogły po tak żywych
 bardziej niż sprawiedliwych y słusznych Aca-
 tholicich Listach y Poselstwach. Oraz czas pro-
 trahendo do odebrania informacji od Wmm Pana
 we wszystkim y zpenetrowania przez Ministrow
 Nasyk u dostronnych Dworów fundamentu, con-
 resji y oholiczności tak żywej negocjacji, któ-
 ra nieomylnie in re citra Religionis zelum miei-
 musi, albo miała motiva.

Jakożas Wm P. M. Motowy zwykło przed-
 kładym nawet Symem exquirere sensum Sena-
 tu swego, tak y wotę dopiero oholiczności wni-
 kni chciat satisfacere, y ia przyszan się Wm
 młanu, ze vili capacitate et experientia nomi-
 yat Ministrej dopiero do prawuie, nieodwa-
 zyłym się był asumere na siebie onus posi-
 tivi, jako exigebatur na List Krola Angiel.
 śwież resposi bez informacji, y nawet prze-
 ltu w tym Wmm Pana, o który jalem już upra-
 szad, tak y teraz supplicę moim poradcom, o-
 raz y o Respos na mowę P. Finch.

Interea już tu Daliśmy jemu do wyrozumi-
 nia, że się ta materia tylko na Symie trakt-
 wac może, oddając mu też pierwszy respos
 jako z mową z nim patet konferencji, tylko
 ad prestanda iura Civilitatis, inter Principes
 ale non ad deudendum napisany być wyrazi-
 tem

tem. Kommunikuie też tu Wm. Panu Copię
Listu P. Le Cog Ministra Naszego w Anglii
złotożego paśet ze niemaję Postrome Dwory
genuinam Interesu tego informationem, nie-
uim jeżeliby się nie zdało Wm. Panu spienem facti-
ty sprawy Łazai spisa, który wszędzie roze-
stawszy usnałyby Postrome Nacy, ze nie tylko
in ipso iustissima Decisionis puncto, ale nawet
et in omnibus formalitatibus najmniejszej
rzeczy niezaniedban. Dziękuję zaś Wm. Panu
ze mię iterato tak miły solari racysze wiado-
mosci, ze te pogrzebli cały Nacy zelum bar-
dziej quam metum excitant, utinam tak nie
zgodne in civilibus sensus Divina Causa co-
adunentur instinctu. J.

Od Jm. Pana Kancelarza
W. X. do K. Jm. Pod-
kancelarza Listo Re-
spons. z Kijowa d. 21.
Marty.

Contenta Listu W. X. meji de 17. Februar a o-
raz y mowy Ministra Angielskiego przy tymże
Listie komunikowanę, obligowały mnie do ta-
kowej wszelliej rzetelnosci Zdania moiego ex-
plikacyi, którą w Responsie moim de 20. Episk.
Februar na tenże List wyraziłem, wtedy zaś
teraz w Listie W. X. meji de 20. Jan. Marty ad-
dendam požadane objaśnienie, względem dania

expedyji te max Ministrowi Angielskiemu, jako
 zate humanitacy Dzieku umizenie W.X.M.
 tak y za ten honor y konfideny, ze exitem
 operam meam do formowania tych projekow
 asociare pragniesz. A Lubi wiem dowodnie
 ze tam W.X.M. Panowie doskonale te expedyjy
 utoczy, y pewien jest, ze W.X.M. eximia
 perspicacitas et quantificata talenta, zabo
 re providenji Boskiej dzislowac naley, i z ie
 huius ministerio opportune admoovere saczyta,
 potrafi, wespół z Jm. X. Podkanclerzym Ko
 m. zformowac ja cum plures Universorum,
 maius compertis sensus Latus² przez konfiden
 deny, przeiez in satisfactionem Woli W.X.M.
 et in casum dalzey poufate, wtym requizycji
 W.X.M. y Jm. X. Podkanclerzego K. Kom.
 nieomiesz ham pro modulo meo myśli y ap
 plikacy. Do tego obrocie, abym choc bytex su
 perflua et insufficiente, przynamnie ea bona
 voluntate non ingrata diligentia mogł respo
 dere expectationi W.X.M. Wyrazaję
 przy tym nalezyte podziękowanie y za wiado
 most względem odozienia przez Jm. X. M.
 Mitta dyspozycji Starostwa Lutomirskiego
 y innych Swieckich Wahańow do powrotu do
 Regnum znow sie bydx

Od Jm. Pana Kan-
clerza W. K. do Jm. Pa
Wojewody Makowieckie-
go z Kijowa d. 12. Marty

Tak jest in appretiatione u Jkr mji P. M.
Mithu, emerita virtus, et comperta uela pu-
blicis nemini dowodami in rebus gerendis desti-
ntas: Um. Pana, ze radby jej vrum miat in omni-
bus honorificis munijs, q dla tego pragnie, a-
by Um. Pan racyt wzinc na se onus Dirichuj
Tribunatu. Karbowego Honoru w tym Role zleut
mi singulariter, zebym Um. Pana per omnia
vincula jalwnayshatecznicy obligowal do aluc-
ptowania ty Funhuj Brothley. Azeby zas po-
zajany eventus votis Jkr mji tym pewnie cor-
respondeat, laxat ordynowac List. swoy do Um.
m. Pana na rece moie, litorz z listem Jm. Pa
Koniuszego Listo przez Umyslnego odebrawszy,
nie omieszczenie przez mego Umyslnego posytlm
Um. Panu zatym upraszam Um. Pana, aby s ra-
cyt non gravatim y zadanie tak vsibnemu
Jkr mji Pam. mith, y dobrej opinie o Naszej
prziazni adequate in premisis dosyc uzy-
nie. Wszak przez to interstitium pomienioney
Funhuj Um. Panu in illa Vicinia zroczney
y podrozy ad urbem eas ne uideat. In expe-
ctatione porzadanego do Jkr mji na moie rece
Responsu, et in continuo voto jalwnayshatecz-
nicy szych sukcesow znam se.

P. I. ^{mag} Supplicavit iterum atq' iterum uni-
 zenie et instantissime Wm Panu, abys sie nie
 wymawiasz atq' Funkcyi, y ulon ten rowad w tym
 expectationem Jkr Mgi m mtt^o y caley Rzeczy
 pro interese Boni publici y utruendzis de-
 sideratu successu hanc Jokr Mgi P. M. m. o
 Nafcy dawney y szczery przyciazni opinionem
 dla mnie honorificam, dla Wm Pa Day Boze
 na zawsze proficiam, ze moge miec vim swa-
 vendi et persuadendi u Wmmbana. Jeczelibys
 zas Wm Pan czego potrzebowal od Jkr Mgi
 P. M. m. do poparcia tej Panskiej intercyi ad
 votivum Preze complementum, raux recta
 do Dworu pisac, gwarantowaz w szysku in tempore
 subministrabitur.

De La Mte' a l'E.
 Le Grand Chancelier

Monsieur le Grand Chancelier de la cou-
 ronne. Comme le terme de la commission
 de Radom n'est pas eloigné, et que je pre-
 voye, qu'il est tres important pour le bien
 et la tranquillité publique d'avoir la Di-
 rection de ce Tribunal entre les mains d'une
 personne d'integrité, et portée pour le
 maintien de la nouvelle Loy, j'ay crü
 necessaire, d'obliger Monsieur le Palatin
 de Masovie de remplir cette place. Je luy

envis

la dessus avec empressement, et je vous
adresse la dépêche, afin que vous joigniez
vos persuasions et le portiez à l'accepter.
Je sais qu'il defera beaucoup à votre ami-
tié et à vos avis, ainsi, ainsi je souhaite,
qu'il les suive pour cette fois conformément
à mon intention. Sur ce je prie Dieu, qu'il vous
ait, Monsieur Le Grand Chancelier de la Couronne
en la sainte et digne garde. Donnée à Dresde
le 3. Mars 1725.

De S. E. M^{rs} le
Grand Chancelier
de la Couronne au Roy
le 3. Mars. 1725

Sire
Ayant reçu l'ordre de V. M^{te} du 3. de
ce mois, je n'ay pas manqué de l'exécuter
incontinent. j'ay d'abord envoyé par mes
express les Lettres de V. M. à M^{rs} L'Eveque
de Ptocho et au Palatin de Masovie, joignant
mes persuasions pressantes pour l'accomplis-
sement de la volonté de V. M. Je me mets
à ses pieds et je suis avec toute la sou-
mission

De S.E. Le Nonce à
S.E. Mgr le Grand Chan-
celier de la Couronne de
Dresde ce 7. Mars. 1725.

Je remercie tres humblement V.E. de la
bonté, qu'Elle a eu de répondre à la lettre,
que je luy avois écrit le 7. du mois passé
par la même du 20, et je l'honneur de l'
assurer, que je ne manqueray pas d'informer
au juste Monseij^r le Nonce de Vienne de tout
ce, qui sera à ma connoissance au sujet de
l'affaire de Thorn et de l'ingeste vacarme
qu'on fait la dessus dans quelques Cours. Je
suis ravi, que ce, que j'avois pris la liberté
de proposer à V.E. touchant la déclaration
qu'on pourroit tirer du Magistrat de Thorn
ait été honoré de son approbation et M^r
le Feltmareschal aussi me paroit être d'a-
vis, que ce pourroit être une ouverture pour
terminer en peu de tems, et fort heureusement
tout cet embarras. La Conversation que V.
E. a eu avec le Secrétaire de Thorn me con-
firme dans cette opinion, et me fait espérer
que la chose pourroit réussir, car comme
il ne demande rien qui soit contraire à la
Constitution, qui assure l'exécution de la
Sentence en question, il me semble que la Motte
pourroit user de toute la clemence pour
auorder

auorder au Magistrat ce qu'il souhaite,
 sans permettre cependant, qu'il envoie des
 Deputés dans les Paix Protestants y chercher
 des aumones, et du secours, pour bator l'E.
 glise, que la sentence permet. Ces Deputés ne
 feroient que sonner le tocsin encor plus haut
 qu'on n'a fait jusqu'à cette heure, car je sais
 que les Ministres Luthériens des plusieurs en-
 droits, n'ont pas esté honteux de lire tout haut
 ala place de leurs sermons ce qu'on a publié
 de plus affreux contre la sentence de Thorn,
 et contre la Nation Polonoise. Il me semble
 absolument necessaire, qu'on ne laisse pas sans
 reponce des Lettres, et des Imprimez si outrez,
 et comme il y a maniere de répondre convenable
 à l'impertinence des Gasetiers, ou autres
 Particuliers, on n'en marquera pas ausy pour
 s'exprimer au sujet des Princes, sans manquer
 en rien au respect, et a la veneration qui est
 due a leurs personnes. J'ose maintenant
 mander a V.E. une pensée qui me vient dans
 l'esprit au sujet du voyage, que le. Secre-
 taire de Thorn pourroit faire icy. Quand il
 y servit, seroit il convenable de permettre,
 qu'une Ville sujette à la Republique recourre
 ouvertement aux Ministres de Puissances etran-
 geres, qui ont commencé a se meler de cette
 affaire, sur un pied fort different d'une pure
 et simple intercession. Il me semble, que cela

que cela feroit de mauvais exemple, et peut
estre on porteroit le Secrétaire à demander
bavours plus, qu'on ne pourroit accorder.
De l'autre côté, si on luy defendoit de voir les
Ministres, qui sont icy, ils pourroient s'en ofen-
ser, et crier, qu'on ne fait aucun cas de leurs
remonstrances. C'est pourquoy je croirois
plus à propos que le Secrétaire ne vient pas
icy. Sur le rapports que V.E. feroit à la M^{te}
des ses demandes, la M^{te} pourroit faire les
graces, qu'elle trouveroit à propos, et il n'y au-
roit apres aucun mal, qu'on dit aux Ministres
etrangers, que la M^{te} s'y est prêtée en con-
sideration de leurs Primes. Je soumetts tout ce-
cy à la prudence, et pénétration de V.E. et je
suis avec tout le respect imaginable.

De S.E. Mgr le Grand
Chancelier de la Couronne
à S.E. le Nonce de Ru-
pishi le 10. du Mars.

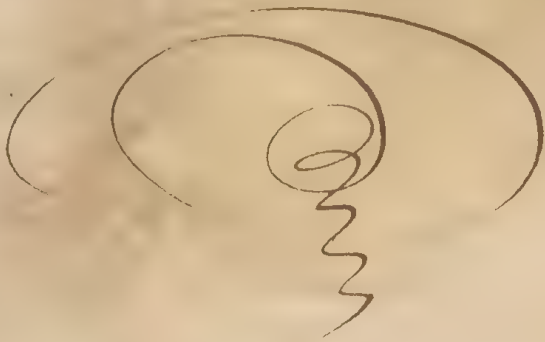
Sur ce, qu'il a plu à V.E. de m'écrire
le 7. du mois present, j'auray l'honneur de
luy dire, que je crois que le Magistrat de
Thorn se gardera bien d'envoyer des Deputés
dans les Pays Protestants pour y chercher
des aumones, apres ce que j'ay dit à leur Se-
crétaire sur cela, et que fais avertir le dit
Magistrat, que leur Secrétaire n'aille pas à
Dresde

Dresde, mais il faudroit bien observer ce-
 lui de Dantz, qui est là, s'il ne fait pas
 plus d'intrigues que celui de Thorn n'en
 feroit pas peut être. Pour ce qui regarde
 les réponses aux imprimés si ou très &c
 je suis malgré ma sensibilité et pour le
 public et pour mon particulier. de cette
 opinion, que cela n'est si mal quel on n'en
 voit point, Car ces sortes d'écrits repa-
 rous dans notre Pays pourroient causer de
 suites bien facheuses et de remuements, et
 je puis assurer V.E. sans vanité, que si
 je n'avois pas été icy, le feu auroit pu
 déjà se prendre. Je suis avec tout le re-
 spect.

Od Pana Kanclerza
 Włk. do Jm. Podkan-
 clerzego K. z Kijisk
 d. 31. Martz. 1725.

L'poxadany wiadomosci o szeregowym przy-
 byciu Wm. Pana do Drezna y o dekoracji moich
 Listow cum annexis jako mam partytularny
 konsolacy, tak dżelujac uniżenie za rzetel-
 na zelaya, odprawnionej z Ministrem Angiel-
 skim konferencyi, atora mi też po Franciszku
 przystało. X. Jm. Podkanclerzy z H. Wm. Pan
 in continuationem zwykłej poufatej corre-
 spondencyi posrećam Wm. Panu Duplikaty Proje-

Acta Responsu y Repliki promissionem
 Ministrum Angielskichu za masy nacy te
 goz Hia Jmci Podkanclerzego, et jussu
 Principis domine xformowane, ato in o-
 mnem eventum jeslaby casu quo pierwy
 postane doysc raly Hia Jmci nie miady.
 Posytam et scienda talu z Kurlandiy jaleu
 y od granicy Moskiewskiej, tudziez copia
 listu Jmci Krasniewskiego do omnie ta posty
 pisanego, abys Wm Pan racyt uziemie tego
 wszystkiego opportunam communicationem.
 Wzgle dem alieptowania wedlug woli Jmci
 msi Pym. Furlay Radoms kiej przez Jmci
 Wojewody Mazowieckiego Wm Pana juxta ante.
 cedenter oznaymit do Dworu, pisatemu y o Miesci-
 nstwie Poznanskie mifavorem Jmci Modliborsku.
 go godnego czteku, utory bedze Postem do Kw.
 ta Jmci strzoman byt deklaracy primi Vacantis
 zaski Parochie, ale to subit promocyi Wmci
 Prezente na Kustody Warszawsk odytam cie-
 szacy si ze interea wtym vota moie prosper-
 eperant, Actore aby Redivivus Dominus y
 taly skutekanie racyt prosperare ad usus et
 commoda Wm Pana, vprzeg mie in reursu Pa-
 schalum gaudiorum cyprze zostawam na Zapre-
 vero cultu

Od Jm Pana Kanclerza
Włk. do Kcia Jm. Pod.
Kanclerzego d. 4. Aprilis

Czytając Listawę Włk. m. kontynuując
komunikację w Listie de 24. immediate
preteriti Martij de probabilitate intensi
Dworow Alatholickich, y utworzonych syste-
matum, uwaga ten Cudowną prawdziwie Bo-
ską nad Nami Prowidencją, że przez smierć
Cara Jm. j. jako czytając te przeszłe systema-
ta pomniejsza, et ad mitius agendum przy-
wiodła. Byłem o ja tego zdania, że ukry-
wione ja były intuiita Religionis zamachy,
alioz respiciebant fines, bo to już jest ex-
perientia compertum, iż nigdy Potężne Pro-
testantkie, nie wojowały purè pro Religione
ale pod tym pretextem inne Interessa wyro-
biać usiłowały. Ty jestem nadziei, że Król Jm.
Pruski nie zechce przypuszczać rzeczy ad ex-
trema, bo jako intermedius mogłby narwie-
ć uciepieć od obudwoch stron, y stracić,
czego mu te pieniężne subsidia nie nagro-
dziły. Mam zatem nieomylną ufność w
dalszą łaskę Boshę, że kiedy Wm. Panowie
tym Ministrum tak chwalebnie y należycie
staręliście, remittendo integrum negotium
ad integram Rempublicam, że to uszytkie
pogroźli wstają. Jako zaś mam ztąd

partykularną konsolacy, że Listy moje do
 Jm Pa Wojewody Mazowieckiego y Jm Xięży
 Biskupa Płockiego Wm Pa now pisane znala-
 zły zplausum u Wxmci, tak radbym bardzo
 żeby y Projektu Responsov na List Króla
 Jmci Angielskiego y mojego Ministra Jego ra-
 poufata Wxmci requizyzyt es ad manda-
 tum Principis utrozone, y postane mogły
 przynieść podobną Wxmci satisfakcyę. B

Od Jmci Podkan-
 clerzego Litto do Jm Pa
 Kanclerza Wk 20.
 Marty 1725.

Responso Jk mci przez Nas na wiadomo-
 jux Wm Pa requizyzyt Angielskiego y Pru-
 skiego Ministrow, ady tam tu Wm Pa przy
 oddaniu litorego ustrzeż y na piśmie tę tylko
 sobie uczynili preuśtodicy, żebyśmy wtey
 niebyli opiniey, aby te dilacye miały dimi-
 nuere zelum es fervorem Principatu ich
 litorzy, się wtey surdy requizyzyt zapewne nie
 uspokoją, polu zupełney nieodbiem satisfak-
 cyi, na wsmy odpowiedzieli, że non in fun-
 damento zadnych suppozycyi, ale jedy nie ex
 prescripto Regiminis Nostri forma, indispen-
 sabilitet tak a nie inaczej wypodobnych obo-
 liwnosciach sobie postąpić musimy. Das kom-
 munirowanych zas przeszły prozaty Wm Pa

wiadomości naszych, addo, ze non sine funda-
mento ~~zadanych~~ ~~suppliciter~~ ~~eadem~~ ~~genuis~~ ~~verendum~~
aby Angielski Dwor, wielki kredyt y influence
u Porty mający te nawet Potęgę na Nas y na
Cesarza commoveat, aby przez to łatwiej mógł
przejść do celu intencji swoich. Z Moskwy też
referat tamieckny Królewski Minister, ze Ordynan-
se, które są Regimentom do zaciągania się ku
granicom naszym dałbyś za żywota swego je-
szcze od sarowej terraznicy, że nie są rewolucyjne.
Mamy zaś wyraźny Królewski P.N.M. rozkaz
abyśmy donieśli Wm. Panu Xci. Jm. Prymarowi
y Xci. Jm. Biskupowi Kralowskiemu, że jeżeli
jest Zdanie Wm. Państwa, że bytność Jego indi-
spensabiliter potrzebna jest a Polsce, to się
dynamicznie niewymawia, nieprzód, jednak jak
wół S. Jana, y to życzyłby, żeby do Wschowy, ma-
jąc indispensablem necessitatem powracania się
tu na Sejm Laszki przed S. Michałem naznaczony,
jeżeli by jednak omnino videretur Wm. Państwo
toby rozumieć y do Warszawy pojechać, aleby
go to wiele ulontentowało, żeby się go Wm.
Państwo od tak dalekiej uwolnili gatygi.
Skoro zaś w tym resolutionach odbierze, to chęć
Circulares do Senatu y Ministrów rozpisac,
aby się do Boku Jego na Senatus Consilium zie-
dzali, na którym preparative tak ten Tho-
ronski Interes jako moskiewskie obłożno-
ści, resumptum y Sejm y inne Państwa
naszego Interesów zawniewtowa y umowie

zeiście, w którym niecierpliwie wyraża senti-
mentu i zdania Wm Pana czekać będzie. Z
mielko też satysfakcyą Krol Jmci odebrał wiadomosc,
ze się Jm Pan Wojewoda Mazowiecki z Di-
rekcją Radomskiej niewymawia. Pamiętnym
zas będąc ze mi Wm Pan godność i merita
Jm Pałczanickiego Chorążego Owroclskiego nie da-
wno do promocyi Panskiej zalecił, przy uchwale
senatu Jego o Starostwo Bytomirskie, które in-
favorem Jm Pa Wielokurckiego to instancją i
samegoż Wm Pana już dawno za nim pre-
scentum promovebatur, goy fati celat, rozumien-
ze Wm Pan teraz zupełnie temu Jm Pa Chorąże-
mu mweny i skuteczny swoich suffragari zechce
promocyą, w którym upraszam Wm Pana, a bys do
Jm Pa Podhancerzego napisać raczył. I amey
zas sobie do.

Conference entre
le J^r Finch et les Vics
Chanceliers de la Couronne
et Lithuanie le 26. Mars
1725.

Luy. Qu'il avoit reçu des lettres d'Angle-
terre, par lesquelles on luy marquait
l'arrivée de son Courier, et que l'on
approuvoit même avec éloge tout
ce qu'il avoit dit et fait en par rap-
port à l'affaire de Thorn, et comme
cette première réponse au Roy son
Maitre ne contenoit aucune resolu-
tion positive à sa demande, l'on ne
la

prenoit aussi aucunement dans ce sens à la Cour, et qu'il avoit ordre, de solliciter une Déclaration plus précise et plus réelle.

Nous. Que le Roy Notre Maître ne négligeant rien de tout ce qui pourroit contribuer à maintenir la bonne intelligence entre S. M. Britannique. Luy Notre Maître et leurs états respectifs, avoit d'abord écrit, selon qu'il l'avoit promis à S. M. Britannique à son Sénat et Ministère restés en Pologne pour savoir leurs sentimens à l'égard des demandes de la Cour d'Angleterre, que là dessus l'on avoit reçu des réponses unanimes qui contenoit, que la forme de Notre Gouvernement constituée par la Diète de Pacification de la dernière Confédération de Varsovie Nous obligerait en termes exprès, et les plus forts de n'entrer en aucune négociation concernant l'état, que du Consentement et de l'avis des Ordres de la République assemblée en Diète, laquelle étant entre les mains de S. Mte par la Reassumption de la dernière Diète limitée de Varsovie. Ce feroit alors que la Cour d'Angleterre pourroit faire part à la Reuo. en Corps de ses demandes et prétensions, qu'en atten-

dans

Dans nous avons l'honneur de luy
dire, que Nos Mrs et Nous apres avoir
examinés sans aucune partialité et
avec toute l'exactitude possible les
points et paragraphes du Traité d'O.
live / qui ne regardoit meme qu'indi-
rectement le cas de l'affaire en que-
stion / nous ne pouvons trouver ny en-
trevoir dans le Decret de Thorn, rien
qui enfraigne le dits Traité qui ne
fait qu'abuser / a l'occasion de l'
amnistie, qu'on leur accordoit alors
pour leur adhesion à la Suede / les
Droits et privileges des Villes de
Prusse selon les Constitutions du Ro.
jaume, ce que le dernier Decret a
aussy nommement abusé ala Ville
de Thorn.

Luy. que l'Eglise et les Ecoles otec. et
le changement dans le Magistrat mal-
gré l'ancienneté de la possession,
etoient des preuves evidentes du
contraire.

Nous. que la Ville ne pouvoit produire
la dessus aucun Droit ny Privilege
et qu'il y avoit au contraire plu-
sieurs Decrets et Constitutions dans
le sens de l'establissement present
lesquels sont temoins de l'injuste
possession, dans laquelle se trouvoit
la ville

la Ville, et que l'ancienneté ne pouvoit
legitimer. Mais quand même il y au-
roit / comme nous ne pouvons le connoître /
quelque infraction faite au droits et privi-
leger de la Ville de Thorn, et par là au
Traité d'Olive, il est trop connu, à une
Cour aussi versée dans la politique, que
celle d'Angleterre, que ce n'est qu'à la
requisition d'une partie contractante
qui se trouve lexi' que la Garantie de
ceux qui sont ou veulent être garants
peut avoir lieu, mais que dans le cas
présent une Ville sujette de Pologne ne
pouvant être regardée comme Partie Con-
tractante du Traité et même parvi-
sant content de son sort par le Diplôme y
jointe, nous prions Mr Finch de nous
instruire, qui se plaint de la violati-
on du Traité, et qui a recours à la
Garantie.

Luy. Que le Roy son maître Garant et ce-
lui de Prusse, qui avoit une si grande
part au dit Traité, apprenant l'éclat
avec lequel l'on l'avoit enfreint ne
pourroit de justice s'empêcher d'y prendre
part et d'en demander satisfaction.

Nous. Que la difficulté de la requisition
de l'offense à la Garantie n'étoit
pas levée par là, et par rapport au
Roy de Prusse, que ce n'étoit que dans

le cas de quelques différends entre Luy et nous, qu'il pourroit recourir aux Garants.

Luy. que comme l'on venoit de se servir, il n'y a qu'un moment de l'expression de ceux qui veulent être garants et que même dernièrement le Vieil Chancelier de Lituanie luy avoit parlé, comme si il y avoit quelque doute sur la qualité de garant du Roy d'Angleterre, à cause qu'il ne se trouvoit pas nommé dans le Traité, qu'ils nous donnoit la dessus les éclaircissement suivants.

que le 37. Article du Traité d'Olive admettant à la paix et à la garantie toutes les puissances qui y voudront entrer le Roy Charles d'Angleterre à la requisition de l'Electeur de Brandebourg et de la Repub. par son Ambassadeur alors Mr. Rey, entra aussi dans la garantie, il nous fut voir les Copies des requisiions de Prusse et Pologne et promit de nous les envoyer et de faire venir aussi la copie du Traité alors avec la Pologne.

Nous. que n'ayant pas icy les Actes avec nous nous n'étions pas informés de ce fait, et que comme nous étions dans la ferme et constante résolution de maintenir selon leur juste teneur tous Nos Traitez, que la Garantie d'un Roy aussi grand et aussi juste que

que S. M. Britannique ne pouvoit toujours nous être que fort agreable.

Luy. qu'aprenant a present par notre réponse, que les Loix de Pologne empêchoit, S. M. le Roy Notre Maître de donner aucune resolution positive sur la satisfaction que les Garants et les Paixants luy demandoit à l'égard de l'affaire de Thorn, qu'il nous prioit de demander de la part de son Maître au Notre, que l'Assemblée de Etats du Royaume, qui devoit en décider pussent donc être assemblée bientôt, et que S. Mte eu la bonté de declarer le tems au quel elle comptoit de le faire.

Nous. que nous ferois rapport à S. Mte de ses demandes, que comme le Royaume entre les mains la Reassumption de la Diète, qu'il la feroit assembler peut être dans peu, mais pour luy en déterminer positivement le tems, nous ne savons si S. M. pourra le faire ayant encoir d'autres considerations tant al'égard de l'interieure du Pais que Etrangeres.

Luy. que cet affaire seul meritoit de n'être pas regardé comme une bagatelle et qu'on y pourroit au plutôt, puisque plus l'on useroit de delay, plus on donneroit lieu au Princes interessez de juger, qu'on ne veut apporter aucun remede à un si grand mal.

Nous. que la question du mal n'étoit pas encore décidée, et pour les remèdes, si ils étoient reconnus nécessaires, qu'il ne pouvoit pourtant être auorder que par les voyes établies par la forme du Gouvernement.

Ensuite le 19.e du Durant le Ministre de Prusse Mr Bulow vint nous trouver et nous dit, qu'il avoit ordre de son maître de se conformer entièrement en son Nom, à ce que Mr Finch avoit exigé du Roy N. M. sur la satisfaction, à l'égard de l'affaire de Thorn ou les Pactes d'Olive avoit été enfreint, mais comme il savoit déjà, que Notre réponse à Mr Finch avoit été, que l'affaire ne pouvoit être traité qu'en pleine Diète, et que sans doute, il auroit une pareille réponse, il ne vouloit entrer à présent en aucun débat ni explication la dessus, mais qu'il joignoit seulement au Nom des M^{tes} son instance à celle que le dit Mr Finch avoit déjà faite, que le Roy N. M. voulut déclarer le tems auquel il comptoit d'assembler la Diète.

Nous lui fîmes la dessus la même réponse, qu'à Mr Finch ajoutant en général, qu'on ne pouvoit trouver dans le Decret de Thorn aucune infraction au Traité d'Olive, mais que
la Rép.

La Repub. de son coté avoit une infinité
de justes griefs et prétensions contre
son Maître, dont elle ne peut avoir sa-
tisfaction, que nous ne pourrions aussi
nous empêcher de lui témoigner notre
surprise, de ce que l'on trouveroit toujours
tant d'aigreur et d'animosité dans le
procès de sa cour envers nous, qui ne
nous persuadoit nullement de cette bonne
intelligence, dont l'on nous assurait
toujours, et que nous avons au moins
un intérêt égal à maintenir de part
et d'autre.

Reponse Donnée
par M^{rs} le Vice
Chanceliers de la Su-
vonne et Lithuanie
à Mr Finch à Dre-
den. d. 26. Martij.

M^r
Sur la requisi-
tion que Vous avez fait faire
par nous au Roy N. M. que S. M. voulut
déterminer le tems d'une Diète pour y
traiter l'affaire de Thorn, nous aurons
l'honneur de vous dire en reponse, que S.
M. a bien des raisons importantes, qui sans
regarder l'affaire de Thorn l'empêchent en-
core de fixer le tems de la Diète, cependant
Elle compte de se rendre dans quelques mois

D'icy en Pologne, pour y concerter avec le
 Senat et le Ministre les affaires du Royaume
 et alors votre Cour pourra nous faire présenter
 par quelque un de ses Ministres une Dedu-
 ction claire de l'infraction, qu'elle prétend
 avoir été faite par nous au Traité d'Olive
 dont nous ne convenons pas encore; afin que
 M. puisse donner part de cela à toute
 la Noblesse de son Royaume assemblée aux
 Diétines des Provinces et Palatinats et que
 celle cy puisse donner sur cela des instru-
 ctions aux Deputés, qu'elle enverra à la
 Diète générale, où l'affaire pourra être
 conclue finalement, selon la forme du gou-
 vernement, pour que la bonne harmonie
 et la bonne intelligence soient maintenues
 entre les deux Cours.

Im Pana Kancel.
 Za Wsk^o do Xcia Jmci
 Podkanclerzego Listu
 z Kujawsk^o z d. aprilis

Dzielnie unizenie Wxm^o za komunika-
 cja danego przez Wm Panow Responsu na
 requizycja Ministrow Angielskich z Pruski-
 go. Luba zas zdanie moie super conten-
 tis Listu Wxm^o refero ad magnos sensus
 Xcia Jmci Prymara z Xcia Jmci Biskupa
 Krakowskiego Wm Panow, mme mi ty llo
 honore gradus, ale et vi summi judicij et
 consilij

consilij transcendentium, przeuicz to tylko na-
 mieniam, ze Regalis sapientia Joki mfi. P.
 M. z relacji Ministrów swoich u Dworów Po-
 stronnych rezydujących najlepiej zważyć
 może, y jako necessitate powrotu swego
 ad Regnum ex occasione tych zawziętości
 Dworów Catholickich na niewinną Rębkę
 y Regumpcyi Szymu in arbitrio Joki mfi
 zastawionej, tak et utilitate in publicam
 pro opportunitate coniungitur. Senatus
 Consilium stante Limitatione Szymu nietyl-
 ko nie było practicum po odłożonym Szymie
 pierwszym Jona Wojewody Potockiego te-
 razniejszego y po drugim Gródzińskim, ale
 owzem pro impracticabili unanimitate
 wszystkich Jhmfiów na ow czas deklarowane
 a Łatym rozpisanie Circularium Literarum
 do Senatu, y do Ministrów, o którym mi Wa-
 xam inuere racjonal, mogłoby narobić
 wiele suspicji interpretacji, tudzież repen-
 timentów Equestri Ordinis, sine ullo fructu
 et effectu, booby się naturalnym Senatus Con-
 silium żadne Interest etiam preparatiue
 zwierniować y umówić niemożę, y jako
 już było jednogłowne Jhmfiów zdanie, o
 którym już się Wm Parowie na konferen-
 cji d. 26. Martz odprawionj tym Mini-
 strum domieli byli, ze materje statum con-
 cernentes na Szymie traktowane, y determi-

nowane być powinny, referendo one ad Ordine
Regni pravia communicatione et propositione
Wojewodztwom na Symli, tak toz samo zgn.
madzony Senat potwierdził by tyłko. A wszakże
aby constet Wojewodztwom, Ziemiom y Powiatom
co detulerunt pomienioni Ministracie Angiel.
ski y Pruski, y co jeszcze ad deferendum mają
to wszystko mogą competenter Kancellarye
Koronne y Wojskowej z woli J. K. M. P. M. M.
sine previo Senatus Consilio proponować y kom-
municować przez Uniwersałach na Symli
przed Reasumpcyą Sejmu podczas których
per omnes rationes expediret, aby się J. K. M.
intra Regnum znajdować raczyło. In reliquo re-
fruić się ad scripta et transmissa anteceden-
ter. &

Do Wrodzonych Som-
misarzow na Sady Po-
graniczne

August Wtóry &c
Wrodzeni Wiernie Nam mili. Jaluśmy Diplo-
mate Nasze Regio w roku 1720. dla zachowa-
nia spokojnego sąsiedztwa z Państwem Przepa-
tney Potki Ortomanskiey Sady Pograniczne po-
stanowili, y Grod Wiernosci Waszych do tychże
Sadow naznaczyli, tak by byliśmy nadziei
ze stosując się do tej intencji y dyspozycji
Naszej miłości Wiernosci Nasze te Sady
punkt...

punktualnie na hasło requirując, byś się
 odprawował, wszelkie excopta, arzyudy, szkody,
 y inne pretensye nieodwrotnie przed Inqui-
 sitone iuxta Jura Gentium y według sprawie-
 dliwosci sądzić, winnych karać, Dekreta suwie
 bez żadnej zwłoki do executy przywodzić.
 Kiedy zaś M. Hojpodarz Wołoski zali się na
 Wierności Wasze o niedosyć czynienie in pro-
 mysis Woli Naszej, y swojej powinności. Dla
 tego niniejszym Listem Naszym Wierności Wa-
 sze urgentysimi requirujemy, abyscie nieod-
 wótną sprawiedliwość, gdy o jakie arzyudy
 żądą szargi od Poddanych z Państwo Przepiet-
 nej Porthy, administrowali, y tego osilnie
 przestrzegali, żeby żadnej obrazy uix Poddani
 nie mieli do szarg tak przed Nami o nie
 uczynienie sprawiedliwosci, jako też y prze
 Przepietną Porthę Otthomanską. Co jakonay
 pilniey Wiernościom Waszym zalecając do-
 brego ad Pana Boga zyxem zdrowia. Pan
 wdrzeźnie

Do Urodzonego Mierze.
 jewskiego Kasztelana
 Zaborczymskiego

August Wtorek

Urodzony Wiernie Nam mity. Doniepona
 Nam tu jest querimonia Jasni Wielmożny

Hospodara Wołoskiego, jako bys Wprzegmosem
miał wtargnąć za Granicę Przesuictnej Porty
Ottomanskiej, y z tamtąd wiotanter Poddanych
zbiłku Wsi wyrzuci do Starostwa Szabskiego,
Zadając tenże J.W. Hospodar Wołoski o to at-
tentatum sprawiedliwosci. Co jeżeli by tak by-
miało, zalecamy wsiłnie Wprzegmosem Waszemu
niniejszym Listem, abys dla zachowania spo-
koynego z Państwem Przesuictnej Porty zado-
stwa nieodwrotnie wzięmił słuszną satsfa-
kcyę injuriarum pretendenti y do dalszych
querimoniarum przed Nami y Przesuictną Portą
nie dawał okazyi. Oczym by namnię nieustannie
dobrego od Pałoga Wprzegmosem Węz zyskamy
Zdrowia.

Od Jm. Pana Kanclerza
Wok. do Jm. Jm. Pod-
kanclerzego Listo zku-
pisu z 31. Marty.

Mam ztąd osobliwą konsolacyę, a oraz
partycularną Wxm. obligacyę zale tęsknow-
wiadomienie, ze zdanie moje Węxm. i
antecedenter Listownie wyrażone, winiwdit
cum magnis sensibus innych schm. i, jako
się informuję z postaney mi relacyi ostatniej
z Ministrami Angielskimi y Pruskim confe-
rency, za którez communilacyę wzięcie
długim

Dziękuję. Nie wątpię ze twój ależym postawien-
stwie woli Jmci. Pam. miko z dawniejszej poufatej
requiszyci. W. m. Dozyc uczynieniu postane ode
mnie. Projekta Responsu y Repliki temux Angiel-
skiemu Ministrui przeszła Poratę na ręce W.
Xmci tym bardziej będą ad plautum, im więcej
uwazam ie bydz conformuicze się Resolutionibus
Wm. Lanow z pomienionej konferencyi ^{Wm.} nullantibus.
Pisał mi Jm. P. Cichochi Metrykant ze jwsta do rgle
Jm. x. Podhanclerzego Koronnego Wm. Lana te wszę thie
actus, litore są in actis Metricis względem Gwar-
rancyi Traktatu Oliastkiego, y ze luto sp. Jm. P.
Rey nominowat Krola Jm. na ow czas Angielskie-
go, jednakże niemasz akceptacyi Jgo ad Krola
Jm. sp. Jana Kazimierza y Rzeczy, talowey
ialia jest Gwarrancyi Krola Jm. Hiszpańskiego
Ochotnym stowarianiu się do woli Jm. m. P. M. M.
w akceptowaniu Funlcyi Radomskiej przez Jm. P.
Wojewodę Mazowieckiego referuie się ad scripta an-
tecedenter, zostając

Ad Cardinalem Prote-
ctorem ab Jm. Dno san-
cellario Regni

Anno proxime preterito dedit Literas ad
Sanctissimum Dominum Nostrum Sacra Regia
Majestas Dnus Meus Clemens implorando
gratiam Apostolicam, ut Festum Sancti Joachi-
mi Patris Beatissima Dei Genitricis Mariae cum
Officio sub d. 20. Martij a Clero celebrari solito
transferatur ad Tertiam Dominicam post Pascha

assignetur prima Classis, et Officium cum Octava saltem in Polonia et Magno Ducatu Lithuaniae hoc et desiderium Sac. Reg. M^{tes} augendi cultus Sanctorum Regni istius Patronorum studio innixum, ut eo celeriore et feliciore oblineat effectum, vaticissima Protectionis Eminentie Vestrae interventum omnino necessarium esse judicamus, humillime Eandem rogare non intermitto, quatenus desideratam in premisis opem ferre dignetur. Novum hac in re documentum gratiosissimi respectus Eminentie Vestrae imponet mihi etiam novam obligationem, in qua permanere non desinam.

De J. E. Mgr le Comte
Fleming Feldmareschal
a J. E. Mgr le Grand Chancelier
de la Couronne de
Dresde le 24. Mars. 1725.

J'ay receu l'honneur de la lettre de V. E. du 13. d. c. de meme que celle qu' Elle ecrivit au Roy, mais comme Sa M^{te} est a Pilnitz, je n'ay pas encore eu occasion de la Lui remettre. Elle peut estre assuree, que je ne manque en rien a seconder les soins et l'application de M^{grs} les Vice-Chanceliers. J'ay d'abord fait un plan, comment traiter cette affaire par diverses voies et selon les differens sentimens, pour arriver au but commun de detourner la guerre ce qui n'empêche pas, que de tout ce, qu'il Nous vient du mal, je ne sois toujours du sentiment d'en faire part a V. E. pour confirmer, ou corriger les notres.

En att.

En attendant nous tachons aux Cours Prote-
stantes, de les diviser, et de les retirer du
mal, qui Nous menace, c'est ce que j'appelle
empêcher que l'huile ne se joigne au feu;
et aux Cours Catholiques, nous tachons de les
poster à Nous assister en cas de besoin.
Au reste le mal qui Nous menace, dans
le soin que Nous prenons de le détourner,
ne Nous desespere pas.

Pour ce qui est de la Cour de Prusse, outre
les Représentations, qu'Elle Nous a fait faire
sur l'affaire de Thorn, Elle Nous en a fait
faire aussi sur les affaires de l'Empire à
l'égard desquelles Nous sommes chargés de
Commission, et Nous avons tâché de faire
Nos réponses ad materiam très fermes et
solides, mais en termes fort modérés, et
fort modestes. J'ay l'honneur d'être
très parfaitement

Reponse a cette
Lettre du 4. Avril
1725 de Kupisch.

C'est avec bien du plaisir que je viens
de recevoir la lettre de V. E. du 24. du
mois passé. Mgrs les Vice Chanceliers
rendent la justice à V. E., de quelle ma-
niere Elle les seconde dans les poursuites
du Ministre d'Angleterre.
Je sens comme je dois les obligations

que j'ai à V.E. pour cette aide donnée à mes Collègues, aussi bien, que pour l'éclaircissement du plan, qu'Elle avoit d'abord fait, comment traiter cette affaire, et des soins pour son exécution, et qu'après avoir reçu jusqu'icy la communication de tout ce, qui venoit de mal, V.E. a bien voulu m'informer, que le mal, dans le soin, que l'on prenoit ne desespéroit pas Vos Excellences, et par conséquent nous autres icy, ce qui me servira beaucoup pour calmer et rassurer les esprits agités dans notre pays.

Au reste en souhaittant, que je rencontre les sentiments de V.E. dans les projets des Responses à la lettre de S. M. Britannique et au discours de Son Ministre envoyé à Mgr le Prince Vice Chancelier de Lithuanie je suis avec tout le respect.

Excerpt z Listu Jm. Podskarbiego W. Kown' do Jm. Podkanclerzego Kor. z Rydzyny d. 31. Martja 1720.

Mam zelazę ze krol. Jm. P. M. Mitt. odobada Jm. Panow Postow Cudzoziemskich do przyspieszenia tego Seymu, ktorzy dla tego urgent accelerationem tego Seymu, ale racz tylko Wm. Pan zwol. zyc, co tu bedzie za consequence, kiedy ten Sejm precipitabitur, a kiedy ta ich materia ex cruda radice przysidzie na Sejm in publican disceptationem, tu Jm. P. Postow Cudzoziem. 14 Stan

sey stanę, circa suas propositiones firmiter,
 ex altera parte Noſtri Zelantes in contrarium
 ſię opponerent, Durum contra Durum faciunt mu-
 rum, ſęm ſię rozerwie, y przęjdzie ad aliquas
 extremitates, żeby to nie było lepiey non expo-
 nendo caſui Reipublicę, aut ſe collidendo
 cum externis Potentijs, predmittere gradus
 in Pactis Rivensibus conſcriptis, że gdy już
 exoritur differentia wpręz tręba recurring
 ad Guarantem, żeby te difference ab utringi
 zachodzące mogły być amicabiliter uſpolo-
 żone y pomiarowane, nie zaraz ad hostilia
 procedendo juxta tenorem Pactorum, azali
 Guarantes, to jest Cesarz Jmⁱ y Krol Jmⁱ
 Francuſki, gdy będą ad Nos requiſiti, niezrażę
 temperamenta et media adęquata, żeby ſę
 ta materia mogła faciliter, y tak gdy Guar-
 antes zrobę plantę, depionę ſęm determi-
 nare, y ſtanem Ręplę, to deferre, ktorę
 na ten czas mogą być faciliores, ile circa
 Noſtras Remonſtrationes, że evitando bellum
 inaczę być niemożę, non negabunt Diſiden-
 tibus juxta, et in futurum ich collocabunt,
 et conſervabunt circa paritatem Status et
 aęqualitatis, liberamę exercitium Religionis
 et conſervationem tych Zborow, libere ad
 Annum 1632. mieli, juxta ultimam Conſti-
 tutionem ſęmu Traktatowego Armi 1717.
 bo tych już trawnę wskazywę, ktorých w
 Thoruni excluowano, chodzie to tylko wi-
 dzie Diſidentibus et Vicinis Principibus Aca-
 tholicis, żeby in futurum mieli ſuam ſecurita-
 tem

tem et paupiam w Policzke mansionem, y żeby
 jals in ante a functionibus publicis nobilitas
 hujus Religionis niebyta exclusiva, et honoribus
 omnibus capax, wyiqwszy lxxcsta, chodzi bo-
 wiem ta y o Kurlandya, nobilissimam portionem,
 żebyśmy ich mogli allicere, Chodzi y o Gdansk
 y o Miasta Pruskie, bo to odebranie Kosciola
 Thorunskiego czyni Zamach na Fawę Gda-
 nską, a ja zyrę malum bene positum ne mo-
 veare. Doczytaż się Womman y ztey suppli-
 ca, ze ten Pan Cerni pszere nie jst restituc-
 tus, y wszyscy niemal Kapitalistowie z Tho-
 runia się wyprawdzaię, obroci się tak piekne
 Miasto tot Secutorum opus in Vicam, a
 similem casum inste Prusie apprehendunt
 et hinc illi motus, żebyśmy znouu przy ia-
 lum zamieszaniu, albo conjunctionach tak
 piekney Prowinuyi nie straili, jako ja deduxi
 in mea sententia, et probavi z Delretow
 znayduię się w Metrice, ze simili modo
 dla Jezuitow Rigi y cate Infanty straili-
 smy, bo y naterizas z Jezuitich Studentow
 sta się zaczeła adotnia. Przecię tam Wm-
 an Pan tego Pasernika chiey ratowac, ze-
 by mogł bydz restitutus, y populus tam teixy
 przez to nieopuszczaś celu, y żeby się ztego
 Miasta niewynosili, et ad ultimam desolatio-
 nem niebyli necessitati

Do Słomy Panny Mat.
li Zgromadzenia Wi-
lenkiego Panien Wi-
zytek & 29. Martij
1725.

Potrzebie nieodbitę Świętego Instytutu
na Fundacyi Naszey nowej Lubelskiej pra-
gnąc dosyć uczynić, liedy ani z Klasztoru
Krahowskiego, ani z innego bliższego nie-
podobna Nam mieć więcej Dusz nad te, le-
żące na tej Fundacyi z Przewielebną Słomą
Matką przybyły, czyniemy tym poufalszy
rekurs do Wmm Panny z Przewielebnego jej Zgro-
madzenia, prosząc, abyście dla pomnożenia
wspom. Świętym Załowie Chwały Boskiej po-
mienionej Naszej Fundacyi przystaniem do
Lublina Wielebnych Sióstr Maryi Petronelli
Rymmerowny z Teresy Kazimiry Alexandro-
wiczowny opatrzyć raczyły, im bardziey pe-
wni jesteśmy, że to być może bez uszczerb-
ku jej Konwentu w Subjecta obfitującego,
z że Jm X. Biskup Wileński Nasz Wm Pan
wsilną w tym prozbę Naszą Powagą swoją
Pasterską wspierać będzie. Nieodwrotnie
Szutecznej używności, przy zapisie Naszym
mieszkanecznej obligacyi orzekiwamy, zospa-
jąc zawsze

Do Jm. A. Biskupa
Wileńskiego eadem die

Dla pomnożenia chwały Boskiej w Świętym
Institute WW. Pannie Załownych pod tytu-
łem Nawiedzenia Najświętszej Panny, zeiehu
naszych Obowiązków uczyniwszy Nowa, w
Lublinie Fundacyę współ z Schmatanstwem
Wojewodami Mazowieckimi N. W. M. Panphem,
aby tym gruntownie w Świętobliwych tego
Institute Subjektach plantari mogła, wii-
nie pragnąc, a więcej jak nad te, któreśmy
z Klasztoru Kralowskiego wzięli, zmilgo spr-
wadzić nie mogąc, wmyśliłmy upraszać Jm.
Panny Matki Wileńskiej y całego Przecznego
Zgromadzenia tamiecznego, aby z meo sui
pomienioną Fundacyą Nape, przystaniem
dwóch Wielebnych Sióstr, to jest Maryi Petron-
li Rymerówny y Teresy Kazimiry Alexandr-
wiczówny, Supplementować y opatrzyć raczyły
Ad quem effectum jako jest potrzebne. Posteri-
Wm. Pa pozwolenie y obogostawienie, tak o nie
prz. umizonym wstanie jako nayusilniej sup-
plikując, wnieustannie do odstępowania tej
Laski zostawać y z Naszą Fundacyą być
obligacy, znając się być
P. P. Upraszamy umizanie Wm. Pa abys się w tym
Interesie znieść raczył z Jm. Panną Matką
y skutkiem pozwolenia swojego te prośbę Nape
ubłogosławiał.

Civitas Elbingensis
ad Illmum Dñm Can-
cellarium Regni &
31. Martij

Fama quanguam plerumq' vario, singu-
la in majus extollere soleas, in presentiarum
tamen cum novella publica bellicam sermo
Reipub & Polona, Eademq' incorporatis Provin-
cijs imminere tempestatem exponere non desi-
nant, justus animis Nostris incutitur metus,
haud ignavis sapienti praecepto, quod etiam in
Pace de bello cogitandum, nihil esse saluta-
rius, nihil magis necessarium. Exigit con-
stantis fidei, quo salua Reg. Mti. Dño Nro
Clem^o et Reipub & Polona obstricti sumus,
vinculum, ut quod ad debitum Nostrum propriam
salutis conservationem pertinere possit, in
Nobis desiderari, minime patiamur, non va-
no timoris sensu permoti, ne sive malorum
procella, quibus ob ceptum Vicina Potentis
usum fractum Territorij hujus Civitatis, Ejus-
demq' ibidem collocatum, ac in ipsius subur-
bijs excubias agentem militem, huiusq' su-
mus jactati, primum obruant ac submer-
gant capita Nostra. Quandoquidem vero
vires Nostras omnes ad debitam defensionem
necessarijs requisitis, per varias calamitates
exhaustas, ad sustinendas et fortiter repri-
mendas impetitiones hostiles impares senti-
amus

amus ad Illm^{am} Excell^{am} Vram ceu certissimum
securitatis publicae Custodem, in hoc anapiti re-
rum statu, eo maturius recurrendum duximus,
quo maiorem gratiam ac auxilium in necessita-
tibus nostris nunquam non experiri integrum
fuit. Quod igitur deest venerationis cultu ro-
gamus, dignetur Illm^a Excell^a Vra pro expen-
tia, qua pollet maxima, eiq^{ue} gloriosissima
benignissimam securitatis nostrae habere ra-
tionem, huiusq^{ue} Civitatis sui Cultriciis inde-
mnitati ita prospicere, ut sub vigilantissima
Illm^e Excell^e Vra cura et tutamine, eandem
salvam stetisse, nobis atq^{ue} posteris gloriari li-
ceat. Interim Supremum rerum Moderatorem
ardentissimis invocamus precibus, ut funghis-
simas nubes, calamitatumq^{ue} nebulas penitus
dissociando Illmam Excell^{am} Vram conservet
semper sospitem, semper florentem. De cetero
manentes.

Responsum ad
precedentes de o.
aprilis 1725. ex Ka-
pishi.

Per estimationem singularem, qua Iunsiu-
randi observantiam, illibatamq^{ue} La R^emtti
Dno M. Clen^{mo} ac Reipub^{ae} in P^{re}nobilibus
ac spectabilibus Indoribus Vris fidelitatem
prosequor, et per vincula obligationum mu-
neris mei deferre La R^emtti D. M. Cmo ea
omnia non intermittam, quae in Literis P^{re}-
nobilium ac spectabilium Diaconum Vrarum
de Bl.

De 31. Martij Anno Currenti Descripta accipi.
Interim Eisdem persuasum esse velim, quod
Societas omni studio in id incumbat, ut
tristes convertat in melius minas, et quod
pro manutenenda indemnitate Civitatis
Majestati Suae ac Republicae constanter
fidei Regios in omnem casum impendet co-
natus. Ego vero indesinenti affectu ma-
neo.

Od Jm Pana Kan-
clerzego W^o Koron^o
Do Jmxa Podkancler-
zego Koron^o z Kujisk
d. 4. Aprilis.

Jalcom antecederet upraszać Wmna Pana,
abyś to wszystko co się wyraziło w zażetney
konfidenji względem sprawy Jm. Jm. Dolno-
liu Matki Naszey, raczył wziąć pro pura in-
formatione, że się tacy ludzie znajdują, ktorzy
rectissimas actiones umieją sinistre interpre-
tari, y zakrywać ich ad suos fines, tak pro de-
brany od Wmna d. 24. immediate prateriti
mensis obszerniejszym de praemissis liście prze-
praszać, z tem dat do tej fatygi olaż, y
będąc plenissime informowany de realitate
Wmna P. o ktorey nigdy nie wątpię / uni-
zenie upraszam, abyś tradere zechciał obli-
vioni hanc incidenciam. Prezentę na susto-
dia odestatem Wm. P. zapieczętowaną, oż zara-
posztę, która mię dożyła, niemiawsz żadney
rezolucji, gdzieby ją było ordynować. Tej ex

adverso Conluzencyi ote Prelature, a jészcie
taka droga, bardzo mi Dziwno Desiderium
w memoriale Kurlandzkiem contentum nay-
lepiej differre do powrotu Jhr mji P. M. M. ad
Regnum, jálom jux otym Xciu Jmii Podkancel-
zemu Litw. M. L. namienit. Commisyi zas, lito-
ry Jzety Jm. L. Poset Cesarzli y ja zycie ratio-
ne pretenzyi ad fundos limitaneos regulacych
sie, aby byta acceleratio simultanea Commisi-
onis combinatis actoratibus y zkonwertowa-
wizy numerum Commisariorum. A poniewaz
inne pretenzye niemozga finaliter accomoda-
ri, chyba na konferencyi, albo cum Ministris
przed Keapumpy, albo pod okas Jzemu cum
omnibus Deputatis; tedy interes sub favore
amicitie, trzebaby tam namienic Jm. L. Wra-
tistawowi, ze jzechli hic byd gratias Reipub-
e et felix in promovendis Desiderijs Dworu swe-
go, niech sie postara o lepsze, skuteczniejsze
y tustze Declaracye, bo te, litore motu suo
wzynit nazbyt chude, nielubtentuiz expleta-
tionem publicam et privatam. Jzety insuper
abyo Ampan terax actualiter u Dworu znaydu-
iacy sie Responsorias pomienionej Jm. Papwals-
tawa na pretenzye Nasze komunikowac racych
Partibus interepatis, zeby kazdy pro interesse
suo przystal Replii, y documenta in Ordine
abyomy wiedzieli, w odpowiedzi, y czego sie trzy-
mac. In reliquo refruiqz sie ad scripta antea-
denter ydo Projektow przeszly poztę admane-
postanych, zoslawam.

Do Jm Xa Podkancler.
Zego Kórn do Jm Pana
Kancelerza Wokorn
d. 4. Aprilis z Drezna

Nie nowego supervenit po ostatniej Na-
szej konferencji y rezolucji, atorgamem po-
stał Wm Panu y Dolrod. Delret postał Jm.
Starosta Tymbarzki do Hollandyi, mnie też
obiecał Jm L. Feltmarszałek procurare ad res
do Rezydentow Saskich do Anglii y Szwecyi,
aby ich ten Delret doszedł. Krol Jm w Mors-
burgu mieszka dzis tu przybył na kilka godzin
dla pożegnania się z Krolow, atorga odjeżdża
do Pratz etc.

Respons naten list
z Kupide d. 15. April.

Nie mam y ja ni osobliwego ad reponen-
tum Wm Panu ta powstę in publicis spodzi-
waię się ad singula contenta przeszłych
moich Listow požadanego Responsu Wm Pana.
La wiadomość o postanym Delrecie do Hol-
landyi y o dispozyji postanio go do innych
Panstw dżelnież uniżenie Wm Panu, także o
czestey sławie Jym Pani Feltmarszałkowej
in optata solatia.

Jakież byty Commisyje raznauzone do wz-
graniczenia z Panstwami Cesarza Jm posy-
tam Wm Panu wypisane ex volumine legum
Konstituacye. Zlitorych może bydy informac-
ya nalezyta de quantitate et qualitate
Commisarow. Posetam y Copia Listu ad

Miasta Warszawy ratione litotni w Konfraternie
Kupieckiej, oraz y copia responsu mego, y li-
stu do Jm Pa Piarza Delaretowego, aby constet
Wm Panu, co się dzieje in hoc negotio. Zytawam

Xżc Jm Podkander.
z Lit. Do Jm Pana
Kancelerza Wk. zdra.
zna d. 4. April.

Jako zawsze z wielkim respectem et cum
summa docilitate wszelkie dosłowne go-
nosu y experiencyi Wm Pa przyjmując remonstra-
cje, tak niemniej naturalny siebie samego mi-
tosc zupełnie wemnie contentuję. Zasława, kto-
ra Wm Pan świadczy racyzę aprobacy pro-
cedera Naszego, po odebraney explicacyi wszyst-
kich na ow czas oboliczności y intencyi Naszych
do proponowanego sobie honca. W tym zaś ra-
większy łaski y dobroci Wm Pana ku sobie załata-
dam dowód, abys zawsze in omni confiden-
tia, rzetelnym Dania swego wyrażeniem defe-
ctui capacitatis meae supplere racyz.

Wsilnie zaś życzę y pragnę, aby Projekt
których mi Wm Pan czynisz nadzieję odestane
nam bydz mógł przed odjazdem Ministra An-
giełskiego, który po odebraney rezolucyi Jkr Mj.
podobno do Ratisbonu dla nowych żalicyj
włrobie powracać zechce. In contrario zaś
casu, nie sielibysmy y tu te formować Re-
sponsa, cum adminiculo Jm Pa Feltsmarszalka
litorem in socios impartialis testimonij Jm Pa
Podkanclerzego Koron y Jm Pa Starostę Tym-
bar.

barskiego biorąc: to przysięga trzeba, że nietylko
pro honore et utilitate Pana y Cykary, ale
nawet et pro interese Wiary i. Katołickiej,
zstać zarliwoscia, nieprawowany appetyt
y skutek tak tu, jako u postronnych Dworów
negocyać, tak się wcale w tym interesie im-
pendit, że ab optimo Cive, y by najlepszego
Katołika, utilitatem agendi modum, zżyłobyśmy
sobie niemożli. Tu in suspensio zostaniemy
połci rezolucji Wsm. Państwa nadobierzemy,
Strony Drogi Kr. M. do Wschowy. Pruski Dwór
Dwór pewnie exardescet, przez wydrubowanie
w Hamburgu niepotrzebnie tam zasętego listu
owego Szlachetca Polskiego ad Corregentem
Silesie, tu nam od Xiążęcia Jm. Pryncypa kom-
municowanego, w którym Brandeburszki ofro-
y żywo nazbyt tractatur. Listy do Jm. Pryncypa
zow tak ex Senatorio quam Equestri Ordine,
ile o nich wiedzieć będziemy za Jm. P. Wojewo-
dę Mazowieckim, chyba na przysiężtą pocztę
będą mogły być expedjowane, dla kontinui-
cy się Kr. M. rezolucji w Moritzburgu.
Stanęło zaś Wyszynskie &c.

Repons na ten

List z Kupsich z 15.

April. 1725.

Jm jest rarior tym jest carior w Ministrach
docilitas. Daj Boże aby się nigdy talami nie
znajdowali; którzy Consiliorum, que non afferunt
ipsi, bywają inimici. Dla tego tym bardziej

utwierdzasz mię, Władze mój w moim szczerym
Sentymentie de eximijis qualitatibus suis, kiedy
się z tą rzetelnie osiadać raczysz.

Niewątpliwie bynajmniej ze juxta dawno et in tempo-
re opportuno doszły ręk. Władze mój Proje-
kta moje Responsa na List, i na mowę An-
gelskie, Niemniej tedy co do tych Projektów
przebieg, referuję się na nie, i na ostatni Re-
sponsa mój, którym wyrazitem wszelkie
ponfatoru i rzetelności racy i reflexy,
dla których stante Limitatione Legum, nie
może być Senatus Consilium. Im Pan Feltmar-
skichowi Monarchi juxta podziękował pro vado-
wty koniunkturze Annularum prestatu au-
xilium.

Scripta Anonymorum nietylkożem wiele pu-
blicznych Consideracyi, aby jaksie miały wycho-
dzić in lucem; jaksie żadne nietylko z druku
Polskiego niewyszły, ale nawet ani pisane.
Dlatego mi dziwno, jaksie ten, o którym mi Władze
mój namieniasz, zaszedł do Hamburga, i
tam drukowany. Cóż, vulnerant Authentici-
co, i zwichszym tradosia, sanantur.

Do Im Pana Wojewody Mazowieckiego przesyła
poistę, donosząc o pożądaną Listów Kr. m.
Pap. m. itto expedyty, i o tasławę Władze mój ap-
plikacyi ad usus et commoda Imi Monarchi
La co ja z miejsca mego dziekuję umiennie,
zostawem zawsze)

De Mr le Conseiller
de Terras à S.E. M^{rs}
le Feltnarschal de
Vienne le 20. février
1725.

Mr le Nonce me fit l'honneur de me venir
voir avanthier. Dans la conversation l'affaire
de Thorn fut remise sur le tapis. Ce bon Pre-
lat a certainement des sentiments tres pa-
cifiques, et voudroit bien d'un coté que tout
cela se passa sans coups ferir, et de l'autre,
il souhaiteroit bien aussi ex Officio que les
Catholiques ne perdissent point les Conquetes
qu'ils viennent de faire. Son sentiment seroit
de chercher à tirer cette affaire en longueur,
d'assembler un Senatus Consilium, pour
qu'ils parvienne aux Protestants, que le Roy
fait que quel demarches, qu'en attendant leur
premier ferveur pourroit se rallentir, et qu'
ainsi la chose se reduiroit tout doucement à
des explications et des ecritures, et qu'enfin
les affaires pourroient rester dans l'estat
ou elles sont. Je convins avec Luy, qu'il se-
roit beaucoup plus de la dignité du Roy, que
la chose se passat de cette maniere, que si
l'on estoit obligé à une retractation, mais
qu'il falloit icy mettre les choses au pix,
et scavoir a bonne heure, quelle part les
Princes Catholiques y voudroient prendre à
cette affaire, en cas que les Princes Prote-
stants animés, comme ils le sont, voulussent

avoir une aussi prompte satisfaction, qu'ils le demandent et cherchassent à se procurer eux mêmes par les armes sans perte de tems, comme le Roy d'Angleterre et de Prusse l'ont insinué, en ce cas là dit il, il faut voir ce que l'Empereur voudroit faire, car sans luy nous ne pouvons prendre aucune mesure jusqu'icy, je n'ai point eu la dessus d'entretiens formels avec les Ministres de cette Cour, mais je chercherai a sçavoir ce qu'ils en pensent, et vous en ferai rapport. Je luy promis de mon côté d'agir en tout de concert avec luy sachant bien la confiance, que le Roy M. M. avoit en luy, je le priay aussi de ne me pas refuser la sienne, quoy que je fisse profession d'une autre Religion que luy, il me fit la dessus mille protestations d'amitié et de confiance, qui n'estant que des vers a ma louange, je ne crois pas recevoir de les rapporter icy.

Le C. De Sinitzendorff me donna hier audience de son côté, je luy parlai de la même affaire de Thorn, il ne me parut pas avoir encore fait la dessus de grandes reflexions, ni fort inquiet sur le mouvement des Protestants, supposant, que le Roy de Prusse n'oseroit faire aucune hostilité contre la Pologne, et que le Roy d'Angleterre n'estoit pas a portée de luy faire du mal, il desapprouva fort les procédures des Polonois et

temoigna

le moigna que des violences pareilles n'étoient pas de son goût non plus que de celui de L'Empereur, mais enfin quel remède lui disje, si contre votre attente les Princes Protestants prennent les armes effectivement pour reparer l'infraction, qu'ils prétendent avoir été faite à la Paix d'Olive, et de quel veïl l'Empereur regarderoit-il cela. Certainement dit-il L'Empereur n'abandonnera point ni le Roy ni la République de Pologne, mais il faudra tâcher par toutes sortes des moyens d'empêcher que la chose n'en vienne là, il faut que le Roy nous fasse scavoir ses intentions à cet égard, afin que nous puissions agir de concert en tout. Voilà Mgr tout ce que j'ai pu tirer du C. de Sultzendorff sur cette affaire. Sur quoy j'attendray les Ordres ultérieurs de V. E.

Do Trybunatu Ra.
Domitiego Narbo-
wego d. d. Aprilis.

August Wtóry etc

Wielebny w Bogu Wielmożni, Wrodzeni Wyrzynie
y Wiernie Nam mili. Lubo Nas tu potrzeby
Panstwo Naszych evocarunt, abyśmy Dzielniczym
Interesom na czas jakei vacare mogli, obracamy
jednak pilne oko ad commoda et emolumenta
krolestwa Naszego y Prowincyi w Nim zawartych,
ktore cura et solitudine Nostra radzibyśmy
wezmieli jak nayszczęśliwsze. A jako Dulcis fru-
ctus pacis et tranquillitatis interne, zatymsze

staraniem Naszym prokurowane wszętkim
 Panstw Naszych Stanom y Prowincjom mile y
 pżyteczne bydz znajdujemy tak do utrzyma-
 nia dalszego wspołojenia publicznym szcze-
 sia, ex specula orzeźwienia Naszej Królewskiej
 Adepe et e longinquo pragniemy. Y gdy Tryba-
 natu Szarbowego Radomskiego na utrzymanie
 Status parati, intrinsecus in executionem et
 manutentionem Legis novellae, y pstały punktu-
 alney postanowionego importantiam uznawa-
 my, niemozemy tylko iusta prslibare solata,
 iypatruiąc in illo subtelis w Osobach Wyprze-
 mosciow y Wiernosciow Naszych electos e milli-
 bus Legum et Sanctionum Patrie Zelatores;
 Supremi abysmy godnego in eo Collegio widzieć
 mogli Directora. Y dlatego po Wpr y Wiern'
 Naszych pilnie zadamy, y onych amore boni pu-
 blici obowiązuemy, abyscie in parem huic mu-
 neri suffragia sua electiva conferre chcieli,
 to jest na Wielmożnego Wojewode Mazowieckiego
 w Oczekzanie kredytem nieposłałowanym, u do-
 stronnych zas Narodow meritis et obsequio pu-
 blico z Universalnym Rzytke awantazem y
 z wielopomną Jmienia swego sławę, dobrze za-
 stawionego y zalewnego. Potrafi on niewątp-
 jemy cum dominiculo Wpr y Wiern' Naszych
 Status pacifici y porządku domowego consolida-
 re tabulas, a niemniej Prawa y Constitucye
 in Executione sprawiedliwosc in observantia
 utrzymywal. Wczym gdy Wprzym y Wiern' Nasz
 iustum ac evidens Desiderium Nasze secundum
 natyp.

na tym tam miejscu będziecie, tym doskonałsze
Regio cordi nostro solatia sprawicie, a oraz
distinctos meritorum respectus na siebie za-
ciagniecie. Złotym się wzajemnie osiada-
cie, Dobrego Ż.

Do Urodzonych Sm.
mistrzów ead die

Urodzony Uprze mię Nam miły. Doświadczy-
liśmy nieraz quo zelo et studio Uprz. Wa Praw
Dykt. styl y Domowego porządku Sanctionis u-
trzymywać pragniesz, tak iż wątpić niemożemy,
abys in illo Subsellio, gdzie solida Legibus debe-
tur executio, eadem mente et animo Dobru pu-
blicznemu służyć nie miał. Unicum restat co-
starania Naszego exercet momenta, abysmy
Trybunatu tantę importantię dla utrzyma-
nia Pokoju wewnętrznego, zgodnego widzieć
możli Dyrektora, jakiego powtórnie w Osobie Wiel-
możnego Wojewody Mazowieckiego omni excepto-
re majoris, wielkimi zasługami y kredytem Do-
mi et suis Dobrze zaleconego upatruiemy. A
przeto partykularnie V. W. obliquiemy amore
boni publici, abys secundumque w tym wsłone Za-
danie Nasze, Dykt. Trybunatu terazniejszego
Radomskiego suis et amicorum suffragijs na Osobie
tegoż Wielm. Wojewody Mazowieckiego złożyć starał
się. Wozym expectationem nietylko nostram, ale
y całej Dykt. w miłym upokojeniu obfitujący
ubontentuiersz. Respektu przetym Nasze powi-
gnieć na siebie, V. W. które mu ofiarując, Dobrego Ż.

Do Jm Pana Referendaria
Konn^o do Jm Pana Kanclerza
Wok. z Kupisk 20. Apr

Z porządanej wiadomości, że Jym Dobrodzila Jym
Pani Referendarzowa wrodzila syna, iako letatum est cor meum et exultavit lingua
mea, tale y reba porywa piwo na osiadaenie
tej radosci y na poinszowanie Wm Panstwa tej
Powiedy. Oprócz prawdziwej moiej lu Przeswie-
nemu Domowi y lu Osobom Wm Panstwa Zyczliw-
si, oholiexności czasu, y ta pierwsza, wywrozone
magnorum meritorum Wm Pana coram Deo et homi-
nibus, y dawniejszych y Szymach, optata et
voto na ow czas nuraupata merces, czynię tę na-
dosc tym osobliwszą. Wltorey catym sercem Zycze
aby tego Nowonarodzonego Syna byta Wm Panstwa
Infantia dulcis, adolescentia fructuosa, stucha-
iacego disciplinam Patris sui et Legem Matris
sue, iako ma. Bogu y Opaty znie stuzyc, y aby
ten Neonatus wyplu najdłuższym zyiu Wm Pan-
stwa mozd caros solari et venerari Parentes, ut
bene sit illi, et sit longaeus super terram.
Przy nayni z szym zatym ulewnie Jym Dobro-
dzile odemnie y od Zony moiej Obygu Wm
m Panstwa zostawam

Od Xcia Jmci Podkan.
clerzego Litto do Jm Pana
Kancelerza W^o Zdrzyna
d. 7. April.

Doszły Nas wczoraj dosłownie godney Wm Pana
prawy projekt, do Responsow na list y mowę
Angielską, które Nam także iusto laude et ad-
miratione Xcie Jmci Biskupa Králewski zaleca.
Nas zaś to wielce kontentuje, że w uformowanych
tu już dispositive projektach Naszych / in casum
jako verebatur niedoyscia tempore tych od
Wm Pana / mentem et sensum Jego, tak zupełnie
prevenimus, jako wkrótce zpostanych jstabit
Copij, zniektorem jeszcze tylko additamentami
ad casum bardzo przyzwrotni, z których pożyte-
cznego skutku, y mocney impressji spodziewać się
możemy. Komunikacyę zaś tych Expedyuy nietyl-
ko Primoribus Regni uczynimy, ale na piśmie y
przez Druk po całym świecie ją disseminare chie-
my. Onegdajszego dnia pytał mi się Król Jmci w
Moritzburgu, jeżeli Responsum od Wm Pana
miał, który drogi Jego do Polski, y sądził,
żeby go to bardzo kontentowało, gdyby się umi-
ał Panstwo do Warszawy go nie turbować, do Wrocho-
wy zjechać chcieli na Consilium.
Jmci. Podkanclerzy Korny dziwnie się bardzo, że
Listy Jego de 17. elapsi ztąd 20. gusq Wm Pa
jeszcze nie doszły były. Jc.

Respons naten List
z Kupisk & 10. Aprilis

Wyrazam unizone podziękowanie Węz Xciz Mę
za pożądaną wiadomość, że dowod ochotnie punktu-
alnej applicacyi moiej do reguły Wx Mę wpo-
stanych Projektach Responsow na List, y Mouz An-
gielska dorzedz razi Wx Mę in tempore, y że ta-
ku cubratio lubo superflua jalem pisal, coincidis
z wielliemi Wm Panow Sentimentami. Ze mię
Listy Jmxa Podkancierzego Koron' Wm Pa Dorzty,
y zem odpisal na nie punctualiter, oznaymuie
Jmxi In reliquis referuie si ad scripta antec-
edentia, iz zadne Senatus Consilium bydz niemo-
ze przed Reasumpcyą Sejmu. Zoffawam.

Od Jmxi Podkancierzego
Koron' do Jm Pana Kan-
clerxa Wx K' z Drezna
& 7. April. 1725.

Jalem tu stanął & 15. Martz' tak zaraz po-
czawisz pisac & 17. do Wm Pana Dobr. Zadney
in subsequens neopusuitem poszty. Od Xciz Jm
Prymasa Dobrodz mialem List & 2. Jntis go de-
bratem, ze jux dwa odemnie odebrał Listy, a dnia
wznowyszego polazal mi List od Wm Pa Dobr.
Xciz Jm Podkancierz Litewski, wltorym Wm Pa
Dobrodz wyrazasz, ze zadnego odemnie nie masz
pisania, nie wiem, gus fato y gdzie się podzielił
Listy, atore do Gabinetu odsydam dla pewnosci y
uniakaię loszta, atory na odbieranie Listow xpo-
sztu tozyc potrzeba.

Konmuni

Komunikował mi do przeczytania Xże Jmci Pod-
kanclerz annexam dla Angielskiego Ministra
expeditionem, nie godniejszego, pro Bono publico
circumspectius et utilius, pro honore Gentis ge-
nerosius byz niemoze, nad te tal sublimi in-
genio zloncy powana expedyja, ktora pradica-
bunt gentes varijs lingvis, ktora niemozta wypisc
tylko a tot annorum dignissimo Ministro. Xże
Dotrórulki pojachal dżis do Krola Jmci z Jmci
Feltmarszałkiem do Morisburgu, gdzie List od Caro-
wy Jęzof: odda y zaraz pozegna Pana. List Ma-
chica Polskiego ad Consiliarium Camerae Alesiae
in negotio Thorunensi przeciwko propozycjom Bron-
deburstium pisany, mialen y ia go Copias od
Xcia Jmci Prymasa, niemiem jalu si do Hambur-
ga dostal, wydrukowany po Niemiecku, tal byt
skryty, ze go wpsut godziny rozlujono. Jmci.
Podskarbi W.K. osiadly w Rydze nie jize do
mnie, posyłam per copiam maxymy Jęzo. J.

Respons na ten

List z Kupsich 2. 10.
April.

Na kazdy List WmmPana, ktorym tu po szcze-
liwym przybyciu Jęzo do Drezna odebral, odpi-
sal przez puzte niemieckim, y niwazpie
ze Respons moy de 31. Martz dany doszedł
raku WmmPana. Ze zas tal nierychło mialen
tu wiadomosc o tym przybyciu, adres Listu przez
Wmyslnego tardior byt in causa. Projektor Re-
sponsu na List y Replik na mowe Angielskie

postatem Um Pana Duplicatam Copiam, litoze ze
tam in tempore stanęty, pożądana o tym wiadomość
bardzo mię kontentuje, a nade wszystko affekt Um
Pana, litozym te Projekta probare raczyte. Wzglę-
dem Anonymi pisatem do Xcia Jmci Podkanclerzego
Litomłpa, dziwiąc się talre, iż zaszedł, y
ialho trafio do Druku Hamburskiego według przy-
danego Excerptu. Za komunikacya Listu Jmci
Podskarbiego Wokół Mmłpa omiżenie dziełnie,
Tych propozycji ja poimę nie mogę, nie widząc
sposobu, żeby tiaz praticari mogły. Iżma
Constitutya adłożenia Seymu novissima ożyci-
sui to demonstrat, liedy w Materyach y Inter-
venienyach zabudzących z Postronnemi Dworami,
litoze jux były w Instrukeyach od Jmci na
Symili Przed Sejmowe Wojewodzkim, Ziemiom,
y Powiatom, y potym w propozycji od Thronu
na Sejmie, Panom Rzytley proponowane nie ma-
cze, Rzytla determinowata expediendas hanc
Conferentias z Ministrami tychże Postronnych
Dworow w Warszawie przytomnymi, ty lito przy
przytomnosci Xcia Jmci Prymasa, Ministror
utriusq; Gentis, Jmci Marszałka Polskiego
y Deputatoru ex Senatu et Equestri Ordine na-
znaczoney, y to jeszcze cum hac praescriptio-
ne, żeby w tychże materyach referowali: ie do
Stanow Rzytley na przyszły Sejm Reasum-
pcji, sub nullitate seu factorum. Jazre
sufficientibus rebus winnych materyach nie-
proponowanych na Symili Wojewodzkim
a ille wstał

a ile wcale delikatnej, y wltorey Konstytucye
 zaszy, sine sensu et apensu. Ordinum Regni
 mogą się jalcie papsus. czynie y odzywac się do Guar-
 rantow, ztakuwa requirzyc, jalcu wyrazu JmP.
 Podskarbi WK. ktora się zda podawac wolną
 et Independentem z Prawami swemi Republican
 arbitrio alieno? Zlim żeby do tego ta Planta
 formowana była lex Plenipotenci, y Instrucyi
 ab Ordinibus Reipub. Dopierozby nietylko sygn-
 ale et tranquillitas interna et externa były
 in discrimine, bo Wojewodztwa, Ziemie y Powiaty
 widząc takowe remonstrance, jalcie JmP. Podskar-
 bi WK MmP. wyrazu, impositive Wojewodztwom
 Domessione, ze evitando bellum, inaczey byż nie
 moze, mogły by nie przez Postow, ale pospolitym
 ruszeniem przejść na Sejm ad Consilium et ad de-
 fensionem. Mogą wszytlic rzeczy na Sejmie da-
 Pan Bog byż allomowowane, ale suo modo et
 tempore. Mogą byż y Instancye et Officia Prin-
 cipum Acatolicorum w konsideracyi, byle sine
 sermone duro, ktory zwykło suscitare nietylko
 iram, ale et furorem według Pisma S. Kratym
 expediret meo sensu, abyś WmPan in confidentia
 perswadować raczył JmP. Podskarbiemu, żeby ta-
 kowemi propozycjami, y Krolowi Jmci y sobie y Nam
 nie zatrudniał votivum Consiliorum na przyszły
 Reasempcyi cursum: boe liedy integrum nego-
 tium ad integram Republican JmP remittit
 y Pan y Senat solidabit sobie amorem po Woje-
 wodztwach, y będzie miał vim suadendi w zu-
 pełnej inter Status Confidencji na Sejmie y
 kierowania rzeczy dotego, co będzie pro salute

et utilitate publica. Ja te Copia Listu Jm. P. Pod-
skarbiego in confidentia ad Vmlana communico-
wanę, sobie, będą miał sub rosa, ale zyczę Vml. P.
przeprzedać Jm. P. Podskarbiego z prawdziwą zyczli-
wością, żeby się z talowemi sentymentami niewyda-
wał, ut bene sit illi, ale naves et illis, quibus fa-
vet. Co interim namienisz, zostawiam.

Od Jm. X. a Podkancler.
złog. Koro. do Jm. Pana
Kancelerza WK. z Drexna
d. 11. Aprilis.

Niewstańcę, Laszki Vmlana Dobrość obieram conti-
nuację de 31. Mar. zwypazieniem o doysciu pils-
wszych moich listów tu z Drexna pisanych. Jm. P.
Feltmarszałek przez Vm. Słonego posyła Projekt
Responsu Angielskiemu Ministrowi, który się tu
złowny powad in casum niedobrania ad Vml. P.
Dobrość wiszego przed wyjazdem pomienionego
Ministra, który zdał się, użgere, jałow przed Jar-
marciem Lipskim ma odjechać, że zas X. a Jm.
Podkanclerzego pierwsza porzta, mnie zas to-
razniejszą plenissima informatio et dignissima
Responsum totidissimo labore confectum Poszto,
Jeżeli zdać się będzie Vml. P. Dobrość, aby tych Re-
sponsow użynie unum compositum, y oddać mu
cum informatione Vml. P. Dobrość de statu hujus
Cause. Listów także Copias, które do Wieden-
skiego, Francuskiego y Hiszpańskiego wysła-
mai, Duxrow z Gabinetu et ad Status Belgii,
ne Nobis

ne Nobis noceat taciturnitas, albo preventivo
 Dissidentium, aby sobie nieugruntowata Kredy-
 tu u Guarantow Olskiego Traktatu, kommu-
 nikue Wm. Pu. Dobry Jm. Felmarzadec. Sepa-
 ratio animorum inter Principes jest Nam naypo-
 trebniejsza, dla czego aby niedawac olazki Peter-
 burgowi do nieukontentowania jaluiego, non est
 vixum remonstrare usurpationem Jurisdictionis
 w Karlandji przez Jm. Pa. Rostuszow, co tantes per
 uicynie se inscio, lub ugruntowanie cum
 Dominante przyjazni, lub tam jaka rewolucya
 moze Nam to reparare. Miatem wiadomosc z To-
 noria ze tam Clebysz staly sie contra Decretum,
 gdz personas ineligibiles obrano, ale y to musi
 dissimulowac, teraz, aby sie wicloszy niezapalil
 ogien. Listu od Jm. Pa. Kralowskiego do Krola
 Jm. pisanego adjungo Copias, czytnij sie w Re-
 sponsie reflexe, ze Lodmierz non inquirat ra-
 tiones belli, ale lito mu placu temu stuz, y
 wprzeszty Wojnie Swedzkiej in Imperio Aut
 Francuski byt przy Swedach, a xci Sasi przy
 Cesarzu J. Za Jm. P. Wojewodę Mazowieckim dze
 Jm. Podkanclerz na terasniejsze porzecz expedy-
 cie Instancjalis Jm. Kr. M. do uszythich prawie
 Jm. fwi Kommissarzy. O Niecxmiliostwo Po-
 znanskie jux bilhadziesigt odzywa sie konhur-
 sentow. Nie wiem quo casu Prezenta moia tu
 przystana, bom supplicowa o odestanie jej do
 Warszawy na rece Jm. Pa. Turny, aby moy Plenipo-
 tent mogl sie byt zaraz instituowac, ale y tak
 Arthra Dilacya, za zapieczkowanie jej jaluicaya.

nizniej, dziełnie. Oraz profundissimo dziełnie
cultu za Laskawą na Stryja mego pamięć, ze
mu Wm. P. Dobrod. in casu vacantis: w Wicelli
Polskiej: tak honorabile w sercu swoim uszer
Epithaphium, które in ambitu mentis meae by
niemogło. Dalszy z sam siebie oddać Protek
J. J. Nowy raport uczyni Jm. P. Stanęta Jm.
barski, bo list ten pisany dawniej gdy Jm. P. Wo.
simpli miał być jaskae.

Do Jasn. Wielmożnego
Kasztelana Kralowskiego
go Hetm. W. K. z Drezna

August Wtóry J.

Jasn. Wielmożny Wprzemyć Nam miły. Ode
braliśmy List Wprzemyć Wey' i jifany
z w nim życzenie Suiq niedawno przeszły ch po
winowzowanie, które grata ad bovendum mu
cuncta prospera i do świadczenia przychylnych
chei Naszych złożyliśmy w sercu Naszym reu
gritioń.

Z nieuchontowaniem dostać się Nam styżce
ze Ludzie Brandeburscy non cessant violenti ex
cere, zabierając gwadtem na Pograniczu ludzi
Naszych, i nieważając na Uniwersalę Naszą,
któresmy tamże ad coecendos similes ausus
publikować kazali, dla czego approbujemy Dacie
Wprzemyć Wey' i za rzecz potrzebną sądziemy, żeby
tam wszelkiej pilności i starania przyłożyć dla
aspekta.

aspektywowania. porzucenie go do podobnych impety, bez
pieczęci stwa

Z naszej strony nie schodzi na pilnym. Ale super gratus
Dwór Brandeburskiego i innych Poterugi, Nasze inter-
essa tangentes, i nie nieopuszczamy do utwierdzenia mi-
tego Polowu, literyśmy Panstwu i do danym Naszym pro-
kurowali, i zdaje wewnętrzny zgodę, appropinquare byz potrzeb-
na, ad firmandam et perfectam stabiliendam eandem tranquil-
litatem publicam.

My tu interesa i sprawy Nasze quotquot ad presens
ich byz może, tak i disponowa liśmy, i z ufamy, ze w
krótce w kweście Naszym znajdziemy się możemy, gdzie
porozumiewasz się i naradzisz i przystomysz. Sena-
tem, wszelkiego starania i sposobas Łatwie nie omie-
siamy, żeby ta burza, która Nam nie pogoda, da się
przeć, mogła byz odwrócona, i żeby polscy, honor
i dobro spozolite Panstwo Naszych popędliwosci i chę-
cenie się powa bych na pozor konjunktur nie szwan-
lowali.

Co się tyzce wydania Ordynansow, o których Nam V.
W. a teraz donosisz, wiemy i o dawniejszych jeszcze
in Januario wydanych, ale przecie nie należało bez
pytania się Nas o to jako Króla, litoremu należy
wiedzieć o disposycjach Wyzsha tak w służbie Na-
szej jak Rzeczy, zostając, czego. Pierwsze osobliwie
Ordynanse wkrótce po odjeździe Naszym z Polski
wydając rozumiemy, i z doży byz czasu spytać się
Nas o to, a my zniwierz się przystomny na ow czas
Rada, nieomieszkilibyśmy dać rezolucji potrzebnej
do wiedzenia nietylko Vprz' Wz, ale też utriusq;
Gentis Wodzon, tanquam obsequij Reipub & Mini-
stris. I lubo rzecz potrzebna providere, żeby Wyzsh

było po gotowin ad quasvis operationes bellicas,
przeuicz multum interest, communicato consilio uua-
zar, jale y kiedy podobne Ordynanse maię być wy-
dawane. Jesteśmy jednakię perswazy, że tego
Uprzecz. Wa nie uczymy in prejudicium Władzy Na-
szej y Dowagi, ale zley gorliwosci, która ma być z mia-
tes zawsze lu wstydze tak Naszej, jako y całej Ręki.
Pewni jednak jesteśmy że Uprzecz. Wa moderować
będziesz zelum hunc dla nieuczynienia na potym
quidquam contrarij Władzy y Ekszchnosci Naszej.
Dostacie się Nam przytym wiedzieć że Uprz. Wa or-
dynowate winną stronę pewną Diwizją z Naszych
leśkich Chorągwi, wiedząc że te partykularnie dla
Naszych wstęży destynowane są jale y przedtym za
przeszłych Krolow Antecessorow Naszych destynowa-
ne były. Do których to wstęży, że y teraz ich po-
trzeba dla komwojowania y stuzenia Nam w drodze
do Polski y posadowienia rozbojow po drogach,
dasz Uprzecz. Wa powtorne Ordynanse rewolu-
cji ich, y ordynując in eum finem, żeby Nas czeka-
ły na drodze Warszawskiej ad quasvis usus gotow-
ne tamże będąc.

Ważnionę reflexę względem proburowania Ligi
cum Externis Potentijs, lubo o tym dobrze pamięta-
my, przeuicz Nam miłe są, dla wypańcey się y tu
komprobowaney tot documentis przezwornej Rady
y starania Jego. Ale Uprz. Wa wiesz bardzo do-
brze, że podobne sprawy powinny tractari, y
najlepiej perficiuntur communis assensu Prae-
gn, wsparte, do czego chyba za powrotem Naszym
do Polski opportunitas być może: gdzie exigenti
bus rationibus

bus rationibus Boni publici wszelka ostrożność u-
czynić się może, żeby ani nie opuścić, choćby ad fir-
mandam securitatem publicam należało, ani quidquam
committere, aby one precipitancy, y ostentancy
łedere mogło. To pewna że koniunktur są niebe-
spieczne y stać delikatne, że wszelkiej przewrotności
y circumpectię zdadzą się potrzebować, jednak przy-
tasce Bożej, y zgodnych Radach, oraz dobrej inter-
capus et membra cointeligencyi iminentia tota
tanta mala averti mogą.

Podana Uwaga względem Dissidentów w Wojsku Au-
dziejemskiego Ławagu zostających, jeszcze demon-
strat particularem sollicitudinem et ordinariam
Vprz' Wę' zelum; ale niewądzimy czegoś taki appre-
hendować: Ludzie ci poprzysięgli Wierność tak
nam, jako y Rypłtę, y supponere nie można, żeby
ja chcieli tamci, y zaciągali na się ławy w Arty-
kułach Wojskowych przepisane. Bardziej wierze-
trzeba, że pójda za Ordynansem Pana swego y prze-
torowych, jak się stało pod czas trzydziestoletniej
w Niemczech Wojny Bellum Religionis zwanej,
gdzie Wojsko Protestantów Dziada Naszego,
jakim y on sam był, woiowało y bito się za Cesar-
zem przeciwko Protestantom, gdy Wojsko Fran-
skie Katolickie z Panem swoim woiowało z Pro-
testantami przeciwko Katolikom. A więc ta ra-
cy kontrarium sadzić może, ale najbardziej ta
vetat o tym myśle, utora vi novella Legis nie
pozwala quidquam odmieniac z tych dyspozycyi,
które naturzas Rypłty wyznacza. Chybaby
za powrotem do Paryża Naszym do Polski commu-
nicato z Vprzym' Wapn es cum presenti Senatu

Consilio wzięty się przed się media providenda per
omnia securitatis, et redimenda grande univni animo-
rum quam perfectissimo, nad którą nie potrzebnie-
szego sądziemy, że choćby tak wielkie napra-
cowaliśmy się, jak wiele razy drudzy starali się opti-
mos conatus nostros impedire wzburzaniu tak
wielu Syonów, przez co dali obaczyć aby Artille-
rya Koronna i inne potrzebne prowizye nie były in
eo statu, jak powinny być. Dobrego zatem Je-

O Jchmściu Xiędza
i Kcia Podhanclerzych
Koronnego i Litw. zdra-
żona d. 13. April. 1725 do
Jm. Pana Kanclerza W.K.

Odebraliśmy zpowinnym respectem Listy Wm. W.
Pana do Nas, pierwszy d. 20. Dni 31. elapsi z
Kupisk pisane przypisanem Projektami w sprawie
Thoranskiej, to jest Responsem na List Krol. An-
gielskiego, z odpiśaniem na mowę Petricha, i
relacyą doskonałą totius negotij.

Zawszemy byli nie tylko aestimatores, sed et Ale-
bratores Wielkich Zdan i prac Wm. Pana pro
Publico: i terazniejszej niemożemy tylko z
należytą godnością tanti Ministri przyjmować
rewołucyę: Kiedy jednak Wm. Pan Communica-
cję Nam dignissimos sensus suos przedstawia
sądzysz, żeby Expedycya in his expressis terminis
wyszła z Xcia Jm. Biskupa Krolowskiego W.
Wm. Pana jest sensus żeby nihil addere vel minu-
ere w tych Projektach, i colubine deflectendo

apud orig.

a praescripto tramite, nemora na by się explicio-
 wa bez myśli i posobrania statosi wysuniecie
 demonstrando iustitiam feruore Delicti in
 prae Torunskie, bez uymy honora Jentis
 praeiudicium wyniosłym pretensyon Nationis Bri-
 tannica, Obligowani iustitiam, in qua, in praeiudicium
 ideam myśli Naszych wyznici, Communi iustitiam
 Planu praeiudicium Naszych, i to samo in praeiudicium
 et honore praeiudicium, ze iudicium praeiudicium
 na litorych się dignissimus praeiudicium zasada.
 Nad to maie tu relacje o roznych Poteruyach
 litore się dotey sprawy za Nam lub praeiudicium
 Nam miesza i interesowac mogą, wtożycim tu
 plena planie, litore in illud iustitiam daciemy sub
 consumatam limam et censuram, abys one od-
 mienieniem, praeiudicium, examinarium, iustitiam
 gdzie się daci będzie approbationem wyznici cate
 swoje. Polu tego nicodbiernem, praeiudicium Naszych
 macie, uwaiae niebędziemy, tylko jak reputan-
 tur Gyfy nihil per se sonantes, litore praeiudicium
 ab unitate reposcunt. Trzymamy ze non deme-
 rebimur wlasce Umakana, gdy in tam impor-
 tanti negotio Communi iustitiam Ma Dan Naszych
 maie zgola za iustitiam, etiam quod tenue
 credimus tanto iudicio pensandum praeiudicium,
 dla bezpiecznego postepowania wtey drodze,
 ne forte offendamus ad lapidem pedem.

Dla doskonalsze we wszem relacji posyła-
 my Janina Skarpe Tymbarckiego, litore owla-
 tus testis et particeps negociacji plenam u-
 exni we wszem informationem.
 Temuz in Commisso daciemy aby Responsa inrym

Potenzjom w tej materji zdonierstowawszy Nam te
moga pro norma exacte observanda przywieść.
Przydać się oraś listy Instancyj do Trybuna-
tu Radomskiego in rem Jm Pa Wojewody Mazowie-
ckiego, aby mógł potwirdzić, gdy Nasze te są omni-
loco et tempore inmutabili cultus testificacine
zostawac

W Negocyacji której mamy z Angielskimi z Ber-
lińskiego Dworu Ministrami, ratione Debetu Tho-
runskiego, przez który oni pretendunt, że się in-
factis Pactis Olivensium stata, post multas
ratiocinationes Nam a Principationibus Senatus
Proceribus subministratas, widząc tychże Mini-
strow upor, z słysząc z różnych Krajow jako
remonstracjami swymi opacznyemi wszystkimi
w Europie Monarchow etiam Christianissimos
przeciwko Nam conitant, et in causa mala pri-
mi accusantes, aby jednych przeciwko Nam, dru-
gich przy namie ad indifferentiam przywieść mo-
gli, niewidzieliśmy medium magis adequatum
do zniesienia ich pierwszego impetu, tylko to
nihil promittere, nihil recusare, drugie medium,
aby zwoląc ten interes jako najdłuższy być może,
aby hoc intervallo tytlescat w nich zelus, abyśmy
mieli czas choć z Gabinete Jm Kr Mj Monarchow
Katholickich remonstrare innocentiam Nostram,
niepublic

nieśledząc żadnej Protekcji, aby cała Rzeczpospolita
 gdyby jej przyszedł dać ostatnią reszolkę, mogła zna-
 leć ich już in tractos et persuasos de innocentia
 nostra, abyśmy także i między samymi Naszymi do-
 versarzami mogli uciec disunionem. y dlatego na
 pierwszej konferencji rozstrzygnięci ze Kroljmi sine
 explorato Primorum Regni sensu nie w tej mate-
 ryi odpowiedzieć niemożemy, Na drugiej konferencji
 reposeduimus, ze Kroljmi wyrozumiać ex Primoribus
 Regni, ze ta materia tyllus na sygnie tractari mo-
 że, y tamesmy ich cum propositionibus suis de-
 stali; a gdy urgebant ojał najprędsze zło ze-
 nie sygnu, obawiając się aby per recusationem
 im tej determinacji negotiatio neodmienita się
 in certamen armorum, a uważając gdyżby między
 była determinacja sygnu naznaczona, mogliby o-
 nix sami znaleźć sposob do zerwania go, albo ci
 litorum bella geri placuit, et nova disciplina Moy-
 sha niepodobna się sub specie zeli pietatis, toz
 samo uczyniby mogli: a naturas propria ma-
 nifestatione do wszystkich Potency, ze im niechcemy
 administrare iustitiam, mogliby Nas armis im-
 petere, jeżeliby Nas sygn miał dojsc, toby na
 nim ultimariam resolutionem uczynic potrzeba.
 Na propozycje ich pozwolcie niepodobna, bo agiter
 de puncto honoris całej Rzeczpospolitey, niepozwolcie
 to trzeba mieć arma po gotowiu ad tuendum
 Dominium et auctoritatem: dać się na Medya-
 cyę, Medyatora y Quarantow, non plene se-
 curum, rem evidentem in dubium eventum po-
 dawac, ile ze os Dysidentow preventi ad Nas

do tych czas żadney niemaiąc informacyi, lubo by in-
na ten czas mieli, mogliby szukać do uspokojenia y
ukontentowania stron aliquod temperamentum.
Coby Nam bardzo prejudiciosum było, aby Poddani Rze-
czypospolitej przez Potęgę Cudzą mieli co lucrari, bohy
prowbarent ze Rządku niema nad Niemi absolutam
potestatem. Chęć tedy primam plantam dilatio-
nis do skutku przyprowadzić na napieranie się
przed niego Sęmu, reprosumus im, ze Król Jmci sine
explorato Consilio Jhmfcw Senatorow, Sęmu zto-
żyć niemożę, ale za kilka miesięcy poiedzie do
Polski ad conferendum cum presenti Senatu w in-
teressach Domowych. Naterazas y WmPPE tam zie-
laci muzeie y interesy swoy proponowac: y jeżeli
protane necessitas postulabit, Król Jmci determi-
nare Responsum Sęmu moze, y lubosmy ten ter-
min potozylu ad conferendum cum presenti Sena-
tu, poniewaz Senatus Consilium stante Limitatione
Sęmu bydz niemożę, to tyllu im ad apparentiam
podalismy, ze arripuimus omne medium ad sapien-
dum hoc negotium, a wsamey rzeczy Conferency
tyllu cum Senatoribus alias przytomny Rady
będzie: Co po Francusku non discrepat ad siebie.
Ola czego Król Jmci Circulares pisac niebędzie do
wszystkich, tyllu do tych, ktorzy ex sensu WmPPE
tatsięsi do Ziachania, et aptiores ad danda Con-
silia videbuntur, y to listy pisane będą, woluując
non pro Senatus Consilio, ale do Bobu Napsygo
ad conferendum in importantibus negotijs, lub
jak się WmPPE tam zdać będzie, bo w tym princi-
paliter Król Jmci explorabit przytomney Rady
Senatu, jeżeli statibus his circumstantijs Sęmu
ktory

stosze potrzeba, na którym by nam mogły upaść bene-
ficia dilatorum. Zadnego tam resultatum nie będzie
dlaczego nie będzie miało co czynić impresji in publi-
co z Collizji inter Status, którą Brandeburczykanie
intendunt uczynić: gdy przed Potrzonymmi allegant,
i jako tu dochodzi wiadomości, że Książę Władczy
im nie czyni satysfakcji, aby sub pretektu boni omnia
Nas mogł wpaść do Polski wprowadzić, a przystup
zeby i Jm P. Felmarszabek mogł rehabere Com-
mende Woysha Naszego, et alia Licentia tam in-
tra quam extra Regnum non sinunt spargere,
widząc że Nas Disunio gubii zryła.

De S. E. Mgr le Felt.
Mareschal Flemming
a S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la Couronne
De Dredde ce 13. Avril.

L'occasion qui se presente, est trop belle,
pour ne pas m'en servir à assurer V. E.
de mon estime, veneration, et de la sincerite
de mon amitie pour Elle.
J'espere, que l'on me rendra justice, que je
ne demer point la fidelite avec laquelle j'ay
toujours servi le Roy et la Republique, et que
je passe sur toute consideration a cet egard,
et la haine et persecution, j'en cours quelque
fois par la, me donne plus de satisfaction
que je n'en fait paroître.
Mgr le Starosta Dembowski ne manquera
pas, je m'assure, de rendre compte à V. E. des
soins et de l'application que Mgrs les Chan.

cehiers Vos creatures, et Vos adorateurs se
donnent. Ils attendent de V.E. comme du Dire-
cteur le Conclusum, et comme du Juge la deci-
sion. Tibi honos et gloria, et mihi inter cete-
ros obsequium. J'ay l'honneur d'être
P. S. Le Roy a fort goûté que Mr Dembowski
se rende auprès de V.E. pour recevoir d'Elle d'
autant plutôt ses derniers avis, et la Majesté
verra avec plaisir, qu'il puisse être bientôt de
re retour.

Do Jęhmśow Podkan.
Krzysztof Kenna z Litwy
do Jm Państwa Króla Włch
Respons z Kijowa 22.
Aprilis.

Przybytu domnie miły y niespodziany Josc
Jm P. Starosta Tymbarński, y oddał Exponyę
do Wm Panow.

Postane z tad Projektu ad requisitionem primi-
tus Włch Xcł Mści przezemnie skonyrowane,
ktorych komunowatem był Xcł Jm Biskup
in Kralowskiemu Wm Panu, ad consumatissimam
tratinam dla mego tym doskonalszego objaśnie-
nia, a oraz y tym skuteczniejsze in publicum
y samego Wxmci przystęgi, y które potym za
powtorzoną Wxmci etiam jussu Principis re-
quizeyę adestatem, podatem magnis sensibus
Wm Panow, et supremo Arbitrio Jego Króla. Mj
P. M. Mił. Zezas zdało się Wm Panom komun-
ikowac mi utorzonych przez siebie laudabili
in publicum Conatu Projektow, y przez to uczyni
mi wielki honor y łaskę, tudż jako te debita

prosequor

prosequor estimatione tali correspondenti nalezui
ty Wm Panow Confidenci, pro iurata hu J^o Kr m^oi
Pom^omitt^o y R^ozp^ol^otey, a oraz amica hu Wm Panow
fide, wszelkiey rzetelnosci niety l^ou mentem ale
ex cor meum aperio.

Poniewaz Projektu pomienione jakom wyrazit
X^orze Jm^oi Biskupa Kralowstwi, doskonale swia o
tali wielu lat przez wszystkie rewolucye, glorio-
sawze labore pralicylowana, w publicznym Expe-
dytach experientya probavit, y zycz^ol^ost, pewnie nie
dla uhontentowania moiego, boc u tego wielkiego Bi-
skupa y Senatora amor Regis et Patrie affectu va-
lentior omni, ale znae ze i^o tali Dato X^ociu Jm^oi
pro dignitate et estimatione J^o Kr m^oi y Narodow
Naszych, et ex interesse publico, aby in his terminis
nie nie przysadac, ani uymuic tacz Expedycya wyszta;
tedy y ia nie dla tego, abym pragnat exilem operam
meam utrzymowac, albo zebym miat skulac pre-
tium et pondus tymze Projektom, ale ex iusta re-
fexione na sentiment X^ocia Jm^oi otych Expedy-
tach wszelkiey poufatosci Domostem Wm Panow.
Jaloy y trax przeczytawzy te, ktorą mi tu przy-
wiozt Jm^o P. Karola Tymbarstwi Expedycya zycz^ol^otem,
aby z nim dojechał do tegoz X^ocia Jm^oi Biskupa. A
ze przejazd tyo przez Warszawę uczynit się gło-
sny zycz^ol^otem, aby y X^ociu Jm^oi Prymasowi y Jm^ou
Marszałkowi Poselskiemu Wm Panow communico-
wat tyk wszystkich Projektow. Kiedy jednak ry-
mowit się, ztego, alleguic, ze od Wm Panow niema
żadnego ad hunc effectum zlecenia. Przeto mu-
siatem go nazad expedyrowac do Wm Panow z tym
moim responsem.

A naprzód niektórych Punktów annotowanych
w Projektach Listu y Replikie dość molli ter uło-
zonych takową czynię explicacyą.
Zem Projekt Responsu na List Króla Jmci Angiel-
skiego zformował brevis et succincte bez wszel-
kiej explicacyi, niechcąc methodum tegoż Króla
Jmci Angielskiego prolixiusz jawnie między Mo-
narchami minus gratam imitari, ile kiedy
relacya prawdziwa przez Xcia Jmci Prymasa po-
stana aby dobra, y explicacya w Replikie
Jmci Finchowi dane niemożę być żadną mi-
rą przed Parlamentem Angielskim utajone,
ponieważ wtymże Responsie Król Jmci P. M. M.
referuie się na nie, a zatem Parlament urzędem
położenie Onychże, jako tych do których się Re-
spons referuie.

Punkt wtymże Projekcie Replikie, w którym się
wspomina ofiarowana Nieboszczyłowi Królowi
Szwedzkiemu, a desiderante Pacem Republica
Medyarys, nato jest włożony, aby uśredziano,
Władcę Jmci zażęty niemożę prosequi Wę-
ry, kiedy uwiedzioną Repliką spe pacis et pal-
liato pro tex te hospitio non hostis, obróci-
na ow czas na se mie cogitationes et cura-
tus ad procurandam pacem, non ad defensio-
nem, et ut pateat przez to samo moderacyę
Jmci et pacis Studium na ow czas, kiedy
nato Poselstwo pozwolę. Dobry ten tego y
z tej reflexyi, aby doteruje. Dissidentium
wiedziaty, Władcę zrazu Król Szwedzki miał
votivos progressus, ze nie da staboni się

napr.

Naszych, ale dla Suijsy od niego per speciosos
amici non inimici titulos zfomentowanych
czego niepowinien się nikt spodziewać wterazni-
szey obłędności, bo by nie było żadney
Suijsy, a le tym bardziej coherent membra Ca-
piti suo ad communem Defensionem in casu ne-
cessitatis.

Wteyże Replie ztem wyraża, iż nie dotrzymać
Potenye do Gwarranji należącej Traktatu O-
liwskiego, per hanc generalitatem nihil tribu-
itur Krolowi Jmci Angielskiemu, bo Cesarz Jmci
inne Potenye do tego należały, y ich Ministrowie
pod czas obłędności Torunskiego Polu traktowa-
li y obiecywali. Ten zaś Punkt zdał mi się bardzo
potrzebny nie tylko ex contentis Onegosz, ale też
ad avertendam non convenientem ad casum spra-
wy Thorunskiej, jakich Officiorum przez Gwar-
rantow ad importunas Dissidentow Instantias
interpositionem.

Nie masz żadney Contradykcyi qw Punkcie ratio-
ne Dissidentium in Religione sub sanctissimo
Dominio Jhr mci Pm m. dependentium, bo to pewna,
że nie należąć przeciwko Prawom Ojczyzstym by-
wało, że y przed sprawą Torunską czynili nie-
stuszone rekursy ad Potentias Externas, postpo-
nitis Patrijs Magistratibus.

Premissa tedy hac explicatione, lubo bym li-
bers lubensq' jaku przed tym, tak y teraz chciat
jaku naybardziej dogodzić terazniyszey Umie-
szeniy y postacie Przelca reformować, je-
dnaki zważysz, że nowu contenta Listu Krola
Jmci Angielskiego y moży Ministra Jego, y prze-

czytawszy Projektu Responsov na nie nie podoba mi pro conscientia / widzi Bóg serce moje ze non cupidine vanae gloriae / macie być z radością, tylko ad mentem Xcia Jmci Biskuppa Krakowskiego referować się, aby ta ekspedycja in his terminis jalem postat projekt, wyszła. O to zaś ex indispensabili nexu powinności mojej, a oraz z dobroci Wm. Panom za tę poufalszc upraszam Wm. Panow, a z Nim Jhr. mci P. M. mci, aby tak ułiscie, jako z W. Replice in quantumby się zdało Jhr. mci P. M. mci inze łazac uformować, żadney nie czyni nie directe nie indirekte nadziei, jakichkolwiek teraz przed Sejmem negocy, które sine sensu et a sensu Ordinum Reipub. & praticari nie mogą; ale aby integrum negotium ad integram Reipub. do Reassumpcyi Sejmu remittatur; ile kiedy z cizłami Ministrowie Angielski z Pruski na konferencyi z Wm. Panym miarey konwincowani będąc, iż w tej materji na Sejmiku Województwom nie proponowane, z wktorey konstitute zasady, nie może się uczyni ullus passus bez Sejmu, samorz o nicodowocznym Onego Reassumpcyi institerant.

Osię, także listow do Cesarza Jmci z dwunastu Potenji domostem juxta dawney, in quem sensum wytyczony, aby były napisane, do którego konformować się poszła Wm. Panom cum permissa libertate materia do tych listow.

Leby zaś takowe aisty, jakich przystane przez Jm. Pa. Starostę pomienionego czytatem projektu cum propositione et requisitione ^{mediary}

Medyacji do tych Monarchów wysłać miał, nie
 tylko zżyć nie może, ale upraszają simili
 Wn Panów z Nim Króla Jmci, aby niewychodził,
 boć talowu passus uellus za sobą consequen-
 us pociągający, insciã et inconsulta Republica
 uizynion, mogłby inter Status Sprawy Diffiden-
 cyj et ad inuidiam podać Ministerium, ad bym
 sami ultro chcieli wchodzić wdependeru Dwo-
 row Postronnych, a przez to samo jux nicialo
 izynie Rypłtę z niewinnej winny, y podlegają-
 ca z Prawami swemi Arbitrio alieno. Adote go
 gdyby y Kr mę miał proponować spontaneë bez
 Symp Medyacyj, y na nie się spuszczać. Gdyby
 alieptowały te Propozycje Potenye do letorychby
 się pisało; naznaczyłyby Commisarzy, preten-
 dowaty wzajemnego Naszego Naznaczenia. A
 jaksoby to mogło być bez Symp? Do uszyt-
 lich Spraw Rypłtę, które niebyły tak delicat-
 ne, et tanta importantia na Sympach tylko
 Stany Rypłtę jako Commisarzy, tak nawet y
 do pisania in Instrucyj Deputatow ex utroq'
 Ordine naznaczyć, jako jest uelc otym Kon-
 stytucji in volumine Legum. A jaksoby teraz
 bez Symp mogło to praticari. Ponieważ sa-
 rowie Symp, jako mam ex relatis nie odeszła ta
 się ani listem ani przez Króla Jmci Dothoralięgo
 z tym ze niedziã uiały Anatholichim querimoni-
 om y opaczny relacyon, tedy nie rozumien
 consultum odeszła się, ję ze to zpodzielnian
 zbył, ję nie pociągali przez to do jakiego
 niepomysłnego responsu, alias wtych terminach

jak do innych Potency um informatione et
relatione vera facti moze się odezwac wedlug
projektu do Cesarza Jmci i innych. Lwybte,
mi w tym razie um Panu oddajcie zstawan.

Do Jm. Xa Podhancer.
Zlego Koron. z Kupisk
d 29. April. 1726.

Dla bohu gbow, który mi od dnia onegdaj-
szego drucza, nie. xerze, się z Responsem moim
na list Wm. Pana de data 10. Curren' tą pocztą
odebrał, rezerwując się nato co piszę do Xci Jmci
Podhancerzego, Lito Wm. Pa wedlug inbludowanej
Cypij. Względem naznaczenia smy. Jarzon i
seidenas inuenter controuersias et protensio-
nes między Państwami Cesarza Jmci, i Jego Krolu
Jmci i Rypłty, sama dyspozycja konstitucyi da-
wających in similibus pokazująca niewie. l. i.
xob, i ze Cesarz Jmci tegoz samego dykcy, proten-
dentes, którzy się, pomiesci niemożki, upowoi
ze niemożki mieć za złe. W instrumencie sm-
mijoyi dobrwinuyi Wielkopolskiej reguluizym. i.
jako to do Wojewodztwa Poznańskiego i Kaliskie-
go, rozamiatoyi salvis beneplacito. Kr. Jmci et
magnis, in. ubus Wm. Panos, wbozyc Jmci. W. b. l. u. p.
Gujawskiego jako Cesarzowi Jmci notum et gra-
tum, albo Jmci. W. b. l. u. p. P. b. l. u. p., jeżeli się
po usz. t. u. n. e. i. p. r. a. c. u. i. t. e. r. e. x. p. e. n. i. j. R. a. d. o. m.
skie, podjął hoc onus ferre, tudzież liborez z
Jmci. P. W. o. j. e. w. o. d. o. w. W. i. e. l. h. o. p. o. l. s. k. i. c. h., Jmci. P. W. o. j. e.
w. o. d. e. P. b. l. u. c. i. e. g. o., Jmci. P. o. l. o. m. o. r. a. c. e. g. o. P. o. z. n. a. n. s. k. i. e. g. o.
i ze d. o. w.

y ze dwóch Jm. P. Prządnicow tamtych Woj-
wodztw. Od Ziemi Wielunskiej jeżeli na tym
tam. Pograniczu zachodzą jakie kontrowersye
możby być także tenże Jm. Biskup Kujawski
y Jm. P. Wojewoda Słochi, przysłać do nich
Jm. Pa. Kasztelana Wielunskiego Jm. P. Podko-
morzych. Seradzińskiego y Wielunskiego, y ze
dwóch Prządnicow tyż ze Ziemi. Do Prowincji
Małopolskiej, jako to do Województwa Kra-
kowskiego Xięstwa Zatorskiego, y Sandomir-
skiego, Jm. X. Biskupa Kamienieckiego Xcia
Jm. Wojewodę Krakowskiego Jm. Pawła wode
Seradzińskiego Jm. Pa. Kasztelana Bieckiego Jm.
Podkomorzego Krakowskiego Jm. Pa. Chorążego
Zatorskiego y Prządnicow ze dwóch ztychże
Województw. Do Województwa Ruskiego ad We-
gier sąz się Jm. P. Xciarski z Jm. Pa. Marozab-
liem WK. M. P. Wyrażać zatym omi-
zone podziękowanie Jm. Pa. za wiadomość o ex-
pedyowanych listach do Jm. P. Kommissarzy
na Sady Pograniczne do Siany Turckiej y
do Jm. Pa. Kasztelana Ławoczynskiego Zosta-
wam x.

Memoriale Ablega-
ti Brandenburgici ad
S. R. M. M. tten Varsavia
d. 10. April. 1725

Serenissime ac Potentissime Rex
Domine Clementissime
Serabatur Seruus Bonifacius Rex Dominus meus

Clemens jussu suo a me iteratis saepenumero instatij,
fore tandem, ut Prædonum et Liganorum negligissima
cohors fines Ser^m Borussiae Regis Neomarchicos et
Pomeranicos pervagando, Juolasq' eorundem creberrimis
rapinis et invasionibus infestaret. Severiori Sa
Re^mttis V^{re} edicto cerneretur.

Cum res accideret ut non solum in dies numerus
pepimorum Latronum Aggressorum accrescat, sed
et multo audaciores reddantur, uti ex adjecta re-
latione a consiliario Hamboldt Ser^m Borussiae
Regi, eam ob causam facta, pluribus eluebrat
circumstantijs, recentiori Domini Mei Clem^m ju-
deor mandato repetitis precibus impetrare a Sa
Re^mtte V^{re}, ut pro securitate publica, et cul-
tu Vicinitatis proximiori stabiliendo pravis-
simum istorum hominum colluvies, vel manu
militari Regno expellatur Polonia, vel statim
a finibus Ser^m Borussiae Regis arceatur.
Qui impetrato sempiterno cultu permanes.

Severissime &

Postquam S. R. M^{te} V^{re} sub dato Cüstrin
D. 20. h. clementissime mihi injunxit ut
occasione Prædonum hinc inde in Polonia
circumvagantium humillime referrem, quam
procul Stegelitz, Neuendorf et Stradan Sta-
rosta Schembeckij bona Polonica a finibus
Neomarchicis et Pomeranicis distarent, debito
meo obedientissime satisfaciendo, refero in mo-
do memorati Starosta Schembeckij Bonis Pra-
lensis, a finibus Nostris octo Milliaribus di-
stantibus, partimq' eis fluvium prope Lubox
et alij ipsi Starosta pertinentibus Pagis Colo-
tam aditu

tem Latronum ab hominibus Prorinciarum Nostrandarum
ante breve tempus adhuc visam esse. Ab istis
vero Latronibus, qui in Sylvis prope Jagdhausen
et Tornowka milliare unum a Jastrova disten-
tibus commorantur, quorum tandem 13. Alten-
waldia in Officinam Bradatoriam Domini Gene-
ralis ab Osterlingen irrumperentes, ex eorum area
Aurea ad Cerevisiam et crematum adaptata Ger-
manici Bran'nfenne et Grand'marmiblayor
abstulerunt, cum quibus Tornowkam se recipere
voluerant, quatuor eorum a rusticis Alten-
waldensibus et Incolis Kedeniensibus, ceteris fu-
ga sibi consulentibus, capti et presidio proximo
Draheimensi traditi, postea vero per equites de-
sultorios Regiminis Wensensis Cöstrinum de-
ducti sunt, reliqui autem prope Razebar adhuc
hodiernum commorantur. Hoc obsequentissimis
cultu brevibus referre debiti officij mei esse du-
xi, in posterum non intermissurus de Latronibus
istis accuratiora querendi informationem
Se. R. & Mtis Vre obedientissime nuntiandam.

Pr. Krola Jmci do
Carwcy Jmfi.

Plenis titulis.

Przy Łatobnym Waszey Jarowskiej M. L. L. L.
dnia 12. Lutego pisany do nas Wroczony
Kixze Sergi Potchoruli Podlunowzy W. L. L.
Carw. W. W. niepowieszony, Nowine, o niepodzia-
nym z tego świata zysku. Najsmiejszy Wiel-
kiego Hospudara Jar Jmci Piotra Alexiowicza
Brata, Przyaciela, y Kolligata Naszego, a go-

Drego Weyssarow' Męj Matzonka, z którym jako-
 smy złączonych Państw i Interesów spólnych sa-
 sta mieli kombinacyę, tak teraz takżemy spól-
 ny Zal Nasz z zalem W. C. Męj nie bez wielkopo-
 mny pamięci wielkich tego Monarchy alegi. Alie-
 dy nieodwracane Wyroki Boskie, pod listem Nas-
 samych uznawamy zabrac Nam tak dobrego Koll-
 gata chciaty, przynamniej w tym talowey stracy
 nadgródę zraydujemy, gdy z listu i zlecenia Wo-
 sarow' Wielu wspomnianemu Xięciu Potthorukiemu
 danego wyrozumiewamy, że Nam W. Carow. Wo przy-
 rzeczony przez cara Jmci Sojuszami i deklar-
 cyami publicznemi przyjaźni z Osoby swojej do-
 trzymac i zobowiązać między Nami i Państwami Na-
 szemi harmonia brzewie wraz i pomnazar dekla-
 ruiesz, jako i my wzajemną zyczliwość i przy-
 iaznią Naszą niemniej korespondować pragnie-
 my. Weźm aby Wrodzony le Fort Consilian
 Poselski i Minister Nasz u Dworu Napego sam-
 wa rezydency, obszernie intencye Nasze do-
 niost W. C. Męj przy powinszowaniu tego Elewa-
 cyi na Thron Rospyski Onemu zleciłimy, a
 wzajemnie W. C. Męj abyś mu taką przystę-
 p i zysedną w tym wiarę dać raczyła bratersko
 uprząkamy. Szczęśliwego przetym na Thron Ros-
 yjski wstąpienia winszujemy W. C. Męj, a oraz
 tego letniego Panowania przy zdrowiu dobrym
 i pomyslnych sukcesach zyszemy. Dan w Dre-
 znie Dnia 20. Kwietnia 1725.

Od Xcia Jmci Pod.
kanclerzego Lit^o do
Jm Pana Kanclerza Wo
K^o & Drexna & id. a.
poko 1725.

Doszły Nas tu razem onegdayszą puszta,
zgadzając się Responso Xcia Jmci Prymasa Xcia
Jmci Biskupa Krolowskiego z Wm Pana na re-
quizeya wielkich sentymentow Wm Państwa strony
Intenyei Jmci Pm. przedniego do Polski powrotu
ad consulendum z Nimi utilitati publicae, w tak
delikatnych undig' conjunkturach, które godzą
zaraz Najasnieyszemu Panu doniosł, lubo Jmci
te zdania Wm Państwa zupełnie doświadczony
gorliwosci i zykliwosci ich ku Odrobie swojej z do-
bra pospolitemu przypisuje, następnym jednak
Wm Państwa Regie mentis sua wyrazu i podpisu
Nam rozkazuje reflexyę.

1mo Dza się ze do tych czas jeszcze mi jústam Wm
m Państwa uczyni niepotrafili ideam zatowzoney
sobie pro norma et regula planty ab origine In-
teresu, nomine tyłko Thorunskiego, realiter eas
Ligi Protestantick na Nas Monarchow, które
te planty dotych czas utilem et proficiam u-
znaję, z samych ze Wm Państwa approbacy wu-
czynionych in antecapum brodach laudabilem te-
raz deserere vel immutare, summo by pewnie
było prejudicium et nocivum. Substancya zas
tej Planty, lubo już detulit Wm Państwa Jmci.
Kancelarza Tymbarolski, jeszcze ją tu jednaki po-

utorzy pro pleniori lumine, y wtych. 1° aby czasu protralecyq naszyt-
 lue zpenetrowai principia, motiva, nexus, in-
 tenta, et dispositiones tych, qui Nobis mala vo-
 lunt, y ktorzy Religionis prestatu Nostra in-
 tendunt Regioni. 2° Aby smy ich dividere
 mogli. 3° Aby smy sobie przez ten czas Praxia
 ciot procurare mogli, y wzbudzi oxiemblos-
 tycy, ktorzy ex proprio interese za Namu cym-
 wai si jwinni. 4° Aby smy moderatores naves
 et indifferentes mvero lue Nam preventos iustius
 et plenius informare mogli de iustitia causa
 Nostra. 5° Na ofbate aby smy z tale ciexchich
 oblietnosci czas mieli czgli przez spohoyu re-
 goyayq illow honore et Junibus Raptly si nato-
 wai, cz tez przy nieodbity potrzebie ab intra si
 gotowai do obrony contra quovis insultus et
 impetitiones.

2° Widziemy zjednostaynych Listow Wmkanow, ze
 wcale forma Senatus Consilij Wmkanstwu si nie
 da, zatym Konferencya przypamniey cum Primori-
 bus et Ministris choiby ty lue ad determinandum
 si, qcomodo, et quando Reasumpcyja Legum bedzie
 potrzebna omnino necessaria et indispensabilis
 da si, Jkr m. P. M. m. bo pamietajac, ze byto
 po Limicie Dame Wmkanstwu, aby ta Reasum-
 pcya tak miarlowana byta, aby si honoryta,
 gdy nowy by si Ordynaryjny Legm zaczynad, jezeli
 by teraz przy odmiennyh koniunkciach jalu po-
 zyte czniegoz bydz mogli consilij huius mutayo,
 Na namienionę konferencyi wiellic y godne Wm-
 kanstwu y na ow czas zliombinowane radby
 mia

miał sentymenta.

3te Lubo zas Jkrm P. M. M. ma w sobie swoich
absolutum ius et potestatem tę Reasumpcyi
Lymu, litore teraz Wmpanstwo tanquam unicum
salutadacie remedium tym bardziej jednale catę
narod Polski ukontentowac się, spodziewa, im wie-
dzą ufnością y konfidenyą zarliwie zawsze pro
publico sentimenta Wmpanstwa jako meritis
dignitate et experientia w Wydzynie pierwszyl
taszawie exquirere et sequi pragnie. Patebit
przetoz calemu furatu plena Jkrm: erga
Ministrum suum fiducia y indispolubilis tegor
Ministerium z Panem swoim unio. Drugi zas do-
bry m Publico bedzie z tego effebit, ze non lenes
nec tardi, ale alacres et vigiles ad consulendum
sibi jestermy. Prostantom oraz omnem justam
sharzenia się rationem adberzemy, gdy nie bedę
mogli udawac, ze contemptu et neglectu requi-
sitionis ich przyjmuyę, mętyllo positivam nie-
chemy dac resolutionem, ale naewes obiecanyel
scripta Regiminis forma dotego nieczyniemy bro-
low. Interea oraz zatym Wmpanstwa Liaden
ad Latus Jkrm: nim determinowana protunc
ta Reasumpcyi się zacznie, datę temuz Na-
pisnięzemu Panu, ze można y potrzeba bedzie
ymne negocyacye, osobliwie z Moskwą, y corres-
pondencye juntu nateruzas consilio umowic y
expedycowac.

Ztych tedy ywszelkich racyi persistit Jkrm
P. M. M. constanter wtey opinij, ze Congress
Wmpanstwa ad Latus Jego in consortio Rcia
Imi Primasa et Principum jest indispensabi-

liter potrzebny ad consulendum terrarumque
 conjunctionem. Mięsie zaś jeszcze Arbitrio Um
 mpanstwa rozstrawić, czy w Warszawie czy w
 Wschowie? comoda nawet sua et utilitates dome
 sticas Regi salutari. Czas zaś by troszko ju
 żej w Polsce było. Cożana determinować nadzień
 który jeszcze subsekwenter przez Nas wyrazi
 juxta nie na cennos Consilium, które Umpanstwo
 magis novum, quam utile sadzić, ale jedynie ad
 inquirendos et combinandos Anus Umpanstwa
 jako pierwszyp omni titulu wtey Regi, y lito
 rym tak słusznie powierzone są gubernacula
 vtrum: jeżeli na ow czas jedynie practicabile
 będzie się dato Umpanstwa remedium Reassumpcy
 Leyonu, to zaraz ex Consilio ich Uniwersaty in
 hunc finem y Rm y Pm m. podpisac y expedycyone
 gotow będzie.

Tę tedy genuinam mentem et voluntatem Naja
 smyższego Pana Umpanu wyraziwszy, wicnie go
 convincowac pragnę, ze omni dubitate este
 dio tanto sub Magistro do publiczne radym
 sposobił vsługi y oraz nieustajacy mozt swiadek
 applicacyi, jak zupełnie ydronale jesten.

Respons na ten
 List z Kypisla d 29.
 Aprilis 1725

List W X mfi de data 10. Mensis Currentis z
 wszelkim odebratem respectem. Przyczawszy
 wszystkie Listy, które miatem honor odebrać od
 W X mfi y wszystkie moje Responsa przez ten czas
 do porzątku korespondenji Nape, az do ostatniego
 przez

przez Pana Starostę Tymbarskiego postanęgo, nie
znajdując, co bym miał teraz do nich przysłać, wypi-
sawszy o postawę, wszystko to, co do woli protencu-
tate Sensus mei rozumianem bydz pro Majestate
Regis, dignitate Reipub^l et pro conservatione su-
jednej inter Status jedności i konfederacji, od któ-
rej securitas et tranquillitas interna et exter-
na najbardziej zawisły. Kiedy Senatus Consili-
um stante limitatione Sejmu bydz niemożo, ne-
gociacye takze żadne z dostronnymi in materia
tam delicata Województwom na Sejmiki non pro-
posita bydz niemożo dla wyrażonych racyj: to-
też same racye obstant, q rozpiszowaniu listow
wtedy obowiązkowi wojujących niektórych tylko
Jhmfiow ad Latas Principis do Wschowy na konfe-
rency, ile gdy będą pretendując należec ad consi-
lium, q ta distinctia in equalitate niemożaby
bydz invidiosa, q narobiła by suspicji, disgustu y.
Zgła niemożo bydz inne medium et remedium
na wszystko te wliczając Włmci wyrażone ma-
terye, tylko Reapumpcyi Sejmu. Utoru si et
quando miałyby institui, będą jako absens,
tak praesens referowaby to ad supremum Arbi-
trium Jkr mci Panom mto, który jako namienit
Regali sapientia sua najlepiej zważy moze
necessitatem, utilitatem et opportunitatem tej Re-
apumpcyi, czyli to przedsię, czyli poźniejszy. Quo-
modo? Lwy litym odpowiedzicby stylem, ze Kan-
cellarye Krowne y Woxa lito potrafią utwożyć
te komunikacye proponendum ~~na~~ Województwom
na Sejmikach. Referuicę się zatem ad scripta
y transmissa antecedenter, Pana Boga proce

aby jałow przez te wszystkie czasy, y przez takie
ciężkie rewolucje dał J. K. M. P. M. u. M. i. t. a. p. i. s. t. r. i.
cem Sedium suarum sapientiam, ze tem mądry
prawdziwie Pan umiał zawsze ex praeferitis de pu-
tatis aestimare, y znał eventus temporum, co wielcy
ludzie in Republica et externi przysławiali J. K. M.
M. i. f. i. non sine admiratione, me te, te, tali y teraz
y wtey conjuncture, aby ma dał eandem sapienti-
am et providentiam resolvendi wszystkich naszych
sentymentow et argumentorum seriem na chwałę
swoję Boską, et ad immortalē Augustissimi
prominis Jego gloriam, et ad satisfactionem ac u-
tilitatem publicam. Proszę y o to Pa. Boga aby
y mnie prawdziwemu y obowiązkanemu Poddanemu
y słudze J. K. M. po ożeniu J. P. a. n. g. l. y. T. y. m.
barskiego duzo na bol głowy ostabiłemu dodał
sił y adrovia ad currēdam viam mandatorum
J. K. M. i. i. e. d. y. y. d. o. b. a. g. a. m. n. i. e. z. a. w. o. l. a. t. e. b. e. d. z. i. e. n. a.
c. z. y. p. T. o. u. y. p. r. a. z. i. u. s. z. y.

De Mr Terras à M.
M. le Comte Fleming
de Vienne ce 11. d'A.
vnil. 1725.

J'ay reçu la lettre de V. E. du 20. d'après
avec ce qu'il luy a plu de me communiquer
touchant les Réponses, qui ont été faites aux
Ministres d'Angleterre et de Prusse, sur l'affaire
de Thorn, et des raisons que les Polonois alle-
guoient en leur faveur, j'en ay fait part de
bouche au Prince Eugene et au C. de Sinterding
qui tous

qui tous les deux ont paru très contents que l'affaire en été renvoyé a la Diette, dans l'esperance que les esprits se rallantissant un peu pendant cet intervalle, on pourra plus aisement en venir à un accomodement pacifique.

Le Prince Eugene parut seulement ne pas goûter entièrement les raisons, dont M^{rs} les Polonois se servent pour prouver qu'ils n'ont point fait d'infraction à la Paix d'Olive, et entre autres celle qu'ils alleguent, que l'affaire de Thorn n'appartenoit point a la Paix d'Olive, cette s'étant faite entre les Paiscents et non entre les Villes de leur Domination, parce dit le Prince que quoy ce Villes ne soient pas Paiscentes, elles sont pourtant un des objets des Paiscents et entrent formellement dans l'un des Articles de la Paix que ces derniers se sont engagés mutuellement à maintenir, outre que ce ne sont pas les Habitans de Thorn, qui present le maintien de la Paix d'Olive, en ce qui les regarde, mais les parties Paiscentes.

Le Prince m'a dit de plus, qu'il ne croit pas que l'on dut confondre les peines de mort infligées à plusieurs particuliers, et les violemment, comme les Protestants le nomment des Privileges de la Ville de Thorn, ni commuer l'un dans l'autre que personne ne peut demander compte à la Republique des peines qu'Elle inflige à ses sujets, quelques dures, qu'elles puissent etre, mais qu'il ne repens pas d'Elle de tourner sous prétexte de

peine à des Privilèges, qu'on suppose avoir
été stipulés par une Paix publique et solen-
nelle avec des Princes Étrangers, qu'ainsi
toute la question se réduisoit à savoir, si on
avoit effectivement ôté aux Habitans de Thom
des Privilèges dont ils fussent en possession avant
la Paix d'Olive, et qui eussent été stipulés en
leur faveur par cette Paix. Enfin il ajouta
à tout cela, qu'il courroit icy des bruits des per-
secutions, que quelques Evêques en Pologne, et
entre autres les Evêques de Cracovie et de Sijawie
ne cessent de faire aux Protestans, que cette
Conduite, qu'il ne pouvoit approuver en quelque
tems que ce soit, leur paroissoit sur tout hors de
saison, dans la Conjoncture présente; si elle
étoit telle comme on le debitoit, je l'apparai,
qu'il n'étoit rien venu de cela à ma connoissance
et que je croyois, que ce n'étoient que des bruits
que les Protestans faisoient courir pour rendre
les Polonois d'autant plus odieux. Le C. de
Sinzendorff me parla aussi de ces prétendues
persecutions, et je lui fis la même Réponse.

Im Pan Woiewoda Pod-
laski Hetman Polny Kr.
do Jm. P. Kancelerza WK.
d. 25. April.

Domyśliwatem ja się nie bez kompasji nad
prawowym publicznym, wstęga zdrowiem Wm. Pa-
ze go feroz glosa Poteneyi Akaschlichich adin-
timiora przemibae miata, ale zdrowiey strony
nieprawdy

nieprawdziwem, że Opatrzność Boska, która
na ow czas umocniła Wmiana principal spi-
ritu, y przydała non passionatum spraudliw-
si zelum, wszytne te rozbić burze, y potrafi
motos componere fluites. Tak zas niemiętel-
na Wmiana wyniesie sława, że Di's proxima
equitate, użynies na potomne czasy iustitiae
sublime deus. A choćby porwacz ten Protestan-
tow Łamach niezaniechał dalsze imprezy, y po-
parcia postrachow, jeżeli tylko pochodzi ex sola
pretensione et insensatione iudicati Wmiana
niemniej in recenti maiora incentive, es ar-
caros pectoris estus, na wywaracie jadu y siś
sub Religionis pretektu, Regionibus etiam Viui-
nis schodzących, łatwo Ręplta pretensye ich
zmieścisz y uspokoić może, sine convulsione
sprawiedliwej Wmiana sentencji. Zadnie prze-
tak teraz ciche y spokojne jako niemożo być
nigdy spokojniejsze. Dnia wczorajszego para-
ciś mój czele z Romanowu, mil dwanaście od
Kijowa leżący, omnia in tuto et tranquillo z
podziwieniem mem. Pan Orlik lat kilka zemu
correspondujący, niemożąc wyjechać u Ręplty
ullum Refugij loum, jux teraz sileć, ani wiem
quo Orbe degat, byłby w tych koniunkturach
potrzebny, gdybyś miał mianowitem Jego le-
dniebyś się nie odważył wzruszyć y ponownie
dawniejszą correspondencyę. Co podając exactysi-
mo Wmiana iudicio, piszę się
Jeżeli tak zwane expostulacje y suchwa te
Ministrów Akatholickich postrachy nieuyhan-
a le

raczy urgebunt non suadebunt proinde symu
 złozenie, onyglaby z ta ad neetenduo moras
 przedtuzenia symu allegari racya, ze bez medy-
 auyi Gwarantow z przybycia Ministrow do Cesarza
 Jmii z Krola Francuskiego nie moze tak zawita
 sprawa jawnego a raczy zadnego Trahetowi
 Oliwskiego nagloszenia nie dowadzaca com-
 poni et decidi a Partibus discrepantibus a jessere
 Interesowanych Repty z Potencyi Akaschichich.

Jm Pan Kasztelan
 Kralowski Hetman W.
 K. do Jm Pana Kanclerza
 Wex, d 25. Aprilis 1725.
 ze Lwowa.

Ruszysz si jux z Drzezan do Drilowa propter
 meliorem commoditatem pro Majali curatione a
 tu dni lilla sprzywajac nadaw razem Listy Umia
 przy wszelkiej veneracyi moie daie Responsonias.
 Ta Interwenienya Jm Pana Kasztelana Zalroczp-
 niego, tak rozumem zesi, amicabili zabonczy
 compositione, bo zdelarany wszelkie ta tawia
 swoich ludzi Jm Pan Kasztelan ordynowat do Hovp-
 Dara, to tyfles jest nacyezosa, ze ci fhm dndy
 litorcy do tych Sadow sa destinowani, oneltory
 nie sa capaces, adndy wymariai si jux podry
 awamien jako inkludowanego do Jm Pa Dulskiego
 Listu Umia informabens, jutrzeby napisac do
 Przepietnych Wojewodzow, aby perfectora subjecta
 do tego disponowali, z wglasa zaleci diligentia
 Dzieknie vni zenie Um. Panu, ze raczy pisac do
 Krola Jmii o choragiew in favorem Jm Pa Kasztelana
 Wotkynskiego młodszeo, z ten kawaler bedzie si
 umial

umiał alihomusować wsiub Wmłana. Lubi zaś ta
 Universalna jest fama, że Potencye Aliaholicie w
 swoich persiflant imprezach, że jednak tej powoty nie
 mam nie od Wmłana o tym, to rozumiem, że in his
 mitescunt fervoribus, ale jednaliwo trzebaby my-
 śli o sobie, ile liedy (arwa in favorem onych idzie)
 to Właina in defensionem praw y wolności swoich
 mogłaby co zacząć, non desunt media y Nam, tyłko
 widze niechcemy myśleć o sobie tak tyłko jesteśmy
 jak w Letargu et sine consilio et sine auxilio,
 dosyć ztem ja czynię y czynię co do mnie należy.
 Donositem owszem Kłmfi P.M.M. Wyrazitem mo-
 je reflexye, tak wiele pisatem Listow, na żaden
 ani Responsum ani resolutioni, ani żadnej nieman
 Dispozycji. E

Responsum na ten
 List z Kypiska d. 5.
 May. 1725.

Jako nietylko ex particulari voto et obliga-
 tione, ale et ex Interesse Boni publici vigore
 Zdrania Wmłana zryzytem zawsze y zycie, tak
 się bardzo cięży pożądaną wiadomością de meli-
 ri coram Statu Onegoz, y o zbliżeniu się Wmłana
 do Dziłowa: gdzie aby Pan Bóg Majalem Curam
 Wmłana prosperare raczył, całym affektom Zryzy
 Listy Jkłmfi P.M.M. względem sądowni Sogra-
 niczych do sąh Wmłana miał już przestai
 Jmł. Podlancierz Kłmfi M.M. jako o tym domnie
 pisał.
 Na Potencyi Aliaholicich zwawę u Nafęzy

Dworu expostulaye, opaxzne u innych Dworow
 remonstraye, y poruszajac na Nas praktyki.
 Jakkim temporendo z daniem Responsow swich
 przystomnym Angielskiemu y Brandeburskiemu
 Ministrom, u innych zas Dworow operando przez
 Ministrow swoich prointeresse Ojczyzny Naszej, do
 tego lowna Regali Sapientia, moderatione et pro-
 videntia sua prowadzi rzeczy, jako mam ex
 relatis, aby allos cale te imprezy Protestantow
 hominikowanych przez informaye de justitia
 et innocentia Rzytly upadly, albo przynajmniej
 aby zostawily pretenzye swoje in statu quo do
 przyszley Reassumpcyi Sejmu, a zatym y sobie y
 Nas uspolowiu. Carowa Jeyol zeby miata initium
 Panowania swiego podawac in discrimen przez
 udanie sie wte Intrigi Protestantkie, pro tenu-
 tate sensus mei nierozumiadlym: tego zas pe-
 uien jestem, ze Jakkim postrezozy lub necessita-
 tem zley Protestantow zawxiatosci, lub utilita-
 tem et opportunitatem zdalozich conjunctur
 y pewnych wiadomosci, nieomiesza maturare
 juroratu swego do Polski, y ztozy Reassumpcyi
 Sejmu et arripere media ~~ex~~ pro defensione in ca-
 su necessitatis, exlytex pro utilitate publica in ca-
 su opportunitatis. Porro unum necessarium ex voto
 et sensu meo rozuem utrzymywac interea omni
 possibili conatu tranquillitatem internam et exter-
 nam confidentiam ac unionem inter Statos, y mil-
 dy nami, unibaiqz wszelkich Collisiones, wlotorych
 naybardziej radez widzieli Protestanci uwilatar
 Rzytly, y ztego profitowali practicata daniem
 exasov

czepo method. Na Sejmie dawał Był wyjedno-
su z spólnej Radzie z znalami, y wziął przed się
bydziemy mogli seure wszelkie media, y platego
zysk, wszystkie materye y Nasze Cogitationes do
Niego differre, bo ubi multa Consilia ibi salus
Co summo iudicio et consummatissimo prudentie
ac providentie Mh Pana wszelkij profatorii od-
dawał, a oraz za communikacya in adomwii ab
Oriente amizerie podzielnij znan się był.

De S.E. Mgr le Comte
Fleming Teltn arechal
à S.E. Mgr le Grand
Chancelier de la Couronne
de Leipzig le 27. d'Avril.

Comme je compte d'être bientôt en Pologne
j'ay differé de donner à V.E. plus de part des
affaires particulieres que nous avons icy avec
la Cour de Be-lin, qui regardent l'Allemagne.
En attendant j'en donneray pour tant icy une
idée à Votre Excellence.

Il y a déjà long temps que j'ay souhaité, de
faire voir au Roy son Armée en quel état Elle
se trouve, et pour la quitter formellement, comme
je l'ay déjà quittée materialiter, en donnant
le Commandement à S.E. le Comte de Wackerbart
qui l'exerce depuis quelques années. Mais dans
le plus grand bruit de l'affaire de Thorn, et
à mon arrivé à Dresde, on debita, que le Roi
de Prusse vouloit former un Camp pres de Ma-
gdeburg; Cela me porta, à insister encore plus
auprès du Roy mon maitre, d'ordonner aussi un
aménagement pour le dessein cy dessus mentionné.

La nouvelle qu'on eut de ce Campement fit du bruit; Le Ministre Anglois me demanda aussitôt, en quelle vue Nous voulions le former? Je la Luy dis d'abord, et j'ajoutay, que c'étoit aussi pour voir notre armée, si elle étoit en état de défense. En suite le Ministre de Prusse Nous a fait la même demande. Et Nous Luy avons répondu la même chose.

Après cela l'on Nous a fait sonder, si peut être Nous voulions marcher en Pologne. Nous avons dit, que Nous, que ce n'étoit pas là notre dessein, aussi les Polonois ne demandoient point Nos troupes, et que l'affaire de Thorn n'étoit pas une affaire de Saxe, mais qu'on pouvoit bien être assuré, que le Roy comme Electeur de Saxe, ne pouvoit point abandonner son Royaume, et que comme Sa Majesté avoit fait serment de ne jamais l'abandonner, au cas que les Polonois le demandassent, Elle seroit assurément cause commune avec eux, conseiljs, armijs sans que les troupes deussent mettre le pied en Pologne. Ensuite ils ont crû deviner juste, en disant, que je voulois mener l'armée du Roy en Pologne pour ravoir le Commandement, je m'en suis moqué en jurant mon grand Dieu, qu'ils connoissent très peu la Carte de ce Commandement, dont j'avois été bien aise d'être quitte avec gloire.

Du depuis l'on a changé de ton, et fait entendre que la Cour de Prusse ne pouvoit point trouver mauvais si Nous voulions aller en Pologne, mais Elle prenoit ombrage de ce que Nous voulions

voulions faire camper nos troupes si près
de leurs frontières.

Nous les avons laissé parler, jusqu'à ce qu'
à la fin le Ministre du Roy de Prusse a eu
ordre de faire des représentations amiables
à cet égard, et nous de notre côté en avons
fait d'autres, comme je les joins icy à votre
Excell^e traduites de l'Original Allemand en
Francois.

Voilà Monseigneur ou nous en sommes, et
j'en ay toujours fait part icy aux Ministres
Polonois.

Bramplura, et j'ay l'honneur d'être très
parfaitement.

Dre. de le 20. Avril.
1725.

Monsr le B. de Bulow Ministre de Prusse
se fit anonuer auprès de S. E. le General. Felt
marschal Comte de Fleming, et Luy proposa
les demandes et points suivans par ordre
de la Mté le Roy de Prusse,

- 1.º Si le Campement projeté se feroit ?
2. En quelle vue ce Campement se feroit ?
3. La Mté Prussienne trouvoit d'autant plus
nécessaire de savoir cela, qu'Elle avoit a-
pirs, que la Mté Polonoise avoit fait établir
quelques Magazins, et payer aux Officiers
de l'argent pour leurs Equipages, ce qui
marquoit, que l'on devoit avoir des vues par-
ticulières.

4. La Mté Prussienne déclaroit qu'Elle avoit une amitié constante pour la Mté Polse

5. Mais si l'on ne lui apprenoit point en quelle vue l'on formoit ce campement, Elle prendroit ses precautions, et se trouveroit aussi obligée de son côté à former un camp, ainsi Elle prioit.

6. Que l'on l'expliquât au plutôt et clairement sur les deux premières demandes, à la vérité.

7. Que l'on avoit déjà demandé à Berlin des informations la dessus au Ministre de la Mté le Roy de Pologne, qui se trouvoit à la Cour de Prusse, mais il n'avoit voulu s'en expliquer qu'en general, et point par écrit.

Qu'à ce sujet on avoit donné commission à M. le Bar. de Bulow d'en demander une juste information.

S. E. Monsgr le General Feldmareschal s'est noté tout ce qui dessus, pour en faire rapport à la Mté le Roy S. M.

Sur le rapport qui en fut fait à la Mté le même jour, Elle ordonna de répondre de la manière suivante aux susdits 7. articles, ce que le Ministre de Prusse pouvoit aussi se noter.

Ad 1er

Que l'on avoit dessein de camper.

Ad 2^{de}

En aucune autre vue, que pour voir en quel état se trouvoit l'armée, mais point pour la mener hors du Pays, et encore moins pour attaquer

quelqu'un, comme l'on avoit déjà fait la
même Réponse à d'autres, qui s'en étoient in-
formés, et fait faire la même déclaration icy
à Mr le B. de Bulow par S. E. le General Feltz,
Marschal, et à Berlin à Mr B. de Cnyphausen
par Mr de Suhm.

Ad 3^{tu}

Qu'en formant un camp, il étoit nécessaire
de se servir des Magazins, pour ménager le Pays,
et que les Officiers ne pouvoit paroitre dans au-
cun Campement, quand ce ne seroit que pour la
bienveillance sans équipage, qu'ainsi cela ne
pouvoit point être regardé comme des prépar-
atifs offensives, mais la défense étoit permise
en tout tems, et s'entendoit de soy même.

Qu'à ces causes Sa M^{te} le Roy de Pologne voyoit
avec plaisir, que Sa M^{te} Prussienne avoit voulu
s'en informer, jusqu'à par la les vues véritables
et innocentes venoient au jour, et que l'on pou-
voit tout d'un coup trancher le cours aux in-
sinuations des mal intentionnés. Et

Ad 4^{tu}

Que Sa M^{te} Polonoise sur les assurances d'
amitié que Sa M^{te} Pr^{se} lui a données lui
offroit de son côté une amitié entièrement re-
ciproque. Surquoy

Ad 5^{tu}

Après s'être expliqué de ce côté cy clairement
sur les deux premières demandes, il étoit évi-
dent, que personne n'avoit à craindre aucune
offense de la part de Sa M^{te} le Roy de Pologne
et Electeur de Saxe; et que d'un autre côté

personne aussi, moins encore la Mté P. ne
pouvoit point prendre mauvais à la Mté de
ce qu'elle étoit sur les gardes, et que de la part
de la Prusse on n'avoit pas besoin, à moins que
l'on n'en eu envie, de se precautionner contre
le Campement d'icy, ou de former aussi par cette
raison un Campement chez eux.
Lue par ce que dessus

Ad. Gtém

La Mté le Roy de Prusse avoit l'information
fondamentale qu'elle avoit souhaitée.

Ad. 7me

Lue le Ministre de la Mté le Roy de Pologne
à Berlin avoit mandé icy, qu'il s'étoit expli-
qué très clairement sur l'amitié reciproque des
deux Roys, et que le Campement de Saxe n'avoit
pour but aucune offense; Mais que comme on
ne luy avoit rien donné par écrit, il n'avoit
pas non plus voulu hazarder de rien donner
par écrit de son côté; Mais que du côté de
la Mté le Roy de Pologne l'on étoit toujours
pret de donner écrit sur écrit. Et enfin pour
que la Mté le Roy de Prusse puisse être entiè-
rement assurée de l'amitié reciproque de la
Mté le Roy de Pologne, et que l'on a intention
de finir cette affaire une bonne fois pour
toutes. Sa Majté le Roy de Pologne a ordonné
de requerrir de la part Mr le R. de Bulow de
s'expliquer sur les demandes suivantes, au
nom de la Mté le Roy de Prusse en vertu de l'
Instruction qu'apparemment il aura.

T. P'il

1. S'il est vrai que S. A. le Prince d'Anhalt
 Dessau a reçu ordre, il y déjà quelque mois de
 former un Campement près de Magdebourg, et
 qu'il avoit déjà assemblé les Commandans des
 Régiments nécessaires pour cela, et réglé avec
 eux, le contingent, que les Régiments doivent
 fournir par Compagnie.

2. Quel but l'on a par ce Campement? Mais
 au cas.

3. que M. le B. de Bulow ne fut pas instruit
 là-dessus, on le requiert de demander au plus tôt
 réponse là-dessus à la Cour, en même tems d'as-
 surer S. M^{te} le Roy de Prusse d'une amitié par-
 faite de la part de S. M^{te} le Roy de Pologne,
 et de lui donner à connaître, qu'après que
 S. M^{te} Prussienne s'en sera expliquée là-dessus,
 savoir que le Campement projeté ne tend à
 aucune offense de S. M^{te} le Roy de Pologne et
 de l'Electorat de Saxe, pour lors l'on pourroit
 des deux cotés, au cas que l'on crût, que
 ces Campements se feroient trop près des fron-
 tières, aisément se résoudre, à les former de part
 et d'autre en d'autres endroits plus éloignés
 des frontières.

Ce que Dessus en partie a été donné en re-
 ponse le 21. Avril, à Mr de Bulow et en
 partie on l'a prié de se faire donner de la
 Cour une juste Information sur Nos demandes,
 et a été envoyé en même tems à Mr de Salm
 pour en faire des représentations convenables
 à la Cour de Prusse.

De S.E. Mgr le Grand Chan-
celier de la Couronne à
S.E. Mgr le Feltmareschal
Fleming de Kypiski le 9.
du May. 1725.

Je suis tres obligé à V.E. pour la Communi-
cation des Lettres des Messieurs les Generaux
et Palatin de Culme, et des Responses que V.E. y
a faittes. Comme l'amitié entre les personnes
de ce merite et de ce rang est tres desirable
pour le service de S. M. le Roy N. M. et du
bien public, ainsi je me rejouis beaucoup
de cette correspondance, all'auroissement et
all'affermissement dell'amitié, quoy qu'elle
ne fut pas interrompue, pouvant esperer
avec la grace de Dieu dans cette bonne intel-
ligence l'heureuse issue de la Diette prochaine
a la gloire de S. M. L'estat present des affaires
et la disposition des esprits au dedans menagée
comme il faut nous promettant tous le bien
non obstant toutes les apparences du mal
au dehors.

J'ay leu de meme avec plaisir la relation de la
Conference de V.E. avec le Ministre de Prusse,
et en la remerciant pour la Communication
je suis avec tout le respect.

Do Jm Pana Kanclerza
Wokół do Jm Xa Podkan-
clerzego Kom. z Kypisk
8 9. Maj 1725.

Ze moie Listy dawniejsze doszły Wm Pana w Lip-
sku, pozadana przez tę pocztę wiadomość odebratem
zpartykularnym wloncentowaniem y należytnym
podziękowaniem. Za komunikacyą Listu Jm Pana
Podskarbiego Wokół Wm Pana de 10. Aprilis pisane-
go także wyrazam wniższe podziękowanie.
Przyznam się Wm Panu, że się wydziwić nie mogę,
tante praecupationi tak godnego y wielkiego
Ministra. Miałem jak pamięć Jmni zasiegac
może, ale y od dawniejszych czasów polaznia
wzwyżsie Konstytucje in Volumine Legum, ze
nie per Senatus Consilia, ale przez Sejmny na-
znaczani bywali Commisarzy ad tractandum
cum Externis Potentijs, z Szwecyą, z Moskwą,
z Brandemburczykiem, z Turkami, a nawet y
z Kozakami, jako Wm Panu patebit ex anne-
xis. Kazatem je wypisać in casum, żebyś Wm
Pani nie miał z sobą Volumen Legum y Ładov-
skiego. Nie może allegari ad casum presentem
dana Plenipotencya y Instrukcyja na Traktat,
Kartouicki Niebożczykowi Jmni Matuszowskiemu
Woiewodzie Poznańskiemu, bo to bytu in
virtute Sacri Foederis, in virtute Konstytucji
Sejmowych et scriptorum ad Archivum. Ani
może allegari ad eundem casum presentem—
Senatus Consilium pro zerwanym Sejmie Jm Pana

Wojewody Potulskiego, z którego naznaczeni byli Com-
 missarze do Traktatu z Koroną Szwedzką, nie tylko
 dawniej wyrażone są, że to nie po odwołanym z
 zaliczonym Sygnie, po którym żadne nie było se-
 natus Consilium, lecz po zerwanym było, ale że to na-
 znaczanie Commisarzów z Senatus Consilium było in
 executionem dawniejszych disposycji Rządu: to jest
 przez postanowienie na Pospolitym Ruszeniu, pod
 Górzecami Anno 1702. zaś potem na Sygnie Lu-
 belskim Constitucji Anno 1703. gna Siewierzym War-
 szawskim Anno 1712. O samu in Concluso tego Se-
 natus Consilij die 23. Februarij Anno 1713. odpra-
 wionego jest expressum his formalibus. Insuper
 ad promovendum votivum successum futuri Tra-
 ctatus per anteriores Legationes et Ablegationes
 in proximis proteritis Comitij determinatas ad
 Samze Jm. Podskarbi. Wskazany był do Berlina
 posłany z Confederacji Generalnej Sandomirskiej
 vim et robor Sygnu in tribus Ordinibus mai-
 cy, non ex Senatus Consilio, które że pod od-
 zonym Sygnie być nie może, już to jawnie na-
 miernie sufficientissime przed tym demonstravi.
 A zatem ja nie mogę comprehendere rożumem
 moim, z jakichkolwiek ex usu rerum experien-
 cyj z Status Nostri wiadomości, jako ta in-
 tenycja Jm. Podskarbiego Wzko, że zyczy Pol-
 ju, że chce nasładować chwałę starożytnego Ci-
 cerona pochwaleć Paui author semper fui, że
 chce avertire mala od Ojczyzny, jako może
 może się zgodzić um. Consilio Jm. Lubi, raczej
 widzę, ex hoc Consilio Jm. Mm. Pana, gdyż by miało
 effectum

effectu ari, eo in confidencijs exonerando Consci-
 entiam de Wmłana piszą, et salvo per omnia
 respectu Jmłana Podskarbiego pozostawiając y nie-
 omylne zastępowanie Rzymskiej uria conservatio-
 nem kardynałowych y fundamentalnych Statu-
 sui Praw stawiający y wszystkie pericula et
 incommoda mantentioni tychże Praw y swobod
 Obywatelskich pospółnie. Co samo nie tylko o
 Wotyniu y Rusi, ale y o Przesławnych Wojewo-
 dztwach Wielkopolskich y odwołaniu Pruskiej na-
 leży rozumieć, aże ym propter inglorium et
 vanum pogrożeń Potężnej Akatholickich metum,
 takim sposobem według zdania Jmłana Podskarbie-
 go traktując rzeczy, zabiegając to niby pericu-
 lis, wnieśownie cięższe y niebezpieczniejsze
 involveretur Respubl. bez żadnej potrzeby, kiedy
 jawnym juxta nasienie Dawniej, via aperta, de-
 gibus praescripta przy spólnym omnium Ordinem
 Radzie na przyszły Reassumpcyi sąmu sine
 ullo discrimine, na wszystkie mogą się znaleźć
 media Jmł. P. M. M. gloriosa, Ojczyźnie Na-
 szey honorifica et salutaria, y dla Jmłana Pod-
 skarbiego Wzrostu y Nasz Kollegow Jego secura.
 Sami Jmł. Dissidentis in Religione Pravia Nasz
 ex amore Patriae et Patriae publicae ac proprio
 inaczey żyć nie mogą, wiedząc dobrze, że
 wszystkie inne dla nich remedia nie tylko in-
 certa, ale periculosa, jedynym słowem nulla.
 Quod superest dziękując Wmł. za wiadomość de
 factis passibus, czyli to ad stabiliendum, czyli to
 incrementum amicitiae et confidentiae między
 Jmł. Altmannami Wmł. y Jmł. Felt.

marzathiem mmparem neo voto exoptato et bono
publico utiles, zstawsam &

Konstytucje Koronne do
Traktowania z Postronnemi
Potencjami Commissarow nazna-
czajace

1ma Z Koroną Szwedzką

Commissya do Inflant dla stanowienia przy mierze
z Karolusem Kierziem Sudermanskim, q postano-
wienia rządu, q sprawiedliwosci, q dla niektórych
innych spraw Inflantskich. Anno 1611. fol. 37.
Tit. Commissaryach.

Potym successive dla traktowania z Stanami
Szwedzkimi q z strony Inflant A^o 1623. fol
2. tit. O Ziemi Inflantskiej

Potym tymże Commissarzem traktować polecono
z tymże Karolusem z strony Prus A^o 1627. fol
5. tit. Commissare Wojenni

Approbowane Pacta in toto w Prusiech pod Alt-
markiem dnia 26. Września 1629. przez com-
missarze ab utring zawarte, Et inherendo ijed
Pacti Commissarij do traktowania o wieczny Pokoy
assignantur. Tych jednak Pact approbacya na
Lymie ex consensu Reipublice byda ma Anno
1629. fol. 1. tit. Approbacya Pact.

q drugy Commissarze nato maiu byd naznaczeni
A^o 1631. fol. 7. tit. Naznaczenie Commissarow.
Resumitur ta Konstytucya A^o 1632. fol.
4. tit. Commissaryach.

Zawie

Znowu reasumitur 1633. fol. 14. tit. Commissya
Znowu reasumitur 1646. fol. 7. tit. Commissya Szwedzka
Znowu ex vi Induciarum 1649. fol. 15. tit.
Commissya.

Znowu ja obiecany na drugim Sejmie Anno 1649. fol. 9. tit. Commissya Szwedzka.

Na continuacya zawartych Traktatow o wieczny
Pokoy z Szwedami w Lubelu Instrucyja spi-
sai Deputatom nato naznaczonym zlecono Anno
1652. fol. 1. tit. Instrucyja.

Znowu po Wojnie z Szwedami Commissarze
cum plenaria facultate agendi et concludendi
do traktowania naznaczeni 1650. fol. 19.
tit. Commissya Szwedzka.

Nie doszła: Znowu insha cum declaratione. Jz
Marszałek Poselski Plenipotencyi na inshy osoby
nate Commissya, podpisowac niema, nad te, litore
wtey Konstytucyi sa specyfikowane 1659. fol.
7. tit. Commissya Szwedzka.

Monitione tandem te Traktaty y Pacta in volu-
mine Legum na Sejmie Anno 1661. inserowane.

Za Krola Jmci szeszliscie Nam
panuicego

Deputai do Polu Kroni ex Senatu et Eque-
stri Ordine cum potestate jalu in 1590 et
1690. naznaczeni y Commissarze do Traktatu
z Szek Krona. Szwedzki, approbowani 1703.
fol. 15. et 16. tit. Deputai do Polu Naszego

Na Sejmie Lubelskim. Reasumowane
taz sama Konstytucya Na Radzie Warszawskiej
1710. fol. 76. tit. Supplement.

2° Z Moskwa

Commisarzy do P.P. Rad y Wzgodniow ktorzy
na ten czas przy Bolu Krola Jmci bydz mieli dla
Traktatow y dla pojednania Wozny Moskiewskiej
Anno 1611. fol. tit. Poraric

Znowu Anno 1613. fol. 11. tit. O Tatarach.
Nie doszly te Traktaty, zlecono tedy Krolewiczowi
Jmci Wladystawowi bello z nimi experiri.
Anno 1616.

O tymze znowu y Commisarzy ztego Sejmu o-
biecano Anno 1620. fol. 1. tit. O Moskwie.
Doszly byly Traktaty, ale ze je tamali Moskwie
defensio przeciwko nim Decreta, y Commisarzy
jesliby Narad ten Traktatow affektowal, na-
znaczeni Anno 1632. fol. 1. tit. Wozna Moskiewska

Znowu Commisarzy do Traktatow z falem
Moskiewskim Anno 1659. fol. 1. tit. Commisarzy
y Znowu A° 1661. fol. 1. tit. Commisarzy

Znowu Commisarzy o Wieczny Polow na termi-
nie w Armistitium Andrusowskim wyrazonym.
Confederat. A° 1660. fol. 15. §. Poniewaz p.
W drugiey znowu Confederacyi po smierci Krola
Jmci Michala otymze A° 1674. fol. 16. §. Ponie-
warz.

Znowu Commisarzy o Wieczny Polow A° 1670.
fol. 1. tit. Commisarzy

Znowu A° 1683. fol. 12. tit. Commisarzy

z Kozalini

3° z Kozakami

Naznaczeni Commisarze Anno 1630. fol. 5. tit.
Ordynacya Wojska Zaporowskiego.

Znowu naznaczeni Commisarze cum instructione z
Kancellaryi Koronnej A. 1650 fol. 2. tit. Commisya.

Oprawiona ta Commisya pod Hladziacem dnia
16. Septemb. w Roku 1650. y approbowana Anno
1659. fol. 54. tit. Approbacya Commisyi.

4° z Kurfirsztem Jmci Brandeburskim

Commisya do uspolozenia differencji między Koroną
a Margrabstwem Kurfirszata Jmci Brandeburskiego
naznaczona. Anno 1676 fol. 51. tit. Commisya.

Znowu Anno 1677. fol. 17. tit. Commisya.

Znowu Anno 1670. fol. 12. tit. edq et tit. Ubezpie-
czenie Elblyga.

Niedoszta Resumitur y Commisarze naznaczeni
Anno 1683. fol. 12. tit. Commisya.

Lateraxniejszy Krol Jmci szerszowie
pamiatkego.

Naznaczeni Deputati ex Senatu et Equestri
Ordine do Polu Jmci, aby się juxta
Scriptum ad Archivum sprawili na Determino-
wane Ornaty Kurfirsztowi Jmci Brandeburskie-
mu rezolucyi ex occasione oupate Elbinga.

Anno 1699. fol. 45. tit. O Elblagu.

5. o Turkami y Tatarami

Deputai z Senatu y Kola Ryurskiego o.
przez tych Senatorow litowczy przy Krole rezydowac
powinni, um potestate hac, zeby o wszystkich rze-
czach do Wojny tyllko Turckich y podobie należą-
cych pospolu z Kolem radzili. Anno 1590. fol.
563. tit. Deputai do Rady.

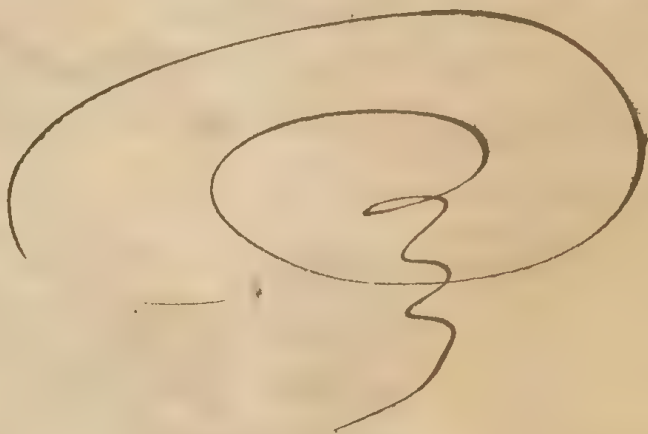
Znowu talowisz jarati. No 1620. fol. 1. tit.
Deputai.

Znowu talowisz cum simili potestate Anno
1634. fol. 3. tit. Commisarzy.

Znowu talowisz cum simili potestate jako
Anno 1590 przydawczy niektore rzeczy
in scripto ad Archivum wyrazone
No 1673. fol. 12. tit. Deputai.

Znowu talowisz Anno 1676. et 1670 tit
eodem.

Znowu talowisz Anno 1690. fol. 7. tit. De-
putai do Bolu Kapiego.

Im Pan Kanclerz W.
Koronnny Do Im Xa Bisku-
pa Plockiego Instancji
za Miastem Kralowem
z Kapiela 8. 29. Aprilis.

Miasto Stoleczne Kralow w ruinach houi fa-
tiscens, aby moglo ab ultimo saluare się inte-
ritu, uiecia się ad asylum talsi y protekcji
Wm Pana, ta tytko spirans nadzieja, ze pod
Chwalebną Prezydencją Jego w Trybunale Radom-
skim iustis desideriis suis prozyskawczy favorabi-
len aurem, będzie mogło liedy szlachetnie respi-
rare od tych ciężkoscii, ktorymi progravari se-
sentit. Ja nietylko przez compassyę y estima-
cyę, ktorą prosequor hanc Metropolim, ale tex
per obligationem Ministerij meci Wm Pana umi-
zenie wyprasam, abyś raizyl ferre opem poscen-
tibus, y wedlug sprawiedliwosci od tych ciężkoscii
relevare, pod ktorymi pusillus grex Incolarum
stuxę wytrzymac niezdota. Nie remonstruie
deceus Rzytley z upadku tego Miasta, ani respo-
minam Detrimentum publicum, bo uiem, iż to
wszystko prouidet perspicacissimum Iudiciū Wm
Pana, a ztąd mam wielką ufność, ze sama spr-
awiedliwosc ewincet stuszny aspect super ino-
pes. Za wszelki Wolument uczynności in pro-
missis, y ia partykularną miac będąc obligacyę
twdziez ze poządany skutek tej mojej umiżony
y wiłney Instancji, zostaię. &

Do Jm Pana Kanclerza
Wielownego do Jm Pana
Marszałka Trybunału
Radomskiego za tymże
miastem & ut supra

Widziatę Wm Panu pod czas blisku przeszłego bytno-
ści swojej w Kralowie abominatiorem Desolationis
tego Folecznego Miasta, q iako ex re oculis sub-
iecta stasznie sadzić musisz, iż summa res nale-
ży istę Metropoli Regni, tak pewien jestem ze sine
adminiculo moiej Instancji na Trybunale Radom-
skim motu proprio będziesz razyl. skutek ten
protelugę swoich adepte justis Desiderijs tego Mia-
sta, q podać sposob do alienacji węższelich q do
ostatniej niwy przywodzących prodatow exalugę.
Przeież zebym q ia mógł mieć przez obliga-
cyę Ministerij mei partem wtey sprawiedliwej
uczynosci, umiżenie uproszan Wm Pana, a
bys per respectum in decus et utile Rzplter
razyl opem ferre supplicium cerne w ostatniej
prawie tom temu Miastu. Przez co z mnie
impones nowy oblig do nieustannej religijnij
jako się znam był res ultu.

List Xcia Jmci Woiewody Kra-
kowskiego do Xcia Jmci Biskupa
Kraakowskiego z Kartorysów d. 10
Febr. 1725.

Jako najwyższe ma Cada byćżna nadzieia in
profundissimo, et dignissimo W. X. mui pro Bono Pu-
blico, Comites, sah do niego we wszystkich okazyach
poufaly ozynej relacji, co syfko może vel minimam
dare suspicionem, albo przyrzeczo Zamieszkania
albo Convulsionis novellae Legis. A wzignisty ordy-
nansie swiezo od Butawy W. X. lib. wydane, commu-
nie W. X. mui, unieznie prozyp, abyp mnei chciad
informowai, cui bono, cui fini, cui usui. Do licha tran-
quilla pace Zazywamy, za co pokazywai ostenta-
tionem armorum tej Granicy, która nieomyślnie wzigny
moze diffidenyę, w tym pednym suspicyi. Wiekun
y oraz do nowej differencyi presentum. A nad to
rzeki w sprawie Thoronskiej nie mozono uprzodru-
zyc Woyaka, az pradio Consensu Patrum, doprowa-
deraz ad unius libitum, gdy rzeki Zdzadz, sy in pa-
cat, chyba zeby sy zansito na otwarte niebezpie-
kostronym, quod populus semper et meret potentes.
I pousadey tedy moicy ku W. X. mui, zyczliwosci
smiat bym upraszai, rzeki nie widziat z ad Rzeczy
Detrimensum, abyp ex innata erga Patriam Consta-
te, perswadowai chciat Jm Panu Woiewodzie Wileń-
skiemu, y uozynid remonstracionem, muiet pozyskane-
go Communi felicitati ex consequens, boe tam
ab intra, quam ab extra moze nas premere, y nowej
in Populo narobic suspicyi, obozowania. Jozeki idnab
widziat W. X. mui, indissolubilem nodum, zeby co od mor-
za nastypowai mogla, chciy y nas Zaskawie przestradz

abyśmy wielkie W. X. mi. Edanie adorare mogli.
 Ja sam, polki tyż, novellam Legem nie dotyż,
 rozumem byż to przeu w prawu, gdy nulla cogente
 nequitate po Exchuyi Delectu Thoronskiego
 usory mogę. Accatholice Potensid impetore, ali
 nie uprzed broniami, ale ranyami. A tyż tyż.
 Tem W. X. mi, aby iahonaypozney Limite Seymu
 subsequatur, Kora dla wielu przyotyn, ale sezy
 dla sey zebymy nie dali campum Visurrendi bi
 cinis, radbym, aby primo in limine zerwana
 byda, bo tym sposobem zabierzy sy fusuris malis,
 y nakazale Parlamentow Angielskich uprowa.
 Ozoneu Arzatozui, mimo Konstytucje 16go Con
 sultationis Narodu Naszego. Talsy Bozi in amar
 chiam ambitu Potensiorum vergens. Ale wtey
 maseryi uberiozem, albo sam byż miad mowienia
 z W. X. mi, campum, albo poły hogo ad exple.
 vandam mentem W. X. mi, biorego iahon Filiali
 amor kocham, tak we wityflem iahon kochajemy
 Oyczyzny Senasora chey Syqui Senasora, oraz Jp.

Ordynans Jm Pana Wojewody Witen
 skiego Hermana W. W. X. Lit.

Ludwik Konstancy na Włodawie y Rozanie So
 cicy Wojewoda Wileński Herman W. W. X. Lit.

Jm Panu Wyszniwskiemu Chorgzemu Zydarzewskie
 mu, Sowernichowi Chorgwi Pryhorskiego Jo Xcia
 Jm Wojewody Krakowskiego, a w niebytnosci Jm Panu
 Chorgzemu, lub Jm Panu Namiesnikowi po zabie
 nui chey morich. Daj Wmmbanu ten moy Ordynans
 za biorego Dajciem, aby Wmmban ruszywszy sy
 z Chorgwicz z Kwaser Swich, w nalezytych po
 rzadkach

rzędu, y przyzwolonym mienionemu Starzy Św.
icy, szedł pod Komendę, Wicemoznego Jndana Sa-
kaza Pułkownika mego Vbarskiego, y stawał z
Chorągwią Swą na Dzień przynasty miedzi maja
w Roku 1725 pod Jurbockiem, nie wstąpiwszy naj-
mniey czasu, y terminu, naznaczonego, iakoby za-
trzeum Ordynarsem moim, gdzie we wstępie Kom-
mendzie y Dyspotycyi Jndana Pułkownika Sakaza
paryerował Wmmdan Czpricz. Co y powtornie
nagoraszime tym Ordynarsem moim Wmmdani
zalicam. Dan. d. 1 Xbris 1724.

Responsus Kua Jmci Biskupa
Krakowskiego na List Kua Jmci
Podkanclerzego Lit. d. 16 Febrj
1725.

Obebrałem przez Stafler z należysym respe-
ktem pod adresem. W: Kuy mui posłronnych Św.
stanow reprezentansaye. Na usat formalney rady
reansibus legibus, Depromesse nie mogę, poniewaz
Corditores primi Statūs Nostri, ceteris divisi li-
bertatem consulendi in communi zobawili na
Eiendach y Congregacich publicznych. Według pry-
watney iednak opinii, salvo meliori Iudicio dru-
gich Ichmów, rozumiałbym Importunas Insan-
sias najlepiej zbydz remissivo response ad ordines
Reipblie do przyzdey reasumpcyi Seymu; ponie-
waz Decret w Sprawie Thoronokicy ex mense et
impulsu tychże Stanow na przesydey Cadeneyi
zgromadzonych, iako byś ferowany, sak y exequu-
wany, podawszy to principaliter do consideracyi
incompetens et praesidentibus, ze Rzeczba nie na-
leży do Rzeczy niemielicy, a tym bardziey do Tra-

bratu Westpalskiego obserwaney, y ze przeciwko
 Traktatowi Olisickiemu, chowasz po naruszeniu
 przez ostatniy Woynę, ante redintegratorem vim
 obligandi iestote nie maircemu, nie przeciwnego
 nie stado się, ex quo syfko iedne miasto pro excep-
 tione enormi stantane, salvis ueneris in Religionis Dif-
 fidentibus, quiete secundum prescriptum Legum
 vivensibus. Jozeli by zas sym Responsum, y sym
 Reflexami konsensowai się nie chiano, ale con-
 staret pro certo, ze ultra minas ex Officio, wigley
 presendowai intenditur, expedit, zeby Wrot Jmci
 iaksonay przedy do Polski powracal. Ita insynowa-
 nia reasumpcy Symu, y ztozenia Symikon pier-
 wey pro Informatione Woiwodow Ita nozuyt Jm.
 strukuy Potom, zeby rationes rationibus, facta fa-
 ctis in casu extremae necessitatis defensiove opponi
 mogły, y zeby rat na zawize uwolnida się z tej
 konieczney Subjekcy, y pokazada ze nie ma, y nie
 powinna miec zadney Dependency tanquam Domi-
 no sui absoluta ad nikogo, tak, iako y Jmre Poten-
 cy in materia Religionis. Anade wyzysko zeby
 na zawize obrydzida reursum Domowym Despiden-
 tom ad Extero, exemplo Franuy przeciwko Hugo-
 nollom in pari casu alienos Deos querentes. mam
 nadziey mocny, w Opaczności Borkicy, ze iako za
 powodem Jey Szany Akceptey unanimi zeto są Au-
 thorami tego Dekretu Sprawiedliwego, tak po-
 trafiz byda Defensorami y Asertorami, y ze Domi-
 nus Exercituum confundes et dissipabis Gentes
 quae nobis mala volunt. Ja zas honoray Wrotki
 y miadki serdyment moy, infinita estimatione pp.

Respons

Responsio Tegoti communis Aui
Jmii Bodkanderzemu liti. z Kied
8 1 martij 1725

Za komunikacyę ekspedyę Dworu Angielskie.
go, wzięcie Dziejny w Xey mu. Względem krócy
do dania mego pierwszego w Responsie ostatnim
wyrażoney, solam syfhu admirationis notam prz.
daj; ze Chowań Wilcy Statistowce bez zadnego fun.
damentu contra Principia Juris Gentium pod
kolorem Traktatu Oluskiego przesenduy nieostrożny
satisfakcy; który Traktat pierwszy, y przez osta.
tnię Wojnę Sami nie syfhu Principales Szwedzi
ale też y Gwarranui Namali; kiedy pierwszy libe.
rum Exercitium Religionis Catholicae Romanae w
Instanckich przez tenże Traktat Oluski apelowa.
wane, penitus byfi znisoli; nec vestigio ullo relicto
widzay ze nie uisfi się o tę krzywdę, y nie sekundo.
wali Krota Jmii w Sprawiedliwej Wojnie, iaku po.
winni byfi. Insuper, ze permispa lubo non concepā
subsistensia pomienionego Traktatu Oluskiego,
iawni ex tenore Jęgo eximius, ze Dehetes w spra.
wie Thorowskiy nihil prejudicavit, a ile kiedy na
swoie Dehreta y Edikta obrusne przeciwko Ka.
tholikom in generali reflexowai się zechę, ex
occasione ex prasenta partykularnych nich wy.
brozienia sferowane w Anglyi; y po instych San.
stwach Protestantium. Azaym ten Sam mni.
ner sak zwawo expostuloway non mereui aliud
Responsum, syfhu Interrogativum. Tu quis es? quid
favis? qui argui non innocens, qui liberi sumus
et nemini servimus unquam. Ja tak ff.

Respons segor semper dignum
z Kied 15 martij 1725

Nie wiem z jakiej przyrzyny Episcopa W. A. mi-
cum adjucentis Bohasyrskiej Prawdy Ministra An-
gielskiego, ientze 12 Febryj darowana przez offatny
powagę we dwadziestu dni tak późno dorzba, z przy-
darciem rezytacyi przybywa mego do Drezna.

Quantum ad primum wedlug pierwszego zdania me-
go, nie do Senatu, który w sakrowej masey ad omnes
Ordines nalezacy nie moze quidquam deudese, ale
z prawdziwą prawdą do prawdziwej naszej dy-
mowej osobliwie Jzby Siedelskiej doctae. Tak rozum-
niem, iż tak obacz, iednostayny, y nie wzruszona
Zarliwość, y ze nie timemus, ^{zamiem} ne provocamus bella, an-
rogantes minas, in mitoria Consilia, sen bardziej
strastgy, nizeli Strastny Bohasyr

Quantum ad 2um nie mogdoby sta m nie acedese
nie szczepiowcy y milozcy, iaku upasi do moy Pan-
skub, oraz miel honor przytomney weneracyi W. A.
mi, y drugich Jzch w Dobrych Przyjacioł, ale ze ta-
kacy moie serakniysze, y następnicye Kosuclne
w Krakowie, nie pozwalaij, Spodobniysze mu by kom-
solacy, iostawuż okasow, i te ze wbym Jzch ercepil, sta
ktorego vocor, wizecy ne unum, jota ustnie nad to
com pisad, listownie przydai nie mogdbym. Episcop
sego, iż corat wizecy Jzch om enta bitimany y ochoty
moicy do ustey W. A. cy mi zachowai pragne, pi-
stef 14. pp.

Tenze

Tenże do Kłui Jmci. Pół.
kancelerzego List z Kiele Szeg
margines

Tak rozumiem, iż consemptancie W. X. mi z sym
pianem, odbierzesz directie od Jmiana Kancelerza
W. X. Kores, projekta Listu, y Informacyi do Dwu
ru Angielskiego, na które referujesz się, to syfko
przydaje, że Jmian Kancelerz z Łaski y Affektu
Swiego, uczynił mnie partycipem et consensum
główny sprawy Swiecy, y żebyś W. X. mi te pro-
iecta, sivequam ex communi sensu nostro forme-
wane, proclia communicatione Principi, y Jmian
nu Koniuszemu Listu, raczyś expedycowac omni
meliori modo, y zaraz onychże Copias tak do Dwu
row posłannych, iako też ad primores nostros, y
na powozy rozestai per omnem orbem Terrarum,
ponieważ ta Expedycja, ile cieżli w terminach
utozonych wyniedzie in publicum, ex integro fm
mortalis Majestatem Pańskiemu gloriam,
Ministerio Zar Jezu ad Laus exiscenti Sumum
meritum et plausum sprawi apud Exteros et Ci-
vcs, kiedy honor Narodu Naszego, tak consumelio-
re et arroganter postponowany, reparabitur, y
kiedy Regia magnanimitas ziedney Strony, z dru-
giey Generositas, virtutis Polona pokazy, iż przy-
nierannosci Naszey, et certatim partes, et responde-
re parati Sumus. Gwoli czemu, opoz tych In-
formacyi, które in scripto ex manibus Ministe-
rii będą oddane, nie zawadzi ustnie, alias invidenter
per modum discursus Familiaris namienić, y in-
synuowai temu pysznermu Anglikowi, naprzód że
by Equitatum Narodu Naszego tak ledet nie wazy

który in casu alienationis hostilitatis ex quacunque
 parte Protestantow, nieomyślnie odzатовawozy (Prin-
 cipi) Szwecji, nappierwey ze wszystkich stron od Li-
 twy, y Wielkopolskiej, musiałby wpaść po Tatarsku
 in Ditionem Króla Pruskiego, y tak w Grodnie i sta-
 re spustoty, y trzymował, żeby y za kielkadziestę
 Lat do Siebie nie przychodzi, y ze zająwszy się y zru-
 nowawozy Brandeburskiej Dominia, mogłoby Polacy
 trafić do Hannoveru, exemplo Czarneckiego, który
 quendam na dzień, y ratunek Króla Daniańskiego
 do Danii, daley y przez trudniejszy przeprawy
 trafił. Insuper, ze Transport Anglican Wojsk
 wieleby kosztował bardzo, osobliwie jazdy, która do
 Wznowienia z Polakami jest naysposobniejsza. Ali-
 as Siekora, ex quo Fortes nie mamy, y formalnych Ba-
 talii snadno nie damy, na mato, albo na nie przy-
 datyby się. Ze u nas sażek wygod y potrzeb, iakże
 we Flandryi, albo w Hollandyi nie mieliby, gprocz
 ustanowiony asystencyi polskiej harwiczek kolo-
 siek, któreby nie pozwoliby pewnie magazynow
 formowai, owzem wszelkij żywności ludzom y koni-
 nom odliczaby nieprzyjacielowi, ze z godo-
 musiliby gong: Ze do Dispendiow naszych żadney
 pomocy spodziewai się nie powinni, ex quo u bar-
 dziey Wolności Polskiej, niż Wiary Szwecji lubi, y pl-
 wiek dla Wiary w niewolę nie poydę. A do tego ob-
 wiabi się naszym, bo iakby Plachta na tem woj-
 dla, nappierweyby Dispendiow domowych w pień
 wyrzuciła zborę zbierając Dispendiow wszystkich
 z Wojsk obcyga narodow wyrugowada. pp. Tabel
 y to podaj do Reflexy, ze Anglia per rupturam
 z nami, daby obaczy, ad novas Cogitationes Pre-
 tendens, et quodendam assistentiam ad Mas-
205

od innych Potęg: Katołickich, per consequens
 rewolucy iakich w swoich Państwach. Anadzwaj
 ku, że Lano by Wojny mogli zacząć, ale nie tak
 Lano skonył, i z naszym Narodem, który non
 per arbitrium senius, ale per Consensum omnium
 Jura belli et pacis exerceo, y ze fatalis zawstę by.
 wada Polska Wojnem Cudzoziemskim, którzy,
 nie rathując Dawniejszych Wojen, podobas ostatniej
 Serazniejszy na dwa kroci sto tysięcy według rathun.
 ku Jęzeli Samych, ze wziętym Morderstwem zginęło,
 y iak w przepaści wpadło. Dossanie inadno tam
 w Kanonach Lissam, iak wiele Sabsu Polska str.
 wida. Sam z ust niebożczyka Jndana Fluga
 Obermarzadzka sdyzadem, że przez całą Wojnę
 ad minus sto tysięcy Ludzi w Polsce przypadło
 Saskich. Cetera incomparabilis capacitas et
 zelus W. Kcey meae subministrabit. Ja zaś z Dozgon.
 na wenerazę, Jestem. L.

Od Kcia Jmci Prymasa do
 Kcia Jmci Biskupa Krak.
 wskiego. z Towicza d. 4 Aprilis
 1725

Co u mnie w terazniejszych ciuciosanach
 perplexissimum, so przez Umysłnego Donoszę W.
 K. meae, czego a prudentissimo Jęgo informari ora.
 udo. Rozumiem W. Kca meae annexis porząda.
 skicy, która mnie Jzi Porząda, czego sobie zyczą Krol
 Jmci, dogadzając y Domowym y Naszym Jndexom.
 Wskowa na miyscl Senatūs Consilij proponitur,
 daleka a Visu et manione tak wielu Senatorow y
 Hermanow, którzy naybardziej Dum Sagunatu res
 imminet, trzeba przetrzymać Rady y spólnych ad novum

Belli z nami sprobaw. mnie nie snadniejszyego wy-
 iechał sam, gdzie mnie wolał, y za głosem utinam
 potyeczny byczynie, y Ję Prawom y Swobodom
 ex necessitate temporis: ale nie jest mocy mojej pro-
 kować o drugich, iezli y to samo, co będzie optime
 factum, non deprederetur w obfiorie censury ad
 malevolentiam. A nie chciałbym na siebie zawiązać
 Invidyi wrym, co ad universos naley. Proszę tedy mi-
 Źenie W. K. m. a; aby mnie szczerze, poufale, y
 przede wszystkim raczył Edaniem swoim, iak mam
 odpaść Dworem, choć mnie zawsze amorem et
 invidiarum in prosperis casenam in publico z W.
 K. m. a; zostawiać.

P. S. m. p. Unie nie proszę W. K. m. a; aby mnie in-
 formował et resolvere raczył consumatissimo sui
 Consilio, iak mam napisać, żeby y Dworu nie
 uraził, y na siebie nie wzięł Invidiam Destinationis
 Wschowy, która Daleka tym, co należy do tak se-
 kretnej Rady, y proxima semper micysu, ubi
 est plenum hostibus, et Dissidentibus.

Responsi Kr. Jmci Biskupa
 Krakowskiego Kr. Jmci Pry-
 masowi: z Kiele 8 Capitis 1725

Z głębokim respektem, y powinną adoracyą, com-
 muniacionem poczytawszy odebrawszy z Łaski
 W. K. m. a; żeby nie bawił Umysłny, Sensem Sen-
 sum meum, sine cura elevationis dybi, w proffykt
 Stowach wyrażam: że nie tylko w Wschowie, ale
 nawet w Warszawie, y kędykolwiek w Polizie, se-
 natu Consilium statui non expedit, in materia de,
 kresu Thoronliwym, tak z przyczyn sapiensissime
 od vix mi doślanionych, iako et ex rationibus nostris.

Status, ze Senatus Consilia nasze, sylus ex-
 qui, non condere, albo interpretari. Leges publi-
 cas moge, y to, coram placuit Reipbica, in Dubium
 albo in quodvis rem vocare nec po winne ulla tenet,
 per consequens, salvo altissimo Votum oraculo sy-
 zybym Cathedrae, pidsundendo unvictu filium
 nepotrzebnych Controversy, y Dysput, od pias na-
 sz ostatnia propozycy, aby excluso gradu quovis
 czyi Senatus Consilij, czyi et ex talibus holuich negy-
 uacy, wuzgany w dalize Kabaty Disfidens lub
 Conceptus, do Reasumpcyi Synu zaryzys to-
 taliter remittantur te Expofitulae Protestantu
 przy remonstracyi tych, dacy godnych, y zrywch se-
 plik, lator dotyd od Votum, Imbana Kanderza
 W^o Koron, y Innych Jchnsu do Dworu porzdy. Dyfchy
 sylus nasi ministrowie circa Lasus Principis z nay-
 duizysy, generone raz w Kroku isangli, y contra
 pokazali minantia pila pilis, niewymylnie zaryz
 spadny do preces u Officia Civitia, ale y se nie mo-
 gę byt akomodowane, chyba do wuzylub Stanow
 Rzeczy na Synie. Co ze wizelke, rewerencya
 y podaniem sy supedynd Supremo arbitrio Votum
 namieniwity zobligowany, y niewkonczony wenti-
 racy gestem sy.

P.S. mp. Conformiter de sego Sensym entu mego
 napisz do Dworu, rzezur zbijacy projekt ztozenia
 Senatus Consilij, ze na nich sy nec przydado, chy-
 ta tylko na Capryl y uodlenia Disfidens lub
 per Saceros Cuniculo, na podanie ad Jnvidiam
 Populi, Krota Jmci y Senatu, per consequens na
 weniencie nowy Disfidency, y Collisy inter Sta-
 tas, na AuthORIZOWANIE imperitinentium expofitula.

tionum Protestantarum, na derogauy, Declaresu The-
 ronologicu, y Konstytucy; Ceymu Zalimitowan ego,
 na wuzpynienie Rypstey w Subektyu, y dependen-
 cyu ad Potency Akatholickich in negotijs Religio-
 nis, adinstar Rypstey kramielicy, y na inne inkomu-
 nieny, y consequenye skhodliwe, a noblune, ze-
 stante Limitatione, hura wyuzaynut tytko propter
 Conservationem parati Consilij ad omnes casus repon-
 dino practicatur, zadne Senatus Consilia expedi-
 rie zwyklady, kiedy alias uumwum ex Privilegiatum
 Senatus Consilium Postcomitiale nie bywa, y po-
 serazniejszye Limicie nie bydo. Prusaka taluze
 postrasz, ziby nie interesowad sy, y nie rownad z
 drugimi Potencyami Akatholickimi, widety awy-
 uand es no poma namus, tanquam Beneficia-
 rius es Vasallus Rypstid, quondam simplex, a seraz
 Eventualis, poniewaz in casu ulterioris machina-
 tionis, musiliby my upraszai Rymu, aby propter
 manifestum Crimen Felonid, post tot infractiones
 et rupturas Pactorum Velavienorum es Ridgati-
 ensium, a naybardzey post rozstym am cum Poten-
 ty Extraneis contra Rempstam conopirationem
 w ostatnem memoryale Declaradam, Unwersalnym
 Status Prupid Ducalis wydat rozkazad, uwalniajce
 a nexu Fidei et Subiectionis inseynt, oraz przywa-
 caje ad Dominium vetus Rypstid. hool Status
 iedyne tytko tego Serajicia, y sey obaczai de revolu-
 cyi, oraz ad excusendum Jugum Despotid Domina-
 tionis wygladaj.

Responsus Ruci Bishopi Wra.
Kowalskiego D. Jędrzeja Homanskiego.
go. 2 Kiele. 15 Aprilis 1725

Archidiaconia Lubelska Dignitas in Collegiis
in ordine prima, maiora Jurisdictionem et munus
visitandi praeiudicium ducitur. Kowalski, iure merito
potestur Verum Secundum Cor Dei; Kowalski potens
in opere et sermone, verbo et exemplo, evellat et
disperdat, coarctat et ego in Clero et Populo, et adificet
et plantet co. Dobrego, ac luceat omnibus, qui sunt
in Domo Dei: Alio ex vi muneris et officij
iust y bydz powinen oculari Episcopi, oze Ewangel.
lucerna, praticare powinen illa, si vultus fue-
rit simplex, totum Corpus lucidum erit. Maior
sa Pralatura ab antiquo annexum Taurze Offi-
cium in illo loco Foraneum, y taliego potestur.
ie Subiectum, Kowalski maiori potestur de sego
qualitates y sposobnosci do ustanowieney Residen-
cyi, moze na sym micyseu cum gloria et hono-
re virgam regiminiis trzymac, y Vices sibi delega-
tas tak obire, ut qui ex adverso sunt nihil habe-
ant mali dicere contra eum. Izych tedy racy nie
moze na ty Archidiacony, Zgodnicy ego Sub-
iectum upatrzyc, nad Jędrzeja Chlebowskiego,
Kowalskiego in virtute Laszki Panskiej iuz instibus.
wadem, y Officiatem simultaneel utrynidem. Na
czego votis commendana satis fauere nec moze, y com-
mendan prdmisza y wazywozy, judicabis ad ty okazy
supersedendum, starajcy sie wedlug maxymy bde-
mnie podaney, ut am eris amia, usory Ha. explicita.
cyi complex. Deum et proximum. Beneficium w
Luzney, non puto, zeby Jędrzeja Glouiche miad rez-
gnowac, ietylby sie zas rezolowad, a Jędrzeja Straznic

Litt. podpisat Wmmdana Drexente, byleby Wmmdan
pomiar kowad, iezeli Jnsenugom moim corresponde-
bio, a do mnie personaliter sig stawid, moglbym
codla Wmmdana uozynai, zostajci interim pp

Od Kua Jmci Biskupa a Kralku
wskiczo do Jmmdana Gasparego
Sekretarza Kua Jmci Prymaza

15 Aprilis 1725

Kasarrowa, aseluya, Duto otatony, Lacinice style
odpisuj Wmmdana. Naprzod dziekuj widel za
komunikacya Response Kua Jmci de Nigua
Podkanclerzego, plus quam dignissime et sapienter
sime napisanego. Mam nieomylny nadziej, ze
za debraniem onego projektu Senatus Consilij ca-
pitole utozony spadnie, y ci ministri Acatholici
spadny, na ozekanie ostatniej rozolucy de Reaf-
sumpcy. Sympu zostawiczy Siebie, y nas w
Solusiu, poniewaz ni milci, nie macz, y miu
nigdy nie mogz, insenuy ex rationibus Kasuum
sorum z Namu Woyne, ile pro Religione p. kowa
od nich in tali casu tyfko pro presentu et palli-
atione aliarum causarum occultarum sumity
Zaczynai prawdziwie. Ale tyfko straszyc sume-
nam y enoykami fatizywy mi, kiedy zas obawo
ze y u nas o Strachy na Strachy nie trudno, mowz
arripere viam Officiorum et precum na przyrady
Reasumpcy. Dla tego ad presens nie widzi
ullum modum honorificum de uspokoi enia
z niemi, bo kiedy tak gtyfoko zabrzni, y wch w
tryszaka nazby wysoke zabazalisy, wsym forwo-
rze byfoby pejus o inne medium, suo extremo, y Delict
Thoromli locu remedy, obrotly sy in totum Reli-

oni Orthodoxi et Reipubli przez poddanie się sub
 dependentiam Exoticam, która za Lada obciążenia
 exierencur nad nami; y tak iak w Niemcach
 Turz Rzecz i redney kasholickiej, Drugi Prote-
 stantsky, zrobilibymy cum pernitie ineluctabi-
 li. Insuper kiedy według Edanica Kua Jmci bel-
 lum Brandeburyckow i z nami byłoby funestum
 Anglikowi nimis dispendiosum, Dopieroż Drugim
 Poterum dispendiosum, który nie tak o wia-
 sako o miarę Swoich Jnteressow. y iereli-
 z Francyi, neyburzyliem, Kolem Sardynskum
 opsekuwaja Swoich Conformistow nie wojowali
 y wojować nie chcą, Dopieroż z nami Dalszymi
 Per consequens non expedit apprehendowai sumi-
 da et resquipedalia verba tych ministrów, ale
 na to reflexowai się, że w Londynskum Parla-
 menat y Radzie muktus passus o tych Samachach.
 Contra o domowych Działach nie trzeba Depen-
 wai, bo in casu necessitatis, albo hospitalitatis
 Exotica, iak Szlachta wzięcie na kon, augebit
 zaraz Wojsko przez podniesienie Komputu,
 przez wyprawy, Woluntaryuszow, Chozg wiez
 Dispendiosum i Regimentow nie myśli wyprugui.
 Wszak przed Wiedenskim, Wypn, ierzere miny pze
 Wojsko było, a we trzech uciast mierzach po-
 tymie zaraz Wielkie starzdo, y Dohatado wzy-
 kiego. Dopieroż in materia Religionis byłaby
 większa ochota, y każdy Sakryfikowai zył y
 fortunę miałby pro gloria. Na Dworach Vere-
 denskim y francuskim in tali casu wcale fund-
 wai się nie potrzeba, bo se tylko kaskowai alias
 depensem y Rhoda Jnteressow Cudzych Swoje

wystawiać sub obtentu mediationis, speciem i do-
 se zwykły, symbardziej stuchaj ich Sensem en-
 tow nieustoznych Palla z tamane utrzymujących,
 y ad Sensem litteralem regulujących; ale hie
 et nunc najlepszy straszyc, oobliwie Dwor Wieden-
 ski, ze rzeki zawnie ię Woyna Religiois w Pol-
 nocie infallibiliter serpes do Niemiec, a naypier-
 wey do Sanktu Cesarstwa, y skroz Boze perichla-
 sionis na Akceptę, pewnie Moskwa, Turcy, y
 Tatarzy, esiam non vocati na obronę nape przy-
 dz, y mogę trafić do Węgier, et alia Dominica Vi-
 uina. Nie rozwodzę ię z dalszymi reflexyami
 optimis spei na obronę nape, circa iustitiam
 causę, ale sylus z cwiszym y niezwyżzonym
 monarcha, Sana Roga proze, Dissipa Domine
 genses, que bella volunt. Lf.

Ad Xcia Jmci Prymase do
 Xcia Podkanclerzys Lit^o 310
 Aprilis 1725. z Louvra.

Na Lit^o 90X mu z woli H^o Kr^o mu do mnie pi-
 lany de die 28 elapsi daby m byś nicodwotoz nie-
 moy Respons wsey ochoui, w ktorey chciabym
 zawnie ouys Euro wynei ta dazy nutibus et Jm.
 peris Jezu, ale wzymze Lit^o uę quę rya de ney
 risat vel non, Troyi H^o Kr^o mu do Polski, de optu-
 ne mieysca na radę, in quantum by do ney przy-
 szło. De proptatione Michowy biskupa Libor
 wygodniey domowym sam H^o Kr^o mu Jnsere-
 som, y zeby m gratificaturus beneplacito S^o nu-
 poi do ney z Jnnemi Jchofni zicbaś, kazada mi
 nie sylus samemur pumysli nadym, y w myslach
 zabaw.

Zabawie się, ale też znieść się z tymi Jarmkami
których bym zważył sobie mieć w Komitacie sey-
drogi, y rzekł zechce, na nią y na miejsce pozwo-
lić, w przed Już Venias capere, a jeżeli sobie in-
certum determinare.

Razyl może być iuz dawno w domu gotowal ad
de et libram lustratione, iż między terminem limita-
cyi Sejmu y Reasumpcyi Jego, gdy nawet Privile-
gium Sofformitiale nie bywał zwykło Consi-
lium, żadne inne, y nigdzie byż nie powinno by in-
terinienti morum et sanctorum suorum Republi-
ca. Ale gdybyśmy się na nie dyspensowal chcieli
de necessitate et saluari naysierwey trzeba by u-
żyć rozstrzygnięć, jeżeli jest co przynajmniej se-
uoy vel in herba vel in radice. Na sey Radzie
Gdybyśmy mieli, nie moglibyśmy nie czynić, ani
conclusive ani dispositive, nie tylko do rasunku
da dyspozycy, choc pilno potrzebnego, ale też y
do konsensowania Akasolichich Soteny, w
sprawie Thoronlicy, w której ferowany Decret
Jego Jarmku wespół z deputowanemi ab ordi-
nibus nie może chyba od samey tancyi Recepty,
ani Determinacya Sejmu z niego potrzebna
ktory Recepta oddała do ręk y woli Jarmku, im-
oży gdyby Rada tylko byż miała ad mulendam
asperitatem Dissidentum, sequeretur iż Król Jan
na niej prefigendo terminum Sejmu masady
zaraz liberum arbitrium w Reasumpcyi Jego
induce coarctatum et adstrictum ad fastuosas et
fastidias Potentij inszych affectationes, ktorym
iuz na Konferencyach sasi superque wyexplikowa-
no, iż ta materya do Sejmu y do wityskich Sanow

Rzeczy należy. Sejm zaś sam Król Jmci, kiedy
 zabieże proprio more, resumptumowai more, bez dykt upo-
 nych Instancji. Ażadym nie czynie nas ani nece-
 sar, ani utilitas, ani na konieci suades majestas
 Jmci mei y Rzeczy, ażebyśmy usłoh Zaraz po-
 na, y żeby meritoria auscultatione subdanielis
 do takowych requirzycy. Dworow Cudzoziemskich
 którym podobno to res in receptu cordis, aby na-
 wuagncyzcy w Senatus Consilium, y narratury
 przez nie Króla Jmci, y Senas ad Jmiciam Eque-
 stris Ordini, wreszcie mogli na Sejm przyrzdy
 pomum discordid, y zagieci nowych inter Status
 Collizy; Dopieroż Jmciem Summe nio prauied-
 we exequi felixus, piscari melius, postquam
 turbidum fuerint. Nue res tanti, co od nich tak
 feride w memoriach pypznych proponitur, aby
 miad Zaraz Jmciem P. M. M. tym commoveri, y do
 przedkiego z doby Summ, turbowania się induci, le-
 bo to samo co czyni chci dla miłości cywizny,
 uagnego w Senatus Rastych deserne amabilem.
 Ne dandum eos aliquid mord, us mint elangue,
 scans przy nieustajnym iednak wzecnym,
 schresnym, y rzecwym myslenci de providendo
 ranyom naszym fortiori adminiculo, czy to przez
 dywersye, czy przez wzostzne repressalia wla-
 nych Sio Rastych, ktore konieczne trzeba in omni
 casum, a nawes y dla windyfuwania Krzywod na-
 stych podniesi y podwyzyst, bo gdzie Sotestas Legio-
 num, tam res et soliditas rationum. Wdawizy się
 zaś w Rady, y disceptacye, zdali byśmy się iuz por-
 clitari ante pericula, przypimowai se potraibymy
 cum

cum pavor, dalszy my y Delors Thoronski indub.
 um albo quodsi on em, pokazując paterensiam
 facti per admissionem remediorum, usque huc sy na.
 preraq, a Catholicis Dwory, aby nas uignęsi
 in subjectionem aliquam, et dependentiam ad nich
 in causa Religione; bo cho by Trahas Oluski, ia.
 ho iuz nie poumienty subissent, y upadł statim
 i swymi uszkiem na nas ligamentami. Te sa.
 me uszkiem certamina, y prawie Imperiosa
 ad Catholicos w sprawie Thoronskiej Sudia, gdy
 bymiady byz tym woluch auctorizowane, zaur
 by sm byty ad prejudicatum, u iure quodam sumen.
 dam audaciam inquisitionem nas na posym o
 Religio, albo pod presentem Jey wymagowania
 querelas, iuxta proverbium, przeciwko tej Rzeczy
 gdy tedy z tymi Reflexami memi, ktore dęd
 miadem in pectore u diebe, naby miramulo quinquen.
 ginta Interpretum, zgadzając sy y u Jch unifor.
 miter, ktorych zdania potrzebowadem, wyrazaję
 mi prawe, ze ani na Wschow, gdzie y ledwo do
 da odleglosi zidze, y na granicy inermis Ro.
 sensid nie widzę commoditatem consulendi, ani
 na zadne Jne ad Senatus Consilium nie przy
 padaję, owzem tyz wżypcy ozekai Syntu
 y woli Jchmii, ktory, gdzie widziad ad Resum.
 prionem Jego z wysokię przezornosci. Sworey
 in tempore potrzebę; ozym donoty gentine
 W. Xmi Sam sy zaraz zym oruadkam, ze
 quantum ad me stubaży miedzy y nieozawia.
 ney Jchmii S. m m. u mnie glosu, kazadym sy
 niec, choc w nie wydobrzadym iestozie zdrowiu, nie
 yfles do Wschow, ale ad ultimam Tulen, bo cho bym

nie miał inżey racy to samo, sławę & drowę
 Pana, fwi beatyfica Jego wiarę, by do by mi pro
 Suprema w ludzkiej życiu beatitudine. Samemu
 zaś Wł. X. mi os Principis merito, y daley coraz bar.
 Dziey w Sercu Jego Państwie, quos cupis ut mereare
 favores regis, restem. ss

Od Jm Pana Gasparego do Xcia
 Jmci Biskupa Krakowskiego. z To.
 wicza d. 10 Aprilis 1725.

Post expeditum Emisfarium do Kiele, Dorzedmnie
 List Wł. X. mi Dobrodziowi d. 31 elapsi pisany, Ksore
 go komunikacy wedlug przestrogi uctyniem go
 Xciu Jmci Dobrodziowi a inserta sez y pomieniony
 Emisfarius tu powroca. Budul sy Xci Jmci
 niezmiernie ex magnitudine animi Wł. X. mi Dobrod
 y tako ma pro gloria idem sentire z sez maj, tak
 sez ad normam Expressy Jego pisze do Dworu, kara.
 wazy mi Copiy Listu Twoye tu adjunges pro informa
 tione Wł. X. mi Dobrodziowi. Lubo zas uica
 zelum fidei, Ksorego tak insigne specimen Dada
 Akcepta w skara nui Jeonoclastow Thoros lub, y
 dalizych Sanktow spodziewai sy powinna prawi.
 deney: Roslity pop obitum Kara. Lubo ani An
 gielczyka ani Prupaka nie zda sy bydz Jnsery
 zacynei z nami Woyne, pierwowemu bardzo ko
 szowna, drugiemu funestissima, cozby miał
 succumbere; jednal zegdyby u dway z drugiem
 Poteneyami Disfidens, hiemi Koniecz nie sy na
 nas usadzi, nie widzi humanitas Xci Jmci Spos.
 tu iakbyśmy Jm resistere mogli z to gariska
 woynia, Ksore przy tak niezgodyn Komplet
 nom

non sufficeret navis gradzenii miast. Prusach, iā
 ko primo nec opominari in conveniency, tēy,
 ze niemał potior pars auctoramentu Cudroziem.
 Stiego nepetniona iest Aquas holius, korych y za-
 zy do ustugi, y abrygowai bytoby equi pericu-
 lum. Accedis y to considerandum, ze Cesarz
 Jm^{ci} a podobno y Król Transurki, aequaliter insce-
 rowani ad Pacta Olivenzia, z korych ieden bonis
 Officij Drugi comminatione diversionis in Civita-
 et alias Ditiones Viennas Prusaka, mogły nam
 summe prodepe, tak sentiunt o promissiony ch
 Saksat, ze inzye interpretay, niepotrzebuię by.
 ko purum Jch sensum literarum, a zarym ze sie
 brzydza nad a miastu y Obywatelom Thoronolum
 nie tak iak inni Protestanci w Policie, ale pod
 Protekcy publicznych Traktatow siedzięym w de-
 brante Nowoda, z kedy y podzieleniu Magistratu
 a my u tych Dworow ani Ministrów nie mamy. Kę-
 dyby Judicium nostrum iudicare mogły, animy
 niezet podobno jm oderwali, lubo Jozefu Jm^{ci}
 Dobrodziusia otym do Kaa Jm^{ci} Podkanclerzey
 w. r. 1748. Naywzysza zas go argu-
 Jm^{ci} Dobrodziusia refleya iest super modernam
 Abascholicich Potency Superioritatem w Europie,
 ile rante między soby czuie Dispensione czuie
 indifferencya Monarchow Katholicich. Dla
 czego y Sami Cesarz Jm^{ci} propter rationes Status
 sui podlegai y dogadze jm musi, kiedy oni seme-
 rarit za naymnieyszy obacz, albo Reprebaty
 Katholikom u Sanktowach Jch miszkaczym in sup.
 portabilibus, albo zaraz ultima Regum ratione
 groza. Jec eliby tedy non satis videretur Maxim.

Dobrodzierni pozbyć się quicunque hominibus
modo tych Kłotni, niż pocić rzecy in aleam Dubi
et periculosi eventus, ite nunc magis sub preyspo.
bionych do utrzymania rąpi. Należy, a posym wy.
nisi ex hoc pafu Transactum strzet Boze y nam
y kademu Katholicku szkodliwym, podać go
Kajmę Summa Judicii W. Kcy me, y zarys bym
w tym Dokończey eludari. Ja zaś zarys z kda.
daję u moy. weneray, jestem. ps.

Responsa Kca Jmci Biskupa
Krakowskiego Jmcy Dnu Polkan.

clerorum Polon. z Kied. d. 19 Aprilis
1725.

Dla Informacyi Dokończey porytam Comenda.
nu in adiunctis explicacy. Edictu mego contra Dipi.
verses, nihil novi, vel contrarij, Prawom dycty tym
y Iwykaziom consensio. nie tak ad per. cusionem
ialu racy ad revocandam memoriam debite
modestie et Submissionis Dissidentu, erga Jurisdi.
ctionem meam, et Religionem Dominantem, kazaden
ten Edict wydać y publikowac, poniewaz pod za.
rzeczem nat byt Smadym S. Generada miera
tak się rozporozdzał, et sua Philacteria Dilatare
pożyci byli, it y na mnich, y Konsystorz moy iwt
za mi mied, y corat ad majores abusus patrando
in prejudicium Fidei Orthodoxe audaciores poka.
rywali się. Niech tyfko tych Spokoyne, et quid sunt
Cesaris, Cesaris, quid Dei Deus, et Ecclesie Qus Dny
zostany w pokoyu. Ja zaś in omni Statu.

Respons

Responsus Regis Auijmi
 Podhanelerzemu Lib. mu
 z Kide 4^{ty} Aprilis 1725.

Jeżeli przedstawię prośbę, względem Senatus Con-
 silij, że nie po nim, y że nie może być praeica-
 bile, odpraszam obywateli do Jmiejza Podhanelerze-
 go Honoru, Honoru i szlachetności, proszę, aby Expli-
 kacy Ediktu mego contra Dissidentes, sta Informa-
 cyj Sanholicy, ce ministerij utriusq. Jakoż tak za-
 dney Dependencijs ab Extraneis Potentijs nie mia-
 dem, y miec nie chcę, sah z Aluys mlich Biskup-
 pich y Senatorskich, sprawować się nie myślę, bym
 przeużył na Zapłaceniu uchwyceniu niepotrzebnej
 przydać replikę dla Berlinskiego ministra
 ztę Deklaracyę, że jeżeli ten Dwor nie zancuha
 wiż y interesować się ad negocia Religionis et Sta-
 tus nostri, wiżcy ustyż y dozna rependymensow
 na Sygnie suo Damno. Interca z niekonozorn
 weneracy, iestem. H.

Explicatio Edicti contra Dis- sidentes emanati.

Cum alias manifestum est, obligationem Episcopo-
 palm in eo versari, ut orthodoxa Religio, quam
 optime floreat, et dilatetur, Dissidentium veni-
 rores, si exstirpari nequeant, saltem non ultra limi-
 tes serpent; etiam praesens Edicti hic finis, re-
 pugnat, ut quod ex parte Dissidentium, ultra
 Sphaeram exhibitam, ad Cancillos vicum scriptio-
 nis, reducatur, et quod de novo excreceret, in her-
 ba statim, supprimeretur. Leges duntaxat et paucis
 publicae conservandae causa. manifestum quoque

est, Dicendum hoc, nullum continere punctum, quod
non sit Legibus antiquis, tum Ecclesiasticis, tum Re-
publicæ causum et Sanctum, nullamq; per omnia
sapientiam novitatem, nam præter hoc quod consenta
omnia et Singula hujus Dicti vint de Jure, etiam
hoc verum est, quod a vigilantibus retro Episcopis
Singulorum observatum et præcipiebatur, et exequuto.
re Demandabatur. Hoc præmissis, quoniam per Ed-
ictum hujusmodi monentur omnes Dissidentes, qui
magistratus et officia Personis tantum Catho-
licis congruentia in Diocesi Cracoviensi Jus Ci-
vilitatis seu Incolatus præcedentes, possident, ut
vel officia dimittant, vel fidem Catholicam ample-
ctantur, hoc Leges Regni volunt et mandant, et
totum nobilitatis Polonæ immurmurat agmen,
pluribus officiis publicis præfatum esse accatho-
licos, quem alias respectum in Regnis Dissidentium
Catholicis nunquam merentur, etiam à minima
in plebe magistratu repulsam patientes. Cives
vero Cracovienses et aliarum Civitatum ac Op-
pidorum Incolæ, cum non alia conditione, quam
ut fidem Catholicam amplectantur, intra unum
annum, juxta Statuta earundem Civitatum,
ad Jura et Incolatum Civitatis suæ admitti,
obligantur utiq; sicut Contractui, quem accepta-
runt. Illud plane ridiculum est, terminos illos
Civitatis nostræ, à quibusdam criticari, qua-
si usurpationem Juris aut Domini, et doleant
cum alias ultra ullum periculum aut præjudi-
um his formalibus Episcopis Cracoviensibus ab anti-
quo usantur, ex quo non amplius per hoc, quam
Sola Jurisdicção in Spiritualibus Denotatur, et ex
fieri

Juris dispositione illa Civitas dicitur Episcopi
 propria, in qua Sedem suam et Cathedralam ha-
 bet, et quae Caput est Diocesis. Vane quod extru-
 ctio vel restauratio Fanorum in hoc Edicto Dispi-
 dentibus prohibetur, consensum esse Constitutioni-
 bus Regni antiquissimis, etiam novella Leyge fir-
 matis et innovatis, ad quas conformiter Judiciali
 Tribunalis Regni, contra attentantes sepius pro-
 nuntiaverunt, et poenas extendentes, pronun-
 tiant, et extendunt, indecorum vero esse nemini
 Spirituales in re Religionis a Secularibus supera-
 ri. Et cum in Civitatibus Præfide Regalis, tam
 audax sit magistratus Dispendium, an temerari-
 us! ut Solemnitates suas adinventitias vulgo
 Betstage plebem Catholicam cogat observare, et
 ab operibus servilibus poenis et multis pecunie;
 arripere, quod mirum non in Regno Catholico ob-
 servatio Fectorum Calendarij Romani præcipitur
 maxime ratione Familæ, et Subditatus Catholi-
 ci, ne per Dispendes ad violationem Fectorum et
 consequenter ad peccatum stimuletur. Certe in-
 tollerabile est Dispendes majores Solemnitati-
 tes in Fanis suis praticare pro Ecclesijs Ca-
 tholicis, multo magis Fanis suis non consentis
 in Domibus privatis Convenciula, prædicati-
 ones, et alias devotiones instituere, præjudicia
 Ecclesijs Parochialibus inferre, An vero perote-
 ro animarum Plebis Catholice per ministeria
 acatholicos sepius praticata, securâ consuen-
 tiâ ferenda est Episcopis, quos Dominus posuit
 Superiores, tanquam rationem reddituros pro ijs,
 qui curd sunt commissi. Illud etiam Equitati con-
 venit, ut Dispendes nullam in Spiritualibus Juris,

directionem habentes Episcopis subint, coram quibus Ipsimet in Causis Forum Spirituale concurrunt, litigant, unde necesse est Ipsos mandata, ordinationes, et Decreta Episcoporum observare et si placent favorabiliter, displicere non debent contraria. Cumq; iuxta idem sit Ipsos Catholicos ex Actoratu Dissidentium, Censuris Ecclesiasticis innodatos a fidelibus evitari, et ab Ecclesijs repelli equum est, ut et Ipsi sui Sectae homines, similibus censuris irretitos, ad Communionem suam non admittant. Cum aliter Justitia Ipsimet Dissidentibus, per iudicium Ecclesiasticum administrari, et executioni demandari non potest.

Quansum ad Matrimonia clara est Concilij Tridentini dispositio, etiam quoad Dissidentes in declaratione S. Congregationis restricta, quam idem in Regno Catholico, omnino tenentur observare, cum turpis sit Pars, quod non convenit suo toti, imo et observare, nam in Prussia Regali Matrimonia promissis bannis celebrant, in oppidis vero et Pagis ubi Sanum suum, et ministros non habent, imo quamvis habent, ratione Subordinationis sub Ecclesijs Catholicis jure Parochiali baptizantur, et Matrimonia contrahunt in Ecclesijs Catholicis licet interdum integra Villa, sine Dissidentibus plene sitq; semper zelus continuus circa hoc, sum Episcoporum, sum Parochorum. Verum quia multi ex Dissidentibus, recalcitrantes ordinationibus Ecclesiasticis, ubi effugiendo Subordinationem, quo ad hoc Jurisdictioni Ecclesiasticae, volebant vitare suam, inciderunt in Charybdim, nam exorto successive inter Conjuges, extra Parochiam copulatos odio, recurreretur sepius ad iudicium ordinarium pro Divortio, quod ex hactenus duntaxat ratione decernebatur, cum aliter contra

Conciliū judicari non potuerit, De quo volun-
taria Actum Cracoviensium testantur, quoniam
et in Tribunali S. Nunciaturae, et in Curia Roma-
na, non aliter pronuntiabatur, ut expresse de Ma-
trimonio quodam Cracoviem, in Tribunali S. Nun-
ciaturae inter Dissidentes disposito, mentionem fa-
cit dictum. Fuit itaq; hoc inter alia principale
hujus Decreti motivum, ut securitati Matrimoniorum
consulere, quod si Dissidentes rata et firma
esse volent, dispositioni Concilii Tridentini parere
habere debeant. Ad extremum Matrimonia inter
unum ex Sponsis Dissidentem, Alterum Catholicum
non probantur ex eo Contractu illicito, ut proles vel
integra sequatur parentem Catholicum in fide
vel alterutrum. Si vero id displiceat Dissidentibus,
utq; nullam in hoc patiuntur injuriam, cum li-
berum sit ipsis, matrimonia cum Catholicis non
contrahere, quod si contrahant, Conditiones ab Ecclē-
sia praescriptas, quod primo sunt voluntates, tan-
dem necessario adimplere tenentur. Utinam autem
veritas huiusmodi genuina, ut Dissidentes omnes con-
vincat, sicut precatur ad Deum circa finem Quisq;
dicti posita, optatur esse efficax, ut omnes ad
Ecclesiam, quod est Columna veritatis, et unita-
tem fidei revertantur.

Dictum contra Dissidentes.

Constantinus Felicianus in Stanawoy Uca-
niauski Dei et Apostolice Sedis Gratia Episcopus
pro Cracoviensi Dux Sacerdos.

Universis et singulis, ad quos praesentium notitia re-
gularum, salutem in Domino. Ecclesiam et Diocesim
nostram Cracoviensem, cui Nos Dominus sponsavit

in fide, optabamus non habentem maculam neque
 rugam, et unius Pastoris unum esse velle, nisi daretur
 na Veritatis oracula, infallibili eventu complenda
 forent, inter electam Coelestis Patris familias Semina-
 tem, reperiri, quod Inimicus homo supereminat,
 vid. Zizania: et quo melius orthodoxae Religionis
 splendor eluceat, etiam haereticos esse oportere.
 Haec certe sensim, agrum hunc Domini Sabasti
 Hortum conditum et Terram vere Sacerdotalem
 licet aliqua tantum parte consistam, ex imo cor-
 de indolemus, et Pastoralis officij nostri munus,
 in quo Nos Dominus constituit, ut exellamus,
 destruiamus, et dissipemus, et plantemus, animas
 revolvendo, ministerio nostro accincti, ubi exelleret
 de plano, aliena a Veritate Fidei errores, non.
 Dum venit tempus, ut saltem periculosa haec
 Zizania, usque ad meipsum crescere relicta, ultra
 limites aut radices non agant, aut frondes non
 extendant, tenemur dare operam. Quam aggre-
 dientes ante omnia Universos et singulos cuius-
 cunque Status et Conditionis Dispersos, intra fines
 Diocesis nostrae constitutos in Domino hortamur
 et obsecramus, ut attendens ad Terram unde ex-
 cisi sunt, seu potius exiderunt, et ad S. marci
 Ecclesiam redeant gremium: Quod si redire nolue-
 rint, noverint tamen, non suum esse Pastorem,
 et voti nostrae obedientiam se debere, ex quo Eule,
 vel Januam per Baptismum ingrepi. Quos Dom. Filij
 licet inobedientes, et Subditi, quamvis recalcitran-
 tes, sunt effecti. Mandamus proinde Ipsos, et semper
 precipimus, ac Eisdem munemus, ut omnes qui Digni-
 tates, Magistratus, officia, Personis tantum Catholi-
 cis competentia obtinent, aut Civitati nostrae Prae-
 coe.

coveniunt, sive alij, cum spe ac obligatione ample-
 xendi fidem Catholicam, sunt adscripti, in spases
 sex mensium, obligationi sue satisfaciunt, certo
 sciendos per nos curatum iri, ut ex legum pre-
 scripto, cum resistens ibus procedatur. Licet au-
 tem Acatholicis, Exeritium sue Religionis per
 contraveniam quasi legum publicarum, habere
 pretendunt indultum, quia tamen in Regno
 Catholico degentes per modum Accipiorij, Regni
 suum principale, et Dominanti subordinari Re-
 ligioni obligantur, ideo studeant intra Cancellam
 Desimulata sibi usumq. tollerantia se continere,
 et ultra Fana hactenus indebite usurpata, nulla
 alia de novo construere, quinimo Eadem si vetusta,
 se collabuntur, nullo pretestu, vel colore quodvis,
 contra multiplicatas Constitutiones Regni, redi-
 ficare, vel restaurare, alias demolienda. Festa
 et Solemnitates secundum Calendarium Roma-
 num observare, nec ad eorum, vel jejuniarum vio-
 lationem, familiam Catholicam, sive Subditos ad-
 gere, Nos enim contra seos facientes, rigorem
 juris exequemus, exequi curabimus. Prohiben-
 tes districte omnibus Ministris Acatholicis in Dic-
 censi nostra reperitibus, ne in Fani sui novas
 et insolitas Solemnitates praticare, extra Fana
 vero in Domibus privatis, conventicula, Devoti-
 nes, aut predicationes facere, Ritus et Ceremoni-
 as suas quascumq. ibidem exercent prejudicia E-
 usq. et quibus Parochialibus inferre, multo ma-
 gis Catholico ad amplectendam Fidem suam sol-
 licitare, et inducere audeant, quinimo ut ordinationi-
 bus nostris, sive Archieporum nostrorum, nec non
 Decretis visitationum, ad amplexum obtemperant;
 Censuris Ecclesiarum innotatas ab ingressu Fani

communione et sepultura arcens, ipse dem prae-
 ptiis, sub pena captivacionis, carceris, praecri-
 ptionis, et alijs arbitrarys rigidissime irrogandis
 volumus insuper omnes Diffidentes scire, quod ex
 eo, quia Civis, aut Incolle sunt, tum Patria, tum
 Diocesis nostrae, ne ulla limites excommunicationis sub,
 cum scripto habens, sed permixti Catholicis sub Pa-
 rochijs degunt, teneri eo jure Parochiali, et sub
 ordinari Ecclesijs Parochialibus, quarum fines in-
 colunt, et proinde ad ea omnia obligari, ad quae
 tenentur Parochiani, signanter autem, quatenus
 matrimonia, quorum valor ab assistentia proprij
 et legitimi Parochi dependet, non alibi, quam in
 Ecclesijs Parochialibus Catholicis et praescriptis ban-
 nis, nisi aliter per nos dispensatum fuerit, con-
 trahant, ita disponentes S. S. Concilii Tridentini, sess.
 24. c. 1. de Reform. matrim.: ubi S. Congregatio Epi-
 scopali Concilij interpretum, respondens Episcopo Treveri-
 ensi, manifeste declarat: Noverit, in quorum Para-
chia dictum Decretum fuit publicatum: quod
utique in omnibus Parochijs Regni Polonae et re-
ipsum: tenentur praescriptam formam obser-
vare, et propterea ipsorum matrimonia abq. for-
ma Concilij, quamvis coram ministro Haeretico,
vel Magistratu Sui, contracta, sunt nulla. In quo
 fundamento per Tribunal S. Nuntiaturae Apostoli-
 cae de Anno 1723 die Lunae 25 octobris in causa Cra-
 cov. Matrimonium inter Aetholicos, in assistentia
 ministri Haeretici contractum, nullum et irritum
 fuit declaratum. Talibus igitur observandi memore-
 nsijs, et Matrimoniorum, ac protus inde reuocan-
 re, Legitimam consulendo, Prohibemus severi, Ma-
 trimonia inter Aetholicos, in Fanis et coram mi-
 nistro Haeretici celebrari, sed ea in Ecclesijs Catholi-
 cis in assistentia proprij et legitimi Parochi, contrahi
 debent.

debere volumus, et mandamus; et qui seus fuerint
 Eisdem inuicem cohabitationem, donec de novo secun-
 dum formam Tridentini contrahant, interdicimus.
 Fiscalis Curia nostra contra taliter facientes et in-
 iustos copulantes actionem reservamus. Et cum alias
 S. S. Canones, matrimonia inter Catholicam et He-
 reticum vel contra prohibeant, si tamen aliquan-
 do id expedire contingat, rem ad nos deferri solu-
 mus, hoc praecautis, quatenus proles tam mascula
 quam feminea ex tali matrimonio proveniens
 Catholicum sive Patrem, sive Matrem in Religio-
 ne sequatur. Super quibus omnibus, Seriam atten-
 densam Officialibus et Decanis Foraneis, nec non
 Sacerdotibus locorum demandamus, obligantes eos in
 conscientia, ut si contra praesentem ordinationem
 nostram, quid per quempiam attentatum fuerit
 ad nos deferant, et contra Transgressores, ubi ex-
 coram quo veneris de iure agere non intermis-
 tant. Deum Patrem omnipotentem humiliter
 obsecramus, ut cunctis mundum hunc iurisdic-
 tionis nostrae circumferentialem, purges erroribus,
 sedentes in Tenebris et umbra mortis, ad Lumen
 verae Fidei, et viam vitae aeternae reducat, et Uni-
 versos Diffidentes in Christo et Ecclesia unum
 faciat nobiscum. Haec igitur omnia et singula,
 ut ad notitiam Universorum deveniant, volumus
 praesens Edictum nostrum Typo impressum,
 nostra auctoritate, per omnes Decanos Diocesis tu-
 stis transmitti, et in Ecclesijs tam ex Ambona, quam
 per affixionem ad valvas signaveri in Civitate
 nostra Cracoviensi, et in locis, in quibus a Catholicis
 reperiuntur publicari. In quorum fidem Da-
 tum Vindobae 10 Januarij 1725.

Pro Ministro Aulae Berolinensis.

Plurimum certum est, se Ducem Berolinensem iussu
 sa Króla Jmci Zygmunta Trzeciego per Commis-
 sionem Anno 1609 et Fœdum Antecessoribus Swe-
 dia concessum a Rege et Republica, ac per cantu-
 nes Transitus et receptus obligantem esse ad Re-
 ligionem Catholicam, Ecclesias, et oratoria, in Du-
 casu sibi concessu non turbanda, et ad magistratus
 Catholicorum Personarum admissionem non arden-
 dam; Cetero Pacta subsequens et Olivensis nil
 invidy, y te Kaluini nomine et Aryanisme, Anabapti-
 stame per receptum Regionontarum Anno 1612
 exclusi, y ne parvum sub tollerantiam Augustand
 Confessiones prodiguntur yz ullatenus. A prœu-
 hes ^{non} obstantibus, nil inflexu Kaluini y onych Confes-
 sionis, et Jus Civitatis magis, hanc prœuadit, in
 Regency et in alijs officijs ac magistratibus lo-
 ca occupant, cum Summa injuria et oppressione
 nobilitum et Civium Augustand Confessionis
 ale rei Catholicis. Rectorum non ex gratia, ali n-
 goroso debito recognitiones prout, sub amissione
 et privatione implicata Beneficiorum, a Repub-
 lica tanquam Domina directis, gratis concessorum,
 Jus plenum Liberi exercitij, quo ad Religionem
 suam Orthodoxam, et Dominantem debetur. Porro
 stolorum iniquas persecutiones, et molestias pa-
 trantur contra senorem Erundem pastorem,
 quorum extrema ruptura cui plus adfertur da-
 mni? maserius et profundius Aula Berolinensi
 considerant incumbit, ne quod permerita et obe-
 quia

quia Antecessorum suorum acquisivit, propter
remerita, et continua attentata amittat.

List do Woiwodztwa Wielko-
polskiego na Sejmik Eleccio-
ni Kommissarzow do Radomia
pro die Aprilis Anno currente.
przypadający, od Jo Xua Jmci
Strymaka d. 15 Aprilis 1725.

Wielce niespodzianym y zwawym zgruchnie-
nych razem przezwień Nam Akatholickich P.
teruży zgiętku, lubo niustaję nadłym pra-
wotwornym Krolowem spisek, Para Fartypow
mogę, Was nie stęgi zadne złe przypadki, re-
dnak z nie nayanney nigdy atrozności timor ipse
malorum cogis habere meos. Napet nie iuz wog-
lę mogę usty probia et conuicia przezwieho
Wolnemu glasi ad Inuidiam et Puklesnemer
Barodowi naszemu z uszupliwicy Holenderstwy
wyfasużey Drukarni, ktorzy iuz Ipsa pte-
la pteci acerbiora, y gdyby na tym sufficeret
co porozmiasad y porozrzucad po Suroce Sa-
ter mendacy. Draco magnus Serpens anti-
quus, użezety byfo w nominach ordynaryj-
nych, lotre affcus albo nienawisci uletadai
zwykła, non iu forte grave, Ale tez same
Scommata cłuyney y zaborney Dolarby az
ad fimbriam Szary Włomu przez listy, w kto-
rych zelum przy Suroznikach Panskuh usty-
riomo barbariem. Iustitiam, carni finam, et oc-
tam złęd talie wypadły na nas censury nie o
Wtywdę Borka, ale o uformowanę, otzplotroci w
Imaginary wstę, noby in maiestate Radziey

victimarum bywady plena mella. Gby zas
 Jadd ten talu sy szoroku wyklad, cho by go znowu
 chiano resorbere, nie podobno, aby to z niego nie
 zostalo ad noxam, a przynajmniej ad venam Ra-
 zphrey febris adimtar, licet naus et convulsus
 toxica non novitura sequi. Czego zebysmy
 sy utredimogbi, y weterne sy przegotowai
 nie w racy ale w moene przetrwawu y reme-
 dia, ozym myslci continui y radui hec satis ne-
 minimum. Musi bydz z publicaney poety uia-
 domo, zaym ablegat Dworu Angli. Liczy do Ca-
 xony przyszedl, potrzebuje ni by Dependon-
 te od Angly Repbly puznie, suchwale, Britta-
 nice naydy wzy nienia Thorontanow satis fa-
 kuy; Ze tych Generalow in predominantie
 Religione Catholica nalezyet to taki he wiedz-
 chany, Kryminal Swigoblowym Delictom ska-
 rano, inflictum checy dowodzi in hoc vulnere
 vulnus Traheatom Olivum, ale gby na konfe-
 rencyach ad Latu Jmuni Dprawnicych mied-
 temi z Strony naszej racyame by przelonany
 y przyznai Cam miasad, iz to negotium Sprawy
 Thorontskiey, na licy z Sadem Jmuni depu-
 towani ex Ordinibus zawiadali nie moze byko
 ab Univeris na Sejmie revolvi et cognosci, iuz
 wozym peccatum ad presentia. Ale znowu po-
 nem restitut returam Quom ablegat Prunki
 przez memory ad Swoy tudius udzony, bo nie by-
 ko w nim zapomniacety respectu przy namu
 ab Eventuali homagio Mpi Regis et Reipbly
 nalezyetgo od uszczepionych terminow non ab-
 stinuit, ale groye Jmuniem Synnyada Polcy
 dolenda adq funera Rzeczy, iezily chada
 lenimenta Torontanow differre, o Ulozenie
 Sejmu

Rady, z kąd bywa i zwykły Drugim Lumen nasytany,
 i stygły Natyptycznych reflexy, ad revelationem
 Exemplum Vellut gdon odway y crotaluy
 ad Imitationem, tak tyż aby na to tak pignone
 Exornadzenie, na które iabym Sam patrzy, tak
 internum oculo mentis, z pasterstvom meum y
 Symayalnym Błogosławieństwem, aby Spiritus
 Domini superveniat ex inspiracj m. indutis Loricam
 fidei takie provisionaliter Consilia, iabie ad la-
 torem ex gloriam sey Ocytyzny etas requirit w
 idnosci Serce y Zarłwosci Sinszey. Aże pree-
 uroko niey. y stygły Domowe Spiritus procella-
 rum Nasist Bracia, Volendum Conuictos, sylles se
 Im abess, i. Acatholici, którzy immemores Le-
 gem y miodosci ku Ocytyznio, która Jch genit
 aluit, korrespondency z Berlinem, werba po-
 tatemne, y Sami z Dopydentibus Dworow Cla-
 sica sufflans. Jerechly tak bydo wiech me wy-
 bacz, progenies viperarum, iabie Dzewko baki
 y owoc, krotz może łowiem spodziwai się zherai
 de Spinis uras, de tribulis firus, żeby sama tas
 in herba zabierai, kzeba serro się zmarai y
 sabiecy, którzyby się w tym cizłom na Ocytyznio
 ab extra terminie Sigmalem ante alios sceler
 immaniori omni, surouie sharai, inatcey iabie
 Edzie conniversia albo Sanguinum litore sie
 zmieptady Planda trautarui wiechybnie czezo Bo-
 ze uhouay, Clodios ex plures ita Czezy Impu-
 nita darent. Co ex Specula Etydu mego wy-
 rakowaty Jertem.

Respon

Responsus Xue Jmci Pi.
skupa Krakowskiego do Jmci
dla Podkanclerzego Korony.

z Kielc 29 Aprilis 1725.

Wybierając się do Krakowa na pospolne pra-
cy, że tam nie będę miał wiele czasu de mundanis
myśli, wreszcie deprecior culpam omissionis w
Korespondencyi z Wmmdanem circa negotia
publica: W których do przeróżnych Sensymentow
nie mam co przysłać, prócz solam admiratio-
nem nie tylko in eam tenuem, ale bardzo czerstwą
ygodnych ludzi korespondujących z mną, iż nad
projektami ofensywnymi Jmci Pana Kanclerza Kor.
conuemasz mi udożonymi niepotrzebnie Stru-
pady formansur, iż na Konferencyach z ministra-
mi Protestantskimi insolubila argumenta Eue-
rionego Traktatu Aruskiego per invasionem Sve-
tiam, wypadły tym samym Gwarantem, y inoże
w tak wielu listach namiętnie non adducuntur
proposita Exotica subdole et captiose mediatio
absolute non rejicitur, bez żadney raury, oprócz
tey chyba irregularney, że Inscrypcja pure Pol-
skie nie w Polszczyźnie, nie in debita forma transan-
tur, y bardziey Sophismata Protestansow, y na-
stych Dyfidentow Polskich, rzucisz Negativity, ni-
zeli solida et inuincibiles rationes Orthodoxorum con-
siderantur, cum contemptu et postpositione sta-
rodu Naszego. Iżby poczyna coraz glistnieć Dy-
fidentia inter Status, nowe machynauy contra
nouellam Legem, coraz bardziey augeri, tak dalece
że się obawiam, aby z okazyi dalszych tych Intrig
Protestantskich, in apertum Incendium nie wybuchnęły.
Sumariusz pozornych reflexy wzydełm sprawa
decenia niektórych na konferencyach, czyli ad colloqui.

um ex Senatu, multa et pulchra dixit, sed nihil
 probat et evincit contra manifestas Leges Patriae,
 obliuie Trabsatu Warszawskiego, w którym kon-
 ferenyę, y wszelkie Consilia, czyli Colloquia por-
 wata in maserę Stasius stante pede vigorosissime
 są zakazane. To zaś ex natura Stasius nostri
 plus quam illudum, żeby alijs praetermissis
 stylis nonnulli byfi wotowani; cum Summa In-
 vidia et censura publica, pod którą rebym na-
 podpadł, y nie byt in reatu Justificationis na kę-
 mie, wżec nie upraszam o dyspensę y aboliucyę
 od tey in quocunq; Demum loco kompanycy.

Novi attentati Dworu Berlińskiego przeciwko Jezu-
 itom Królewickim Dokument kommundacy Komenda-
 na. Na co expedit koniecznie zwawy y mienę do-
 nieci Ministrowi tegoż Dworu sam przytomnemu
 rewersym ent, iż jeżeli non revocabitur to iniquum
 mandatum wżec nie przed Sejmem, niech bytżel
 perswadowany, że Krupła zgromadzona pro primo
 gradu urgebit, żeby żadne Dewocyj Dyfidentek w
 Rezydencyi Brandeburskiej, y żaden Predikant nie
 tylko sam, ale w Casy Warzawie, czyli w Grodnie
 nie potał. pro 2° żeby Minister Brandeburski
 z Warzawy uszypit; pro 3° obligabis nas uszyp-
 kich Biskupow, żebyśmy uszypili Ebor Dyfidentek
 kazali popierczypowai, y poty zamknęte try mai
 pokój & & Jezuiti Królewicy non revocentur
 vereri Reversari, et ex eorum studio. Dowiedzą
 tem przez experienę, iż uwarancie Stow w bę-
 wietne z Dyfidentami; albo Studium placendi onym
 na ni się nie przyda. Najlepiej z nimi w kilar
 poyic, y żeby pokazac. Do czego iest ony pro am-
 suentiam obligowani, y jeżeli tey potrzeba, enam
 animas nostras ponere powinniemy. Cui tenentitudine
 iusti et veri zeli wyraziwszy. ff.

Od Kcia Jmci Biskupa
Krakowskiego do Jmci Jmci
Podkanclerzego Koron. I

Kielc 13 maj 1725

Juz prawie na wiadanygm do Krakowa, wyprazam
se kilka listow in venerationem Commenda. Re-
spectum Senatus Consilij sub quo cum que Domum
tribus, czyli Conferentia, czyli Colloquij, do pier-
witych reprezentacyj moich nie mam co przydai
praser repositionem antevoris Senatus mei, ze go
per omnia nie tydz, ex quo prouideo, ze sie na mi
nie przyda, chyba tylos ad Jmci Jmci es censuram
Populi, non obstante inuincibili preoccupatione
Jm Pana Podkanclerzyci W. Koron, Ktory kiedy nie mile
drzewiami, radly widze olenem saluou ad Dispiden-
tow. Ale tego nie dokaze ieno, szeregulnei y cie-
bie y Pana w uiszki Labirynth wprowadzi cum di-
scrimine Ocydzny.

Kommunikacya Expedycy Commendaow przez
Jm Pana Charsky Tymbarskiego z Taske Jm Pana
Kancelerza dozda mnie, nad ktorą wiele rezonsuai
nie chę, y czasu nie mam. To tylos propiurata
fide powtarzam, iz rzek według projekcyu Sie.
czarza re ex nomine Wielekiego, responsa y
listy ad utraq Aulas wyndu, spodziewai sie. Do-
sua Seymku przyszdego, Summam reuynissem
erga Principem, es ministerium Jego z pochwa.
tam usq ad Sydera. Sinseus oblauiam sie bar.
oro kwasnych jabdek, y rogich Akklamacyj,
per consequens nowe Tamizpianu Ocydzny.
Jozel o Trahas Wiedenski chowast pozyskany,
y ktory makuę wyprawadz, byli my dluze na
prastozysk, dopieroz minimus paps, etiam pre-
parative, y chowast Solam Speciem prereferens

ialicy holwicz miedziay; albo alom od auy. in tam od.
ora materia, in uia Republica attenti uary, wzb.
ze implauibilem zelum; y zardni obady prubione
Vos dy es Custodes Legum scilicet, cyruic, co sig
summandam podoba; mure sufficiat conuensiand ex
obligationem exonerate, y ze porenne cultu. ff

Littera Celsiponi Episcopi
Cracoviensi ad Illmum Dnum
Comitem Fleming. Rich. sup.
15 May 1725

Gaudeo summo per te Litteras meas tam anteriores
in negotio Thoronensi, et respectu Bonasus Comiti
Excell. Vrd ab Excell. mui DD. Vice Cancellarijs
quam posteriores communicatas fuisse. In qui-
bus candidè et sincerè pro iurata fide, quid quid
noueri prouiderim, aut iudicauerim, pro populo meo
aversere, et prouideri studui, nihil habens in recepu-
nisi amorem et honorem Regis et Regni. Ne du-
bito, quin ex parte praedictorum Dignissimorum
Ministorum optime habeantur intentiones, sed
in statu populari magis et scrupulosius respiciatur
modus tractandi, quam ipsa substantia secundum
illud principium, non sunt facienda bona, ut ex-
niant mala: nempe censurae sequentes, interpre-
tationes iniquae, acclamationes infinitae ff In
hoc ergo fundamento malo huius est nunc displice-
re veritate sensui meo, quam blanditjs deapere,
et postea dicere pro excusatione frivola: non pa-
taram. Semperq. huius sum opinionis, quod mali-
us infligendum vulnus impedire, quam inflatum
indempestivis remedijs sanare. Porro itaq. firmi-
ter in sensu meo anteriori, non ex amore proprio
Ego, sed ex zelo puro et recto erga maiestatem
et Patriam, quatenus exclusis quibusvis passibus
not

sive mediatori cuiusvis acceptam.
 Id, multo minus offerenda, sive Senatus consilij sub
 quacunque figura expediendi, simpliciter totum ne-
 gotium remittatur ad Comitia futura, iuxta
 projecta responsionum consummasima Excellentissimi
 Dni Supremi Cancellarii Regni magis cauta
 et secunda Consilia, quam Speciosa aus pericu-
 losa semper inspirantis. De cetero solito cultu
 sum. L.

La Lettre de V. Ex. Mgr le
 Comte Fleming Felsmarechal
 a V. Ex. Mgr l'Evêque de
 Cravanne a Dresde le 16 du May
 1725.

La Lettre du 5 d. c. Dont votre Altesse m'a honore
 m'est bien parvenue. V. Ex. sait, que depuis l'
 Alliance innocente de Vienne, puisqu'il estoit li-
 bré a la Republique d'y accéder, ou de la rejeter,
 je me suis fait une Loy de ne pas me mêler des
 affaires Polonoises. J'ay pourtant toujours obéi
 a V. A. et aux autres Senateurs, et Ministres,
 quand vous m'avez ordonné de dire mes senti-
 mens, sans votre correction, et approbation c'est
 de cette manière, que je me suis aussi conduit dans
 l'affaire de Thorn, de laquelle, comme il est con-
 nu a V. A., j'ay eu peu d'information a Warso-
 vie, aussi ne m'en suis je alors point mêlé, car
 ce, qu'il en est venu a moy, je l'ay donné a V. Ex.
 Mgr le Grand Chancelier de la Couronne, ensuite
 il est vrai, que cette affaire a fait plus de bruit, que
 l'on n'a cru d'abord, qu'elle feroit.

Mais aussitôt, que je puis concevoir par la Lettre
 que V. A. m'écrit la dessus, et de la manière, que
 les Ministres de Pologne, qui sont icy m'en ont par-
 lé, il me paroît, qu'ils ont le même but, que V. A.

qui est de remettre toute cette affaire à La Diète
et quand on conviendra principalement du but, l'on
s'accorde aisément sur la reste.

J'aurais souhaité, que V. A. et S. Ex. le Grand
Chancelier de La Couronne, eussiez été présents
icy, la chose auroit été déjà faite; mais vous êtes
absens l'un et l'autre; et l'on écrit de Pologne
aux deux Vice Chanceliers d'un différent style.
Ils en sont leur rapport au Roy; et comme il
n'y a pas long temps, que l'un, et l'autre est en
charge, ils ont trop de modestie, pour insister
sur leurs propres sentimens; et le Roy fait
difficulté de prendre une résolution hors du Royau-
me, ou il doit mettre son Nom. Notre très hum.
ble Serviteur s'est souvent attiré de la haine
par sa bonne intention; ainsi il se contente
de dire son sentimens sans se vouloir ingérer
de faire la conclusion, ni de porter les autres
à la faire. Voilà la situation de nos affaires
tout au naturel, La M^{te} a donc résolu de se
rendre en Pologne, pour y prendre l'avis de
V. A. et d'autres Senateurs, et Ministres: De quel
que Nom, que l'on veuille insinuer ces avis, tou-
jours La M^{te} veut les avoir, et elle fera la
dessus la conclusion. V. A. par les mots suivans
Domini Supreme Cancellarij Regni magis cau-
ta et secura Consilia quam speciosa aut peri-
culosa semper inspirantis. y semble de noter
quelque un, mais je puis assurer V. A. que je
ne sais pas, qui ce doit être; Si V. A. veut me
nommer ceux ou celui, que c'est, je pourray m'en
en informer de plus près, et vous dire tout, et pren-
dre avec V. A. des mesures la dessus. J'ay l'
honneur d'être avec un attachement, respectueux.

Six Nov

Od Kua Jmci Biskupa Kra.
kowskiego do Jm Pana Nomin.
ga Konarskiego Sio. z Krakowa
d. 27 maj 1725.

Per huiusmodi expressionem. Dni Supremi Can.
cellarij Regni magis causa et secura Conditio
quam speciosa aut periculosa inspirantes. Ne
minem tangere volui, sed tantum pro veritate
consumari. Similiter Experientia et illibata Fidei.
satis ministro Iustitiam tribui, persuasus in an.
scriptum et nunc in eadem opinione persistens
quod si secundum Consilia et projecta Quae data
superius responsa utriusque Potentis statim, iam
pridem vidissemus prorsum filium in utiliter
provisiones, et quodammodo in causa Thoro.
neri, nec opus foret quodres alia media pro.
ut impracticabilia secundum Leges nostras,
multo magis ad gasigandum frustra Regiam
majestatem tam cito in Soloniam descendere.
Cujus praesentia nullum aliud remedium, aut
temperamentum, post omnia sensamina pro.
ducere poteris, nisi tantum indilatare reatum.
ptionem Comissionum, satis Dubiam ac pro ma.
suram, attensio pendens rerum curiam.
stantis, mediam. Plura de hac re orationes
dicam, ad praesens vero immutabili cultu sum.

Excerpt I listu segnot
Kiezia do Jmcydza Pod.
kandorskiego Karan. z Kra
kova d. 27 maj 1725.

Wstecznie trwam, y trwai bęz wszystkim rozumieniu
si gdyby zarad bez wzduki wstoki Expedyeyce do
Dworu pospolnych Kaskolickich y Akaskolicki
kub wistug Erogluau Jm Pana Kandorza W. Karan

wyżdy były, iżby się było y zapomniade o spra-
wie Thoronskiej y Krol Jmci nie byłby przy mu-
szony do tak nagłej drogi do Warszawy, która
na nią się nie przyda, chyba tylko na zbicie
nieodwrotne Resumptory. Simeum cum debito
eventu. ff.

Od Jmci Pana Kanclerza
W. Korony do Kcia Jmci
Biskupa Krakowskiego
z Kijisk d. 2 Junij 1725.

Dziękuję użyczenie Waszej Kiepcy mojej
za komunikacyę, korespondencyę z Saxoniją,
y Łaskawę w Response Swoim godnym, ośoby
mojej ułta morita, obligeuję mnie bardzo upo-
mnienie. Justyfikacyę obliwa, bytoby co re-
ponere, ale Lepiej in paciencia possideret ani-
mas, konstentuję się Łaskę, Poska, która wy-
kierowała rzeczy in melius. Już sam widzę
w Saxoniję nie myślę o daniu response, y ex-
pedyowaniu listów do Dworu Saksyjskich we-
dług postanych tryb projektów, differendo wrzuc-
ko do przybycia Sankiego do Polski, Dokoń y ci
ministrowie mają przyjechać, na wizję Pan-
skę, iżże Samych, y nasze zastudnienie, y u-
mianwienie. Boi nie tylko in epensalibus nie
podobna odmienić nastych Serwymensów, ale
etiam in Ceremonialibus użiti z nimi mo-
des procedendi, którzy na honor narodu naszego
nie tylko superbe, nie tylko inurbane, ale też an-
samelionissime nastypu, obliwie ten Angiel.
czyż. Posyłam W. Xay mi Copy Jego mojej
mianey w Rastonie in casum, żebyś się wst-
mi nie miał. Expedies mi u w Reflexy, y ow/

List Jm Pana Wicewody Polackiego, korespondentem Copia
 postat był W. A. mi. Dla tego raz W. A. mi
 pro consumatissima experientia sua. ta ex
 pressya sprawiedliwicy do W. A. mi, a nizeli do
 mnie nalezy, / wiez to moze namienic w refle
 xy, y rzekly by działo godne konsydera
 cyi W. A. mi, raz czy to do Dworu. / si. wideli
 sur. / wyrazu iz dla odroczenia sey drogi, tego
 Angielskiego do Polski, czyli sey wzajemne infor
 mowai. Xizua Jm Prymasa, Jm Pana Mar
 szalka Polskiego, mnie, ale nawet y Jm Pana
 marszałku wo. Koron. / to to inzial figura Jm
 w Saxonys, inza w Polsce. / iahoby sobie na
 lato postypu etiam in Ceremonialibus tym
 hardym Angielskim. Jaby m o tym pierwsi
 pisat sam do Dworu, gdyby m mial exploratam
 mentem W. A. mi. Jaka byleby iz to tak da
 to W. A. mi za odebrany responsem, gotowem
 napisai, aza ientze doyle czasu.

Od Jm Xizda Supragana
 Krakowskiego do Xui Jm
 Biskupa Krakowskiego.

z mogity 27 Junij 1725

Kiedy wniesiona przez Jm Pana Kancelarza Kr.
 Jm Panu, dotqd swego skutku nie odbiera, zibym
 non incurram suspicionem alius diffidens. /
 Laskawych ku sobie moicy Respektach go W.
 A. mi, dato mi si samemu odezwai si z naya
 rizenoty Submissy moiz, wzym Jm Creste, który
 iest dobrze wiadomy W. A. mi, reguluicy si in
 gratificationem podysey prau y statygi w roznych
 Sankcyach Supragany Krakowskiej. A iaku
 Zaraz z poczety felicitimi y Korowodami Bo.

Zemle użycij wsey Diecezji Pastoralis Regime-
 nis W. X. mui ad hoc usq[ue] tempus non otiosus Operari:
 us exsit; sah y Daley non reuuso Laborem, vigor em
 ex robur spodziwauy sy emanaturum z dobroczy-
 nej Laske W. X. mui. Wize congruum et dñ.
 dignum, sake nayunizenicy supplikowai o to
 W. X. mui czego ex liberali non abbreviata
 manu oczekiwai moze, względem pensyi do duf-
 fragany Krakowskiej in Bullis Pontificijs, non
 pro sola forma, sed pro reali exolutione wyrazo-
 nej, ktorej Lube Ancepsowicz moi, Daleko obfi-
 cicy, ultra pretium brzechies Czerwonych Dóych
 in Villis et Decimis, ad mensam Episcopalem
 spewansibus od przestych Jhrzefu Kiepszy Bie-
 skupow Krakowskich odierali, y ja nie moze
 tego negare, ze in aliqua parte quomodocum-
 que nec totaj capitis, iednak cybis mui to
 non tam ex favore, ale bardziey ex motu La-
 stuy moich wsey Diecezji, co in Vnli Capitulo
 Kardemu dobrze wiadomych, iestozie ancederent
 nim Totalem Suffraganem, y Dziekanem Kra-
 kowskim, ktore benefactores munificentissime
 zaudziogay mi chcieli. V. p. X. mui Tychinski
 immediatus Ancepsor W. X. mui Tychinski wty-
 nity bys satisfakcy, gdyby niepotrzebna V. p.
 X. mui Prymasa imprefya, in sola imagi-
 natione ufundowana, zeby to bys przewieko
 honorowi, y Prymasalney Powadze jego, gdyby stam-
 te vita Ipsius miato to innovari, Zapomniawity
 o tym, ze sanci od V. p. X. mui Małachowski
 go bys cumulat us Gracys et Beneficijs, mul-
 tiplius nagrodziba sy mu wspomniona pensya
 chor iz in parasy nie brad. Azaym humillimum
 prope.

postulatum more Odawczy in libram Amensij
simi et dignissimi Jeddry W. A. mu; Tostaj umi
solito demerissimu cultu.

Responsus Kua Jmci do Suffra-
gana Kralowickiego. z Radowa

z 22 Junij 1725

Nie zarywam cudzey reflei, ale wtasny in omni
confidentia, et observantia od pryncy emmendantu, z
czy sordidznie tego, aby k Jnserveniens, bez historyi,
bez abstray i przyiazni robspolney, y bez powiechy
nie przywiaznych, między nami samymi in herba
aboliri mogdo. Jm i wyslyszu pidosia, y prawdzi-
wizę aplikacyę, staratem się przez ten czas
indistimabilem emmendantu amicitiam, et affectum
promereri, symz obliwizym podawieniem odbr-
sam reprezentowanę w liwie Jęgo presensya,
ktorey z wazywizy obstaunda anteriora, uloro sam
pod bytnosci w Kiedlach z Taskei sworey u mnie re-
nunciare racyjse plenarie, przykrawizy suff-
uensem provisionem ex gratijs popsebes, y zeta
presensya nie byda in praxi od Ansceporan
mowit, a nay bardziej Taslawie wspomnianoty szere-
ry more, symz do Opactwa Mogilickiego u Dwr-
ru, ex Justitia emmendantu nalezeczego. Wozym
na swiadectwo Jmdana Kanderza W. Koron, edaj
się, od ktorego zadney komp ellacyi w tym Jnserv-
sie nie miadem, o sproz tytku nie raz pcewotze,
ney w dyskursach przywatnych konsolacyi, kiedym
Lantory cad się staraczna, Taskei, konsideracy, y przy-
raznię emmendantu, ktorych eadem sorte, y daley non
obstante Jndensium Studia, invariabiliter glo-
riari pragnę, piszę się perenni cultu et affectu.

Responsus Ruae Jmci Bi.
 Skupa Krakow. kiego do pba.
 na Fleminga Kobienskiego W.
 a: Lib. 2. Rattowa d. 24 Junij
 1725

*P*lausis Serenissimi Regis, praesertim Arcana
 potius adorare, quam scrutari conatus, Deo testes
 recedam etiam rationum respectu itineris Var-
 saviensis reperere non praesumo. Minime tamen
 evaderem, ut Dominus Finck veniat cum Serenissimo Rege
 Variaviam fervente summa exacerbatone Uni-
 versorum contra barbara, et furiosa, seu rabiosa
 Ipsius Scripta, et dicta, in Contumeliam Gentis Ro-
 mae, mesuendo, ne propter manifestum abusum Cha-
 racteris sui, ipso facto praesidio juris Gentium de-
 tituti, aliquam Confusionem ab Orthodoxis, et ve-
 ris Religionis ac Patriae suae Lelatoribus prius patatur,
 antequam Aula Britannica ex Comitijs futuris
 De et super castigatione illius requiratur ut di-
 scat monitus Justitiam et non temere Divos.
 De caetero immutabili cultu sum.

Od Jmci Xizdra Podkanclerze.
go Koronnego do Jmci Pana
Kancelerza W. Korony i Dr.
zna d. 1 Maj 1725.

Jmci Pan Starosta Tymbarcki powrócił ku mnie
wzorniejszego po południu z pożywanym od Wmmda.
na Dobrodzieciu responsem, w którym i szeregi nie mie.
simy konferencyj. Na zabaw Jarmarkowych, po.
nielwast też i szeregi stanu będzie dosyć, gdyż Jmci Pan
Finch Minister Angielski pojechał z nami do Pol.
ski, spodziewam się że Król Jmci wprzód desernu.
nauz uczyni, kiedy u gdzie do Polki pojechał, spe.
ro es opus żeby do Warszawy, nie do Wschowy, rozu.
miem że sam ma dążyć do się respo. Przy.
zta Staseta, że jest projekt ożenienia Króla
Francuskiego z Córką Stanisława, ale Dwor
w tym indifferensiam pokazując, relinquendo sub.
Negotium. Instawam cum profundissimo cultu.

Responso Jmci Pana Kan.
clerza W. Korony. na tenże
list. z Kępisk d. 13 Maj 1725.

Dziękuję wniezenie Wmmdanu, że mnie uwa.
domi raczył o przybyciu Jmci Pana Starosty Tym.
barskiego: wyglądać kontynuacyj Taskawey Wm.
mdana komunikacyj o dalszej rezolucy. Jmci
mnie S. m. m. z wszelką ochotą do pełnienia rozkazów
Pańskich, y do poproszenia ad honorarium Wmmda.
now do usług S. m. m. in omni loco et
tempore, a oraz y oty niepodzianny a moim zda.
niem mniej iuz hic et nunc potrzebny po Zarządach
w Saxony, explikacyach Jmci Pana Fincha do Polski.

przeradce. Ten Projekt otrzymam od Wmmdana i.e.
 cesarowi charaktere donosił raz jeszcze iuz dawniej
 oglosita gazeta Olanderska de 24 Aprilis. Tymczasem
 Samym projektem donoszący List z Sarypta 89 A.
 pritis Jmmdana Kawińskiego Gubernatora Syna
 swego podał mi przez Dziśięzkiego poście Jmmdan
 Herman Polny Koron, ale nie ten projekt iaku
 inne odmieni. Gdyby zaś miałoby to Connubium
 certum, sprawdziłoby się w nim owe: Ludit in hu-
 manis Divina potentia rebus. Nie chcę być
 niepewnym projektem więcej teraz rozstrzygać,
 zachowując wszelkie moje in casu certitudinis, z.
 Alexy do Spółnej mojej i Wmmdany przy Jmmdan
 Pism. Młodym przytomności. Interca nam być
 być iawozewo cultu.

Od Jmmdana Kancelera
 W. Koron, do Jmmdana Podkan-
 clerzy Koron, z Kupisk 89
 maj 1825

Zemnie listy dawniejsze dosły Wmmdana w
 Lipsku, pożydany przez k poście wiadomości
 Bradem i partylularnym konsultowaniem
 y należącym podzięlowaniem. Za komunika-
 cyę listu Jmmdana Podskarbiego W. Koron, mmda
 na 18 Aprilis pisanego, także wyrazem unio-
 podzięlowanie. Przyznam się Wmmdanu, że się
 wydziewi nie mogę, tanto praedocupationi talu
 dnego y Wrelliego ministra! nie byłby iaku pa-
 mieć Jmmdan razycar może, ale y od dawniejszych sta-
 row pokazuję ostrywsiu konstytucyj in volumine
 legum, że nie przez Senat i Consilia, ale przez
 Syny natnawiani bywali somniparce ad tractandum

cum Caserni Potensij, z Szwecy, moskwy, z
 Brandeburykiem, z Turkami, a nawet z Rosja-
 kami, iako Wmianowan pascibis ex annexis, karta-
 tem ie wypisai, in casu zebys Wmianowan nie miad
 z soba Volumen Legum y Ladowskiego. Nie moze
 allegari ad casum praesentem dana plenipotentiya
 y instrukcyja na Traktat Kartowicki nieobaczaj.
 kowi Jmianu Mataichowskiemu Worewodzie So-
 znarskiemu, to to bylo in virtute Sauri Federis
 in virtute Constitucy Sejmowych, et scriptorum
 ad Archivum. Ani moze allegari ad eandem ca-
 sam praesentem Senatũ Consiliũ po zerwanym
 Sejmie Jmiana Worewody Potockiego, z ktorego
 naznaczeni byli Kommissarze do Traktatu z
 Koroną Szwedzką, nie tylko z dawniey wyrazoney
 racy, ze to nie po oddzielenym, y zabranionym
 Sejmie, po ktorym zadne nie bylo Senatũ Con-
 siliũ, lecz po zerwanym bylo, ale ze to nazna-
 czenie Kommissarzy i Senatũ Consiliũ bylo
 in executionem dawnieyszych dyspozycy Rzeczy-
 to jest przez postanowienie na Sejmie wu-
 steni pod Gorecami Anno 1702. Zarzeczy posym
 na Sejmie Lubelskim Constitucy Anno 1703 y na
 Swietzym Warzawickim Anno 1712. Co samo in
 Concluso tegoz Senatũ Consilij d 23 february 1711.
 no uris d prawimego iest capreptum his formali-
 bus: Insuper ad promovendum votum Su-
 cepum futuri Tractatus per anteriores legationes
 et ablegationes in proxime prateritis Comisyj
 determinatarz samze Jmian Podskarbi ex-
 Koron byt do Berlina postany z Confederacyi Ge-
 neralney Sandomirskiej rim et robur Sejmici in

tribus ordinibus maiorem, non ex Senatus Consilio
 licet se po odłożonym Seymie być nie może, iuz
 to iakom namienit, sufficientissime przed tym de-
 monstraw. Atasym ja nie mogę comprehendere
 rozumem moim, y iakiegostwiech ex usu rerum expe-
 riency, y Chasus Naspi wiadomości, iako ta Jm.
 Senyca Jmłana Podskarbiego W. Krom, ze zety
 prokurac, ze chce nastadowai chwalebny Starogo
 Cicerona pochwałę: Savi Auctor semper fui, ze
 chce avertere mala od Ojczyzny; iako morow, moze
 się zgodzić cum Consilio? kiedy raczej widzę, ex hoc
 Consilio Jmłmłana, gdyby miało effusari: a
 w Consiliu exonerando Consuetudinem de reman-
 napsze, a salvo per omnia respectu Jmłmłana Pod-
 skarbiego: potrzywiste y nieomyślnie zamieszanie
 Episkopu uica conservationem kardynalnych y funda-
 mentalnych Statutów Sui Praw stawiający, y użyc-
 kie pericula et incommoda, manuscensionem dyktu-
 Praw y Swobod Ojczyznych postponens. A samo
 nie tylko o Wolyniu y Rusi, ale y o Przeciwie-
 wojewodztwach Wielkopolskich, y o Prowin-
 skiej należy rozumieć; Atasym propter inglori-
 et vanum pogroch Potencyi Absolutickich mo-
 sakom sposobem według zdania Jmłana Podskar-
 biego traktując rzeczy, zabiegając do nich pericul-
 w nierównie cięższe y niebezpieczniejsze involv-
 Republica bez żadney potrzeby, kiedy iakom iuz
 mienid dawniej, via aperta, legibus prescripta
 przy Spolney omnium ordinum Radzie na przy-
 szley Reasumpcyi Seymu sine ulla discrimine
 na wstępie mogą się znaleźć media 8ta Kr. tui 8.
 On: mo^u gloria, Ojczyźnie naszej honorifica u
 Jmłmłana

Salutaria, y dla Jm Pana Podskarbiego ew. koron.
y Nas Collegow Jego sekura. Sami Jch. Dypiden.
ter in Religionem Praui Nasi ex amore Patrie et
Patrie publice ac proprie in artey tyzcy nie mogz
widzyc dobre ze wzytku in ne dla nich rem ediu
nie tylko incerta, ale periculosa, iednym Nowem
nulla. Quod superest Dyzkuszj Wmmdanu za
wiadomai de falsis papibus, czyfi to ad veritatem
tum, czyfi to ad incrementum amicitie et confi.
dentia inqdy Jch. mi Panu Hermanami mmdanu
a Jm Panem Tilmarizabkiem mmdanem meo
voto exoptata et Nono publico utilis, zostawam
continuo ac vero cultu. Lf.

List Jm Pana Podskarbiego
Cz. Koron. do Jm. Kz. Podkan.
Cierzy Koron. z Praggodzu d. 18 Apr.
lin 1725.

Odebratem dignissimos characteres Wmmdana
cum omni observantia. Proste vniuerse w sy tam
diece, y na co sie zakosi, o dalsze kommunikaay
y rzeki sy su mamy spodziewai w Policie Ryslo.
in Jm. Koron., y czy w Warizawie, czy w Pischowce
zebym y ja wedlug tego mogt regularne more pry.
warne Jm. Koron. Jazke Gazety non cessant de
preparamentis et Consilijs et Principum Difi.
dem, radbym zasy wiedzias, iako sie sam Wmmda,
novit cum Ministri Internorum Principum rosta.
li; Ja peristi in Sensu meo, ze per unicam me.
diationem Cesarza Jm. albo Krota Transilvanie
iako Guarantorem to sie negotium more facultate
nie ozkuzji Seymu per Deputatos ex Senatus Cons.
lio. Wzrost wzytku Traktaty cum Internis Principibus

et Viuis nostris, neqdy się nie terminowady przez
 Szym ale per Comissarios. Apostym Rzeczka to woz
 to akceptowada propter reserendam quietem, et
 evitandum bellum, takowych Traktatow ja się
 pamietam. Inayduj się u Nas iaku misy Dostady
 listy rozne wysłać, osobliwie z Rusi, y z Wołyńsk, Gene-
 roz i Spirytus, idni radzć Wisi wydać na Dopolite Ru-
 szenie, Drużdy Clapicum canunt, na Woynę szafy,
 ten tyfł Chorazur; ten ientze wyspy wysławne chę,
 et volens ferre signa a nobis non rogati, neq requi-
 riti. Wistykoby tobyś Wroble na Nasz przemieć y
 na Chleb Wielkopolski y Pruski, y nie trzeba się do-
 wozai; bo Jchaf sunt remoti ab omnibus periculis, un-
 dze, ze tam nie poydą tak daleko krotles Cyprid, ale
 tu o Nas chodzi w Woiewodztwach Wielkopolskich y
 Prusich, No prada furensium, primay Casta summa
 nietyfk nieprajaiet Nas consumet, ale et Defen-
 sores z Naszymi Woyskiem, y Litewskimi d ruz-
 tu Nas ziedz. Compe ensias ne wspominać, co-
 ta nieozceina Woyna mogta za sobę powzgnąć, a
 to się wistykko moze prudensia wistare, et mala au-
 tere Imminentia. Ow Stary Cien, kiedy się nayba-
 dziey chwalił, powiedziad: Savi Author semper fu-
 a ja znowu iaku Stary, praz Pana Rogo, Dapa-
 cem in diebus nostris. Jezeli zarym ok medyan-
 iuz byt Dwor Cesarzski y Francuski requiritus d
 Wola Jmci radzym wiedziad, y jezeli się akceptowad
 et in quo loco ma byt ten Congregus, et mure pi-
 sty ze w Wroclawiu, czemu nie wiem, iaku wistyk
 kiedy incerto Author to Donoza. Wist oz cham d
 Summa omnem meliorem consuetudinem.

List Jm Pana Woiewody Polta.

skiego Hermana Dół. Krom

do Jm Pana Kanclerza W. Krom

z Targowicy d. 1 maj 1725.

A dacie nie podwuletnemu miłozneciu, y przerwaney
korespondency, odnowia znowu Jm Pan Orlik sup.
płaca wsta do Rzeczy piety d. mnie, ale i wstaje
pod dawniejszą datą, faszorum cara na ten czas
inowies. Listu tego kopia posyłam w mniom
każdy in publicis sprawę moderamine summo
wazycemu. uprzącaż azebys raczył poufałe
wyrazić zdanie swoje, iżeby w mniom rozumiesz
potrzebne byt tej korespondency utrzymywanie
oraz gus consensu verborum u rationem meam
był mi dpirat. Przytym aneito List Jm Pana
Kawieckiego z Saryta do mnie pisany. Jeżeli zaś
te Connubia certa, y jeżeli w mniom masz podobny
z którychkolwiek wiadomości proz, racz mi oznaymci. a
ja piety się in veserato cultu. pp.

Od Jm Pana Orlika d.

Jm Pana Hermana Dół. Krom

z Thebaloniki d. 30 ybr 1724.

Miłoci mnie z Łonę moię, in unum conjunctis Cor.
pus, miłoci mnie ku dyktynie wrodzona od nocy se.
paravit. Prozo tedy mam narzekai na niezrę.
sue moie, bo mi tego karkat szukai selus in Patriam.
Na Kłorey z Dółeky, Turckę nie chciadem ab.
reptowai Ukrainy. Trzymam in absolutam pra.
vire Jey Dofesbionem, dany mi od Dółki Przywilej
inducum Zarłwey mey, który in publicam Rzeczy
usibitatem forebat, goliwości, in recompensam za
tego non habeo Civitatem permanentem, gdziebym

mogę gotowę skłonić, y rentę dni moich spokojnie popo-
 tus Calamitates dokonczy, gdyż ja tu w odległym
 Kraju, dokąd mnie nieciakowe molimina in praeju-
 dicium Rzeczy, ale furor Cara Jmci zapędził a
 utrapiona moja Familia oddalona odemnie gdzie
 indziej incognito, własnie tak super Flumina
 Babylonis sedemus et flemus. Lecz choćbyśmy się
 wszystkich funesta metamorphosi przemienili, y
 rozptyniali we Lzy, nie zdołabym dostatecznie
 opisać niecierpliwości mego, usore imdaley sym bar-
 dziey recrudescit, y gradasiem sobie zemną posępną
 zety finis unius mali, gradus był fusuri. Ope-
 wniał mnie niegdys Jmci w mian Dobrodzi listem
 swoim, że się ma wygodzić cale y privatis meis de-
 siderijs, y publicis votis, byłoby miad brocudonki
 ciorpliwosci. Już tedy potym upewnieniu, o le-
 kunastu las dox forti animo z przeuwany-biedą
 się forsunę, nie mogę jednak aniż superar, ani
 wstak cizakom utrapieniu moim latiora sperare.
 Rozkazywades mi Jmci w mian Dobrodzi w tym
 listu swoim, abym Laporze in obsequio es fide-
 litate ku Panu y Oycyżni utrzymywał, rozkaz
 wypełniłem, y nie wospię aby Jmci w mianu y
 Dobrodzi ci on iaku Saye es Toga Senatorowi
 było to wiadomo, z iak wierną Sublehuę Woysko-
 zaprowolnie Krolowi Jmci S. M. M. y Rzeczy w Ro-
 ku 1721 listem swoim nadgłowił się. Coż potym
 kiedy infectis rebus zostac seraz własnie iak in-
 ter malleum es in udem, zwłaszczaz gdy Car Jmci
 wymógł to był per Traictatum na Porcie, aby mu
 go wydano, co za ordynanszem oney pewnieby star-
 uszy

uoyrnie przestępnego lata, rozleły się o w Krym for-
 titer neli uoył, tak dalece że y Han był w strachu,
 y Hanstwa się prozbył, y Potha pono musiałabę
 woydyści, ozytanci w liście Krym. litem do siebie pi-
 sanym nedomakne exprobrauy, tak stronnosnego
 Ngu mahomeland zgwadcenia. Chyć tedy
 przeto jowomadan Dobrodzi albo to zwazył jed-
 uo, iak proximus ardes Vcaleyon, y iak mnei
 ten fatalny pozar tangis es angis. atazym u.
 wazył jowomadan Dobrodzi si est dolor, si est
 dolor meus, który był by mi rentore tolerabilior, gdy
 by mnei trivio opłahancy moicy Familyi reor.
 datio usq ad opra es medulla neli przerwada.
 Toiedyne wityteli na tyue more przysiężone
 superat nierzeczyca ze Souam vnde es cara si.
 gnora nec sylko widziei, albo przynajmniej eze,
 sto o nich styżer, ale co naygorza, ani ko mizer-
 nym jek stanie, sine viciu es amicu zostaięym
 moy succurre. Supplikowada Kona mna do
 Jm. Pana Felsmarizadka Graffa Fleminga
 prozby przez niego o miłocerny Wrota Jm. Sup-
 plement, prozita in extrema egestate auxilium
 odebrada Consilium, aby się zę prozby udada do
 Wrota Jm. Szwedzkiego. Coz mam czyni tak
 się Bogu podobado, abym to uoyriad do czego mnei
 wrodzona ku ocytęzniei compulsi miłoci. Char-
 tas omnia suffert. Supplikuy tedy pokornie
 aby jowomadan Dobrodzi nie chuiad od tak chwa-
 lebnego dzieła desistere, kotoi razę y Wrota Jm.
 S. M. M. o podzięgnienui upadley mey fortunuy, ope-
 rari, ktoremu, a oraz y utrapieniu meemu uzaby
 iaz był ultimam componere manum. Konsentoył
 był bez Woyaka, y bez Rudawy, rozleły się z Łaski

Jest karmieć m. m. y rozpięty in reumpensam pogar.
Wzney odemnie z proslucha Turcku, Ukrainy, Dud.
ai Patrie sumus na moim wtasnym zaluzysz ku
minau. Supplikuji powtorze, abys jow wemmsan
Dobrodzi activitate sua chwał ucrapieney morey da
milys pro victu et amictu miłosierdy u Wrota Jmci
wyjednai Supplement. Będzie ta bardziey gra
ta Deo Hostia, którą przez Familię moją, z szoru
drobniwey jow wemmsana Dobrodziici rżki in odorem
odbranze svariatis, niż gdybyś in jow wemmsan
Dobrodzi ofiarował tym, którym sufficit Pecuniam.
be. Oddaj się takym dawniej jow wemmsana y
Dobrodziici Lasce, y znam się być Duber no cultu

Respons Jm. Bana Kan.

clerica W.^o Korom, Jo Indanan
Hermana Solm, Korom; z Kupik
d 13 May 1725.

13 Maj 1725.
Czystaśki bóg wczu nie pozwala mi samemu pisać do
Wmmdana, zatywam i adnak fidam manum do
urządzenia unizonego ubłone, y nieustannej dy
aktywacji mojej, sędziest do należącego podległowa
nia Wmmdanu za komunikacyja Taskawę, listu
z Tepaloni, y z Paryża. Co do pierwszego, iacz
przełożył powtórę wyrazidem tenuem Sensem mām
Aponiewasz obicuw, dam powrót do Krui 8. m.
m. ad Regnum, więc na ten czas najlepsza może
być na uszytku rozdawa; Lubi wiem, że consumo
tipima Wmmdana prudensia ma presti secura
es causa Comitua respectem tej korresponden
cyi. Co do drugiego, z tego że osobliwą powzięła
konsolacya, ztem się informowa o zdrowiu dobię
Wmmdana Staroży, Syna Wmmdana. Osym pro
ieluē Connubij piżem i z Saxony. Jm. Podkanclerz

Koronny mniemam, że sam przyręta wiadomości, ka-
 że ja także w gazetach słendierskich wyrażam
 jeżeli miadałby pewna, sprawdziłoby się, że *sedes*
in humanis divina potentia rebus. Odebrałem na-
 zad list Jm. Pana Kanielskiego, piszący się *infrascripto* an
vero cultu pp.

Od Xcia Jm. Podkanclerzego
 Lit.^a Jm. Pana Kanielskiego
 W.^a Koni. z Lipska d. 4 maj

Subo już od kilku dni Jm. Pan Starosta Symbarski
 powrócił z responsem Wm. m. Pana na postanie od
 nas projektu y reflexy: p. petnym wielk. y donk.
 nabył Sentymentów Jego / przedzey id. nakt odprici
 Wm. m. Panu nie mogliśmy, pski nam Jm. W. m. S. n.
 mt. wy nie dat supremat. resolutionem et determin.
 kionem suam. Zupetnie naprzód ten nayiasnizy
 sz Pan jest konwinlowany, o nieporównaney Wm.
 m. Pana Zarliworii ku sobie y Aszypłey, ktorey od
 dawnego już czasu tyfektroi y tak d.ikonale, sta-
 szony y potyflutny, zawzięte wt. nawad experien.
 cy, i y wstypu pewnie cale perswas. id. esmy ze
 jako Wm. m. Pan nigdy innego nie miał moti. vum,
 et principium, tak y teraz iedyne int. endis int.
 litatem et emolumentum Boni publici p. wozp.
 y sobie zycze, aby esli Capasitas p. lue tam gl.
 nod imitationis Studium sekundowai mogła.

Prdmipsa tedy Informatione, że z nalezitych stima-
 cy admiran. zawzięte Wm. m. Pana Sensus przy. ipe
 tu były, z wyrazney Jm. W. m. S. n. m. m. woli
 y rozkazu donosimy Wm. m. Panu, że persistendu
 atey resolutioni, ktorey przed wyiażdem ultimarie
 nastypn z Drezna wyrazidem, senze nayiasnizy

Pan ciele rezoluwował ultimis Junij w Warstanie sta-
 nę, differendo, omnes resolutiones et responsa de re-
 ctas, aby uica concurrem na ten czas ministery
 et Primorum ad Lasus Jey, uno ore et labio zkon-
 certowane bydz mogły agenda et facienda, y iez-
 li iakom iuz pisab y Resumptorya daj ię bydzie
 potrzebna, to zaraz y potrzebna do tego Expedycy-
 umowi y podpisai. Dogodzi ię przez to y tym,
 ktorzy nam tu niezgadza ię z nami proponum
 media et Consilia, y praeludetur via wzteltem
 exprobrayom, y diffidenyom. Tym zas bezpietny
 sey dilacyi. Zaraz mozeiny, ghy y Acas holis ministri
 o respons uie tak pilno ugens, y ze Angielski
 ma ordynans, aby za Dworem d' Sotki iehad. I
 Franuyi inualuit rumor de Connubio Procla z
 Corky, Stanislawu przez sakyle maitrefy Riu
 de Conde, tak w ednak iest przerwano Maxymam
 y Interestom Prolesawa tego, ze chowant to serio
 tractatur, nikt ednak wierzyt moze, aby do Sui
 ku przypis miado. Mi tyfko zas in vim utru-
 ney Lawice obblewy Wmmdana ku Sobie Lasku
 y Protekcy, ale y z tego honore, ktorzy mam bydz
 Kollegi in ministerio Wmmdana, rozumiem ilgo
 interesowai bydzie singularis casus, ktorzy mi ię
 tu hafid, bez zadney ex parte mea okazy. Wray
 gdy innocentiam meam et iustitiam cedend me
 naprzod Pan, y wstypcy rationabiles uznali, iaku
 mi iest predestita Satisfactio Communium in annexa
 Wmmdana, tak pro personali injuria mea, iaku y
 pro lito Character. Okolicznosci zas ad coram z wale-
 rayi, obic rezorwuię, teraz perenni et perfectu eu-
 tu zostaję. pp.

La Lettre de S. Ex. Mgr Le Fels
 maréchal Fleming à S. Ex. Mgr
 Le Grand Chancelier de la Couronne
 à Leipzig les 5 mai 1725.

M^r Le c^{te} Baro^{te} Dembowski m'a remis la Lettre
 que V. Ex. m'a fait l'honneur, de m'écrire du 22 d^{pp}.
 Votre Excellence s'y remet à ce, qu'Elle écrit, à m^{rs}
 le Vice Chanceliers; mais les continuelles occupations
 sans générales, que particulières, sans sérieuses,
 qu'indifférentes, es moins sérieuses, selon le train
 de notre Cour, que Votre Excellence connoît, m'ont
 empêché, d'en prendre information. Cepen-
 dant j'ay voulu me donner l'honneur, de dire à
 Votre Excellence en gros, que, selon, qu'Elle me con-
 noît, je ne refuse point mes sentiments ni mes ser-
 vices, quand il s'agit de l'intérêt du Roy, es de celui
 de la République, soumettant mes idées à ceux
 qu'il appartient, es Votre Excellence sait, que
 je me fais sur tous un plaisir, de deférer à ses
 sentiments. Le Roy est résolu d'aller hien-
 tôt en Pologne, j'au^{rois} souhaité, de rester en ce
 pays, pour régler mes affaires particulières
 depuis, que j'ay pris une femme, mais les af-
 faires du Maître ont la préférence sur mes
 affaires particulières, es personnelles; au moins
 ay je fait en sorte, que je n'auray plus rien à fai-
 re avec l'Armée du Roy. J'ay voulu régler aussi
 les affaires de mes terres, es celles de mon mini-
 stère, mais ce voyage interrompt l'exécution de
 ce dessein. Je crois, que les sentiments
 en question sont différents, qu'ils paroissent, sont

Les memes; Mais une circonstance differemment con-
siderée par l'un, que par l'autre cause souvent
des differences, qui cependant sont faciles à lever.

Toujours il est bon, et il ne sauroit du moins ja-
mais nuire, d'écouter les sentimens des autres
quand meme ils seroient defaveurs; c'est au Di-
recteur, comme l'est Votre Excell.^{te} à en faire choix.

Je ne compris pas, pourquoy Mr le Baronne
Dembowski n'a pas suivi les ordres de Votre Ex-
cellence, auxquels il estoit remis; l'excuse, qu'il n'
avoit pas eu pour cela des ordres de mepris les Vi-
cel Chancelliers ne me paroit pas suffisante, car eux
l'ayant remis une fois aux ordres de Votre Excellence
ils n'ont pu lui donner d'ulterieurs ordres. Au-
reste je rends très humblement graces à Votre Ex-
cellence de vous en, qu'Elle a la bonte de faire pour
moy; J'y reconnois l'amitié dont Elle m'honore
et à laquelle je reponds par un parfait reciproque
ayant d'ailleurs l'honneur d'etre avec vous le zele
imaginable, et avec respect. &c.

P.S. Par ma lettre du 27 Jop j'ay eu l'honneur
d'informer Votre Excellence de ce, qui se passe entre
notre Cour et celle de Prusse, par rapport aux campe-
ments, nous avons toujours insisté sur le nôtre, jusqu'
à ce, qu'ils ont déclaré comme ils viennent de le faire,
qu'ils se deseroient du campement de Magdebourg,
après quoy nous avons déclaré de notre côté, que
nous nous desissions de celui de Vitemberg, et que
nous camperions plus avant dans le pais; nous de-
servant de camper à Torgau, Mieritz, ou Dresden,
ou de ne point camper du tout, comme nous le trou-
verons à propos.

La Re

La Repons de V. Ex. m^{gr} le
Grand Chancelier de la Couronne
a m^{gr} le Feldmaréchal Fleming
a Kupiski le 16 du May 1725

Sur la Lettre obligeante de Votre Excell^{ce} du 5 du mois
présent, que je viens de recevoir, je n'ay rien autre à
dire, si non, qu'après avoir marqué, dans les réponses
envoyées par m^{re} le Staroste Dembowski, sous ce, que
j'ay cru, selon ma portée, et selon mes obligations
convenable à la gloire, et aux intérêts de Sa m^{te}
le Roy notre maître et de la République, je m'ad-
resse à Dieu, et luy demande de toute mon affection
qu'il veuille répandre dans la Personne Vainc^{te} de
Sa Majesté la Sagesse, et la Lumière, pour prendre
dans cette conjoncture, une résolution glorieuse,
salutaire, et à la Satisfaction de Sa Majesté et
de la République. m^{re} le Staroste Dembowski sca-
chant l'insertion de Sa Majesté marquée dans la
Lettre de Votre Excellence à moy, qu'il fût bientôt
de retour, n'a pas osé suivre mes insinuations.
En asurant cependant Votre Excell^{ce} de la continu-
ation des mes vœux sinceres pour toutes les pro-
spérités dans toutes les insertions et dispositions
de Votre Excellence, et en la remerciant pour la
communication par rapport aux Campements des
Troupes de Sa Majesté le Roy notre maître
et de celles du Roy de Prusse, je suis avec tout le
respect. H.

Od Kua Jmu. Godkanderzage
Lett^{re} de Jmbana Kanderka
W^{re} Korum, 2 Drozna 812 May
1725.

Dwa razem listy od Wmmbana wozoraysta, i deha-
tem poorta, i z wielkim zalem, w pierwszym widzia-

Tem Waszym Stabowi, tak potrzebnego wytyczni, y
 nam wszystkim zdrowia Wmiana, ze zas wspo-
 wrotnym zadney iuz o tym nie ma wzmianki se-
 stwa iuz spe Wolamur szczytowej Wmiana kon-
 walescency. O Potwierdzoney, y nieodmien-
 nej iuz rozumem: / Jędrzej Prui S. M. gnd. rezolucy-
 powrocie do Pałki ultimaj Jurij Desuli z Lipska
 Wmiana, y lubo z wielkub reflexy Wmiana
 Do nikogo Inwitasorye nie wypdy, sy jedynak iest
 nadziei, ze Primores et Ministri na ten czas ad
 Labus Jego Siubae non intermitten, aby in casum
 Determinandae iuz wcale Resumptionis Seymu,
 tak interna, tak y externa preparari, Dirigi,
 et concertari mogdy, choi tytko ile illa Jura
 et prescriptum Regimen Rzeczy pozwolci moze
 exemplo y ostatniego Seymu, przed y po ktorym
 Wmianstwo Dignissima Wytyczny Capita przy
 konferencyach swych iustakacii media utacnie-
 nia y umollifikowania, trudniacych Consilia pu-
 blica materij. Teraz nieyda zas Resumpcy-
 wielke w sobie miedzi bydzie okoliznosci, gdy
 nie wszystkie podobno circumstances Status nostri
 zupełnei rozumiecy, summo tytko zastoy casy
 iz zelo Religione, optanda magis quam prohibita
 iedyne utrzymywai zechy, remedia; Brudzy zas
 turbatensum a Sobie proficuum iedyne tytko sta-
 tem, Day Boze aby tak popularnego tazy nie
 chcieli prdsent. Meo zas vbi Judicio z tego grozny
 nam do tych czas Curzy, wielki mogdy Rzeczy wy-
 nikny awansax, gdybymy tytko unius animo et
 silo potrzebne mensury y dyspozycje wzym przedy
 wazy chcieli. Fastida y teraz wielce nam favorabile
 Coniunctura

Konjunktura, przez zkonstytuowany raz w Wiedniu
 Traktat Cesarza z Hiszpanią, insynj Gallicis et An-
 gliai, który uniesie seraz macy ires sym irozity
 in Imperio Catholico hodie, y przez to wzyt-
 kie jeh zte annihabit insenta. Oszernicy.
 itz. Zar nicudolnych wlym wzytkim reflyncji mu-
 ich enublaury, rezewuwy Sobie do honoru widze-
 nia sę z Wmmdanem, kroc Absipimo Jeddici, es
 Censurę Jęu zawsze poddawai glorię, seraz addi-
 cipimo es immutabili ad rumulum cultu pizy sę.

Respons semusz Xuijmu
 Godkanderzemu l. 17. z Kupich

Przez moze ordynaryjna poutę Debratem list
 Waszej Xey mi. d. 12 currenci, segoz dnia do-
 zto mnie dawniejszy pisanie W. A. mi. d. 4 lipca
 z Lipska ordynowane. Dzielne unizenie W. A. mi.
 za wizekcie Taski Jęu bu mnie obliwizę ta-
 pętyl, y zes mnie uwiadomci wazyt w rezolucji.
 Jęu mi. d. 10. m. m. Jakom zar ancedenser
 oswiadczyt sę z wizekcie, ochotę moją ad currendam
 nam mandatorum W. A. mi. d. 10. m. m. d. 10. m. m.
 seraz zdrawy iwi z Taski Borkicy ponawiam
 test oswiadczenie in deo dno przysomney wene-
 racy Waszej Xey mi. Super inuident, o kterym
 mi W. A. mi. d. 10. m. m. wazyt, miadem relacy
 d. 10. m. m. wazyt, W. A. mi. d. 10. m. m.
 rozozre ubolewadem: Ze zar z honorem y nabęty.
 sę zaszakę, zakhonczyt sę, wyrazem patriu.
 larem tęz consolationem, zostacy zawsze uen
 cultu sę.

Od Xui Jmci Podkanclerzego
 Lit. do Jm Pana Kanclerza W. Krol.

I Brezna d. 23 maj 1725

Wiadomość o szczytowej Elkuy w Radomiu Jmci
 na Włody mazowieckie widce Jmci S. m. m. y
 nas wistych tu wkonsewada singularis pewna
 godnemu Senatorowi temu debet gratitudi pro
 tam gloriose praeiis Panu y dytymie hoc obsequio
 o waleczne ministerium Łaski nadwornej Lub
 przy licznym koncurrerach y na Faktych an
 nie schodzi, zadney jednak Wrol Jmci rezolucy wazy
 determinowad, do porozu do Łaski, y podobno an
 do Reasumpcyi z wielu stuzonych y walecznych Kon.
 Aderacyi; magna ex parte Wm Pana wiadomych.
 I Akastolickimi ministrami wistych do Łaski
 ki dilatum, czym sy y sami konsentui, sym
 berdzicy ze y ten Wiedenski Traktat widce szu
 dwym Jmci przeciwny iest Jnsencyom. Rero
 luga Connubij Włody Francuskiego d. 16 cur.
 publicari miada, impatiens obym wiadomosci
 oczekiwamy. Pascezyne Łaski y Protekcyi Wm
 Pana sie oddaie immutabili zelo et cultu zostaj.

Responsum est. Xui.

I Kupisk d. 3 Junij 1725

Cieszem sie y wozę ex votis successu Włody
 Jnsencyi Włody S. m. m. m. a orat applicacyi
 W. Xui mi Xizgu Jmci Biskupa Krakowskiego
 Jm Pana Włody Lubelskiego, y Jm Pana Podskarbnego
 nad Koron m. m. Panow, y moicy sex Cooperacyi in
 Elezione na marstadsztwo Trybunatu Radomskiego
 go Jm Pana Włody mazowieckie m. m. Pana, ko
 ry nie pisze tu poztę, ze lub da statui do
 wa musiat sie troche oddali do Domu, przeu
 nistego

możę się sam obawiać nie trzeba, y że już convale-
scens miał się sam przeko powrócić. Dacie scilicet
miem Jmci Biskup Płocki mmdan w Korrespon-
dencyi swięty ziemny Jm Pana Stołnika Krako-
wskiego virgam Directionis in absentia Jm Pana
Wody trzymającemu, że dękanostwie sobie po-
kempował. Sit nomen Domini benedictum za
te pomysłu, na samym miejscu sytuacja.

Ze Deklaracyi Wakarow, których waz przybywa
Jmci m. S. m. m. w in suspensio zatrzymać desci-
minował do dalszego czasu; jako W. K. mi za to
wiadomości wzięcie przysięgi, tak zgoły y spode-
zwam się huius dilaciones, es deliberationis pomoy-
nych skutkow. In reliquis wyglądamy dalsze
Zaskawcy W. K. mi komunikacyi o rozstrzygni-
Jmci m. S. m. m., y o tej uchwale bardzo z Fran-
cyi wiadomości; Zostawiam zawsze omni cultu es
affectu fr.

Od Jm Pana Kandlera W.
Korony do Kcia Jmci Woiwody
Krakowskiego z Kiepskiej 27 maj 1725

Nigdy nie wyrażone fata i. p. Jm Pana Woiwody
Wottryolskiego desideratissimi Apertoris Bonifacii
skutku, niewymowny tal causarum we mnei oblegi-
wanym ad gratitudinem meritis in Patriam De-
functi. Za losów nich ma na Ziemi memoriam
a wniebie gloriā dicensam. Kiepski Jm Pana
Baronie Szemysli biemu mmdan clarissimi
generis, personalne wielkie przyniosły y skuteczna
W. K. mi przy tal jasnej koniunkturze promocyi
tako aperientiam do wszelkich w ożyżeniu Naszej
Honori. To pewna, że ja szczerze sturze pragnę
Kcia Jmci, jako y Jm Pana Konuizemem w. K. do
mmdan byle chwał unam sanam fidem z nam

amplius. Orazym gdy w wszelkiej rzecznej poufado-
su upewniam w. K. H. in desiderio punctualnego wy-
konywania wszelkich rozkazow Jego w spsobnych cho-
tych, iostawam na zawsze vero culta. p.

O Jmci Kiedza Podkanclerzego
Krony dr Jm Pana Kancelera w.
Krony, z Lipska d. 4 maj 1725

Milistymy d. 2 presentis konferencya u Krola
Jmci, na ktorej conclusum, ze bytnosci Krola Jmci
potrzebna w Warszawie, y tak Krol Jmci Deserme-
nowat wyjazd Swoy do Warszawy d. 25 Junij y ulu-
mis quod ma sam stang. Dla czego mam zleconie
aby m pisał do Wmmdana Dobrodziwa, aby se
na ten czas chud znowdowac w Warszawie, y in-
stych Jmci, ktory videbuntur Wmmdanu Dobrod-
zowi zaprawe, y ja sez niektorym Jmci u sty
bytnosci Panskiej oznaymie. Ja na kilka dni przed
J. Janem chę poprzydzic wyjazd Panski, chę re-
chac na Wschowę, unikacj expensa poisty, w re-
dziedziemy do Drezna, Jeymiedani Matashowski
Wudzi na Poznanski pisał do mnie, ze Jm Pan Sta-
rosta Oporzynski wzywa Cepa Starostwa Jm Pa-
nu Matashowskiemu Młodzemu Synowi Jeymu,
obliguje mnie aby przywilej na Woyt Opor-
czynski nie wychodził. konczy infirmit culta. p.

O Jmci Kiedza Pod
kanclerzego Krony dr Jm Pana
Kancelera w. Krony, z Drezna
d. 16 maj 1725

Nihil occurrit do oznaymienia Wmmdanu Dobrod-
Krol Jmci dr tych czas w Bilnitz baw, w soboty tu redud
operatur. Wesle Jm Pana Tricza odtoznie ad 2° Junij
interim na nel magna fiunt preparamenta w Bi-
nitz. Jm Pan Starosta Biuchi tu presentis sentat
solu.

Illustrationem o Wndzaw Poznanski, allegando
 ze wizerzy którzy apyrtowali Krolowi zawni Jmci wzaj-
 liw, on tylos in expectatione rest de tych czas, Jmci
 Panowie Worewodziowie Kalisy takze tu przybyli
 in apissensiam Krolowi Jmci Inowiny, de fatis Jmci
 na Staroty Stochiey, wiele sie odezwato o to sta-
 rostwo konkurrencow, Jmci Pan Towarz Korony y Lite-
 wski; Chogzy Stochi y Warstauki; Stypzadem ze
 y az Jmci Karselan Wilemski concurrat, Jmci Biskup
 Biskup Kamienicki takze kogos reuenduel,
 y taraz napisany przywilej przyslad na oze
 Jmci Pana Felmarzadka, domowa ta prosta pr-
 sad, ale cetym nie wspomina, sollicitari aby Re-
 spons Wmci Pana Dobrodziua byt oddany mi-
 nistrowi Angielskiemu, dzy Podkanderzy mi se.
 posuio, ze tyoty aby to zostawic do Stochi, a Jmci
 Felmarzadek zadney mi rozore nie dad rezolucyi.
 Oddajmy Zwyszy Lasc y Prochuy.

Respons Jmci Pana Kamie.
 na W. Korony, Jmci Pana Pod-
 kanderzemu Korony, z kypisk
 d. 27 maj 1725

Nim mi dorzedz List Wmci Pana d. 4 currem z li-
 pska pisany, który teraz dopiero przez nieregular-
 ny pocztę Litewską, z drugim przez moją oryginal-
 ną, odebrałem, oświadczam się z prawdziwą ochotą
 ad currendam viam mandatorum Jmci Kr mi S. M.
 m. es ad desideratissimum Consortium z Wmci Panem
 nie wątpię, że y Jmci Jmci Mandanowie którzy mi
 podobne onus incumbit zechcą da Bog di Boku Pan-
 skiego prosperare. Referuję więc ad Scripta an-
 te densus, oraz dżigłusz za Laskawą kommu-
 nikacyę suendorum in expectatione dalszej kony-
 nuacy, zostawam.

P. S. Przysłany przez Umysłnego od Jm. Pana Krako-
wskiego Wm. Pana List do Jm. Kr. mi. S. m. m. Jm. Pan
cyalny. Wznowiwszy Wotynski za Kł. Jm. Jm.
Chorążym Litewskim, a o Chorążym za Kł. Jm. Jm.
Starostą Przemyślskim Wm. Panu przysłać na rze Wm.
Pana, pisząc Jm. Panu Krakowskiemu y domni. Jam od
pisad, że stozerze stuzyc pragnę, iak Kł. Jm. Jm.
rzekemu pomienionemu, iak y Kł. Jm. Jm. Starostę
Przemyślskiemu. Ale że się przed Jm. celar
w poufady rzecznosci nie mogłem, że od niema-
tego czasu, iak tylko periculose zaczął chorować
i. p. Jm. Pan Wznowi Wotynski, uczynił rekurs do
Jm. Kr. mi. S. m. m. oten Wł. Kł. Jm. Pan Wł. P.
Haski Herman Soty Koron, odezwańczy się y do
mnie, iż hunc gradum sibi tycy. Dozyp nie w.
przy domość Wm. Pana Jm. Pan Starosta Tymbar-
ski. / Tym występnym pro Conclusionem wyrażdem
do Jm. Pana Krakowskiego, że przysłać teraz nie
stę poltę do Dworu List Jm. przysłany na ma-
rzej, wstępnym podaci woli Boskiej, a z niej po-
chodzący Wł. Panskiy p. Spodziewai się być
super premissis responsu od Wm. Pana.

Do Jm. Pana Kancelarza W.
Koron. od Jm. Pana Wł. P. S.
skiego Hermana Soty Koron. w Tar-
gowie 26 maj 1725

Z Listu Wm. Pana 25 maj pisanego domyslam
się, że poufale, a malutkie reflexy mać do Guarra-
cyi na uspokoienie ruchomych Ataków Zmierzając
nie daby się, alad es profundus mens Wm. Pana,
sabo tylko były ad nescias moras es arcenda mala
proponuare. Ani iotem tego zdania, a zety Wł.
na Raster nullius flagitij comperta, udawai się upr.
miał

miata ad examen Guarantiae, ac rarij prelo-
 rija, sibiq. somnia fingens. kiedy zai Commenda
 przysze y chwalebniejszye ad propulsando fata ob-
 myslant media, Zarazyja dra mirusa z daname.
 go skladam ad thesauros Sapientie Commendana,
 y nabycy Longo ministerij usu experientyjszys.
 Tiednak fiducialiter dabo mi se namienic, ze
 chocby sy najmniejszye naruszenia Traktatu Oli-
 wskiego nie pokazalo vestigium, moge znowe
 Potenye Akatholickie tym nas atakowac, ze
 domowym Dispendium naszym, illa po uszu non
 servat fides, kiedy Krolowie nasi in sacris con-
 ventis przysygg zmaeniac y stwierdzai zwykli;
 Co samo moze byc pozorem prelogitati iuz da-
 wniej belli, Cardacy pro Regione, nizli Religione
 indicendi. Co wysztku excofimus poddaway
 Commendana Judici, istem cum inveteratu cultu.

La Lettre de S. Ex. mgr le
 Feldmarschal Fleming a S. Ex.
 mgr le Grand Chancelier de la
 Couronne. a Dresde le 16 maij

Votre Excellence se souviendra, que luy ayant ¹⁷²⁵ envo-
 ye il y a quelque temps, un Extraict de la Lettre du S.
 Comara, au Sujet des Pape-ports, dont les Polonois
 qui passent en Turquie, ont besoin, et luy ayant
 demande son Sentiment la-dessus. Votre Excellen-
 ce me repondit, qu'il estoit plus a propos, que le dit
 Comara s'adressas au nouvel Ambassadeur de
 France a la Porte, pour procurer ces Papeports
 de surces, l'Antecepeur du quel les avoit sou-
 jous accordez, que de les demander au Resident de
 l'Empereur.

Mais comme je viens de recevoir une Lettre du
 Sr Lomaca, par laquelle il me marque, que l'Amba-
 assadeur de France, Anselmeur du present Am-
 assadeur Mr d'Andreux, avoit accorde ces Pape-
 ports sur une Lettre, que S. A. le Grand General
 de la Couronne Luy avoit ecrite, je prie V. Excellence
 de me dire, si je dois la depuiscrire a S. A. le Gr.
 General, ou si Votre Excellence veut écrire une Lettre
 a l'Ambassadeur de France, ou bien au Sieur Lo-
 maca de s'adresser a ces Ambassadeurs. J'attens
 les ordres de Votre Excellence La depuis pour infor-
 mer Mr Lomaca, a quoy il doit s'attendre. J'ay
 l'honneur d'être très parfaitement.

La Respon de V. Ex. Mgr le
 Grand Chancelier de la Couronne
 a V. Ex. Mgr le Felsmaréchal
 Fleming. a Kupiski 27 du May 1725

Votre Excellence verra dans la copie jointe, ce
 que j'ay cru necessaire de faire pour notre avan-
 cemens, dans l'affaire des Papeports dont les
 Polonois, qui passent en Turquie ont besoin selon
 que le Sr Lomaca l'avoit mande, y il y a quel-
 que temps, et dont il a écrit de nouveaux a Votre
 Excellence. Je ne manqueray pas de communiquer
 a Votre Excellence la response de Mgr le Palatin
 de masonie, etant cependant avec tout le respect.

Od Jm Pana Kancelarsa
 w. Korony, de Jm Pana Wodzy
 Mazowieckich. a Kupiski d. 27
 May 1725.

Dawny iuz miadem ode Dworu repyzy cy, domo
 sty, de Jm Pan Lomaca Inaiamy dobre wzmianke
 z V. Am

z Barnbutu pisał Informacyę, y rezolucyę, aby
 kiedy Jm Pan Bonac Pate Francuski miał zamtę
 wyjechać, który Sudziom Polskiem na wolny przy-
 jazd y odjazd wstamych Krajach dawał Paszporty
 iżeli ekspozycie Sudzie Polskiem przewiedziący i.
 dawać się mieli. podobne Paszporty do Reszencji
 Cesarzkiego. Na to odpisatem był, aby w tej oboj-
 stronie nic nie innoceur, ale się practicalam tak
 mać methodem, żeby odmiana iaku mogła spra-
 wie między ministrami tych Potencyj złożyć, y
 następnieby się mogły iaku trudności przewiedza-
 cym tym użycze. Teraz znowu pisał, mi ode
 Dnia, że pomieniony P. Bonac reuener ode-
 zwał się, donosząc, że przesyła Pate Francuski da-
 wać te Paszporty do Jm Pania Krakowickiego.
 wskazywał Helmana W. Koron. Ażatem był em i.
 quisitum o edamie w tej mierze, czyż pisać o to do
 Jm Pania Krakowickiego, czyż Jm Pan się miał ode-
 zwać cum hac requisitione do nowego Pata Fran-
 cuskiego, czyż też żebyśmy napisali do Regent P.
 Bonaki, aby on imiel o te Paszporty u Regent mi-
 nistra. Odpisatem na to, że domnieman, iaku
 z wielu pomnie Chwałebnego Państwa wiadomości
 samecznych okoliczności naszego exploratum
 systemem wprzód mieć sensum, iże że pojąć nie mogli-
 dla ratunku racji mielibyśmy się wto wdawać, kiedy
 y dawniejszymi y ostatnim Kartowickim, traktata-
 mi jest bospiewstwo naszym Sudziom sam iadę-
 cym, y zamtę powracającym apclurorane, y i.
 iże zalem in particulari Jm Pan Krakowski podcza-
 przeszłych Rewolucy pisał, że nie powinno być taki in-
 uum, es sequelam, żebyśmy nie podali naszego mardu
 in aliquam subjectionem es dependentiam non necessariam

et inconvenientem ad Cudzo ministra. Co iako Wm
mbana doskonale wszystko constare musi; tak rzec,
ney in premissis ad Wmmbana ożdeiwam informacyi
unizem upraszaję, aby wszelkie w tej okolicy rozcią-
żony były rationes necessitatis, utilitatis, et convenien-
tial publicae, racyj mi i wyrazić ad deferendum Du-
rou.

Od Jmmbana Krakowskiego He-
mana W. Kory, do Jmmbana Wan-
clerza W. Kory, z Dzikowa 8 VI
maj 1725

List Wmmbana de 8 5 premissis z Kypisk pęben
widlich konsideracyi pro utilitate publica odeba-
tem ea animi propensio, qua veneror zausze ma-
gnos senus Wmmbana. Jerli Akaschiduch Po-
seney uspokoję, sy modus sine strepitu armorum
iako przy Tarcie Bozcy spodziewamy się, przyzna-
kody może bylowbiemu Jk Kory me S. M. W. Stara-
nui, ze curando rem restituit iako San uspo-
waney ex arte et Marte przozornosci potrafi S. M.
stanskie pretenzy do niewinney Rzeczy wrozo-
ne sprawiedliwymy przeloznaci Informacyami, nie
Zostawiajch Wskazani Wyumu Disceptatione, chyba
iezby zadny miara, inaczey bydz nie moze, w iuz
w tym razie trzymam się moinego zdania Wmmba-
na, aby na Wyumie da Bog nie przypuszczaję
zadnych Rad ani konferencyi Sanktu mi i nie mo-
gacych. Wiednoie przy spotnych Obiadach wry-
kich Stanow Rzeczy wryz przed się media Kon-
fidenya tez inter Status et Conives stabilowa-
na pewnie bydz iezli quibus quicq conservabitur
circa munia Sua Legibus firmata. Nie rozumiał
bym y ja, zeby Carowa miada intrygowac się, S. M.
sejma

[illegible]

Od Jmci Pana Hermana
Wł. Koron do Jmci Pana Wł.
Cierza Wł. Koron. z Dziśowa
Z 19 maj 1725

[illegible]

Od Jmci Króla Podkancere.
go Korony do Jmiana Kancelarza
W Korony z Dworu dnia 12 maj
1725.

Listu Wmiana y Dobrodzieia de 29 Aprilis
pisanego informo o statym zdrowiu Wmiana do
Dobrodzieia, czemu serdecznie indoles, et exoro Supera,
aby iak nayprędzey pristinde Sanitati se glorię, kora
lorum causam agat. Widziałem się z Jmianem Graf.
fem Wratislaw, który do tych czas nie odebrał Re.
sponsu y rezolucyi od Dworu Wiedeńskiego ad propo.
sitiones nostras, ale już się wprędce spodziewa, o lito.
remiat iterum instare, ale że się spodziewa iakai
za Dworem do Polski, to iezli nie przędzey, to y sam
może to perfici opus. Za komunikacyę listu do
Kuca Jmci Podkancerego pisanego iak nayuniżenicy
dziękuję, w którym inveniutes etiam rationes
dla których nie godzi się do niektórych syfko Jmci
rozpisywać listy, staręgo do niego pisanego nie być.
Krol Jmci powracający z Lipska syfko tu dzień zabawił
odjechał do Silezji, gdzie magnu sumptu czyni, przed.
paratoria na Wessle Jmiana Fricza z Jmianem
Korbowym, ten Aleks poczyniły i do przedsięwzięcia za.
bawii niedziel trzy. Przytane mi listy od Jmiana
Biarza Delorowego do Jmiana Starosty Nowogrodz.
kiego, y do Jmiana Generała Wielkopolskiego sta.
rai się być, aby podpisane były, y dośleć do Jmiana
Biarzowi. Jmian Felmarzadek speratur
dies redux z Dobr Swach dokąd diverst z Lipska,
instabo aby responsa od Wmiana Dobrodzieiu
dignissime uformowane ministrowi Angrel. hic.
mu oddane były, y listy salte do monarchow we
dług przysłanych przez Jmiana Starostę Tymbariskie.
go projektow, aby expediantur. Jmcię Biskup Ched.

minuta pizte do mnie, że sam do Kosioba Turonliujs
przyszedł od Regencyi Krolewieckiej inconvenientia
punkt, ale suskazy Minister Dworu Berlinickiego wy
mawia się, że sylko Interes Thoronski et negotia
Imperij do niego nalezy, inze Interes do Jm. Pana
Schwerina, veneror planas, Wmmbana Dobrodziecia
oddaj się, Tard y protcheyi. 22.

Respons Jm. Kiz. 22. 8. Podkande.
rzemu Kromy. z kupy 23. Maj.
1725.

Lasli Bolicy remisio bol glowy, listory mnie po
czył byś infestowai. Wmmbana unizenie Dziżlun
pro votis, listoremi prolegui racyj 22. 8. 1725. 22. 8. 1725.
pristitum statum Edowai oniego ad usus et commoda
Wmmbana. Kiedy Jm. Pan Graff W. rasilau nie ma
dosad rezolucyi od Swege Dworu non vrges Expedyora
nia Commissyji Pogranicznych, o listor przed tym insta
bas, ta dilauya non nostra culpa, nie przyniosła sy naka
ullum prejudicium; byś sylko rezolucye od samsego
Dworu ad nostras Propositiones byś ad vota Rozply
et ad satisfacionem oneyxi, iakom to antecedens
do Wmmbana wypraid. Tyleż zamy, aby seria in
expediendis negotijs publicis, et iuvunda przy Alui
Werdnym odprawdy się votivo Subceptu z volonsent
waniem W. K. m. 8. m. m. 22. 8. 1725. y wistyluck Wmmban
oraz referuie się na to, compisad antecedens, in ad
vissima expensacione potydany od Wmmbanow via
domosii, 22. 8. 1725. byś Tard y ven cultu. 22.

L. 22. 8. 1725.

List Jm Pana Woiewody kijow.
skiego do Jm Pana Kanclerza
W. Korony. I Jozefowa d. 26 maj
1725

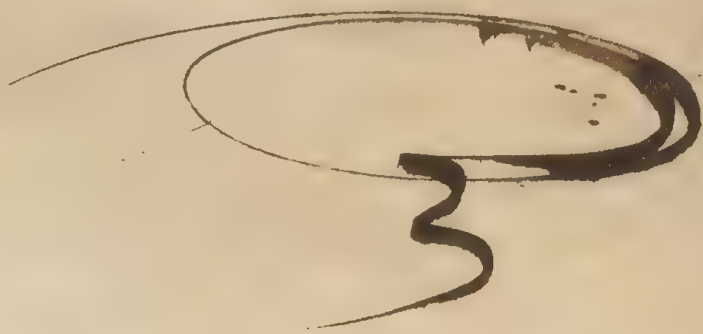
Jest to obowiazek magne et primi ministerij Jm
Pana ostrzegai bonum Erum Cyrytych Ordinem
et usum, utrzymowai uxoriam pralutykowanych
Luytazion y obywatow pralim. a co ex Alita le.
gum wypadu, mocy, y Sawag, Wzadu Wzycy reuoa.
re, co cum insolita novitate contra priscum mo.
rem wynika, non admittens, et obviare. Jm Pan
Podskarbi W. W. K. Listu przed pub. rokiem pisal
do mnie prouty o pozwolenie grunow w War.
stawie Baronskich Ludziom od Gwardyi Ma.
pobudowania sy na nich wzycy, ze Cyryt Luytazion
ny ex Fundo ptam y oddawai bity. Ja odpiadam
ze na rzecz nowy, y niepralutykowany, dotydz azichy
Lodnierze na grunach Baronskich ciadali, y
posym ex usu Popescionis a Jurisdictione Capita.
neali odrywali sy, y Sukcesorom moim Listos
Jurgis niepotrzebne wzniekali nie zawize pro.
na, owizem cyryty refraga ad reddenda in Similibus
debita militum mense, pozwolii nie mogz sine
Consensu Regis et approbatione Cady Kzypbey
bo bity aduitalis Popescor, alienare fundu Baronska
es ex Justitia, es ex consuetudine nie powinienem.
Tandem Jm Pan Podskarbi nie przykryz mi sy
wizcy o to, ex alio forse Rem es insensum su.
um perfecit bo zgodziwszy sy o grun z miastem
zaraz pod Warszaw, kazal stawiai katorny
a wprzod iozcze Karawny Browary, y rozne uszupit
trunki szynkowai. Ja zas ozuczy sy bo Wzadu me.
go Baronskiego nalez, y oblieraiz ustanowane

od Ziemi Warzawskiej quadrimonias super hanc
 insolitam militarem Economiam, hanc triplex erunt
 praedictum: Ziemi naprzód warszawskiej w opada-
 niem przez te nowe z Synkami Colonij, publicanum
 czopowego y szelzkiego Podatku: Potym mixta, obli-
 wie Browarnikowa Prawa obliwie litlek Condytyonami
 y Decretami Kancelarskiemi approbavane majzych
 w Zarobkach hac praedictione wymiarych y na-
 ostatkach mnie Karofy, szeregulny, prawnie Jntaske
 z Synkow y miarek majzego w proveniencij
 cym: Pisadem do tegoz Jntaske Podskarbiego cum
 amicabili expostulatione, azeby przez te nowe Funda-
 cie contra Legem et veterem usum disponowane
 nie czynil tam gravior praedictum. Opiisnie Jnt-
 crudo termino, iakoby go miad arguere de quibus
 aliquo, wley Brekeji, hanc pro honesta conserva-
 tione et Locatione Lotnierzow iest wymyslona, y za-
 Ordynansom H. K. M. S. M. M. disponowana. Wni-
 rzam ze Nagrasniusz Pan, iako Pater Legionum
 kochajac strenuam militiam moze pozwoli po-
 stawie Kazern, gdy proponowane in ordine ad con-
 servationem Disciplinam militariam, ale gdy by dozo-
 no, ze Kazerny y Browary, a se przeciwnie Pra-
 wu y Dawnemu Zwyczajowi in triplex praedictum
 um stawia si maj, pewnieby non conservaret
 super Convulsionem Legum. Ipse primus Legio
 Pater, et Servator rigidus tych Praw y Zwyczajow
 hanc w Oczyszczenie naszey Zastady y hanc uem ple-
 na Republica stanowi. Na tego tedy czyni hac
 genuinam relationem Wmmbanu: azeby on no
 primo w Urzędzie swoim Custodia Legum vaczy
 hinc zabierze novitatibus, o co wiem ze za zbliznion-
 si ad Regnum Nagrasniuszego Pana per publicum
 od Sirebony

do Przewiesney Ziemi Warzawskiej w Krzywdzie
 Swojej Legatimem Taydce Expofublika. Na koniec
 Swojej Dobroczynney Laski y Skotek. Wmiana
 Siostry Syna mego, utinam w terazni uszytych obrotach.
 iżnosu fortunatos. Wskazie Laski Kradworna
 Korona poft Decyfam S. p. Jm Pana Dobskiego do
 której aspirat ex tendit Jm Pan Czernicki Koronny
 dawniejszymi wrym: p. uti gloriatur. Delataryja.
 mi usparty. Jaki by tedy miał ascendere ad hunc
 ministerij gradum, upraszam wizeru Wmiana
 azby za powazną Promocyę y Insuperacyę jego
 mogł Syn mój w dawniejszych konkurrencjach
 wraz z innymi, wizeru Laski. Szwarcu gratiam Prin.
 cypli, w postępieniu na Głazę Czernickiowa Ko.
 ronny. Mam także pewne wiadomości o niek.
 spieczney Stabozie Jm Pana Wawody Czernicki.
 wskiego, Kieremu Laski Cognatu ex vero corde tyty
 reparacionem Abrium, idnabze in quantum by
 miał z wyrokow Bożich Legem subire mortalita.
 tui a Jm Pan Brzechowski Szaznik Koron, do tego
 ex anteriori voto brazię do Krzesla, Supplicacy
 Wmiana o pamieci na u polidziomego Syna
 mego in primitiva spe ex ambitu. Co idnab
 uprosi ad distribuciam justitiam Jm Pan mui.
 S. m. m. devenes, azby Syn mój nie minędo
 ino f. Lagrandissime. Szwarcu Wmiana.
 na pomoc y Cooperacyę, pizty się z wyznaniem
 niekonekcyj obligacyi S.

Responsus Jm Pana Wicewodzie
 Rygoskiemu. z Kupisk d. 3 Junij
 1725

Od siedmiu miesięcy wychawiony z Warszawy nie
 miałem suensiam otym co w liwie Wmmdana se
 raznieyszy poizto z nalezytym respectem odebrany
 czytam. Poniewaz tak upewniasz nas z Warszawy
 opowrocie Jm Pana P. m. m. tamze z Warszawy
 ulasnymi diebus currentis sedy na ten czas in sa
 satisfactionem poutadey requyzyty Jmmdana
 pro mentes meos agere nie omieszkaam z Jm Panem
 Podskarbin W. W. X. listu in mdanem, nie wyppizy
 bynajmniej, ze ten godny minister nie zechce
 nie takowego w dyspozycyach Churich admistrare
 co by in prejudicium Grauw y Exortationi Regaly
 vergere moglo, a erat in alterationem pryncipali
 y affectu Wmmdana. ad quem effectum rone
 rze jungeret operam Wmmdana conabor. tud rone
 aby in obsequy in synuowany votum nostrum
 in favorem Jm Pana Starosty Halickiego mda.
 na samym skutkiem compleri moglo. Adepe
 ochotny applicacya non intermettam. Insuper
 Inam sig byde na zawise vero cultu.

La lettre de S. Ex. Mgr. le
Feldmaréchal Fleming à S. Ex.
Mgr. le Gr. Chancelier de la
Couronne. a Dresden le 20 May
1725

Par ma Lettre du 5 d. c. Votre Excellence aura
veu en gros ce qui se passe entre la Cour de Prusse
et la nôtre au sujet de l'affaire des Campements
présentement je me donne l'honneur de lui com-
muniquez la traduction des Déclarations, que les
deux Cours se sont données réciproquement à ce
sujet, sous la souscription Royale par où l'
affaire est finie pour le présent. J'ay l'hon-
neur d'être avec attachement et respect.

Traduction de la Contre-Décla-
ration de Sa Majesté le Roy de Po-
logne touchant les Campements.

On déclare par ceuy au nom de Sa Majesté le
Roy de Pologne, qu'après qu'Elle et Sa Majesté
le Roy de Prusse se sont mutuellement et sincère-
ment expliqué l'un envers l'autre au sujet
des Campements projetés près de Wittenberg
et de Magdebourg, et s'est donné sous leur foy
Royale des assurances réciproques, qu'on a
toujours eu, et qu'on a encore l'intention
de n'entreprendre, par ces Campements la
moindre chose contre les Vaincus, et sur tout con-
tre L. L. M. M. Les Roys de Pologne et de Prusse, qui
demandent plutôt de vivre dans une bonne intelli-

gence, et parfaite amitié. De plus après que Sa
Maj^{te} Le Roy de Prusse a encore déclaré, que de
crainte, qu'on n'en prit de la jalousie, Elle avoit
résolu de son propre mouvement de ne point faire
de Campement sur les frontières près de Ma-
gdebourg, et après avoir asuré par la Déclara-
tion, donnée par écrit, et datée de Berlin le 8
May, et s'être réservé, de faire camper ses trou-
pes à une pareille distance des frontières de
Saxe, comme Sa Maj^{te} Le Roy de Pologne Le fe-
roit des frontières de Brandebourg, ou de former
un ou plusieurs Campements dans ses Pays
ou de ne les point faire du tout, selon qu'Elle
Le trouvera bon: Sa Maj^{te} a résolu de même, de
son propre mouvement, pour éviter tout em-
barras, de ne point faire de même les Campements
près de Wittenberg, et de Lübben, et de faire
camper au contraire le 1er Juillet son Armée
plus avant dans le Pays, selon la commodité
de l'endroit, dans un ou plusieurs Corps, à Tor-
gau, à Misnie, ou à Dresden selon qu'Elle le ju-
gera à propos, ou s'il Elle Le trouve bon, de ne
la point faire camper du tout cette Année.

En foy de quoy cette Contre Déclaration a été si-
gnée par Sa Maj^{te} Le Roy de Pologne, et après
que le Sceau Royal y a été apposé, elle a été délivrée
à Sa Maj^{te} Le Roy de Prusse. Fait à Dresden le
14 May 1725

Augustus Rex

(S.)

Traduction

Traduction de la Convention
au Sujet des Campements entre
S. S. M. M. Les Roys de Prusse et de
Pologne.

On declare par ceuy au nom de Sa Maj^{te} le Roy
de Prusse, qu'après qu'Elle es Sa Maj^{te} le Roy de
Pologne se sont mutuellement et sincerement expliqués
qu' l'un envers l'autre, au Sujet des Campements
projetés a Magdebourg et a Wittenberg, es s'est don-
né des assurances reciproques sous leur foy Royale
qu'on a toujours eu, et qu'on a encore l'intention
de n'entreprendre, par ces Campements, la moindre
chose contre les Voisins, et sur tout contre S. S. M. M.
Les Roys de Prusse et de Pologne, qui demandent plutôt
de vivre dans une parfaite bonne intelligence, et
amitié. De plus, après que Sa Maj^{te} le Roy de Prusse
a encore déclaré, que de crainte, qu'on n'en pris
de la jalousie, Elle avoit résolu, de son propre
mouvement, de ne point faire de Campement, sur
les frontières pres de Magdebourg. Sa Maj^{te}
le Roy de Pologne, par ce même mouvement,
et pour éviter tout ombrage a résolu, de ne point
former de même Les Campements, qu'on avoit
dessein de faire a Wittenberg, et a Lubben;
mais de faire camper son Armée le 1er Juillet, plus
avancé dans le Pays, selon la commodité de l'endroit,
dans un ou plusieurs Corps, a Torgau, a Misere,
ou a Dresden, selon qu'Elle Le trouvera bon; ou même

peut est de ne les point faire camper de tous cette
année, selon qu'Elle le jugera à propos, laissant de
même à la lib. disposition de Sa Maj^{te} le Roy de
Prusse, qui se l'est réservé aussy expressement, ou
de former un ou plusieurs Campements dans ses
Eays, pourvu qu'ils soient éloignés à une pareille
distance des frontieres de Saxe, ou de ne les point
faire du tout, selon, qu'Elle le trouvera à propos.

On a fait deux Actes de même teneur de cette
Convention et accord amiable et fraternel de L. L.
m. m. Dont l'un a été signé de Sa Maj^{te} le Roy de
Prusse, et l'autre de Sa Maj^{te} le Roy de Pologne,
auxquels on a apposé les Sceaux Royaux, et ils ont
été ensuite échangés l'un contre l'autre. Fait à Ber-
lin le 8 May 1725.

Fr. Guillaume

(L.S.)

Jlgen

La Lettre de S. Ex^{te} Mgr le Gr.
Chancelier de la Couronne à S.
Mgr le Feldmaréchal Fleming.
à Kupiski 3 Du Juin 1725

J'ay reçu, et leu avec bien du plaisir et dell'
obligation à Vob^{te} Excellence Les Déclarations de
Sa Maj^{te} le Roy Noble maître, et de S. M. le Roy de
Prusse, par les quelles l'affaire des Campements
est finie. Il est à souhaiter, que S. M^{te} Prussien.
ne veuille correspondre de même aux bonnes
intensions de S. M. le Roy Noble maître à son égard
dans les affaires de Pologne pour vivre dans une
parfaite bonne intelligence, et amitié. Je suis avec
vous le respect. &c.

List Jmci Kieżda Podkanclerzego
Koronny do Jm Pana Kanclerza
W^o Koronny z Drezna d. 30 maj 1725

Dostędo mnie List Wm Pana Dobrodziica de
d. 20. presentis pisany, na który odpisując nie mam
co deferre, tytuł Epiz. Listu go Kcia Jmci Biskupa
Krakowskiego Dobrodz do mnie pisanego include, re.
monstruad em contenta Jego Jm Pana Feltmar.
stat koron; który mi odpowiedział ze Król Jmci nałm.
ze odmieniał Paney Deklaracyi wyrażdu do Polski, po.
niewarz to iut res publicum, iednakże może się
znaleść razga, iżeli indebitur, żeby y Sępn tak
prześle nie był. a Jm Pana Allegata Angielskiego
vhonensowai: Panem me tam w Warzawie re.
pensa na Jego propozycje. Jm Pan Piarz Polny
Koronny Kandy tu dnia wizerayzego, konkurruje
o Łaskę, chcąc wać aby się piero przy Synu Jego to.
stało. Go Kzi Jmci Prymas Dobrodzi pisał do Króla
Jmci za Jm Panem Podkanclerzym Koronnym o Łaskę
do którego Jm Pan Podkarszy Koronnny zjadł te do Gd.
gowa poyślad Szafetę, ale odpisał mu, ze Starzym.
sinuus bydl przy Dworze nie może, y ze to iest piż.
knicyzaw bydl pierwizym Szlachcicem. Jm Pan
marzatek W. Koronny z Jm Panem Feltmarzad.
kiem dziś poyśkali do Króla Jmci. Kieżde de
Neużad miał Prymicye w kiedzi, na których
Król Jmci był present; więcej do oznaymienia
non occurrit, tytuł zem iest perenni cultu et sub.
misione.

Sio Hui Jmci' Bishop'a Pra.
Koscielnego i Jm Kiezsza Polkan.
Cierzego Korony. z Lipowca d 20 maj

Nie tyłko Sana Fincha, czyli Fina niedyskretnego
przybył do Polski, ale nawet Sana Naszego Sahry.
chce i wielu okoliczności non videtur potestabile pro-
pter quiddam spiritum animositatis. Diffidentem de
neq[ue] faciliorem, hinc bardem mogłyby renouari, ex
quo sic stantibus rebus, an per viam priuatam in-
ter konferencję, an per publicam na Sejmie na-
głym obstaranie feruore populari coherere utique
non daretur modus, y owtzem proponentes abscen-
dentes quidamq[ue] demum temperamento nobis
wie szcze Boze patronney mediacji Zarobitki
tyłko na Jm[odzi]y, y na censurę, conuenientes sta-
tyz sig[ne] incapaces przez dyskretyt[us] incomm[un]it[us] pro-
bitzney non potym ustęgi. Gwoli ezemu wze-
nie Zakładam solennę, Incipit, przeciwko do
dte Warzawskiej ex parte mea, ze nie będe mogł
comparere in conspectu Principis, sudeusz dla za-
bac monich Konwiktorych, y innych dyspozycji przywa-
snych, ponieważ Zaraz po Rozym Ciele iadę
do Szeka na Ukłaga, S. Kieni, potym do mustry
w Gury, Sahzi na Wiazty do Collegias Szpitalney,
Zarnowskiej, Woynickiej, y tandem do Radtowa,
Ikd będe się wybierad do Czysochowy na Dame
Klubu Jm[odzi]ana Starozi Krakowskiego z Jeyz
Sanna Marzabkowna, W. Koron, circa media guly
Jm[odzi]a Opolinski periculose chory, iozitaby
pocpi miad in viam d[omi]natis, Cantorya Sonda
mirska, wizerne Zamawiam na Kz[ia]ta Kantora
Krakowskiej, a o Probstwa Bielst[aw] w Dioc[esi]s
Kielczy

Sudbicy upraszam na dzieła Fatuskiego. Rato-
ne Marszałkowskie nadworne. Dawno już mniemam
y prosiem Jm Pana Słomarskiego za Jm Panem R.
Sewendaczem Koronnym upraszam y Jm m. Pana
Słomarskiego poprosić tej mojej promocyi ex iustitia
ex iure publico, oraz z nieskromności, weneracy-
jtem.

Lis Jm Pana Woiwody ma-
jowskiego do Jm Pana Kan-
clerza W. Koron. d. 2 Junij 1725

Przychodzę trochę do Siebie powracam ad Sta-
tionem meam do Radomia dnia jutrzejszego. By-
łem wredziad pewnie, że ultimis Junij stane. Jm
Kr. tw. w Warzawie, sobym zaraz po skończeniu
Kommissyji prosto do Warszawy iechad, widział się
z frui. Sicuti presentia Jm. Co do namienionej
od Jm m. Pana y Dobrodziennu propozycyi, lubo sam
doskonale wszystko zwzględzić możesz, y iużes myśle
y doskonale napisać, reflexy, nie da mi się zeb-
rać. Kr. me y Kr. tw. Koron. z wysłaniem
munarchami u Sorky traktowane, miada alit.
nem adiutorium quideris, ale iak przydłym potrzebu-
jęcy trapieli do Jm Pana Krakowskiego y Jm Pana
Pata Franciszkiego, saki y teraz między Jm potra-
ba będzie trapić, non involvendo y dowagi. Jm Kr. me
y Kr. tw. y zebry, między Potentami nie cę-
nie, iaku dignissime Jm m. Pan Dobrodziennu
zidis, co ja pro Confidentiali a Cardizy reveren-
tiali cultu uprasiwsty Jm sem.

La Lettre de S. Ex m^{gr} le Gr.
Chancelier de la Couronne & la
m^{gr} le Feldmarschal. 13 Du Juin
1725
Voici ce que S. Ex m^{gr} le Salasin de manoir m.
a répondu au Sujet des Papeports, dont le S^r Le
mala avoit écrit a Vostre Excellence Je suis avec vous
le respect. S.

O Jmci Pana Kanclerza
 W. Korony Jmci Pana Woiwody
 Mazowieckiego. z Księstwa z 6 Junia
 1775
 Ziemia susczya Łomżyńska dosyć w ruinach po
 ich a calamitatibus przeorbyt rewolucyi i rozpierać nie
 mogęca, o niedobranie iakoby podatki Dekresem Jmci
 Jmci Pana Woiwody Chełmińskiego m. m. Pana przywileju
 na, sub vix est solvendo punctualiter, s. oraz nieysze
 ptacy Woytku, przeyt nullum medium uspokoi
 nia presensy pomienionego Jmci Pana Woiwody insen
 mittis, y otrzymawszy Uniwersal z Łaski S. M. m. d.
 m. m. na Symon Gopodarski insensio Vchwał
 ceynei, unikacze vigorom Ducepsu Prawnego, ktorzy
 ab Actis premitur. Cyrie zasynd rekursum ad
 minisculu moiey wizeney Instancyi ad Asylum In
 sekury Wm. Pana, aby ludy nie est consuma
 es refragaria w uspokoieniu Jmci Pana Woiwody
 ensias se non succubuisse polnas litorum Jy d.
 gratia. Miasto takze Oblig in Batu affe
 ctissimo zosparze cum Prodiarys Aprauicetw
 sia doyci nie mogęce udac sy pod zarzuty Jmci
 Trybunatu Wm. Panow proz Szege Scurwarze
 Koronne aby Wm. Pan razzyt dai favorem au
 rem clementem wizenei ypraszam. A wholem
 Łaski

Lasce utriusque recurrentibus remissam omninoque pro
stus nosci debetis rursus, mihi factum impudico
in nos honorum obligati, w horey z nam sy byje
na zawrze.

Od Jm Pana Kancelarza W.
Korony do Jm Ksiedza Biskupa
Stochiego 5 6 Junij 1725

Jako ex re oculis subjecta est Wm Pana wiadoma
ruina Ziemi tuszyckiej Tomzynskiej, ze ledwie suf.
ficiem jest ptaei Podatki na punktualną sora.
Inicysty ptaeq Woyseu Koronnemu, tak ptaei
iostem ze z Lasce Suwey Compasyi y Sprawiedli.
wacii nie dopuszcza tego, aby pod Chwałebną Jego
Przedkierą, miała Lasce Ziemi sui cum bote w Pa.
ciepce od Jm Pana Woiwody Chelminskiego insento.
wanym, ile kiedy na wspokoierac Jmu Seymich G.
podarski skada, otrzymawszy prdwe ad hunc
effectum z Lasce Womui 8 m. mlt. Unwiesad.
Oco gdy unie emi upraszam uchwaiet sy oraz ad
osyfum Probeluy Wm Pana miasto Elbly conti.
nuis Calamitatibus podleyde, aby cum sui Ptd.
ddiarys bravum S. Sprawiedliwocii pozyska
mogdo. Za wszelka, in prdmpci uczynności ma.
neby y przy mrie pierenis obligati, w horey
znam sy byje zawrze. ff.

Od Jm Pana Woiwody Pošta.
kiego Niemana Polm Korony
do Jm Pana Kancelarza W. Korony
w Targowicy 5 6 Junij 1725

Mozet Wm Pan bli piewnie ufae, ze w nay wż,
loszch y naytrudniejszych Sprawach wzywac Jmy
Szymon de Wolluige Danca Wm Pana, tanquam
de Stellam Polarem huerwai y obraca gotowem.

Namienne dawne refleksy do Gwarantów Pa-
 ństwa Oświęckiego składających, jako denderu słusznego
 a potrzebniejszego dla negocjowania Naszej przewagi
 były odemnie proponowane. Ale kiedy prudentes et
 excelsa cogitationes omnimoda przędzy y chwa-
 lebnicy nadziei usmierzają, burze prima tranqui-
 litatis publicae gloria nalezee bżde Wielkiemu Om-
 nibus Imenior; magnis Te Consulto Restris. Ua-
 ydaję drugiego punktu, w Liście przesyłnym do
 skłonię, respektom naruszonych nie, lubo od kon-
 sów Naszych in sacris conventis przysięgi Dyfiden-
 tiam stwierdzonych obowiązku, nie jest tak dalece
 tajna y ukryta, bez zadnej iednak sprawozdanie
 go y każdego przysięgi przez Wzajemne Omnia
 censury, na którym tak się sprawnie, ut nihil
 debet legibus, nihil consuetudini. Przejazd obawian-
 y, ataby wszelce sukcesy gwałtu, nie były od
 Akatholikon wspomniane, tak z okazji Grodzin-
 skich Ruyon, y odsyżeniu od wszystkich publicznych
 Funkcyj, jako bez o przysiężne tam insolitis po-
 nis o dwa zda mi się. Eby, w Praskach y Węgr-
 wie dekretowanie. Wszak nie tyfka ja przerwę
 state, ale sam omnibus prawnie dobrze go.
 Inych in Republica Polon, Tychlinich, Kar-
 wickich, Herickich cum plausu et determinatione
 patwiznych. Te tedy proste rozumienie moie, ra-
 ko prisci et antiqui mori observator. Samemu
 omnibus fiduciali culam wyrażony, zdym
 y uniwersam, ze bżde prawdziwy y nieporuszony
 Katholic Rzymski, radby Orthodorum fidem cum
 pleno Jubilo Grmizę, Syrad y widziad. Te bżde
 remonstrance

remonstracye, miedzi gwarowis dotus es id z ta.
kownych okazyj orisard durniontem om a Panu
kone y teraz perspiuwo examini es exactissime
podawany Wmmdana Judicii, p. szę się um inu.
serato cultu.

Od Jm Pana Kancelerza
W. Honoru do Jm Kz. Jm. Sup.
Jagana Korakowskiego. z Ka.
pisk 27 w Junij 1725

Publiczne Inscrypcja pro Gloria Dei et Patrie
kone mrie ex vi jurate obligatorum, a taryp y
Zonie mrie dla rozných domowych przeszkod wy
ny insuperabile obstaculum do wyphonania swe
wy y prawdziwey insceny w przypominny Witu.
dze Jeym danna Cioce Dobrodziecy, y Zgro.
madzeniu Jey. Pwzoblowemu na Jntrodukcyj
przyzdey do nowej Naszey Fundacyj przy Wra.
kowie, raku Nas niewymownie w ubliżeniu po.
zdaney szegilla mortifkacy! tak uprosi w
cokolwey Jace Wmmdana ku Nam obcy y
w affluu szektwosie ku Jey danna Cioce do.
brodzicy wroty Nas. Do ktorey szegillu pofa.
ty relucy, vntzenie upraszacy, aby Wmmdan
z dobow; es ex piasse sua racy, ten aks Jm
rodukcyj nie tyfko raku Episcopos in loco Dne.
cwarti, ale sex raku Primus Domu Naszey ta
siebie, y za Nas ku Chwale Boskiej, y Jmienia swe.
go niecierpielney Slawie dprawie, zrozstysze
deserwino Jeyze Jntrodukcyj z pomienionym Jey.
muy danna maska Dobrodziecy. Co gdy in si.
nom Dobrodziecy na nas rozpchu Wmmdana

et in eam leu pomnożenie Chwały Bożey zeli
składamy, in expectatione pomysłnego wspania
Zostawamy, re finita. obligatione.

List Od Jch mfu Sarskwa Kanu
rzow W. Koronnych do Jch Pan
ny Kujawickiej Szekozny
P. S. Karmelicki Szych wta
iną rżę Jch Pana Kancelara
W. Kuch przany.

Cu miatem przypomny na Akcie Introdukcyi
Wmmsdanny y Dobrodziyky z Kujawickiej
Jch Zgromadzeniem do nowey Klaszoru, y Jch
Manu Kłudy, moim y Lony moim Jmieniem mo
wie, so listownie w niebytnosci. Na pociąg
Vstęgi wyrazam. Panu Bogu obce pokornie
Dziękujemy, ze tego Drugiego Klaszoru przysła
soteczny młodzi fundacya, która przedtem
las była w Jnseney, teraz za cadowany, Boku
dyppotyck, y opatrzności, iest samym Słus.
kiem przez Wmmsdanny y Dobrodziyky, która
prawdow, tego Klaszoru Fundatorke, spra
widłowie wyznacimy, Co iakoi Wmmsdanna
y Dobrodziyky propotyck, sey Fundacyi przed
kilkunastu lat mnie usynita, pokoy dla miłey
Oycyżny, Spoby, y szredki dla nas Szwypob.
wymy modlitwami Swemi uprosida, tak usilnym
staraniem Swim y aplikacyj ten Klaszór wy
stawitas. Do ktoroy raku nay szredki w cielu
winnoscy Wmmsdanny y Dobrodziyky, naywz.
szemu Panu supplicowai nie przestaniemy aby
z Wmmsdanny y Dobrodziyky, y z Szwypob.
Jch Zgromadzeniem wiedzic taski, Choytawer
1700

swa. reussanne za to, Klautars, wprowadzid
 y zedys Wmmbanna y Dobrodziyka przy najmniej
 przez tyse lat w sym nowym Mlastorze na swy
 sobliwie onygo wydzienie zyla, iak widelich nie
 porownanymy Cnotami y Takomym ciwiznictwem
 w Mlastorze L. Mariana przepytata. Samy
 zas Wmmbanny y Dobrodziyka y Angielskiego
 Jey Zgromadzenia upraszamy, aby w dobrej woli
 y iakobowich pomocy Mlastorze do sey Fundacyi
 majestatosi Bohremu ofiarowady, y przez ta
 stygo Surie y Angielskie modlitwy zjedyny, ta
 kly, dla nas u sworcy Mlastego, to iest Dokunaty
 Jey mitoi uprosidy. Zostawamy zasym ze wzro
 kim affektem y respectem. H

Od Jm Pana Kancelerza W.
 ktorzy do Jm Pana Marzab.
 ka W. Kromy. z Kypish d. 13 Junij
 1725

Tak wielkiey uopaniatc Diadortimonta Piłnu
 kiego Wsiedla, o korych dydyoty uach y gotowa
 swach w liwie Wmmbana d. 2 prdiensis cy
 lam, a nadewszystko Dulced visionis et obsequij
 Principis przyprzymay prawnie Wmmbana d. 11.
 zey nizeloi sobie zabladat, y dla tego se bilka
 laer in venerationem Wmmbana do Saxonij
 ordinuiz. Ciesty sie z tego, y winstuz Wmmba
 me, ze minister Angielski y razie nie byt u Wm
 mbana: Aspecus Jeygo urzedy, a dopieraz u Pol
 szcze, nie moze byc gratus koedemu Wiarz Low
 ty, Honor Jm Kromy S. M. M. y Korylley, tak u
 zki d. niego w Ratisbonie, y w Dreznie uratonych
 prawdzicie koedemu Polakow, a coz Wmmba
 nu Laenemu godnemu, ze et nomine Wielkietma

perimentis necessitatis publicae ad hoc passus: a
 dotego iż Sta S. Fincha Responsa w Polznie tra-
 sinowany, iestozie mocienisty, y w zywytych Expresy
 ach powinienby byt formowany, za tak wiele le-
 zyj zadanych, y uczynionych przez tego ministra
 Sancti Orthodoxi Religionis y Honorarij Guberni
 S. M. Mt^u y Reaplay w publicznych Jego w Ras-
 sonie, y przed H^u Krolewsky, moziij, S. M. Mt^u ym
 mowach; y o reprezentowaniu raitcy, a rzeki o rtem.
 sentowaniu, iakum Jego w Polznie myslu by po-
 trzeba. Bardziej nalezy myslu o uhorosen-
 twaniu y satisfakcyi H^u Krolewskij mui, Ru-
 mypropolitey wratowych tak uziado. J Sta tego
 Ja Maratem sij, tak te Projekta Responsow
 uformowai, aby bez najmniejszego wratenia
 Krola y Narodu Angielskiego iakichkolwiek le-
 vamen y satisfakcyi, H^u Kr. mui S. M. Mt^u
 y Catemu Narodowi Naszemu przywieci, a przez
 w Stuzny Tal y reprezentacjom Uniwersalnym Ob-
 ierwodztwu, Ziemi, y Dowiatow, a oraz y Stotom na przy-
 rtek Reasumpcyi Sygmu ukwit, y Dworowi akkta-
 macy publiczne, y domagania sij, aby nie przy-
 repunyc, de ruzego, anse omnia radem de medij
 vindicandei H^u Kr. mui S. M. Mt^u y Reaplay mui.
 cel injurid. Dotyc ze w przyrazne Responsa
 H^u Kr. mui S. M. Mt^u na listy tak Krola Jmu An-
 gielskiego, iako y Jonych Principum Protestantium
 Dotyc Lagdny Responsa na mowy Pana Fincha
 wedlug postanych Projektow; y powinienby z nich
 byt konsens wwaracy Expresy w liasz Pana
 Swego, y w swich mowach, refleksyji sij oraz
 na konsekwencye, kiedyby woz listy, y te Jego mowy
 zostawsty bez responsow przy najmniey. Satisfakcyi, iakum sij

wzwyż namienione postaty projektu ad sacrificium publicum Rzeczypospolitey, miady przysięść ad discussionem et resolutionem Stanow Rzeczy na przyszłej Reasumpcyi Seymu. Co w uzgodzeniu z resztą noszący wypisawszy, Dziękuję y za komunikey, samych wychyłem komunikey o dwakroć wiadomości, oraz zosławiam perennialem cultu.

Od Xui Jmci Kancelarza W.
W. A. Lit. do Jmci Pana Kancel.
na W. Koron. z Biadzy Krym.

84 Junij 1725

Subt rozumiem, że y do Wmmdana jest albo bydzie podobny list od Xui Jmci męzyska, iaki do mnie przysłał, którego Opvam adjungę, iednatem że ten jest przez Wmymalnego do Wilna przysłany, y zalewny, aby się mógł dostęć, komunikey go in casum, żeby do Wmmdana nie był. Potrafę co mu odpisać pro Jmci publico, ale nie wiem iakoway dai byłby Caroway wspominający Jmci Cara Imartego, który on Jmci watoroway zowić, Exp. se usyp magnum Sensem Wmmdana który ja wzięję seypor es adoro, y responsum na procy. Bzorki exiam, że uiz jestem w dr. Dze do liwy, a seraz profunda veneracione et immutabili cultu. r.

Responso Xui Kancelarza W.
W. A. Lit. 816 Junij 1725

Dziękuję miżencei Waszey xuy masu za listawę komunikey listu Xui Jmci męzyska do siebie pisanego, y za by Confidenyą, którą raczy się mi do prawdziwego Stępi Sworego. Doty mi miatem podobnego zamsy listu. kiedy zas na

na konferencyach po skłóconym seraznicyzynie
 Symie między innymi punktami potożył y do de.
 siderium wziął Jmci Doktoruki, aby wice: Priny pas
 jego był rekognoskowany pro Imperatore Russe
 y kiedy W. Krolewski tnie y Ryspła, rozumi na
 to daci zadney rezolucy, referowawszy 19to
 Senatum et apertum ordinum Regni na przysidey
 Ruspumpcy Symie, y do dalszey o wstęplu pre.
 senzy Ruspłay nejoway, tedy nie podobna Ma.
 roz, Kuy mi dawał tego pretendowanego tytułu
 w Responsie Surim, ani by tego powiniem mieć
 pro offensa tamten Dvor. Ale dogadzając wstęplu
 kiemu, rozumiał bym pro Senatu Senatu meo, abys
 W. Kci mi raczył zacyt tych terminow, Dziejka.
 19to Kci Jmci Muzzykowski Za uwadomienie W.
 a. mi o Smieru Nagiasny Monarchy Suriego,
 a nat o szczylnym panowaniu y do tych
 intencyach y seraznicyzuy Nagiasnicyzuy, mo.
 narchini Suriego. Co na rozkaz W. Kci mi na.
 mieniwsty, zostawam vobis cultu et affectu.

La Lettre de S. Ex. Mgr. Le
 Felsmarшал Fleming a S. Ex.
 Mgr. Le Grand Chancelier de la
 Couronne a Pilnitz le 16 Juin
 1725

J'ay receu l'honneur de la Lettre de V. Ex. du
 3e du c. J'en ay parlé a S. Ex. le Gr. maréchal
 de la Couronne, et je luy ay dit, que si je savois
 les intentions de V. Ex. par rapport a cette Cour,
 je saurois de faire un tour a Berlin, pour y
 souder les esprits. S. Ex. le Gr. maréchal y a top.
 pe, et je crois, qu'il verra luy meme ses pensées
 la dessus a V. Ex.; mais je ne les ay pas voulu

accepter, à moins, qu'il n'en eût parlé aux autres ministres Polonois, qui sont icy, dont j'ay touché les sentiments aussi avantageux pour moy que ceux du G. maréchal, touchant la confiance qu'ils ont en moy, et qu'ils m'apurent en même temps de la part de toute la nation Polonoise laquelle je sacheray d'entretenir par toutes les preuves, qui me seront possibles.

Il est vrai, qu'en partant de Varsovie au commencement de cette année, j'ay eu dessein de passer à Berlin, et j'en ay même communiqué avec S. A. Le Primat; mais le bruit, que le Roy de Prusse faisoit en ce temps-là de l'affaire de Thorn, m'en a empêché, puisqu'alors ce voyage n'auroit pas eu bon air, et présentement malgré la proposition, que j'ay faite de ce voyage, et bien qu'on l'ait approuvée, je ne l'aurois m'engager entièrement à l'entreprendre; car avant de m'y déterminer, je voudrois, que l'on me donnât pour a le faire de la part de la Cour de Prusse; et je crois que notre affaire du Carrel, dont la Commission a pas eu de succès, pourroit y donner occasion. J'ay l'honneur d'envoyer cy-joint à V. Ex. la copie de la Relation de Mr. le C. de Hoyer, que j'ay d'abord faite lire à tous les ministres Polonois, V. Ex. y trouvera marqué par des guillemets les endroits, qui étoient écrits en chiffré.

Après avoir délibéré sur le contenu de cette relation le Roy a voulu, que l'on instruisît Mr. le Comte de Hoyer, de la manière, que je joins

in a V. Ex. et nosse avons soui été d'avis, que
le Roy ne pourroit pas accepter une Lettre dans
laquelle celui qui a été prouvé par la République,
Oliguel, est intitulé Roy, quand même il n'e-
roit pas nommé Roy de Pologne.

Hier nous avons encore reçu cette Lettre
de Mr. Le Comte de Hoym.

J'ay l'honneur d'être avec un attachement
respectueux.

P. S. L'ordre du Cabinet dont il est fait mention
dans la Réponse au C. de Hoym est sans a D. L.
de je l'enverray à V. Ex. la poste suivante.

La Réponse de S. Ex. Mgr. Le
Grand Chancelier de la Couronne
à Kopistki 27e du Juin 1725

Je suis très obligé à Votre Excellence pour la
communication, aussi bien des relations de Mr. Le
Comte de Hoym, et des ordres de Sa Majesté envoyés
la dessus à ce ministre; que de la résolution du
voyage de Votre Excellence pour Berlin, étant
avec tout le respect.

Od Jm. Jana Woiwody Au.
skiego do Jm. Jana Kancelarza
W. Korony w Podkammieniu Gł.
Junij 1725.

Widzieć panacum na rang, moie od Jm. Jm. Jm. Jm.
Biskupa Kucawskiego immerito zadany, Conso,
Latrix litera Wmmbana. Wierzi mi Wmmban
Dobrodzi zebym sy Biskupa nie bat gdybym
mogł Wmmbana odise, Wmmbana Brata. Jest
we mnie et cor generorum, y rzeka z perem. Ale
sy utrzymuj magnitudine superestimatori Dign.
tatis, a co wój brza bonitatis Wmmbana. Jm. Jm. Jm.

Biskup zaś non attenta do nunciatusy appellatione
 sam zjechał do Suwaju, Parry, Juden et Excutor, y
 gwałtownie przystąpił do dekrety swoy do Exekucyi,
 musiał tedy przystąpić do tego, że u Recepty, kompasy,
 Catechizmus, muzy, Księgi oraz win, Kłatam, przed
 wzmiankanem dołeno przelano. Jakim zaś ni wra-
 działowat, że Summy Naszey Gdanskicy Wmiana
 na protokół, y redyngy Wmiana dokonanie
 działowat, sah renou wdzijczności mojej, fortery
 mojej incusano, że realis do tuzonca materia me-
 deces, wypłacił y proffione obligacy, każdy me-
 nei przestany. Subor Taszy y aplikacy, Wmiana
 na załatwienie Gdanskich oparłoci, bo że tak
 matery sa le rozdzielone na dugo rasy, zadneye Nam
 nie przyniosy korzyści, ludy ni wykupi ni kogo ni
 się uwolnili od prowizjonalnych długów extra tem-
 pus Contractów Naszych ni można. Tu pra-
 wodziwie Lpity, gdyż niż nie. Zaskła
 Wmiana, Księgi y dla mnie wysiadł
 P. S. Morzeusiem bym y Synow, Leta Leon, Syn
 bawim Dziwnie grzeszny, Książka Hal. y Kłatam
 z Taszy Wmiana, chory periculum. Jeśli Pan
 Bog chwał nas affliget, hoc proderit fateri, Sup-
 plikum, aby się bym wrota Chorągiew, a Cenn-
 kstwo in meam dispositionem się dostado. Parry
 także moy mojej do brodziu. A teraz ston-
 y wiwano, konory obligacy, ztem id.

Respon

Responso Jm Pana Kancelarza
W. Kory. z Kupisk d. 1. July
1725

Ponawiam wniezme Wm Pana podryfowanie
ze na Jmymie dla mnie Laskaw. Biskupa Cha.
raliser wryfity respelt sobie vendicai dla Pana
Boza. Kiedy zar co wryfowic dla tego Pana imie.
wremy, widziat Wm Pana y browadziast ralsel on
w zella solacia. Nie zamizta przy Lasc Bo
skity es wica dguarimitatem Hon son Jnter
Publica Cornita. Powiem y ja, co bly, rozumiat
pro tenem Senu meo, y starai sy bly, abym y
wrym Jntercept, y w zalowym in casum fatorum
Jm Pana Czornika Halickiego, y we wryfkech
ohowremyach dat dowod, ralsel inderimentu ac ven
cultu es affectu zostawam na Lascu H.

O Jmni Kziedza Biskupa
Kucianskiego do Jm Pana
Wojewody Ruskiego. w Wm.
dawlen d. 10 Aprilis
1725

Dorzedl mnie list Wm m Pana d. 28 febrj pisa.
ny cum expressionibus niekonsensowanca z Ry.
dza Probozura Jmni Kziedza Czapskiego, Scholast.
ka Poznanskiiego, ze utrzymuje jura Parochia.
lia, przestrzega, aby exemplo Kaskolikow znabi
sy Lutry do powinnowi respectu Funeratum.
me mam sposobu wkoncowac Wm m Pana
wry obazgi, chyla prazyp, aby Wm m Pan
eodem zelo es tam wry expressionibus wryf
sam sobie cohotowic persadowac pro Juribus
Eulend, pro Jurisdictione Kziedza Probozura, qui
zelo, es qua Emergencj napisata do mnie pro parte

adversa. Nie godzi mi się ganić Króla Probo-
cowi, że się swego wspomina, byłym mu w tym
krzywdę, a Sobie przed Panem Bogiem i przed
Sędziemi dysponować. Dymaywizkizy Pan
non eximetur od tego Prawa, i choćby trup o-
chciano obrać toż sam mordercy przetrześć, to go ch-
cąc exempti a b Jurisdictione Episcopali przygo-
mować nie mogą, póki Pleban nie będzie wkom-
sensowany; Za coż tedy? Majori Privilegio Liber-
tatis ma gaudere Poddany Pański, a nieeli Sam
Pan? Za co Luter w tej okazyi ma być szty-
śliwsty, nad Katoлика; wszakże kiedyby w
Sankcie Luterum ten Chłopa Luter umart-
Ktory umiera w Siercu, musiałby Prędykan-
sowi Swemu zapłacić; a czemuż nie ma pła-
ci w Sankcie Katolichem Króla Katolichem
mu. Wszakże i Katoлик w Sanktach Luter-
skich muszę funerału płać Prędykansem,
jako wiadomo to być musi Wmniżana. Od-
Ciata nieboż: Jm Króla Lipskiego Probowca
Gnieznńskiego Prędykana na Słupku kilka
typięty pretendował; jak wielkich w tej okazyi
zawż trudności Jm Króla mierzwiowski Sobola-
styk Gnieznński; może Sam obym powiedział.
Za coż tedy Poddani Wmniżana, mają to mieć
za krzywdę? co wszędzie rest in resu; nie chcą
wiedzieć, co practice w imięch Dobrach, nie
tylko Słuch ułuch, Biskupie, ale i Katolickich
ceriam w Prusach. Nie pytać się gdzie się co bi-
bręgo dzieje, tylko się tego chwycić, gdzie co do-
go; more Sędzi sąd: / obacz, nie chcą wchodzić w
particularia, bo to każdy wie, że Luter pro rozmy-
imie

iwoznych miejscach funeralia płać. Jmciędz
 Gniazdowski Kanonik Kwieński Proboszć Bie.
 chi informabit dommiana: ze u niego dysiden.
 ten płać funeralia. Lutrzy Konułni Panu
 maryi we Gdansk udrzelać partem ex fure.
 salibus & Sebastianowi Katołickiemu Gdansk liemmu
 oimtych nie wspominać. Kiedy Wmmban prze.
 czyszt Delores w Gdaski Magiarzy, Krola Jmci.
 & M. mł. Referendariusz przed swiennym Laty
 ferowany w sprawie dyktu & Sebana Radzyn.
 skiego Diacyt Chelminolity z Lutrami wby
 onatery, sosy Wmmban talie nie będzisz ia.
 wby od Wmmbana zastynat Jmciędz & Lho.
 Lasky Poznanski Proboszć ten Jmciędz. Prunk.
 gia in contrarium dari, w tym Katołickiemu W.
 Lestuit, repugnat, nie tyfko Conuencid Regum
 nie tyfko Praem, ale szc Turyciam Kancelia.
 ry, bo we wystęku Przywileach additur Clau.
 sula salvis Juribus Ecclesial, kiedy tedy salua
 Jura Ecclesial conservantur, ege punita uni.
 traria pro subreptis censi debent. Na.
 wet w przyrzecze Henrika Krola, na ktorey
 rz fundusz Heresy p. sub posse nulla by.
 ta: 1) Dołożono: ze tyfko na te Jura et Privilegi.
 a przypiszać, ktore jure et legitime concepa
 byda ab Antecessoribus, y ktore Juri communi
 nie bydy contraria: posydam Deklaracya Kon.
 federacyi Spraw Koronnych i Constitucyi Sey.
 mowych, y przyrzecze Krolowich przez godney
 pamieci Jmciędz Tulikowskiego Starosty Po.
 bronickiego przed sędziowstwy Lat napisana
 przydać y mcy Synod Poznanski pro Informationel

Wmmdana, abys był perswasus, że oddanie Wmmda
 na niewinności Wmmdana służby, niestwierdzenie na
 ręce na Pastora Swojego. Protest Wmmdan że
 Hierarchy są nie nawracają, kiedy nie naukę, ilustran-
 tów, ale pewnych deumantur. Ktoż byłby gwałtem
 czyjeś, ale i to pewna: że kiedy kto nie oddaje,
 co komu powinien, to grzeszy, a kiedy grzeszy, to
 obicem ponie, grzesz diavol. Trzeba tedy, aby
 co należało Pastorkowi oddawać ludzi do Wmmda
 na należą. Jeżeli więc Probstur Szweci,
 co winien, że naukę non ilustrantur błędne
 owieczki napiszę do niego aby się poprawił, aby
 w każdej owi. chowane Katołika Bakaława
 któryby czytał Książki drukowane, y Katołizm
 Sopotikon, kiedy nie będą mogły pojąć do Ko-
 ścioła: kiedy zaś odmówi y czas pozwoli, niech
 wstąpię przychodzi na katanie. Prawda, że
 ustady Proventa Kapłanów, nie masz deb.
 sam sustentationem, ale w Bogu nadzieja, że
 nas pozyski. Takonniem wrzysy dać, że z
 tyrymni mać sprawę: Szweci zaś Kapłani
 że się tyrym o Jadmę przykręci nie chcą
 fundacyami się syfku Imortych gwałtem, y Jch
 pram przed Panem Bogiem, es gloriam przed
 Jeviatem memoriom chowai pragnę, y onę vin-
 dicat, nie mać itez jia, es pro bono op. et, ut
 plurimum lapidantur, tak że na różnych
 miyscach nie mogą satisfacet Officiu Swo-
 Radym żeby Wmmdan przetrwał Regi-
 stru Kościelne, podziwiałym się żeby Wm-
 mdan używał Compasy. Widely o tym trzeba
 pisać: domyślę się Wmmdan, jak wiele fun-
 dacyi po różnych miyscach ginie, dla tego, że
 Kapłani

Kapłani czasem per respectum, czasem nie
 mający okupu swego dochodu; a czasem też za-
 hukani vltens. Excusatus, iakoby fune-
 ralia przestęp nie dawał. Chłopi, non vales
 Consummation non minus, sed auges poenam. Wzi-
 dym byś officyatorem Gdanskiem przed lat 24.
 ciuier, pamiątkam, że sam bywady w Szwabach
 Parafy Kłotni, które sandom trzeba uspokoić.
 Vltimem a funeralibus, trudno tych ludzi in-
 mauria, to z Vltimiego nikt, ani Kosciot nie
 bierze, ale ci w miaz, powinno dać. Daj corok
 z roli Dworowi, a czemuż po Smierci z tego z Sobą
 na inny Świata nie wezmę, particulam allegiam
 Kiepsze ratuję, y na Kosciot udziele. Jest to by-
 ko Consumptus de seculi, iest presumptio, zety
 filius Anicli proferatur. Filij Dominici: y tym
 bardziey mogły się Chłopi Heretycy popynić: że
 są co uiełozę nad Panem Św. Kiepsze
 Ministerio de Statu, Serasorowi, daj Jura Pa-
 ratiata, a Chłopi Heretycy są o tego Liberi: quid
 negatur, et permittit non debes. Św. Kiepsze
 y wierszopomney pamiątki nieborczych Jm. Jan. W.
 rewoda Ruski Herman W. Koron, Św. Kiepsze.
 na, a oraz Sacer Satia, zelabas pro gloria Dei
 pro fide vitam et sanguinem corocnie a rancie
 ustanicznie przeciw Turkom litabas, nie miał
 czasu należyć wywyż, co inserim in Dobrach
 Jego Heretycy nieprzyjaciele Kosciota Bożego
 Consumptus Honori Majestatis P. Onaszi
 y Św. Kiepsze Panstwach robili. Teraz gdy z Tur-
 kami Wojny nie ma, relicta est gloria Om-
 nibus compensandi, co się omigiz kado, et amen.
 Daj tych Exorbitantow in Religione. Wszakże
 Omnia w dziecinie w Szkołach to przysięga

Największy masce. Rozumiem że Wm. a Pan po-
mniez Hystoryę, że Największa Panna in Visione
owego Świętego napominada, który miał Hese-
syckę Książkę u siebie. A czy by było gdyby ty
wyśk nieprzyjaciel Honoru tuzi Największy
maski chowasz, onych od powinności naterzany
Zwierzechniać Diablowi ochraniać z uprzedze-
niem Szekotarych.

Wtarnie dobrze uiszało, że in Heddomada Sapi-
oniz zasła mni pisanie Wm. a Pana, so podczas
Wesela Alleuja byłoby było przybrzyze.

Culuruiest zato Wzrytku Wm. a Pana manifesta-
tione sua, że in Confidenscia iako Syn do Oycy
przeest, ale niech mi uisza po Oycowisku prze-
strzedz godzi Wm. a Pana, że tak zwawo wty
materia y wtych Circumstanciyach nie godzi
u pisać. Nie widzi Wm. a Pan do Siebie, że
Wm. a Panu inest magna uipersuadendi nie-
syfko ab Auctoritate pierwszych w Oycy z nie
nasaliu, ab Auctoritate wysokego Kiezest
ale zez Stawnych u Ladego Swiata Oycowisk
y wtarnych Wm. a Pana Fastug. Jest Wm. a
na Sedens Auctoritas, et magna dicentis fauenda
nie tyfko Stawy, ale gestibus et nutibus uisest
od Citowichu w mowu ad sua vota Conclusionem
Kiedybys tedy Wm. a Pan in materijs Similibus
hoc non ad uincendum ale tyfko ad satisfaci-
endum aliend Instansu komu co podobnego wy-
persuadowat, sobys Panu Bogu Das rationem
mam nadziei, że Wm. a Pan Data occasione tak
Wielki talentow zaryest pro gloria Dei pro-
mouenda. Co Sobie wozesnie zamawiam, a oia
upewniam, że wielki u Pana Boga merita mu
bydziest.

Namienio

namienites wzmiankan, ze non est de tempore ogła-
szenia, kiedy Potensid Externu Throniem są ziem-
stowane, ja zaś mówię, bodie si vocem Domini au-
divites, czy nie trzeba do brze. Te Potensid nie
pięty, nie syfles o co są od partykularnych Dispen-
sow Potakow prosić. Kiedy by się Libu do-
stali Lutry, co wzmiankan do mnie pisał, to by
go zatywali pro Authentice Documento, y po-
budziliby nim Exteras Potensias na swoie szu-
ry, allegandy: ze wzmiankan uznajeł ich korzy-
mniejszą rzecz ważniejszą. Januś Szwajch-
Biskup Poznański, ze napisał z Warzawy do
Wielkopolski, aby się byli Kapłani z Secrim pro-
cepani, które w Trybunale mieli z Lutrami za-
trzymali do jego wsamby Skrony Poznański, przy-
razdu. Aż karat son list Dispendes do druku
podali es in librum deductionis jurium suorum
wpisać; są to są ludzie, ze y dobrego na zte
zatyli; trzeba z nimi ostrożnie. Proszę, rait
mi wierzyć, y iate od lechacy jego Siebe Pastora
przyję, co pisał. Jasne Wielmożny Jęzani W.
sewodziacy mianami imieniem klaniam. Tanc
się wzmiankanowa iday, zostaję.

Od Jmci Pana Kanclerza
W. Honoru do Jmci Księza
Wyszyńskiego Archidjakona
Krakowskiego z kupa 1725

Inayduję się extra populihasaem przestomania
wielkich trudności z publicznymi iale y przy-
wasnych racy, które mnie od przydanej przyto-
mności na przyszłym Alie Jmci Księzi 00.00
Jch S. P. Karmelicki do naszej nowej Fundacy
Krakowskiej z niewymowne, arcens moryfikacy

Kiedy Jm. Ks. Suffragan Krakowski mianem i
 Dobrocy i Aski Sumy racyj deklarował w od-
 prawnieniu segot Alku wiceliasa i roffas ex-
 ples, y sermion Jezu Tristoty sy i Jezu Samra
 masky, Krakowski segot Lakonu, Probke y Dobro-
 dziecyke mozy naznaczyt; nie onizyluuz w uzelluuz
 poufatoriu y wmmmbana wzym implorant Laski
 aby nie tyfku przelony, Swm pomieniony Alk
 condonant racyt; Ale set verbo Dee przez godra-
 uota Swie Elebriorem uuzyni. Za co przed Bo-
 giem y ludzmi meritum wmmmban miie bezpiz-
 a odemnie niekonieczony obligacy do przystapi-
 Nowicy, y do pobierania w podawanych sy okazach
 Samym Skaskiem, rako sy i nam bydz zausze.

Od Jm. Pana Kanclerza
 W. Ks. Krak. do Jm. Ks. Bp.
 winoyata Karmeliton boppy
 sub dat. ut supra

Nie wazpie ze Jezuanna maska w. do Jezu Bp.
 Karmeliton boppy konwersu Krakowskiego Probke
 y Dobrodzieyka moia Doniota wmmmbanu rako i
 rany Publicznych y prywatnych nieprzetomanych
 niepodobna nam doryc uuzyni i zezoromu pragnie-
 nui do przystomnosci na przystupym Alku Jm.
 Dekoyi do naszey nowej fundacyi Krakowskiy
 azasym nie onizyluuz y wmmmbana racionayn
 silnosy zprastai, aby racyt i nosi sy i z pomie-
 nione Jezuanna, masky, y iuz tam rako racyt
 przy tenze Alk Jntrodukcyi dysponowai y Swm
 przelony przyzodobe, scory aby Jm. Ks. Suffra-
 gan Krakowski mianem Swm y nastepu Jm.
 niem odprawit, uprosilimy Jm. Jaku zar nie
 slom

honore, et nam obligatus, immensum, et totum
 Sicut dicitur Igo in applicata, Immo Defini-
 tora y Insuper ad opus seu Fundamentum, sicut et ubi ubi
 in finem salutem, preterea, ut in novis, magna
 gaudere, unde upram, pitep, signa tantum

La Lettre de S. Ex. Mgr. Le
 Nonce Apostolique à Mgr.
 Le G. Chancelier de la Couronne

Je prends la liberté d'envoyer à V. Excl. en joignant
 l'extrait d'une Lettre, que Mgr. l'Evêque de Cul-
 me vient d'écrire à Sa Sainteté en date du 7 d'
 Avril, afin, qu'elle y voie la sincérité, et la ma-
 nière d'agir de ce Prélat. Je suis fâché, que je
 ne sois pas mes Supérieurs, qui me l'ont envoyé
 car au lieu, que si cela étoit, je pourrois répon-
 dre sur le Champ, et me justifier des accusations, qui
 il a porté contre moi. La fidélité, que je dois à l'ami
 qui a eu la bonté de me la communiquer en toute
 Confiance, m'oblige à ne point faire semblant d'en
 avoir la moindre connaissance. C'est pourquoi n'en
 ai-je dit, qu'un seul mot en Secret à Mr. l'abbé
 Lipski, qui est ici, je me donne seulement la liberté
 d'en informer V. Ex. avec le même Secret, afin qu'elle
 par sa prudence ordinaire voie ce qu'il y au-
 roit à faire la dessus. Comme le Consentement
 que ce Prélat a donné à la destination de son Co-
 adjuteur, est en bonne forme, que Sa Majesté
 a donné la dessus la patente de nomination, a-
 vec les Lettres ordinaires à Sa Sainteté, et à S. Em.
 Mgr. Le Cardinal Albani, et qu'on y a fait le
 procès verbal dans les manières accoutumées, je
 me flatte, que l'affaire de la Coadjutorie ira plus
 ni moins son train, et que cette Lettre de Mgr. l'Evêque

n'aura autre effet, que de faire voir sa mauvaise
foi. Il y a cependant une chose, qui me fait quelque
peur. ce qu'il dit, comme V^o. Ex. verra, qu'il a
son Suffragant, le quel faisant les fonctions pe-
nibles de l'Episcopat paroit ex cluse manifeste-
ment la necessite d'un Coadjuteur, quand meme
le Prelat principal seroit plus infirme, et moins ca-
pable, qu'il n'est de se faire par lui meme. Et
la S^{te}. qui sans doute aura a la fin connois-
sance de cette Lettre, s'arrete a cette raison pour ne
point admettre le Coadjuteur, et ne faudra tra-
vailler pour la parvenir, ce que j'espero de faire
avec succes. En attendant comme il n'est pas
possible, que Mgr l'Evêque de Culme n'ait fait
confiance de sa Lettre, meme a plusieurs per-
sonnes, il m'avoit venu dans l'esprit de faire
semblant d'en avoir eu quelque nouvelle de
Pologne, ou d'ailleurs / le bruit de son inuendance
sur cet article s'est assez bien repandu / et lui
avoir sur cela une Lettre conue en termes a
me prouver une reponse, que je pourrois me dire
sous le contrainte de ce, qu'il a avance a Sa Sa-
ncté, mais, comme V^ore Excellence voit bien les
plaintes, quoique tres injustes, qu'il fait contre
mon Auiditeur, et qui rejaillissent meme sur moy,
ne se disposent pas a exposer favorablement
les remonstrances, d'ailleurs tres honnestes et dou-
ces, que je luy ferois sur sa duplicité d'agir, et sur
l'indignation de S^{te}. M^{re}, qu'il va s'attirer par la
revocation d'un consentement sur le fondement
du quel ce Prince a fait sa disposition sur l'E-
vêché de Culme. A mon avis il ne convient pas
non plus de troubler M^{re} l'Abbé de Peplin par la
nouvelle d'une opposition, qui lui feroit craindre
un mauvais succès de son affaire, ou quel que
long

long et envious regardemens. C'est pourquoy
 je supplie V. Ex. de considerer, s'il ne vaudroit pas
 mieux de mettre, comme on dit, en campagne quel-
 qu'ami de mon. L'Evesque de Culm pour lui se
 presenter par ce moyen le tort, qu'il se fait par la
 duplicité, et l'induire à écrire à V. Ex. ou à moi
 une lettre, dans laquelle il declare, qu'il persiste
 dans le consentement, qu'il a donné à la desti-
 nation de son Coadjuteur; ce que je crois d'au-
 sans moins difficile, que malgré sa lettre à
 la Saincteté, je suis presque sur, que sous es-
 fois, qu'il parle à quelque ami de V. Ex. ou de
 moi l'abbé de Dyplich, il ne laisse pas de dire,
 qu'il attend avec plaisir de le voir bientôt son
 Coadjuteur. Parmi les amis de mgr de Culm,
 il s'en trouvera peut estre, qu'il y en, qui sera
 bien aise d'obliger V. Ex. et moi aussi; car on sait
 l'insinuer, que je prens au bon succès de cette af-
 faire, et je ne sai si mons. Le Chanoine Hu-
 manski ne servira pas a propos autant, qu'un autre
 car je sai, qu'il a assez de credit sur l'esprit de
 mgr l'Evesque, et il sait estre efficace, quand il
 veut. Je sournes le tout aux lumieres de V. Ex.
 et je souhaite seulement, qu'on ne sache pas
 en Pologne, que l'on m'a donné de Rome connoi-
 sance de cette lettre, car l'ami, qui en a eu la
 bonté auroit juste sujet de se plaindre de moi.
 Dans l'esperance d'avoir l'honneur de la voir
 bientôt personnellement, je suis avec un ver-
 rable respect. ff.

Extractum ex Liberis ab Illmo.

Episcopo Culmensi Romam datis.

Iustissimae Sanctissimae Vestrae Iudicii depono binam
 quod etiam, primo, quod importunis, violentis, illis que
 diuturnis a S. Mundiatore angariationibus, com-
 minationibus, et obsecrationibus, quibus resistendi
 modus nullus mihi erat, coactus sum subscibere
 Coadiutoriam Episcopatus Rudo Crapski Abbati
 Repliniensi. Protestatus sum, quod id fuerit contra
 voluntatem meam, imo in damnum et prejudicium
 dum per Dei gratiam in ea virium et capacita-
 tis constitutione impositus, ut Solus omnia Epi-
 scopi munia implere valeam, uti et implet: redi-
 tus vero ex tam desolato Episcopatu adeo tenuis
 sunt, ut vix exigua sustentationi meae sufficiant.
 Supplicor enim Sanctitati Vestrae, quatenus hunc
 invalenscentem in Regno vestro ambitum sacrorum
 tollere, et tanquam abominabilem invidiam et elatio-
 nis seminem extirpare, vel in presenti pro semper
 meum ab hoc intrusivo, et minime tam in humano
 quam Divinis necessario more vindicare, dum na-
 dum statum Diocesis meae cum solita subiectione
 Sanctitati Vestrae reddiderim, quem quancumque me
 redditurum spero. Sunt Coadiutores operis vestri
 Suffraganei, non episcopi necesse multiplicare. Digne-
 tur. Alterum est Beatissime Pater, quod Rudo
 Palma Auditor S. Mundiatore causas prope ad so-
 lum Seculare spectantes, in eorum ventilatas, et de-
 cretatas ad suum Tribunal pertraxerit, et megra-
 vamine non solum cum notabili honore Sacrae
 I. quia tanquam nullius in Regno possessionis est
 libertatis hominem: sed etiam cum prejudicio Regni
 Republicae vestrae procurrere non desistat

Repositus

La Responce de S. Ex. mgr
Le Grand Chancelier de la Couronne
a Ratische le 27 Du Juin 1725

C'est avec bien de la surprise et meme avec bien
de la douleur par plusieurs raisons, que j'ay leu l'
extraict de la Lettre, que mgr l'Evêque de Culme a
envoyé a Sa Sainteté. Je suis persuadé, que la S.
Congregation informée de toutes les circonstances
de l'affaire, et de la necessité de cette Coadjuteur
pour la bien de Notre S. Religion du Diocèse, et de
la Province, et que M. Le Souffragain de Culme est
plus âgé et plus infirme, que mgr l'Evêque bien
loin d'arreter, préférera l'expedition de cette Coadju.
toril, comme tres effectivement necessaire / surtout
dans les conjonctures; et avantageuse aux Interests
de Notre S. Religion. Je ne manqueray pas cepan.
dans de faire de mon costé les diligences dans cette
affaire, selon les instructions de V. Excell. en me.
nangeant et tenant en secret tout ce, que V. Ex. m.
a fait la grace de m'ecrire sur ce Sujet. Je suis a.
vec tout le respect.

Lettre de S. Ex. mgr Le nonce
Apostolique a S. Ex. mgr Le Gr.
Chancelier de la Couronne a
Dresde ce 30 Juin 1725

La Lettre de monseigneur de Culme a Sa Sainteté
n'est plus un Secret, parceque quoique son Eminen.
ce Monseig. Le Cardinal Paulucci ne m'ait encor rien
ordonné la dessus, je sçai cependant par mon agent
que ce Prelat a fait m'envoyer ce qu'on appelle a Rome
le nihil transiens contre la destination de son Coad.
juteur, et que dans sa Lettre a Sa Sainteté il revoke
le consentement, qu'il avoit donné non pas tant à

m^r l'abbé de Daplin, ou à moi, qui à la Majesté
 même, qui a fait la dessus la nomination. Votre
 Excellence peut juger aisément, avec quels sentimens
 j'ay vû la nouvelle de cett' action, que je n'ai pas dû
 siuile d'appeller tres indigne. ma peine vient prin-
 cipalement de la regle Canonique, inuito non Pastori
 Coadjutor, contre laquelle il est tres difficile d'agir
 pour obtenir le Coadjuteur à un Evêque, qui ne
 le veut pas; d'ailleurs je considere, qu'il ne me con-
 vient pas d'entreprendre de mon propre mouvement
 d'en montrer la necessité, parceque comme il n'est pas
 question d'un homme un baillé, ou éloué par ses in-
 firmitez dans un lit, il faudroit se servir des che-
 ses odieuses, es peu honorables à tous l'ordre Epis-
 copal. Comme Votre Excellence peut main enant
 parler publiquement de cett' affaire, ne trouverois
 elle pas à propos d'en informer la Majesté, et dans
 le même tems d'en écrire à Mr. Puchet, Luy ordonnant
 de représenter à Mr. le Cardinal Paulucci la ma-
 niere, dont cett' affaire s'est faite en Bologne, et les
 raisons, que la Majesté a eu de nommer ce Coadju-
 teur, pour persuader, si on le pourra, la Sain-
 té de se tenir plutôt au consentement, que de Re-
 las nous donna, qu'à la revocation, qu'il en fait
 presentement, soit dit avec tous le respect, qui est
 dû à la Dignité, avec autant d'impudence, que de
 Legereté? Cette remonstiance de Mr. Puchet feroit
 cesser l'opinion de partialité, dont Mr. de Culme,
 m'accuse dans cett' affaire, et il ne faut pas douter,
 qu'on n'y ait beaucoup d'égard à cause sur tout de
 la nomination de la Majesté. Voilà au moins ce
 qui me vient dans l'esprit presentement, et si Mr.
 le Cardinal Paulucci me fera l'honneur de me donner
 quelque ordre la dessus, je ne manqueray pas de

communiquer à Vostre Excellence La Lettre, et ma
 réponse. En attendant je la supplie de ne point répon-
 dre à cellecy, parceque j'expose d'être moi-même à Var-
 sovie, avant, qu'elle ne puisse' estre, et je suis avec Le
 plus sincere respect. pp.

314.

MS.

316.

327.

318.

320.

Do Jm Pana Kancelerza
Włk. Dołcia Jm
Prymasa z Kypisk
d. 3. Julij 1726.

Ta moja była y jest szczerą intencją pospie-
szyć do Wey Xci Mści. Dobrym cum cernuo
cultu, a oraz dla porozumienia wielkich Jego
y Ojczyźnie zbawienych sentimentów, y dla
communikacyi wszelkich moich pro tenui-
tate sensus wterazniejszych konjunkturach
lucubracji, liedyż zaś jako dawniej różne affe-
kacye były mi impedimentem, tak y teraz ka-
tarowa przeszkadza mi do tego pożądanego
szczęścia, tedy in voto et spe przy tascie. Bo-
skiey rekonwalescencyi, y tly uyragnionej sa-
tisfakcyi, sądząc tę komunikacyę nieodwro-
tną in publicum potrzebną, posetał Jm P.
Strzykowski Sekretarza moiego, aby przy
oddaniu nayniższego ulitoni moiego prezen-
tował Włk Mści Dołndziejowi do przeczytania
wszystko to Synoptice zebrane, co ołwied ię
przez te czasy pisało, y aby odebrał oraculą
summi iudicii Wey Xci Mści do mnie ad de-
ferendum, in adorationem et executionem
omphre zostając wszelką powolnością y
rezygacyą ad supremum Arbitrium Włk.
Mści Dołndziejowi y do pełnienia wszelkich ro-
zporządzeń.

Respons Alexi mi.
 Prymasa do ImPana
 Kanclerza WoK^o z
 Lwowa 7. Julij 1726.

Nadgrądzam mi z wielką łaską i afektem pety
 Wm młoda list przez ImPastrykowskiego Se-
 kretarza diuturnum Jego silentium orax po-
 ufata communilacya incomparrabilem Wm
 młoda lucubrationum magna sedulitate, exi-
 mia prudentia et profunditate sensuum et
 rationum pro gloria et quiete Rzeczy Na-
 szey wotowa. Ktore chiałem przy sobie za-
 stawie, pro continuo studio et informatione
 mea, ale ie bierze z sobą na zad tenze ImP
 Sekretarz. Jednak ze y za te brokcie onych
 wyzienie teraz listownie publicznie zas pecto-
 ze tote dzielnym nieprzeftanie z tym wyewniemien-
 zem jest awszelley, optimacy y obligacy.

Relacya Synoptice zebran
scriptorum przez Jm' Pana
Kancelerza W^o Koronnego do
Saxonii względem Expedio
wania Ministrów Angiel
skiego y Pruskiego.

La piernstą wiadomością o Listach ex occa
sione Delretu w sprawie Toruńskiej exequ
wanego do Jego Królewskiej Mości od Dunsh
go y Berlińskiego Dworów ordinowanych,
Edanie swe wyraził Jm' Pan Kancelarz Wie
Koronnny; aby Respons na nie simpliciter
differretur do Reasumpcyi Seymu.

1725. g. 25. Febr. Kiedy zaś innotuit Jm' o Popelstwie od Kro
Jm' Angielskiego, y że miał Minister
instare o nieodwrotny Respons. Narz Jm'
Kancelarz sensum suum exposuit; aby odpu
Remissine ad Ordines Reipublice nie w
ig: się w żadne explicacye; innuendo że z
talowego Responsu powinien być kontes
ten Monarcha, który jest similiter obligou
ny wszelkie Publiczne Materye remitte
do Parlamentu; dotożysz, że iesliby z
tych pogrożeń Potencyi Acatolicich m
ialnie prauideri pericula, iż nie widzia
Jm' Pan Kancelarz innego adpresens sposob
skuteczniejszego na to, tylko nieodwrotny
Powrot ad Regnum Jego Królewskiej Mości
y Reasumpcyi Seymu. Postat do tego Delr
w tej sprawie ferowany, per extensum z
kontroversyami wypisany dla obiasnienia

Sprawiedliwości jego, z tej prawdy, że w nim
Jura Miasta Toulousa są in salvo zostawione

1725. g. 20. Febr.

te iako dawniej.

listy z Paryżu

lum radey non

etum pro more exten

bant, tute dopieroz

atenta listu krola

zickiego, z Mony

oraz Ministra pro

stos do krola katolickiego

oblic, niagajacy, z

trienistwo z krola

konor Narodu krola.

z; Ale z uszyt

ch in uniuersum

istliow.

1725. g. 4. Martij

Subsequenter odebrawszy wiadomosci
z czym przybył do Drezna Minister Angielski
ponowit Jm. Pana Kanclerz Edanie swoje, k
addito, ze Jego Krolewsza Mesi ma w r
swoich Seym ad Consilium, a Pospolite rus
nie contra quavis ingruentia pericula, z te
dla tego zyczyl odpisai Remissine ad Ordine
Reipublica, poniewaz Senat stante Limite
tione Seymu, z liedy in hoc Negotio sprawy
Toulouskiej zastal konstituicze, musialy
referre ad Ordines Reipublica. #

Kiedy za tym napisano, ze in tam
valido, z moze urgenti Negotio, nie tyl
Rady na piśmie, ale przytomnosci w
Sazonii Jm. Pana Kanclerza zdano; odp
sat Jm. ze wedlug dawnych Praw z wedlug
Traktatu Warszawskiego, z z namienionym
w przeszlych Listach racy, tante importance
Negotium za granicą przez prywatne Sen
timenta, bez Spolney Rady resolui et deter
minari nie moze. Nawet z odetowanie se
do Dworow Katolickich, osobliwie do cesar
Jm. i Krola Jm. Francuskiego nie tyl
przez Listy, ale z przez Poselstwa czyli Able
gacy, bardzo potrzebne expediet, zeby by
formowane z expediowane presente Ma
jestate w Krolestwie z przy przytomnosci
Ligzicia Jm. Prymarsa Jm. Pana Mar
katha Poselskiego, z innych Jm. Panow
Deputowanych do Bolu Jego Krolewszy

ex Senatorio et Equestri Ordine. Względnym
przybycia swego do Saxonii opisat, że cho-
ciażby tam na Rozkaz J. K. M. zjechał, wif-
ceby tam in hoc Negotio gravioris importance
Reipublicam concernente ani mowii, ani
radicii nie mógł nad to, co już wyraził; y
zyszt więć wreflesy Traktatu Warsta-
skiego Articul Wtóry Paragraff Kosty. Po-
stał przy tym responsie Informacyz Komon-
nichowanq sobie od Kigzeia Jmii Prymas
super Justitia Rei Judicatie w sprawie To-
runskiej. Postał y Edikt od Miasta Torun
wydany, którym zahazuje Miasto pod Wra-
mi mowii przeciwko Dekretowi.

1725. 8. 7. Martij

Za odebraną potym wiadomością
Saxonii o Smierci Cara Jmii Moskiewskieg
z wyrażeniem żalu, że Regiminis Nostri o-
lierności z tak dobrej okazji profitowai
pozwalaiq: Reposuit Jmian Kanderz. Z
to pewna, iż wiadomości de fatis Cara Jmii
wielkiej jest prawdziwie importancji, y
glaby Rysla co familiorem et feliciorern
przyszley Reasumpcyi Sejmu Consiliorum
Próżniwai się sukcesum do otrzymania
sprawiedliwych swoich pretensyach od tamt
Potencyi, satisfakcyi, gdyby zelus zbył feruid
Acatolicorum o sprawę Torunską nie był
obstaculo. Do przeszłych Listow y do postan
Informacyi referuige się przysłał Konstytucy
seymowq ex Volumine Legum wypisaną, q
mediante Koscioł S. Jakuba po Traktacie

1725. 8. 11. Martij

Zasła po tym z Saxonii requizycja
 aby Komunihowai racje litorembij Mi-
 nistrow Dworow Abatolicich zbiiai po-
 trzeba. Na to reposit Jan Jan Kanclerz, ze
 Contenta Listow przeszłych, et annexa przy-
 nich; iah to Debet, y Informacya, tudzie
 inne Juris et facti racje hożcego Komu-
 howai powinny, iahs sie nie stalo nie
 sprawie Torunskiej nie tyłho przeciwno-
 sprawniedliwosci, ale ani przeciwno Traht-
 towi Oliwskiemu do Miast tyłho Pruskich
 reguluizernu; boi wzgledem innych Dy-
 dentow u Polseze y w W. A. Litt. zostajacych
 zadnego z Postonnem Potencyarni nie ma-
 rny Trahtatu. Ze te racje prawniwe y
 sprawniedliwe dadz sie byci sufficientes
 informatione tego Ministra Angielskiego
 y innych, y na zbicie opactnych relacyi
 suppozycji. Popart za tym refleksyami
 racjami infundamento dawniejszych
 Praw et Nouvelle Legis ac forme Regiminis
 Rzeczypospolitey, aby Minister Angielski
 byl expediowany Remissiuo Responso ad
 dines Regni do Reasumpcyi Seymu. Wy-
 it, ze przez talowu Expediowanu, unilowu
 Jego Krolewska Mości tych Zmian y ich
 extra Regnum Negocjacyi, ulontentnie
 Ropleq, y da czas, ze nastapi mogg dal-
 oportuni Magnis Negotijs transitus reru
 iahs iuz euenit Smieri Cara Jmcy
 Odebrawszy subseguenter wiadom-
 o rezolucyi Jego Krolewskiej Mości na pow-
 meo du...

incommodus do Polski pro exigentia conjun-
 1725. g. 13. Martij litur; wyraził particularną swą zgodę i
 solacyą, tudzież z tego, że Potencye Katolickie
 mitiusz dady się agere.

Listem sub g. 7. Martij pisanym będąc
 Jan Kanclerz pro primo requirowany, a
 posłał swoy Proiect Responsow na Listy z Ma-
 1725. g. 10. Martij Angielski: Reposuit, że iestliby ten fervor
 Potencyi Katolickich w tym Interessie mu-
 continuari, y Jego Krolewska Mość raczył nie-
 wstacym pswrotem swoim do Polski uhen-
 tować Vota et desideria publica naylepszy
 Responsa natalki ostre Listy y Mowę uformo-
 wane y expedowane były in Regno. Z tym usze-
 liem oświadczył się, że gotow szczerze dopomo-
 Jchniim Podkanclerzym Koronnemu y Lite-
 skiemu na poufaty Jch rozkaz.

A poutorzoną znowu requizycyą, a
 Jan Kanclerz przysłał Proiecta Responsow
 1725. g. 21. Martij na Listy z Mową Angielską; Odpisał, że lubi-
 wiedział dowodnie, iż tam potrafią Jchni
 zformować tę Expedicyą cum planou Uni-
 versorum, maique compertos sensus Senatūs
 correspondencye; Preuss in satisfactione
 volu doniesionej, et in casum dalszej poufa-
 w tym requizycy, deklarował niekompet-
 nie pro modulo suo myśli y applicacy
 tego obwini, aby, choćby też superflua et insu-
 ciente, przynajmniej ex bona voluntate
 non ingrata diligentia mogt respondere
 exspectationi Jchniow.

Jakosż zaraz takowc Proiecta zformował Jan

328. Kanceler, z komuniilowat ich Ligzcie
Jmci Biskupowi Krakowskiemu ad
nam.

1725. g. 20. Marcy

Odebrausty po tym trzecia requizycya
etiam jussu Principis o pomienione Pro
iecta, postat ie zaraz Jmci Pan Kanceler
koronny na rce Ligzcie Jmci Podhan
go Litewskiego, iako sq sub Litera A. B. C. wy
raziaci, ze ich komuniilowat Ligzcie
Jmci Biskupowi Krakowskiemu, y ze ie
tenze Ligze Jmci Magna sensu suo proba
vit, zycze bardzo, aby pomieniony Minister
Angielski in his terminis byl expedionowany
y zeby zaraz Copie tej Expedycyi rozestane
byly do Postronnych y do Polski do Ligzcie
Jmci Prymasa, Jmci Pana Marszalka Posel
skiego, Schron Panow Hetmanow, et ad al
Primores, tudzież na Posly ad privatos.

1725. g. 31. Marcy

Immediate po tym przysła wiado
mosi, y Relacya mianey konferencyi z
Ministrem Angielskim. Na ktorej tenze Mi
nister convictus bydgc, ze ten Interes tra
ctarii nie moze tylos in plenis ordinibus
Rzplcey na Seymie, insti tit o Stozenie sepa
La te wiadomosi iako zgadzajac sie cum
sensu suo podielowat Jmci Pan Kanceler
y postat Duplicate Proiectow na List y
wy Angielski, do rgl Jmci dca Podhan
rzego Koronnego, in omnem casum, gdy
pierwey postane dojscie nie miały.

Przysła po tym wiadomosi, ze
Litewska Moia iestze dozlyt rezolucy
i adpetitum Angielskiego y Branden
go Ministrow, ktora, ut supponebatur, mia
byla

1725. g. 4. Aprilis

Był w generalnych terminach do Reasumpcy
Seymu. Ze ułanowany nieco Dissidentstwie
niby Zarliwości excess insey nie ma przy
czynny, tyłko Smieri Cara Jmci. Na to
Jmci kanclerz odpisał, Uwaga Cudowna
Bosly Providency, która przez Smieri carski
systemata Dworow Alcatolicich pomniejsza
że jest, y był tego Idania, iż uczynione iahoby
intuitu Religionis Zarnachy, alio respicienda
fines. Ze też jest nadziei, iż Król Pruski nie
zechce rzecy przypuszczać ad extrema, bo iah
Intermedius naywięcej by mógł uisierpieć
y stracić. Ze ma nieomylną ufność w dalsz
Lacie Boskiej, iż kiedy Ministerium chwale
y należyć Staneto remittendo integrum
gotium ad integram Rempublicam, tedy że
wszystkie pogroźki ustają.

Znowu przysła Relacya o konferen
na którą dany był Respons przez Jmci
Podkanclerych na requizycy Ministrów
Angielskiego y Pruskiego. Przysła oraz y
insynuaacya, że Jego Krolewska Mości dońce
toleć się szereg Jmci Prymasowi, szereg
Jmci Biskupowi Krahowskiemu y Jmci
Kancelerowi W. Krownemu; iż jeśli jest Id
nie Jmciow, że bytność Pańska indisp
sabiliter potrzebna jest w Polsce, toby z
chat do Urchowy praemissis Literis Ciru
ribus ad Senatum, żeby się tam zierchali
Senatusconsilium, na którym preparatiu
tak Interes Toruński, iahy Moskiewski
obolizności, Reasumpcy Seymu y inn
Interessa Rypły thomertowdy y umowie zek

330.
125. g. 8. Aprilis

Na to odpisał Jan Pan Kandlerz referens
Zdanie swoje super praemissis ad magnos
Sensus Liqzicia Jmci Prymasa y Liqzicia
Bisluapa Kralowskiego, to tylio praei
narnieniaiye, ze Regalis Sapientia Jey
Kwlewskiej Mosii, z relacyi Ministrów
swoich u Dworow Pstronnych Residuigeych
nayspey twayye moze ialso necessitatem
powrotu swego ad Regnum, ex occasione
tych tawieglosci Dworow Abatoliczich
na niewinną Dzezpospolitą, y Reasum
pey Seymu in Arbitrio Jey Kwlewskiej
Mosii zostawionej, tali et utilitatem in
Publicum pro opportunitate conjunctum
Ze Senatusconsilium stante Limitatione
Seymu byk nie moze; a zatym nec expect
rotpisowai Circulares do Senatu. Ze na
taliouym Senatusconsilium zadne Inte
resa etiam preparatiue thoncertowai
y umowiby sie nie mogly; bo ialso u
byla iednostayne Senatorum Zdanie, o
ktorym iuz na konferencyi 8. 16. Martij
w Dreźnie odprawionej tymie Mini
strów doniesiono, iz Materye Statum
concernentes na Seymie traktowane y
terminowane bydi powinny praeia Com
municatione et propositione Woiendztwa
na Seymili, tali tost samo zgromadzeny
Senat potwierdity tylio. A wssakze
constet Woiendztwom, Ziemiom y Powia
tom, co detulerunt promienioni Ministr
wie, Angielski y Pruski, y co iestote ma
as deferendum, to uszy tho mozy compete

Kaniellarye

331.

Kancelarye Koronne y W. X. Litt. z Urzędu Jego
Krolewskiej Mości sine praesens Senatusconsilii
proponować y komunikować przy Univer-
satach na sejmiki przed Reasumpcy z se-
jmu, pod czas których per omnes rationes se-
pediret, aby się król Jmci intra Regnum
znajdował.

1725. 8. 15. Aprilis Oświadczył się po tym Liście Jmci Podba-
dery Litt. iż pragnie mieć Proclata, którego
wzrymioną odebrał nadzieję. Doniosł przy tym
że w Hamburgu wydrukowano List Słaski-
ca Polskiego ad Corregentem Silesie, w którym
Brandeburczyk Ostro, y nabył żywo tractatus.
Na to Jmci kanclerz respondit: Ze Respon-
soryjane Proclata już posłał, na które się
ferował, y na ostatni List swój wyraża cy-
raye y reflexye, dla których Stante Limi-
tione seymu nie może być Senatusconsilii.
Ze nie życzył tego, aby iakie scripta Anony-
rum miały wychodzić in lucem, z wielu pu-
blicznych konsyderacyi: iakosz żadne nie ty-
z druku Polskiego nie wyszły, ale nawet an-
pisane; dla tego rzecz godna pożiwienia, z-
ten, y iako zaszedł do Hamburga, y tamże
drukowany. Ceteris vulnerant authentica
y z większą trudnością sanantur.

Przyszła wiadomość, że doszły Proclata
pomienione, że mentem et sensum ich
w ułożonych tamże w Saxonii dispositi-
Proclatach tak zupełnie Jmci praece-
runt, iako w liście z postanych Copii pater-
niało. Ze król Jmci radby, żeby Jmci Sen-
torowie nie turbuigę Pana do Warszawy

332. ziechali na Consilium do Ustchowy. Na to
1725. g. 10. Aprilis Kanderz odpisał, dziekując za uradomności o ob-
branych Proclitach, tudzież y o tym, że ta
lucubratis lubo Superflua coinidit z wiel-
kiem Ichmościow ad Latus Principis zna-
dujących się sentimentami. In reliquo
feruat się ad scripta antecedenter, iż za-
dne Senatusconsilium być nie może
Reasumpcyą Seymu.

Ponieważ same Posle Jmci. Pathan-
Koronny przysłał Excerpt z Listu Jmci. Pana
Podskarbiego W. Koronnego do Jmci. pisane
z Rydzyny, w którym radzi, aby te differen-
cy amicabiliter były uspolocone, aby us-
tąpił requizycyą ad Guarantes Paucorum
vensium o Mediacyą, y wynalezienie ter-
peramentorum et mediorum adaequatorum
żeby się ta Materya mogła facilitare; a ta-
gdy Guarantes trobiq. plantę, dopiero
mu Reasumpcyą determinare, y Sta-
Rzplcey to deferre, które na ten czas mogą
być faciles, ile circa Nostras Remons-
trationes, że inaczej być nie może evitande
Bellum; a tak non negabunt Dispendia
justa, et in futurum collocabunt ich et con-
servabunt circa paritatem Status et aequi-
tatis, liberum exercitium Religionis, et con-
servationem tych Iborow które ad Annum
mieli; żeby, iako inanti, a Functionibus
bilibus Nobilitas hujus Religionis nie by-
exclusa, et honorum omnium Capax, y
igwsty Krzesta, żeby Jazg Sdaniusz nie
stai, y a sekurowai. Na to Jmci. Pan-
Kanderz odpisał. Ze tych Propozycy Jmci. Pana
skarbiego W. Koronnego poig. nie może
me. w. w. w.

nie widzi sposobu, żeby teraz praticari mogły.
 Sama konstytucja Odtworzenia Seymu ożywi-
 cie demonstrowat, iż w Materyach y Interwe-
 niencyach z Postronnemi Dworami, które
 były na Seymie Przedseymnowe doniesione
 y na Seymie od Thronu Stanom Rzeczy
 proponowane nie inaczej Rękością determi-
 nowata Conferentias expediendas z Ministra-
 mi tychże Dworow Postronnych w Warszawie
 przytomnymi, tylko przy przytomności i in-
 terwencji Pryncypa, Ministrów Utriusq[ue] So-
 cis, Jan Pana Marszałka Poselskiego, y Deputa-
 tow ex Senatu et ex Equestri Ordine nazna-
 czonych, y to jeszcze cum hac præconditione
 żeby w tychże Materyach referowali się do
 Stanow Rzeczypospolitey na przyszły Seym
 Reasumpcyi, Sub nullitate seuis factorum
 Jakkie się stantibus rebus w innych Mate-
 ach nie proponowanych na Seymie Wo-
 uduktuom, a ile jeszcze w tak delikatney
 w której konstytucyie tasy sine sensu e-
 apensu Ordinum Regni mogły się iakkie
 papsus czynić, y adzwaić się do Guarantii
 z takową Requizycyą, iakką wyraża Jan Pa-
 Podskarbi W. koronny, która się zda podaw-
 Wdng. et independentem z Prawami swem
 Republicam Arbitrio alieno. I kimże
 do tego ta Planta, o której pisa, formowa-
 była bez Plenipotencyi y Instrukeyi ab Or-
 dinibus Reipublice? Dopierożby nie tyl-
 Seym, ale et tranquillitas interna et externa
 były in discrimine, bo Wojenastwa, Fieru

334. y Powiaty widząc takowe Demonstracye
ialnie Jan Pan Podskarbi Wyraża, Impositum
Woiewoźstwu dorwiezione, że evitando
Bellum inaczey byż nie może, mogły nie
przez Postow, ale Pospolitym Ruszeniem
przyisi na Seym ad Consilium et ad de
sionem. Ze mogą uszytlicie rzeczy na de
mie da Jan Bóg byż alommodowane, ale
suo modo et tempore. Mogą byż y Instan
cy et officia Principum Acatholicorum
konseracyi, byle sine sermone duro, lito
Inykt suscitare nie tyllis iram, ale et fu
wrem wedlug Pisma Świętego. A za tym
życzy Jan Pan kanclerz, aby Fryderyk Podkan
clerz perswadował raczy Jan Panu Podkan
biemu W. koronnemu, żeby takowemu Pro
potygarui y krolowi Janui y sobie, et toti
senatui nie zatrudniał votivum Consilio
rum na przyszley Reasumpcyi Cursum
boi liedy Jego krolowska Mości integrum
gotiurn ad integram Rempublicam rem
tet, y Jan y Senat solidabit sobie amorem
po Woiewoźstwach, y byż nie miał wim
dendi w zupełney inter Status confiden
na Seymie, y kierowania rzeczy do tego
co będzie pro salute et utilitate publica
Życzy y przestrzedz Jan Pana Podskarbi
z prawdziwey życzliwości, żeby się z takow
mi sentimentami nie wydawał, ut bene
sit illi, a nawet et illis, quibus fauet.

Niespodzianie po tym przybył
Jan Pan kanclersa W. koron Jan Pan Dąb
Starosta Tymbarzki od Jchnosinow
Podkanclerz

Podhanderzyk, koronnego, y Litewskiego, przez
ktorego postali Jchmni inne. Powiata w Saxonii
1725. g. 22. Aprilis zformowane. Expeditionat Jmⁱ incunantant
natał Jmⁱłana Starostę Tyrnbarckiego, przez
ktorego pisat do Jchmniów Podhanderzyk
obudnoch diu sirm: ialso ta cala Expedycja
patet in annexis sub Litt. D. E. F.

Contemporanee przyszedł list od Jmⁱłana
Podhanderzego Koronnego o powroty Jmⁱłana
Starostę Tyrnbarckiego oznaymujący. Na co
1725. g. 25. Aprilis odpisał Jmⁱłan Kanderz, iż expeditionat nieco
włocznice Jmⁱłana Starostę, y że postat Powie
lta Listow do Postronnych Potencyj; tego dołło
daige, że ialso z uszythiemni innerni, tali y
z Petersburskim Dworem naylepiey y nayści
teczniey będą się mogły uszellic Interespa
traktowai na przysley Reasumpcyi Seymu.

Podziękując Jmⁱłana Starostę Tyrn
barckiego przyszedł przez Postę list Xiążci
Jmⁱ Podhanderzego Litt^a, w którym Regie
mentis wyraził y odpisał refledye po odebra
nych Responsach od Xiążcia Jmⁱ Prymasa
Xcia Jmⁱ Biskupa Krahowskiego y od Jmⁱłana
Kanderza U^a Koronnego zgadzających się, że
Senatusconsilium być nie może. W którym
refledyach plante w Saxonii ulozony ju
filiuie, y konkludnie, że Congress Senatui
ad Latu Jego Krolowskiej Mości oz do War
szawy, oz do Wschowy indispensabiliter ie
potrzebny ad consulendum teratniey szym
konjunkturam in Consortio Xcia Jmⁱ Pry
masa, et Principaliorem. Odpisał zasa

336.
1725. g. 29. Aprilis

Jm' Pan Kancelarz, że przeczyawszy wszystkie Listy
z Saxonii, y Responsa Swoie na nie, aż do
trniego przez Jm' Pana Starostę Tymbarzkiego
postanego, nie znalazł nic, co by do nich miało
przydai, wypisawszy, y postawszy to wszystkie
kolokurich rozumiał bydi pro Majestate Regis
pro dignitate Reipublice et pro Conservacione
ne suppetney inter Status iedności y confidencie
od lutorey Securitas et tranquillitas interna
et externa naybardziej zawisły. Ze liedy se
natusconsilium stante Limitatione Seymu
bydi nie może, ani Negocyacye y Postonniem
in materia tam delicata Woiewodztwom
proposita bydi nie mogą, z racyi antecedentey
wyrażonych; toć też same racye obstant
piszwanu w tej okoliczności Listow wolucy-
cych niechitych Jm' Panu tyłko ad Latum
Principis na konferencyę. Co by invidias et
suspiciones in aequalitate y disgustow na-
bitoż. Zgoda, że nie może bydi inne medium
et remedium na wszystkie wyrażone w
dignocii finii Podhanelerzego Materye, tyłko
Reasumpcyę Seymu, która iest in manu
et arbitrio Jego Krolewskiej Mości. Kon-
dował Jm' Pan Kancelarz voto, aby Pan Bóg
w dawniejszych koniunkturach, tak y w
razniejszych raczył dać Assistentem Sedis
suarum Jego Krolewskiej Mości Sapientiam
et providentiam resoluendi wszystkich ser-
mentow et argumentorum seriem ad
factionem et utilitatem Publicam; y żeby
ostabialemu na ból głowy Jm' Panu Kan-
celarzowi w horop dodał sub ad currendum
etiam Mandatorum Jego Krolewskiej Mości

Był...

1725. 2. Maj

Był po tym z Porzty list od Księcia
Jmci Podkanclerzego Litewskiego de 21. Aprilis
referujący się ad Scripta przez Jmci Pana Sta-
rostę Tymbarskiego, y przez Porzty powiadanie Jmci
Odpisał Jmci Pan Kanclerz referując się także
na swoje Responsa przez Jmci Pana Starostę
Tymbarskiego, y przez Porzty przesłtę, a ora-
dlichuigi za communiciarą Responsu Jmci
Krolowskiej Mości do Carowej Jmci.

Jmci Podkanclerzy koronny kom-
municował znoum Listu Jmci Pana Podsha-
biego W. koronnego de 18. Aprilis do Siebie pła-
nego. W którym tenże Jmci Pan Podsharbi wy-
raża. It persistit in sensu suo, że per unicam
mediationem Cesaria Jmci, albo krola Jmci
francuskiego, iako Gwarantow to się Negotium
z Disidentami może facilitare nie ocheaige
Sejmu, per Deputatos ex Senatusconsilio; al-
guigi, że wszystkie Traktaty cum Externis
Principibus, et Vicinis, nigdy się nie termino-
wały przez Sejm, ale per Commisarios, a
po tym Rzplta to wszystko akceptowała pro-
pter retinendam quietem, et evitandum
Bellum, y że takich Traktatow site
pamięta. Ze te generosi spiritus, które na
Rusi y Wołyniu Clasicum canunt, na Wo-
trębię, byłoby to Wroble na szrenię Wielki
polski y Pruski. Ze Jmci Pan Podsharbi cha-
naśladował owego Starego Cicerona, który
kiedy się najbardziej chwalił, powiedział
Pais Author semper fui. Konkludował
tym, że radby wiedział, jeżeli o te Mediany
inż był Dwor Cesarshi y francuski requirna,

od Króla Jmci. y iezeli ię akceptowali, et in
 quo loco ma. bydl ten Congregus, itę w Wro-
 stawiu. Jmci Pan Kanclerz podzięko-
 wawszy Jmciemu Podkanclerzemu za ho-
 multy drugiego w tej Materji Listu
 1725 8 9. Maj Jmci Pana Podskarbnego W. Koron. wyrazil, ze
 sie wydzwic nie moze tante preoccupata-
 ni tak godnego y Wielkiego Ministra. Ze
 nie tylko tak pamiec Jmci zasięgał moze
 ale y od dawniejszych czasow, pokazuj oco-
 dzie Konstituycie in Volumine Legum; iz nie
 przez Senatusconsilia, ale przez Seymy nar-
 czani bywali Commissarie ad tractandum
 Externis Potentijs, iako to z Szwecyę, z Mo-
 z Brandeburczyliem, z Turkami a naw-
 y z Kozakami. Na co pro documento ię po-
 ne postaly sie konstituycie. Ze nie moze
 ad casum presentem allegari dana Plenip-
 tencya y Instrumeta na Traktat Karłowicki
 Nieborozylowi Jmciemu Matuszowskiemu
 Woiewodzie Poznanickiemu; bo to bylo in-
 tute Sacri Foederis, in Virtute Constitu-
 tione Seymowych et Scriptorum ad Archivum
 Anni moze allegari ad eundem casum
 sentem Senatusconsilium po zerwanym
 Seymie Jmci Pana Woiewody Potockiego, z
 rego naznaczeni byli Commissarie do
 traktu z koronę Szwedzką, nie tylko z
 wniey wyrażoney racji; ze to bylo nie po-
 oddzionym, ale po zerwanym Seymie; le-
 ze to Naznaczenie Commissariorum ex
 tusconsilio bylo in executionem dawniey
 dispozycji Rzeczypospolitey: iako to Legat
 na Rzeczypospolitey

na Pospolitym Ruszeniu pod Gorzycami A. 1702.
 Zaskleby potym na Seymie Lubelskim konfide-
 ry: A. 1703; y na Nieszczym Warszawskim
 A. 1712. Co in Concluso tegoż Senatusconsilij
 expresse iest dotazono. Ze samie Jm. Pan
 Podskarbi W. koronny byl do Berlina postany z
 Confederacyj Generalney Sandomirskiej er
 et robur Seymu in tribus Ordinibus maiore
 non ex Senatusconsilio, litae p. dotazono y
 Seymie, iako in iest sufficientissime de-
 monstratum, byci nie moze. Ze Jm. Pan
 Kanclerz W. k. rozumem swoim, y iakglosniem
 ex usu rerum experientyq. y Status Reipub-
 licae wiadomosciq. poizi nie moze, iako ta in-
 tenyca Jm. Pana Podskarbiego W. koronnego
 ze i. czy pokoju, ze chce nastadowai Chwalebn
 Starego Cicerona pochwalę. Paix Author sem-
 pui; ze chce auertere mala od Oyczyzny, iako
 last sama intencja moze sic zgodzi cum
 Consilio Jmci. Wiedzy racze, ex hoc Consilio
 polaznie sic, f. gdyby miało effectuari: o. czy
 ste y nieomylnie Zamieszanie Rzeszyplte
 circa conservationem Kardynalnych y fun-
 damentalnych Status sui. Praw stawiajcey
 y wszystkie pericula et incommoda ma hui-
 tidni tychże Praw postponentis. Co sam
 nie tyllko o Wołyniu y Rusi ale y o Wo-
 uotrach Wielkopolskich y o Prowincy
 Pruskiej rozumieci nalezy. Ze propter
 inglorium et vanum pogrzech Potencyi do-
 tolichich metum, takim sposobem wedlug
 Zdania Jm. Pana Podskarbiego traktując

rzeczy, zabiegając to nietylko periculum, w niem
wnie ięzse y niebezpieczeństwie inuolue
retur Respublica bez żadney potrzeby; Ale
i: iako antecedenter iest insinuation. Vita
aperta, Legibus praescripta przy spólney o
mnium Ordinum Radzie na przyszley
Reasumpcyi Seymu sine ullo discrimine
na wszystkich mogg się znaleść media Jego
Krolewskiej Mości gloriosa. Oczyszczenie hono
rifica et salutaria, y dla Jm' Pana Podskar
biego W-Koronnego y Collegow Jego Secura
Ze sami Jchmni Dissidentes in Religione
Bracia Nasi od Amore Patrie et Pais p
blica ac propria, inaczej żyzyć nie mo
wiedzy dobrze, iż wszystkie inne dla ni
remedia nie tyllko nieucerta, ale periculosa
iednym słowem, nulla.

O powrocie do Saxonii Jm' Pana
rosty Tymbarskiego, y po nim o rezolucy
Jego Krolewskiej Mości Wyrazdu do War
szawy d. 25. Junij naznaczonego przy sta
wiadomości z insynuacyg aby się tam
ten czas Jm' Pan handlowe znaydował;
tudzież, że Minister Angielski odebrał
od Princepata swego Ordinaris aby seque
tur do Polski Króla Jm'ci.

1725. g. 13. Maj

derz wyraził podziękowanie za tę wiadomość
i wszelką ochotę do petitioneria rozkazow
skich y pospieszenia ad Consortium Jchm
sion Collegow swoych do usług Jego K
lewskiej Mości in omni loco et tempore

wyraził

wyrażit także podziękowanie za drugą wiadomość o niespodzianey, a tego zdanien mni
iuz hie et nune potrzebney po raznych wia
domosci explicacyach Jm^{ci} Fincha do Polski
przejazdce.

Losz samo y na inne expost Listy wyrażit
osiadażąc się że iest gotow currere viam
Mandatorum Jego Królewskiej Mości.

Odebrawszy po tym od Jm^{ci} Podhan
clerego koronnego komunihowany Copia
Listu Xcia Jm^{ci} Biskupa krakowskiego: W
którym nie tylko nie tylko przyjazdu do Pol
ski L^{da} Fincha Ministra Angielskiego, ale
ani tak pomyślnego powrotu Jego Królewskiej
Mości ad Regnum, aby tym crasem Animosi
tates instat, et cum tempore languescant. L
tey komunihowany wyrażit Jm^{ci} Podhan
clerz: że ponieważ ta droga Pańska do
Polski rezolucya iuz in publicum poszła, tea
dubitatur, aby się to odmienić mogło; a w
Polsce może się znaleźć tyle racy, dla czego
Sejm może nie być, a żeby tak podróża L^{da}
Fincha nie zdała się być daremna, odda
musi tam post moram trutinacyi Respo
na Popytyce jego. Jm^{ci} kanclerz
1725. g. 14. Junij odpisał. Ze nie bez racy Kieże Jm^{ci} Bis
Krakowski solidę rasonie pro solita pruden

Consilia sua alioquinmodique inieci, aby
 Jego Krolewska Mości miał accelerare teraz po
 wrot swoy do Polski, y znouu się wracać na
 Seym Laszki pro Septembri. Boć lubo przyto
 mności Jego Krolewskiej Mości in Regno pro
 uszytne racye in Publicum zaroste iest pro
 zdana, et in privatum hoźdemu Summe
 desiderabilis propter beatificam Visionem
 Pana, y dla obecney usługi Jego: Ale żeby
 Jego Krolewska Mości miał iż przypieszać
 oharzy Pr Fincha czyli te dla uypiania In
 terency na Reasumpcyę Seymu ad affe
 tionem Jego, czyli dla ulontentowania Pro
 pozycyi Jego Responsem iakim in szym, nie
 według postanych z tego Procentow, y znouu
 się wracać zaraz do Saborii, ięzliho zycze
 tego; ile liedy in presenti rerum Statu, iak
 było ode Dworu a Ministerio pisanie, y
 ho sytuacya sama koniunktur pokazue
 nie zda się bydy ullum periculum, a zaty
 nulla subest ratio perimentis necessitatis
 publice ad hos passus. A do tego, iż dla P^r
 Fincha Responsu w Polsce trutinowany, i
 oze mocniesty, y w zynuszch exprepyach
 powinieny być formowany za tak wiel
 lezyi zadanych y uozynionych przez tego
 Ministra Janita Petrodora Religioni
 Honorowi Jego Krolewskiej Mości, y Ryp
 u Publicznych Jego w Ratisbonie, y pro
 Jego Krolewska Mością Mowacki; y

repentinem

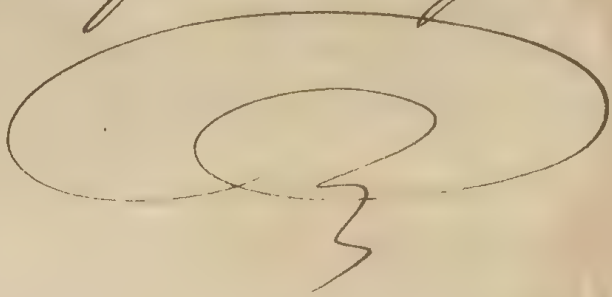
343.

repentimencie raczy, a niżeli o ulubontowaniu
nim iakiem Jego w Polsce myśli by potrzebą.
Ze bardziej należy myśli o ulubontowaniu
y satisfakcyi Jego Królewskiej Mości y Królestwa
urazonych tak ięszcho. Ze dla tego Starat się
Jan Jan Kanderz tak te Proclita Responsow
uformowai, aby bez najmniejszego uraze
nia Króla y Narodu Angielskiego, Siahichowien
lenamen y Satisfakcyi Jego Królewskiej Mości
y całemu Narodowi Polskiemu przynieść,
a przez to słuszny żal y repentiment uniwer
salny Woienników, Ziemi, y Powiatow, a oraz y
Posłow na przyszley Reasumpcyi Seymu u
łoić, y odurozić alibarnaye Publiczne, y
domagania się, aby nie przystępnie do niego
ante omnia radono de medijs vindicando
Jego Królewskiej Mości y Królestwa in
sta injurie. Dosyć to przyjazne Respo
sa Jego Królewskiej Mości na Listy tak Króla
Angielskiego, iako y innych Principum
Protestantium, dosyć łagodny Respons na M
wy P. Fincha według postawionych Proclitor
y pominiętych z nich być content uważając
expresznie w liście Pana swego, y w swoich
Mowach, reflektując się oraz na consequen
cyę, kiedyby też Listy, y te Jego Mowy zosta
ły bez Responsow przynajmniej takich
iakoich się wzwyż namięnione postawy Pro
clita ad satisfactionem Publicam Królestwa
miały przysięć ad discuspionem et resolutionem
Stanow Królestwa na przyszley Reasumpcyi Seymu

iiy ala Diette de Saxe. La Mte ne donnera
 point d'autre Reponse que dans le sens que
 Votre Excellence l'a déjà couché par écrit.
 Par rapport à la Diette de Pologne, je ne vois
 pas non plus, qu'on soit de différent senti-
 ment, et je m'assure, qu'on s'accorderoit
 tout, dès qu'on se seroit parlé, et ainsi je
 suis persuadé que dans la présente situation
 des affaires de L'Europe, et par rapport aux
 conjonctures à venir V.E. sera bien aise
 de s'entretenir avec le Roy tout comme
 S. Mte souhaite fort de s'entretenir la
 dessus avec V.E.

Je me remets au reste à ce que Mr le se-
 cretaire Dembowski dira plus amplement à
 V.E.

P.S. Dans ce moment Monsieur le Comte
 Vratislaw m'a delivré Copie d'une lettre
 du Roy de Suede à L'Empereur au su-
 jet de l'affaire de Thorn, et de la Reponse
 que L'Empereur y a faite de même, qu'une
 Lettre de L'Empereur au Roy a ce sujet,
 et j'ay remis le tout à S.E. Le Grand Mar-
 chal de la Couronne, qui est sur le point
 de partir pour la Pologne

Reponne de S. Mgr
le Grand Chancelier
de la Couronne a. S. E.
Mgr le Comte de Flem-
ming de Kupishi 15. de
juillet.

La lettre de V. E. du 25. du mois passé
envoyée par Mr le Starosta Demboushi,
me fut rendue hier par mon exprès. Mr
le Staroste n'ayant pas voulu la confier
avec ce qu'il avoit a me mander de la part
de V. Excellence ala poste de Lithuanie.
En repondant a cette Lettre, Votre Excellence
me permettra de Luy dire franchement, que
Mgr le Vice Chancelier de la Couronne a eu
raison de dire à V. Excellence en Luy montrant
ma Lettre, que je Luy avoit écrite le 14.
du mois passé, qu'il croyoit, que j'estois
de différent sentiment avec Luy, car comme
il m'avoit mandé dans ses lettres / en me
communiquant ce que S. A. Mgr l'Evêque de
Cracovie luy avoit écrit sur le retour de S. M^{té}
et sur la venue de Mr Finch en Pologne /
que le voyage de Sa Majesté étoit comme
resolu, et qu'en cas que l'on ne fût pas
d'opinion, que Sa M^{té} convoquât sitôt les
Etats pour la Resurrection de la Diète, que
l'on pourroit trouver des raisons pour cela
et contenter Mr Finch, en Luy donnant la

Reponse a Varsovie a ses propositions et
 comme le dit Mrs Vie Chancelier a trouvé
 mes reflexions conformes aux sentiments de
 M^{rs} l'Eveque, et different de ce qu'il m'a
 voit écrit, il a eu raison de dire a V. E., et
 qu'il a dit. Il y a déjà longtemps, que j'avois
 écrit au dit M^{rs} le Vie Chancelier, que je
 croiois selon mon petit avis, que la venue de
 Mr Finch en Pologne, n'étoit pas nécessaire
 apres les explications données en Saxe.
 J'ay cru effectivement par beaucoup de raisons
 que Sa Majesté luy ayant accordé l'audience
 en Saxe, m'ayant ordonné d'envoyer les
 projets des reponses, que Sa M^{te} dis-je le
 vouloit expedier de la, avec des reponses se-
 lon les projets envoyés d'icy, ce qui trouve-
 roit un applaudissement general au dehors
 au dedans, non seulement par rapport au con-
 tenu des reponses, mais a cause des justes
 regards et des considerations dignes de la grande
 Sagesse de Sa Majesté, pour ne pas attirer tant
 a la Nation outragée par Mr Finch le déplaisir
 de le voir, qu'à Mr Finch d'essuyer quelques
 effets des repentiments. J'y persiste dans la
 meme opinion que Mr Finch soit expedie de la
 avec les Reponses selon les Projets envoyés d'icy
 mais non pas selon celui, que Mr Dembowsky
 m'a envoyé, qui n'est pas dans le sens de mes
 projets. Je supplie V. E. d'être persuadé,
 que cet avis vient du coeur attaché fidele-
 ment aux service et aux interets de la M^{te}
 ordinaire

et d'une sincere amitié pour V.E. Pour ce qui regarde les autres points dont Mr Dembowski m'a informé de la part de V.E. je les remets a Notre entreeue, si il plait a Dieu apres l'heureuse arrivée de Sa Mte et de V. Exe en Pologne. Je suis avec tout le respect.

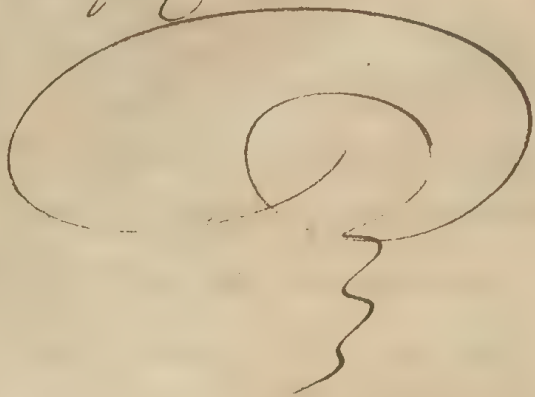
Od Jm Pana Kanclerza
Woj. do Kcia Jmci Pod-
kanclerzego Litto z Kias.
pisk 25. July.

Wia domo o aktualnej determinacji wyja-
zdu Jkr mci Pm mto do Polski w Lisie W.
X mci wyrazona przymiata mi partikularny
consolacya pragnacemu in Consortiu Wm Pana
przymiata Pana suadacya wtuz. Ale zeby P.
Finch miał tu za Krolm Jmci przyjechać przez
wszystkie raze tego sztytu niemożę, y piszę, otym
do Jm Pana Koniuszego Litto Wm Pana, niewatpie-
ze W X mci będzie tam miał komunikacya
tego mego pisania y z tasli swojej wprzece raczy
omni efficiat opera zdania mego, o co umixenie u-
prossam. Boc rzecz jest oczywista, ze gdyby P.
Finch miał za Krolm Jmci przyjechać pourot
Jkr mci Pm mto dałby się tylko dla jego ekspedycji
azas lardy x nas nietylko niemożę się z nim ni-
dzić y mówić, ale per consuetudinem et amorem
Regis et Patriae, et in vim jaleglobovich tym
krajem satisfalicy enormissime do niego Lero
konowi Jkr mci x Rypky cate, powinienby oto
supplicowac Jkr mci, aby bez zadnej admisyji

czekał mu zaraz wyjechać z Polski przysławny
pro securitate hominum. Znam iż będę zadowolony.

Odegozłm Pana Kan-
clerza W. do Jm. Księcia
Podkanclerzego Król.
Dziękuję.

Spodziewając się że jeszcze to moje pisanie
zajmie Wm. Pana w Sadowiej w Warszawie rzetel-
nie poufatosi Communi tui, co piszę do Jm. Ko-
niaszego Lit. Wm. Pana, y oraz uniżenie upra-
szam Wm. Pana, abys omni efficaci opera zdanie
moje wleciał tym wyrażone poprzeć rację.
Boc rzecz jest okryta, że perrot Jm. Ksi.
Pm. gdyby P. Tuih miał za Król. Jm. Ksi.
jechać, zdałby się tylko dla Jego Ekspedycji. Ażas
bardy z Nas nietylko niemożby się z Nim widzieć
y mówić ale per conscientiam, et amorem Regis
a Patriae, et in vim jiliezłolubich tym czasem sa-
tisfakcji enormissime od niego laseo honoru Jm. Ksi.
mfi y całej Rzeczy, pominiemy o to supple-
wać Jm. Ksi., aby bez żadnej admisyi czekał mu
zaraz wyjechać z Polski, przysławny pro securi-
tate hominum. E.

Od tegoż do Jm Pana Mar-
szalka W.K. die ead.

Przyjmoł mi Jm Strzykowski nowy document daurey
y Lawrze Hoyney tasli Wm Pana tak upoufatey po-
trzebnym wiadomości Communicacyi, jako też upoufany
in pignus pamiętnego affelitu kosztownym prezencie
za co przy nieskonczonych obligacyach wyrazem
vizioze podziękowanie particularny exuige morti-
ficacyi, ze dla podróży Czestochowskiej, utorey tractum
et exitum felicissimum całym sercem życzy, porada-
nego niebędę mógł mieć szczercia desideratissime teny
visionis Wm Pana staru. ~~Przez~~ Jm Pana Karoły Tym-
barskiego ordynowany List od Jm Pa Koniuszego Listu
Wm Pana y przy nim Projekt nowy jausby Respon-
su na Przyjęcie Protestantskie dorzedł mię tu,
ktory Projekt w słowach obszernych exprezyach
plane jest przeciwny postatym odemnie antec-
denter w tej materji Projektom. Posyłam Wm Pana
co odpisuję pomienionemu Jm Pa Koniuszemu Listu
Wm Pana y upraszam Wm Pana, abys jako wielki
y godny Gospodarz Regni raczył omni efficaci ope-
ra poprzeć to zdanie moje. bo rzecz jest oczy-
wista, że gdyby P. Finca miał pojechać do Poldy
za Królem Jmym, powrot Panski adałby się dla
Jego Expedycyi. A zas liardz z Nas per amorem
Regis et Patrie, a oraz in vim jalię holwick
tym czasem satisfakcyi enormissime do P. Finca
tako konwri Jm Kr mci y całej Rzplty, nie tylko
nie mogłby się z Nim widzieć y mówić, ale powin-
by o to supplicować Jm Kr mci, aby bez żadney opozy-

admisyji liakat meo zaraz wyjechać z Polski przy-
dawszy pro securitate hominum. Piszę o toż samo
p do Jmciostwa Ministrow Naszych w Saxonii Cedy-
cych. Tęgo w piśmie do Wm Pana y do Jmciostwa Komi-
szego Litt. rax Wm Pan in omni confidentia com-
municować Jmciostwu Marszałkowi Polskemu Wmci-
cum obligatione secretu, y ażeby Opia miewy-
chodziła. Trzeba Nam uszytu pro jurata
fide myśleć y starać się, zabiegać temu, xeby
Rzeczy Nasze, memoriam, y niepisano. Con-
temnitur, quia voluit. Jestem &c.

De Son Excellence
le Feldmarechal Flem-
ming à S.E. Mgr le
Grand Chancelier de la
Couronne de Dresde le
7. Juillet 1725.

V. Excellence aura appris de Mgr le Grand
Marechal, que le Roy devoit partir au
milieu de ce mois deux ou trois jours plus
ou moins pour Varsovie.

Le Roy n'a pas dit d'avoir changé ce terme,
mais on debite dans la Ville qu'il pourroit
être reculé; je ne m'en informe pas au-
près du Roy, et je me tiens prêt pour avoir
bientôt l'honneur d'embrasser V.E. au
cas que pourtant le Roy différât enor
quelque tems son retour dans le Royaume.

J'ay

j'ay l'honneur de rendre compte à V.E. en attendant que je me suis très bien souvenu de ce qu'Elle me dit l'année passée, lors qu'Elle quitta Varsovie, et je crois, qu'à l'arrivée du Roy, Elle en ressentira l'effet. J'ay l'honneur d'être &c.

Reponse a cette
Lettre de Kypiski
le 10. Juillet.

Je suis très obligé à V.E. pour l'avis qu'Elle a bien voulu me donner, que sa m^{te} ne devoit pas encor partir sitot pour Varsovie, et ainsi j'espere que mes Reponses aussi bien à la lettre que V.E. m'a fait la grace de m'crire par Mr Dembowski, qu'à celles des Messieurs les Vice Chanceliers les trouveront à Dresde. Au reste en souhaitant de tout mon Cœur, que tout ce, que j'ay dit et écrit, toujours à bonne intention, puisse contribuer quelque chose à l'avantage du bon service de Sa Majesté et à la satisfaction de Votre Excellence. Je suis avec tout le respect.

2
1

Certaine Lettre écrite
à S^e. Mgr le Comte de
Fleming de Varsovie le
10. Juillet 1725.

Je n'ay pas voulu manquer de porter mes
respects à V. E. meme encor aujourd'huy
sur le point de mon depart avec ma famille
Je ne saurois assez exprimer à V. E. quelle
animosité s'augmente icy par rapport aux
discours de Mr Finch Ministre d'Angle-
terre, et à ses Memorials outre's, d'au-
tant plus, qu'on apprend qu'il doit suivre
la M^{te} dans son Regne. V. E. permettra
de Luy ouvrir mon Cœur, et de marquer
mes pensées la dessus, qui sont, qu'il seroit
plus conveniant de l'expédier la, pour evi-
ter quelque desordre, qui pourroit estre
produit par la haine de la Nation par des
raisons mentionnées. Le Project de Mgr
le Grand Chancelier de la Couronne et les sen-
timents y conformes de Mgr l'Evêque de
Cracovie, et des plusieurs autres eurent
l'approubement d'estre en attendant
suffisants à l'Expedition du dit Ministre
d'Angleterre. La Reassumption de la
Diète / quand Sa Majesté trouvera a propos
terminera le reste, et moy je ne cesserai
d'estre a jamais.

Tractatus Pacis inter Imperatorem Romanorum et Regem Hispaniae

In Nomine Sacrosanctae et Individuae Tri-
nitatis Amen.

Notum sit universis et singulis, quorum in-
terest, aut quomodocumq' interesse potest.

Postquam sub finem Anni 1700. quo Rex Hispa-
niarum et Indiarum Catholicus Carolus II. Inclita
memoriae improlis e vita decesserit, cruentum, diu-
turnumq' bellum super successione inter ejusdem
Regna inter Serenissimum ac Potentissimum Principem ac
Dominum Leopoldum Romanorum Imperatorem, Hun-
gariae, Bohemiaeq' Regem, Archiducem Austriae etc.
pietissimae recordationis ex una, et inter Serenissimum
et Potentissimum Principem Dominum Philippum V.
Hispaniarum et Indiarum Regem Catholicum in
assistentiâ Serenissimi et Potentissimi Principi Domini Lu-
dovici XIV. Galliarum Regis ex altera parte
exortum est, cui subinde Sacrum Romanum Impe-
rium Serenissimus quoq' et Potentissimus Magnae Britan-
niae Rex Guilielmus, ejusq' in Regno Successor
Serenissima et Potentissima Anna, Celsig' ac Prepo-
tentes Status Generales Federati Belgij Socij
acceperunt; Pace vero Anno 1713. Trajecti ad
Rhenum inter ipsos facta, bellum quod tunc
inter Serenissimum et Potentissimum Principem Dnum
Carolum Romanorum Imperatorem hujus nominis
VI. ac Imperium ex una ac auctorem Gallia-
rum Regem, ex altera parte adhuc perdurabat,

per subreptam Anno 1714. Pacem Bâdensensem quos
 deletam. Tandem ex illi Bellorum motus, qui alte fa-
 tam inter suam Mttm. Cesarem Catholici et Regem Hi-
 spaniarum Catholicum Philippum V. adhuc fervebant,
 per accensionem ad Tractatum Londini 2. Aug. s. n.
 1710. initum, acceptationemq' Conditionum utriusq'
 eorum 22. Julij s. v. prout et Regis Sardinie in
 eo propositarum felici quos numine sedati fue-
 runt, certis articulis inter eos adhuc dum contro-
 versis ad particularem Congressum subinde in Urbe
 Camerae institutum remissis, sub amicus Mediat.
 rios Officij's Sermi et Potentm: Regis Galliarum Ludo-
 vici XV. ac Sermi Potentm: Regis Magna Bri-
 tannie Georgij definiendis. Quo quidem in loco
 per Plenipotentarios ab omnibus partibus co-
 missos sub prefata mediatione a triennio ab-
 hinc operose quidem, verum ob varia impedimen-
 ta absq' fructu expectato allaboratum fuit, quod
 ipsum, cum ex spes nulla felicionis in futurum su-
 ceptus affulgeret, in causa erat, quod Sermus
 Hispaniarum Rex Catholicus consilium cogeret,
 dicta adhuc controversa Pacta cum sua Mttm. Ce-
 sare et Catholica in ipsa Urbe Viennensi per Mi-
 nistros utring' ad id opus cum plena potestate mu-
 nitos, amice definiendi, ad quod sua Mttm. Cesarem
 Catholici Celsissimum Principem ac Dominum Eugenium
 Sabaudie et Pedemontium Principem altissimam suam
 Mttm. Cesarem Catholici Consiliarium Intimum Consilij
 Aulico-Bellici Presidem, vicumq' Locum tenentem
 Generalem S. R. Imp. Campi Mareschallum ac
 per ejusdem Statum per Italiam Vicarium Gene-
 ralem, Aurei Velleris Equitem, nec non Illmum et
 Excellm

Excellmum Dnum Philippum Ludovicum S. R. Imperij
 Thesaurarium Hereditarium Comitem a Linxendorf
 / tit / ac Illmum et Excellmum Dnum Gondalcarum Tho-
 mam S. R. Imperij Comitem de Starckenberg / tit /
 Sua Majestas ven Regia Catholica Illmum et Ex-
 cellmum Dnum Joannem Guilhelmum Baronen
 de Ripporda / tit / nominare: qui habites in-
 ter se colloquijs tandem in sequentes Articulos
 convenire, commutatis prius Plenipotentijs.

Articulus I.

Pax sit Christiana, universalis, perpetua, ve-
 rag' amicitia inter suam Cesaream Catholicam
 Mtem, et inter Regis Hispaniarum Catholicam
 Mtem, utriusq' eorundem Haeredes et Successores
 Regna Hereditaria, horum Subditos et Provincias,
 eaq' ita sincere servetur, et colatur, ut utraq'
 pars alterius utilitatem, honorem, et commodum
 promoveat, Damna et injurias avertat.

Articulus II.

Basis et fundamentum, regula ac norma istius
 Pacis est, et sit Tractatus Londinensis de die
 2. augusti st. n. Anni 1710. propositaq' in eo pacis
 conditiones a sua Mte Cesarea Cath. eadem ipsa die
 a Rege Catholico ven Madridi 20. Januarij et die
 17. Febr. 1720. Hage Comitum approbata, et in
 vim Pacti perpetui mutuo acceptata, vigore qua-
 rum praefatus Rex ad reparanda ea, quae contra
 Pacem Badenensem die 7. Septemb. 1714. con-
 clusam prout et contra neutralitatem per Tra-
 ctatum die 14. Martij 1713. pro Italia stabili-
 tam turbata fuerant, actu restituit sua Majti
 Cesarea Insulam et Regnum Sardiniae in eo pa-
 te, quo erat

ta quo erat tunc, cum illud occupavit, renunciavit
 Sue Mti Cesarea omnia jura, pretensiones, ratio-
 nes et actiones in dictum Regnum, ita ut sua Ma-
 jestas Cesarea de illo cu de re sua, plene, libere,
 ad eum modum juxta quem amore boni publici fe-
 cit, disposuerit.

Articulus III.

Quandoquidem unica quæ ex cogitari poterat ratio
 ad constituendum duraturum in Europa Equilibri-
 um ea visa fuerit, ut pro regula statueretur, ne Re-
 gna Gallia et Hispania ullo unquam tempore in
 unam eandemq personam, nec in unam eandemq li-
 neari coalescere, uniriq possent, istaq duæ Monar-
 chie perpetuis futuris temporibus separatim rema-
 nerent, atq ad affirmandam hanc regulam, tranquilli-
 tati publicæ adeo necessariam, q Principes qui-
 bus Naturæ prærogativa, jus in utroq Regno
 succedendi tribuere poterat, uni e duobus pro se
 totaq sua posteritate sollemniter renunciaverint,
 adeo, ut ista utriusq Monarchiæ separatim in
 Legem fundamentalem abierit in Comitib Genera-
 libus vulgo Las Cortes Madriti die 9. Mensis
 Novembris 1712. receptam, et per Tractatus Tra-
 jectenses die 1. Aprilis 1713. consolidatam, Su-
 mmas Cesarea Legi adeo necessarie et salutari
 ultimum Complementum datura, atq omnem si-
 nistram suspicionis ansam tollere, tranquillitatisq
 publicæ consulere volens, acceptat et consen-
 tit in ea, quæ in Tractatu Trajectensi super
 Jure et Ordine Successionis in Regno Franciæ
 et Hispaniæ, acta, sancita et transacta fuerint
 renunciavit

renunciatq' tam pro se quam pro suis Heredibus descendenti-
bus et Successoribus masculis et feminis, omni-
bus juribus, omnibusq' in universum pretensionibus quibuscunq'
nulla penitus excepta, in quacunq' Regna Di-
tiones et Provincias Monarchiae Hispanicae, quarum
Rex Catholicus per Tractatus Trajectenses agnitus
fuit legitimus Possessor, prout jam solenne de-
super renuntiationis actus in omni meliori forma
expediri, eorq' publicari, et in Acta loco congruo
referri curavit, ac super ijs Instrumenta solita
Sua Mti Cath. Partibusq' Comparscentibus ac-
tu jam extradidit.

Articulus IV.

In vim dictae renuntiationis, quam Sua Mtas (s.
amore universae Europae securitatis, habita quaq'
ea ratione fecit, quod Dñs Dux Aurelianensis
juribus et rationibus suis in Regnum Hispaniae
pro se et pro suis descendenti-
bus sub ea condi-
tione renuntiaverit, ne Imperator, aut ullus ejus-
dem descendenti-
um in dicto Regno succedere un-
quam posset Sua Mtas (s.
Cathol. agnovit Re-
gem Philippum V. legitimum Hispaniarum et
Indiarum Regem sin et praeterea eundem ejusq'
descendentes Heredes et Successores masculos et
feminas pacifice frui, cunctis ijs Ditionibus Mo-
narchiae Hispanicae in Europa in Indijs et alibi
quarum possessio ipsi per Tractatus Trajectenses
aperta fuit, neq' eum in dicta possessione directe
vel indirecte turbabit unquam, aut ullum jus in
dicta Regna et Provincias sibi sumet.

Articulus V.

Pro renuntiatione abq' agnitione a Sua (s. Mte

in precedentibus duobus Articulis facta, Rex Cath.
 vicissim renuntiat tam suo quam suorum Heredum
 descendendum et Successorum Marium et feminarum
 nomine Sua M^{te} Caesaris episc^o Successoribus Heredi-
 bus et descendens masculis et feminis cuncta
 jura ac rationes quasvis nulla penitus excepta
 in omnia et quolibet Regna, Provincias et Ditiones
 quae vel quas Sua Majestas Cos. in Italia vel in
 Belgio actu possidet, eiq^{ue} vigore Tractatus Londinen-
 aveniunt, addicatq^{ue} se universim omnibus Juribus, Re-
 gnis et Provinciis, quae olim ad Monarchiam Hispa-
 nicam sive in Belgio sive in Italia pertinuerint,
 quas inter Marchionatus Firalensis a Sua M^{te}
 Cos. Reipub^lica Genuensi cessus a^o 1713. deserte
 comprehensus intelligatur, super quo solennes re-
 nuntiationes actus in omni meliori forma jam
 expediri, eorq^{ue} publicari, et loco congruo in acta
 referri actu curavit, ac super iis instrumenta
 consueva Sua Maj. Cos. et partibus compas-
 centibus extradidit Sua Maj. Cath. renuntiat
 pariter juri reversionis ad Coronam Hispaniae
 sibi super Regno Sicilia reservato, omnib^{us} alijs
 actionibus et pretensionibus, quarum prote-
 ctu Sua Maj. Cos. ejus Heredes et Successores di-
 recte vel indirecte, tam in supradictis Regnis et
 Provinciis, quam in cunctis alijs Ditionibus, quas
 actu in Belgio et in Italia, vel ubiunq^{ue} alibi
 possidet turbare possent.

Articulus VI.

Sua Maj. Caesaris in contemplationem Sermae
 Hispaniarum Reginae consensit jam sub reor-
 vato Imperij Consensu, eor^{um} subinde obtento iterum
 consent

consentit, ut si quando Ducatum Aethuriae prout
 est Ducatus Parmae et Placentiae, seu agnita a Par-
 tibus compauescentibus in Tractatu Londinensi in-
 dubitata Imperij Feuda masculina ex deficiente
 sexus masculini vacare unquam, atq' Imperatori
 et Imperio aperiri contingeret, in ijs prefatus
 filius Reginae Primogenitus, hujusq' descendentes
 masculi ex legitimo matrimonio nati; ijsq' defici-
 entibus, secundo, alijsq' Postgeniti ejusdem Reginae
 filij pariter cum eorum posteris masculis ex le-
 gitimo matrimonio natis, jure perpetuo Primoge-
 niturae juxta Leges ac Constitutiones Imperij Feu-
 dalis in dictis Ducatibus ac Terris ad eos in Aethu-
 riae pertinentibus succedant. In cujus rei securitatem
 Sua Maj. Caesar. prefatis Principibus promissas Li-
 teras expectativas eventuales investituram, conti-
 nentes stylo solito ac tamen expediri. Regis Catholici
 tradi curavit. Id tamen citra ullum damnum aut pre-
 judicium eorum Principum, qui dictos Ducatus in pro-
 sens obtinent, salvag' illorum per omnia quiesca pos-
 sessione.

Placuit tamen Oppidum Liburni in perpetuum esse
 et deinceps permanere debere portum liberum exple-
 re modo quo nunc est.

At promittit insuper obligari sese Rex Cath. quod
 Oppidum Portus longi una cum ea parte frontis
 fluv. quam in ea tenet, prefato Principi suo et
 Reginae filio cedet, tradetq' quam primum iste tem-
 pore et ordine debito ad actualem Aethuriae Du-
 catum possessionem pertingat, abdicari a se suisq'
 Successoribus Hispaniarum Regibus facultatem omnem
 ex prefatis Ducatibus, quodquam sibi asserendi, acqui-
 rendi, aut unquam possidendi, quin nec tutelam Prin-
 cipis cui isti Ducatus obveniunt, suscipiendi, aut

quocumq' tempore gerendi.
Imperator et Rex Hispaniarum spondent bona fide
se reliquosq' observaturos, quae in federe Londinensi
de non introducendis in dictos Ducatus viventibus mo-
deris eorum Possessoribus proprio aut Conductitio
milite acta sunt, ita tamen, ut si quando casus
apertura unius, vel alterius Ducatus eveniat, Prin-
ceps Infans Don Carlos secundum Literas Investitu-
ae Eventualis ejusdem possessionem apprehendere
possit.

Articulus VII.

Sua Maj. Cath. renunciat pro se, suisq' in Regno
Successoribus et Heredibus postea, item suis utri-
usq' sexus in perpetuum Juri reversionis Regni Vi-
cibus ad Coronam Hispaniae in Instrumento Capi-
tis de 10. Janij. anni 1713. erga Regem Sardiniae
sibi reservato, Literarq' ut vocant Reversales
desuper confectas Sua Maj. Cas. una cum Instru-
mento Ratificationis istius Tractatus, bona fide
extradet, salvo tamen Reversionis Jure in Jura-
tam et Regnum Sardiniae juxta Articulum 11. Con-
ventionum inter Imperatorem et Regem Sardiniae
sibi competente.

Articulus VIII.

Imperator et Rex Cath. spondent, mutaq' se ob-
stringunt ad defensionem seu Guarantiam reipus-
cam omnium Regnorum et Provinciaarum, quae vel
quas actu possident, aut quorum quarumve pos-
sessio ad illos vigore Tractatus Londinensis per
hoc Pacis Instrumentum confirmata jam pervenit.

Articulus IX.

Sit utriusq' perpetua oblivio, amnestia, et gene-
ralis abolitio omnium eorum, quae ab initio belli
moti

moti, verbis, scriptis, vel factis, ab utriusq' Subdi-
tis, clam vel psalam, directe seu indirecte gesta aut pa-
trata fuerunt, gaudeantq' ista generali amnestia et
abolitione omnes, et singuli utring' Subditi cujus-
cunq' Status, Dignitatis, gradus, conditionis aut
sexus sint, tam Ecclesiastici, quam militares, Po-
litici et Civiles, qui Durante bello partes unius
aut alterius Principis secuti sunt, vigore cujus
universis et singulis permixtum et licitum sit re-
cipere plenariam possessionem, et usum fructum su-
orum bonorum, jurium, privilegiorum, honorum,
dignitatum, et immunitatum, yiq' uterentur fru-
tibus, atq' libere, ac si sub initium ultimi belli,
vel quo tempore uni alterive parti adherere
ceperunt gavisi et fructi fuerunt, non obstantibus
confiscationibus, arrestis et sententijs sub bello fa-
ctis, latis, aut publicatis, quae pro nullis et ceu
non factis habeantur. Insuper virtute ejusdem
amnestiae et abolitionis omnibus et singulis
Subditis, qui alteramve partem secuti sunt,
fas liberumq' esto, Patriam suam repetere, Bonis
suis uti frui, plane ac si bellum nullum interve-
nisset, data eis omnimoda facultate dicta bona
sua, sive per se, si ipsi praesentes sint, sive per
Procuratores, si abesse e Patria maluerint, ad-
ministrandi, eaq' vendendi, aut de illis quoq' ali-
quo modo pro libitu suo disponendi, ad eum
omnino modum, quo ante ceptum bellum de
ipsis disponere valuerunt. Dignitates quoq' Sub-
ditis Durante bello hinc inde collatae ipsi pa-
riter deinceps integra permaneant nuntiusq'
agnoscantur.

Articulus X.

Ad Compilandas eas quae ratione Titulorum.

adhuc motae sunt controversiae, placuit ut Sacra
 Caes. Majestas Carolus VI. Romanorum Impera-
 tor, et ac. Reg. Cath. Majestas Hispaniarum
 et Indiarum Rex Philippus V. titulis utriusq'
 assumptis imperatorum vitam utriusq' eorum du-
 rante utantur, Haeredes vero et eorum Successo-
 res titulos duntaxat eorum Regnorum et Provin-
 arum, in quorum possessione sunt, assumant, alios
 vero abstineant.

Articulus XI.

Dux Parma conservetur et manuteneatur in
 possessione omnium suorum Statuum, Jurium, et Li-
 ctionum, eo modo, quo tempore Signatura Tractatus
 quadruplicis Fœderis fuit. Quae vero cum finitimis
 Lud. Mittis Caesaris Provinciis subveniant Contro-
 versiae, haec per arbitros ex utraq' parte eligen-
 dos amicabilem decendantur.

Articulus XII.

Lud. Mittis Caesarea approbavit ordinem suc-
 cedendi in Regno Hispaniae receptum, atq' per
 Tractatum Trajectensem per renuntiationes, ite-
 ri quadruplicis Fœderis subsequentes, nec non per
 praesens Paris Instrumentum confirmationem, tuen-
 se quarantiamq' Denique proferre, et quoties
 opus manuteneat velle: Vniusq' Rex Hispaniae
 tuere et quarantiae quosq' spondet eum suc-
 cedi Ordinem, quem Lud. Mittis ad mentem
 Majorum suorum in Lerma sua Domus ex Pactis
 eisdem antiquis in forma perpetui, indivisi-
 bilis, ac inseparabilis Fidei Commissi, Primogenitu-
 ra affecti, pro universis Lud. Mittis utriusq' Haeredibus

365

et Successoribus declaravit et stabilivit, qui sub-
inde ab Ordinibus et Statibus universorum Regno-
rum, Archiducatum, Ducatum, Principatum,
Provinciarum ac Ditionum ad Serran Domum
Austriacam jure Hereditario spectantium, commu-
ni omnium voto susceptus, de grato submissosq'
animis agnitus, atq' in vim Legis, sanctionis Prae-
gmaticae perpetuo valiturae in publica monu-
menta relatus fuit.

Articulus XIII.

Super Dotibus Serranarum Infantum Mariae et
Margarite Romanorum Imperatricum ita con-
ventum est, ut constituta pro illis hypotheca,
urbes, videlicet, Oppida et Terra, ex quibus fru-
ctus seu usura annue pro ratione fortis sti-
pulata percipiebantur, restitueretur, vel loco i-
starum Dotum et hypothecae sors ipsa in ore pa-
rato semel pro semper una cum fructibus tam
ante obitum Regis Caroli II. quam post accepta-
tum Tractatum Indinensem, ex ipso perceptis
Sua Maj. Cas. solvantur.

Articulus XIV.

Super debitis hinc inde Contractis ita conver-
tum, ut quemadmodum Sua Caesarea Cath. Mtes
debita in Cathelaunia a se vel ejus nomine
contracta exolvit, et quae adhuc liquide exant,
persolvenda in se recipit, ita quoq' debita a Mi-
nistris Ser^{mi} Hispaniarum Regis Philippi V.
nomine Sua Majestatis in Belgio, Mediolani,
Neapolis et in Sicilia contracta Sua Mtes
Catholica Regia exsolvat, vel Creditores contentos
reddet. quem in finem Commissarij ad separanda

Liquidandag' dicta debita intra bimestre a subsc-
pta Pace ab utraq' parte constituantur.

Articulus XV.

Cum etiam super restitutione Palationum Romae,
Viennae, et Hagae Comitum existentium varie ac-
tum sit, tandem super ijs, ita transactum fuit,
ut Palatium Hagae Comitum eatans cum Viennensi
si compensetur, Pro Palatio Romano vero Rex Ca-
tholicus Imperatori dimidium ejusdem pretium
seu valorem exolvat.

Articulus XVI.

Sub hoc presenti Pacis Tractatu comprehendentes
illi, qui intra unius anni spatium ab una altera
parte ex communi Consensu nominabuntur.

Articulus XVII.

Pacem hoc modo conclusam promittunt Commis-
sarij Caesarei et Regius Legatus Plenipotentiarj
ab Imperatore et Rege catholico ad formam hi-
mutuo placitam ratihabitam, et ratificationum
Instrumenta intra bimestre spatium aut citius
si fieri possit, hi reciprocè communicatum iri.

Articulus XVIII.

Porro cum Renuntiationes hinc inde factae, de
quibus supra frequentior mentio facta est, partem
istius Tractatus inter cetera praecipuam, inte-
grantemq' efficiant, quantumvis hoc, utpote in
solenni forma utrinq' ratihabite plenum robur
vigoremq' suum jam jam obtineant, attamen eas
majoris Confirmationis gratia huic Tractatui annex-
tore placuit.

Agreement

362

Sequuntur huius Instrumenta duarum Renun-
tiationum.

Articulus XLX.

In quorum fidem roborq' tam Caesarei Com-
missarij, quam Regius Legatus Plenipotenti-
arij Tabulas has proprijs manibus subscripse-
runt, et Sigillis suis muniverunt. Acta haec
sunt Viennae Austriae die 30. Mensis Aprilis
anno Domini 1725.

(L.) Eugenius a Sabaudia (L.) J. G. B. de Ripperda

(L.) Philippus Ludov. Comes
a Sinzendorf

(L.) Gundaccarius Comes
a Starenberg

De M^{sr} le Comte de
Flemming a. C. M^{sr}
le Gr. Chancelier de
la Couronne a Dresde
le 30. Juin 1725.

Celle-cy n'est que pour me donner l'hon-
neur de communiquer à V. C. Copie du
Traité que L'Espagne a conclu avec
l'Empereur et L'Empire. J'ay l'honneur
d'être.

P. S. J'attens la reponse de V. Excellence
sur ce que j'ay eu l'honneur de luy écrire
que je pouvois bien aller faire un tour a
Berlin, en attendant Nous avons fait venir

icy Monsieur de Suhm Notre Ministre à cette
 Cour, pour savoir les intentions de cette
 Cour, apres quoy je pourrois y aller terminer
 l'affaire du Cartel et voir ce qui s'y passe.
 Monsieur le Comte Notre Ministre à la Cour d'
 Angleterre est pareillement arrive icy, mais
 il ne nous a rien apporte de nouveaux de ce pays
 n'estant pas venu en droiture, mais par la
 France. Il nous a fait un portrait extraordi-
 naire du personel du Roy de France, dont j'au-
 ray l'honneur de faire part à V. E. de bouche.
 Nous avons trouve bon de luy accorder la per-
 mission de venir icy pour estre informé un peu
 plus à fond des affaires d'Angleterre, afin d'estre
 d'autant mieux instruits, et pourvoir en donner
 part à V. E. a notre arrivée en Pologne,
 pour qu'elle puisse d'autant mieux faire les
 combinaisons, et prendre les mesures les plus
 justes

369.

Do Jm Pana Kancelera
Do Xcia Jmci Podkander.
z tego Listu z Kypisk &
10. Julij.

Listu do Jm mfi. P. m. m. m. a Statibus Fe-
derati Belgij w sprawie Thorunskiej nowis-
nie pisanego tashawa kommunikacya evincit
odemnie przy osuadzeniu unizonego ultonu
W. X. mfi. y nieustanny zyciowski nalezyte po-
dzikowanie, ktore presentibus wyrazam. Racz
W. X. mfi. z tego samego Listu Statuum Federati
Belgij zwazyc, ze gdyby Angielskiemu Ministr.
w dany byl zaraz Respons, y inne Listy ad utramq.
Potentias wysaty byly wedlug Projektow ztych po-
stanych, pewnieby te zwrac ab Aatholicis Poten-
tij expostulacye domienity sie, byly in amica offi-
cia convenienti inter Principes et Status stylo
abkommodowane. Boby z pomienionego Respon-
su y expedytyj constitisset wstykhim, ze u Nas
Dissidentom nie exorbituycym, lex quiete et
secundum prescriptum Legum zycycym pax con-
servatur, y ze Thorunzanie non propter Religi-
onem, ale za tak straszne kryminaty wedlug
Prawa y konstitucyi sa sharani. Miatyby byly
Status Federati Belgij na swoje interpozycya
preventive satisfactoriam declarationem, ze u
Nas secundum desideria et officia w Lisie onych
expresa et interposita, quisq' bonus Civis sub
Regis Mtis Legumq' presidio et tutela, vitam
et fortunas involumes servare potest, modo se
sicuti bonum Civem decet, pacifice gessat, nihilq'

ayat, quod Societatem Civilem cadat.
 A liedy JKM z P. M. M. wyjazd swoy differre
 raczy, tedy spodziewam się, że Listy moje prze-
 szły pocztą ordynowane zastaną na miejscu
 Wm. Panow, na które referując się in voto jako
 najporządanszych y najpomysłniejszych JKM
 rezolucyj, zostawać zawsze vero ultu.

Od Jm. Pana Kancelerza
 Włoxo do Jm. Pa. Wojewody
 Seradzkiego z Kupisk
 d. 22. Julij.

Nie bytem na żadnym akcie Weselnym, ani bym
 mógł, wielkym pragnieniem, jako natym przy-
 szłym Jm. Pana Starosty Krawowskiego Wm. Pana
 z Jm. Panną Marszałkową Koronną Wm. Panną
 byda sobie zysktem. Wszakże et necessitudi-
 nes relacji, obligacji przyjaźni z wielkimi
 Rodzicami, nawet et spiritualis Cognationis z
 Wm. Panem, partykularny do tego afektu sey
 Zamek Neosponsorum Parze były mi incitamen-
 to, że y bez zawołania tak mitego, za które
 umiżenie Wm. Panu dziękuję, cheiałem na ten ak-
 dożestochowy zbierzec. Opowie Wm. Pana Jm.
 Marszałek Wielki Koronny Wm. Pan, co mi do
 tego skrzęcia y ulcontentowania przeszkodziło
 nie bez wszelkiego ztąd umiartwienia moiego
 Jakiem się zas już osądził Jm. P. Marszałek
 in W. K. Wm. Pa cum intimis votis meis, aby
 Dobro y Opatrność Bosha to przez wszelkie o-
 wolizności Jeneris et virtutis rovine Postano-
 wienie

wienie wszelkimi błogostawienstwami prosperare
raczyta, tak też same y do Umpana ardentyszi-
ma ponawiam vota, całym sercem życzę, aby
to JmPa Stanysława Krakowskiego Connubium było
felicissimum, dulcissimis z niego fructibus cum
perfectiore beatae vitae prospero laetare cursu
euntis cumulatam, na poiechę, Umpanstwa
y życzliwych prawdziwie sług ich, między ktorymi
ja znanie być

De S. E. M^{rs} le Comte
Fleming ad E. M^{rs}
le Grand Chancelier de
Dresde le 14. Juillet.

J'ay reçu la lettre dont V. E. m'a honoré
du 27. D. p.

J'espere que V. E. voudra me pardonner de ce
que la haute veneration, et l'amitié sincere
que j'ay pour sa personne joint ala debia-
tise, que j'ay par rapport a l'amitié, dont
Elle m'honore, me porte a luy dire, que je
trouve une espece de froideur dans la susdite
lettre, qu'Elle m'a écrite en reponse ala mienne
du 16. Juin. Je ne sais si je raisonne juste
ou non, et si c'est le premier, qui peut luy avoir
fait des rapports desavantageux sur mon compte,
ou bien, si peut estre V. E. s'est formée Elle meme
des idées desavantageuses de son tres humble
et veritable serviteur. Si l'un de deux est
arrivé, je la supplie tres humblement d'être
entièrement persuadée, que tout ce, qu'on

peut avoir dit, ou que V. E. pourroit croire
à mon desavantage n'est nullement fondé, et
que je suis toujours admirateur de ses vertus,
et de ses sentiments, et toujours le plus dévoué
de ses serviteurs et amis.

C'est de quoy j'espère de la convaincre à mon
retour, quand j'auray l'honneur et le plaisir
de la revoir.

Ce y part d'un cœur plein de vénération pour
V. E. de sorte que sans craindre, que qui s'ex-
cuse s'accuse, j'ay crû être obligé de m'en
expliquer avec Elle.

J'ay l'honneur d'être avec un attachement le
plus respectueux.

Reponse a cette Lettre
de Kypishi le 25. du
Juillet.

En attendant la satisfaction de dire à V. E.
de bouche les véritables raisons et motifs
qui ne m'ont pas permis de m'étendre dans
ma réponse du 27. du mois passé à la lettre
de V. E. du 16. Juin, je remercie très humblement
V. E. pour toutes les expressions avantageuses
et obligeantes pour moy, dans sa dernière du
14. de ce mois, que je viens de recevoir, et je
l'assure, que je souhaite constamment de
pouvoir être en état, de rendre service à V. E.
avec cet empressement sincère, avec lequel j'ay
été et je suis toujours parfaitement et re-
spectueusement.

Od Xcia Jmci Podkancler.
Zego Lito do Jm Pana
Kancelerza Wojsk Rzecz.
zna d. 25. July 1725.

Doniostem Jmci P. M. M. zdanie Um Pa
aby P. Finch za Jmci do Polski nie przy-
jeżdżał, q wyrażitem allegowane tego racye
w listach Um Pana do mnie i do Jm Palenurskiego
Lito. Reposuit Jmci ze absolute nie widzi
jakim by ma sposobem tego zabronić można,
q ze pretext losi honoris Jmci i Rzeczy w
mowie jego zda się zbyt późny i prostacki, o-
raz jedynie spectans Principata jego, imieniem
litorego moris. Prądad Jmci, ze Ministra przy-
jętego ywalutabnej negocjacyi będącego do pię-
ciu miesięcy cum scitu Primorum w Rzeczy
arcere teraz ode Dworu swego, q maiestati creden-
tialis do Rzeczy, zabronić, aby nie mógł podnie-
rozkazow Pana swego, nawet go do Polski nie do-
puszczac bytoby manifeste et integre krywać przy-
jaźń z Anglią, q oraz wcale inverteć tak chwa-
lebnie y wielce pragn poczynione dispozyce pacis
et tranquillitatis publicae wtych delikatnych konjun-
kturach. Zatemże Jmci na opatek, ze nie-
chce na siebie opierać onus responsionis anel-
hui inkomweniencyi, litoreb, nieomylnie ex simili
posu wyniknęty q serwuję już obliśkim bardzo
wycedzić swoim upewnaić, do usney y obserwacy-
szej w tym z Um Pańskoy referowat się explicacyu.
Dziś do Pilnić wyjechał stamtąd podobno sekret-
ce migraturus. Genuina tedy relatiō hui jedynie
Ministerium rehi miary przapisać, zostawić.

De. P. M^{rs} le comte de
Fleming à S. E. M^{rs} le
Grand Chancelier de la Cour
de D^{re}de le 26. Juillet.

J'ay reçu la lettre que V. E. m'a fait l'honneur
de m'écrire du 15. D. C. dans le tems que le
Roy est sur le point de se mettre en chemin pour
Varsovie. S. M^{te}. étant même déjà rendue
hier matin à Pilnitz, d'où Elle partira sans
rentrer en ville.

Mr le Comte Dembowsky aura rendu témoi-
gnage de la devotion, que j'ay toujours pour V. E.
Il se peut, que je n'aye pas rencontré juste dans
ma lettre du 25. D. J. toujours mon intention
a été de concilier les sentiments dans l'affaire
en question, et dans cet esprit, j'ay dit mes
sentiments, autant que j'ay pu juger des choses,
n'ayant pas vu la correspondance. entière
entre V. E. et M^{rs} le Vice Chancelier de la
Couronne.

J'ay toujours eu l'idée, que l'expédition de
Mr de Finch, quoiqu'on luy eut donné audience
luy / ne pouvant la luy refuser, comme à un
Ministre d'un Prince, avec qui nous ne sommes
point en guerre, et pour apprendre le sujet de
son envoi / devoit se faire en Pologne, son En-
voi, comme on l'a appris dans cette audience
concernant une affaire purement Polonoise.
Cette idée est conforme à notre Plan au Traité
de V^{er}

de Varsovie, et au contenu des lettres de V.E. N.E. ayant témoigné par ses lettres du 20. fevr. et du 11. 13. et 20. Mars, qu'il seroit nécessaire que le Roy vint en Pologne, pour y expédier ce Ministre et elle s'est même expliqué par sa lettre du 4. Mars, que les Lettres aux Puissances étrangères au sujet de cette affaire, quoy que fort nécessaires, ne pourroient pas être expédiées hors du Royaume.

D'un autre côté, je n'ay pas envisagé le double projet pour l'expédition de Mr de Finch autrement, que comme une simple communication de sentiments entre les Ministres, pour préparer cette expédition, et non comme si l'on vouloit préférer le projet d'icy à celui de V.E. Il est vrai, que j'ay cru, qu'il seroit bon de le communiquer à V.E. pour concilier les sentiments, mais s'il s'agissoit à qui donner la préférence, elle seroit à mon avis plutôt à donner à celui de V.E. qu'à celui d'icy.

Le fait est, que le Roy a voulu savoir comment ce Ministre pourroit être expédié, et S. M^{te} a voulu, qu'on en écrivît à V.E. pour qu'elle envoyât un projet de réponse à faire à ce Ministre.

Voilà ce qui a fait du commencement difficulté de faire ce projet, et a pressé seulement dans plusieurs de ses lettres le retour du Roy en Pologne.

Surquoy S. M^{te} a donné ordre de faire pareillement icy un tel projet, en continuant cependant d'en faire écrire à V.E. et V.E. s'étant

a la fin resolu d'en faire un, l'on en a ete bien
 aise, mais avant que le sien nous soit parvenu
 le projet d'icy ayant ete acheve aussi, l'on a juge
 a propos apres avoir leu le sien, de luy communiquer
 aussi celui la; lequel cependant l'on a regarde
 comme un zero sans chiffe, tant qu'il n'auroit
 pas l'approbation de V.E. aussi n'ayant pas
 ete approuve de V.E., il n'a pas vu le jour.
 Ainsi comme j'ay dit, il ne s'agit point de prefe-
 rer le projet d'icy, a celui de V.E. personne n'y
 a pensee, mais il s'agit d'expedier Mr de Finch
 et comme cela ne sauroit se faire icy en confor-
 mite des Loix et des Lettres de V.E. et que le Roy
 n'a jamais ete intentionne non plus de l'expé-
 dier icy. Il ensuit que S. Mte n'a demande
 ces Projets que pour son information. Et il m'a
 paru, et me paroist encore, que les sentimens
 a cet egard sont a concilier, je veux dire que
 Mr de Finch soit expedie en Pologne, selon le
 Projet de V.E. et dans ce sens j'ay dit a
 Mgr le V. Chancelier de la Couronne, et dans
 ma Lettre a V.E. du 25. d. p. que les sen-
 timents, qui paroissent estre differents, pou-
 roient estre concilies, tout comme comme ils
 ont ete concilies par rapport au Senat
 Consilium, et par rapport a la Diete, car
 V.E. se souviendra d'avoir ete du commen-
 cement du sentiment, comme Elle l'a tenu
 par sa Lettre du 4. Mars, que l'on ne pourroit
 apporter de remede a l'affaire, que par un con-
 seil General, y ajoutant, que quand meme Elle

viendrait en personne a Dresden, Elle ne pour-
roit y dire ni conseiller autre chose. et Elle
a cru, qu'icy l'on vouloit terminer l'affaire
a un *Senatus Consilium*, lorsqu'on a pense
seulement a demander le sentiment d'un
Senatus Consilium, l'on a etc en suite de l'opi-
nion, qu'il faudroit une Diete extraordinaire
a la fin les sentiments ont encoir etc conciliés
de terminer l'affaire a une Diete ordinaire,
suivant le Conseil, que V.E. a donné par sa
lettre du 11. de Mars, en y ajoutant, qu'on evite-
roit par la, une negotiation epineuse hors du
Royaume.

C'est aussi en conformité de ces Conseils de
V.E. qu'on s'est expliqué icy envers Mr de
Finch, comme par la bouche de V.E. et qu'on
luy a fait connoître, qu'il ne pourroit être expe-
dié qu'en Pologne, de sorte que d'agir apres
cela autrement, cela seroit contrarier a ce,
que V.E. nous a écrit, et a ce que par ses
ordres l'on a dit a Mr de Finch.

Après m'être expliqué sur la conduite, qu'on
a tenu dans cette affaire, en conformité de
vos Ordres, et de vos sentiments, dont vous
m'avez fait part aussi, Je vais m'expliquer
presentement sur ce, que V.E. me dit par
rapport a Mr de Finch, mais par digression
il faut que je vous informe Monseigneur, que
je n'ay pas l'honneur de plaire a Mr de Finch
et cela aparement, parce que je luy ay par-
lé, dans le sens Polonois, je veu dire dans

Je sens, qu'il a fallu luy parler, sans que
 j'aye cependant oublié les égards, que je dois
 avoir pour le Roy qui l'a envoyé, et pour sa
 personne en particulier, aussi ne peut-il pas
 en cela se plaindre de moy, et ne s'en est pas
 plaint non plus, cependant il évite ma mai-
 son, pendant qu'il fréquente toutes les autres.
 Ce que V.E. m'écrit de Mr de Finck me fait
 juger, qu'Elle veut bien daigner m'écouter
 sur ce qu'Elle me dit a son sujet, mais encore
 par digression je prie V.E. de se souvenir, que
 je n'ay nullement esté intrigué dans l'affaire
 de Thorn, l'on ne m'en a donné aucun informa-
 tion, et je ne l'ay pas désiré non plus. Je puis
 jurer à V.E. de n'avoir veu la Sentence pro-
 noncé dans cette affaire que long temps après
 mon retour en ce pays-là, lorsque Elle me l'a
 envoyé par Extrait, par la lettre du 25.
 février. V.E. sait, que quand Elle est partie
 de Varsovie, Elle ne m'a pas donné non plus
 aucune information à cet égard, aussi n'ay-
 je pas cru, qu'on feroit de bruit de cette affaire
 ainsi sachant combien, depuis le Traité de
 Vienne, je suis devenu circonspect dans les
 affaires, qui regardent La Pologne, Elle peut
 juger, comment je me suis comporté dans cette
 affaire cy, et comme V.E. a déjà approuvé
 a Varsovie ma conduite dans cette affaire
 Elle peut bien croire, que j'ay continué d'y
 agir de même hors du Royaume.

L'quelque

Si quelque fois l'on m'a demandé mon sentiment, je n'ay eu garde de le refuser, mais j'ay laissé les autres les Maîtres d'en faire ce qu'ils jugeroient à propos, et c'est sur le même pied, que je m'explique sur ce qui concerne Mr de Finch, sans y prendre parti et sans faire attention à la conduite particulière, et même irregulière de mon egard.

V.C. sait mieux, que personne, qu'on ne doit jamais confondre les affaires particulières avec les affaires publiques.

Dans les affaires particulières, l'on permet à la vérité per exceptionem de prendre vengeance quand on se croit affronté, cependant l'on examine auparavant bien les choses, pour que l'affront soit avéré. Mais in Regula l'on dit, injuria est injuriantis non injuriati.

Dans les affaires publiques, et sur tout dans celles qui peuvent causer une guerre, l'on trouve qu'il est magnanime et prudent en même tems, de ne pas expliquer toujours les choses au pied de la lettre, afin d'éviter la guerre.

Combien de fois Louis XIV. Roy de France n'a-t'il pas méprisé les sottises et injures, que les Hollandois ont dites et écrites contre Luy, tant qu'il ne trouvoit pas de sa convenance de rompre avec eux. Mais que lorsque les conjonctures ont été telles, qu'il a trouvé à propos de leur déclarer la guerre, il a revêtu pour avoir un prétexte de leur faire la guerre

tout ce, qu'il avoit méprisé jusqu'à la.
 Il me semble, que Nous pourrions bien imiter cet
 exemple d'un si grand Monarque que Louis XIV.
 en traitant la conduite de Mr de Finch avec in-
 différence, à moins, que Nous n'ayons résolu de ne
 point attendre qu'on Nous fasse la guerre, et que
 Nous voulions la déclarer à la Couronne d'Angle-
 terre, en ce cas j'avoue, que Nous pourrions prendre
 pour prétexte les expressions de la harangue de
 Mr de Finch. Mais comme V.E. m'a dit souvent
 que Nous ne saurions résoudre une guerre, au-
 trement qu'à une Diète, je ne saurois croire
 non plus, que Nous puissions, sans le consente-
 ment d'une Diète donner sujet à une guerre
 comme Nous le donnions certainement en ren-
 voyant ce Ministre d'Angleterre Vic, après luy
 avoir dit, comme j'ay dit cy dessus, qu'il seroit
 expédié en Pologne, et en le menaçant, de cou-
 rir risque d'être insulté.

Autre chose est, quand un Ministre agit sans
 l'aveu de la Cour, comme l'a fait Mr du Herry,
 et encore ne fut on rien contre qu'après avoir
 tenu la dessus un Senatus Consilium, en présence
 du Cardinal Primas, et même après avoir pris
 la dessus sous main des mesures avec la Cour
 de France. Mais autre chose est, quand un
 Ministre se conduit selon les ordres de la Cour
 au quel cas l'affront qu'on feroit, à un tel
 Ministre, seroit censé à être fait à son Maître
 même, et l'on le regarderoit d'abord comme
 une déclaration de guerre sans admettre même
 après

après aucune explication de notre part, que
notre intention n'avoit pas été telle.
Dans le Droit des Gens le Proverbe Italien dit.
L'Ambasciatore non porta pena, et V. E.
sait que le Droit des Gens ne permet à aucune
Puissance d'exercer une juridiction sur des
Ministres étrangers, sur tout sur un Ministre
qui est avoué de la Cour, comme l'est Mr de
Finch. Aussi la première chose qu'on fait,
quand un Ministre dit ou fait quelque chose,
qui n'est pas au gré de la Cour ou il réside,
c'est de demander, s'il parle, ou agit par ordre
de la Cour, s'il dit, ouy, c'est alors à la Cour ou
il réside de se résoudre à s'expliquer la dessus
avec la Cour d'où est ce Ministre, ou bien à lui
déclarer la guerre sans explication. Mais s'il
fait les choses sans ordre de la Cour, alors l'on
peut demander à la Cour qu'il soit rappelé,
comme nous l'avons fait avec Mr Posadowski
Ministre de Prusse Résident à Varsovie.

Un particulier ayant fait des injures à
Louis XII. Roy de France, lorsqu'il n'étoit
encore que Duc d'Orléans, quelque'un lui
conseilla, qu'il fût parvenu à la Couronne,
de se venger de ces injures, mais il répondit,
qu'un Roy de France ne prenoit point vengeance
des injures faites à un Duc d'Orléans.
En effet les Roys et les Etats sont au dessus
des injures des particuliers. Ainsi le Roy
et la République sont au dessus de tous les
discours irréguliers de Mr de Finch, et ce
seroit faire trop d'honneur à un particulier

que de luy imputer, d'avoir pu injurier une Nation entiere.

En combien d'occasions Mr de Wriesberg à Ratisbonne ne s'est-il pas oublié dans ses écrits, n'y usant aucun ménagement, ni pour la Cour Imperiale, ni pour la Personne de l'Empereur meme, cependant S. Mte Impériale, en vue d'éviter la guerre, a traité ces inconveniens avec indifférence, sans faire paroître d'y faire aucune attention.

Il me souvient, qu'un Officier arrêté à Varsovie, me disant, qu'il avoit été fait prisonnier d'Etat, par ce qu'on luy imputoit d'avoir mal parlé du Roy. Je luy répondis, que quand même il l'auroit fait, je n'aurois jamais conseillé de le faire prisonnier d'Etat. Sur quoy il crût de m'avoir bien d'obligation, mais il fut fort surpris, que quand je luy dis, que j'aurois conseillé plutôt, de le faire mettre aux petites maisons.

Je dois aussi rendre justice à l'honnêteté de Mr de Finck, qu'il ne croit pas d'avoir injurié la Nation Polonoise, et que ce n'a pas été son intention, mais il n'a pas fait attention, que le zèle pour la négociation l'a emporté plus qu'il ne falloit, et je crois, qu'il a voulu conformer son Discours au contenu des Lettres du Roy S. M. dont les termes sont très forts. D'ailleurs je crois que Mr de Finck sera déjà informé, et en aura été fort mortifié que son Discours est désapprouvé de toutes les Cours tant Catholiques que Protestantes.

D'un autre

D'un autre côté comme nous avons suffisamment d'arguments pour défendre l'affaire de Thorn, et faire voir qu'il n'appartient point aux autres Puissances d'en prendre connaissance, et qu'il n'est rien fait de contraire au Traité d'Olive, nous sommes par là en état de détourner la guerre, malgré les menaces, que tant des Puissances en ont faites avec précipitation.

Ce qui tourneroit à gloire au Roi, à ses Ministres, et à toute la République, pourquoy donc nous donnerions occasion à la guerre par une autre action, qui ne seroit peut-être pas tant approuvée, par ceux qui composent la République, que l'a été l'affaire de Thorn.

V. E. voit que je lui parle à cœur ouvert, et en fidèle serviteur de V. E. et de S. A. l'Evêque, et Elle jugera Elle même, qu'il est plus convenable d'observer le Droit de Gens, et de ne pas donner occasion au Roy d'Angleterre de nous faire la Guerre, pour un sujet plus légitime que ne l'est l'affaire de Thorn, comme en effet il seroit lui en donner un sujet très légitime, que d'affronter son Ministre, par des menaces d'être insulté, ou s'il arrivoit, que des gens sans aveu lui fissent des insultes; affront qu'on regarderoit certainement comme ayant été fait à dessein prémédité, malgré ce, que nous pourrions dire, pour prouver, que notre intention n'avoit pas été telle. V. E. se souviendra, qu'Elle reparait à l'Angleterre a faite à la Moscovie, lorsque le Peuple Anglois

avoit insulté l'Ambassadeur Moscovite, et dans ces sortes de choses, l'on ne considere pas le plus et le moins.

V. C. jugera aisement par les grandes lumieres de son esprit, qu'il n'y a rien de si aisé, que de donner sujet à une guerre, mais que la finir à propos, c'est la chose la plus difficile, et comme les Anglois commencent à douter, qu'ils puissent en venir à une guerre au sujet de l'affaire de Thorn, ils seroient bien aises d'avoir une autre occasion de guerre, et se flatteroient de parvenir également à leur but en faveur de la Religion. De tout cela je conclus, qu'il seroit glorieux au Roy et à la Republique de traiter en quelque maniere avec indifferene le Discours de Mr de Fink sans omettre cependant d'opposer des forts arguments aux siens dans l'affaire de Thorn, et de repliquer, à ce que la harangue contient de particulier d'une maniere decente, ce qui produiroit d'ailleurs plusieurs bons effets.

1 Les Roys d'Angleterre et de Prusse seroient convaincus à leur grand regret de s'être precipités dans cette affaire.

2 Il perdroient leur credit auprès des Princes Protestants.

3 Le Roy son Ministere, et la Republique auroient la gloire de ne s'être pas laissé intimider en meme tems.

4 Ils auroient encore la gloire d'avoir succombé contre carrier les Puissances Protestantes dans leurs desseins de nous faire la guerre en faveur des Dissidents en Pologne.

5 et Mr de Finck apprendrait par l'exemple, qui lui servit donné dans la réponse, conforme au projet de V.E. à mieux choisir les expressions pour les harangues, qu'il pourroit encore avoir à faire.

6 Il nous servit cependant permis, après avoir donné à Mr de Finck la Réponse en Pologne, comme on lui a dit, qu'il l'eût, en cas qu'il voulut cependant rester jusqu'à la Diète de demander, si nous le jugions à propos, un autre à sa place, pour terminer l'affaire à la Diète.

Nous perdriens tous ces avantages en renvoyant Mr de Finck d'icy, sans le faire venir en Pologne, pour recevoir ces leçons, d'ailleurs je jure à V.E. que si l'on disoit à Mr de Finck la raison pourquoy l'on ne voudroit point qu'il suivit le Roy en Pologne, il seroit capable d'y aller exprès, pour s'attirer un affront, afin de fournir un prétexte légitime pour nous attirer la guerre, doutant qu'on puisse nous faire la guerre pour l'affaire de Thorn, car il n'est dans le fond fâché contre moy, que parce que je lui ay remontré extra negotium, que son Maître n'a pas sujet de nous déclarer la guerre pour l'affaire de Thorn.

Ce sont là mes sentiments, que je donne en amis et serviteurs particuliers de V.E. et de S. A. Mgr l'Evêque de Prusse. J'en laisse à votre Ex^{te} la décision, à laquelle je

je ne soumettray.
 Je ne doute nullement que la lettre que S. A.
 l'Evêque de Cracovie, m'a écrite, n'ait été
 approuvée, mais V. E. connait mieux que personne
 le train des affaires du monde. Elle sait que
 ceux qui approuvent dans un tems nos senti-
 ments, sont souvent les premiers à les desa-
 prouver, lorsque l'événement ne répond point
 à notre attente.

Et comment peut on jamais s'assurer de l'é-
 vénement d'une guerre? à les belli ames,
 et pour moy je croyo certainement, que nous
 nous attirerions plutôt la guerre avec la Sou-
 veraine d'Angleterre pour un affront fait à
 son Ministre, que pour l'affaire de Thorn, et
 il est certain, que ce seroit un très grand af-
 front que de refuser l'entrée du Royaume
 à un Ministre d'un Prince avec lequel l'on
 n'est point encore en guerre, sur tout après
 luy avoir dit, que l'affaire pour laquelle il
 est envoyé, doit être traitée dans ce Royaume
 dont on luy refuseroit ensuite l'entrée, les
 expressions des lettres et du discours saurient
 d'autant moins servir de prétexte à ce refus,
 qu'on n'a point écrit jusqu'icy de Pologne,
 d'en témoigner aucun mécontentement au
 Ministre, et qu'on luy a constamment dit, qu'
 il seroit expédié en Pologne.

J'ay l'honneur d'être.

P. S. J'ay l'honneur de communiquer à
 V. E. Copie de la lettre que N. S. l'Evêque de
 Cracovie m'a écrite, laquelle a dit la vérité.
 J'ay regretté

j'ay regardé comme une lettre écrite d'un
amis à l'autre, et je n'ay pas considéré les
reflexions particulières, car je ne scay com-
ment j'aurois pu parler dans ce sens à M-
r de Finch, luy ayant toujours dit, qu'il falloit
qu'il s'adressât aux Ministres Polonois, et je
ne sais encore comment les Ministres Polonois
auroient pu sans un ordre du Roy appuyé
par un *Senatus Consilium*, ou par une réso-
lution prise à la Diète parler sur ce ton à
M-
r de Finch pour le congédier, luy qui est ac-
credité auprès du Roy et de la République de
la manière usitée. D'ailleurs quoy qu'on luy
put dire icy, il ne se laisseroit pas détourner
de la Commission, qu'il a pour la Diète.

Reponse de S. E.
M-
r le Grand Chan-
celier de la Couronne à
S. E. Le Comte de Flem-
ming. de Kuybisk. S. Aout.
1725.

Pour répondre à la lettre de V. E. du 26. du
Juillet, que je viens de recevoir, il me suffira
d'envoyer à V. E. la substance et la suite de
toutes mes lettres écrites depuis le bruit com-
mené sur l'affaire de Thorn, pour faire voir
mes sentiments au juste, et la Copie du Discours
de M-
r de Finch à Ratisbonne, dont V. E. me
fait aucune mention dans sa lettre, et de luy
dire en même tems, que c'est ce Discours, dont
nous avons eu la connoissance depuis, bien après
l'arrivée de M-
r de Finch à Dresde, qui a donné

l'occasion, aussi bien à M^{rs} l'Evêque de
 vie qu'à moy de continuer et confirmer Nos
 timens, que Mr de Finch fut expédié de là, avec
 les réponses selon les projets envoyés d'icy : Et
 persuadé que la M^{te} Britannique n'a jamais
 pu donner de tels ordres à Mr de Finch, de se
 servir de termes et des expressions marquées
 dans cette Copie, pour injurier toute la Nation
 Discours, qui aura été désapprouvée de même
 non seulement des toutes les autres Cours tant
 Catholiques que Protestantes, mais de la Reine
 et du Parlement. Nous avons donné ces avis
 en vertu de Notre Serment. Quelqu'un nous
 senseroit, intellexeroit, praeiudicium, overtan.
 Nous les avons donnés en bonne intention, pour
 obvier à tous les hazards, embarras, et suites
 fâcheuses pour conserver la paix, et pour mé-
 rager l'amitié entre le Roi et la Nation, et
 même la personne de Mr Finch dans l'affaire
 principale sans la Diète, mais encore pour
 traiter et parler avec luy en particulier,
 et pour le reconnoître pour un Ministre, ob-
 stante injuria publica, et sans que la M^{te}
 et la République ait la satisfaction pour
 cette offense, et ainsi Nous avons cru, que le
 meilleur expédient étoit, qu'il fut expédié de
 là. Je finis cet éclaircissement de mes petits
 avis, selon ma portée, renouvelant les vœux,
 que j'ay déjà fait dans mes précédents, que le
 Bon Dieu assiste la M^{te} dans la résolution
 qu'Elle voudra prendre là dessus. Je suis etc

389.

De S. E. Mgr le Comte
Fleming a S. E. Mgr le
Grand Chancelier de la
Couronne à Breslau d. 12.
D' Aout 1725.

J'ay receu icy la lettre que V. E. m'a fait l'honneur de m'écrire du S. D. C.

Je supplie V. E. de considerer mes sentiments dans l'affaire en question, a laquelle je n'ay aucune part, comme étant uniquement des sentiments de conciliation, et dans lesquels j'ay toujours eu pour but de faire voir à toute la terre par des arguments bien solides, qu'on nous fait tort dans cette affaire, et c'est aussi dans ce sens que j'ay écrit la lettre a laquelle V. E. me répond.

J'ay lu avec grande attention l'extrait, que V. E. m'a envoyé des lettres qu'elle a écrites aux des Vies Chanceliers, et j'auray l'honneur de luy dire, que je n'ay jamais rien sçu de la lettre de S. E. le Grand Tresorier, que S. E. le Vice Chancelier a envoyé à V. E. le 10. d'Avril et que je n'ay rien sçu non plus de la refutation solide, que V. E. a faite de cette lettre eodem mense, ni de l'autre lettre du Gr^e Tresorier, que le meme Vice Chancelier a envoyé a V. E. le 2. May non plus que de la reponse que V. E. y a faite le 9. May.

Je puis assurer encore V. E. que je n'aye jamais remarqué, que les dites lettres du Grand Tresorier fussent parvenues à la connoissance du Roy, ni qu'elles eussent fait impression sur l'esprit des Messrs les Vice Chanceliers. Mr Vice Chancelier

m'a dit à la vérité en gros, qu'il y avoit des Sénateurs, qui étoient différents de sentiments, et s'il m'en souvient bien, il m'a nommé entre autres le Palatin de Saxe, mais j'ay toujours cru, que cette différence concernoit le Senatus Consultum à tenir, La Diète extraordinaire a convoqué et le voyage du Roy en Pologne, et son prompt retour en Saxe, et j'ay cru que s'étant accordé là dessus tous les sentiments étoient conciliés, car pour ce qui est d'expédier Mr de Finck en Pologne, je n'ay pu penser, qu'on put être de différents sentiments là dessus, n'étant pas permis selon les Loix du Royaume d'expédier hors du Royaume un Ministre muni de lettre de créance pour la République, sur tout dans une affaire de si grande importance, aussi le Roy n'a-t-il jamais pensé à le faire, et Messrs les Vieux Chanceliers n'auroient peut-être pas voulu même s'en charger, d'ailleurs il auroit été en core question, si ce Ministre eût voulu se laisser renvoyer ainsi, car ayant des ordres du Roy. S. M. il est à croire, qu'il ne s'en laisseroit pas détourner par d'autres.

Après cela je suis toujours de l'opinion, que les sentiments des V. C. et ceux de Messrs les Vieux Chanceliers sont en gros les mêmes, sçavoir de soutenir l'honneur et la gloire du Roy et de la Nation, de faire voir à toute la terre le juste procédé de la République, et d'éviter la guerre. Si cependant il y a de l'erreur dans cette affaire je suis persuadé, qu'il n'est point arrivé ex proeresi, sed sunt errores sui.

Ainsi suivant le vieux adage Philosophique.

in veritas

in verbis si mus faciles, modis in rebus conveniamus,
 et la matière le doit emporter sur la forme.

A. C. ne dit dans sa lettre, que je ne fais point mention de la Harangue que Mr Finch a tenu à Ratisbonne; je ne sache cependant pas, que dans les lettres que V. E. m'a écrites, Elle m'ait donné occasion de lui en parler, aussi n'aye pas écrit à V. E. sur cette affaire, que depuis la lettre que V. E. a écrite le 14. Juin à M^r le Vic^e Chancelier, et dont il m'a entretenu. D'ailleurs, cette harangue a été tenue à Ratisbonne, qui est un Lieu tiers, et je ne sais, si Elle peut nous légitimer à agir contre les Loix, comme ce seroit d'expédier Mr de Finch en Saxe.

Il est à considérer encore, qu'*injuria non est injuriati, sed injuriantis*, et qu'un particulier ne sauroit injurier toute une Nation, et que s'il croit le faire, il ne feroit que se prostituer lui même, et dans ce cas, il fait bon de suivre l'exemple du Lion, qui méprise l'aboyement de l'Espagnol.

J'en reviens toujours là, que la matière doit toujours l'emporter sur la forme, et dans une affaire, qui regarde le bonheur ou le malheur de la République, qui dépend de la guerre ou de la paix, il ne faut point s'arrêter à des expressions mal digérées.

Mais si l'on ne trouvoit pas à propos de faire attention à ces considérations, l'on pourroit conformer les expressions de l'expédition de Mr de Finch à celle dont il s'est servi, comme V. E. le dit dans la lettre du 14. Juin.

Mais je suis toujours de l'opinion, qu'il y auroit plus de gloire pour la Nation de répondre par des bonnes arguments en conviçant généreusement, à ce, que les expressions de Mr de Finck peuvent avoir d'indecence.

Enfin V.E. pardonnera si je lui écris si naïvement et sincèrement mes sentiments, mais il me semble, que d'éluder l'intention, qu'on a de nous faire la guerre pour l'affaire de Thorn et d'éviter en même tems de ne point fournir d'autres prétexte de guerre, ce seroit tout ce qu'on pourroit souhaiter de plus glorieux pour la Nation, et ce seroit non seulement proculdare noivum, sed etiam procurare bonum et utile.

Le tems est trop court pour que je puisse m'expliquer plus au long, et comme le Roy venant à présent à Varsovie, V.E. par ses grandes lumières de son Esprit saura donner à S. M^{té} de tels Conseils pour qu'elle puisse prendre une résolution convenable à sa gloire et à celle de toute la Nation sans s'exposer à aucuns reproches.

J'ai l'honneur d'être.

Do Jasnie Wielmożni
Kasztelana Kralowski
Hetm^{an} z Warszawy
d. 30. augusti 1795.

August Wtóry &
Jasnie Wielmożny Wprzemię nam miły. Po
Naszym tu Naszym z Ojczystym Państwem
dwa...

Listy Wprzeżm' Wasz zapisałimy, trzeci
 Nam ostatnią przyniosła pocztą, z doniesieniem
 Orientalnych wiadomości, których exploratio,
 jako chwalebna Wprzeżm' Wę' in publicum de-
 notat vigilantię, tak i Waszą Panslę, po-
 mnaza mu consideracyę. Nato zaś jesteśmy
 sensibles, ze aqua multa, a przetym niedosko-
 nala jeszcze Wprzeżm' Wę' convalescentia przed-
 sięwziętą drogę Jego zatamowaty, albowiem lubo
 Nam zawsze wdzięczna Wprzeżm' Wę' przy boku
 Waszym przytomność i godną Radę Jego homi-
 numiacę, wterazniejszych jednak rzeczy i
 czasu obowiązków, tym bardziej potrzebny o-
 nę sądziliśmy i sądzimy. A przeto jeżeliby
 reintegrata lepiej następnique kuracyę salus
 Wprzeżm' Wę' zjechać tu pozwoliła, byłoby nam
 gratum et publico utile. Co tak Wprzeżm' Wę'
 insinuwawszy Oremu dobrego od Para Boga
 Złoty zdobera. Dan 8.

Od Jm Pana Kanclerza
 Wł. K. do Jm Pana Ka-
 lowa. Heteroepoko
 sub data ut supra.

Wiadomość o odłożonym przybyciu tu Wm Pa
 lub non modicam przyniosła expectationi meae
 particulari mortificationem, przeież, ze te-
 go jest obciąża prima cura salutis, spodzie-
 wam się, iż kiedy ta ad vota prosperabitur
 następi i Nam porządana ex visione Wm Pana
 konsolacya.

Za przybyciem tu Jkr mgi P. M. M. z poro-
 zumieniem się zprzeto moym Senatem Dana
 Expedycja Ministrowi Angielskiemu, z po-
 stana jest przez Sekretarza Świeżki Mniogę
 Kowney obwiam Jemu, aby z nim powracał do
 Principata swego. Odebrawszy tę Expedycję
 wrodze tenże Minister, niepowrócił nazad
 ale tu do Warszawy przyjechał. Oczym dosiedzia-
 wszy się Xrē Jm Prymas, prosił Krol Jm, aby
 nietylko nie dał mu żadnej admisyji jako excha-
 rakterisato, który mowami swemi publicznemi
 srodze lasit et offendit Rzplty. Ale żeby zam-
 wyjechał z Polski. Zatem tedy Instancja pisał
 Krol Jm do Krol Jm Angielskiego, aby pomie-
 nionego Ministra swego ztąd rewolwował, jako
 furias ex annexis patet, y tak tenże Minister
 Angielski siedzi prywatnie w Marii illa do
 milogo niewyjedzenia, y od milogo niewycho-
 wany czeka na rezolucję Principata swego.
 Nieopatnie byramnię ze Xrē Jm Prymas Com-
 munitacy Kompani Wpji Memorjatu swiego
 danego Jkr mgi Putnupu y taslawego ran Re-
 sponsu Pansci. za zasłogie zupełnej Expedycji po-
 stanej P. Firbowi y od niego odebranej przystan-
 um P. cum expressione debita particularnej moiej
 zeloznocy, ze Jkr mgi P. M. M. wtey okuczeny
 ze wszelkij staroscia y taslawoscia przypadł ad
 vota Xcia Jm Prymasa et presentis Senatus.
 Przy umiżonym zatem podpisowaniu Władam ze
 Communitacyi wiadomosci ab ostatek zostawom

Od Jmci Pana Kancelarza W.
Korony Do Jmci Kijdzia Opata
Olivskiego. z Warszawy d. 30
Augusti 1725

Wladoma y pamietna mi jest Controwersya Am-
mdana z Miastem Gdanskim rasonie fundorum
przy brzegu morskim. Ze zas dostado mi sie uklad
swiety Memoryat do Gdansk: mi d. m. m. od tego
miasta, ktorym adduicur, iako ab Anno 1457 omnes
omnes et singulas navigationes cum omnibus ripis
et litoribus maris Terrarum Sueciae dirigeret, di-
sponeret, et gubernare Gdanskus pozwolono y
iako p. toty Ha seyze Nawigacyi, contra imminen-
tem inarenationem koniecznie dawai musi, de-
aby Commercia nie upadady, przeto dodo mi sie
prasensibus convenire emmdana, abys cum Gd.
nobili Magistratu racyjz amicaliter porozumia
sie, y sawiana nad morzem p. totow potrzebny
nie boni. Wsey Nawigacyi iako publicum za-
chodzi Regni Inscrypcje, zab bynajmniey nie wy-
pie ze emmdan racyjz alim modowai in p. d.
mipsi b. dzies, aby Gdansk mi nie syfko pomie-
nionym ale y innemi Memoryatami nie inkom-
modowan. Co gdy emmdana insinue w zaryfady
poufatosci, y dyckliwosci zostawam na zawaz.

Lixord Excellen. Supreme
Regni Cancellarij. ad Cardina.
lem Professorem Regni. var.
sawid d. 30 7bris 1725

Collegium Societatis Jesu Polocense cum suo
admodum Rndu Patre Ressort validissimam Eminen.
tiss Vestre implorat protectionem, qua mediante in

causa sibi per Rndmum Archi Episcopum Polonensem
 Ritus Graui ratione Honorum, super quibus idem Col-
 legium fundatum et erectum est, instituta circa
 Decretum Illius Excellentiae ac Rndm Domini Epi-
 scopi Vilenensis tanquam Commissarij Apostolici
 manus in easur. Adeo votis Reuerentium
 non insensum, et ex munere meo instantissime
 Eminendam Vestram rogo, quatenus rem, in qua
 de Privilegijs Regum, ac Constitutionibus Regni agi-
 tur, singularissime commendatam habere digne-
 tur, nihilq; permittere, quod in praedictum Ju-
 rium Regni vergere possit. His gratias Eminen-
 tia Vestra insinuat, maneo vero cultu.

Lisbon Illius Supreme Regni
 Cancellarij ad Cardinalem
 Paulinum. Varsoviae 10 Julij
 1725

Super Fundatione Collegij A. R. Patrum Scho-
 larum Piarum Vilens in metropoli m. D. Litterarum
 jam alias ex consensu Illius Domini Louvri-
 narij facta mota subrae Lis in Tribunali num-
 bratur apostolice per Admodum Rndm Patres
 Societatis Jesu, inde remissa est ad Sacram
 Congregationem Episcoporum et Regularium pro
 Disjudicatione ac resolutione. Hujusmodi Fun-
 datio, quemadmodum ad augendum majorem cultu-
 sum Divinum, propagandamq; Doctrinam Catho-
 licam est instituta, ita firmari Desiderat Supremo
 Sanctae Sedis Apostolice favore, Idq; sub validissima
 protectione Eminendae Vestrae. Quam dum in-
 stantissime pro et cum Vicis Patribus Scholarum
 Piarum implores, maneo profundissimo cultu. p

Prostratus

Instrukcyja Wielmożnym Jchm.
Panom Tomaszowi z Krukowa
Radzickiemu Chirgycowi Horodel-
skiemu y Ansoniemu z Lippego
Lipskiemu, Postom od Woiewodztwa
Betzkiego do Jchm. wprosz-
nym, w Betzie na Mięyscu Con-
sultansium Izyskaynym Dana
die 11 Septembris 1725.

Ta jest najwyższa Wiernych Soddanych kasa.
Lasy, kiedy najiasniejszy monarche swego ex
Incolumem ex pdsentem insucri mogą. Szczęsno Wo-
iewodztwa Betzkie na Sejmik serazniejszy bni
Ordinis Dnia Dziwicyzkiego zgromadzone, prosperam
debiawizy notitiam o bytności Jchm. Pana
naszego młd^o pro lege principali ex executiva
u Siebie postanowit^o condignam Jchm. mi^o uacy
nei Congratulacjom Szczęśliwego do Sanatu sw.
ich powrotu, który uniwersalne Cadey Opatrznie
przywsi Solacium, a jako poß longiorem tem-
peratam, grasci^o lux redit tak najiasniejszy
Sydas Polickiego Horyzontu, suzga nas ochotnych
y powinnych do Taskawego Conspectum. Co
obozernicy Jchm. S. S. Postowie wyraziwszy nom-
ne publico osuadacy wszelkie veneracionis et ob-
sequiorum teneritudine, a przystym dnuicy par-
ticulari Woiewodztwa naszego desiderium, y ci.
konarywizenszy Instancje La JW. Jndanem Ju-
zejem z Mięroda Stadnickim Wartselaniem Lu.
Bartewskiem, tak z Ansenasow iaku z Broby swiny
wsym Woiewodztwie zastawonym, aby go w Pan-
stwie Rzeczpospolitej y pamieci mi^o razys, y walewizel

pożo ascensum Karszellany Betzkij Krzesto Karfe-
rowai sangnam bonemerito is profesorato, iatoy
Jmne Vrzyby, w ktorych ex primo vacanti Jch Coda-
now Radechuk, Betzkij, Horodelskij, y Grabowce-
kij, Chorgzuch, Koca Szkiego Tiemskij Betzke-
go, submissa prae talemus. Desiderium saluti
Jm Dana Olszynskij Czernika Betzkij, osobliwie
mu Jch Kr mui Dana naszego miłosierdowego rekommen-
dowai będy, Respekrowni. Cetera Desiderisati pę-
Panow Polow sommittansur.

Stanisław Piotr Telephus Solnik Woiewoda
Podolskiego marzatek Kóta Rycerskiego województwa
Białego. *CS*

Rezyponsum ze Ichm. S. S.
Piotra Woiewodzwa Ręckiego
Dany w Warszawie w Can. Maryj.
Kroń. Dnia XVII. Mies. Sierpnia.
Mika. Rodu Panoskiego. 1725.

Imbardziey Jego Kr. Mj. S. M. Mat. wyzyscy So.
le dni Panowania Swiergo prowadzi i amale
Civium, y spotykał i p'essoribus se amantium
symmilita rest. Wskmi S. M. Matie Lyczkwa Sy.
nowkuh affekson z szczytowego do Kroskwa po-
wroki Zaenego. Worowodzowa Petzkiego przez
godne Soudowo Konsentaya. Koory na p'sny
wdzięznosci składajcy Serca Deklarował racy
ze Commendatorum w iest Wrodzonych, Wadniku
go, Radeckuh, Petzkiego, Horodelskiego, y Grabi-
wickiego, Chorogaych, Koca Szdziego Ziemińskiego,
y Strzynskiego Ciesnika, Petzkich, w podających
si oburronych pamigony b'dze miał replebi.
Takowyż dobrostow, m distributur Justitia pa-
migi. Godnym regoz Worowodzowa Satom pro
bene

bene gesta funtury swoicy Provincia Jęz. Br. m.
Pan Nasz Mitrowski ofiarowai rucy.

O Jmci Pana Krakowskiego
Hermana W. Kromy, Br. Jęz. Br.
m. ze swowa 8 12 This 1725

List Waszey Krolewskiej mosu S. m. m. 8 12
dapi pisany z wizelem resp. em y nalezny ma-
iestatu Panskiego odebratem adoracy, na który z
powinny opisuje Submisya, sz z siebie daj juty
fikacy, ze subom wydat ordinans do Chorygu Jda.
na Derengowski Vice Instigatora Korony, azaby w
Dobach jego Zarzecz zoslawada, wzynitem to du.
cus compassione nad sym Cetekiem widzy sum.
mam jego afflictionem przez niepothamowan
burzy Chlopom sameznym którzy nie bytku usta-
wicane przeciwko. niemu podnosili rebelle, ale go
sz kilka razy funditus palcy do offasciecy prauie
przyprawadzi ruiny, seraz jednak laicy odbieram
rozkat W. Br. m. S. m. m. azaby ta Chorygu na
swow poizda konysy sony, daj jey Zaraz do prk.
misa ordinans. Jako zar zayfdom zawsze W. Br.
m. S. m. m. wizelem pograniczne donosu sa.
enda, tak y seraz co mam z Ukrainy o rekerusach
na Waszey Chrone, przy powinny moicy w eneracy.
perannera Defero, oraz ozdam rozkatu W. Br. m.
S. m. m. jako sobie daley z temi potopu areztan.
same. Co takze mam od Party Chozimskiego wraz
responsem moim przerydam W. Br. m. S. m. m.
znacy sy byt z rationayt szym resp. em na
Zawize.

Lisi Kua Trubackiego Gubernatora
Kijowskiego do Regimentarza
Partyki Ukrainkiej.

Przestęgo maja Husarskiego Putku Choręży Thoma
masz Negedwany expedyowany był od nas z Kijowa
do Serbkiej Ziemi dla Zaangażu zgadzających Służby Jey
Przewiesnego Imperatorskiego Wiedziemstwa z Serb-
skiego y Mulsamkiego Narodów. Tęż tak 25 Julia
sen Choręży tak do Kijowa przybył. Donosił nam iż
Winnian radzących z nim do Kijowa przez Polskie
miasto na Służby Jey Przewiesnego Imperator-
skiego Wiedziemstwa z wyżej pisanych Narodów
osob 14 pod arest kazał wzięć, y zachować w wię-
ziach jako Włodzian, y w Kaidany pozabijać, y do
Brestawia dostać, rozczło ser y rzuczonego Chorę-
żę chcieli wzięć pod arest y w pogon 30 ludzi
za nim posyłać, czego my nie spodziewali się, że
był Winnian według Sgmsiedziwej przyrzecz-
ni z nami miał tak postępować, albowiem u ludzi
nie są Polskiej Nawi, a to do Rosyjskiego Samow-
dę, swoją wolę, a we witych Nawiach nie za-
kazany, tedy Winniana upraszam, aby raz
przykazał bez dalszych zachodzących się z obu-
dwu Stron trudności wypuszczonych 14 ludzi z pod
arestu wypuścić, y odebrane od nich rzeczy natę-
żować, y z Amysni expedyowanym zrod do nas
wypłać, y kazać, aby tak ser, y w przed takich
cych do Kijowa wolno przepuszczać, a co y z
naszej Strony wzajemnie w takich okazyach po-
woławszego Wiedziemstwa poddanyemu talu-
rowat zyczliwości uczynione będzie, co tak według
tego zuchwał uczynić, proszę nas listownie uwa-
domić, y tym Jestem

Lisi...

248

List Sasy Choumskiego do
Jm Pana Naszszego Krakowskiego
Hermana W. Kormy.

W wierze Chrześcijańskiej zostających Panów
Pierwszemu Senasorowi y od Ludzi niepiaszowych
obranemu Jm Panu Siemiaszkowemu Panu. Kra-
kowi. W. Kormy, a Naszemu Sgmsiadowi y wiel-
kiemu Przyjacielowi Browia Dobrego, y panowa-
nia szczytliwego przy prokurii od Pana Boga dyżamy.
Moy przyjacny Łaskawy Sgmsiadowi y Przyjacielu.
Wiadomo wmm Panu o naszym Cesarzu miedziowym
ze został we wstępliemu Krolami Chrześcijańskimi
w pokoiu, iako y najprawdziwszym Krolom Polskim
z którym zostaje w wszelkiej przyjaźni, y maży-
to w Traktacie dołożono, ze wolno kupować i sprzedawać
szemu na samy Słone i rzadzi z handlem wolnym
tak też y samsey szemu tu do nas bez żadnego ha-
taru y okazy wolne handle podkar targow, y far-
markow miewali, a którzy z Naszey Słony cokol-
wiek wykroczą to słu być zawsze karany, o czym
jest dobrze wiadomo wmm Panu y Przyjacielowi;
a tak iuz wielkaraty pisaliśmy do Wmm Pana
z Słony zabitego Janusza pod Śniatyniem
y Brata jego niebożczyka potaliliśmy ożnay-
mując. Wszymże zostaje Sgmsiadowi y Pokoiu
stała się niestuszna Akcja przeciwko Trak-
tow Naszym y pokoiu między nami zawar-
tego, Papisades wmm Panu do nas, ze ten Trak-
ta uicab, alem rozkazał, aby się wszelkimi
spodobami starali go zdapać, którego iak eda-
praj, kaze go sgdzi, będzie karany, zeby dzie-
szę się kazał za sake wy Akcy, y Brat niebna-
czyka będzie uspokojony. My też wiemy o przy-
jaźni wmm Pana byliśmy pewni w tym ze
w przedmi czasie będzie uspokojony i ten Janusz

y zawiśle uczyniliśmy go mowić. Już jutro będzie
 miał satysfakcyę, że Brata Swojego na swoją wia-
 domość tak długo oczekiwać przy Hales Wm młodszy
 List Przyjacielski, oznajmując iż nie można żadnej
 miarę utracić tego Zbożę, bo wszedł gdzieś za gra-
 nicę, ale są jego Bracia y Krewni, którzy nazbi-
 rali Lewkowych 300 dla uspokojenia tego Jani-
 zara, a więcej dać nie mogą, bo są ubodzy ludzie,
 czego rozum prosić nie może, żeby ten Jnserek był
 uspokojony za te 300 Lewkowych, bo więcej było
 na miloborczyka tak na 300 Lewow, ale mi to jest
 bardzo dziwne, że Wm młodszy y Przyjaciel Lesko do-
 bie wazył to, wizak nie trzeba Wm młodszyemu
 perswadować, bo wiem dobrze że rozumiesz Wm
 młodszy, że to jest Jnserek niemady, zostaw w
 pokucie z obcyja Stron, a nie dbaj o to, z czego u-
 choway Boże bywa Dmiana pokucie zawartej,
 zatem trzeba być nieczem uspokoić tego Jan-
 izara, albo kazać takim lubich sposobem sta-
 pać tego Zbożę, a żeby był skarany według
 du Sprawiedliwego, bo zostaw w Sgmiedziwie
 y w pokucie powinniśmy także Jnserepa
 uspokoić, bo gdybyśmy o to nie dbali, to byśmy byli
 przyczyną Dmianienia pokucie między nami
 czego zachoway Boże, gdyby się u nas tak stało.
 Za Alupa, myby się takim lubich sposobem sta-
 rali o to, żeby była uspokojona, y drudzy żeby się
 kłócali na salowu Alupa, dwazaj się, bo zostaw
 w Sgmiedziwie y przyjaciel tak nam należy.
 Zatem moją Taniawę Przyjacielu Wm młodszyemu
 kolwiek przestaj do mnie ja gotow zawsze być,
 chciej też y Wm młodszyemu wstąpić na moją prośbę
 y uspokoić ten Jnserek według Sgmiedziwa y
 przyjaciel następy, a jeżeli się Wm młodszyemu
 Jnserek

Interesie, o co zamyslał proste, oznajmici to, ja
zapozwolensiem w mndana y Przyaucla byle pi.
sat do Mayasniczyzgo Krola Jmci y do Rzeczy
ale iekielisj moze bez tego obcy a w mndana uspo.
kwiż ten interes to proste, nie nadluzyc, bo ten interes
nie iest nissaki nissaki, zeby onim nie dlat. Proste
wybaczenie w mndana, ze sa piżę, do w mndana
ze iuz teraz za prozbę moją, będzie uspokojony ten
interes, y iuz nie trzeba będzie dokuczać w mnda.
nu, co do niegozity zostaj;

Od tegoż Pasty do Jmndana
Krakowskiego Helmana W. Kom.

W Wierze Chrześcijańskiej zostajęcych Sierwiz.
mu Sznasorowi, y od ludzi mepiaszowych obianemu
Jmndana Sznasowskiemu Karszel. Krak. Helma.
nowi W. Koromanemu a Naszemu Szym. adowi, y Wied.
kiemu Przyauclowi, Ksoremu adowia do bcy, y Sa.
nowana szczytowego przy pokoci od Pana Boga
zycemy.

Moy Wiele mndane Krakowski. Wiadomo w m
mndana o swoim słudze Jmci adze, Ksorem iez.
dzt do Szwecji za swoim Sługami, Ksorem mnd
odemnie pasport y informacja, zeby mi poku.
piż sam niechore rzezy, Ksorem aga sżangwizy
we Szwecji Słuznicy, jako Ksorem mogł, sa mnu
wyptacali, idnie pieniędzeni, drudzy towarem, za
czym wedlug rozkazu mego, y sta mnel polupid
niechore rzezy senzi Jmci Aga, y powracaję
sę tu natad bytu w mndana y Przyaucla,
ustyniwszy relacyę po wieciedu, y z tym iedze
jako nie iest Kupiec, ale Sługa mój, Ksorem iuz
las 20 iak. mnie sżuty, Ksoremu dades w mndana
swoy pasport, aby miał wolne przeysci, bez za.
dny aggrawacy y zatrzymania onegoż, jako
miał pasporty d Jmndana Podskarbiego Ksorem
Ksorem aga iadze przez Chorodynę zatrzymanego

pytały co za towar wzięte, tedy wzięłyśmy Jm zela-
 cy, i inne iest kupile, ani ma kupiać towar
 tylko dla mnie pokupione niechaj rzeczy, y dla
 siebie także iedno kupione. Druge darowane rzeczy
 od Prziaciół, y pokazał Jm paszport od Wmmdana
 y od Jmdana Podskarbięgo Kierem, ktorym pasz-
 portem nie dano wiary żadny miarę, y odebrały
 od niego paszport od Pana Podskarbięgo praniecy
 nie chcieli mu oddać nazad powiadając my Wiem
 tego paszportu nie dnamy, ale go posłamy Jmda-
 nu Podskarbiemu, y nie wypuszczamy Was z gę, pu-
 ty, póki nam myto nie oddacie, y tak tedy wzięły
 te rzeczy tak dla mnie pokupione, tak y Jęgo
 zatrzymane, ten też Jemal Aga porzucił
 wszystko, przyjechał tu do mnie, który wzięły
 mi relacyę, z ktorą y Wmmdan tak rozumie
 że nie będzie konsekwencji z takimi Akcy, Zaczyn
 posydam z listem swoim Prziaciółskiem tegoż
 Jmala Agę, do Wmmdana y Prziaciółka ukła-
 rzać się na tych swych wolnych ludzi którzy nie
 umieją kłócić w wojnie pokoiu między nami ta-
 warcy, y temu Panu, widel się Dzwiej, Znaj-
 dując się na symce mieysce, y pozwolę im ta-
 kę Akcy, zrobić, czego by się nie godziło zostawić
 w pokoiu y w sąmiedziwie, a ja wiem dobrze
 żeby Wmmdan na to nie pozwolił, Zaczyn
 prozę Wmmdana, chęć rozkazać, aby te wzię-
 łe rzeczy oddane były w catoru Jemalowi A-
 dzie, y prozę Prziaciółka mego, chęć rozkazać
 sym po drodze będącymu w Mysriom y Dzierzawom
 aby się wzięły nie odwarły na talone rzeczy,
 bo to iest niepiękną rzecz zostawić w pokoiu, y
 w sąmiedziwie, niest nas Bóg raczy chować za-
 wzię w pokoiu, posydam listy do Jmdana Pod-
 skarbięgo

starbego Kuroonego, pruzę, wmm dano, karz mu
odestai, przysym zostaię. f

Responz Jm dano Wra.
kowskiego Hermana W. P. mui
do Pały Choumskiego.

W tych dniach dostai mi się odebrai dwa listy W.
Pazowskiy moie, na listy przy wyrazemnię.
siedzieli przyiatni daję responz, dzigamę ze
zdrowie moie nawiedzai raryzt, bo y ja kiedy
opowodzienu W. P. mui do kupa bierz wia.
domosci srodze się wiste, y zycie, azchy San Bog
wialonay dlatize wicki konserwował W. P. mui
przy zdrowiu dobrym y wizekub pomyslnowist.
Po remuneraey sady sasceney moey przyiatni
do gmozebu y duntow listow W. P. mui przy.
szepu, co się byze dano Talbuka trzeba
zeby W. P. mui byt wyperwardowany, ze nikt
tak willeity przykladai nie moze pitnosii sa.
bo ja zeby mozna go miec, y rigor sedy mo.
rego na nim pokazai, ale kiedy go w mazych
nie masz granicah, jako mnie wredzie do kupa
trudno go dostai, w iest prawda ze ma sumich
mewnych ale y u dopien sobie sconsu, szu, i
sica y foruny nie sa, tak do stasni, aby za nie.
go captauli, bo lubo postypili kypsta Lewko.
wych, ale y te prawie wyzebrali, jako w orzay
mi Waza Pazowska mui, ze godzitoby się, miemi
konstentowai, bo dobrze pamietam, kiedy u nas
bywali Janzarowie, to taki szamnech nie wozp.
y dawali za siebie, y rzadko ktory na takow
pocigad się sumę. Szpazny, z listu W. P. mui
czytam sobie imaginayz, jako bym konserwauy.
Szmedzieli przyiatni miad sobie siebie wazy

to wiem dobrze, co za obserwowania y zachowanie
 Sędziwa być powinna, ale widzę wprost
 Ja po W. S. miu doznaj trudności, kiedy w nich
 eksportu i rekurzujących żadney Ławosiu
 nie odbieram. Pisadłem do W. S. miu reprezent.
 tuię Sędziwy, przyczyn, y binowię o licencyj
 pogranicznej, że do niewinnego Towarzystwa Sta
 Kupna Koni czyli przinęły potrzeby przeciwna
 igły z budy strzelono, a w tym nie tylko żadney
 Sprawiedliwości, ale y responsu do tych eks na
 List mój nie odebrałem. Jest tu y teraz Jmian Po.
 docki Karzelański Kijowski, Księżę Tłoczyna
 co mu Stabie y inize rzeczy pokradł, z nady
 się w Granicach Kommandow, y o tego pisadłem do
 W. S. miu żadney, żeby mi mam rozobaczyć, moze
 tedy W. S. miu z tych raup koniech urować, że ja
 przedtę z wyłączeniem cetynei Ławosi według Praw
 y zwyczajów nastęch rzeki z strony W. S. miu
 uznawam Sprawiedliwość. Odno pisze W.
 S. miu y do Króla Jmii y do Krzyżacy, ja to otrzymaj
 co mi Prawo każe. W drugim zaś Listu wyłam
 o zabranii rzeczy w Horodencie przez Jzmael
 agę prowadzonych, w tym zaraz pisze, że Jmian
 na Podskarbiego Kormnycy y List W. S. miu
 onemu odrykam, y pewnie wszelka sprawę się
 satsfakcyą, co to najbardziej z wyłączeniem się
 sarai, a żeby komercyjny pokon nie narusze
 nie zachowana być mogła, y co do nas należy
 zawzię się o to sarai będziemy przez należyte
 środki, abyśmy tylko wzajemnie z strony Kom
 mandow odbierali. Co wyrażamy z nieodmienne
 przyczyną, Gezdem

Respons

202
Respons J^o Kr^o m^o J^o
Jm Pana Krakowickiego Het-
mana W. Koron. i Warszawy
d 27 Septembris 1725

Jasnie Wielmożny Sprzymiś nam miły. Wy-
rozumiełismy i Responsow Sprzymiś Warszawy
i ukontentowaniem naszym, ze Chrogiem Un-
dzanego Vice Instigatora Koronnego rewołowana
i na swój koniisem. Jakiżas Sprzymiś
wasta pro solita sua rigida parsia es prudentia
i atq^{ue} accommodacionem interueniens negotij
i Partij Choumiskom, tak pewnie i ostro, ze go
stuznym uspokojeniem i akonaty i pro com-
vacione Szmiedzkiej przyiazni. Wyględem Wer-
bunkow y monety na Ukrainie i twierdymy Wiel-
możnym ministrom Satus tu przytomy, aby
z Niem Dothoruluem now konferencyi, która
iż za przybyciem nayprzewidledziyszego w
Bogu Jm Kr^oza Arkebiskupa Gnieznie-
go in virtute Constitucyi Seymu immediate
przezdegi i capsumowai będz, sto expofu-
wali. Dobrego zasynd od Pana. Boga Sprzy-
mowa Warszawy tyżemmy zdrowia. Dan assyma

Od Jm Pana Krakowickiego
Hetmana W. Koron. i
J^o Kr^o m^o ze Lwowa
d 17 7bris 1725

Dnia wczorajszego per cursum powrty or-
dynarysney, Doniosem W. Kr^o m^o P. m^o m^o
przywinney majestasci J^o adoracyi, com miad
z Ukrainy, oraz y listy do mui pisane od Partij
Choumickiego propter meliorem potadem Informa-

sionem, Dziś zaś ziaha najgłębszym Wkr. mui. 8. mui.
 respectem donoszę, iż kanieli tu u mnie trzech
 Janzarow z Choumnia do Szwecyi iadzących dla woin.
 dykuwania Stugow swoich, którzy oddali mi List
 Partynski, upraszający aby liberum passum esse
 passum mieli mogli, ale sym dawszyl tylko do War-
 szawy Passport, odydam do woli W. Kr. mui. 8.
 mui. z iaku najniższu, Submisys. ff.

List Partu Choumnickiego do
 Jm. Pana Krakowskiego Her. woin.
 Dowod to Szmiedzki przyjaciel niema dy, gdy
 Przyjaciel Przyjacela Swoego czystym piśmieniem
 nawiedza, pyta się o zdrowie jego, którego ty też
 aby Pan Bóg najwyższy w potomne lata chowa-
 rażył, przysyła donoszę Wm. Pana, y oraz Jm.
 szanuj moją wnoszę stronę Janzarow na Jm.
 m. szanuj Achmeta, y t. zw. Jbrakima bę-
 dze w Benderze stawney pamieci W. Kr. Jm.
 Szwedzki na mezas W. Kr. Szwedzkiemu
 wygodzili Summy gotowych pieniędzy siedm naus
 Kier, to jest workow, co użyczy on dysizy przez
 Lewkowych, y piśmieni mały, na tę wżyczy po-
 mienionu Summę. Ci Janzarowie będy w
 Szambule, Supplikowali na Dywan monarski
 Pana mego miłowuwego, którym Przeswietna
 Porta a Pan mój miłowuwy dał Jm. ferman
 do mnie piśmany, abym tych Janzarow Kupcow
 przez Polskę do Szwecyi oddad, będy ja przy-
 jacielem go Wm. Pana, odydam z Listem mu-
 im Przyjaciel skom, upraszam aby dla przyja-
 zni Szmiedzkiej, y Pokoi Szwecygo, który między
 oboma wielkimi Monarchami obowiązanu jest
 y gruncownie w poszanowaniu zostai, raczył

być Janizarem kupcom podróżnym Paszport dać
aby wszędzie mieli drogę bezpieczną, do samych
szwajcarów, będzie wsey nadziei, że dla przyjacieli
moich dać paszportu podróżny, uznana, przy-
jato gościnie salare wzmianka w kordy podane,
okazy, świadcząc y odstawia, aby Bóg straszył
nas obcy w wielkiej przyjacieli chowa, racyj
pisaniem swoim przypisaniem o zdrowiu sw-
im dobrym oznajmie nie zapomniad, stycze o
zdrowiu dobrym wzmianka, widel będzie wdaj-
czon, że i z cetero.

Instrukcja Wielmożnym Jch.
mściom Panom Pawłowi Jaroszew.
skiemu Starosie Stockiemu
y Jakubowi Cieszkowskiemu S.
Jarosławowi Siemowi Lwowskiemu S.
Do Najjaśniejszego Króla Jmci
Pana Naszego mitoruwego na
Generale Kommissarzem Wore.
wodzowa Mazowieckiego obra-
nym. Dni 12 Septembris 1725 da-
na w Warzawie.

Jako z Cato Oyczyzny Naszej my Woiwodztwa
Mazowieckiego ineffabilem mamy satisfactionem
y użyciemy się niezmiernie z szczytowego Jch.
mi Pana Naszego mitoruwego ad hanc Regiam
przybycia, tak obliżujemy Jchmści S. S. Potom
Naszych, aby z powinną majestatu Jego Pańskiego
go weneracyj, podziękowali Jchmści za recenta-
cję około Dobropopolitego przewotowania, a no-
blewie za to nieporównany Zarliwosi, który, w
terazniejszej interwencji po ogdzonej sprawie.
dławi Thoronskiej sprawie przewocho naszym pwa-
cy na honor Narodu Naszego, z upamiętłego

y Dzielnego animuszu swego polecać rządy.
 Potym wyprawy niemiłomy tal Woiwodzawa
 naszego przeciwko Panu Fincknerowi Krola Jmci An-
 gielskiego Ministrowi, który y na Seymie Rzesz
 bonenskim, y w Dreźnie kronie bez fundamen-
 tu y bez rąpi, Kryminalistow Thoronach swi-
 sobliwym y Sprawiedliwym Dekretem Sąd-
 owi Jmci Absolutyckiego polecający honor
 narodu naszego procauser Sąd, y rzeźbę nad
 censuram Woiwodzawa naszego po odstawieniu
 lic per Exprezum od Jmci Jmci Expedycy con-
 tumaiser przybył. Wize że my tam infami-
 sum obtrusadorem honoru narodu naszego
 który nad tytuł nasze przektadamy, żadną mia-
 rą cierpieć nie możemy; tedy obawiamy się
 Panow Paton naszych, aby podziękowawszy Jmci
 Jmci, że pisał do Krola Jmci Angielskiego pro-
 revocatione onegont iakoraygorysty, uszy neli
 do Jmci Jmci Supplike, żeby sentencja Jan-
 tinck zaraz była ulegowana, ile że hac
 consumacia sua mogły sobie causare ali-
 quod periculum.

Lubo zaś po załatwianym Seymie do na-
 taworych z Cudzoziemskimi Ministrami
 konferencyi wszelkie prezencje y krzywdy wo-
 zemy Confirmandes z Prusami Brandeburskimi
 mi ponosimy, Ministrowi Dworu Berlińskiego
 są podane, a takym, spodziewaliśmy się iakiej
 kowale w tym kowale przez potwornie on-
 liceniy, idnack gdy contra facta resera esse
 censura ac omnia Jura po drogach publicis rzą-
 Kowadach y Domach szlachetnych, coraz nowo
 augensur urotenye, tedy Jmci Panowie Sąd-
 wie gorzej uprząstae być, Jmci Jmci, aby iak
 Pan

Pani, bycie, y Proktor Synow y Podanych ow-
nych Muszynie od tych wroteny: zastępy, ić razys
przez niedowolny, Synu, reafumpiya, y wy.
dane Wni na popolsie ruszenie, bodez pe.
wien stozerey y prawdziwey Marzey ad natura.
Lem Defensionem ochoty. Czasby tez iuz potak
wielkicy y dlugicy pasienoy Marzey nauzye
sego Syniada Dobrodystwy Rzypley wypr.
czonego, y sah uide Soho potwalaieyego, co
powirien Wkr mi y Rzypley.

Nabożenstwo Dybienskie, aby się u gda.
na Schwerina publicznie ex cum clamoribus
nie odprawowało, Jchm Panowie Patronie insta-
bunt u Bp'i mei. Muszę nie semu zabronie.

Delibera w Sopocie aperyorskim między
Confraternij Kupców Warszawskich a Dybiem.
sami Kupcami ferowanego, aby nikt nie wazyl
się impedić excursionem insansyrimo' uprasza
bzd. Józef P. P. Piotrowicz.

Ad in ea haustum thesaurum Dobro Dziechu,
Łask, łoy nosie y iz cudo bliwosie do Włr mi: S. N.
mat: uprasia być Juhn: S. S. Potome nasi, a
naprzod Ju Jm: Jana Karollana Czorskiego wier,
nosz: erga majestatem y zarliwosiz in publicum
znalozmiego Wł: Jm: Jana Baroni: Słockiego se.
raz munificensia Regia za wielkie jego zasługi
jeste: premia sum, za co iale naypoctornieysze
majestatosi Baroniemu Juhn: Baroni: Potome
wyrazu podziokowanie, sudecz: Juhn: S. S. Podk.
morze: y Chor:zego Włar:zawskub w ustawi:z.
nych Rzyp:łey y do Włr mi: zostai:zuch, w Juhn:
S. P. Baroni: y Chor:zego mur:skub y innych wier,
nie Janu Stuz:zuch, aby de manibus beneme.
rentium ex distributiva Justitia party:ypowai: mu.
gli: S. Thomasz Podolski Pirarz Tiemi mur:skub mar:za: Sey:z.

Od Jm Pana Wrażeńskiego
do W. Kr. Mai. ze Lwowa d. 14
grudnia 1725

Laskawy Charakter Dobroczynney zski W. Kr. Mai.
S. M. M. wstrząsła przynięta mi poczta koryca
do z najwzrostym odebraniem respectem, sah z
niecierpiętych odpisuję nani Submissy. Quan-
tum zar parior krzywdy y mortyfikacyi moicy ze
nie mogę mieć honoriu personali cultu repasi do
Nog. W. Kr. Mai. S. M. M. y byde innotabilis re-
verie z drugiemu beatifica visione W. Kr. Mai.
S. M. M. szczytując w Panstwie swoie reduis u-
szyciem się na lingua walea dicere, na cala-
mus exprimere. Ten zar czar kiedy na cym
inotym trawę, syfko super uuratione. Druż-
moicy, a zarym iak nayunizensiey suppliciu
aby W. Kr. Mai. S. M. M. y rasyt mi restitue po-
zwoli inducias, zebym resoullawu zupetne
viribus plenariam mogę mieć caputatem
in casum perimendis necessitatis azardowaię
circa integritatem fidei, poty Dostoiensie
Majestacie W. Kr. Mai. S. M. M. y prawach dy-
czyptych. Przestę powozę miatem honor Donosi
W. Kr. Mai. S. M. M. o zarygach y werbunkach
w naszey Obronie praktykujących się, y teraz
co mi zamyśle z Ukrainy accepis porannonu
Donosy, czehacę na wstętku rozoluy. Pan-
skiey, sam zostay z iaku naygłyszczym re-
spectem. f

Od Jm Pana

425.

Od Jm Pana Kamlerza W.
Korony do Jm Pana Wrahem
skiego. I Warszawy d. 20. Xbris
1725.

Bardziej tego uesze, ze pisanie moje ktore
byly na poczty Piotrkowskiej, ordynowane Dorzdy
rzu Jm Pana, y ze consenta Jch magnu sekou
suu probare racyiz. Za komunikacya, sa.
mecznych do Ukrainy y od Choumnia Szwarceney.
unizemie, Drogow, Jm Panu, nie wgapia by,
naymniey, ze Jm Pan Solskarz W. Korony, Jm Pan
satisfaces zydami Jego w wydaniu rozkazu do
officyalistow celnych, aby nie odwtocznie alien.
tata przez nich mogly purgari. Co zastajac.
cepis ad communicandum, do Jm Panu, Jm Panu ze
dnia onegdajszego to rep. et currensis S. Finch mi.
nister Angielski przyslal do mnie Sekretarza Swe.
go, o z naymniey it. ne przychad do Warszawy, y
ze przez Kuryera odebral list od Krola Jm. An.
gielskiego Pana Swego do Naszego Krola Jm.
oraz instandu, o naznactenie godziny, o ktorej by
mogl bydl u mnie. Jam na to odpowiedzial po.
mieniomemu Sekretarzowi: ze bydl na tym
Sopniu postus musz, Jm Panu Finchowi proue.
Dzie: ze kiedy raz odebral Responsa, ktore mu
bydl Jm. An. S. M. ont. za Swim do Krolstwa
powrotem obiecac, y kiedy Jm. An. S. M. ont. by
pisal do Krola Jm. Angielskiego o Jego rewoka.
cyz, tedy do Jm. An. S. M. ont. y racyizpomenionym
byste wyrazonych, it. tu nie moze bydl aniz
ministra wandary, ani do audieny. Jm. An. S. M. ont.
S. M. ont. przypuszczony, y ja stosujacy ad de.
Adria publica nie moze miec zadney z nim kom.
munikey, ani sy z nim widzec. Co do listu

od Króla Jmci Angielskiego do Jego Królew. S. M.
 mości, żeby mi go odesłał, a ja go oddam do ręki
 Jego Królew. S. M. M. Pyszał znowu drugi raz
 do mości tym, że ponieważ ma edyktans od
 Pana Swego, aby tam oddał list Jego Królew. S. M.
 mości proci, aby mu prokurował audiencyę,
 ja m na to odpowiedział referencyj ię do pier.
 wstęgu Responu. Był posylny senze S. Finch
 u Jm Pana Felmaritadka Fleminga, y dał
 Copię listu Króla Jmci Angielskiego, który prze.
 cież położył do muencyi Jego Swego, y na koniec
 listu tego pokazywał byde statownym ad me
 dia pausica, obaczemy tedy iż ed byde ma.
 zna Inalesi salus temperamentum do wybra
 rowania rzuty, żeby et publicum; iustissimum
 desiderium w oddaleniu tego tego ministra
 było ukonsensowane, y przegięt z Królem
 Jmci Angielskim utrzymana. Oczym w dal.
 szey korespondencyi uwiadomi Commisana
 nie omieszkać. pp.

Od Króla Jmci Prymarza do
 Jm Pana Kancelerza W. K. K.
 i Towicza 22. ybr. 1725

Ponieważ Edmunda w liście swoim przysła
 nym przy ekspedycy. Jego Królew. S. M. exequi in
 lum meum, na co mogę go per Justitiam, cum
 endiam, auctoritatem Jego Królew. S. M. honorum na
 rodu, i naszego daci, tyłku insistentu pierwotny
 moim Instancym do Jmci u niewykonany
 ministra Angielskiego rewokeyz. według
 y sorażniejszego do Jmci mo wyrażonego so
 pimentu, ponieważ bydem o to compellatus
 czekać byde dalszey wsey maxery rezolucy, a Day
 Bist

Boże, żeby była fortis et efficax, gdyż to iuz
wszym tak głębokim honor y powaga JmWz mi
jest angażowana, żeby było iak basalej przegrac
a nie dokazai by rewokacy. Takym iestem z
wszelky estamacy y obligacy. H.

726.

Instrukcyja Wielmożnym Jchm.
Panom Bartłomiejowi Gębockiemu
Stolnikowi Inowrocławskiemu Sędziemu
Grodzkiemu Brzeskiemu, Pawłowi Szo-
rzewskiemu Podkarszemu Dobrzyńskiemu
Commisarzom d. 23. Junij 1725. z Jch. Con-
misterskiej Trybunatu Starbowego Koron.
Radomskiego do Najasniejszego y Niezwy-
czajnego Króla Jmci Polskiego Augusta
Wtorego Pana Naszego Miłostwego Dana.

Ogłoszona po Polozie całej Orygynie tenerrime
porządana J. K. M. P. P. M. do Panstw y Krolestw
swego przedniego przybycia nadzieia przy zalowczeniu
ex prescripto Legum Trybunatu Naszego, tantas w
sercach Naszych wnitavit exultationes, ze wszyscy
pragniemy oddac Najasniejszemu Panu powinne ho-
magia, ale ze non constat de die adventus J. K. Ma-
jestate do Warszawy, przeto pomienionym Wielmo-
żnym Jchm. Panom Collegom Naszym e premio u-
proszonym totius Stabli nomine zlecamy, aby za
przybyciem Pańskim stanawszy jak najprędzej
w Warszawie, Patrem Patrie, y nieprzelomanego J. K.
obronie fulgentissimum Sidus całej Europy w Dom
własny wstępującie cum profundissima veneran-
tione Jmieniem całej Jch. Naszej przynitali, Jch. K.
w następujących całej Orygynie interesach wnie-
zamierzonych lata Panu Naszemu Miłostwemu At-
lantium robur do taki pieknotowitego y nigdy nie
zalterowanego olwto dobra pospolitego Krca.
Iraz wyraża iż Jchm. Państwo Postowie jako
Trybunał Nasz Starbowy Koron Radomski sub Au-

gustissimū Nomine Joh. M. Papomitto, sub quo vivimus,
 movemur et sumus ad praeveniensq. s. q. ementorum
 stipendiorum militarium integritatem, injuriatis pi-
 titiam exactissima vigilantia promittat desideria No-
 stra sustinet q. possibilia voluntate. Co. resigla-
 to pod wielką przysługą J. M. J. X. da Andrzeja Za-
 tuskiego Biskupa Plockiego, w którego wysłanym Jani-
 szu Sapientia sibi edificavit Domum, tudzież sub
 Regimine Directionis J. M. J. X. da Stanisława
 Chomętowskiego Wojewody Mazowieckiego etc. którego
 niezliczone merita dla Majestatu Pańskiemu i całej
 Rzeczy, lubo są per totum Orbem diffusa, jednakże
 J. M. J. X. da Nasi przypominamy J. M. J. X. da Papomitto
 jako Vicarium Belli Dulam Regime prowadząc przez
 czas niemat, odważnym sercem Nieprzyjaciela J. M. J. X. da
 Papomitto i Rzeczy, gromi i involuntatem publicam
 utrzymował, i toż same Regime militare sine ullo
 ambitu vel tadio naturali, oddał jurisdiccióni.
 Tenże sam infinita intra Patriam pomógł Pa-
 blii obsequia przez swoje Poselstwo do Porthy etc.
 manslię, cum dispendio Edouia i fortuna Anterato
 swoich, nie tylko catoro Ułanów i Podola utrzymał,
 ale też liczących Wojsk Tureckich do Granic Polskich
 Zgromadzonych odwrócił, furję Moskiewską regim
 ab Aquilone minantia fulmina zatrzymał i w Per-
 cack Nafkych to Zastąpił sobie encornium, ię quodcumq.
 Divisa beatos efficiunt, collecta tenent. Aprzeto
 Regnantibus et invitis ementorum gloriam Presi-
 dente et Directore Nostris J. M. J. X. da Postumie Nasi
 tak wielkie Zastugi respektu Pańskiemu za leq.
 Supplicium, aby następnym Publica et privata
 desideria tasłauie przysięg raczył, et supremis Or-
 ditrio decidował. A naprzód, lubo novella regim
 warowano jest, ażeby w Wojsku Polskim utriusq.

authoramenti Disidentow Oficerow miniejsza się zra-
 dowata liexba. Jednalcie temu Prawa Zadoży się
 niestato, przez co rodu tym Polakom sufficienter
 capacibus zamknięta jest do Służby Obyczay wdasne
 droga. A innych Polakow bynajdawniej Służących w Re-
 gimentach na dalšie Oficerskie stopnie awansowa-
 niechca, zlitorez liexby pro exemplo exponentek.
 m. Panowie Postowie Jhm Panow Malawskiego Szlachci-
 ca z Wojewadztwa Stuckiego w Regimentie Gwardji
 Jkr msi y Witkowskiego w Regimentie pierwszym
 Najasniejszej Krolewey Jymfi. Porucznika, ktorzy
 lat li charasie służąc, sadney ad ascensum pro-
 mowy dazekac się niemożę; a przeto Jch samego
 Jkr msi. Pap^o K^o K^o promowy Jhm Panowie Postowie
 addadę. Niemniej ze statibus conjunctionis, wie-
 dy a Disidentibus Religioni Catholice caruntur
 classica, instabunt Jhm Panowie Postowie Nasi
 supplicacy, aby Jkr msi P. N. M. adinftar innych
 Panstw przexornosi tempore bellorum wszystkich
 Oficerow Disidentow abstanowac hazard, a na ich
 miejscu Polakow, lub cujusvis Nationis Karkoli-
 low za rekomendacy Jhm Panow Hetmanow Paten-
 tamjwem osadzić, a przeto Krasę singtę Karko-
 lichę y catoro Obyczay apschurawac sadę. Po-
 nieważ na niedozetych Sygnow Interes Chłobacy
 miasta Forbey et Territorij Abagaz nie jest re-
 zolwowany, Interim wielu Karkolansu nietylko
 samotem miejscu extremum imminet periculum,
 a vicina externa potentia, ale tez wielka infer-
 tur pozrytkow Karow Keronęg szkodę, przez ode-
 biane commercia, tudziez importato soli Stalskiego
 y zabronienie advekti soli morskiego do tygoz miasta
 wybieranie ludzi z Lutaw tamecznych, na ostatek

Introdukcya Officera Wasallos Dworu Berlińskiego, excepto samego Komendanta. A przeto Jm. P. Postowie Nasz supplicować będą, aby Jm. P. Nasz Miłuić acceptować raczył Mitroszierskiego Cyrkularz, media ofiarowane na eliberacyę huius Heritonij. Interim zaś jak nayprędzę gwarantyzować mianem, w którym by sami katolicy et independentes do dworu Berlińskiego znajdowali się afektuować. Supplicabunt iix Jm. P. Postowie Jm. P. Miłuić Papułka za Jm. Jm. P. Naszami Lenami in gremio Jm. Naszyci zasiadającym, już lat osiem bez wszelkiej rekompensy cum dispendio fortium swoich, a mianowicie za Jm. P. Naszami Kasztelanem Lubelskim y Stochim, aby Jm. P. Nasz ex iustitia Regia albo Skarb Koronny gotowizny dispendia ich fortium rekompensować, albo też Jm. P. Nasz de pane bene merentium szkodrobbiać ręką iustitii Jm. P. Naszyci desideria uluwentować, mianem Jm. P. Nasz Kasztelana Lubelskiego sprawę władach swoich Relacyjnych oradzić raczył. Reprezent Jm. P. Postowie Nasz Jm. P. Naszyci nieskonczane podjęciowania imieniem Jm. Naszyci za oradzenie wbornatorskim krzesle Jm. P. Nasz Oskarowskiego Kasztelana Wołhynskiego, którego przy honorze, jako nie tylko infinitis meritis zastawionego, tak przez Szwedów za dyktosy Panskie w Saxonii więzionego, aby Jm. P. Nasz Nasz Miłuić de pane bene meritorum compenset, consolari raczył, supplicować będą. Catey Cyrkularz Naszyci, tanquam Lux in candelabro posita jasmieć wielkie szlugi wbyczanie W. Jm. P. Nasz Oskarowskiego Stolicia y Kommissary Krahowskiego Generał Majora Jm. P.

Królowi i Rządy, który przez całą Węgry i Szwaj-
 czerę i wicekróla Augusta non Pompejanis wale-
 czym sercem adhaerens signis, y terax in defeso la-
 bore publiczne ziemskie y wojskowe odprawnie
 uslugi. a przede Jhm. P. Postowie Jmieniem Naszym
 oddadzą merita Jmni Łaskawemu sercu y respektom
 Królowi Pap'mitto. a jako Jhm. P. Postowie Nasi
 prorabunt za Nas, tak my wszyscy tą Instrukcyą
 wnosimy naygłębsze supplicie zaślęgni. Naszymi
 Wielu Młodymi do Królowi Pap'mitto mianowi-
 cie za Jm. mygłębokim Stotnikiem Inwrocławskim
 jeixze Roku przeszłego 1724. ad całą Jzby Naszej
 respectibus Królowi Pap'mitto rekomendowanym, aby na
 Podkomorskus Brzeskie kiyawskie Signaturam Przywile-
 jow et gratiam Principis otrzyrnał, ac tristic a Cle-
 mentia Regia recedat. Jm. P. Alexandra Wolskiego
 Holmika Halickiego Kommissara y Kollegy Naszego
 przy obicanych dawno respectom Panskich exhaucyego
 in sayo et toga emeritum, illi ued, jist per potentim
 majorum zpartykularza pełnego capulus oddadzą
 Jhm. P. Postowie Nasi pełnemu Kommissary sercu Pan-
 skiemu, aby ex iustitia distributiva mogł być u-
 contentowany. Jhm. P. Feligana Grabskiego
 Podkomarszego Łeczyckiego y Kommissara tak dawno
 Łaskawego y Majestatu Panskiego wiernego Jo-
 zefa Sierakowskiego Starstę Obszarskiego Kommi-
 sara Wojewodstwa Bełzkiego Patronika Haja-
 nięzkiego Królewicza Jmni Augusta, atrydziesięt-
 niego Rotmistrza, Michala Brzostowskiego Podko-
 rszego Dobruńskiego Kommissara Wojewodstwa Podol-
 skiego Prucknika Kobaczki Panownej W. Jm. P.
 Starstę Wyżarskiego y trzydziętoletniego Oficyera
 Josefa Jezowskiego Podkomarszego y Kommissara

Ptoleiego Kapitana Jkr msi, łazdys z Jhm Pios Na-
 szych Wielic msiuich Panow, jako tez Jm Pana Iona-
 cego Czarlinskiego Szambelika Jnflantskiego Kommis-
 sary Malborskiego Distincta Civilia et militaria
 merita Jhm Panowie Postowie Nasi w respectach
 Jkr msi Pap^o Mitt^o reporent, a orax explicabunt
 przed Majestatem Panskim urzedy Jm Pana Miłotaja
 Skawskiego Podstolego Canoniciego Kommissary Woysh-
 wego y Regimentarza Jkr msi Pap^o Mitt^o y Rzytky
 Woysh kownych, supplicuie, aby Jkr msi P. N. M.
 rozkazac raczyt inuestigare zjalicz przyczyny
 Laska Miliga w Chorom y Samborskie stojaca mi-
 duncem exasy nadobra Jm Szelbie najacnaw-
 szymu gziwu wielkich narobita, po ktorych uszy-
 niow y o Lad supplicuie będy natychze Aggr^oso-
 row cum plenaria satisfactione, niemniej tak pomie-
 nionego Jm, jako tez Jm Pana Gumowskiego Ano-
 niciego Licenskiego y Husarskiego Choragui Jm
 Jm Pana Kasztelana Kraluskiego Hetmana W
 Koron^o Chorazego takze Kommissary Woyshwe-
 go, militaria merita ad justitiam Distributivam
 Jkr msi Pap^o Mitt^o addax. Jm Pana Krzysztofa
 Popiela Skawskiego Turzapskiego Putowania Woysh-
 wego Jkr msi y Rzytky, nietylko intra Regnum Woysh-
 we merita, ab extra w oblegacy do Turck uderz-
 Jkr msi y Rzytky uslug, recommendabunt, aby gau-
 deat respectibus Regijs. Jhm Panow Sulimirs-
 kiego Chorazego Bractawskiego Kzdziego Woyshwe-
 go militaria merita et obsequia, jako tez Jm
 Jm Rudnickiego Skawskiego Polewskiego Pisanick-
 Bernowego Civiles do wstaj Jkr msi Pap^o Mitt^o y
 Rzytky applicationes ad justitiam Distributivam
 stoz

złożyć. Obligantem na opłatę Jm. P. P. Postu
nie Nasz, aby przy pomocy Jm. P. P. Depu-
towanego Jm. Pana Derlagowskiego Dwie Posti-
gatora Koronnego, supplicować za nim, ut subre-
niatur egestati Awaru Jego.
Cetera activitati prudentie et dexteritati Jm.
m. f. w. Panów Postów committuntur. Datedum

Respons na Instru-
kcy Wrodzonym Bar-
tomiejowi Głowickiemu
Stolnikowi Inowrocław-
skiemu Sędziemu Grod-
zkiemu Brzeskiemu y
Pawłowi Szerewskiemu
Podkaszemu Dobrzyńskie-
mu Postów od Trybuna-
tu Starbowego Radom-
skiego do Jm. P. P. Pana
Kaspego Miłto Dany z
Kancelaryi Wielkiego Ko-
ronnego Dnia 21. Mie-
sijca Listopada Roku
Panskiego MDCCXXV.

Słusznie może Ładne Trybunatu Starbowe-
go Radomskiego subsellum quesitam meritis
sumere gloriam, kiedy pod godną Wielbnego w
Boym Sędzię Andrzeja Łatwskiego Biskupa
Płockiego Prezydenta y Wielmożnego Kamistara
Koneńskiego Wojewodę Mazowieckiego Vice

nie tylko sitientibus iustitiam, ale y Majestati
 Panskiemu tribuit, quod suum est, przynosząc przez
 godnych Postow swoich gratos census amoris y posin-
 nej Dobrodziejstwa Panskich zeloznoscij pretiosum
 wektikal. Co jako petnym Dobroci przjmuie ser-
 cem Jegokrolowska m. Pan Nasz Mitkij, tak sta-
 rae się będzie, aby te Ante signana Lamego Trybu-
 nate Radomskiego Lumina wielkimi w Majestate
 Panskiego y R. x. pte, zastugami, clarissima, ktorych
 virtus non indiga laudis wykliczania niepotrzebowie
 mogły tym bardziej benevolę Lade y dobroczynności
 Panskiej influxu irradiari.

Niemniejsza jest m. Panom sollicitudo
 aby aplikujacych się ad sagatum obsequium Na-
 cyonalistowie iusta capacitem et gradum nale-
 żę, mogli miec w Regimentach alibommodacy-
 jakosz gdzie miał wpamięć y zaleconych od La-
 mego Trybunatu Staroszego Wndzonych Matru-
 szego y Witkowskiego, ale ze zastawionych y przy-
 łownych Lege novella approbowanym postanowio-
 nych Officerow rugowac sine demerito sprawiedli-
 wosc niepozwała. O wahanse tez Wyjeane przy-
 kuzinaym za Opatrzności Boskiej y vsi tym m. Pan-
 Krolowski m. Pan Nasz Mitkij staraniem Polowu tru-
 dno, więc ciężka musi być do szary, wromyga-
 Alabo traidyć się niektorzy na szarych Wo-
 jennych Disidentii, ze jednau y ci wdaunieznych
 chow z Disidentsha, co szwedzka Potenya seow-
 luyach dali fidelitatis et virtutum specimina
 gweszi takze w aprobowanym Lege novella Kom-
 put, oddalac ich sint ullo demerito ab emeritis
 Officijs

Oficyo, a przez to wolacowac drogę do szukania stu-
dyj y protekcyi u dyferentnych Potency, iustitia, lex
novella et interesse publicum nie dozwalaia.

Chliberacya Territorij Elbingensis y odumowienie peri-
culorum et incommodorum do Miastatego y Forsey a
vicina Potentia, orax integritas commerciorum, ze-
lityta y iust inter primas curas Jkr me. P. N. Mitt, za-
czyt dac tego dowody tak wzgledem tej chliberacyi Ter-
ritorij przez Instruicje Przedseymowe y propozycje
od Tronu swego na seymach, jako wzgledem awertendo-
rum incommodorum, przez konferencje z Ministrami
Dworu Berlinskiego in presentia Senatu y Deputowa-
nych ex Equestri Ordine miast, jako y w odpowied-
zeniu swego z tym Dworem omnis possibilis diligentia.
Nyskute cznieysze jednak media Zgromadzone da Pan
Boy na przyszly Reasumpcyi seymu Stany Rzeczy-
pospolitej mogly providere.

Tezy zasladaia na Trybunale Starbary Senatro-
wie mogly miec emeritam mercedem na przystep do
Boy Senatus Consilium zaleci Jkr me P. N. Mitt, y
a osobliwie Wielmoznego Kasztelana Plockiego, lito-
wego et in distributiva iustitia bedzie miad w
Panskim ospekuie.

Nun intermisset da wzych dac obovynnosci Pan-
skiej dowodow y Wielmożnemu Obrzanskiemu
Kasztelanowi Wotynskiemu, tudziez y Wodzo-
wemu Odraszkowskiemu Holniskiemu Kralowskemu Ge-
neralowi Majorowi Jkr me y Rzeczy, lito-
nych znanomite ku Panu y Rzeczy toga et sago
zastuy jako sa Jkr me dobrze wiadome, tak
aby mogly Pansha premiarz munificentia, pa-
miety bedzie Jkr me Pan Hans Mitt.

Urodzony Głęboki Solski Inowrocławski, ze
dotąd nie jest compos voti in officio Podkomor-
stwa Brzeskiego Kujawskiego, sprawy to za-
wsze kontradykcyjne, i protestacyjne, na które Le-
gum Austriacki Wielmożni Pierzgarze starzy mu-
sieli mieć animadversum, jest jednak nadzieja
prędziego tych opozycji uspokojenia. Alacum
i Przypilem non tardabitur expedire.

Urodzonych Grabskiego Podkomorzego Łęczycki-
go, Siemakowskiego Starosty Łyżmierskiego, Wól-
skiego Solskiego Halickiego, Borystańskiego
Podczaszego Dobryńskiego Distinctissima hu Ma-
jestatei Pańskiej i Rzędu merita, jako są
alta mente u J. K. M. J. P. P. m. i. t. s. e. p. o. s. i. t. a, tak
aby były emérito remunerata premij, nie żądają
na Łasce i respektach J. K. M. J. P. P. m. i. t. s. e. p. o. s. i. t. a.

W podobnej consideracji mieli będąc J. K. M. J. P. N.
Młody Łaski Urodzonych Jezowskiego Podkomor-
zkiego Poleskiego, Ignacego Czarlinskiego Starosty
Łęczyckiego, tudzież Urodzonych Gumowskiego
Chorążego Łanowskiego, Krzysztofa Popiela Star-
osty Turzapskiego Podkomornika J. K. M. J. i Rzędu
Sulimierskiego Chorążego Brandauskiego i Podzi-
ego Wojskowego, Rudnickiego Starosty Polemow-
skiego, których nie langveat sine premio virtutis
et clara wtey Rzędu merita, aby mogły
być dołączonymi Pańskimi Distincta, zy-
czy obacz J. K. M. J. P. N. m. i. t. s. e. p. o. s. i. t. a.

Urodzony Starski Podstoli Łanowski i Regimenter
Wojski

Wojciech Kr. Mj. z Rzymu, jako list ex suffa-
gio godnych zaslug swoich wrespekcie Pan-
skim optime positus, tak nietylko in distribu-
tiva gratia pamietny o nim bedzie Jhr Mj. P. N.
Mittwy, ale tez in pretium od ludzi JE
Kr Mj. w Choronij Samborskiej stojacych in-
juria, za stosownemi dowodami, rozkazac mait-
demu nad nimi kommandę wszelkij administracje
sprawiedliwosc.

In reliquo jako Celemu Zaimemu Trybunatom
tak z godnym Postom pro benegesta Poselstwa
tego Provincia Laske swoje Panskiej ochotny ad
premianda merita munificentij Jhr Mj. P.
N. Mittwy deklarowac raczy.

728.

432.

7³ 8

936.

23.

438.

Augustus Secundus Dei Gratia Rex Polonia, Ma-⁴³²
gnus Dux Lithvania, Russia, Prussia, Masovia, Sa-
motia, Lyovia, Volhynia, Podolia, Podlachia, Livonia,
Molenscia, Severia, Czerniechoviaq. Nec non Heredi-
tarius Dux Saxonia et Princeps Elector &c.

Significamus presentibus Literis Nostris, quoniam in-
terest Universis et Singulis. Reperiri in Archivo Li-
terarum Metricae Regni Originale Pactorum inter
Serenissimos olim Leopoldum Romanorum Imperatorem
et Joannem Tertium Polonia Regem conclusorum, ma-
nibus illorum proprijs subscriptis et sigillis tam sa-
cra sacra, quam etiam Regia Majestatis. Quibus
infera Rubra expressis communitt. Quorum quidem
Pactorum ea est, quae sequitur, Series: Nos
Leopoldus Divina favente Cementia electus
Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Ser-
mania, Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia,
et Slavonia Rex, Archidux Austria, Dux Bur-
gundia, Brabantia, Styria, Carinthia, Carnio-
lia, Marchio Moravia Dux Luxemburgia ac su-
perioris et inferioris. Hesiae Wirtembergae et Sec-
ke Princeps Hessiae, Comes Habsburgi Tyrolis, Torre-
tis, Tyburgi et Soritiae, Landgravius Alsatia Mar-
chio Sacri Romani Imperij Burgovia ac superioris
et inferioris Lusatie Dominus Marchia Poloni-
ca Portus Naonis et Salinarum: Et Nos Jo-
annes Tertius Dei Gratia Rex Polonia, Magnus
Dux lithvania, ac Russia, Prussia, Maso-
via, Samogitia, Lyovia, Volhynia, Livonia, molenscia
Czerniechoviaq. Tenore presentium recognos-
cimus ac Notum facimus Universis et Singulis
presentibus et futuris, harum Notitiarum tenore
tenentis. Quandoquidem qui Christi Locum in Terris ge-
runt, eos in hoc elaborare maxime decet, ut
cujus locum obtinent, ejus vestigijs incedant.
Nos memoria tenentes, quod non aliunde Potestas

490. Nostra sit, quam ab eo, a quo Nomen ducimus, cuius
pellatione censeremus, Domino nostro Jemu
sto, qui quos ipse Nobis subiecit Populos, eos loco
regere Nos voluit et gubernare, huc omnes feras
Cogitationes Nostras convertendas duximus, ut
tenus id humanitus prastari potest, Adjuvante
cuius id solius munere contingit, quam proximam
Similitudinem ejus accederemus, per quem Reges
Regnant, Principes imperant et Potentes decernunt
Justitiam. Evoniam vero non ille Potentiam
suam, non Sapientiam, sed eam totam, quae
Societas hominum inter ipsos continetur, Dilectionem,
qua Nos prior ipse prater meritum ullum
secutus est, imitari voluit, ut sicut ipse dilectus
Nos, ita et ipsi vicissim diligereamus invicem, ac
cem, Concordiam Tranquillitatemque muticam inter
Nos conservaremus. Neque potest illi Sacrificium
ullum a Mortalibus offerri gratius, quam
fraterna Charitas inter unius Corporis Membra.
Hanc illius Dilectionem, qui Nobis tot Civitates
Populos, Lingua, moribus, habitu inter se dissidentes
tot tam late patentes Provincias, tot amplissimas
Regna subiecta esse voluit, praecipue pro Evonia
Nostra imitandum esse duximus. Itaque cum
inter recolenda Memoria Majores nostros tam
inde a longissimo tempore certamen Amoris Benevolentiae
mutuae susceptum fuisse cognovimus
cujus deus tanquam Testes, sunt Paetorum et
derum aeterna, quae inter Austriam et Jagellon
Domos, quae inter utriusque Domus Regna, Imperia
Provincias, Populos et Nationes, nominatim
qua inter quondam Albertum Archiducem et
strid, cum quondam Casimiro Poloniae Rege
Divum Fredericum Imperatorem, cum eodem
ro Rege, postea vero etiam inter recolenda
memoria Ferdinandum et Maximilianum Imperatores,
cum eodem recolenda memoria Agimundum
Augusto Rege, ac tandem inter Rudolphum
cundum et successive Matthiasum nec non
nandum

44^{rt.}

mandum Secundum Imperatores, et quondam Sigis-
mundum Tertium ac Vladislavum Serenissimos Po-
lonie ac Boemie Reges, itidem praeclarissima memoria
intercesserunt. Nos Majorum Nostrorum exem-
plo provocati, summam semper inter se Necessitu-
dinem et Amicitiam conservare studebamus, atq[ue]
eam Arctis praeterea Affinitatis Vinculis fortius
colligabamus, quam ut dissolvi facile posset. Ea
nimirum Pacta et Fœdera quae inter praefatos
Majores Nostros, quondam Albertum Archiducem
Austriae, Fridericum Ferdinandum, Maximi-
lianum Secundum, Rudolphum Secundum et Ma-
thiam; Nec non Ferdinandum Secundum Impera-
tores praeclarissima memoria, atq[ue] Sigismundum, Si-
gismundum Augustum, et quondam Sigismundum
Tertium ac Vladislavum observata fuerunt. Id
quod fœdix faustum et fortunatum Deus esse velit,
utriq[ue] Nostrium ac utriusq[ue] Nostrium Imperijs, Re-
gib[us], Terris, Civitatibus, Populis et Nationibus
in Dei Optimi Maximi Nomine, a quo, tanquam Fon-
te perenni manat, quicquid bonarum est rerum, inter
Nos quoq[ue] et pro Nobis et Successoribus Nostris con-
tinuanda, confirmanda, instauranda et renovan-
da atq[ue] adeo declaranda, corroboranda et ampli-
canda duximus; ita ut continuamus, confirma-
mus, instauramus, renovamus, declaramus, cor-
roboramus et amplificamus praesentium perpe-
tuum. Ac primum quidem sicut in litteris
quondam Alberti Archiducis praescriptum est. Nos
omni Honore, Fide et Amore invicem prosequi et
promovere debemus et volumus in locis omnibus
et temporibus ubi Nobis id faciendi se facultas ob-
tulerit, citra Dolorem et fraudem aliquam; Neg-
ligenter commitemus unquam ut Alter Alteri, aut fami-
liaribus ejus, Vasallis et Subditis, quibuscumq[ue] Be-
gnis, Ducatibus, Terris et Civitatibus et Subiectis
et sub ejus obedientia et Defensione constitutis
quacumq[ue] ex causa Bellum inferamus, Inimicitias
denuntiemus, diffidemus, aut hostiliter eos in-
petamus.

petamus per Nos aut submissas Personas Traide
Dolo remotis. Ac non modo ipsi ab quomodocumque
abstinebimus, verum etiam Subditos Nostros, et quos
in Fide Potestates Nostre sunt, eos prohibebimus
ab omni vi modo Superius descripto temperare
bi cogemus. Habebunt etiam Potestatem
omnes Nostri ejusque Status et Conditionis
erint, in quibuscumque Terris, Dominijs, Civitatibus
Nostis et Nostre Obedientia Subjectis ac
et commorandi, atque inde etiam libere et
cum illis visum fuerit, discedendi. Deinde
sicut etiam Literis Dni Frederici Cautum
ita Nos invicem uniendo, obligando, alligando
confederando duimus, quemadmodum unius
obligamus, promittimus, alligamus, confederamus
presentibus, quod ex hoc tempore ipso perpetuo
et cum effectu invicem et mutuo obligati, alligati
et confederati simus et erimus, et inter Nos et
ditos Nros, Nec non Regna Principatus et Dominia
que nunc uterque Nostrum possidet, et que Deo
concedente in futurum acquiramus, constans
perpetua indissolubilis et Christiana Pax esse et
vari debet et debet, et in omnibus utriusque
Honorem, Dignitatem, Statum, Augmentum con
sistentibus et conservare valentibus mutuo Nostrum
auxiliabimur, consulimus invicem, promoveamus
et assistemus, Nec alteruter Nostrum quodquam
et cupiet, pertractabit aut molietur, quod contra
Alterutrum Nostrum Regna Principatus, Dominia
Subditos, Honorem, Statum, Dignitatem aut Augmen
tum sit, seu esse aut tendere possit. Nec Nostrum
Alter alteri ipsius Regnis, Principatibus, Dominis
et Subditis Bellum, Damnum aut quodvis aliud
eumentum inferet, nec a suis provis pro
re inferri permittet, Sed quilibet Nostrum contra
Subditos suos, qui huiusmodi faciunt, aut facere
aut moliri vellent, totis viribus suis et Potentia
Terris et Dominis suis converget et eos pro huius
modi criminibus pena coneligna puniet et castigabit
Donec Damnorum datorum integram Compensationem
et restituat

et refuscationem facient. 223 Præterea Nullus Nostrum
ad Alterius Regna, Principatus et Dominia aspirare aut
Anhelare debet, nec alterius Nostrum Regna, Principa-
tus, Dominia et Subditos, si quos si quod Deus avertat,
ab Altero Nostrum deficere, recedere, aut rebellare
contingere, contra alium ejus Regna Principatus
Dominia et Subditos suscipere, tenere, protegere,
juvare, assistere, nec consulere aut favore prose-
qui debet, nec a suis talia fieri patitur, sed con-
tra tales infideles unus Alteri auxiliatur et assi-
stet, atq. Dominij sui ^{eor} excludet. Si vero Alter
Nostrum ejus Regna, Principatus, aut Subditi con-
tra alterum ipsius, Subditos, Principatus aut Do-
minia Actionem realem seu personalem, Civilem
seu Criminalem aut gratiamque Everetam habet,
aut imposterum habuerit, si Super Dea non potu-
erimus amicaliter concordare, tum neq. ipse
neq. Subditi ejus contra alterum ipsiusq. Subditos
Regna Principatus et Dominia quodquam Via facti
attentare, neq. sibi ipsi jus dicere aut ulcisci, sed
super eo Jube, et non aliter experiri debent. Ca-
terum pro Majore Suprascriptorum Fœderum
Declaratione, proq. tranquilliore Nostrum Sub-
ditorum Statu, quiete et bona Vicinitatis Conser-
vatione, et quo firmiter inter Nos, Regna, et Subdi-
tos Nostror. Pax, Amicitia et Benevolentia per-
petuo constare queat, utq. omnes Dissidiorum
Causæ, quoad ejus fieri potest, præcendantur or-
dinamus, Statuimus, declaramus et volumus,
quod cum Jure Scriptum est, quod mutua Nobis
invidens Auxilia ferre debemus, quomodo alter
alteri Auxilia ferre velimus, id in Arbitrio u-
triusq. Nostrum et Ordinum Regnorum Nostror-
um positum esse debere. Hoc tamen expresse
ut liceat utriq. Nostrum ex Terris et Provinciis
alterius Voluntarios Milites ex suo Conducto
educere et Arma in Usum suum exportare, ea-
tenus tamen Milites educere liceat, quatenus
id Sciante fiat Altero Nostrum, neq. sit alteruter

Nostrum

444 Nostrum Bello suo proprio contra Hostes aliquo-
os impeditus; Hostibus vero ne id liceat, nec
favor ullus prestetur, qui alteri obesse possit,
tamen, ut nedum iuxta Prescripta Majorum No-
stra, nullus Nostrum alteri, vel ipsius Regni
cipatibus, Dominis et Subditis, Bellum, Damnum
aut quodvis aliud Nocturnum interve, sed ne
alterius Hostes aut rebelles fovere, protegere
seu eis assistere vel favorem consilium, aut
auxilium quovis modo prestare debeat. Quo-
muis præterea vias et Flumina publica, Mer-
commertia et Negotiationes mutuas per Regni
Provincias Nostras omnibus et Singulis Regni
Provincialibus et Subditis Nostris Tanto terra, quam
Aqua utrinque libera esse, nec ullis unquam
dictis, Arrestationibus, seu reprobationibus con-
suetudinibus impediri, sed utriusque Nostrum Subdito-
Alterius Regnis et Dominis libero transitu
Fide publica, quem saluum conductum vocant,
minius quam proprios, cuiusque Subditos gaudere
ac frui posse et debere. Nec denique cuiquam
Nostrum, aut his, qui Nostris Subditis sunt, quævis
Actiones suas, si quæ jam sunt, vel futuris tem-
poribus obstantur, aliter quam mediante Jure non
liceat; Ut autem omnes vel protellata vel dene-
Justitia quævis tam inter Nos, quam Subditos
Nostris hinc inde præcaveantur, sed utique expe-
dit et Justitia summarie et de plano administrari
eiusdemque debita executio effectualiter obtineri
deat, convenimus et concordavimus, quodsi quis
Nostrum vel unius Nostrum Subditi, contra alterum
unum vel plures, privatos Subditos Actiones
re personales, sive reales intentarent, tunc semper
Paragens Forum et iudicium ipsius rei sequi debeat.
Et quod in Personalibus injuriarum violentiarum
Super spoliatione seu Similibus fidei per omnia
Subitarij iudicij citra Dilationem et exceptionem
Admissionem Auctori Forensi de Simpliciter et pla-
Justitia complementum facere. In reati-
vero cunctis

vero Nummum uniuscujusq' Ditionis sapientiam,
 ita procedere teneatur, ut quilibet citra Dilationem
 Iustitia Executionem obtinere queat id quod per su-
 perioritates et Magistratus fideliter, meritis et di-
 gni, par est. Quod si Alter Nostrum contra alterius
 Provinciam vel Communitatem aliquam, vel vicinam
 Provinciam Communitas vel privati Subiti unius No-
 strum contra alterum ex Nobis vel eius Provinciam
 seu Communitatem privatas Actiones pretenderent
 tunc deus huiusmodi coram alterius Nostrum.
 sub quo Pars rea degit consiliariis seu Commis-
 sariis, per eundem iuxta Partium Conditionem et causa-
 rum existentiam, non minus septem Numeris designan-
 dis, Summarie audiri, et vel amicabilem componi, vel ju-
 re mediante determinari et Executioni demandari de-
 beant. Porro si inter Nosmet ipsos Reges, seu for-
 san Regna et Provincias Nostras tum Metarum et
 Terminorum, tum Communitatum, seu quarumlibet ali-
 arum, tam veterum quam novarum causarum,
 Jurium vel obligationum, occasione querela, grava-
 mina et controversia suboriantur tunc Alter No-
 strum, qui vel cujus Regnum seu Provincia Jus, vel
 querelam pretendit, alium per Nuntios vel Literas
 suas amicabilem informare, ac pro tollendo faciundo
 amovendoq' Gravamine admonere et requirere debet;
 Quod si obtinere nequeat, tunc quilibet Nostrum Ita-
 lina intra duorum Mensium Spatium a facta amica-
 bili requisitione, tres Consiliarios suos ex Proceribus
 Regnorum Hungariae, Bohemiae, Moraviae, Silesiae,
 et vel ex aliquibus harum, prout quodq' Negotium
 ad aliquam harum Provinciarum pertineat, vel
 etiam ex omnibus pro exigentia et gravitate Nego-
 tij, ab una; Regni Poloniae et Magni Ducatus Lit-
 thvania ab altera Partibus, ad convenientem Diem
 et locum per Partem lesam seu querulantem no-
 minandum, remota omni excusatione mittere debeat;
 Qui utriusq' Nostrum Consiliarii Summam imprimis
 Diligentiam adhibeant, quo huiusmodi querela,
 gravamina

446. Gravamina et controversia inter Nos, Regna et
vincias nostras amabili compositione transigant.
Ea vero non succedente, tunc lara Pars sive Agens
predictis Sex Consiliariis, Actionem suam statim
die juridica exhibendo, Potestatem habeat, idq' dictis
his Scripturis, quam unam Consiliarij penes se retine-
ant, alteram vero Parti rei transmittant; Quo-
modo Pars rea responsum suum etiam scriptis dictis
his sapredictis Consiliariis vel ei, cui ex illis hoc
datum fuerit, intra spatium proximorum duorum
Mensium a transmissio Actionis, rebello mittere
deatur, ut scilicet Actor replicas, Reus vero
plicas suas ac praterca utraq' Pars, tertiam
Conclusionem et Submissivam Scripturam de
mestri in Bimestre duplicatis ut praefertur
his offerre queat, eo sane modo et Ordine utri-
Parti transmittendis, sicut de Actionis rebello
monstratum est; Oblatis tandem successive
utraq' Parte duplicatis trinis Scripturis, in
utring' omnia jura sua explicabunt, Sex illi
miliarij Partibus ad promulgandam sententiam
inter proximum sequens Bimestre Diem ad
locum, ubi causa primo agi capit, indicent,
Toto et Tempore Partes per Procuratores suos
pleno mandato suffultos comparere, illicq'
ipsi Consiliarij convenire, ac diligenter visis
et discussis Actis totius causae, Partes curas
ad Concordiam et amicabilem compositionem
tare et conhortari, nihilq' in eo opere et Dilige-
intermittere debeant. Quam sive tunc quodam
inter Partes obtinere queant, statim ad ferendam
sententiam procedant, ac id quod juris est
sive fuerit, cognoscant et decernant.
si Supradicti Consiliarij deferenda sententia
sive interlocutoria, sive Definitiva fuerit,
concordare non possint, tunc toties, quoties Opus
erit Arbitrum communi voce deligant, ac
quamlibet Consiliariorum Partem, Quibus Pro
Personis propositis ex ipsa sorte constituantur

447.
cujus Partes sint huic Consiliariorum Opinioni,
quæ et Juri et æquitati magis consona videatur
subscribere, eandemq; laudare et approbare.
Quidquid autem per ipsos Consiliarios Nostros seu Ma-
iorem eorum Partem Separatim, vel per eodem, vel
Arbitrario conjunctim Decretum et pronuntia-
tum fuerit, id ratum firmumq; maneat, ac statim
debita demandetur Executioni, remota omni plane
Appellatione, Supplicatione, Reductione in integrum
restitutione, alijsq; Juris Beneficijs et remedijs,
etiam Motu proprio concessis obtentis non obstan-
tibus; Debent autem Consiliarij per Nos pro
tempore deputandi, Nec non et Arbitri ipse per
Nos et quantum ad quemlibet Nostrum spectat,
ab Obedientia et Juramenti Debito, ad eam cau-
sam tantum absolvi, ac pro administranda Jus-
titiâ novo consuetog; Juramento obstringi;
Quod si pendente Lite unus vel plures ex
ipsis Consiliarijs Mortem obirent, tunc in denor-
tuorum locum, prout ad quemlibet Nostrum per-
tinebit, alios semper Surrogabimus, ipsi quoq;
Consiliarij non plures Scripturas admittant aut
Terminos alio modo, quam Supradictum est, pro-
rogandi aut alterandi Potestatem habeant,
sed Forma et modo illis concessio procedant, ex-
cepto Casu, quo Partes Testes producere necesse
haberent, tunc ipsi Consiliarij Jurisdictionem
suam prorogandi Potestatem habeant, tantisper
donec Testes ejus cause consui Reverendum Ju-
ris Dispositionem legitime producti et auditi
fuerint, ita tamen ne ullamini^{us} Necessaria
Prorogatio quærat^{ur} vel admittatur, sed omnes
Testes ad unum Diem et Terminum, quantum
fieri potest audiantur, a publicis Attestatio-
nibus non nisi unica Scriptura a qualibet Parte
recipiatur. Proinde quo magis Regna
Principatus

498 Principatus et Domina Nostra ab omni Bellorum
Destructionum, atrociorum Hostilitatibus, per
to libera, seneca, purgataque esse queant, convenit
inter Nos est, quod nullus Nostrum Alterius seu
Regnorum, Provinciarum vel Subditorum suorum
Diffidatores, Hostes, Homicidas, Captores, seu
minificatores, Nec non Protugos cuiuscumque
tionis sive Ecclesiasticos, sive Seculares, Item
belles, Subditos, quicumque in Alterius Nostrum
Regnis et Ditionibus reperi, denuntiati vel
Normet aut Officiales Nostras per vestigati
erint, nequaquam amplius fovere et asse
rare, multominus vero per Subditos Nostrum
ullo Hospitio, auxilio, sive receptatione quo
cumque pretextu directe vel indirecte, publice
occulte recipere, juvare vel intervenire
debeat, Sed ubicumque huiusmodi Grassatores,
Captores, Diffidatores et Damificatores ubi
bet in praedictis Regnis et Ditionibus Nostris
deprehensi fuerint, contra eos iuxta Nostram
et Directionem, atque accurata Diligentia offi
cialium utrobique Parti laesa atque deferenti
tia immediate, atque irrevocabiliter permissi, atque
administrari, ac etiam citra Partium Requirit
tionem de ipsis, ut communibus Hostibus a Partibus
nostris et Magistratibus ubicumque ex officio inveni
ri inveni et penaliter procedi debeat, ^{quod}
autem quo aliquis ex Officialibus aut Subditis
Nostris, propter receptationem, assecurationem
vel Defensionem antedictorum Diffidatorum
aut omissionem antedictorum Diffidatorum
Insecutionis, Captivationis, sive Animadver
sionis, scienter contravenierit, in Tales utrobique
Delatam Parte, altera, sive alias verisimili
tione deprehensi forent, capitali Supplicio in
evitabili debet animadverti. Quod si alter
Nostrum unus vel plures Incoele vel alii

349.

dicti Alteri Nostrum seu Regis et Dominij Nris
generaliter vel Singularibus Personis Incolis et
Subditis privatim Hostilitatem denuntiaverint,
tunc Statim Praefectus, Capitaneus, aut Officialis
illius loci sive Districtus, cui Diffidatio indicta
est, generales Praefectos et Capitaneos Regnorum
et Provinciarum alterius Nostrum, sub quo tales
Diffidatores degunt, ea de re certiores reddere ipse
exemplar Diffidationiarum Literarum transmitti
re debeat. Quo accepto praefati Praefecti et Capita-
anei Diffidatores pro publicis Hostibus judicare
promulgare, publicare, omnibusq; et singulis Inco-
lis cuiusvis Ordinis et conditionis editerent,
eorum consuetudinem interdiceret, et ne a quoquam
Hospitalio recipiantur, aut consilio, auxilio, sive re
ulla alia juvantur, prohibere et cavere bonaq;
Diffidantium applicare Fisco et famere Regis,
ac proinde in Hospites, Socios, Consecios et Complices
pari quoq; Severitate animadvertere teneantur,
Ignorantia causatione Universis penitus sub-
data. Quod si quisquam Praefectus, Capitaneus
aut Magistratus in huiusmodi casibus subitam
Justitiam administrare cunctaretur, aut etiam
alias ex Officio Inquisitione, Insecutione et Animae
adversione debita non procederet, tum tales Nostra
punitioi immediate obnoxij et reijעי debeant.
Est autem praecipuus Diffidationum et Traitionum
fons, quo huiusmodi latrocinia imprimis aluntur,
e medio tollatur, coherceaturq; licentia et impu-
nitas receptandi Hostes, Praedones et Diffidatores
serio inter Nos convenit, ut omnes Promotores, De-
tentores, Receptatores, Complices dictorum faci-
norosorum Hominum, qui vel notorietate facti
vel ex veraci Denuntiatione Spoliatorum aut
ex Fuga Captivorum modo tales Captivi aut
Spoliati bona fidei et integra fama sint: sive
alii tam manifestis Indicijs, ut ulteriori proba-
tione res non egeat, convicti vel deprehensi
forent

q50. forent, idem citra ulteriorem purgandi Admiffionem
conceffionem, fpatiatis et Damnum paffis ad reftitutio-
nem et fatis factiorem probabiliter Damnorum de
fuis teneantur, aut fi folvendo non fint, fecundum
litatem Delicti Corpore luant. Quod fi tales etiam
trati, piminis conici vel complice dependent et ad illa
Damna eodem evidenter faufam fcienter proba-
rent, idem non tam Parti ad reftitutionem Damni
ut jam premiffum est, teneantur, quam et Superiori-
tis fua conditioni ad fummendum de eis pro modo
dicti fupplicium, citra evafionem fubiaccant,
vero aliqui receptatorum aut implicium non omni-
manifefte iudiciis, nec apertis Antivorum Con-
fessionibus, fed alias delati, et de tali fauore clufte
potius, quam convicti fuerint, contra tales fano ex-
latione Damnificatorum vel Alterius Superioris
Officialium quam ex Officio per Capitaneos aut Ma-
stratus ejus Regni aut Ditionis, in qua fuerint, ne-
tamen Conditione, Differentia, fve Moderatione
debet procedi, ut fi forent Nobiles aut poffeffiones
fives antehac in talibus non infamati, flegit illis pro
vibus Confefatis fufpecti, tales in fauore Negationis
fe fe proprio eorum Juramento coram fupremo
Ditionis Magiftratu, publice de hujusmodi pro-
matione exonerare et purgare queant. Si vero
idem anterioribus Infamia aut Confefatorum
iudiciis notati, aut fvimanifefte forent, ita ten-
at hujusmodi confefata non omnimode certum
cti iudiciis probere poffent, tales etiam ad pur-
gationem fui medio Juramento, etiam fertia
nu integre fama poffeffionatorum Vicinorum ad-
mitti, aut fi in utroque Purgatione fui defecerint
debita fapitis Anfadverfionis fubijci debeant.
fi quis ex Regnis et Provinciis Nois ausu temerario
rio contra fuis et equitatem, ac publica mutua
Regnorum Noorum Fadera, in alterius Regna
Ditionem excurfionem et irruptionem faceret
ibi Mercatores et Vectores depredaretur, ac

952.

detineret, Homines occideret vel abduceret, Pecora
abigeret, Incendio seriret, aut quovis modo Damnum
et Injuriam inferret et patrato nefario scelere, rur-
sum se Domum vel cum praeda, securus vel fugiens
insequentium Manus in Hospitia consuta et soli-
ta diverticula reciperet, tum in eo Regno Praefecti
illius Territorij vel Districtus et omnes Incola to-
tag Vicinitas mox ut a Damnicatis et Injuria-
tis seu quibuscumque alijs Hostem, Prædonem et commun-
ium Fœderum Violatorem insequentibus commu-
nifati evocatisq; extiterint, debeant levis ferre
Opem, Adepe in Armis, fortiter et graeviter insecari
et inquirere Noxios et Turbatores Pacis publicæ et
tranquillitatis: Et si sui tuendi causa in aliqua ca-
stra et Fortalitia vel Lora addita, seu naturâ
munita profugerint, acrius ac Diligentius in-
stare et ipsos et eorum Hospites, Socios, conscios,
complicesq; absidere, oppugnare, et ita omnes ad
Deditidnem urgere, ad debitum Supplicium tra-
here et ad restitutionem reparationemq; Da-
mnorum illatorum cogere teneantur. Et qui
autem negligentiores et remissiores inferendo Offen-
sis Auxilio et in prosequendo Hostes et Damnicifi-
tores sese exhibuerint, hi sciant se Indignationem
Nostram et Severam Animadversionem irremissi-
biliter incurreros esse. Si vero contingeret aut
per Subordinatidnem Superioritatis, aut alia, qui
per Damnicifatos atq; Diffidatos contra præmissos
Damnicifatos Diffidatos, Malefactores, Rec-
ptatores aut Complices captivandos, sive etiam jam
tunc Captivos et Convictos in Alterutius Regnum
et Ditionem pro Imploratione Justitiæ mitti;
ijdem Imploratores non solum ad executionem
Justitiæ pro ratione Delicti cum omnibus in ta-
li facto Necessarijs admitti et provideri, verum
etiam, tam in loco administranda Justitiæ, quam
in reditu ad propria minimode tuti, atq; assecur-
rati esse debeant. Casu etiam quo in alterutro
Regnum

452. Nostrum Regno et Ditione aliquis ex Nobilibus
alijs a Edo honestatis et Studio suppressendorum
publicorum Malefactorum, aut iussu Magistratuum
aut Motu proprio, huiusmodi publico-
dones et raptores insequeretur, idq' sibi ag-
quam ut inhonestum exprobraretur, talis ex-
bratio nulli cuiuscumq' Status ullum honoris
Discrimen, Imminutionem et praesudicium aliq-
generare queat, sed Exprobrator ad revocati-
nem Probri - una cum aliquali faceris puni-
ne et restitutione Impensarum cogi, atq' Lesi-
rogare debet, ut sibi talem iniustam Impu-
tionem propter Deum remittere velit.
deniq' Nostra Regnorum et Provincialium
curis maximopere interit, ut in Regnis et Pro-
vincijs Nostris bonam eandemq' iustam habeamus
netam, quam ob rem pro Bono communi utriusq'
curavimus et efficiemus, ne illegitima prava
reprobata Moneta in Regnis et Provincijs Pro-
cudatur recipiaturq'. Quod si hac ex Parte
Quaestio inter Nos interderet agemus, quantum
opus fuerit cum Ordinibus Regnorum Provin-
ciarumq' Nostrarum, atq' eorum Consensu communi
ad Nos utriusq' deputabimus; Qui habita ra-
ne communium Regnorum Provincialiumq' No-
strarum, eas teneant incantq' rationes, quibus vel ea-
dem Bonitate et Valore utrobique Moneta cudatur
vel diversarum Monetarum, prout quavis vel melior
vel deterior reperta fuerit, iustum semper
tuum aestimatioq' constituatur. Id quod
Sale utriusq' Nostrum in alteriusq' Regna
Provincias educendo, pariter cautum esse vo-
lumus, quod si tamen haec res vel altero vel
troq' casu inter communes nostros Communi-
transigi nequeant, tunc Saluum Liberrimq'
per utriusq' Nostrum esse debere et de Moneta
et Sale suo statuendi, id, quod cuiusvis au-
gnorum et Provincialium suarum Necessita-

Utili

453.

Utilitasq' exegeris. Eadem omnia et singula ma-
tura Procerum et Consiliariorum Nostrorum
Deliberatione pravia Nos Imperator Leopoldus
et Nos Joannes Tertius pro Nobis et Succes-
soribus Nostris acceptamus, approbamus et Re-
gia Nostra Autoritate ratificamus per pre-
sentes promittentes in Verbo Nostro Imperiali
et Regio et bona Fide sub onere Juramenti me-
diante, preinserta Pactorum et Foderum a-
pitula in omnibus eorum Punctis, Clausulis, Con-
ditionibus et Articulis firma rata et grata
semper habituros ac sancte inviolabiliterq' ob-
servaturos, Nec non per officiales et Subditos
Nostrorum ac omnes quorum interest pariformi-
ter observari et manuteneri curaturos Dolo
et fraude semotis. In quorum omnium Robor
et evidens testimonium Nos prefati Reges Linas
eiusdem Tenoris alteras Manuum Nostrarum
Subscriptione, Sigillorumq' appensione muniri
ac cuilibet Nostrum alteras consignatas ex-
diri fecimus. Data in Civitate Nostra Vi-
ennensi et Arci Regia Carsariensi Die Viges-
ima Quarta Mensis Aprilis Anno Domini-
Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Septimo.
Regnorum Nostrorum Leopoldi Imperatoris
Romani Decimo Nono, Hungarici Vigesimo-
Secundo et Bohemici Vigesimo Primo. Nostris
vero Joannis Tertij Poloniarum Quarto. Leopoldus
Joannes. Locus Sigilli pensilis e. e. e.
nissini Leopoldi Romanorum Imperatoris.
Locus Sigilli pensilis serenissimi Joannis
Tertij Poloniarum Regis. Eas. Curram
sertas Pactorum et Foderum inter eodem
Serenissimos Leopoldum Romanorum Im-
peratorem et Joannem Tertium, Ro-
nia Regem Consultorum alteras, prout
in Archivo Literarum Metricas Regni in

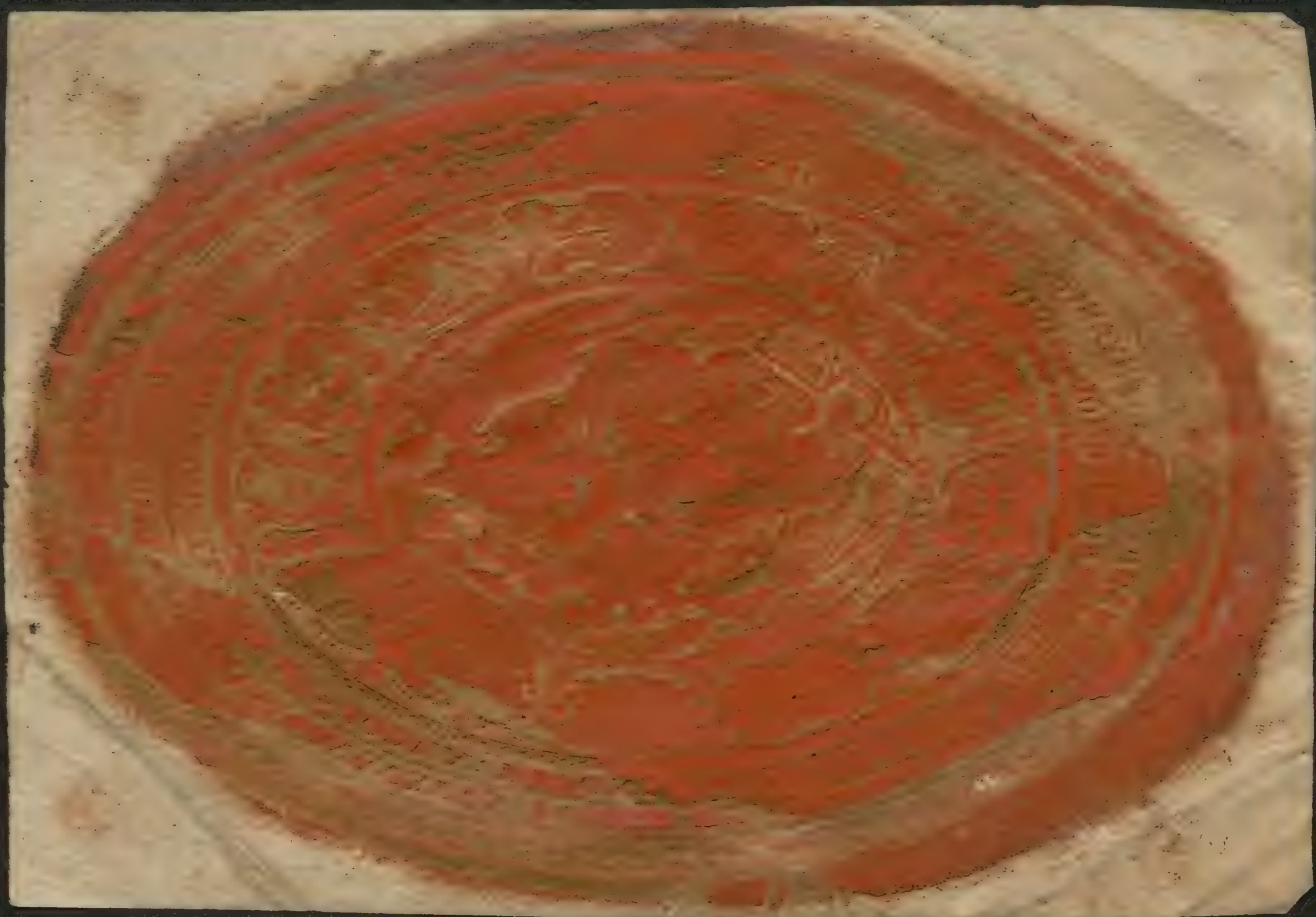
154. suo Originati reperuntur, Nos fideliter de
eo ad Verbum describi et Parti postulantis in
Forma Authentica extrahi permisimus. In
quorum Fidem presentibus Sigillum Regni
est appressum. Actum et Datum Varsavia
Feria Quinta ante Festum Sanctorum
monis et Quada Apostolorum proxima
scilicet Trigesima data Mensis Octobris
no Domini Millesimo Septingentesimo
simo Quarto Regni vero Politi Trigesimo
vo Anno.

Secretio Huiusmodi
Joannis in Musow
Regni Cancellarij
Graudens Cap...

Joannes Zembek
Regni Cancellarius

Andreas Franciscus Cichocki
Regni Secretarius

Augustus Secundus Dei Gratia Rex ⁴⁸⁵Polonia
Magnus Dux Lithuania, Lysia, Prussia Masovia,
Samogitia, Kyivica Volhynia, Podolia, Podlachia,
Livonia, Smolenscia, Severia Permichoviasa Neunon
Hereditarius Dux Saxonie et Princeps Elector.

Significamus presentibus Literis nostris
quorum interest Universis et Singulis. Obla-
tas esse ad Acta presentia Metrices Regni
Nostrae Cancellariae Majoris Literas Originales
infrascriptas, Sigillo Majori Civitatis Nostrae
Thorunensis sigillatas, Manuq; Nobilis Jo-
annis Henrici Wedmeyer Secretarij Civi-
tatis ejusdem subscriptas, sanas, salvas et illa-
sas omnig; prorsus suspicionem carentes
Tenoris sequentis. Profonsiter et consue-
les ac Ordines omnes Civitatis Thorunensis
declaramus et spondemus presenti Cau-
tione Fidejussoria coram Illustrissim. Ju-
dicio Commisporiali Regio, pro Nobili et
Spectabili Jacobo Henrico Erneke, im-
mediato Prae-consule et Vice-Davide hu-
jus Civitatis interposita, quod Ipsum usq;
ad impetrandam Sacra Regia Majestatis
Clementiam, sive ejus Judicium et Decisi-
onem quovis tempore et quacumque
Necessarium fuerit statuere app-
mittamus. In cujus Majorem Fid-
interpositam hanc Cautiorem Nos
Sigillo Civitatis communiri fecimus
Thorunij Die Septima Mensis De-
bris Anno Millesimo Septingente-
vigesimo Quarto. Locus Sigilli Civis

456. Thorunensis. Joannes Henricus Wedmeyer
Scripsit ~~ms~~ Eas ejusmodi literas sic ut pra
miffum est per Oblatum porrectas, Nos ad
ita presentia suscipi, inscribi et ex ipso
deliter descriptas Authentice extradi, ori
ginale vero rursus restitui permisiimus.
quorum fidem presentibus sigillis Regni
est appressum. Actum et Datum Carariae
Sabbatho in Martino Festi Sancti Bartho
lomei Apostoli. Die scilicet Eigesima Quinto
Mensis Augusti Anno Domini Millesimo
Septingentesimo Eigesimo Quinto. Regni
vero nostri primo Nono Anno.

Relatio Illm et Excellm
Joannis in Mupaw Rembe
remi Cancellarij Rem
in Graudenz Capite

Joannes Lembek
S. Rm Cancellarius

Andreas Franciscus Sidorow
Regentis Secretarius

re
rra
ad
no
Gai
es
Reg
laur
rtho
Linta
lino
gni
lmi
embe
Ran
brie

hor
ins

255
Nominatio Regis Magna Britanniae
et Ordinum Foederati Belgii pro Fidejusso-
ribus Pacis Olivensis a Plenipotentiaro
legato Regis Polonia circa commutationem
Ratificationum facta.

ut major pateat Sacra Regia
Maj^{tas} et Rep^{ta} Polonia sollicitudo, et
in procuranda certitudine et perennitate
Pacis cum Regno Sueciae nuper Oliva in-
ita, vigere sibi reservata facultatis Art.
36 in ipsa ratificatione alios Principes
et Potestates praeter ipsum Christianiss^{im}
Regem ad Guarantiam et Fidejussionem
Factorum invitandi et nominandi ad
ipsam per me Legatum et Plenipot^{ent}
Suam exequitur. Speciali mihi cum in-
f^{er}re tradita facultate ut nominarem
imprimis Perhens^{us} et Potentissimum
Prⁱⁿci^{pe} ac Dominum Dom. Carolum 2um
Mag^{is} Brit^{anniae} Franc^{iae} et Hiber^{niae} Regem
Fidei Defensorem tum etiam Celsos
ac Potentes Ordines Foederati Belgii

Cum vero illi jam praevidere a Sac.
 aia. De Maj. te ad praedictam Fidejuss.
 nem invitati fuerint nec primum de ac
 ntata constiterit, sine mora id ipsum
 Partibus omnibus Pacis contibus commu
 nicare faciet. Et si maiorem aucto
 ritatem hanc Declarationem manu
 subscripsi, et Sigillo proprio munitur
 Dat. Gedani die 16. Aug. N. S. Anno
 1660.

Vladislavus Rex
 Legatus Plenipotentiarius

(L. S.)

959.
Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniae
Magnus Dux Lithuaniae, Rutheniae, Prussiae, Masoviae
Samogitiae, Kyiviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae
Livoniae, Ingleciae, Severiae, Permichoviaeque Neus
Hereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector.

Significamus presentibus literis nostris, quod
tunc interest universis et singulis. Reperiuntur
Actis Metricis Regni nostri Instrumenta in
scripta, per oblatam potestatem Denonis sequenti
Nominatione Regis Hispaniarum pro
Fideiussione Pacis, Oliva conclusa, a
Serenis Regis Polonia Plenipotentiario
Legato circa extraditionem et
significationum Dantisci facta
Eo Major pateat Sacra Regia Majestatis et
Reipublicae Poloniae sollicitudo in procuranda
certitudine et Perennitate Pacis cum Regno
Sueciae, nuper Oliva inita, vigore reservata et
faustatis Article 36 in ipsa Ratificatione
alios Principes et Potestates ad Evarrantiam
et Fideiussorem Pactorum invitandi et nomi
nandi, Id ipsum per nos Legatum et Plenipoten
tiarium suum exequutus, speciali mihi cum
finem tradita facultate, ut nominarem Seren
issimum et Potentissimum Principem ac Do
minum Dominum Philippum IV Hispaniarum
Regem Catholicum. Cum vero ille jam pridem
a Sacra Regia Majestate Polonia ad praedictam
Fideiussorem invitatus fuerit, ubi primus de
acceptata constiterit, sine mora id ipsum Pa
ctibus omnibus Paciscentibus communicari fa
ciat. Ad maiorem autem fidem hanc Declarationem
manu mea subscripsi et sigilli

prop

proprio muniri. Datum Sedani Die Decima
ta Augusti. Anno Domini Millefimo Sexcen-
tesimo Quagesimo. Vladislaus Rex Legatus
Plenipotentiarius. Locus Sigilli.

Nominatio Serenissimi Regis Britanniae
Magna et Ordinum Federati Belgii
pro Fidejussoribus Pacis a Plenipoten-
tario Legato Regis Poloniae circa
Commutationem Ratificationum
Dantisci facta. Quae major pateat Sa-
era Regia Majestatis et Republicae Polonae Sa-
licitudo in procuranda fertilitudine et Perenni-
tate Pacis cum Regno Sueciae nuper Olive-
tae vigore sibi reservata facultatis Articuli
36 in ipsa Ratificatione Alios Principes et
testates per ipsum Christianissimum Regem
ad Evarrantiam et Fidejussionem Pactorum invita-
di et nominandi, id ipsum per me Legatum et Ple-
nipotentiarium suum exequitur, Speciali mihi
eius in finem tradita facultate, ut nominare
inprimis Serenissimum ac Potentissimum Prin-
cipem ac Dominum Dominum Carolum Secun-
dum Magna, Britanniae, Franciae et Hyberniae
Regem Fidei Defensorem, tum etiam Celsos ac
tentes Ordines Federati Belgii. Cum vero illi
jam pridem a Sacra Regia Majestate ad praec-
ctam Fidejussionem invitati fuerint, ubi primus
de acceptata constiterit, sine mora id ipsum Pa-
ctibus omnibus Paciscentibus communicari facio.
Ad maiorem autem fidem hanc Declarationem
manu mea subscripsi et Sigillo proprio muniri
Datum Sedani Die Decima Sexta Augusti A. M.
Anno 1660. Vladislaus Rex Legatus Ple-
nipotentiarius Locus Sigilli.

Acceptat Serenissimus Rex Poloniae
Evarrantiam Serenissimi Regis Catho-
lici Hispaniarum. Johannes Bassini-
us Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux

461
Lithuania, Russia Prussia, Masovia, Samogitia
Livonia, Smolenscia, Cherniechoviaq Nec non se
corum, Sotorum Vandalorumq Hereditariu
Rex. Ut quo hactenus desiderio reducenda pa
siminio Dominij Nostri Pacis et tranquillitatis
cum Regno vicinis affecti sumus, Nos ejusdem
conservanda s. postquam Deo clementer annue
te hac ipsa Pax conclusa, et Pactis desuper co
mmissa est: per quam studiosos attestamus
Cum Nobis facultatem Article 36 ceteros Prin
cipes et Potestates ad Svarrantiano et Fidejus
sionem dictorum Pactorum in ipsa Ratifica
tione invitandi ac denominandi reservaverimus.
Iam ipsa Experientia edocti quanto studio
Cura Tranquillitatis publica sermuis ac Pot
tissimus Princeps ac Dominus Philippus IV.
Hispaniarum Rex Catholicus simultaneam
pro hac Pace promovenda Mediationem Es
gore expressi Article in Tractatu Pacis ad
Pyrenaeos concluso cum sermo et Potentissim
Princeps ac Domino Ludovico XIV Galliarum
Rege Christianissimo suscepit, et Officia sua
per Illrimum Dnum Gasparum de Neves et Su
zmeri Marchionem de la Fuente Camerarium
et Oratorem suum in Germania interposuerunt
nihilq Partium suarum omiserit, ut hac Nego
um ad optatum exitum perducere tur; Nec no
noens etiam contestari cupiens conservanda
quam concilianda Pacis fervorem, ad requisiti
onem a Nobis factam, Fidejussionem et Sva
rantiam suam per eundem Illrimum Dominum
Marchionem de la Fuente plen^{et} sufficienti
per hoc Mandato instructum obtulerit. Ita
praescripta uti Volentes Facultate prae
notum sermum et Potentissimum Principem
ac Dominum Philippum IV Hispaniarum
Regem Catholicum in verum et legitimum
iussu

iussorem et sequestrum Pacis conclusa et Pactis
 huius comprehensa et in Socium Garantia su-
 mimus, recipimus et acceptamus, eisdemq. huius
 Nos eam acceptare declaramus. Eod. Scriptura
 manu Nostra signata ac Sigillo roborata eandem
 vim ac robur obtinebit, ac si ipsi Pactis inserti
 fuisset. Datum Varavia Die XIX. Mensis Julij
 Anno Domini MDC LX. Regnorum Christianissimi
 XII et Regiae XIII Anno. Joannes Casimirus
 Rex. Locus sigilli Regij appensi. Stephanus
 Sciewicz Secretarius Regiae Majestatis.
 Acceptat Serenus Elector Brandenburgicus
 Catholicici Regis Hispaniarum
 Nos Fridericus Wilhelmus Dei Gratia Marchio
 Brandenburgensis. Sacri Romani Imperij Archicamerarius
 et Princeps Elector in Prussia Dux &c. Notum fe-
 citur, quod facimus Postquam Divini Numinis
 beneficio eo iam Pacis in Borussia ^{negotium} processit, ut
 per eo instituta Tractatus feliciter ad finem
 ducta et Instrumenta mihi confecta, mutua
 omnium Partium Ratificatione et Commutatione
 ne iam jam firmam sint, Nobis quam maxime
 cura esse, ut quae ita non minus Nostris, quam
 devotorum Nostrorum et Partium Paiscentium
 Regnis et Provinciis per Dei Gratiam contigit
 atq. Tranquillitas, eadem illis diu illibata atq. illis
 conservari et ad Seram usq. Posteritatem pro-
 gari queat. Ceterum cum Certissimus Reges
 cipesq. quorum Opera in procuranda hac Pace
 maxime illustis comparuit atq. Spectata fuit, de-
 cepti Pacis studio id eum. Nono Deo effecturo,
 tum exoptata tot Impendij. Curisq. suis comparat
 Pacis commoda Posteritate conserventur integre
 atq. Serenus et Potentissimus Princeps ac Dominus
 Dominus Philippus IV Hispaniarum. Rea Catho-
 licus, Vigore Articuli in Instrumento Pacis ad-
 rector conclusi, Simultaneam Pacis mediatio-
 nem, una cum Sereno et Potentissimo Princeps

463.
ac Domino Domino Ludovico XIV. Galliarum
ge Christianissimo suscepit, hunc Camerario
in Germania Legato Illustrissimo et Excellmo Dn
Sasparo de Heves et Putzman commiserit, ut ni
hil intermitteret, quod ad predictam Pacem co
ciliandam promovendam facere posset. Atq
nihil a se desiderari passus sit, quod duarum fu
rit Partium. Igitur et Attememoratum Regem
tholicum pro Fiducia, quam prater multa ali
singularis propensionis atq affectus erga No
Testimonia, illud Pacis Universalis procuran
studium excitavit, regissimus, ut et pro
servatione predictae Pacis fidejubere, eamq
nisi quis di opus fuerit tueri dignaretur. Quia
cum ante memoratus Legatus Nomine Regis
tholici ad ejusdem plenissimum Mandatum de
raverit, attememoratum Regem istam Fidejuf
nem et Quarrantiam quae dicitur in se recipere
atq ipsi non minus conservanda Pacis officio
cordi fore, quam quicquid procuranda impendit, Id
istam pro conservatione et Quarrantia hujus
cis factam Declarationem Regiam grato agr
scimus et acceptamus Animo, quemadmodum
et Hic attememoratum Serenissimum et Potent
mum Principem ac Dominum Dominum Phil
pum IV Hispaniarum Regem Catholicum in
run et legitimum Fidejuforem et Sequestrem
cis Oliva conclusa recipimus et acceptamus.
quod Instrumento hoc manu nostra et Sigillo ro
to, quod eandem litteram cum ipsis Pacificationis
ctis obtinebit, manifestum reddere volumus.
bantur in Aere nostra Colonia ad Spream De
Sexta
Decima Sexta Augusti Anno Millesimo
centesimo sexagesimo. Fredericus Wilhelmus
Elector. Aquis sigilli Electoralis persilis. —
Nominatione Serenissimi Magnae Brit
m

nia Regis ad Suarantiam Pacis per
 Serenissimum Electorem Brandenburgicum
 ab eisdem Legato Plenipotentiaris
 circa Commutationem, Ratificationem
 facta et reliquis Paciscentium Legatis
 Plenipotentiaris tum quoque extradita
 Dantisci. Serenitas Electoralis Branden-
 burgica, Magdeburgi in Prussia, Julia, Clivia, Mon-
 tium &c. Duc. Probato nuper reducenda Pa-
 cis Polono-Suecica inde sepe studio ejusdem quo-
 que aperenda iungere testatamq. reddere vo-
 lens sollicitudinem, mihi Legato et Commis-
 sario Plenipotentiaris in scripto demandat-
 is, ut vigore servata omnibus Paciscenti-
 bus in Article 36 Instrumenti Pactorum
 nominandorum ad Suarantiam et Fidejussio-
 nem Regum Principum et Statuum Danu-
 bialis, prater in ipsis Pactis, suag. Sereni-
 tatis Electoralis ratificatione nominatos,
 et per Literas ac Ablegatos inuitatos, bono
 Orbis Christiani, Antis Regnis et Ditioni-
 bus restitutum Serenissimum ac Potentis-
 simum Principem ac Dominum Dominum
 Carolum Secundum Hispanie Britannia Fran-
 cia et Hibernia Regem Fidei Defensorem
 a sua Serenitate inuitandum nomina-
 rem, prout ea speciali in eum finem mi-
 hi transmissa mandato Nomine Attestame-
 rata sua Serenitatis Electoralis suam
 Regiam Majestatem Nomino. Idq. pre-
 sentibus manus mea Subscriptione et
 Sigillo Sententio in maiorem fidem mun-
 diti, omnibus Paciscentibus notum facio
 Dabantur Dantisci Die Decima Quinta
 sis Augusti A. N. Anno Domini MDCLX
 Joannes ab Hoverbeke Seren. Elect. Bran-

40
Legatus Plenipoten: locus Sigilli. ⁴⁸⁰
dem supra inserta Instrumenta, prout in
Metricis Regni nostri inveniuntur, Nos
Fideliter describi et Parti postulanti Au-
thentice extrahi permisimus. In quorum
Fidem presentibus Sigillum Regni est
appressum. Datus Varavia Feria Secunda
in festino Festi Sancti Thome Apostoli
Die scilicet Vigesima Secunda Mensis De-
cembrii. Anno Domini Millesimo Septin-
gentesimo Vigesimo Quarto. Regni vero
Nostri Anno Vigesimo Octavo.

Relatio Illmⁱ et Excellen-
tissimi Joannis in Super-
sempet^r Supremi Camer-
larij Regni Comen^{dr} Bra-
dentien^{sis} & Capitanej

Andreas Franciscus Jchoch.
Regis Nostri Secretarius

140

6

Gr

La

La

P

R

S

Connotatio Instrumentorum ad Pacta Al-
vensia pertinentium, ad Acta Metricæ Regiæ
Sub Actu Geriâ Quintâ post Festum Sæctæ
Annæ Matris Beatissimæ Mariæ Virginis.
proximâ 1661. oblatorum.

Innotuit Joannes Fridericus Matthias Secretarius Elector
Brandenburgici obtulit ad Acta Pacta Alvensia a Sero
Joanne Casimiro ratificata. In quibus circa finem ejus-
modi Punctum invenitur. Nos itaq; Joannes Casi-
mus eadem Gratia Rex Polonia, Magnus Dux Lithuan-
iæ, promittimus et recipimus Nomine Nro, Successo-
rum ac Posterorum Nrorum et Reipublicæ Poloniae illis
gula et Universa Capita Pactis ^{inserta} Suprascriptis et compen-
sensa bona et Regia fide approbare et ratihabere, sicut
hinc approbamus et ratihabemus. Ita tamen ut Artic-
lus secundus inserti Instrumenti Pacis, secundum Artic-
lum Separatum declaratorium accipiatur: nec passura
a nostris ac Regni Polonia Magniq; Ducatus Lithuanie et
sallis, Officialibus ac Subditis illo modo violari. Et quia
circa Svarrantiam exterorum Principum et Statuum
et Paciscentes facultatem sibi reservarunt, alios Principes
et Potestates ad hanc Svarrantiam, in ipsa Ratihabitione
invitandi et nominandi: Ideo certos Principes et Statum
ad Svarrantiam hanc præstandam Nro et Reipublicæ
Nomine per Ministros Nros invitavimus, atq; eodem cir-
commutationem Ratificationum coram Partibus Paci-
scentibus nominandi facultatem Legato Plenipoten-
tario nostro dedimus. In quorum Majorem fidem ac
titidinem hæc manu Nra subscripsimus et Sigillo
qui Nri muniri jussimus. Dabantur Varavia in Con-
tione solenni Die vigesima sexta Julij Anno Domini
Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo. Joannes Casimirus
Rex. Samuel Lupenier Secretarius Regius.

Ratificantur eadem Pacta per Serenissimum Elect-
orem Brandenburgicum.

Ratihabentur eadem Pacta per Serenissimum Imp-
ratorem Romanorum.

Plenipotentie bina Serenissimi Romanorum
Imperatoris.

Ratificantur eadem Pacta per Serenissimum
Regem et Regnum Sueciæ.

Sequitur Textus Procuratoriorum et Commisionum
a Parte Regni Sueciæ.

432. Procuratorium moderni Serenissimi Regis et
Suecici.

Declaratio verborum certorum per Legatum
Suecicum.

Promulgatio Pacis.

Universale Cassationis armorum a Communi
re Polonica.

Ratificatio Serenissimi Regis Poloniae Provis
ionalis Legato Mediatori extradita.

Procuratorium Serenissimi Regis Christianissi
mi prius.

Procuratorium Serenissimi Regis Christianissi
mi Posterioris.

Littera Oratoris Serenissimi Regis Hispaniarum
ad Serenissimum Electorem Brandenburgicum.

Plenipotentia Serenissimi Regis Hispaniarum
Catholici.

Nominatio Serenissimi Regis Hispaniarum
Fidejussore Pacis, a Plenipotentiarario Serenissimi
Regis Poloniae.

Nominatio Regis Britanniae Magnae et Ordinum
Federati Belgii pro Fidejussoribus Pacis ab eodem
Legato Plenipotentiarario Serenissimi Regis Poloniae.

Acceptat Serenissimus Rex Poloniae Jurantiam
Catholici Regis Hispaniarum.

Acceptat Serenissimus Elector Brandenburgicus Jura
rantiam Catholici Regis Hispaniarum.

Reversales Ducis Sutherlandiae

Reversales Ducis Holstiae

Nominatio Serenissimi Magnae Britanniae Regis ad
Jurantiano Regis per Serenissimi Electoris
Brandenburgici Legatum Plenipotentiararium.

Errorum in Instrumentis Ratificationum Pacis
veneris correctorum Specificatio.

Declaratio Suecica respectu Elbingae, sub Titulo
Legati Sallici comprehensa.

Ratificatio Pactorum per Christianissimum
genus facta.

le
m
rifa
oviv
ang
ang
arun
m
arun
m
sign
m
l
m
Soa
i
m
is
le
no

Copie de l'Incitation
au Roy Charles 2^e d'An
der Et d'estre Guarant
Trait^e d'Olise, faite par le
Rennetier De Lileon

A Statibus Hollandiae
ad Sm^{am} Majestatem

Serenissime et Potentissime Rex.

Non prima vice est, quod Literis Nostris ad Regiam
Maj^{em} Vram accedimus, arumnis atq' periculis Po-
lonorum eandem Nobiscum Religionem colentium com-
moti et compulsi pro miseris et oppressis solatium
et tutelam a Regis m^{is}is vestro equitate et cle-
mentia imploraturi. Quamvis enim loco dissiti su-
mus, tanta tamen inter eandem fidem proficentes
animorum conjunctio, tanta necessitudo est, ut
fieri requieat, quemadmodum in vno corpore, si
singula membra dolorem patientur, quin sensus ad
omnes perveniat, si etiam si quae calamitates su-
perveniant ipsis, qui Nobis fratrum loco sunt, quin eo-
rum miserijs tangamur et ingemiscamus. Vix ullo
autem tempore plus Nobis causa fuit, cur tristes et
dura conditionis Religionis Nostrae consortium Nos
miseret, quam hoc ipso, quo Nobis non minus quam
alijs innotuit, quam acerbis illi patientur, acer-
biora autem minentur, Idq' non aliam ob causam,
quam quod verbum Dei unicam credendorum et agen-
dorum regulam tenent, ceterum Cives boni et su-
periorum dicta audientes. Profundum certe et vix
sanabile vulnus omnium Protestantium Principum
et populorum animis inflixit, atrox ob levem si
non etiam alienam culpam, in Thoranos excitata
vindicta, mutatusq' civitatis Status. Abhorret
equeidem natura humana atam cruenta et reve-
ra nimium animadversione. Quam autem impres-
sionem haec fecerit in animos praecipuorum inter

Protestantes Principum, quo etiam oculo aspiciant
 crebras et continuas fidei nostrae consortium in
 Regno Majestatis Vrae oppressiones, ex Litenis ut
 per Legatos eorum Regia Majestas Vra abunde cogno-
 rit, in hisce autem causam Nobis cum illis commu-
 nem esse judicantes, non solum innocuorum hominum
 ob solam fidei professionem, mala plurima tolle-
 rantium, commiseratione duimur, verum etiam
 anxij et solliciti sumus, ne nimius et immodera-
 tus Evangelicae Religionis addictos persequendi et
 opprimendi aestus novam discordiarum, turbarum
 quoniam et materiam bellorum exites, quam suppri-
 mere, et extinguere in ipso ortu tam saepe facile,
 quam postquam crevit, et robur sumpsit, difficile
 est, ad conservandam autem pacem, quae singula-
 ri Dei beneficio inter Christianos Principes jam vi-
 get, et si vota nostra audiuntur, quam diutissime
 vigeat, Vix quidquam salutarius atq' conducibili-
 us inveniri posse confidimus, quam si querelarum
 materia praevidetur atq' Regia Mtes Vra quae est
 aequitate in Regno suo damna subditis Protestan-
 tium Religionem sequentibus, contra Leges, Consti-
 tutiones Paucis conditiones illata redintegrari,
 et vim ac injurias ab eorum Capitibus et possessio-
 nibus porro arceri procurat, haec optima quietis
 stabilis ratio, perturbatis propter pericula
 et vim mentibus serenitatem reddet. Tanti au-
 confidentius consuetudinum libertatem urgere fas
 Nobis esse existimamus, quod in Republica nostra
 eandem libertatem omnibus et singulis, qui diver-
 sa a nobis circa Dei cultum sentiunt, speciatim
 Romano-Catholicis concedimus, indulgentes ut
 quam quisq' meliorem viam ad salutem credit, eam
 sequatur

sequatur, modo se sicuti bonum Civem decet, pa-
 cifice gerat, nihil contra Republicanam molietur,
 nec doceat aut agat, quod bonis moribus contra-
 rium sit, vel Civilem Societatem laedat, Consu-
 entis namq' solius Dei et extra humanam potestatem
 esse, religionemq' doceri nec cogi posse, autumamus
 experientia etiam saepe compertum est, ferrum flam-
 ma, carceres, exilia, proscriptiones irritare potius
 quam sanare morbum menti inhaerentem. Ad hoc
 si Regia Mtas Vra attente animum advertere di-
 gnabitur, spem concipimus et confidimus, Regiam
 Mtem Vstram, qua est sapientia, benignitas et
 clementia moderata consilia, violentis proclaturam
 et amplexuram, quod ut facere Regia Mtas Vstra
 usq' prudentia et auctoritate sua efficere velit.
 Regiam Mtem Vstram peramanter et omni cum
 contentione oramus et obsecramus, scilicet, ut quo
 perperam et nimis acerbè contra Dissidentes in
 Regno suo facta sunt, quatenus reparabilia sunt,
 in integrum restituantur, secundum Pactorum Con-
 ventorum Constitutionem et Legum normam, ut eti-
 am posthac nemo propter Religionem metu vel
 penis terreatur vel affligetur, verum ut quisq'
 Civis bonus sub Regia Mti Vra, legumq' presidio
 et tutela, vitam et fortunas inviolenter servare
 queat. Opus tam bonum et Regia Mti Vra vir-
 tuti, prudentiae et clementiae dignum praeis fun-
 damenta firmabit, fontemq' multorum malorum
 contentionum et discriminum obstruet. Eodem facto
 Regia Mtas Vstra apud omnes Protestantium reli-
 gioni addictos Principes maximam inibit gratiam,
 Nosq' et si quid precor nostras apud Regiam Mtem
 Vstram valuisse comperimus sibi obstrictissimos

reddet gratiam relictis, et nullo non tempore do-
cumenta daturis; quanti Regis M^{te}s V^{re} amicitiam
propensum erga Rempub^{am} nostram affectum faue-
mus. Dum interim serenissime Rex et potentissi-
me Rex Deum optimum maximum, ut M^{tem} V^{rm}
sospitem conservet, et diu prospere ac feliciter
regitare sinat, rogamus. Datum Haga Comitum
die 23. Junij 1725.

Regis Majestatis V^{re}
ad quosvis officia paratissimi
Ordines Generales Federati Belgij
J. W. J. T. Schwartzenberg
Ad mandatum eorum
J. Fagel.

Harangue du Ministre de
Hollande au L'audience
devant le Roy a Varsovie
le 7. d'Octobre. 1725.

Sire

J'ai l'honneur Sire de venir de la part des
Etats Generaux des Provinces unies des Pais Bas,
chargé de la Commission honorable d'assurer V^{tre}
Majesté de la haute estime et veneration, que
Leurs Hautes Puissances ont pour la Personne
Sacree de V. M^{te}, de meme que de Leur inten-
tion tres sincere de se conserver l'amitié, dont il
plait à V. M^{te} de Les honorer, et de contribuer
tout ce, qui depend d'Eux, pour le contentement
de la Personne Sacree de V. M^{te} et pour l'a-
vantage de ses peuples.

Ces sentimens

Ces sentiments Sire, aussi bien, que la confiance, que Les Etats Generaux Mes Maîtres ont sur cette même amitié les persécutent, qu'il aura plu, à V. Majesté, d'agréer leurs intercessions reiterées par écrit en faveur des Protestants, qui se trouvent dans les Etats, et qu'il plaira à V. Mté en grace, d'agréer de même celles, que j'ai ordre de renouveler de la part de Leurs Hautes Puissances de bouche, spécialement pour ceux de la Ville de Thorn.

Les Etats Generaux mes Maîtres, ayant vu briller Sire, dans toutes les actions de V. Mté, l'équité, la clémence et la douceur, ont lieu, de se flatter d'une attention gracieuse et favorable à l'intercession, qu'ils font en faveur de Leurs Freres affligés, laquelle ils n'ont pu refuser au zèle, qu'il ont pour la religion protestante, qu'ils professent.

J'ai ordre Sire d'assurer V. M. que Leurs Hautes Puissances en conserveront une reconnoissance juste et parfaite, et qu'ils la regarderont, comme une marque de l'amitié, dont il plaît à V. Mté d'honorer leur Republique, à laquelle ils ne manquent pas d'être très sensibles.

C'est avec un très profond respect Sire, que j'ai l'honneur de m'acquiescer de ces Ordres des Etats Generaux mes Maîtres, et que je me vois comblé de celui d'expliquer à V. M. les sentiments et la disposition de Leurs Hautes Puissances, dont la sincérité surpasse de beaucoup mes expressions.

Au reste Sire, j'ai l'honneur de me recommander pendant mon ministère à vos grâces Royales, dont

je tâcherai de me rendre Digne par une conduite conforme aux sentimens des Etats généraux mes maîtres, pendant que je fais des vœux pour la gloire de V. Mte, pour la prospérité de ses peuples, et pour le bonheur le plus desiré et le plus important de son Royaume et de ses Etats. A Varsopie le 7. d'Octobre 1725.

A Statibus Hollandiae
ad Regiam Mtem Die
31. Augusti 1725.

Impulsi Nos et praesens temporum ratio, et perpetuum Nostrum quietis et tranquillitatis conservandae studium, ad mittendum ad Regiam Majestatem Vram virum rerum usu, prudentia et fide Nobis probatum, Carolum de Rumpf, expositurum Regiae Mti Vestro, tam animum Nostrum Regiae Majestatis Vestrae observantissimum, quam mentem Nostram de re publica, et de negotiis religionis, quod nuperrime Literis Nostris Regiae Majestati Vestrae commendavimus: tum itaq' Ministrum Nostrum, ut Regia Mtas Vra benigne excipere et audire, et dictis ejus, Nostris nomine discedenti, fidem plenam praebere, dignetur, peramanter rogamus, tum et vehementer cupimus, ut Regiae Mti Vrae persuasissimum sit, de summa Nostra qua Regiam Mtem Vram vendamur existimatione, deque sincero et constanti colenda mutua amicitiae proposito. Quod superest Serenissime et Potentissime Rex Deum Optimum Maximum rogamus, ut Mtem Vram sospiter conservet, et diu prosperae felicitate regnare sinat. Dabantur Hagae Comitum ut supra.

Regiae Majestatis Vrae
ad quaevis officia paratissimi
Ordines Generales Federati Belgii.

Reponse du Roy don-
née au Ministre d'
Hollande à l'audience
le 7. d'Octobre.

Les assurances, que vous venez de me faire
de l'amitié et bonnes intentions de Messieurs
les Etats Generaux me sont fort agreables, et
j'y respondray, comme j'ay fait de tout tems,
a l'égard de l'intercession, qu'ils font, et de
la voye de la douceur, qu'ils employent en
faveur des Dissidens, et qui fait toujours
le meilleur effet, j'en aviseray avec les Se-
neateurs et les Ministres &c.

Ad Ordines Foederati
Belgij a S. R. mte

Augustus II. Dei Gratia cum pleno titulo.

Prouti anteriores Celsitudinum Vestrarum
Literas prouti semper ad justa Earum Desideria
recepimus animo, ita et recenter exaratas ma-
turo perpendere judicio non intermisimus. Ad
quas in Vando Responso non alia ex causa mo-
dicam interjecimus moram, nisi ut maturato
ex Haereditarijs Ditionibus ad Regnum Nostrum
reditu exposita Nobis in eisdem Literis Celsitu-
dinum Vestrarum Senatoribus et Ministris Regni
communicaremus. Quorum exploratis hac in
re sensibus mirari omnes videmus, nec ipsi
admirationem Nostram retinere possumus, quod

inter Christianos Principes et Potentias licet
 Religione a Nobis discrepantes non tamen a De-
 bito Supremi Numinis cultu alienos juxta lesi ho-
 noris Divini vindicta, prolatag' rite et legitime, ac
 à Domina juris sui Republica per Constitutionem ap-
 probata, et executioni demandata, in impios blasphe-
 mos, Sacrarum et profanarum Legum Contemptores
 nonnullos Subditi Regni Nostri Civitatis Cives Tho-
 runenses sententia tantas excitaverit querelas,
 cum sube clarius apparet Nos et Rempublicam non
 odio ullo erga Dissidentes Subditos Nostros, quibus
 pacem et tolerantiam à Republica concessam et à
 Nobis in Pactis Conventis appromissam benigne manu-
 tenuimus, ejusque sed solam patratorem criminum ul-
 timum intendisse. De quo negotio cum Celsitudines
 Vestras sinistre informatas intellexerimus, non ab-
 re duximus, quin ejusdem melioris informationis gra-
 tia, ea quæ malevolorum studio obscurata cognov-
 sumus in aperto veritatis per annexas tabulas de-
 monstraremus. Sed utinam Dissidentes a Religione
 Nostri Subditi Nostri tam boni essent Cives, et Super-
 rorum dicta audientes, quales à Celsitud' Vris vo-
 citantur, sed pacifice gererent, ac nihil contra
 Rempubl^{icam} molirentur, certe per rectos commu-
 ni jure gentium ad ceteros Principes reclusos,
 illicitag' molimina Patriæ, in cuius sinu nutriti
 ejus beneficio vivunt, guerras non cicerent, nec
 tanti Protestantium Potentiarum minis, magis
 quam querimonijs locum darent. Quod si Romani:
 Catholici sub Dominio diversam Religionem profi-
 tentium Principum existentes attentare presumerent,
 acriorem forsitan quam Thorunensibus gravius
 sullenis rejs inflectam penam experirentur, nec
 nobis

24.
Nobis et alijs fidei ejusdem Consortibus conquerendi ratio foret. Judicent itaq' Celsitudines Vrae, quanta sit Nostra et Reipub^lica erga eos clementia, quanta moderatio, dum Dissidentes, non solum prerogativis sibi concessis gaudeant, bonis pacifice fruantur, illaq' nunquam majori à Catholicis onere preaggravari sentiant, verum etiam crimina Status, in quae toties impigisse comperti, hactenus impunita agnoscere debeant, videntq' Orbis non Nostras injurias Deorum ultas esse. Hoc itaq' omnia si Celsitudines Vrae remoto partium studio, erutaq' e tenebris falsarum relationum veritate, ea qua pollent prudentia et justitia perpenderit fati eas haud dubitamus, Nos et Republicanam tam in negotio Thorunensi, quam et erga ceteros Dissidentes non odio Religionis Divi nec ipsorum vim et calamitates inferre velle, imò Clementiam et Proteritorem indulgere.

1814

Ab Imperatore Romano.
rum ad S^{ra} M^{te}em.

Carolus VI. etc.

Ex adjuncto Literarum Exemplo uberius patet
quales et quantos Nobis Seren^{iss} et Potentissimus
Rex Sveciae animi sui sensus super facta nu-
per in Civitate Thorunensi Criminali executione
conquerendo explicuerit, annexa pariter Copia do-
cet, quas ipsidem Responsorias auxilium remitten-
das, de quibus pro eo, quo in suas, atq^{ue} Reipub^l
Polonica rationes, ac quietem ferimur affectu, amice
voluimus Serenitatem Vestram fieri certiorum, cupi-
entes Eadem de reliquo letos, prosperosq^{ue} rerum
omnium eventus. Datum in Arce Nostra Laxen-
burgi Die 13. Junij 1725. Regnum Nostrorum
Romani XVI. Hispaniarum XXII. Hungarici et Bohe-
mici vero XV.

A Rege Sveciae ad
Romanorum Imperatorem

Equidem tardius quam vellemus aut res exage-
ret has ad M^{te}em Vram Literas dare Nobis conti-
git, tam propter locorum distantiam, quam ob
tabellarum moram, ab ijs oris in quibus ino-
pina et tristes illa causa latuit, quae hanc scri-
bendi necessitatem Nobis perquam invitis imposuit
scilicet movent et percutiunt animum Nostrum pro-
sens in Borussia Polonica rerum faules ac Evange-
licorum ibidem suorum victorum Dissidentium maxime

Dolenda fata, eaq' sententia' iudicij' Apsessoria-
 lis Varsaviensis executio, qua plures egregij et in-
 nocentes Cives Thorunenses uno quasi ictu ex-
 orabili, cuiusdam sanguinolenta turba odio immo-
 lati, eorumq' vita, membra, bona fama, ac omnia de-
 munifera profanag' libera Civitatis Jura, quasi
 quodam fulmine prostrata sunt. Atq' si ea sen-
 tentia, et hac executio contra reos et manifestos
 scelerosos, et perducillones, aut aliorum nefariorum
 criminum convictos pronunciata, susceptaq' fuisset
 si illud iudicium ejusdem tumultus ab utraq' parte
 auctores ac Complices et aequae participes, aequali
 etiam Jure et rigore sine ullo discrimine perstrin-
 gisset, nec solos Desidentes condemnasset, nihil
 esset, de quo quisquam Jure posset conqueri. Jam
 vero quod aequis rerum arbitris facile patet, et
 horrorem ciet, tantum abest, ut a mori justitia
 data, et a partium studio remota fuerit, ut po-
 tuit ceco intempesto contra Evangelicos odio,
 unice tributam esse, tam ex ipsa Origine, unde
 hac causa enata est, quam ex omni ejus pro-
 gressu et processu, et demum a crudeli tandem
 ejus exitu satis superq' apparet. Et quan-
 vis Evangelicorum hi res agatur, nihilominus
 majestatis Vrae summa et toto Orbe celebrissi-
 ma aequanimitas, et alios omnes, et imprimis
 Nosmetipsos ad hanc firmam spem et fiduciam
 exultat, Mitten Vram in hac causa, non aliam
 mentem alios sensus, ac alias partes ac ratio-
 nes habere aut sequi posse, quam quae acrius
 tenet.

tem, justitiam, aequitatem et publicam tranquillitatem
in oculis ferant, innocentiam protegant conscientiarum,
quibus solus Deus imperat, coactionem improbant, et
sacrum deniq' profanumq' jus pro dignitate asserant et
vindictent. Et hoc quidem ad Nostram fiduciam Tho-
nensium Evangelicorum consolationem, inflictorumq'
malorum ultionem abunde sufficeret, attamen plen
Nostram etiam idipsum magnopere augeat, quod solen-
nis illius Pacificationis Olivensis, qua Evangelicorum
in Borussia Religionis libertas quondam aperta, et
restituta est, gloriosissimus Mttis Vra' Pater Augu-
sta pars compauescens olim fuerit, unde etiam hoc
minus dubitare convenit, quin Mtti' Vra' maxima
cura cordiq' futurum sit, ut eadem illa libertas
firma, sarta, textaq' perpetuo ut stipulatum est,
vigeat, utq' adeo Mttas Vra' provatida sua studia
et officia eo nobiscum solliciti nunc collocare ve-
lit, quo sententia' iudicij Appellantis Varsaviensis
rescindatur, totaq' causa ad equum, iustum, et a
partium studio immune Tribunal deferatur, et
ita peragatur, ut in Christiani Nominis dignitatem
et honorem ac publicae tranquillitatis, securitatem
omnibus tandem constare possit, sacrosanctam, justitiam
aperi innocui sanguinis effusionem vindicari
sacrum, profanumq' jus ac libertatem Evangelicorum
in Polonia secundum Pacta publica et conventa re-
stitui et confirmari. Nihil Mttas Vra' Deo O. m.
acceptius, nihil sibi ipsi gloriosius, nihil orbi
Christiano salutaris, aut Nobis alijsq' omnibus
Evangelicis Principibus gratius, et exoptatius facere
unquam potest. Quod reliquum est. p. Dabatur
Helmica & 27. Januarij 1725.

Ab Imperatore Romanorū
ad Regem Suecie

P.P.

Luculenter intelleximus ex Literis quas ad nos se-
reritas Vra die 26. Januarij nuperi dedit, quan-
topere eidem visum fuerit adversus executionem
criminalem nuper in Civitate Thorunensi peractam
dolente calamo conqueri, sed et ipsam confidere Co-
sacra menti Nostra Nostra habu alios inesse sensus
quam qui veritatem, justitiam, equitatem et tranquilli-
tatem publicam preseferant, nec dubitare, quin glorio-
sissimi Genitoris Nostri Pacta nos sancta tectag' servaturi
sumus. Nos eandem Serenitatis Vre Literas Serenissi-
mo et Potentissimo Regi Polonia duximus communican-
das, prout semper ac intenti, qui pro continuo Nostris
in communem Europaei Orbis tranquillitatem, amo-
re, et studio, salutiferum ubiq' scopum assequi po-
ssimus: amicitias cupientes Serenitati Vestrae
lato prosperoq' rerum omnium eventus ex animo
vovemus. Luxemburgi d. 23. Maji 1725.

A Sac. Reg. Mtte ad
S. Caesar. Mtem in
Responso.

L.P.

Responsum Nostrum ad Literas Mttis Vre de
23. Junij Anno Cur. datas, distulimus ad redi-
tum Nostrum ad Regnum, et ad explorandos su-
per contentis illarum Senatorum et Ministrorū
Regni Nostri sensus. Quibus exceptis ad
eandem Literas Mtti Vre per praesentis respon-
dendo, iusta grati animi Nostri recognitione et
contemplatione

contestatione prosequimur sinceram M^{tes} V^{ra}
 erga Nos et Rempublicam affectum, cuius motivo
 de Literis Ser^{mo}ni ac Potentissimi Regis Sueciae,
 tum de suis ad eadem Responsorijs certiores
 Nos reddere voluit. Ex contentis illarum per-
 spectum habemus, quod dictus Ser^{mo}ni Rex Sueciae
 sinistris ac veritati plane contrarijs, adversus
 Decretum in Causa Thorunensi latam relationi-
 bus preventual, tales et tantos animi sui
 sensus super facta ejusdem Decreti debita execu-
 tione conquerendo explicaverit; minimè dubitan-
 tes, quod si veram et realem de actis hujusmodi
 causae habuisset informationem, justam potius
 animadversionem in tot, tantorumque criminum
 reos Cives Thorunenses subditos Nostros apprehen-
 set, perindeque jura, ac privilegia istius Civita-
 tis sancta tectaque fuisse et esse recognovisset.
 De omnibus negotijs hujus circumstantijs Gene-
 rorum Baronem de Martels V^{ro} M^{tes} apud
 Nos Residentem informari fecimus, per traditam
 ipsi veram et genuinam facti relationem, tum
 per Exemplar Decreti in eadem causa lati,
 usque ad deferendum M^{tes} V^{ra}, in hac fiducia, quod
 divulgato contra justitiam ac veritatem rela-
 tiones et objectiones, quemadmodum hactenus
 ita et imposterum nullam ad celebratissimum
 justissimumque animum M^{tes} V^{ra} admissionem
 inveniunt, quin imò administrata rite et legi-
 time secundum omnia jura in hac causa
 Thorunensi justitia congruam sibi jure merito
 vindicabit existimationem, circa tradita prefato
 G^{no} de Martels realia et ad diluendas ac
 elidendas

ac etiam quas contrarias allegationes sufficien-
tia documenta. Quod dum nobis ab amicitia et lau-
dabilissima justitia M^{ti} V^{re} colligemur. Eodem o-
mnigenam a Deo prosperitatem precamur. Daban-
tur Varaviae Die VII. Septembr. 1725.

Mercurij Die 3. Octobris 1725.
Varavia reasumpta est Con-
ferentia cum Illmo et Excell^{mo} D^{no}
Comite Wratislawi Regis
Catholici M^{ti} Consilario actuali
intimo et Legato suo in virtute con-
stitutionis Ultimorum Comitiorum
Regni Generalium, idq^{ue} in presentia El-
l^{issimi} Principis Primatis, tum Senato-
rum ac Ministrorum Status, nec non
Ill^{mi} Mareschalli Comitiorum atq^{ue}
Deputatorum ex iisdem Comitij ad
Conferentias cum Ext^{eris} Ministris
Designatorum huc ad latus S^{er}ae
M^{ti} Dai N^{ri} Clem^{ti} presentium.

Mag^{us} Celomus Primas inchoavit Conferentiam
sermone sequenti.

Commisam Nobis a Rep^{ba} ex ultimis Comitij
cum Augustissimo Imperatore uncta Elogia et
elogia magnitudine et multitudine virtu-
tum et actionum superante renovationis Tra-
ctatum et Foederum antiquorum et si videbi-
tur ex re et commodo paucientius etiam novo-
rum in hauriendorum negotiationem, jam post
superiora Limitata Comitibus favente Numine et
felici

felici omine inchoaveramus, quam tanto maiore
 animo et alacritate hodie resumimus, quanto
 quidem Nobis tractandum venit cum Excellenti, quam
 in hoc Consequi pleno in vota ore salutamus, et
 pro merito non tantum ex claritudine generis, sed
 ex magnis ipsius qualitatibus prosequimur cultu,
 estimatione et veneratione. Nota jam Nobis est
 Excell^{te} Vre generositas animi ingenuitas actionum,
 dexteritas agendorum et perficendorum negotiorum
 tot tantisq^{ue} probata Documentis. Haec Tuas Excell^{te}
 Dne proprietates, faciunt Nobis non tantum feliciem
 vovere, sed etiam credere successum. Antequam
 itaq^{ue} ad ea descendamus, quae Nobis tractanda obveni-
 ent, impossibile est celare, et praeterire injuriam et
 dolorem, qui per totum Regnum nostrum publicus et
 querulans est, totius Nobilitatis Polonae lase in
 Persona Generosi Zaborzowski, et filij ipsius in fundo
 Hereditario proprio violenter captivati, abducti
 et sub stricto arrepto hucusq^{ue} detenti. Hoc itaq^{ue}
 non leve preliminar, siquidem totum Cypnotem
 Ordinem nostrum afficit et laedit, ac ab universa
 Nobilitate conculcitur. Rogamus enixe Eccam
 Vram, ut votiva declaratione amovere velit
 per extraditionem mandatorum, ut iste praefatus
 Dnus Zaborzowski cum filio suo ad plenam quan-
 totius restituatur libertatem. Prima itaq^{ue} ista
 Nostra requisitionis Instantia, et postulationis pre-
 standi ab Excell^{te} Vra satisfactio, non dubiam
 Nobis adferet penam de ulterius tractandorum ne-
 gotiorum progressu et eventu.

Respondit Excell^{entiss} Dnus Comes de Araxis
 Haysaensis Legatus pari civilitate in haec
 verba.

intereferunt, et qualiter iste propter violentias et transgressiones Limitum non jam prima, sed repetitis viibus ansam corrigendi dederit, Instructionem et informationem per Rescriptum Aulae obtinui, quod paulo post uberius exponam, mihiq. sollicitor, quoniam monias Subditorum Silesiae Mitis Dni Mei Clem. etiam consentanea et debita satisfactione tollendas fore. Demum Excellmus Dnus Supremus Regni Cancellarius informationis causa protulit sequentia:

Premissa appreciatione votari eventus moderna Reassumptionis Conferentiarum ad satisfactionem Silesiae Regi Mitis, tum Silesiae Mitis Dni Mei Clem. mutuanq. Dominiorum utilitatem, ac conservationem inviolabilem bona vicini, cum gloria Celsitudinis Vre vigilantissimi ad promovendum Bonum publicum Primatis, Excellae Vre dignissimi et gratissimi Ministri et totius Consensus Nostri, accedo ad negotium per Celsitudinem suam propositum in Conferentia presenti resolvendum, quod non solum G. Dnum Labrzewski sed et totam Rempub. afficit. Relativus ex parte Gvoni Labrzewski talis est. Quod ipse haeres et Possessor Bonorum Palostaw et Bia. tykut ad Limites Regni et Silesiae sitorem existens, cum denegaret pasua sua propria Subditis Dni Comitis de Burghaus ob negligentis labores ab ipsis, ea his pasuis prestari sibi solitos, praedictus Dnus Comes in persona cum armatis hominibus numerum 150. excedentibus, haec pasua invasit, et defendentem proprietatem suam Dnum Labrzewski Patrem cum filio captivavit, ad Bonag. sua Silesiensi deduxit, ibidemq. in privato carcere suo per quatuor dies illos detinuit, eoque ferme instanti scopulos sedem gramiciales dirigit

cit, et novum scopulum imposito terra palo quercino ferro obducto, graniem fecit, notabilisq' partem fundi Hereditarij Dni Labrzevski Junio Regni et Reipublice ademit, ac Bonis suis Meritis Obsequia dictis in Vicinia presentibus appropriavit.

Tandem hos Captivos Dnos Labrzevskie Patrem et Filium Bratislaviam sub Custodia militari deduxit, illuz' deductos Custodia Civitatis ejusdem tradidit, et in hucusq' ibidem Captivi detinentur, neq' ex hac Custodia ipsos dimittere volunt, donec prius ipdem Captivi de non vindicanda injuria sua, et de non interturbanda professione, aut usu usurpatorum fundorum reversale scriptum, pro arbitrio conceptionis et ipsos ad subscribendum obtrusum dederint, eidem Dno Comiti, sicq' per aliquot jam menses sub eadem Custodia Civitatis Bratislaviensis hi Captivi detinentur, et stante tali detentione, Den D. Comes recentior die 23. Mensis Ibis Subditos duos cum liberis et suppellectili Domestica ipsorum ex dictis Bonis D. Labrzevski violenter per milites extraxit, et ad Bona Suleviensia deduxit.

Exposita tali relatione, cum hujusmodi progressus Dni Comitis repugnet Pactis inter Regnum Poloniae et Silesiam inter Reg' Catholicum Mitis conclusis, quae nihil via facti attentare, neq' sibi jus dicere permittunt, jure merito remedium in hoc incidente ab Excellencia ante omnia expectamus, ut mediis efficacibus Excell' Vre ad Supremam Curiam Ducatus Silesiae Literis relaxatio Captivorum ex arreptu atq' restitutio Subditorum subsequatur, usq' scriptum quale pretenditur, non exigatur, talem etiam per hostiles Polonos dari neq' congruum eo etiam jure communi nullipati vitio subiacens; quando a Captivis, et non existentibus in libertate

in libertate extorqueretur. meo sensu Declaratio
 Celsi Principis ex presenti Conferentia, quod Dni Za-
 brzewski Pater cum filio non aliter, nisi jure cum
 Dno Comite experientur, sufficientem hac in re Dni
 Comiti providere poterit securitatem, praesertim circa
 Literas Eiusdem Celsi Principis Primatis, ad eundem
 Dnum Zabrzevski, quibus eundem de hac Declaratio-
 ne et sponsione nomine publico facta, certiores re-
 dere, et ut eandem debite manuteneat compellere
 dignabitur.

Itaque Commissio super Limitibus, super quibus
 privatim D. Zabrzevski in praedivium Regni ni-
 hil concludere potest, assignanda est, sicuti et aliae
 Commissiones ad decidendas quavis inter Confinantes
 intercedentes controversias determinanda, ut sicuti
 in hoc negotio Dni Zabrzevski, sic et in alijs
 iudicium, iustitiae administratur, iuxta praescripta
 Pactorum.

Hoc etiam providendum est, quod cum sibi Dnus Co-
 mes habebit proviam ex presenti Conferentia secu-
 ritatem, de non offendendo se via facti ad Dnum Zabrzev-
 ski, tunc pariter Dnus Zabrzevski certus sit, quin
 iustitia administratio, et negotium ratione cogni-
 tionis et decisionis Limitum per Commissionem intra
 certum tempus determinabitur, obviando revertentis
 Dni Comitis, et protractioni Commissionis, et ut D.
 Zabrzevski ad pristinam possessionem fundorum
 ex quibus spoliatus se esse conquevitur, reindui
 possit, Cujus Commissionis, uti et aliarum Com-
 missionum tempus et numerum personarum ad
 easdem expediendas designandarum, statim ad praes-
 ens deberet assignari. Hunc sensum meum re-
 fere ad resolutionem Celsitudinis Vre et Excella-
 tiae ac totius presentis Consensus.
 Respondit ad haec Excellentissimus Dnus Comes de Vratislavia.

Commissionibus circa privatorum controversias
ad loca gravaminum designandis, se quidem non
esse contrarium, in causa autem Gnisi Dni Zabrzew-
ski, non immerito sibi dubium oriri, quomodo major
fides adhiberi possit, particulari personae conque-
renti, quam toti Gmlyte Silesiae Curiae, quae Dnm
Zabrzewski reum invasionis, et violentiarum,
prout etiam Fratrem ejus et consanguineos suos,
jam saepius testantibus gravaminibus Anno cla-
pro Confessui huius Excellm porrectis advenit, quo
ad casum autem hunc specialem Infassm sibi
in hac formalia clementissime rescripsit. Legit
Rescriptum De Data 31. Augusti 1725. quod
ex Germanico in latinum transumptum sequentis
est tenoris.

Perspectum habes quas violentias, Limitum turba-
tiones proter ceteros Polonos Nostros Limitaneos
etiam Andreas Zabrzewski Polonus Nobilis con-
tra Bona Sulaviensia Dni Comitis de Burghaus
in Nostro Hereditario Ducatu Silesiae, aliquot
vicibus exercere praesumpserit, Vides etiam eam
Qua adjuncto transcripto Gmlyte Silesiae Curiae
De 20. Julij anni currentis, quae a Dicto Dno
Zabrzewski cum alijs seuum sumptis viris ar-
matis, sclopetis et vexillis instructis denuo et
quidem in indisputabili Silesiae fundo contra
Transactionem Autoritate publica Anno 1531.
et d° 1599. Commissionariis erectam, et soli-
dissimis Instrumentis corroboratam violento
attentata fuerint, in qua actione Dni dicti Co-
mitis de Burghaus Faber ferrarius lethali-
ter vulneratus.

militia ver alieni Regni Incola, bene professionatus
ad solas unius partis adversa illationes, a Jurisdi-
ctione, cui non subest, nec subesse potest ex ratione
fundi, cuius disquisitio totam Rempub^m afficit, contra
obloquentiam Pactorum captivetur, atq^{ue} requestratur,
cum Legitima etiam Jura via lex vetet Supplicium
ante Judicium.

Respondit Excell^{mus} D^{ns} Comes de Vratislaw
Sequestrationem Dⁿⁱ Labrzeski ideo suscepisse,
quia limites Silesie in fundo Dⁿⁱ Comitis de Burgh-
haus, nihil obtemperans saepius violenter invasit,
neq^{ue} benignis Exhortationibus acquievit.

Obiectum est D^{no} Comiti de Vratislaw.

Quidnam ipse sentiret, si Comes de Burghaus
eodem modo a Polonis captus, ab Aula Polonica
sub arrestu detineri mandetur?

Respondit Excell^{mus} D^{ns} Legatus

Si circumstantiae tales essent, quales cum D^{no}
Labrzeski sunt, se ejusdem sensus fore. Demum
inharendo, quod ex mandato S^{ae} Reg^{ae} Cath^{ae}
potius aliter dimittendus non sit, nisi subscriptis
extraditisq^{ue} Litenis Reversalibus, de non amplius tur-
bando neq^{ue} vindicando arrestu, instabit, sub appro-
missione Pedula auro sua ad efficiendam ejus li-
berationem, ut securitas ista quanto magis preste-
tur.

Responsum ipsi est

Quod major securitas et convenientior accideret,
quando Celsum Primas, eo modo uti superius
ab Excell^{mo} D^{no} cancellario probatum est est
abscurabit.

Finaliter post reciprocas concertationes con-
clusum est

clusum est. Quod Excellens Dominus Comes de Wra-
tislau liberationem Dnorum Zakrzewski instanti-
ne procurandam efficaciter in se suscipere declarat,
et quidem quoad fieri poterit pro nunc sine expensarum
pretensione, quae una cum satisfactione pro vulnerati-
onis Ferrario usq' ad decisionem Commissionalem suspen-
sa maneat. Elsmus vero Princeps Primas Declara-
tionem protacta securitatis dare, atq' Dn. Zakrzew-
ski Literis suis compellere non intermitteret, quate-
nus Declarationi presenti obtemperet, et non ali-
ter, quam via juris injuriam quam pretendit per-
sequatur; idq' ut ea facilitate ab utring' prestita-
tam Commissionibus designandis, ad quas praegendas
Commissionarij combinandi atq' concertandi erant, quan-
to ulterius Conferentij amabilius locus datur.

*Species Facti Nobilis
Zakrzewski fines et Sub-
ditos Silesiae infestantis
et in facto deprehensi et
Wratislaviam abducti.*

Quemadmodum Nobilis Andreas Zakrzewski Dy-
nastie Sulaviensis Viuinus varias hucusq' con-
tra fines et Subditos Silesiae turbationes suscepit
ita nunc eadem eo adauxit, utq'q. Julij m. cum
filio suo Matthia et decem alijs hominibus in e-
quis sub Vexillo Subditos Silesiticos Comitis de
Burghaus cum illi ab ipsis factum foenum ex
quodam indisputabili et secundum antiqua Com-
missionaria finium instrumenta ad dictam Dynastiam
Sulaviensem pertinenti prout adducere in proximo
esset, hostiliter aggredi, atq' schopeta in illos ej-
culari non veritus sit, cum interea manus quodam

ex pluribus quam 60. hominibus constans, falibus, tribulis, furcis, alijsq' armis rusticis instructa in sylva reservata steterit. Cum igitur dicti Subiti Silesitici postquam Poloni bombardas suas explode- rant / se opposuerint, et forte fortuna quor' quidam Vigiliarum Prefectus Cæsareus Sularis in hospicio stans auerperit, hi supradictum Nobilem Zabrzeuski qui nullo modo ab ausu suo recedere volebat, una cum filio prehensum Sulariam adduxerunt, ceteri autem eius Consortes, et imprimis ille, qui Vexillum portaverat, explosis nonnullis Schlocher terga dederunt, qua facta invasione Faber Sulariensis hasta vulnus lethale / et ob quod juxta Attestatum super Indu- ctione vulnerum vix vitam reportabit / accepit, equus autem ejus furca circa humeros icta statim ex sanguine cecidit.

Rebus itaq' sic se habentibus supremum in Silesia Ju- bernium Regium ad evitandam omnem ulteriorem pro- lixitatem duos Nobiles Silesios nimirum unum de Muschelwitz et alterum de Langensau ad arceffatum Sulariam deputavit, ipsi representando, quomodo atte- tatis suis causam sufficientem praeberet, ut contra ipsum tanquam turbatorem et violatorem auctoritate publica erectorum finium instrumentorum de facto procederent, nihilominus tamen spe melioris ab ipso impofterum prestanda vicinitatis, hac vice, si ipse cum filio suo usq' ad futuram inquisitionem per sub- scriptionem Reversalium de non amplius turbando et vindicando se obligatum redderet, persistere, ipsi ita sine mora liberum dimittere vellent. Verum enim vero Nobilis Zabrzeuski non tantum nullo mo- do ad dandas hasce Reversales sese accomodare voluit, sed etiam eo provocavit, ipsi scilicet a suis Superioribus et Senatoribus Regni Poloniae in hac causa aliquid iniire prohibitum esse.

Quemadmodum ergo ex hoc pre-textu animus offen-
dendi ulterius clare conspiciendus fuit, ita supremum
Silesie Gubernium necessarium duxit, ad evitanda
ulteriora incommoda et damna siquidem secundum
septimum affirmationem prefatus Zallzewski mina-
tus est, se Dynastiam Silesiensem igne et exilatio-
ne persequenturum, et quod ipse in actum deducere
non posset, ab amicis suis et propinquis factum
vi se de persona ejus securum reddere, ipsi umq'
ita una cum filio Vratislavian abducere, et ibidem
in diversorio publico / Aureum sceptrum vocato /
sub custodia militari tam diu detinere, usq' dum
desideratas ab ipso reversales de non amplius tur-
bando subscripsent, aut. acesā Mbas aliud quid-
piam clementissime ordinare dignata fuerit.

Luna 8. Octobris 1725.

In continuatione eorum, que nuper in Conferentia
preliminari D. 3. Obis de tollendis invicem utri-
usq' Dominatus Accessarum gravaminibus, et pro-
pterea instituendis quantoq'us Commissionibus
proposita fuerant, circa modum ordinandi has Com-
missiones ponderatis hinc inde rationibus, deniq'
convenire visum est ut qualibet ex parte nomina-
rentur sex Commissarii, qui mandatum cum libera
facultate habeant finium et limitum regendorum
et controversias pretensionesq' tam reales quam
personales inter Partes amicabilem componen-
di et finaliter decidendi, ex his autem Commissa-
riis comparebunt in locis controversiarum qua-
tuor aut tres et non pauciores, semper aequali
numero, ita ut si ex Silesiis tres fuerint, etiam
ex Polonia tres sint, et si unum alterumve vale-

tudinis aut alterius impedimenti causa a sepe
contingeret, vires eorum ex reliquis suppleantur,
quem in finem Rndmus et Excellmus Dnus. Profan-
cellarius formulam Literarum Plenipotentiarum
que Dominis Commisariis simul Instructiois loco
esse possint, produxit et legit ut sequitur.

Commissio Sac^a Re Mtis
ad sopiendas differentias in
Confinijs Silesiacis Mtis.

Augustus 11. etc.

Ande in Christo Pater Magnifici ac Generosi. Sin-
cere ac fideliter Nobis dilecti. Cum plurimas et
sepius percupimus querelas ab Inuis et sub-
ditis tam Regni nostri, praecipue Palatinatum
Posnaniensis et Calisiensis quam Ducatum Se-
cie Mtis inter se confirantibus ex occasione li-
mitum et exinde violentarum, damnarum, Repres-
sionum, aliarumq' injuriarum publicarum et
privatarum ab invicem illatarum; ideo cupien-
tes, ut eadem querela, differentiaq' et controver-
sia inter ipsos intercedente, pro iure et iustitia
decidantur, definiantur, et sopiantur, omnesq' in-
posterum dissidiorum causas pro quiete mutua
et bonae vicinitatis conservacione, quoad fieri po-
test secundantur et secundum compactata de
Anno amoveantur, in hoc endo foederibus
per Ser^{mos} Praedecessores nostros cum Ser^{mo}is. Pr.
decessoribus Silesiae Mtis imtio, Legibus et Consti-
tutionibus Regni ex parte nostra. Incentales et
Fidelitates vestras in Commisariis Postea designa-
dos et deputandos

dos et deputandos esse censuimus, prout designamus
 et deputamus presentibus, committimusq' Inuicitati-
 bus et Fidelitatibus Vris, ut captato inter se cum
 Commissarijs Sese mteris consilio, assignatisq' certo
 die et loco, arisatisq' per Inuicentiales Litteras
 partibus quarum interest, ad eundem locum vel loca
 Confinijs assignanda condescendant, ibidemq' absen-
 tia nonnullorum non obstante, in pari tamen cum
 Commissarijs Sese mteris numero, Jurisdictione Commis-
 soriali, cum facultate eam limitandi fundata, accla-
 matisq' ad presentiam sui partibus, earundem que-
 relas, et primo inuicendo, a querelis inter Inuicem
 Zabrzewski ab una, Inuicem Comites de Hartzfeld et
 Burghaus parte ex altera interceden', ac justifica-
 tiones, propositiones et Responsiones, postulatasq' Par-
 tium exaudiant, de limitibus et scopulis, si et in quan-
 tum per partes disiectis, et circa hos limites violenti-
 ty's damnis, iniurijs, gravaminibus, tam publicis quam
 privatorum hinc inde illatis, per omnes circumstantias
 inquirent, indagent, testes fide dignos juramento cor-
 porali depositiones suas comprobatorios examinent,
 Litterarumq' Documenta, si quae a partibus producen-
 tur ad controversias seruien' perlegant, trutinent,
 omniaq' dissidia et singulas differentias inter partes
 ratione limitum disjectorum, aut transgressorum,
 metarum antiquarum intercedentes accurate omni-
 genere probationum inquirent, perpendant, cognos-
 cant, Limitesq' eosdem, si disiecti esse aut obli-
 terati, nec bene apparentes apparuerint, signaq'
 eorum renouent, omnesq' pretensiones, uti et in-
 ter prefatum Inuicem Zabrzewski et q' Comites
 de Hartzfeld ac Burghaus intra spatium
 pro iure ac iustitia disjudent, decident et defini-
 ant, ac finaliter sopiant. Factura sunt promissa
 Inuicentibus et Fid. Vris p' gratia Nos officiumq' hominum debito. Dato

His perlectis petit, ut etiam ejusmodi Litera pro
Commissarij a Sua Maest' Reg' Catholica Mtes desi-
gnandis procurentur, nec minus, ut Commissiones in
sta absq' dilatione, et quidem in controversijs Illm
Dni Comitis de Burghaus, atq' Juri Dni Zakrzewski
inchoentur, et deinde etiam ad reliqua loca, ubi Dis-
puta extant transferantur: omnes et singula autem
tam circa Limites Silesiae, quam Hungariae, ante
Reassumptionem Comitum finiantur.

Ad qua Illm et Excellm Dnus Legatus respondit,
se formulam Literarum Plenipotentiarum ad aulam
Aust' mtes mittere, omnemq' conatum adhibere velle
quatenus Commissarij absq' mora nominentur et in-
struantur, ut Commissarij Poloniae ad inquisitiones
et definitiones Controversiarum summarissime pro-
cedere, easq' quo ad fieri poterit expedire satagant,
An autem haec omnia ante Reassumptionem Comi-
tuum, cujus determinatio non constat, finem sorti-
ri possent in sua potestate non esse polliceri.

Luna 4ta 15. Ibris -

Inviatus est Illm et Excellm Dnus Comes de
Wratislaw Leg' Reg' Catholicae Mtes Consiliarius &
actualis intimus et legatus ad Palatium Als'ni Princi-
pis Primatis, ubi Senatores et Ministri Status atq'
deputati ad Conferentias designati pariter congregati
erant. Ibiq' promissis brevifermone ab utring' Ci-
vilitatis et bonae intelligentiae expressionibus tradi-
tum est Excellm Dno Legato Responsum ad ea Pun-
cta gravaminum quae nuper ab ipsa in scripto
profecta fuere conventum adinvicem, ut in simili-
bus pretensionum negotijs: quae distincta a nego-
tiatione Tractatum esse volunt: scripto tenus
Informativum et Responsiones communicentur faci-
litate gratia.

Pactus

55.

Petitus est Denique Ill^{us} D. Legatus, quatenus super
anterioribus punctis, quae sibi in prioribus Conferen-
tijs sub tempore Comitiorum ultimorum ad referendum
Aulae Viennensi pro resolutione data sunt, pariter
instruere velit.

Respondit Ill^{us} D^{us} Legatus se quidem in multis
etsi non in omnibus adhuc punctis instructum esse,
sed cum ignorasset, quem nam in finem ad hanc Con-
ferentiam invitatus fuerit, idcirco eadem in paratis
non attulerit, per quod desiderio Consequas satisfac-
eret.

ac proinde petitus est finaliter idem D^{us} Legatus
ut de ijs in quibus instructus est informet, super
alijs vero punctis nondum resolutis, resolutionem ab
Aula sua procurare velit, ac vel maxime in re-
gionis Summae Neapolitanae Reipub^licam concernenti.

Inter haec insinuata interlocutorie nonnulla
Puncta praetensionum antiquorum, uti praetensio
quondam Generalis spiar, qui sub Vladislao t.^o
Regimen propriis ore conduxerat, pro quo summam
non exiguan a Repub^lica repetendam praetendit.

Responsum est pariter interlocutorie praetensionem
huiusmodi: quantum memoriae occurrit ob vetusta-
tem non ad Reipub^licam dirigi sed ad Regem M. D.

Vladislaum, qui militiam illam extra solum et
Consensum Reipub^licae proprio motu et ore conduce-
bat, nec unquam Regimen dicti Generalis fuit intra
Computum Militiae Regni. Proinde si in scripto
informativum dari videbitur, negotium examinabi-
tur, atq^{ue} resolutio praestabitur.

Ulterius Responsum quod in-
scriptum *De sa Reg^a Cath^a*
Majestatis Consiliarius Actua-
lis intimus et Legatus ad Pun-
cta Inchytorum Ordinum Regni
Polonia Anno elapso sibi tradi-
ta in Conferentia publica ex-
posuit & 15. Octobr. 1725.

Ad 1um Circa Constitutionem Commissionum ad
eruendas quae inter utriusq^{ue} Dominatus Incolas
natae sunt, collisiones et querelas Limitum per ea
quae in nuperis Conferentijs acta sunt, eatenus pro-
visum est, ut praefata Commissiones, quam primum
resolutio ab Aula *De sa Reg^a Cath^a & M^{tes}* adveni-
rit, sine mora suscipi et inchoari queant.

Quod attinet D. Comitem Sapieha *Harosta Po-*
bruski et D. Comitem de *Hartxfeld et Gleichen*
responsum jam Anno praeterito datum est, cui inha-
rendo adhuc subnectendum venit, quod *De sa Re-*
giag^a Catha Majestas & 14. Augusti Anno Cur:
clementissime respondit.

Interim ea quae ante aliquot annos contra Co-
mitem de *Sapieha laesepiti* decernere coacti su-
mus, et respectu Limitum stabilita sunt, immu-
tabiliter ita permaneri volumus, siquidem con-
tra ejusmodi irrequietum finium turbatorem ar-
ctius procedendi causam plus quam sufficientem
haberemus.

Ad differentias quae inter D. Capitaneum *Obsty-*
rensem et D. Comitem *Kotulinski* ejusq^{ue} Villam
Baranow interceserunt, ex responso abhinc jam
dato et antea ad *Barone de Martels* &
De M^{tes} Ministro Residente facta demonstratione
dictum

dictum Capitaneum non gravatum, sed ipsum et gra-
vantem existisse, quapropter Dno Comiti Kotulini-
shi etiam satisfactio competens reservatur.

Quo ad Dissidia inter Dnum Comitem de Burghaus
et Dnum Andream Zabrzewski exorta, sicut elibe-
rationi illius per nuper acta perspectum esse haud
dubitatur, ita et reliquis eorum differentiis per com-
missiones modo decernendas finientur.

De Dna Węzłowa Castellana Wielunensi et Bonis
ejus Pruscia, si quas querimonias habet contra
Bona Ducatus Silesie, Oppidum Gorzew, Nowa Wia
et alia oportebit eas paulo distinctius exprimi-
re, in quo constant, ut Aula se potius, quae haec
tenus desuper nihil rescripsit clare informari,
et resolutio peti, vel res ab Infanta Silesie Curia
si forte ad eandem delata est pro justitia decerni
possit.

An 2da Revocanda iterum est eadem An-
no proterito jam facta Declaratio, cum defectus
Vasorum et mensurarum, si qui ex Parte Hunga-
rie irrepserunt, per novas Ordinationes actuali-
ter reparati, adeoque ista querela penitus sublata
sint.

Qua occasione instantor exoptatur, ut ex ex
parte Regni Poloni commerciis, quae inter utriusq;
Dominatus et Proviniarum Subditos via non peni-
tus interierunt, caveatur, antiquae transactiones
et compactata Principis sanctius observentur,
et Mercatores praesertim Vratislavienses in sa-
is a Seren^{issi} Poloniarum Regibus obtentis Privile-
giis, meliori quam hactenus tutamine fruantur,
sublatisq; impediementis vectigalibus immodicis
violentis extorsionibus, executionibus, represaliis
liber commerciorum cursus Silesie cum Russica
Regno Poloniarum summe proficiuus restitatur.

Profugos ex Polonia in Hungariam Accolas et Subditos quod concernit, in anteriori Responso itidem jam declaratum est, specificè docendum esse, quales nam illi sint, a quibus Dominis aufererent, et in quorum Protectionem se contulerint, ut de restitutione illorum congrua remedia adhiberi valeant, in ipsis expectatur, quod et circa illos, qui ex Regno Hungariae et Ducatu Silesiae in Poloniam transfugerunt, ibi foventer, aut detinentur, iuxta satisfactionem secundum Compactata subsequetur.

Ad 3um Gravamen scilicet Abbatis et Ecclesiae Paradisiensis Resolutiones Saepe Regi Catholice Majestatis clementissime coepta sunt, eo tendentes ut Dñs Abbas et conventus illius, quibus Sasa Mtas nullatenus prejudicare, sed omnem iustitiam exhibere desiderat, contentus esse poterit, quoniam in finem de yis certior factus est per Literas, ut re pro terminando hoc negotio ad me conferre vellet requisitus est.

Ad 4um Circa admissionem Polonorum Religiosorum in Ordine ad Visitanda in Ducatu Silesia sita Monasteria a Sua Sasa Regi Mtte clementissime rescriptum est. Polonos non habere quod conquirentur, cum palam sit, quod Germani Visitatores ex observatione antiquarum constitutionum et statutorum fieri deberet, in eorum Monasterijs non admittantur. Nihilominus tamen Sua Sasa Mtas nuper benignissime concessit, quatenus Provinciales Fratrum Minorum conventualium Ordinis S. Francisci per Poloniam Visitationem duorum conventuum Minoritarum in Opelen et Beuten peragere poterit. Cum autem idem modernus Provincia- lis sibi timeat, ne Diploma apostolicum ad in-

stantiam

stantiam Patrum Bohemorum in Anno presenti 1725.
emanatum memorati duo conventus a Provinciali Poloniae
avelli, et Provincia Bohemia incorporari contingat, pro
dictis S. & Mtes Legatus in se suscipit per rectam su-
per hac re facti speciem ad Aulam denuo transmittere,
et quantum in se est ad ipsorum vota recomendare.
In Puncto conventus Monialium in Trzebnitz sua
Safa et Regia Catha Mtas iterato declarari jussit
se a resolutione tam per gloriosissimos suos ante-
cessores scilicet observandissimi Dni Parentis et Fra-
tris piissimae memoriae Imperatorum ex causis urgen-
tissimis coacta, et demum per se ipsam gratiosissi-
me confirmata discedere non posse, imo dispositio-
nibus et remedijs hoc in passu legitime factis tan-
to efficacius in hocendum esse, quanto magis per no-
viter accepta testimonia securissime constet et
infirmari non possit, antiquas apud modernam quam-
vis ex speciali inductu et per dispensationem ad-
missam Abbatissam Nationis Polonicae, confusiones
et defectus tam in Oeconomico et temporali quan-
et spirituali de die in diem manifestius incre-
brescere. Quoad susceptionem erudiendarum Nobi-
lium Virginum instabit memoratus S. & Mtes
Legatus quatenus altissima sua Safa Mtas in uno
alterove casu speciali in uno alterove casu
speciali in honorem Gentis Poloniae dispensare di-
cetur.

Ad Stan De ita dicta Summa Neapolitana cum
Safa Raj Safa Mtas hucusq' in suis Clementissi-
mis Rescriptis et Instructionibus penitus silentit,
non abs re opinandum esse, quod antea nonibus re-
tro per legatos Serenissimi Regem et Infantis Regi-
publicae speciatim vero Anno 1714. per Illmum
et Rmdm Christophorum Lemberg in Aula (Cra-
rea)

re factis et iteratis requisitionibus abunde desuper
responsum sit, quo tamen non obstante ulteriorem de-
clarationem Sapefatus Suae Majestatis Legatos
solicitare non desistet.

Ad 6^{am} Pro tollendis omnino difficultatibus
super quibus Princeps Jacobus Lobkowitz in puncto
quesiti plenarii Visus Bonorum Cameralium Olavi-
ensium sibi olim propter securitatem mutui in hy-
pothecam datorum, ex causis autem relevantibus
ante aliquot sequestris obduktorum apud Inghiam Pen-
publican conquestus est, et illa per viam summam
rationis intercessit Sasa Mthas actualiter commis-
sionem instituit, qua mediante examinatione proinde
et ponderatis rationibus, ea quae Juri aequi erunt,
proxime subsequenter.

Ad 7^{am} Quantum ad comprehensa in hoc articu-
to desideria videlicet Dni Palatini Culmensis Capita-
nei Lyonicensis, item Dni Palatini Kyovienensis, necnon
et Dni Morischech Supremi Regni Polonie Marschalli
resuendum est, an querele ejusmodi debito loco insinu-
atae sint, nec ne? Si non sunt insinuatae, ex Compac-
tis constat eas ad forum competens differre debere.
Si vero jam insinuatae Sasa et Ra Catha Mthas de-
mentissime rescripserit per haec formalia.

Si in subordinatis Provinciarum Curijs et Instantijs
justitia aliquibus Polonicis Magnatibus, uti et por-
ticularibus personis in causis suis ultra opinionem
vel non administraretur, vel etiam protraheretur
querulantibus indicandum esse, quod super res
omnes, quae actualiter in lite pendunt, decisio in
foro fori ex conformitate Compactorum urgere
debeat, casu quo autem apud instantias has et
judicia contra spem expeditis iusta et aequa, pro-
ut nuperrime in Ducatu Silesiae denuo revere-

dem am

(demandatum est, non sequeretur remedium apud
Imperatorem per reparationem materialium et pecuni-
abilem indignationem, in quo scilicet. Satis cau-
se consistat, ubi et in quo loco his inchoata pendens
sit, et quousque in causa deventum, et ubi denique de-
cisio hareat, petendum fore, in quibus observatis
Safamitas pro suum et justitiam cuilibet debite
administrari cupiens quodvis impedimenta amove-
re, ulterioremque et disertam ejus negotij ordinatio-
nem statueret defuerit.

His ita expositis expectatur etiam Responsum super
gravamina ab infra scripto Sese Mitis Mini-
stro anno elapso Iulijto Senatui porrecta.

Quo ad casum autem specialem Mercatoris Ligni-
censis Helwig insuper petitur, ut eidem propter
iniquissimum spoliū a Judo Placht Sinavo
sibi illarum protracta tot annis justitiā, denique
obveniat, litasque contra Judam Deurora Regia
tandem Executioni mandentur, cum secus litem ul-
terius protrahi, aut Mercatorum hunc denuo ad
Platinum Calpiniensem pro querendo jure suo re-
mittere interderetur Quasda et Ralca Mitas,
post tam diuturnam et frustraneam expectationem
alijs remedijs ipsiusque regis alijs contra Judam
Placht ejusque familiam, ac alios qui horum par-
ticipes sunt, subdito suo contra fidem Compacto-
rum tam enormiter laeso subvenire, literasque pa-
tentes in hunc finem per Iulijtam Silesia su-
riam expedire cogeretur, sicuti respectu Judai
Placht actualiter iam expedite sunt.

Responsio ad ea quae Illmo
 Excellens D^{ns} Comes a
 Wrat^{islaw} in Conferentia
 publica die 15. Men^{is} Octob.
 A^o 1725. exposuit Data Var
 savie 8. Co. Obis 1725.

Ad 1um Antequam resolutio ab Aula S^{ae} Reg^{iae}
 M^{ajestatis} circa Constitutionem Commissionum Granitiali
 um adveniat h^{oc} inducenda veniunt. Quod ad
 ea quae ante aliquot annos respectu Limitum cum
 D^{no} Comite Sapieha acta, et quasi stabilita sunt,
 ita permanere non possunt, nisi prius mature exa
 minerentur, an iuris fundoz^{um} Reipub^{licae} non prejud
 cant. Privatis etenim transactionibus particulari
 bus personae fundis et Limitibus Regni abq^{ue} situ et con
 sensu Directo Domini sui S^{ae} Reg^{iae} M^{ajestatis} et Reipub^{licae}
 derogare per qualemcunq^{ue} transactionem et dislimi
 tationem minimè possunt, uti et D^{ns} Comes Sa
 pieha cum D^{no} Comite Hatzfeldt Viaro suo mi
 nimè potuit, nec prius submissio data, quidquam
 operari valet, etiam si unilateralis commissione so
 luta fulciatur. Ac ideo h^{oc} ad Commissionem in
 troduci, Quisq^{ue} cognitioni reservari debent.

Similiter et inter D^{num} Capitaneum Olstynensem
 ac D^{num} Comitem Kotulinski et alios Convicinos pro
 tensiones, in quantum tangunt limites, per Commis
 siones ventilari necesse erit. Nam quae Commissioni
 n^{on} etiam D^{na} Wezybowsa clarius se explicabit.

Ad 2um Minime dubitandum est, Quod S^{ae} Reg^{iae} M^{ajestatis}
 et Reipub^{licae} commerciorum securitatem et cursum
 illorum reprobare, impedimentoz^{um} amovere, et ut
 tam Illmo D^{ns} Supremus Regni Thesaurarius quam
 et Investigatores Regni ex Officijs suis vestigalia
 privata

privata, violentas extorsiones vindicent, mandabit, atq' circa profugos Compactata observari curabit, minime ambigent, de mutua ex parte S. R. Reg' Mitis Dominiorumq' ejus facilitatis effectiva demonstratione.

Ad 3^{ium} Gravamina et prejudicia Abbatis et Ecclesie Paradisi illata, quae uti publicum Reipub^lic^{ae} interesse, Jussu S. R. Mitis tangunt eadem.

S. R. Mitis et Reipub^lic^{ae} cordi sunt, ac iis iterum commemorantur, ut quantoque restaurari finemq' habere queant, cum iuta S. R. Mitis et Reipub^lic^{ae}.

Ad 4um Pariter et ea in memoriam revocantur, quae circa Monasteria, et visitationes eorum per Polonos Provinciales, videlicet Ordinis Predicatorum Ordinis S. Francis conventualium et Reformatorum erant iniuncta, ut Jurisdictioni suae pristinae a saeculis usu receptae restituantur, et ex ea ratione quia viuisim Visitatores ex Moravia Ordinis Carthusiensis et ex Ungaria Ordinis S. Pauli Primi Premita, libere suam Jurisdictionem in Regno Poloniae ac in M. D. Libe in Monasteria sui Ordinis exercent, et circa conventum Monialium Trebniensium, in quo pariter tam Moniales, quam Abbatissa Polonae, antiquitus et haecenus fuerunt, ne esse prohibeantur, et haec quae de Abbatissa Polona narrantur, ac si in temporalibus et spiritualibus deficere deberet, ne credantur, quia ex o. Dio Nationis Polonae per aliquot infensos excoitata esse possunt, iterum re commendantur.

Idem maxime S. R. Mitas et Reipub^lic^{ae} exoptat, ut a longissimo saeculorum tempore certamen amoris benevolentiaq' mutuae cum S. R. Reg' Majestate ac Dominis ejus susceptum in ultiora saecula continueatur.

Ad 5um Similiter de Summis Neapolitanis epi.

cas declaratio expectatur.

Ad Otten Princeps Regius Silesii ut optatum in
desiderijs suis quantoque consequatur finem, iterum
atq; iterum commendatur.

Ad 7mum Vti et desideria Illm. Dni Palatini Kyöris
Dni Palatini Culmensis et Dni Mniszech Supremi
Mareschalli Regni, quando pretensiones suas li-
quidabunt, ut celerem et iustam consequi possent
satisfactionem, ulteriori efficaci et indilata justitiae
S. Caes. Reg. Mtes. recommendantur.

Quod autem attinet Judaeum Pacht, ut Mercator
Syrnicensi justitia administraretur, neve per represen-
tata Foedera offendantur, S. Caes. Mtes. Rescripta
sua extradare mandabit.

Ad extremum declaratur, quod in his Punctis et
circa renovationem Foederis anni 1677. Illm.
Dni Ministri Status cum Illmo Dno Comitum
Mareschallo deputati ac designati ulteriore
communicationem et conferentiam cum Illmo Dno
Legato continuare ad mentem Declarationis anno
elapso eidem Illmo Dno Legato data non intermit-
tent.

Gravamina contra transgressiones Limitum
Silesiae Anno 1724 exposita

Anno 1721. venit Dominus Boianowski Starosta Inermis una cum fratre suo in pagum Silesiae Koningern Dominum de Königsdorff proprium et cum ibi subditam quamdam absente memorato Loci Domino querens non inuenisset, Praetorem Pagi e domo sua vocatum ejus loco capere seum abducere molitus est, cum autem iste in domum suam tantum tutissimum cui libet receptantem se reciperet portam et muros vi effringere tentavit, atque effregit, neq. citius nisi exitu ab occurrentibus alijs hominibus rumore secessit, minatus se paulo post rediturum, domumq. ejus incensurum.

Idem Dominus Starosta transportatione signorum gratualium Limites versus Civitatem Hoggau praevaricari aggressus est, cum autem postea, uti dicitur in prior Statum reposuerit, a querela quidem utrinq. cessatum est, illud autem, quod differentia reliquum est, inter mystica Commisssione p. p. fieri pridem potuisset, si nominaliter ex parte Dni Starostae Commisarii Statuto iuricem tempore comparuissent, deinde adhuc restat.

Gravamina

Circa lesiones et damna, quae Juribus et Sublimi J. C. et R. Cath. Majestatis in Hungaria et Silesia Regentibus noviter illata sunt.

Proficiscebatur Anno 1720. Mercator Agnicensis Julij Philippus Helwig in Poloniam, ubi Siniavam versus Hungariae Confina veniens, ejus Merces Authore & mensuram denique Induo Marco Placht sub praetextu debiti cujusdam vilioris et illigidi arrestato fuerunt, quosini hucusq. ex hac injusta, et Compactati publici e diametro contraria mercium suarum detentione, levis Mercator, non sine maximis impensis, damna

illati restitutionem et satisfactionem, quae ipsi intercedente ex Mandato S. S. Majestatis Ministro. Residonte de Mantels adjudicata fuit, eam tamen ob continuas Judaeorum persequutiones, obtinere non potuit, dum nimirum dicta Placht accepta Palatini kalisiensis, protectione, Regis et Ministerialibus in hac causa emanatis Mandatis et Decretis se friuole subtrahit, et ita debitam damni illati satisfactionem nondum praestitit.

Anno 1710. Mense Majo Mercator Eperiensis Enephus Henricus Goschke tribus onustis Curribus varia mercimonia ex Silesia in Hungariam per Poloniae Confinia, Vectigali prius debite soluto, transuehere intendens in via publica prope Civitatem Novosadi per Milites Principis Georgii Ansoniensi obrutus est, currus violententer in Civitatem deducti et desumptae merces sine ullo Juris praetextu Judaeis divenditae sunt.

Gravissimum ex iniuria haec mercium usurpatione Subdito Caesareo emergens Damnum, licet Castum Premisliense ejusdem resaratione cum eo, quod inter est ipsi adjudicaverit, hucusque nondum restitutionem, neque publice violatae Commercio liberatae prout Justitia exigit, satisfactum.

Anno 1721. Mense Majo Negotiator quidam ac Civis Vratislaviensis nomine Andricus Bruchs pro avena emenda in Poloniam iter fecit, cui Nobilis quidam nomine Lacyneuski, ipse per Judaeum dolose ad se in Pagum Minorem Mrochski inducitur, sub solo alicujus contra Viduam Höhnig quondam Mercatoris Vratislaviensis pretensionis praetextu, ducentes Imperiales vi extorquere ausus fuit, quam temerarie extorta pecunia summam, cum eo quod interest, licet saepius requisitus, hucusque restituere recusavit.

Eodem Anno transueverunt nonnulli Silesiae Friuola Novem currus lignis onustos in Poloniam, quos Castellanus Dupinensis Adamus Labrzeuski una cum Jumentis Numerus Octodecim

arrestavit, et contra omne fas et equum per quatuordecim septimanas ad unum suum tempore neptis adhibuit. Remisit quidem deinde currus illos una cum fumentis perpetuo labae via non ad interneuionem defatigatis, sed damnum injusta hac detentione causatum, et ad quatuordecim sex Imperiales aestimatum nondum restituit.

Anno 1722. Mense Mayo abierunt Bratislavienses res currus Meimonis plurimum ferreis onusti per Lodovici Dantisum devehendi, quos in via publica uno militari pene finitatem. Raurici Franciscus Gajewski Castellanus Silesiensis per Administrationem suam eum in finem illi una cum decem alijs personis missum inuasit, et Vectores plagis minisq; eo adexit ut dictos res currus in domicilium suum veherent, ubi eos haud per exiguum temporis intervallum detinuit sequenti ridus pretextu: Quod alium Urbis Bratislaviensis Incolam ea mutuo sibi habere obstructum, et hinc currus hosce ad Bratislavienses spectantes tamdiu detinere velle, donec debitum paternum sibi esset solutum, licet hi Meimoniores Bratislavienses nec socij nec Consortij fuerint huius debiti. Tandem dictos currus quidem dimisit, debitum tamen lese neccia Commerciorum libertatis, viarumq; publicarum securitatis satisfactionem, et ex hac illicita currium retentione promanatum damnum restitutionem nondum prestavit.

Item Mense Novembri Anni 1722. Georgius Burchard Hungarus 27. dolia Vini Lublinum devehens, et in itinere Gtusham venit ibi impetrata a Domino Castellano Gostinskiensi nomine famuli Gtushii venia, vina deposuerit, accepit ipsum post triduum dictus Dominus Castellanus, et tria vini dolia desiderans gustavit, ex quibus unum post tres dies per Aulicos suos petiit, quod et dictus Burchardus, licet de pretio nondum inter se convenerat, ipsis dedit, praecipue dum abseneratur, quod ad accipiendam pro eo pecuniam Dominum Castellanum adhibere debet; Accedens autem loco pecuniae accipiente plagarum minus ab ipso exceptus est sub pretextu: quod ipse plura desiderat, dum Lublini quoq; de quolibet vini dolo unicum dare necesse haberet. Hic mense plagarum abiit meliorem Domini Castellani resolutionem expectans, sed spe sua frustratus vice, et aliquot dies advenientes iterum ejusdem Aulicos quatuordecim ipsis Cellam ubi deposita vina jacebant, ingrediente,

alterum Vini dolium, et præterlapsis nonnullis diebus etiam tertium postquam clausam Cellam vi aperuerunt, abstulerunt et Domino suo attulerunt. Per quod attentatum itaq; Dominus Castellanus dicto Hungaro damnum ad 800. tripliciones excurvens contra omnia spera intubit.

GRAVAMINA

Contra receptionem profugorum

Accedit Superioribus Annis, ut duodecim subditi Silesiaci à Domino Nobi de Hauchwitz deficientes, cum equis, bobus, curribus alijsq; rebus in partes huius Regni Silesie vicinas profugerent ipsos Dominus Zaborowski non modo recepit, sed et tutum eis refugium præbuit, eadmodum ipsorum negans sub prætextu, ut illa Libertati Poloniae contrariaretur, cum tamen Compacta utriusq; Nationis cautum sit, ne alter alterius subditos ad aliquo modo profugos ullatenus receptare, occultare, fovere, minus vindictas quovis quesito colore aut prætextu detinere presumat.

Idem Nobilis Zaborowski Dominus in Sanna Seruum cum equo, quem Dominus Nobi Silesie de Icht surripuerat, carnem fugientem suscepit et saepius requisitus postpositis bonae Civitatis et Justitiae Legibus non solum spolijs huius restitutionem et furis ad locum perpetrati delicti eadmodum denegavit, sed etiam quod gravissimum præfatum Nobili Silesium, violando supremam eandemq; Majestatis Curia actionem territorialem ad se citaret ipsumq; si non compareret perimidine reiterandi prope diem facinoris haud tolerando ausu existerere non dubitavit.

Simili modo Polonia Civitates kampsensis Bunzlau Polunensis Werschoniensis profugos subditos Silesiacos susceperunt, eosq; contra compactata ad requisitionem Inlyte Supremae Silesie Curie, quam illorum Dominus hucusq; non remiserunt.

Responsum ad Puncta
 gravaminum per Illmum
 et Excellmum Dñm Comitem
 de Wratistaw Sac. Caesareo
 Regiæ Catholicae Mttis Mini-
 strum porrecta. Datum Var-
 savia Die mensis
 W 1725.

Quandoquidem Pacta Foederag' prescribunt
 modum vindicandi injurias et preterisiones in-
 ter Incolas et Subditos Ditionum Sac. Caesareo
 Regiæ Catholicae Mttis et Regni Poloniae hinc inde
 intercedentes, uti ex contextu eorundem Pactorum
 et Foederum apparet §. Quod si quis Nostrum
 vel unius Nostrum Subditi contra alterius u-
 num vel plures privatos Subditos actiones sive
 personales sive reales intentarent, tunc sem-
 per Pars agens Forum et iudicium ipsius rei
 sequi debeat. Idcirco Respondetur ad 1^{am}
 rationem Sex Curruum mercibus onustorum
 per Incolas Grudzińskiæ Fratres Anno 1680
 interceptorum, quod injuriati eodem Generoso
 Fratres Grudzińskiæ, vel eorum Successores in Fo-
 ro Fori convenire debeant, præcipue cum jam
 Decretum Serenissimi Divae Memoriae Joannis III.
 Regis obtinuerunt, tunc ad executionem illius
 in eodem Foro, ad quod memorato Decreto re-
 missi erant, agere debuissent et debent.

Pariter ad 2^{am} rationem injurie per milites
 Generosi Potuchowski Centurionis ante quinde-
 cim annos sibi illata Generosus Mauritius
 de Franckenberg, tum ad 3^{iam} rationem Arre-

stationis Curruum cum Meribus et equis per Je-
nerum Brelechi facta, et ad Item et Item ra-
tione pretensionis ejusdam Dynaste Warten-
burgensis ad Pross Serzyschie et Wegierschie
adhuc Anno 1713. habitis, et ad Item intuitu
pretensionis Civitatis Wartenburgensis ad Pross
Kreski sibi formata, quia hæc Civitas et alijs
predicti injuriati in foro fori Hos, a quibus se
injuriatos esse pretendunt, convenire tenean-
tur.

Ratione vero irruptionis in Confina Silesie
Confederatorum Anno 1710 et Pross Lib. Baronis
de Schweidnitz expoliationis, equi abactionis,
foem ablationis, quamvis ex consideratione tem-
poris illius turbulenti ac ignotorum eorum tu-
minum, qui hæc patrasse dicuntur, hæc preten-
sio difficilis sit ad vindicandum, tamen respon-
detur ad Item Punctum, quod quando injuria-
ta pars illos, qui hæc patrarunt nominabit,
pariter illos in Foro fori convenire opus ha-
bebit.

Sicuti autem nihil justius, quam ut pro fugi-
tibus ex Ditionibus. & ex Mitis Dominis suis
restituatur, ita ad Parum respondetur quod cum
nominabuntur hi Subditi, et apud quos Nobiles
in Regno detinentur, hos Subditos similiter
in Foro fori Domini eorum vindicabunt, sed
plures sunt, qui ex Polonia in Silesiam, alia
Ditiones & ex Mitis aufugerunt, ibidemq' p-
ventur, quorum aliquos extraditio speratur
Ratione Nobiles Bartoszewski, quod quidam
Nobiles Silesiticos de. Rojuel et. Pamiel in
junaverit, octo equos interceptis eorum destruxit
quosq'

quos postea cum suis Carribus vi a Nobili Bar-
 toszewski recuperarunt, uti in Puncto qm conti-
 netur, tum ad 10^{mum}, ratione Judaei ignoti a^o 1714.
 per quendam Podstarosta non nominatum Carceratio-
 nis, et triginta Imperialium ab illo receptionis, nec
 non ad 11^{mum} ratione Gnisi Comitis de Maltzan
 Anno 1715. pecorum Sexaginta duorum per Gnium
 Labzewski cum duodecim Armatis Viris de prato
 communi interceptionis, et donec id obtineret, quod
 voluisset, non dimissionis, et ad 12^{mum} ac 13^{tim}
 ratione Militaris cujusdam tum ex Viris Herlebror
 Anno eodem Carcerationis, nec non ad 14um ra-
 tione equorum quatuor quibusdam Caribus Militi-
 chensibus per plures Polonos ignotos Anno 1716.
 interceptionis, et quousq' sex mensura fumentis
 ipsis confiscati ex Cassa Accusali non fuissent
 soluti, prius non dimissionis. Has praemissas
 injurias et in futurum pretensiones obvenientes,
 ad tenorem Pactorum, illi qui se injuriatos pre-
 tendunt, suos injuriantes Polonos in Foro fori
 conveniant, idq' in recenti, non differendo ad plu-
 res Annos querelas suas, quorum Causas et ac-
 tiones Sacra Regia Mtes Literis suis ad Legato-
 nes pro injuriatis datis ipsos. Protectione sua
 ad adipiscendam citius justitiam juvare dignata
 est.

Porro ad Ultimum ratione Terra ad unam circi-
 ter Milliare ad Stanestiam Olstynensem Anno
 1710. quasi appropriationis, et ibidem Dno
 Comiti de Puchler violentiarum per Arendato-
 rium Posporem Stanestiae Olstynensis illatio-
 nis, quoniam hoc pretensio est fundi, itaq' in
 Commissione ad proferens designata coram forimis-
 tans, quos Sacra Regia Mtes ex parte sua

nominare dignata est, uti et alia fundum et limi-
tes Regni tangentes pretensiones injuriarum, si qui
sunt, disjuncti carni poterant.

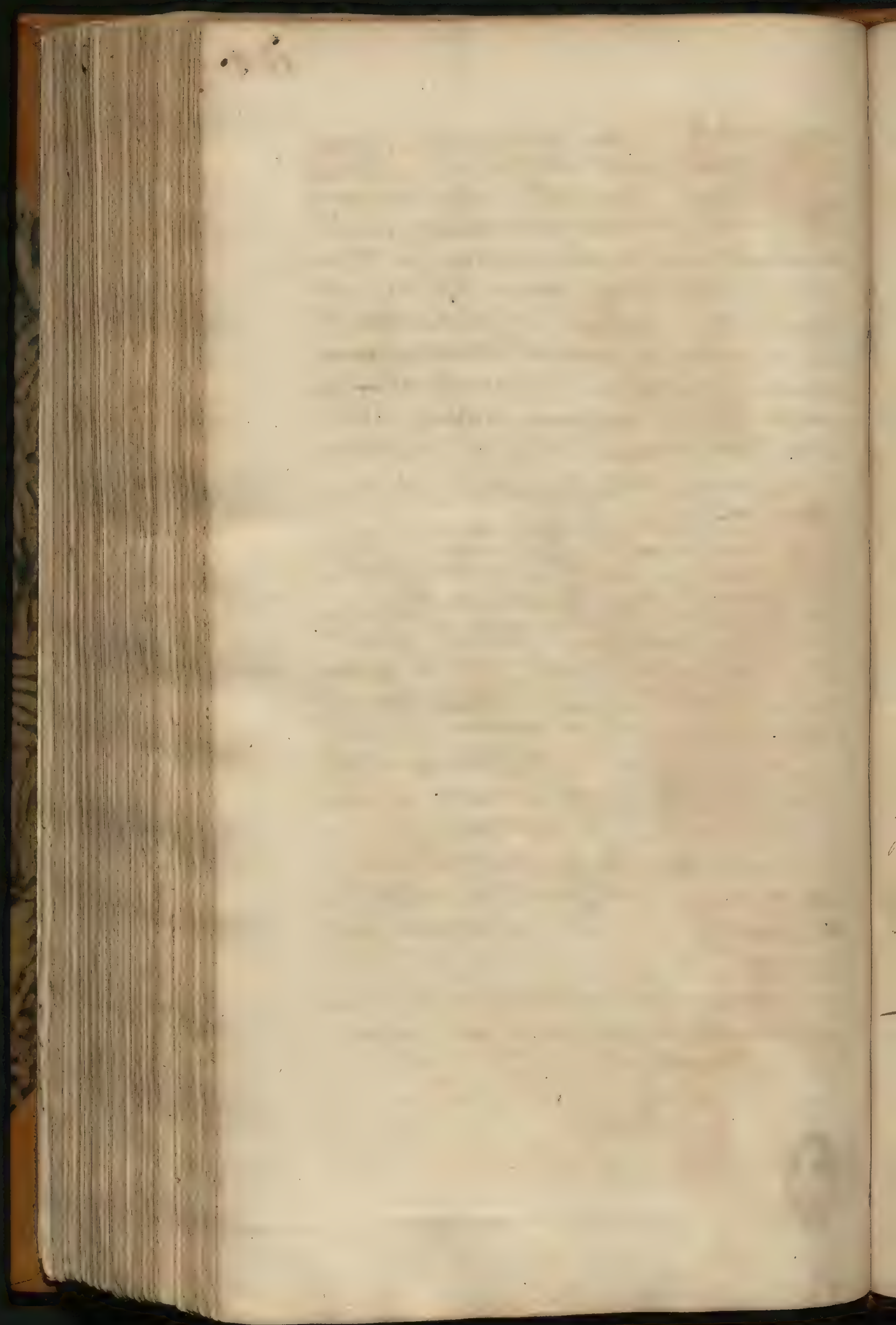
*Præter et ad alia Gravamina
sub Lit. B porrecta Respondetur*

Et quidem ratione investigationis subdite in Pago
Konigem per Generosum Bojanowski Capnem Gnesnensem
facta et cum eam non invenisset Pretoris Pagi hujus com-
minata edomus sua extractionis: tum ratione Mer-
catoris Ligniensis per Judam Lesnensem Marum
Placht arrestationis, nec non ratione mercatoris
Oprensis Ernesti Henrici Goschke aggravationis,
ipsig' triam Curruum Meribus onustorum per Mi-
lites Illmi S. R. J. Principis Georgij Lubomirski Anno
1710. interceptionis et Judæis de venditionis, tum
quor' ratione negotiatoris cujusdam Vratislaviensis,
visu Friderici Bruhs per Nobilem Pajnowski pro
Judæo quodam aggravationis et Ducentorum Impe-
rialium extorsionis: tum ratione nonnullis Aste-
rialium novem curruum Lignis onustorum cum
jumentis per Generosum Zalerzewski Arrestationis
et non in tempore restitutionis, eorundem jumento-
rum defatigationis: Nec non intuitu trium Curru-
um Meribus onustorum per Administratorem Impe-
rialium Gajewski prope Civitatem Rawa sequestratis
onibus, et dimissis tandem his Curribus, damnorum
per detentionem Causatorum non refusionis:
tum et ratione Georgij Burchard Hungari
Lublinum vina debeentis per Inosum Casimi-
rum Gleski aggravationis, ipsig' triam Doliorum
vina interceptionis, tum quor' ratione subdite
rum duodecim Nobilis de Hauchwitz profugorum
per Inosum Zalerzewski receptionis; ac ser-
vato

Nobilis de Dyhet cum equo profugo dato Protectio-
nis, et ad requisitionem non restitutionis, tum et alio-
rum Subditorum Silesiticorum profugorum in Ci-
vitatibus Poloniae susceptionis et Dominis suis non
remissionis. In his omnibus gravaminibus supra
specificatis Respondetur, quod in foro fori juxta
foedera hi omnes injuriati, eos qui ipsos injuria-
runt et gravarunt, convenire, illi autem qui jam
actiones intenterunt, eas ad executionem usq' fi-
nalem rei judicatae continuare debeant, si et in
quantum juxta Literas ab Aula Sac. Ro. Mttis
pro his injuriatis nonnullis expeditas non sunt
haecenus satisfacti.

Porro in Puncto ad initium gravaminum sub dicta
Lit. B. porrectorum contra Gnesum Bojanowski ex-
posito usq' ratione transportationis Signorum Gra-
nicialium Limitumq' versus Civitatem Glogau
pravaricationis. Respondetur, quod hae querela
et questio coram Commisarijs ut supra Designan-
dis Deidi poterit.

Et cum nihil magis Sacra Regia Mttas et Res-
pub^a in votis habeat, quam ut vigore Pacto-
rum et Foederum Pax amicitia et benevolentia
cum vicinis Subditis Ditionum Sa. Pa. Regisq'
Mttis servetur, duretq' constanter in perpetu-
um, ita vicissim ab ipsorum Subditis Sa. Pa. &
Majestatis eandem pacem et amicitiam ac be-
nevolentiam constantem et perpetuam Involle
Regni hujus et Respublicae habere Deside-
rant, sibiq' pollicentur.

Puncta a S. R. Mte Dno
 Nro Clem^{mo} Illmo Excellmo et
 Andmo Dno Nuntio Apostoli-
 co per Nos Ministros Micha-
 elem Duem in Klewan Gar-
 toryski Profanellarium M.
 D. Litke et Joannem Przeben-
 Dowski Supremum Regni The-
 saurarium proposita d. 17.
 Mensis Novemb. a. Dni 1725.

Cum jam in antecessum negotium et controver-
 sia de Jure Patronatus S. R. Mtis et Reipub^l
 per Religiosos Monachos hujus Regni mota
 Sancta Sed^e Apostolica delata, cum eadem S.
 Sede Apostolica pertractari coepit, ob limitata
 autem Comitia Regni generalia, a quibus negotium
 hoc magni momenti Jus S. R. Mtis et Reipub^l
 tangens, lucusq^{ue} resolveri et combinari non potui-
 rit, et interea majora semper Juri Regio et Rei-
 publice prejudicia ex novis attentatis inferuntur,
 Itaq^{ue} ex mandato S. R. Mtis et consilio pre-
 sentis Senatus hae Illmo Excellmo et Andmo Dno
 Nuntio Apostolico Nobis commissa nomine S. R.
 S. R. Mtis et Reipub^lae proximis et
 requirimus.

1mo Jmotus S. R. Mtis illatum esse Decre-
 tum in Sancta Congregatione de non apponen-
 do Jure Patronatus Regio in Bullis pro Pro-
 positura Miechoviensi Illmo Rodzazewski Re-
 ferendario Regni Abbati Lubinensi datus, et
 expresse in illis Jus Patronatus Regium exclu-
 sum esse

sum epe, quamvis autem forte aliquando accidere
potuit, quod Jus Patronatus Regium in similibus
Bullis preteritum fuisset, nunquam tamen uti in
illis Bullis ad Propositionem Michovirensis Datis
Decreto exclusum erat: ut itaq' hoc attentat-
um repararetur, Executio talium Bullarum su-
spendatur tantisper, donec in futuro Devdante
Comitio congregata Respublica^{ca} munita cum Sede
Apostolica Conferentia et Combinatione aliquis
solus statuatur, ipso iure et iustitia id pruden-
te, ne pendente Tractatu aque ac lite pendente
quid novi attentetur.

2do Quodis et alterum attentatum ratione Ju-
risdictionis Illorum Episcoporum et aliorum Presby-
terorum Abbatias tenentium in Monasterijs propriis
exerceri solita, quae nunc per Monachos disputatur
et aliquibus Abbatibus a S. Sede Apostolica, uti (ex-
venensi est suspensa, Lubinensi vero Abbati totali-
ter est adempta), pendente promisso inchoato Tra-
ctatu.

3tio Tertium attentatum est per Venerabilem Mire-
chi Monachum, qui unionem quandam Poloni Benedi-
dictinam per se vocitatum instituit, et Monasteria
Ordinis S. Benedicti praecipue Tyneuse et Lubinen-
sibus ad hanc unionem tranxit, quae quidem Mono-
stia, uti Originaliter Cluniacensis Instituti
sunt, et sub Protectione Regum et Respublicae Po-
loniae, ac in fundo huius Regni existunt, ita in sui
Rege et Respublica, aliam formam sui Regiminis
et Jurisdictionis assumere, eamq' attentare non
possunt. Cumq' exinde etiam prejudicium Juri
Regi et Respublicae provenit. Itaq' et hoc atte-
ntatum exponimus, ut hoc Unio privata et inde-
pendente

pendenter a Rege et Republica facta, ad Comitatus
Regni Generalia, mutuaque Conferentiam et combi-
nationem cum S. Sede Apostolica suspendatur, et
interea huius Monasteria ad amplectendam hanc V.
nionem non adigantur.

4to Causa foundationis Collegij Potocensis S. J.
cum Illmo et Rndmo Episcopo Potocensi ritus Gra-
ci uniti proventu et pendens in Comitibus Regni
Generalibus, in qua Cognitio Privilegiarum Regiorum
et Constitutionum Regni, Junusq. Perreptis disquisi-
tio intercedit, et quod per. Enatus Consilium post
Comitiale Anno 1722. celebratum Judicio Comitum
Regni Generalium reservata, modo autem ad
Judicium Ecclesiasticum est adtracta et evocata, ut
eodem Judicio S. R. Mltis et Reipub. Comitiali
tandem ex prescripto Regum Regni foro competen-
ti relinquatur.

Vincentij Archiepiscopi
Trapezuntini Nuntij Apo-
stolici ad Capita per Mi-
nistros Ser^{mi} Regis si-
bi proposita **Responsio**

Cum hi qui Arrenissimi Regis ac Republicae nego-
tia Romae procurant, hucusq. omni ope contendunt
ut de negotio Michovicensi in Consilium veter,
ac de eo Monasterio Joanni Rozdrazewski commen-
dando samen aliquando reueneretur, nihil mi-
nus expectandum videbatur, quam ut nunc pe-
teretur, de ceteris Pontificijs ea de re pro more da-
tis negotijs finis imponatur.

Nunc vero ulli molestem esse potest Quod Concorum

Patrum Decreto antea lato constitutum fuerit, nec
 in ipsi Literis Regia Designationis aut juris Patrona-
 tus mentio fieret, cum nulla pariter facta fuerit in
 ipso, quibus Superioribus Annis idem Monasterium al-
 teri mandatum fuit, ex quo qui res Romanas aliquan-
 tum norunt, sine ulla dubitatione colligere possunt,
 par omnino ac simile Decretum eo etiam tempore
 Literis Normam dedisse. Cum autem Pontificiis
 Literis Joanni Antonio Rodrazensi paratis ip-
 dem omnino verbis ac formulis futurae sint, ac
 superiores, ut idcirco displicere nunc minime pos-
 sit, quod olim justum atque equum visum fuit, quid
 quicquam attinet scire, quorum consilio utusque
 mus Pontifex, ita potius quam aliter locutus fue-
 rit, ac sane cum ejus Officii omnino sit, ne ul-
 lam huius rei auctoritatem tribuat, nullo pacto
 ab eo postulari potest, ut ejus commemoratione
 in Literis hujus generis facta illud agnoscere, ac
 probare videatur. Nec vero quisquam opinetur
 hanc de ejusmodi Jure Patronatus controversiam
 similem esse ipso, quae in foro ac judicio versan-
 tur, ut idcirco nota juris Consultorum aequa
 valere in ea possit, lite pendente nihil novan-
 dum. Quam enim juris umbram aut speciem
 affert Respublica, aut quo in loco ad oppugnanda
 sacrorum Ordinum instituta consistere
 unquam potuit. Contra Sanctissimi Ordi-
 num Ordinatores, illud in suis institutis gravi-
 simum esse voluerunt, ut Monasterium Pre-
 dicti Liberis Fratrum suffragiis crearentur.
 Id Pontifex Maximus auctoritate sua proba-
 verunt, ac Legem esse voluerunt, nec desolabe-
 faciendo unquam cogitarunt, Reges aut libe-
 populi

populi, qui hae pietatis Domiilia Urbium, Pro-
vinciarumque suarum Ornamenta ac praesidia
esse existimarunt. Quaecumque vero dignitate
aut genere fuerint, qui ad ea fundanda Patri-
monij sui partem contulerunt, ij nihil aliud
sane spectarent, quam ut haberent unde se.
se sustentarent, qui rebus humanis valere jus-
sis, totos se pietati ac Religioni sub Sanctis-
simorum Virorum disciplina manciparent.
Ut autem sibi erat. Haereditibus suis quis esset
Monasteriorum Praefectoras inter ipsos etiam Re-
ligiosos fratres, quibus vellent mandandi, un-
quam cogitarunt, ne ulli ea Sacris Ordinibus
fas fuisset, ut hac conditione adiecta se a quo-
quam locupletari patere-ntur. Itaque cum o-
mnes non Civiles minus quam Sacrae Leges
horum hominum voluntate, firmas ac ratas
esse velint, perminum sane est, id nunc non-
nullis in mentem venire, ut existiment pios
Monasteriorum Fundatores ullo modo cogita-
re, ac pati potuisse, Jus aliquando Regibus
ac Liberis populis futurum fore, ut pro suo
arbitrio Monasteriorum Bona ac Praefectoras
ij adscribant, qui Sacrorum Ordinum Insti-
tuta, ne norunt quidem, ij ipsis tamen, quos
quidem si opus esset honore causa nomina-
rem, Si quibusdam credimus, cum Mona-
sterium aliquod ex Summi Pontificis Autho-
ritate commendatur, nec Jurisdictio quidem
in Religioso, Cetero salvo Reipub & Jure
regari potest, quidquid aliud est quam Jure

Patronatus nulla ratione fundato, illud ipsum mal-
to altius attollere velle, quam si fundamento vel fir-
missimo niteretur. Itaq' cum Summus Pontifex a
Sacrorum Juribus Defendendis pro Religione sui mu-
nere cessare nullo modo possit, q' causa hujus-
modi melius omnino norunt, qui Monasteriorum
Jure perspecto, ab eo tamen petunt, ut pro sua
potestate pari aliquo ac simili Jure. Serenissimū Re-
gem Poloniarum ac Reipub^licam augere velit, quo su-
periorum Pontificum beneficio alij nonnulli in his
rebus utuntur, qui ejus auctoritatem observant,
quam in rem quo studio erga Serenissimū Regem
atq' Inclitā hanc Nationem, Pontifex Maximus
Benedictus fratur, mandata ad negotium hoc con-
ponendum mihi jam diu data apertissime osten-
dunt, quod cum pleriq' omnes Senatores ac Mi-
nistri Justissime Reipub^licæ utilissima esse fatean-
tur, magna mihi spes est, brevi fore, ut ex illis
res tota transigatur, ac Serenissimus Rex Augustus
hæc etiam se Reipublicæ decora ac Regni sui
gloriam augeat. Illud quidem affirmare pro cer-
to possum, nullam hoc Michovienſi negotio mu-
tationem meis mandatis factam fuisse, ac potius,
qui sese ei opponunt, Serenissimi Regis voluntatem
oppugnari videri. Nam cum Summus Pontifex
duo diversi Ordinis Monasteria Joannē Antonio
Roznaxewski commendata esse voluit, quod
quanti sit, Sacrarum Legum peniti bene no-
vunt, non aliam causam habuit, quam ut
Serenissimo Regi rem gratam faceret.

11. Quicunq' ex Illust^{iss}imis Poloniæ Episcopis aut
alterius gradus Sacerdotibus in Monasterijs
sibi a

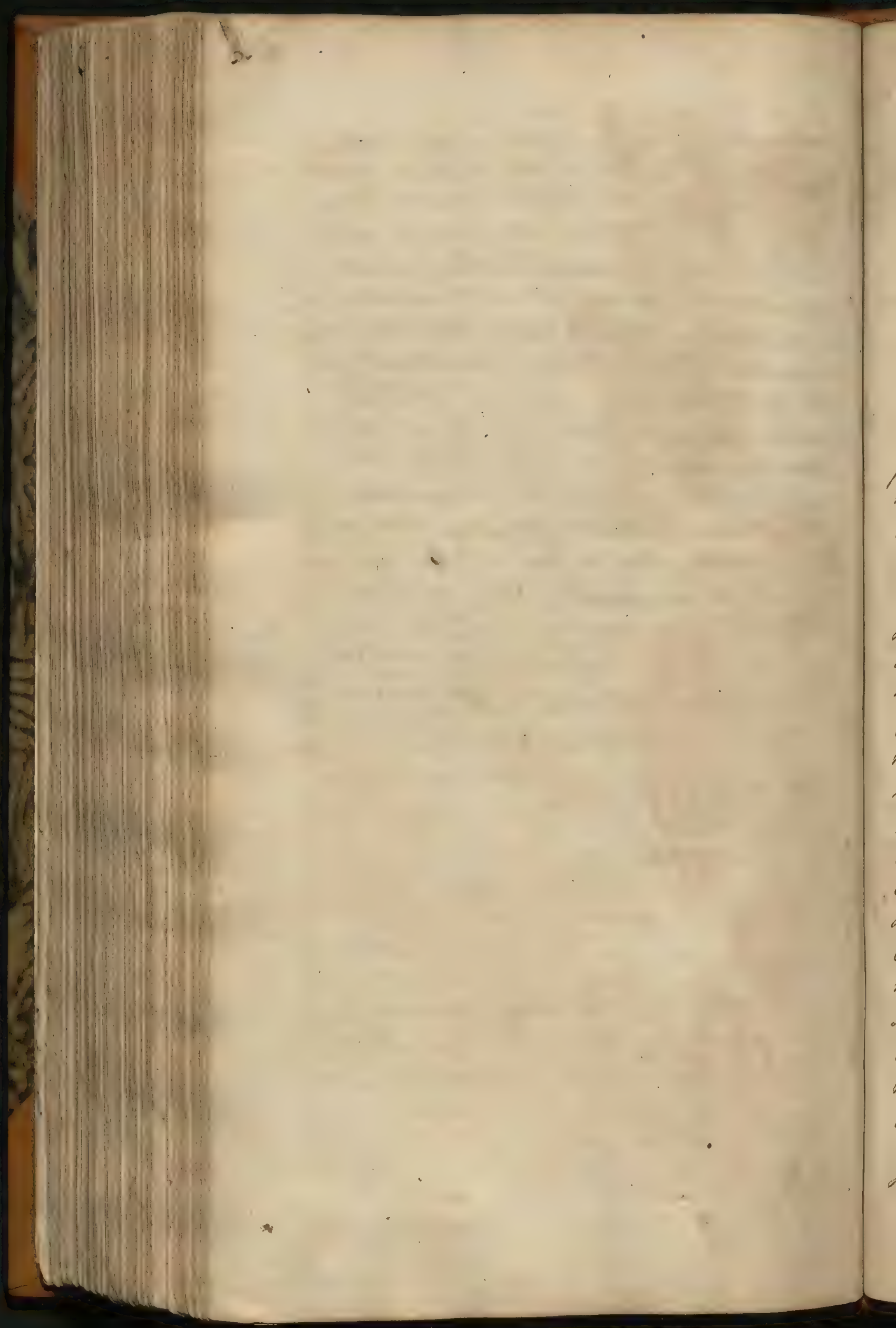
sibi a Summo Pontifice Commendatus, juris di-
 ctionem exerceat, Liten Pontificijs rite sibi colla-
 tam, et nemini abrogabitur, nisi ipsi sponte di-
 miserint. Quominus vero eam sponte deponere,
 aut Summus Pontifex nemini imposterum tribu-
 at, qui Monasterium aliquod sibi commenda-
 tum habiturus fuerit, id sane nullo Reipub-
 lice expediri potest, atq; ut id constituatur, gravis-
 simis sacra disciplina rationibus Summus Ponti-
 fex moveatur. Controversia Cervenensis in eo
 sita est, utrum Summus Pontifex Jurisdictionem
 Ulmo Cameracensi contulisse videatur an non?

III. De Congregatione inter Benedictinos Polonia
 Monachos Superioribus Annis instituta, quoad
 ut hoc mihi sine invidia dicere liceat, primum
 eam non alterius, quam Sanctissimi Pontificis
 Clementis XI. opus esse, ut si quis Polonus ea in
 re operam navavit, eum optime de Patria sua
 meruisse. Alterum cum nihil aliud ea actum
 fuerit, quam ut antiqua Ordinis instituta ac-
 curatius imposterum servarentur, quam antea
 conservaverant, incredibile omnino videri Reipub-
 lica Ministros ad Officium suum pertinere arbitrari
 eos, opus sua defendere, qui hucusq; satis ea de re
 Summorum Pontificum Decretis parere detrectant,
 cum cetera omnia Monasteria prater Tyne-
 se et Lubinense, magno ad pietatis ac Reli-
 gionis bono presterint. Quis vero tandem est
 inter eos, qui huius Monachorum per vias ad-
 stipulantur, qui S. Benedicti instituta ulla
 ex parte cognoscat, qui sciat quid ipsis con-
 sentaneum sit, quid temporis aut moribus tri-
 bui possit, quid negari? Ultri igitur potius

credendum est? Summa ne Pontifici ac Eminen-
tissimis Patribus, qui diligentissime, nec semel
re tota considerata, Congregationem instituendam
esse decreverunt, an Monachis duorum tantum-
modo Monasteriorum, qui nec Decretum Authorita-
te, nec Fratrum suorum exemplo ac numero
multis partibus majore, ad officium prestandum
permoveantur. Hoc itaq' pro meo munere a Mi-
nistriis Republice etiam atq' etiam peto, ne mihi
impedimento esse velint, ad Summi Pontificis man-
data ea de re facienda, quae et magnam ejus Ordi-
nis utilitatem continent, ne ulla ex parte re-
tiones Reipub^lice labefactant, quem vero sibi con-
stant, qui de veteribus Ordinum institutis re-
tinendis laborare videri volunt, cum ut alia
omittam, Monasteriorum Commendatorum Jus
sibi postulant, eos ipsos pro sua prudentia
judicare cupio

27. Causa inter Archiepiscopum Ploicensem et
P.P. Societatis ejusdem Urbis, Romae modo co-
gnoscitur sententia legitima brevi terminanda,
eam ad Sacri Ordinis Judices pertinere Patres
ipsi recte aliquando existimaverunt, acriterq'
contenderunt, quamvis mutatis pro tempore
consiliis ad Republicae Comitibus remitti post-
modum curaverint, per Illmum Viterbensium
Episcopum, qui id facere nullo modo poterat,
ut cumq' autem de Bonis Terrestribus in ea aga-
tur, nec Sacri Ordinis Jus, nec rerum judica-
tarum Authoritas, haud semel interposita pa-
tetur, ut ea Sacris Judiciis erepta ad alium
quemquam transferatur. Quod enim Bonum
Ecclesiasticum Juris modo est, quod non aliquando
do Pontif

do Terreſtre fuerit? Quibus autem de Bonis
 etſi perpetuo, ac ſtabili jure Eccleſiæ manu=
 patis cognoscere, ſacri Judices poſſent, ſi hoc
 contra ipſos ratio valeret, itaq; Patribus ipſis
 ſocietatis acerrimè poſtulantibus, cauſam
 hanc ad ſacros Judices pertinere, judicatum Ro=
 mæ eſt, eodemq; tempore patere omnibus potuit,
 Romanos Pontifices Synodum Gneſenſem, quæ
 modo Nobis oppoſitur, nunquam probaſſe.
 Ecquidem cum ſatis crebro accidat, ut cauſas
 ad Nos ab alterutra partiũ allatas, Civiliſ
 Ordinis Judiciis diſjudicandas relinquamus, ſi
 Noſtram hanc Cautionem i; etiam, abſit verbo
 invidia imitarentur, nullus moleſtis hujusmodi
 controverſijs locus daretur. Nunc nihil usita=
 tius, quam ut in uno foro civiti; aut eidem
 diſſiſi, ad alterum confugiant, non tam juſti=
 tiæ ſtudio, quam ut neutri ſatiſfaiant.

Liberi Serenissimi Regis Britanniae
ad Serenissimum Regem Poloniae. J.

Georgius Dei Gratia &c.

Cum vehementer perculsus nobis esset animus
atrocissima sensentia in Cives Thronenses pro-
nuntiata, Literas scripseramus ad Majestatem Ve-
stram, jamjam mittendas, quibus spes eras de qua
sem mansuetudinem Vestram ita commotam
fore, ut severitas in Sensentia istius acerbissimam
plurimum mitigaret. Verum sanguinem
miserorum Civium Thronensium adeo poten-
ter iterans, effrenati implacati bellesq. eorum inimi-
ci, ut etiam tempus prestitutum, Cadibus, crui-
cibus, carnificina anteverterent, ne humanitati
Intercessionibusq. locus relinqueretur. Munus-
tam inoperto coherescens, Literas istiusmodi
mortem sanguinemq. deprecantes supervacaneas
fore iudicamus, cum Despotissimum, iustissi-
mi illius vindictae animadversioni hominum in-
nocentium crudeliter iniquissimemq. capere plexo.
Cum strages committenda esse videatur, At enim
vero cum cruentis huius supplicij haud satiati
Civium Thronensium Carnifices pergant et-
iam Jura, Libertates atq. Privilegia antiquissima
Civitati nihil tale mercede adimere Ecclesias por-
ro, Scholas, magistratusq. pro lubitu suo Prote-
stantibus, irte Dependentibus uti appellansur,
auferre, ac Sanctissima et nullo modo seme-
vanda Pauli Olivensis fundamenta convellere
conentur, dicitur equidem sibi necesse videri.
Non solum Religiosis Evangelicis defendenda
Suum, quo tenemur ardentissimum nos concitas

ad Fratres injurijs, calamitatibusq; oppressis com-
 miseratione debita prosequendo, sed etiam Fœderum
 fides, et Concord Britannicæ fidei iurio, quæ Carolus
 II. Antecessor noster in hoc solio Beatus memoratus
 Pauli Otlevensis Leges inviolabiliter conservandas
 suscepisse nos testantur, provocantq; ad causam
 Civitatis Thronensis Guarantiam etiam Britanni-
 cæ ammentis susandam asserendam. Quæ uti-
 teris admodum enixèq; rogatam volumus magis
 vestram ut ex mente Pauli illius Solenne pime et
 perpetua in Monasterio Otlevensi confectæ u-
 res, quæ Thronum Regalis Civitatis Prædictæ, jurebus
 Libertatibus, ac Privilegijs tam Ecclesiasticis, quam
 profanis, illibate perspicimèq; gaudere et frui uti-
 ut foveas Ipsa tuas utq; Paterna sollicitudine
 magistratus, Communitatem, Cives Incolas Sub-
 rog. Dicit Civitatis Thronensis, restituatq; in int-
 gram, quicquid immutatum, turbatum ablatumq;
 fuerit, contra sensum clarum, Divinamq; Pauli
 supradictæ. At nobis animus est, atq; tandem
 hoc reliquis fidei iuribus confidimus Civitatem
 Thronensem ob sumulum isthunc, per plebe-
 culam imprudentem fuisse excitatum, minime
 meruisse, ut jurebus atq; Immunitatibus antiquis
 et fœderum Sanctitate confirmatis exuatur, ut
 cum violari peritus Pacem Otlevensem, et fas ju-
 tolli, si magistratum Delectus misset, si Eccl-
 iæ Scholæ Protestantibus auferantur, aut de-
 mag si in rebus vel Ecclesiasticis vel Civilibus a
 pristina forma quovis modo Deflectatur. Atq;
 ut fidei iurum partes iura memet amice et sedulo
 operetur

peram dare, nequid detrimenti capias fidem
 religio, majestatem Vestram iterum iterumq. roga-
 mus, obtestamur, ut velis sine mora omnem an-
 nim justissimam huius quadrimonii produdere, quo
 nobis reliquisq. Principibus, ac Statibus, quorum inter-
 erit, super re Thoronensi fas satis, et vultus hoc
 gravissimum. Pau. Olivensi impositum quancumq.
 ut sanetur, restituatur, ne Officij consuetudine per-
 moti et in fidem suorum coacti non cum Universa
 natione Britannica, quod Summo cum dolore
 ferre atq. indignatione maxima Uadem Tho-
 roni edictam accepit, atq. alij pariter e fidejuf-
 soribus. Paucis huiusq. communicatis Consilijs et
 medicis aliunde tanto malo congrua quadrantes, com-
 parem usq. Quod superius dabatur in Sala.
 no nostro D. Jacobi 8^{is} mensis Januarij 1725
 Regni nostri Anno 21. pp.

Responsum Ser. mi. Re-
 gis Sotoni ad Credentiales
 Ser. mi. Regis Britannic.

Augustus 11 Dei Gratia pp. Redit ad Ma-
 jestatem Vestram Nobilis Edwardus Finch Armi-
 ger ac Minister Majestatis Vestre in Comitibus Pa-
 risbonensibus cum Responsorijs nostris ad Literas
 Majestatis Vestre, simulq. ad representationes no-
 bis per Ipsum in negotio Thoronensi oratus fa-
 ctas, tum cum sufficienti in hoc negotio Infor-
 matione. Per hanc Ipsius expeditionem, quam
 post reditum nostrum ad Regnum inter primas cu-
 ras habuimus, recognoscet Majestas Vestra sicut
 per omnes rationes, et circumstantias speramus
 particularem nostrum erga Majestatem Vestram

affectionem et amicitiam quam semper stabilem con-
stantemq; Majestatis Vestre pollicendo, et recipi-
cam a Majestate Vestra nobis promittendo ac
in reliquis nos ad ea, quae Deo Nobili Finch Ma-
jestati Vestre nomine nostro expones, referendo
omnigenam Majestati Vestre a Deo prosperi-
tatem appreciamur. Dabantur in Regia Nostra
Varsaviensi Die XVIII mensis Augusti Anno Domi-
ni MDCCXXV Regni vero nostri XXX Anno.

Responsum Sancti Regis
Majestatis ad Regem Britanniae

Ex responsu nostro ad literas Credenciales Ro-
bati Edwardi Finch Armigeri ac Ministri in Co-
mitijs Ratiobonemibus Majestati Vestre dato, sup-
plicantes patuit Majestati Vestre vobis Bilati Re-
sponsu nostro ad alias Majestatis Vestre 8^{is} Ja-
nuarii scriptas per eundem ministrum nobis tra-
ditas, et per Representationes per ipsum ordinan-
das. Post reditum itaq; ad Regnum nostrum ex-
ploratis semper hoc in negotio nobis a Majestate
Vestra commendato hic praevalere praesentium Re-
natorum ac Ministrorum Status Eiusdem Regni No-
stri, ad praefatas literas respondemus, perperin-
matura deliberatione omnibus huius negotij cir-
cumstantijs, advertimus et incusamus iniustitias, ac
veritati plane contrarias delationes de causa Theo-
nensi, latq; in eadem Decreto, quod animum Majesta-
tis Vestre quicquidq; Nationem Britannicam ex-
agitarent, ac ad tales literas, et ad Representationes a-
certiores occasionem dederunt. Quemadmodum autem
amicitiam Majestatis Vestre summo opere estimamus
et optimam inter amicas Gentes consilientiam opta-
mus ita Ministri nostri injunximus ut dictum
nobilem Edwardum Finch Majestati Vestre Mini-
strum informarent genuine de enormissima crimine

et de justitia, ac moderatione lata sententia in causa memorata. Ad hanc igitur per Ministros nostros nobili Finck daram uberiores informationem et responsum. Nos referentes, in hac manemus fiducia, quod cognita justitia Vestra Majestas et inclita maiestas sancta illorum nuenses repusabit, in illos sensum de loci et indignationem convertes, qui tam improba relatione commoverunt animum Majestatis Vestre ad hujusmodi aceriores querimonias inter nos Germanos nostras excusandas, Nobis autem et inclitis stationibus, quarum Regimen Deus Nobis concepit, istas suppositiones, ac sensibiles expopulationes, re. cta amicitia sua et multa benevolentia compon. iabit, Catholicosq; Subditos et Incolas Dominium nostrum Vestre in sua Protectione forebit, prout Nos etiam iussum repressum habebimus recommenda. tionem Majestatis Vestre in favorem Subditorum nostrorum in Religione Dissidentium in Regno nostro et magno Ducatu Lithuanie Degentium, in hoc voto et spe Divini Numini suscipienda Majesta. tem Vestram commendamus. Dabantur in Regia Varsaviensi Die 18 mensis Augusti 1725.

Responsio ad representa.
tiones Illius Dni Edwardi
Finck Armigeri ac Ministri
in Comitibus Prætorum nobilibus
Ser. Illi de Potensibus Illi. Dri.
tannici Regis per nos Mini.
stros Prætorum Regni Solomoni
et Illi. D. Illi. D. Illi. D. Illi. D.
Die 18 Augusti 1725.

Ex mense et beneplacito Sæcæ Regis Illius Dni
Nostri Clementissimi et præsentis Senatus ad re.
presentationes Illius Dominationis Vestre hanc
reponimus Eodem responsum.
Damus imprimi Informationem in scriptis inscriptam

Durici Sati, et ad executionem deducti in Camera Thronensi.

Ex hac Informatione reali dignosce Serenissime Rex m: Britannic, quod si eam habuisses, non posuisses unquam pro commensura interponere Instantiam tuam, faves tam atrocium criminum reorum, ne expost tam ferocem facere expostulationem. Unversus Orbis informatus de vicissitudinis tam atrocissimi et enormissimi sceleris, admirabitur potius moderatorem et clementem iudicij Regij in puniendo tam horrendo crimine.

Sacra Regia Majestas D. N. Clemens et Respublica nullis habet Transactus cum ulla Potentia ratione Dissidentium in Regno et magno Ducatu Lithuanici existensiam.

Non habes, ne habere debes ullam a quopiam dependentiam, tanquam Domina sui absoluta pariter ut et alia Potentia in materia Religiosis, et in omnibus Negotijs Status, non alium superiorum, nisi Deum et Entem recognoscere.

Et si Sacra Regia Majestas D. N. Clemens in virtute Factorum Convenerum cum Republica obligatus est pacem inter Dissidentes tuos, nonne hoc Idem punctum obligavit iudicium Id. Ad Impiis ad puniendum talia crimina in Dissidentibus pacem internam convellentibus, quibus non exorbitantibus, sed quiesce secundum prescriptum Legum viventibus Eadem Pax conservatur.

Quoad Transactum Livensem. Nihil aliud est notum est Unversis, quod videlicet per Suppressionem Religionis Catholicae Romand in Livonia, et per ultimam Bellum Suevicum Reipub pacem desideranti, mediationem inter Reverendissimum Regem Dominum suum et Regem Suevicum defunctum proponenti, et in occursum, non cum Exercenti, sed cum Legatione ad hunc finem obstanti.

obvianti, illatum, ac sub specie Hostis non Hostis
presentatum, cum ingenti ruina et desolatione Pro-
vinciarum Republicae penitus infractus est.

Non manus enervans hunc Tractatum et alia
Potentia ad Guarantiam pertinentes: quando
non solum pro hac injuria non reclamantur,
et Serenissimum Regem atque Republicam non secum
darent, verum e contrario illo Ipso tempore, quan-
do Provinciae Republicae ingentibus exactionibus,
Villarum, Oppidorum, et arum combustione,
cum effusione Sanguinis Christiani funditus
devastabantur, et quando Civitas Theronensis
in oppugnatione ac ditione sua, veram non
imaginariam calamitatem graviter pateba-
tur, eo Ipso tempore Sacram Regiam Majestatem
Dñum N. Clemens Principem bellicosum exi-
tus utriusque Gentis paratos ad ferendum ob-
sequium Civitati Subsidium ordinantem, spe pacis
actualisque ejus tractatione a ferendo auxilio re-
vocantur.

Sed dato non concessio, quod
hunc Tractatum Theronensis abq. sua ratificatione
subisseries, tamen Serenissimus Rex magnae
Britanniae ex hoc Decretum Legitime, regulariter,
ac servatis juris gradibus lato, tum ex In-
formatione peripsum habebis, nihil absolu-
te contra hunc Tractatum in Causa Theronen-
si actum esse, prout huiusmodi Informativum J.
Sustipimus Dominationi Vestrae in scripto datus
evidenter demonstrat.

Si Illma Dominationi Vestrae, aut aliquis alius
Minister Serenissimi Regis magnae Britanniae fu-
isset praesens Varsoviae eo Ipso tempore, quando
ipse praesens Theronensis agitabatur, audiret Congre-
gationem ex Gentibus Statuum vestris, ac per eos

omnium Palatinatum, Terrarum, et Districtuum
condamnantes Justitiam, et vindictam boni honoris
Divini, violant Immunitatis Ecclesiasticæ, et se-
curitatis publicæ. Non dubitandum est de simili
in Polonia Episcoporum et totius nationis vera
resolutione, quod propter Deum et honorem su-
um omnia sacrificare sint parati, et licet ex-
terna non exoptent, attamen eadem unanimis
ipsius esset resolutio, in casu necessitatis facta
falsis opponere.

Tribuimus utique Nationi suæ laudes, sed
et nos provocati, sine jactantia commemorare popu-
lū quædam meritis Gentium nostrarum gloriam.
Etenim sunt Historiarum Facti generatim fortitudi-
nis et bellicæ virtutes eandem. Pretereamus
silensio anteriorum Sculorum varijs cum Hosti-
bus acta, licet tamen innuere ea, quæ Nationi no-
stræ sola, absq[ue] Collegatorum armis, contra Poten-
tiam toti Christianitati terribilem fortiter gessit
sub Vladislao proterbo Principe Rege, demum
Rege, tum et sub alijs suis Successoribus, porro
que etiam sub Joanne Tertio gloriæ memoriæ,
et sub moderno Serenissimo Rege feliciter nobis
dominante quando ad solam famam appropinquan-
tis cum Exercitu majestatis Rex Caroliceensis su-
cepit. Vidit et modernum Sculum fortitudinem et
firmitudinem Gentis nostræ, quando Silesius Rex
Dn[us] noster Clem[ens] n[ost]r[us], et cum parte saxonum mo-
do Subditorum suorum, alijs in suspensione manen-
tibus, superavit omnes adversitates, quarum sub
tempore Belli nemo expertus fuit. ac proinde quem
admodum nos nemini quoquo modo derogamus, ita
quævis non ignarus rerum. Nobis tribuet, affirmabit
et nos esse Gentem parvam sustinendam resolutioni
Etenim

Et magis si ageretur pro Defensione veræ Fidei San-
ctæ, certe nulla foret ratio, sed omnes libenter
se se sacrificarent pro manifestatione Quæ. Et
Deus in nobis, agitante calemus illo.

Dispensantes in Religione sub sacratissimo Do-
mini Sacro Regis Imperii Regentes non possunt
conqueri, quasi de violatione Legum Patriarum
professioni Ipsorum servientium, adeo enim hæc
falsæ Ipsorum relationes sunt aliendæ à veritate,
prout e converso res est certa, quod ydemi Dispi-
santes non consenti concepta ex gratia Regum et
Reipublicæ professione, eadem indulgentia temere
abutuntur, pacem internam turbant, et convul-
sant, et quod majores Religionis Orthodoxæ Domi-
nanti, multa ~~vale~~ præjudicia adferunt, Remedia
violenta, decreta Jurisdictionis et compescunt, il-
licita Legibus Patriis prohibita quædant, et per-
vias, atque obliquas procurant.

Et licet tam enormibus attentatis omni gra-
tia et respectus Sacro Regis Imperii et Reipublicæ
amissionem promeruerunt, adamen nihil contra
Ipsos S. R. Imperii cum Statibus Reipublicæ ita-
licis intuitu harum exorbitantiarum, et parata
est ulterius quoque ea protegere obstinationem
amicarum intercessionum Serenissimi Regis magnæ
Britanniæ favore eorundem, sine præjudicio Re-
ligionis Orthodoxæ Dominantis, et Legum Patria-
rum. Idque in hac fiducia et expectatione, quod Seren-
issimus Rex in Britannia et Natu Britannia
recipiam laudem æquanimis aciem Catholicis in Di-
visionibus suis existensibus demonstrabit, quas enus
possint desiderata in Exercitio Religionis Sæpe frui
liberare.

Speras Sacra Regia Majestas Dñs vester
Item mus, quod reproducat Informationes reales
depellens totaliter injustas, et Anisthas relationes, atque

impreffiones, convincunt de Justitia, retorquebunt
indignationem et repentimentum in eos, qui rem
sinistre deferebant. Justitiam in Injustitiam, mu-
deratam poenam in exceptivam rigorem falsi tu-
minibus commutabant. Et quod prout Reges Do-
mini nostri iuncti sanguine et amicitia ita ex
Gentes ipsorum in solida permanebunt harmonia.

Hanc igitur Informationem et responsionem
ex mandato Sacre Regie Majestatis Dni nri Clem^{ti}
et ex mente Senatus praesentis dando J^{ur}el Domi-
nationi Vestre, concludimus. Quod si propter expe-
ctationem nostram non deberes totaliter satisfacere
Serenissimo Regi M. Britanniae, quatenus
in futura Comitiorum Reassumptione mentem
suam Congregati Regni Ordines exponat, tales
enim masesse, quae totam Rempublicam san-
guis, et ad Ordines Regni pertinent, non aliter
sibi possunt, quam in Comitio, circa indissolubilem
eorundem ex Limitatione Reassumptionem ea re
et commodo publico.

Respons

Resaro vera quomodocumque
 quibus de causis Thronensis
 Cives ob Commissa sua crimi-
 na in Iudicio S. R. Imperii
 iudicati, et post duas inqui-
 sitiones Partium iuratas ad pe-
 nas Legum Regni condemnati sunt
 et quia poena pro delictis illis
 rum irrogata non derogans quid-
 quam Pausis Otivencibus.

Si excusare sufficit nullus in orbe epus nocens
 quisq. etiam sceleratissimus evidentissimas sua cri-
 mina, excusant, excusas, defendis, id plane conspicu-
 mus in falso damnablestimo Thronensis Civita-
 tis, quod postquam Divina, humanaq. iura violavit
 spem inducit invidentis, quod etiam compassionem
 et Patrocinia per gravissimam diffamationem ju-
 stissimi Iudicii S. R. Imperii, et totius Reipub. Su-
 bdit, quasi injuri et partiali pro passione non pro
 equitate agentis, prout congruum est, ut Causa
 Thronensis, genuine oculis omnium exponatur
 quod Ipse sua immaritate Saxonica faule de-
 fendit iustitiam.

Pro Informatione meliori notandum primo. Quia
 in Civitate Thronensi Religio Catholica Cruise-
 ris illuc introducta continua non solum anse bel-
 lum Suevicum, sed et post Bellum viguit, et in huc
 usq. viget, habetq. provisam sibi securitatem, ne
 ab Augustano Confessione magistratu oppressa-
 tur, et ne Catholici a gerendis magistratibus
 arceantur sub poena quingentorum aureorum
 Const. Anni 1638. fol. 44.

Similem quoq. Religioni Patres Soci. S. M. in hac
 Civitate degentes vallasam habent securitatem
 cum Confectione Scholarum, artiumq. Liberalium,
 ibidem exeratione interposita Contra magistra-
 tum Saxon. de Invasione Domus nobilium Sancta

quod iuxta Statuta Regni est privatio vite / Const.
 sessione Regni Anno 1607 folio 484.

Nemini quique ignotum est, quomodo Cives Accatholici
 Thoronem, spreto Legibus Regni, saepius contra Ca-
 tholicos, imo et ipsos Episcopos sui Ordinariorum
 violentos incurrerint, Jesuitas expulerint / quo-
 rum Reverendissimae Legationis Regni utas demandata / sumul-
 tuarique commoverint, et postea suis modis poenas pro-
 meritas evaserint, et semel ex extreme Turris Chel-
 mensis redemerint, unde insolentiores redditum sunt.

Hanc spe impunitatis ducti, quod praeteritis illo-
 rum tumultibus leviter transiret, reversi Anno pro-
 xime praeterito 1724 mense Julii ex Lepidissima cau-
 puerili occasione per suos Gymnasistas Thoronem
 tumultum excitaverunt. Cui tumultui plurimi ex
 am professionate se immiscuerunt, qui violentos et
 magna vi foribus Collegii et Scholarum effra-
 ctis Invaserunt. Hic invasione eisdem quod
 quid occurreret fragile Armis, frangebant, scia-
 bant, confodiebant, imo exploris adpressis, et bom-
 bardis traiecebant, fornaces, fenestras mearas
 abbas, destruebant Cubicula devastabant, Suppel-
 lectilem totam Religionem diripiebant, Religionem ob-
 vici percutiebant, vulnerabant, unum ex illis, qui
 venerabile Sacramentum defendere satagebat
 usque ad mortem / quod aliquo temporis intervallo
 subsecuta est / miserabiliter et sceleratius conside-
 runt. Previsi autem ad Sacrilegia omnes Imagi-
 nes Christi Domini, Depictae Virginis, et Sancto-
 rum, gladiis, pugionibus accipis, secando, fodiendo
 lacerando, barbaram plane sceleris tandem etiam
 oratoria, Altaria, et Sacellum, ubi Sanctissimum
 Sacramentum praesens adorabatur impia feritate
 aggressi sunt, Altaria profanarunt, imo penitus
 dissecarunt Imágenes pedibus contriverunt, concul-
 curunt, Christi Crucifixi Domini Salvatoris Effigiem
 suspensam

Sculptam pedibus et manibus multantes, imagines Despard et Patronorum Regni Solimel in publica platea instructi ex Altaribus et Cathedris accenso ferale rogo cum magnis in Dei iracundiam Blasphemis, subsannationibus, Cachinnis, et Satiris contemnunt, huius autem crimina et immunitissima facinora Thoronem, qui excusare, extenuare, aut defendere voluit, pro oculis habere debens sequentia.

2ma Quia in Dominijs Catholicis Domus Religioſa, multo magis Oratoria et Sacella, ubi per vasum Sanctissimum Sacramentum et altaria dedicata, adeo privilegiata, ut ex illis nefas sit etiam Scleratissimum extrahere, certe non minoribus hi loci gaudent Immunitatibus, quam Regum, Principumque Palatia, quorum Violatio, res quod communis severè puniuntur.

2da Quod apud Catholicos Imagines, Christi Domini nostri Salvatoris Dei Genitricis et Sanctorum, praesertim Tutelarem Regni, sint in maiori Longè honore quam sint Imagines Regum, et Principum, quod tamen si ab aliquo malitioso Injuria afficerentur, multo magis si in aliqua Civitate in publica platea contumelia et cremarentur, Profanatores et Combustores eorumdem Imaginum criminaliter puniuntur, et Ipsi Gentiles pro suis sacris Altaribus justam satisfactionem vindicant.

3ta Quia huiusmodi facta sunt in Contemptum Religionis Catholicæ Dominantis in Regno Catholico sub Rege Catholico ab Subditis eius.

4ta Quia Civitas Thoronensis, et Cæteræ Civitates specialiter Statuto Regni à Sigismundo primo Rege Anno 1522 habens Securitatem et tranquillitatem provisoriam à quavis violentia inferendam quam tamen Imperiales Imperatores et Statum huius Constitutionis violaverunt.

Antequam autem condescenderet iudicium ad
 Ad iudicium ad formandum in hac causa Decretum
 designavit commissionem ad Inquisitiones in locis de
 licti educendas, adhibendo Commisarios in numero
 extraordinario, eorum ex ordine Senatorio, Praeres
 Regni et officiali Palatinatum Viri omnes emen-
 enda intaminata et fidei apud Rem publicam
 probatissimi.

Hi non perfunctore, ne precipitante sed
 ultra duas hebdomadas continuas de die in diem
 circumspiciunt servando iura et attentata
 Juratos utriusque partis testes examinantes, sub-
 scriptisq; omnium Commisariariorum manibus et sin-
 gulorum Sigillis munitis rite clausis Inquisiti-
 num rothulo ad iudicium Ad Ad iudicium remi-
 serunt.

Tandem causa post oves terminos iudicatos Legiti-
 me in diem ex utraque parte coram iudicio Ad Ad iudicium
 ingenti motu est agitata, quod iudicium pro maiori
 auctoritate et iustitia fuit conflatum ex ministris
 Regni et n. d. l. Senatoribus, Praeresibus, ac Mare-
 schalco Comitum et nunciis ad Comitia congregatis,
 omnibus Viris plenis auctoritate, peritis Legum
 et iustitia insignibus; hi utriusque partis rationes
 et defensas ad lancem Legum et iurium Regni
 ponderabant, ultra hebdomadam integram istius
 unius causae iustitiae intendentes, Verum post lon-
 gam et maturam deliberationem istius Decretum
 contra Tumultuarios et Sacrilegos, Thoron enses
 in omnibus punitis observando Leges et Statuta
 Regni, Leges etiam communes, Leges Cuiusmodi
 et Saxonicae, prout ex Consensu Quorundam Decretum ap-
 paruit.

Hinc quisque prudenter inferre potest, quod tale
 iudicium tam auctorativum, tam prudens, tam
 iustum, nullum praedictorum Legibus, iuribus, et
 Privilegiis Decretum formavit.

Descendendi

Descendendo, ad particularia, passus ex Inquisitionibus, quia per quasdam horas, et mediam durabas tumultus, huius tumultui adstabant armati milites Civitatisenses, et frequenter recursum Catholicorum cum precibus et lacrymis ad Praesidem iterabantur, ut sedaret tumultum. Insuper his omnibus stantibus, nec digitum quidem movit Praeses ad sedandam hanc tempestatem, et licet tres Quartieras scilicet alias subdivisiones Civitatis contra quolibet Civem sub poena triginta Imperialium imposita per famulos suos cum armis evocari fecit, quod tamen Quartieris, nihil contra tumultum egerant quinimo illi assistebant, itaque non erat excusabilis Praesidens non tantum a gravissima et culpabilissima contra suum officium dissimulatione, sed cum etiam et complacitate.

Pariter Vice Praesidens, ante cuius Fores Reges ex Altaribus ad comburendas imagines instructi sunt, et in illius oculis imagines cremabantur, et qui tumultum praesto furentem e fenestra Domus sub propitiendo animavit, ad sedandum ex officio suo se non applicavit: ut iurati testes deposuerant: non erat excusabilis.

Burgravius similiter eundem Civitatis ex Domu sua satis distanti propius accessit, et per se, undecim horas tumultum et scenam miserabilem spectabat, et ex vi memoriae Burgraviatis ad sedandum hunc tumultum non concurabat, excusari non potuit.

Clare patuit malitiosa et punibilis primorum Civitatis Capiti dissimulatio, ac conniventia in hoc tumultu, ex Testium Juratorum depositione.

Ex his tribus Praesidens capite plexus est, Vice Praesidens simili quidem poena condemnatus, tamen ad Instanciam Parisi Auctores, et Catholicorum ad Generalem et quod inferius per Commisarios scilicet qui ad executionem Decreti Regis deputati erant: premittitur.

Burgabius non nisi ad Sepionem Turris deponen-
 tas, quod Ipsa pena a Parte adreca illi est condona-
 ta. Novem subierunt Penam Capitis, quam tam
 Ipsi, quam plures pro sola Invasione Collegij Je-
 suitarum, iuxta Leges Regni et Speciales Consti-
 tutionem Regni supra allegatam Anno 1687 Jesuitis
 servient, promovebant, ex Clementia tam in judicij li-
 berum, qui erant manuales Patrores conciliarum et
 cumbeanturum Imaginum, nec non tumultus Inven-
 dary et Promotory, non atrociori morte puniri nec
 plures, ubi Leges requirebant capite plene sunt,
 certe si Catholicis huius tumultus se imitari vel
 sentiant vel severiori iure illis pena mulctari
 essent.

Reliqui Invasores Scholarum et Collegij da-
 mnificatoresq. Sepionem Turris pro rebus suis exi-
 sus puniri, quibus omnibus ex Clementia Com-
 missariorum et Parte adreca Indulgentia, Penam
 haec relaxata est. Reliqua poena in Duce Ju-
 dicij et ad Ipsos expressa, quod totam Civitatem
 afficerent, quia tota Civitas et magistratus, atq.
 officiales, ut Inquisitiones Juratae sestantur,
 ad hunc tumultum contriuebant non tam pe-
 na censenda, quam ex cursu Legum ad effectum
 deducta, iuxta dictamen Ipsius Justitiae, quod
 cuiq. quod suum est reddere jubet, iudices Templi
 nulli occupati et Gymnasij ex monasterio pro-
 varum facti, restituti, et in alium locum per-
 missa translati, ad munia Civitatis Catholicae
 suam admissi, Damnorum causatorum refusio.

Sciendum et enim primum. Quod Templum
 Beasipiniae maris Virginis fuerit et sit propri-
 um S. S. Bernardinorum. Illudq. Ipsi nulla fide
 Catholicis ademerunt, mala fide possederunt ad
 multas Instantias et Regum Soloniam mandata se-
 stituere noluerunt, ut libere Regem, Sigismundum
 Vladislavum

Wladislawi, Joannis, et alia literasoria documenta producta in iudicio edocuit, quam Ecclesiam R. R. Bernardini ob suam Religionem modestam et uti mendicantes impensis ad movendam libenter, jure vindicare non potuerunt, crebris tamen supplicationibus Regibus porrectis et Sr. testationibus factis, de recuperanda opportuno tempore eadem Ecclesia fecerunt, atq. in iudicio Regio, Tum Causa inter Barones Soc. Pol. atq. Civitatem Thoronensem agitata est, intervenientes, proprietatem illius deduxerunt, Catholici vero nullum jus ad eandem Ecclesiam, de qua expulsi erant ex Decreto Sr. R. R. impis reintroduci sunt. Quibus Religionis gubernarium hujus Ecclesie non ex integro, ut olim in se ceperat Magistratus Thoronem restituit.

Suendum Secundo. Quod Gymnasium Thoronense fons et origo non tantum praesentis tumultus, sed et aliorum antea fuerat, atq. ex Monasterio Religionis Bernardinorum privatim erectum, et non est auctoritate Regum, et Republicae approbatum, cum tamen Leges hujus Regni non permittant Scholas publicas erigere, neq. utendi possunt hoc in Regno aliquid erexit Schola, quod non sint per Constitutionem Regni ratificata, itaq. ex nullitate creationis, et quia in Monasterio R. R. Bernardinorum erexit, sunt ex Causa Tumultuum, multarumq. inconvencionum hoc Gymnasium R. R. Bernardini uti proprietas arrip. Decreto Sr. R. R. impis adjudicatum est; Satis gratus habent Thoronenses quia illud iudicium Sr. R. R. impis alium in locum extra Civitatem Thoronem Scholam seu Studium transferre permiserit.

Suendum tertio. Quod per Decretum iudicij Sr. R. R. impis demandatum sit, quatenus in Magistratu Thoronensi, alijsq. municip. Civitatis per medium

Catholici sunt constituti; hoc primo quasi ex iure
 natura factum, uti in Civitatibus Regni Catholici
 sub Rege Catholico habeant ius ad munera Civi-
 tatensia, prout e converso in omnibus Regnis et
 Dominicis. Dispendium nullus Catholicorum ad ma-
 gistratum et alia munera admittitur. Secundi,
 quia est expresse Regni Constitutio Supraalle-
 gata 1678 ne sub pena quingentorum aureorum
 ullus Catholicus impediat a Munij et Officij
 in Civitatibus Pruthenicis obsequio; Leguntur et
 am Recripta Regum Polonae, ut ad Magistratum
 gerendos solum duntaxat Catholici et Augustani
 Confessionis admittantur. Quod etiam est Decre-
 tum Joannis III Regis 1678 Edictis; neq[ue] etiam
 Thoronem aliquam Legem vel Privilegia habens
 quod Ipsi contra Catholicos suffragari possint,
 et excluderent Catholicos a gerendo Magistratu
 et Officij Civilibus.

Nulla etiam est in eisdem in Pactus Olivensibus de
 Templo et Gymnasio Thoronensi; et de Magi-
 stratu Iudaeo Sacerdotensibus constituendis unum
 in his Pactis praescribitur, quoad Civitates Pru-
 thenicas, ut illis sit exercitium liberum Catho-
 licis et Evangelicis Religionis, quod etiam ipse
 Evangelicus hoc Decretum Id. R. d. m. p. non est
 prohibitum, imo iura eorum eodem Decreto de
 essione Magistratus salva sunt reservata.

Neq[ue] etiam Pacta Olivensia permittunt Aca-
 tholicis Residentias Spirituales et Religionum
 Catholicorum invadere, statua destruere, ima-
 gines Sacerdotum comburere, atq[ue] crimina patras
 prout Thoronenses patravunt, neq[ue] etiam prohibi-
 lens pro patrasio Criminibus Acaatholicos Subi-
 tos Id. R. d. m. p. Iudicari Quod Id. R. d. m. p. punire
 quibus

qui his jurebus Regni rebellem se hanc Civitas ex-
hibuit, nec denique eadem sacra & vivensia antiqua
jura Catholicis servientia, Constitutionibus Regni
contra Dissidentes latas, praeipue de non arden-
dis Catholicis a gerendis magistratibus et secu-
ritate Religionis Catholicae anse bellum solum
sanctas sustulerunt.

Concludendum est, quod, iuste et sanse intan-
granter contra Securitatem publicam, et Religi-
onem Catholicam in Polonia Dominantem Delin-
quentes pro suo demerito puniri, non habeant,
quod jure conquerantur et gratis omnino Prin-
ces et monarchas Lutheranos fatigant, et inqui-
rent, quin potius Clementem sibi Justitiam
Regis Poloniarum et Republicae Depredant.

Restat ut Serenissimi Principes, ad quos Dissidentes
seu Thoronenses reverunt pervasum habeant
quod pro Reges ac Principes Catholicos crimina
contra Dei et Divorum maiestatem acerbis fe-
runt, illas ex obligatione Religionis sub seve-
rius punire debeant, quam contra maiestatem
suam propriam, ut pote humanam perpetrata.

Pervasum nobis quoque est, quod Justissimi et
Prudentissimi Reges ac Principes Protestantium
Reverentis malefactoribus, Invasoribus, Curiori-
bus, Sacrilegis, Blasphematoribus, quales in Re-
latione fuit Thoronenses Superius demonstrati
apertis nollent, Illorumque crimina inulta non
passentur, Denique plus fidei et respectus da-
bunt Serenissimo Regi Poloniarum et Repub-
licae pro Justitia, iudicari, quam mendacibus male-
factoribus iniuste quodulantibus promptis ad
excusandas excusationes in peccatis.

La Lettre de Mgrs Les Vice Chan-
celliers de la Couronne et de Li-
thuanie à Mr Finch Ministre
Anglois. De Varsovie ce 20 d'Aoust
1725

La Majesté Le Roy notre Maître nous a ordonné
de vous envoyer sans jointe Lettre pour Le Roy Vo-
tre Maître. En réponse a celle de S. Mpsé Britan-
nique du 15 Janvier a l'égard de l'affaire de Thorn.
Nous avons à même sans ordre de joindre icy une
réponse au discours, que vous avez fait a S. Mpsé
à Votre première Audiance a Dresden, de même
qu'une information exacte et sincere sur l'affai-
re en question, et S. M. souhaite monsieur
que vous portiez vous même toute cette expédi-
on au Roy Votre Maître, a quelle fin nous vous
envoyons même Vos Lettres de récreance. Nous
sommes très parfaitement p

La Réponse de Mr Finch
Ministre Anglois à Mgrs Les
Vice Chancelliers de la Couronne
et Lithuanie. De Raven ce 21 Aoust
1725

J'ay reçu Le Paquet, que Vrs Excellences m'ont
envoyé par Leur Courier. Comme j'ay
toujours recherché les Pièces, qui regardent l'
affaire de Thorn, celle qui est imprimée m'est
déjà connue, et depuis long tems remise à ma
Cour. J'ay parcouru l'autre écrite a la main
je ne doute nullement, que les raisons alleguées
là dedans paroissent a ceux qui les ont couchés
très fortes, comme il arrive d'ordinaire avant,
que d'avoir écoulé la partie contraire. J'aurai
soin de faire tenir, par un Courier La Lettre de
S. Mpsé Le Roy de Pologne au Roy mon Maître.
J'attendray Les ordres de S. Mpsé par rapport a la
Lettre de Raven

543
Lettre de remercance, ne pouvant pas me charger
de la lui porter en personne, ayant reçu les
ordres de me rendre à Varignac, et d'être présent
à la Diète, et étant chargé d'une Lettre de la part
pour la République. Je suis très parfaitement

Messieurs de Leurs Excellences
lettre humble et très obéie
sans serviteur
E. Finch.

Complimens de la part de Mr Finch
par Son Secrétaire à Mr Le Grand
Chancelier de la Couronne. fait le 18.
Jhr 1725

M. l'Envoyé d'Angleterre notifie à Votre Ex-
cellence Son arrivée icy, et comme il a reçu un
Courrier du Roy son Maître avec la Lettre pour
Sa Majesté Le Roy de Pologne, ainsi il demande
à Votre Excellence l'heure pour se rendre icy au-
près d'Elle.

La Réponse du Grand Chancelier.

Si je n'étois pas dans ce pays, je me ferois plai-
sir de recevoir Mr Finch, mais y étant, je dois
lui dire, que puisque il a déjà reçu les répon-
ses, que Sa Majesté Le Roy mon Maître lui avoit
promises après Son retour dans le Royaume, et
puisque Sa Majesté Le Roy mon Maître a écrit
au Roy de la Grande Bretagne pour son rappel,
ainsi vu ces motifs et raisons exprimés dans la
dite Lettre, qu'il ne sauroit être ni reconnu pour
un Ministre icy, ni admis à l'audience de Sa Majesté
Le Roy mon Maître ni même moy, en me conformant
aux Souhaits publics, je ne saurois avoir au-
cune communication avec lui, ni le voir. Pour
la Lettre de la part du Roy de la Grande Bretagne

pour le Roy mon Maistre; qui il n'a qu'à me l'en-
voyer, ce je la remettray entre les mains de Sa
Majesté Le Roy mon Maistre.

Litteræ S. R. M^{ps}is Polonæ
ad Regem Magnæ Britanniæ

Cum propositum nostrum ad Regnum intellectum
rimus exagitato et exacerbato esse contra Personam
Nobilis Edwardi Finch Armigeri ac Ministri M^{ps}i
Vestri in Comitibus Ratisbonensibus, Gentis istius
animos ex causa plerumque injuriosam, hanc
remque Nationis sedentium expreßionum, quibus
in publicis discursibus visus est contra Dece-
dum in causa enormis criminis Civitatis Thi-
ronensis per Judicium nostrum Regium Appor-
ale Latum, et in Comitibus Regni Generalibus per
Constitutionem omnium Ordinum Republicæ
executioni remandatum, naturali ad moderationem
et ad danda Majestati Vestre sinceræ amicitie
iste Documenta propensione ducti; impropereque
effectus, qui ex Similibus Offensis oriri solent,
prævenire cupientes, statueramus in voto et as-
sensu Senatorum præsentium ante adventum
ad Regiam nostram Supradicti Nobilis Finch re-
solutionem ad propositiones Nobis factas, et re-
sponsa ad Litteras M^{ps}is Vestre per ipsam Nobis
redditas, expedire; easque per Expressum ipsi obviare
mittere, ac perspicuam Eadem per Ministros Status
mentem nostram facere, quatenus sine ulterius
huc progressu, illas M^{ps}i Vestre rescriberet, attamen
dum prædeterminatus Minister in contrarium inten-
tione nostræ huc venire præsumperit, unam præsen-
tia diu Gentis Polonæ in puncto honoris delicata

et sensibili contra se preconceptum accumulave-
 rit, non videmus efficacius medium ad averrenda ea
 quae bonam inter Regna nostra concordiam
 tot saeculis firmam alterare quodammodo posset
 nisi ut amice requiramus Imperatorem Vestrum, prout
 praesens requirimus, quatenus Eundem Nobilissimum
 Finch in virescens revocare velit, si visum fue-
 rit Imperatori Vestro Alium Ministrum ad Aulam nostram
 substituere, non dubitamus itaque, quod Majestas Vestra
 bene gnara, quid valeant Gensio Libere innuere
 sed irritamenta pro solida sua prudentia variis
 nobis a nobis expositis et desiderio nostro acquiesces.
 Decedero Imperatori Vestro prospero rerum Successu
 cum optima valetudine a Deo precamur. Dabam-
 tur in Regni nostra Varsoviensi. 5 23 Augusti 1725

à Varsovie le 5 d'Octobre 1725

M. Le Comte Dunois. Par l'ordre de Sa m^{te}
 ayant été chez Mr. Finch le 3me d'Octobre, je
 lui ai dit ce qui est à côté.

Monsieur.

Comme vous avez demandé l'audience du Roy
 m. m. pour remettre entre ses mains la Lettre
 de Sa m^{te} Britannique, j'ay ordre de vous dire,
 que pour faire voir la bonne disposition, que
 Sa m^{te} a de conserver l'amitié de Sa m^{te} Britan-
 nique, Elle vous admettra à l'audience ce après mi-
 dy à quatre heures.

J'ay ordre aussy du Roy m. m. de vous dire, qu'on
 espere, que sur la Lettre, que le Roy a écrite à Sa
 m^{te} Britannique sur votre rappel

Il m'a répondu, ce qui suit.

Mr de Fitch Je suis très sensible à l'honneur que
 Sa M^{te} me fait, de me vouloir admettre à Son au-
 dience, je m'y rendrais avec plaisir: mais comme
 je suis un ministre d'une Tête Couronnée, je ven-
 drais sçavoir, comment j'y serois reçu, si cela se-
 ra d'une manière, comme on a accoustumé de
 recevoir les ministres des Roys, car si cela est
 autrement, je serois responsable à ma Cour, si
 je l'acceptois, et je ne sçauray pas m'y resou-
 dre sans les ordres positifs du Roy m. m. au-
 quel avec la permission de S. M. je donneray avis
 de ce, que vous venez de me dire. Et pour ce
 qui est de l'ordre sur mon rappel, non seulement
 je ne l'ay point, mais au contraire j'ay celui de
 rester, et Le Roy m. m. a approuvé ma conduite
 et que Sa Majesté pourra voir par sa Lettre
 et même on verra à l'avenir, que je ne me suis
 point servi de telles expressions, que les provin-
 sions m'ont attribué, qui puissent aigrir les es-
 prits contre moy.

J'ay répondu, que je n'avois pas ordre d'entrer
 en explication avec lui là dessus, mais, que je crois
 qu'il sera reçu selon la manière accoustumée
 à l'audience particulière, et que j'esperois, qu'il
 ne voudra rien prendre au delà des inten-
 tions de S. M. et de sa volonté, mais que je ferois rap-
 port au Roy de la Réponse.

Le dit Mr Fitch envoya son Secrétaire chez moy
 pour me demander par écrit, par écrit, ce que luy
 avoit dit, et je luy ay communiqué non seulement
 ce que j'avois dit, mais encore ce qu'il m'avoit ré-
 pondu, Son Secrétaire retourna de nouveau chez
 moy, et me porta aussi en écrit les mêmes discours
 m. m.

mais des termes, et des expressions changees dont
voiry la beneur.

Monsieur. Je suis tres sensible a l'honneur
que Sa Majeste Polonoise me fait en me permet-
tant de venir a son audience, mais je puis asse-
rer, que bien loin d'etre en Etat de passer d'icy,
j'ay les Instructions tres preuses du Roy mon maitre
de rester, que comme le Roy mon maitre ne pour-
roit en aucune maniere se attendre a despa-
reils compliments, qui jusqu'a cette heure ont
esté entierement inconnus a Sa Mte Britannique.
Elle avoit intention, apres avoir approuve
ma conduite de se servir de ma Personne, dans l'
esperance de rammoder cette facheuse affaire
et de resablier l'Infraction d'une Traite solennel
dont il est garans a l'amiable, et par la voye
de la negotiation. Que sans la permission du
Roy mon maitre, je ne puis pas prendre sur moy
de m'eloigner d'icy, et quoyque je me ferois une
vraye gloire d'obeyr aux ordres de Sa Mte Po-
lonoise, j'esperois, que Mr le Regent me feroit
sçavoir prealablement, de qu'elle maniere, que
je seray receu a cette audience, afin, que si ma
reception fut differente a celle, que les mini-
stres des Tres Couronnees revetus du meme Ca-
racter, que j'ay l'honneur de porter, ont eue
ou que s'il jugeoit a propos de ne me point don-
ner, des elaircissemens la dessus, je puisse ren-
dre compte au Roy mon maitre, et que j'esperois,
que Sa Mte Polonoise, agréeroit, que j'attendisse
les Instructions ulterieures de ma Cour, avant
que de pouvoir prendre une resolution plus deli-
vree sur ce nouvel Incident: Que pour cet effet je

ne manquerois pas de depescher dans l'Instant un
Courier du Cabinet à ma Cour.

Le Secrétaire mentionné m'a dit aussi, que Mr
Finch n'étoit pas contraire à l'audience, mais qu'il
voudroit être accrédité, après comme les autres mi-
nistres. Surquoy je me rapportois à ma première ré-
ponse, que j'en ferois rapport au Roy effectivement
j'en ay fait la relation au Roy et la m. m'a ordon-
né de le communiquer à S. A. Mgr Le Primas, et
à S. E. Mgr Le Grand Chancelier de la Couronne
il s'est tenu après avec la permission de S. M.
une Conférence du Sénat chez S. A. Mgr Le Pri-
mas, dans laquelle j'ay fait la relation de tout
cecy.

Litteræ Regis Angliæ ad Re-
gem Poloniæ.

P. P.

Litteras Majestatis Vestre decimo octavo die men-
sis Augusti, in Regni Vestri Varsaviensi datas,
ad nos perferri curavit Nobilis fidelis et Dilactus
Nobis Edwardus Finch Minister Roper apud
Majestatem Vestram, et ad ordines Republicæ
Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lithuanie etc.
nisi-terrenarius. Alteras etiam litteras die 23te mensis
a Majestate Vestra scriptas haud ita pridem
nobis reddidit ablegatus Vester apud nos la-
trordinarius. Ex primis quidem non sine do-
lore perspeximus, nullum institui examen su-
per re tam gravi tamq. seria et in qua periculum
investiganda tot Principes fidem honorem et
conscientiam suam obligare existimans, sed ad
Tractatus Solennissimi scilicet Olivensis viola-
tionem, de qua quærimus, vindicandam nos re-
mittere.

mitti ad Scripta, quæ ab eodem calamo profu-
xipe videntur, qui condemnationem Ipsam muse-
rorum Thoronensium conuincunt. Acerbum
equidem nobis est, huic quadrimumis causam præ-
beri tam iustam. Acerbius esset etiam tantum ab-
se, ut tollatur, diminuatque conquerendi mate-
ria, ut crebra potius novorum gravaminum
ad nos perferantur inuersiones. Sed quantum
spei reponimus, in æquitate atq. in moderatione
ipsius Vestra repressam in eorum hominum
violentiam, qui sub Specie Religionis Leges
fundamentales Regni Vestri in favorem Dispi-
cendum Lasas, evertere, sacra Conventa tot
Regum Polonorum convellere, et sanctissimas
Foderis Olivensis Conditiones, sursum deq. habere
conantur. Legum normam in Regnis nostris
nobis præscripsimus, tanquam solidissimum &
quæ bonis in populorum nostrorum guberna-
tione fundamentum, sentientes Subditi nostri
Romani Catholici Legibus obediens se sum-
ma cum Lenitate tractari.

Ex Alseri autem Literis intelleximus cum
animo equidem plurimum attenta Majestatem
Vestram adductam esse, ut non solum prædictum
nostrum Ministrum Plenipotentiarium, qui
iussu nostro Varsariam sese conferbat, ab-
stinere desisteret, et ad nos sine permissione
nostra amandare voluerit, propter animos
nervos quos in Polonia exarbaso, et expressio-
nes quasdam nobis ignotas penitus: quas a
Ministro nostro excludere ferunt. Verum etiam
cum Varsariam pervenerit, nostra apud Majes-
tatem Vestram et Ordines Reipublicæ mandata
excusatus, ut requireret a nobis, quo in un-
cunctis prædictum Ministrum nostrum revocare

velimus. Amicis sane Majestatis Vestrae con-
 gruum erat animos illos quorundam Polonorum
 noscimus, quia de causa exagitatos, placare, et
 eprone in ministerium publicum odium compend-
 se; Quippe nulla gens tam libera est, quin Jus
 suum servet, quin caerimonias de Foderum
 Religione male observata, satis exaudiat et
 ministro haud nostrum solummodo, sed etiam toti
 us pene Orbis Christiani, ut credimus, sensum
 exposituro, aditus faciles, Comites tribuas. Eam-
 dem, ea, quae par est, non humanitate tantum
 trahes, sed et omni cum honestate praequatur.
 Confidimusq; Genssem totam Poloniam, quae vna
 animi magnae subire, quae semper benivola et
 urbana est, inclinet, quorundam immodera-
 tam exaltationem minime comprobaturam
 esse. Ad cum minister noster Plenipotenti-
 rius Supradictus in mandatis habeat, hinc de
 rebus uberius apud Majestatem Vestram mentem
 nostram exponere, Ipsam rogamus per amice-
 ut benignas eidem aures indulget velis, ha-
 beatq; persuasissimum, nos amice, Rudig
 nostri propensissimi in Majestatem Vestram
 atq; in ordines omnes Reipublicae Regni Polo-
 niae, Magnae Ducatus Lithuaniae constanti-
 ter exhibeburos. Quod superest Majestatem
 Vestram Dei optimi maxime tunc ex animo
 commendamus. Dabatur in Palatio nostro
 de Herrenhausen die 30 mensis augusti
 veseris 1725 Regni nostri 12.

Lisord

Litterae Ser. m^{ae} Regis Poloniarum
ad Regem Anglorum.

S. T.

Ex Litteris nostris de die 24 Mensis Augusti
Anno currenti datis, percepi Majestas Vestra de
quisitionem nostram et motiva quidem, respe.
ctu Evocationis Nobilis Edwardi Finch Armigeri ac
Ministri Majestatis Vestre in Comitibus Ratiob.
nensibus, et alterius Ministri in locum Ipsius sub
stitutionis, in quo desiderio nititur nisi veritatem
in similibus inter Principes et Status exprimere. Ad
has litteras Responsum a M^{te} Vestra requisit.
oni nostrae ac desiderio publicis consentaneum
praestitum sumus. Cum vero in hac epemur
expeditione, Delatum esset nobis, quod Idem Nu.
bilis Finch accepisset per Expressum litteras a
M^{te} Vestra ad nos directas, et quod habueris
in mandatis, quatenus has litteras Ipsas ad
manus nostras traderet. Quamvis autem odium
Universae Gentis contra Personam ejusd. Nobilis
Finch per publicas etiam Allegationes Salati.
narium ad nos cum requisitione relegationis Ipsi
us demonstratum, intulerit obstaculum admissione
dicti Nobilis Finch, et quamvis eandem prout Ma.
jestas Vestra Ipsas et faule iudicabit a requis.
itione revocationis quidem Nobilis Finch deinceps
haud potuerimus, per respectum tamen nostrum cum
Majestate Vestra amicitia, volumus Ipsum ad no.
stram Audienciam admittere, Denique et horam
ad hunc effectum Eadem determinavimus tunc
inopinata difficultas a Nobili Finch subministrata
exigente prius, ut modus, quo ad Audienciam par.
ticulari admitti deberet, determinaretur, quod
difficultas, dum nullo modo expressabatur, cum audi.

ensiarum particularium genus sit huiusmodi, ut ne
 hic determinatum habeant: poffent ut res ista in
 eo gradu constiterit. Quod omnia ablegatus noster
 ad maiestatem Vestram Extraordinarius Genen-
 sus Le Coq, particulatim maiestati Vestre remon-
 strabit, quod hac in re actum, ac quomodo nobilis
 Finch nostra bonae voluntate et facilitate, qua
 tum hoc in casu testimonia dedimus, abusus fue-
 rit; Ipsi et etiam maiestatem Vestram super eo
 statim informabimus, nisi Declarationem, quam legi
 ministro noster apud maiestatem Vestram injunxi-
 mus ut ab eo exploraret, quae maiestas Vestra
 epe animo, super modo tractandi rem Theronen-
 sem, expectabimus. Et postquam per Decla-
 rationem, quam maiestatis Vestre minister
 Eius nomine ministro nostro fecit, cognovimus In-
 terdictionem maiestatis Vestre epe ut modo ami-
 cabili res transiret, tandem magis voluimus, praedi-
 ctam difficultatem inopinatam a nobili Finch
 exarsitam, diu publicum erga Ipsum mul-
 tiplicatum, et negotium exasperasse, dicimus Na-
 bilem Finch animo inflexi Vestre rem istam via
 officiorum et modo amicali tractandi, sicut ma-
 jestas Vestra nobis declarari curavit, per hoc ad-
 versari. Proinde maiestas Vestra facile dispo-
 nitur, Nos a requisitione inflexi Vestre super
 revocatione nobili Finch facta, minus quam
 unquam desistere posse, pro certo et comperto
 habens, quod Status Respublicae in eo periclitans
 ut non solum eo pro ministro recognosceret de-
 currens, sed et nullam communicationem cum Ipso
 habere velint. In tali rerum statu, nullatenus
 dabimus, quin maiestas Vestra rationem iustitiae
 nostrae remonstrationsi sit habitura, ac perscrutanda
 quod

quod dummodo Supplicationes Thronensium
per Ministerium non tam diu et neque modo,
sicut per vias aut circumstantias belluorum
sive libere Genti insupportabiles, sed per viam of-
ficientem promoverentur, non Gratiarum maiestatis
Vestrae in hac re respondere, et rem pro Justitia
et equitate, ac modo amabili, prout maiestas Ve-
stra Nobis declararet, accommodare non neglegemus.
De cetero maiestati Vestrae omnem prosperitatem
ac bonam valetudinem appreciamur. Dabatur
Varsaviae die 20 Octobris 1725.

Instructio Generoso Jacobo
Le Coq Sardi Regis maiestatis
Dni Nri Clementissimi ab In-
fimis Belli Consiliariis, Eundemq
ad Serenissimum Magnae Britan-
niae Regem Ablegato Extraordina-
rio. Data ex Cancellaria Sardi
Regis maiestatis Varsaviae die 20 Oc-
bris 1725.

Generosus Jacobus Le Coq Sardi Regis infimis Dni
Nri Clementissimi ab Infimis Belli Consiliariis, Eus-
demq ad Serenissimum Britanniae Regem Ablegatus Ex-
traordinarius docuit, quia re ex parte Aulae
hujus in petitione revocationis nobilis Finch per-
severatum fuerit, et ex Copia adjuncta sub A.
Registratur magnifici Duxen percipies, quid
vixit magnifici Duxen Nobili Finch nuper ex-
posuit, quidq Nobilis Finch eidem recepit. Cumq
propterea super Responsum nobilis Finch observati-
onem ad diluendam materiam facta sint, eorum
Copia sub B. hic quoq adiungitur.
Cum vero post inopinatam difficultatem a nobili

Finch subministratam. Scimus Rex Dominus nos
 Clemens ex Senatus Senatorum et Ministrorum
 praesentium constitueret, nobilem Finch haud am-
 plius ad audiendam admittere, ac de novo a Rege
 Angliae huius revocationem requirere, G^o Jacobo Le
 Cog hic sub Cadjungensur licet a Senatu Rege
 D^{no} n^{ro} Clem^{te} hunc in finem ad Regem Magnae
 Britanniae scripta, quas memorato Senatu Regi tra-
 deret, eodem tempore necnon fusius argumenta va-
 lida, admissionem nobili Finch impedientia exponere.

Hic Generosus Jacobus Le Cog ablegatus Extra-
 ordinarius adjuces, pergratum fuisse ex Ipsius rela-
 tionibus, Declarationem nomine Serenissimi Regis
 Magnae Britanniae Ipsi factam comperire men-
 tem Dⁿⁱ Serenissimi Regis constanter esse, et ab
 initio fuisse, ut Res Thoronensis via amicorum Of-
 ficiorum prius, ac modo amabili tractetur.

1. Quod si res ista statim hac ratione incepta
 fuisset recedendo a modo agendi, qui Libertas in-
 terisum ac Systematis totius Poloniae eversionem
 minatur, jam magis illa promota fuisset, quam
 hactenus factum.

2. Insuper Generosus Le Cog exponere potest
 totam Gensem Poloniam nullam amplius Libertate
 gavisuram, si Decisive Potentiarum Extranearum
 in rebus suis domesticis se submittere coacta foret
 ac Systema Republicae eversum iri, si contra Le-
 ges et Constitutiones Regni agere obtringeretur.
 Sic Gens Polonica ad ea adigeretur pro certo omnia
 impossibilia pro defensione sua sentiret.

Supposito vero, quod ad quidquam in eundem via
 facti adigi poteret, Serenissimo Magnae Britanniae Rege
 iudicandum relinquitur, si non praesumendum esse
 tandem Gensem prima oblata occasione, omne quod
 in vita

invita inflex, everuram? Sig' alio rerum concur
su se offerente, Illa non de Jussu & rebus Anglicis im-
miscere poter.

3.) Generosus ablegatus Le Coq pro certo affirmabit
quod post declarationem nomine Serenissimi Magni Bri-
tanniae Regis a ministro eius factam, memorati Regis
solicitationibus in favorem Thoronensium et Dip-
ondium benevola hic prebebitur auris, quodq. Tum
modo id fiat modo patefacto, et res ista promoveatur
per ministros, qui rem non exasperant pro aequi-
tate et iustitia res accommodabitur.

4. Cum vero a principio et exopt. compertum
sit, Nobilem Finis rem adeo exasperare, ut sit
soti Regno exosus, et minime ex hac causa ad tra-
dendum per amica Officia negotium idoneus, et
neq. ipsum huic pro Ministro recognoscere, neq. cum
Ipso invit. ac offensi Status Republice ullam com-
municationem habere possunt, proinde Generosus
ablegatus Le Coq urgebat, ut secundum antea
es praesentes *Adm. Imp. Dni. Nri. Sem. me. Lite.*
tas hinc sine mora revocetur, praecipue cum alterum
inquis. locum acceptare declaratum sit.

Supplementum ad Instructionem
20 gbris 1725

A. Circa traditionem litterarum Serenissimo Ma-
gno Britanniae Regi curabit D. de Coq, ut
anteriorum Institutionem evincere, quas enim D.
Finch ante omnia tanquam Lapis offensionis
removendus, et revocetur, ex quo propter Ipsum
non potuit, nec potest tentari ullus passus ac
commodationes negotii Thoronensis, et verendum
ne ad hunc Lapidem etiam furcata cum Belli-
Quibus alijsq; Venatoribus Conferentia addatur

qui manutene[n]du[m] p[un]ctum honoris S^{ae} R^{egis} p[ro]p[ri]o
 ac Republicae, et p[er]p[etuum] habentes Senatum
 illius p[er] allegaciones dularasum, in eodem sup[er]
 lo habebunt, et certe ultra non p[ro]cedent, donec D^{ns}
 Finch revocetur, ac subsequenter ne reapsumpsum
 Comitatum p[er] Id. Ipsum in d[omi]nium veniat.

2do Alias dummodo D^{ns} Finch amoveatur, ape
 curabit D^{ns} Le Cog quod pop[us] et adinveniri medi
 um vel ante Comitatu[m], vel in Tractu Comita
 tum amicabile[m] et p[ac]ificu[m] accommodacionis.

3to Porro exponet D^{ns} de Cog, quid nisi hu
 obia obstar[et], jam fore negotium in gradu
 optati Successus, et certe alij Senatores sive
 hinc non disceperent, p[ro]vusi Celsiss^{mus} ac R^{ed}
 Princeps Primas Regni, Celsiss^{mus} ac R^{ed}
 Episcopus Cracoviensis, sive iterum redissent,
 et alij Varsoviensis comparuissent, nisi p[ro]pter
 hoc obstaculum impediti, et non videntes alias
 non tantum Lucem, sed nec crepusculum que
 dem ad finem.

4to Omnino curabit D^{ns} Le Cog Aulam Britannicam
 exinducere ut revocetur D^{ns} Finch, et ut eadem
 aula condescendat ad viam officiorum.

Dularasus secreta, p[ro] ultimo ex p[ro]
 viso gradu non plus ultra.

D^{ns} Le Cog in summo Secreto poterit aula Bri
 tannicid spem offerre. Saura Regia p[ro]p[ri]a Dⁿⁱ
 p[er]tractis p[ro]vusi in ap[er]tum Senatoribus et tunc
 istis p[ro]vusi, ad inscriptionem Ser^{mi} Regis magnific
 tannid pop[us] concedere Thoronensis facultatem
 extruendi novi Templi et Scholarum, sum Clement
 ham p[ro]votare Vice Presidenti Fernik et alij, h[is] tam
 p[ro]votare

suppositis, sine quibus non, conditionibus. 1.º ut
ante Congressum Belli Ducum et aliorum Senatorum
propter eo favorabilem preservationem et inductionem
eorum ad prae dictum finem D. Finch tanquam
impedimentum verimens tempestive revocetur.

2.º ut ad leniendam invidiam Populi ex Colorem
Justificationes viisim Veritas Magnae Britan-
niae Rex, si non per Diploma, saltem per Literas
Romano Catholicis in Dominis Suis degentibus
declarare clementiam et Protectionem praestare.

3.º ut in casu non acceptationis hujus expedi-
tis ab una et altera parte, dictum pro non dictu
et propositum pro non propositu repositur. Vi-
satis autem D. Le Coq ullam declarationem non
poterit dare.

Memoriale ad Sacram Regiam
Majestatem a Reverendissimo Pri-
mari Regni: Varsauid 21 Julii 1725

Vigilantem Aula Berolinensis tot et tantas In-
jurias publicas contra vim, et tenorem Pactorum
anteriorum, nec non Formam Regiminis attentare
continuo non cessat, signanter, vero Homagium
eventuale Sacrae Regiae Mph. et Reipblae per
eandem Pacta stipulatum praestare non curat. Et
lesas Romano Catholicas, Sacerdotibus ac Mini-
stros eorundem in Prussia Ducali emittentes, juri-
bus, Jurisdictionibus, ac creditibus ab antiquo iure,
et veterum Pactorum sibi competensibus spolia-
re, atq; per levissimas molestias, et angustias perdo-
cta sua nova et nunquam super Divinis pera-
gendis practicata, sum per comminationes exily
praesertim ab Electore Brandenburgensi non desistit.

Præsertim contra Decretum de anno 1612 Regiminis
sanam in præjudicium Confessionis Augustanae
Religionem Calvinisticam promovere. Tempora tra-
gifica exstruere, ac Personas Eiusdem Religionis
in Officijs Primarijs cum semper gravamine Lu-
theranorum Terrigenarum collocare præsu-
munt. Iustissima Republicæ desideria ratione
Ecclesiæ Silesiensi Romano-Catholici restitu-
enda Propugnaculi Bolkow Schanz, ac Do-
mus Vigilantium in Suburbo Elbingensi in hæc
Brandenburgi in eisdem evacuandorum Salis Trani-
marini Elbingam sine omni impeditione inve-
hendi, Commertorumq; non impediendorum et Ca-
pitulationis a Colonis Elbingensibus Levande,
cum ratione violentissimè hominum per mil-
tes Brandenburgicos abductiones amplius non at-
tendenda, alijs totis expensis minime attendere
quærimus quasi consulto in dies præjudicia
inferre, Injuriasq; accumulasse non intermiserit.

Idcirco Sacre Regiæ Majestati Dñs nro Clem^{en}ti vo-
luntate Publicæ, et omnium Injuriarum supplica-
sur, quas omni vigore Eminentiis et altissimi Domini
Sui, et Republicæ Eventualis, cum ex vi prædicto-
rum Pastorum Aulam Berolinensem obligationes et
officij sui admonere, tamq; Auctoritate sua requi-
rere dignetur, ut memoratas Injurias publicas re-
parare congruam satisfactionem præstare omni-
bus Status ac Incolas et Subditos tam Regni quam pro-
prios ipsdem Juribus et Libertatibus, quibus olim
gaudebant, et gaudere secundum præscriptas Leges
Pastorum Anteriorum Formæ Regiminis prout in-
mutate, et Regnum debent, restituat, et restituere
curet intra ipsarum a Sacra R. Majest. Designandam
aliam

alias pro certo pervasa, quod jure Reprehensivum
 seu naturalis Defensionis de more Gentium uniusq;
 in tali casu fuit, non solum Ecclesie Dissidentium
 in Regno Polonico & M. D. Lud. omnes ex mandato
 meo Metropolitano et ceterorum Dominorum Episcu-
 porum obsigillabuntur. Predicantes sequestrabun-
 tur, sed etiam post tot hanc patientia documenta
 Injuriant ad arcendas, propulsandas, et vindican-
 das Injurias publicas, et privatas cogentur im-
 plorare Neque S. R. M. p. p. auxilium, tum per
 Expeditionem Literarum Rectorum vulgo. Omnia ad
 Confinantes Palatinatus et Districtus, tum per
 obligationem Belli Ducum utriusq; Gentis super
 extradendis mandatis ad milites in Confinibus hyber-
 nantes.

Ex quo iam intercessit, ut Status pro sensu Rei-
 publice perturbatus et nimis ambiguus ex occa-
 sione Comminationum et terrore mentis
 Bellicorum Potentis Protestantibus ex hac du-
 tra experientia incertitudine quancumque educa-
 tur et resolvatur, maxime ut suas Respublica
 fata sua, et tempestive opportunas possit ca-
 pere mensuras Belli vel Pacis. Proinde hanc
 necessitas Nos Senatores et Ministros Status ad
 Status Principes commemorantes obligat ad suppli-
 candum Sacra Regia M. p. Vestra, quatenus vel
 Reassumptionem Limitatorum Comitum Gent.
 raliū cum extraditione Literarum Rectorum, vul-
 go Viri na Populite Ruzendi, ad obviandum
 Subitis casibus ingruentis hospitalitatis deservire
 sur, vel interposita Paterna cura et sollicitudine
 Sacra Regia M. p. Vestra Delatanti certa et ca-
 thegorica ab eodem Potentis Protestantibus sub-
 sequatur, quod amplius non per abruptas vias et ar-
 bitrio.

lenas Exermitates sed precario modo per officia
amica intercedens pro Dissidentibus nostris dome-
sticos culpabiliter et perniciose Exotica subsidia
contra rationem Statu et Leges Patrias, in convul-
sionem tranquillitatis publicae quarentibus, et
fomentantibus.

Litterae Serenae Regis Poloniae
ad Regem in Prussia.

Ad Litteras maiestatis Vestrae ex occasione causae
Thoronensis nobis traditas Responsum nostrum
ideo distuleramus, ut post reditum ad Regnum no-
strum super contentis Eorundem exploratum ha-
bere potuissemus Senatorum et ministrorum de-
sui Eiusdem Regni nostri sensus. Quibus per-
ceptis, haec nobis in respondendo exprimendum
venit: Quod nunquam minus a quopiam Prin-
cipum Protestantium, quam a maiestate Vestra
sperabamus, tot et tales contra Latam in eadem
causa per iudicium nostrum Absessoriale, exequi-
onem mandata legitime sententiam, non sine am-
mi nostri sensu, aciperet querimonias. Quande-
quidem auctem Generoni de Schwerin in Conferen-
tia cum Deputatis Senatorij et Equestri ordinis
ex immediate celebratis Comitibus Regni Generali-
bus iuncta, inter alia etiam in hocce negotio
Thoronensi Summum nomine maiestatis Vestrae
proponeretur, responsum habuerunt. Quod ad
hocce Responsum proximè futuram Resumptio-
nem Comitiorum ulteriorem mentis nostrae essen-
su et assensu Ordinem Regni explanationem iux-
ta merito differre necesse habemus. Insuper Insuper
Vestrae memoriale nuper nobis a Reverendissimo in
Christo Patre Domino Archiepiscopo Gnesnensi

se Regni, & Primog' Principe nomine publico exhibi-
sum communicamus per Generalem Vtricum Friede-
ricum de Salm Consiliarium Belli privatum nostrum
apud Majestatem Vestram Ablegatum Extraordina-
rium, una cum remonstracionibus opportunis: Et
quemadmodum votis publicis deesse non possumus,
ita Majestatem Vestram requirimus, ut consenta
hujusmodi memorialis accommodare quantumvis non
intermittat, perindeq' conatus nostros ad manute-
nendam pacem et inalterabilem amicitiam secun-
des, res ad extrema non deducendo. Hec Majestati
Vestrae impensius commendantes, et non solum
Catholicam in Responsu Declarationem, sed et re-
alem ad vota publica satisfactionem prestolantes
Eidem circa Divini Numini susclam prospero et
rum Successus ex animo apprecantur. Dabatur
Warsaviae 21 Octobris 1725 Regni nostri 29. Anno.

Instructio G^{ro} Vtrico Frederi-
co de Salm J^{do} R^{ati}o Dⁿⁱ Vtri
Clem^{ti} Consiliario Belli privati,
Eundemq' ad Ser^{mum} Regem in Prus-
sia Ablegatum Extraordinarium, Data
ex Cancelleria J^{do} R^{ati}o Dⁿⁱ Vtri.
Warsaviae 21 Octobris 1725.

Litteris a Sacra Regia Majestate D^{no} n^{ro} Cle-
mentissimo traditis Prerogative in Prussia Regi Ge-
nerosus Vtricus Fredericus de Salm J^{do} R^{ati}o Dⁿⁱ Vtri
Clem^{ti} Consiliarius Belli privatus
Eundemq' ad Aulam Berolinensem Ablegatus Extra-
ordinarius, expones: Quod habeat in mandatis com-
municare Eodem Ser^{mum} in Prussia Regi Memoriale
Sacrae Regiae M^{ajestatis} Dⁿⁱ n^{ri} Clem^{ti} a Reverendissimo Prin-
cipe Primase Regni nostris nomine publico ex-
hibitum.

Repraesentabit Idem Gr^{us} de Sultm Ser^{mo} in
 Prussia Regi et Ministeri. Quos: quomodo Sacra Re-
 gia Majestas D^{ns} Noster Clem^{mus} ab in^{im}is Re-
 gni sui exhibuit documenta vera amicitia sub
 Ser^{mo} Regi olim Patri moderni Ser^{mo} in Prussia
 Regis, et subsequenter Ipsum et moderno Ser^{mo}
 Regi, sagaciter advertere omnes ad interurbandum
 bonam Vivendam, pacem, et pacem, occasiones
 non commemorando antea documenta Quod
 sinceram amicitiam pro promovendo commodo, et aver-
 sendo incommodo, ac periculo a Dominis Ser^{mo}
 in Prussia Regis, expones; quomodo cunctas dif-
 ferentias a non modico retro tempore cum Au-
 la Berolinensi intervenientes Sacra Regia Imp^{er}
 curavit amicitia ac commodatum iri, sum per
 Instructiones suas Regias ad Comitula partium
 Saria Palatinatum, Terrarum, ac Districtuum
 sum per Propositionem a Throno Statibus Re-
 publicis insinuando pacificationem omnium dif-
 ferentiarum cum Eadem Aula intervenientium.

Remonstrabit praesens Gr^{us} de Sultm quod
 Sacra Regia Imp^{er} D^{ns} Noster Clem^{mus}
 hanc sollicitam curam efficit, ut Status Alip^{er}
 inclinavit, ut Deputatos ex Senatorio et Equestr^{is}
 ordine per Constitutionem in Comitibus proxime
 celebratis designaverint ad conferendum et trans-
 gendum projective cum Ministeri Quodam Aula
 Berolinensi. Quod Sacra Regia Imp^{er} D^{ns} N.
 Clem^{mus} et Republica in Responsis ad Summa ab
 ipso Ministeri Aula Berolinensi porrecta, de-
 claravit omnem facilitatem ad tractandum cum
 praedictis Ministeri juxta Copias eorundem Summa-
 rum, et Responsi, quod pro Informatione mⁱⁿistrum.
 Quod Sacra Regia Majestas D^{ns} N^{ost} Clem^{mus}
 spora

speraverit huiusmodi suam propensionem erga
 Serenissimum in Prussia Regem, et hanc inclinationem
 Saxonum Reipublicae ad pacificandum amicitabilimu
 du cum praefata aula altissimam fuisse votivam
 effectum; Sed in contrarium accumulavit magis
 res ex parte Serenissimi in Prussia Regis Publicas et
 privatas Injurias, et gravissima insultu praedicta
 sanguinem ex facili tolerantibus: quem agendi
 modum impossibile est non esse sensibilem. Et
 Ad ipsi Dno nro Clem^{mo}, totique Reipublicae. Et
 quod hae sensibiles, ac animositas in Universa
 his omnium generaliter Salutarissimum, Terrarum
 et Districtuum, magnam promptitudinem et vera ad
 naturalem Defensionem, prout ad ipsum Ad
 ipsi Dno nro Clem^{mo} per publicas Legationes
 Delatum est. Neque Serenissimus in Prussia Rex adhi
 beat fidem, si quis aliter informaret aulam Berol
 inensem, allegaretque hanc esse animositatem par
 ticularium tantummodo personarum improprie
 et publicae ac Universalis offensa facientium.

Remonstrabit pervenire ad aures S^{ae} Ad ipsi
 D. N. Clem^{mo} etiam haec querimoniarum expres
 siones: quod Antecessores moderni Serenissimi in Prus
 sia Regis, nunquam quidquam volenter atten
 tabant, contra Rempublicam, sub Regimine
 vero eius Regis, tam multa et antecedenter et
 recenter irreperunt attentata, absque duobus continu
 antur; quamvis Sacra Regia Impas per omnes
 rationes necessitudinum Sanguinis et amicitiae cum
 Serenissimo in Prussia Rege intercedentium maiorem
 deberet habere considerationem ac respectum, tum
 per recognitionem tam insignium emolumentorum
 quae aula illa etiam sub tempore immediati Belli
 crevit cura et adiutorio Sacrae Regiae Impas percepit.

Virgibus Græcis de Subm ne sermus in Prussia Rex
ad extrema devenire permittat; quinimo requirit
ut justis desiderijs Sacra Regia Majestas ac Republi-
ca incumbantur satisfactis, et amoveat hoc obice, juxta
puncta Dni de Schwerin data, et juxta memoratum
memoriale a Reverendissimo Regni Sermo exten-
ditum. ut præmissa hac reparatione, et satisfactione
in virtute Constitutionis Comitiorum immediate
celebratorum, Negotiationis cum Ministris Sermo in
Prussia Regia reassumptio faciliatur in ordine ad for-
mandum Tractatum, et ad paucificandas curas cum
Aula Berolinensi intervenientes differentias.

Remonstrabit quoque Idem Græcis de Subm, quod
prædictas Causas Thronensis minime proderis Au-
le Berolinensi etiam apud Aulas Principum Pro-
testantium. Nam quemadmodum Sacra Regia
Majestas D. N. Clemens officia et intercessionem
Principum, convenienti prosequatur considerati-
one, ita firmiter sperat, quod idem Principes Pro-
testantes perpensis studio et opera Sacra Regia
Majestatem promovebunt compescere, non impe-
dire sed per officia et intercessionem, et per mi-
nistros non odiosos, practicata inter partes per
omnes monarchas, Gentemque methodi, Eug. mihi-
gabitur et demulcetur offensa ac exagitata
tam Literis, quam Sermonibus acerbis Republi-
ca, et taliter hoc negotium amicaliter aspi-
cet: De quo Ipsum et Sermonem in Prussia Re-
gem Sacra Regia Majestas persuasum esse cupit.

Declarabit insuper Sermo in Prussia Regi-
ministerioque Græcis memoratus Græcis de Subm
quod si effectivam reparationem prædictarum
juriarum, debitamque satisfactionem Aula Ber-
linensis indilate non præstiterit, optatamque etiam
super præmissis Declarationem Sacra Regia Majestas
Dni

Dno Nro Clem^{mo} citra ult^{er}orem moram non dede-
rit, ex tunc Sacra Regia M^{ps}as Dnus Nri Clem^{mus}
huiusmodi moram, non aliter quam pro iudicio in-
festi animi, quinimo pro negativa obligatus erit
venire, et Consilia ad Instanciam publicam
pro Securitate Regni dirigere.

Dedarabis finaliter Gr^{as} de Subm, quod has o-
mnes Remonstraciones nomine Ad Regis M^{ps}as
Dni Nri Clem^{mi} fauor bona intentione, in fidu-
ciali amicitia et vero affectu, cum hac representa-
tione: quod si a Ver^{mo} in Prussia Regis co^o animo
quo exponuntur, acceptatae non fuerint, et si Ser^{mo}
in Prussia Rex res ad extrema deducere vellet
S. R. M^{ps}as Dnus Nri Clem^{mus} et Respublica co-
ram Deo et toto Terrarum orbe ab occasione
eorundem Liber erit, et omnes utriusque metuendi
eventus non poterunt ipsi imputari.

De S. La: Mgr Le Grand Cham-
cellier de la Couronne à Mr de
Subm Envoyé du Roy à La
Cour de Berlin à Vienne
Le 2 d'octobre 1725.

Puisque Le Roy mon Maître suivant le très hum.
ble demande, qui a été faite à Sa M^{te} au nom
du public vous bien vous charger de la Dépêche
présente, je suis bien aise d'avoir cette occasion
pour vous assurer de mon amitié, et pour vous
prier d'employer sous votre soin pour faire reussir
la commission dont vous êtes chargé estant per-
suadé, que les bons effets, que nous en attendons
vous attireront toute l'estime et la reconnaissance
possibles de la part de la République même; Je
souhaite en mon particulier avoir des occasions
pour vous convaincre de la considération, avec laquelle
je suis.

Reponse de Mr. Suhm à S. A.
Mgr le Grand Chancelier de la
Couronne. a Berlin le 15 d'octobre 1725

J'ay reçu avec respect Les ordres du 2 d'octobre¹⁷²⁵
par lesquels Votre Excellence a accompagné les
dépêches du 2. d. c. dont j'ame vois honoré.

Je ne manqueray pas, conformément à mon devoir,
de m'acquiescer de ces ordres avec tout le zèle et l'
exactitude dont je suis capable, très heureux, si je
puis dans cette occasion donner un faible échan-
tillon du parfait Devouement, ou des mêmes ordres
m'engagent.

Jusqu'icy, je ne puis encore faire savoir autre
chose à Votre Excellence, si non, qu'ayant demandé
une audience, suivant mes Instructions, la Ma-
jesté Prussienne me l'a fait indigner pour le
15 a. v. h. du matin.

J'auray l'honneur de faire un rapport au Com-
manant de c. qui se sera passé, et je le feray
partir le 16 d. c. par un Express.

Du reste je remercie très humblement V. Ex.
de la bonté, avec laquelle Elle m'a usé de la
continuation de ses bonnes grâces, que ne ferai-
je pour les mériter? en attendant je la sup-
plie d'être persuadée du respectueux attachement,
avec lequel j'ay l'honneur d'être.

Lettre de Mr. de Schwerin à
S. A. Mgr le Primat. de Varsoie
le 10 Decembre 1725

J'avois souhaité avec empressement l'honneur
de venir rendre mes très humbles devoirs à Votre
Altesse et de lui remettre en main propre la
lettre de Sa Majesté Le Roy mon maître de
même, que la Reponse sur son Memoire et les
Griefs

Griefs presentes à mon Frere et moy à la Diète
 de l'année passé, mais Votre Altesse ne l'ayant
 pas trouvé à propos par des raisons que Mr. Ga.
 spari m'a fait connoître, je dois me contenter de
 celui, de luy envoyer les pièces susdites par un
 gentilhomme de ma suite; Et comme le Roy
 mon maître, bien éloigné des sinistres sentimens
 qu'on luy prête est incapable de penser quel-
 ques démarches, qui puissent donner atteinte
 à la bonne intelligence d'avec la Majesté le
 Roy de Pologne et la République, s'y déclare
 après amplemens de vouloir même, au préjudice
 des ses propres Intérêts conserver inviolablement
 les Traitez solennels, et s'offre à toute compo-
 sition amiable de Griefs, qui sont de part et d'au-
 tre, ou par la voye prescrite des dits Traitez,
 ou par l'interposition de quelques puissances
 étrangères. J'ose me flater, Monseigneur, que
 Votre Altesse par le juste et prudent discer-
 nement, qu'Elle a en partage, voudra y por-
 ter ses attentions et de sabuffer non seulement
 la Mpe le Roy de Pologne, mais aussi ceux de
 dans la République des Prujés, qui ils ont mal-
 heureusement jusqu'icy de la Conduite du Roy
 mon maître, qui suis d'un attachement très
 respectueux et dévoué &c

Lettre de la Mpe Prussienne
 à Mr le Primas. Du 6e fev 1725

Monsieur

J'ay veu avec beaucoup de mortification par
 le mémoire, que vous avez dernièrement delivré
 au Roy de Pologne, et que la Majesté a eu la
 bonté de me communiquer les sinistres impres-
 sions, que l'on a sçû de vous donner touchant
 mes sentimens, et conduite, que j'aurois tenu

jusqu'ici envers la Couronne de Pologne. La
 chose qui me comble le plus dans cette occasion,
 c'est, qu'après un examen, le plus attentif, que
 j'ay fait des points, que l'on veut a voulu m'impu-
 ter contre moy, Je trouve Monsieur, qu'il n'y
 a presque rien de fondé a tout cela, et que les
 faits desquelles on m'a voulu charger, auprès
 de vous se trouvent si fort éloignés et contraires
 au véritable Etat des choses, que l'on voit clai-
 rement, que tout cela n'a été inventé, que
 pour éloigner votre Coeur et votre amitié de moy,
 et peut-être même pour s'ouvrir par là un che-
 min a brouiller les affaires entre la Pologne et
 moy, et peher alors en eau trouble, pour parve-
 nir d'autant plus aisément aux vues d'un in-
 tress particulière, et nullement compatible
 avec celui de la République, qu'on peut avoir.
 Je suis au si bien aise, que ces gens la se son-
 tent adreffer avec leurs fineses a vous,
 Monsieur, dans la prudence, la droiture, et
 les lumières sont connues a toute l'Europe, et
 par le moyen desquelles vous demanderez mieux
 que qu'il que ce soit, ce qu'il y a de vrai, et de
 faux a tout cela, pour en faire un discernement
 juste et équitable. Pour vous mettre
 aussi au fait de cela; J'ay fait ce que je devois,
 et que vous me demandiez même par votre me-
 moriel, a sçavoir de représenter tous les articles
 dont on m'accuse auprès de vous dans leur si-
 gnification naturelle, et d'y répondre sans aucun
 déguisement, ou Artifice, a fin que vous mon-
 sieur, et toute la Terre raisonnable voye essen-
 tiel, que l'on m'a fait tort auprès de vous, et que je

je suis incapable d'insérer dans aucune deman-
 che contraire à l'honneur, et aux droits de la
 nation Polonoise, pour lesquelles je voudrois plu-
 tôt sacrifier toujours mes plus chers intérêts, et
 faire avec plaisir tout ce qui m'est possible pour
 me conserver son amitié, et la bonne et parfaite
 intelligence, dans laquelle je souhaite toujours
 de vivre avec Elle. Mon insensibilité n'est pas
 pourtant, que je veuille, au cas, que si vous
 croyez avoir encore quelque réplique à faire
 à ma réponse ne la pas admettre, ni l'écouter.
 Je propose plutôt, dans ma réponse, et je
 suis bien aise Monsieur de vous le répéter aussi
 que si les raisonnements j'allégué pour justifier
 mes actions, ne vous donnoient pas toute la sa-
 tisfaction, que vous croyez vous être due. Je
 suis prêt de ne me servir pas seulement de la
 voie des Commissions, prescrite dans les Traittés
 de Velau, mais même d'employer pour l'entente
 Composition des ces griefs l'interposition de quel-
 ques Puissances impartiales, choisies pour cela
 de vous et de moy et par laquelle il sera im-
 possible, que nous ne sortions entièrement d'aff-
 faire. Il ne me reste, qu'une seule chose à sou-
 haïter encore de vous; c'est qu'en attendant,
 et jusqu'à ce que Sa Majesté le Roy de Pologne,
 et vous Monsieur me fassiez savoir vos sen-
 timents, et votre résolution sur des demandes
 si équitables, que je vous fais; Vous veuillez
 bien vous dépouiller de l'opinion, qui semble
 vagner présentement chez vous à savoir, que
 moy, au quelque autre Puissance Protestante
 suis d'intention de venir à une guerre, ou à
 quelque autre chose de violent, contre la Polo-

que, a quoi je vous proteste, qu'aucune de ces
 Puissances n'a jamais pensée dans la forme
 esperance, que dans les affaires de Thorm et au-
 tres, qui regardent la Religion Le Roy de Pologne
 Vous et un si grand nombre d'Illustres et Sages Le-
 nateurs ne manquerez pas de Vous déterminer
 a des expédients justes et equitables, par les quel-
 les ni la gloire de la Nation, ni les Constitutions
 de Votre Couronne, ne souffrent point, et qui don-
 nent pourant lieu a moy, et a tous le parti
 Protestants de Vous en témoigner notre recon-
 naissance, et de Nous attacher toujours plus for-
 tement, a ce, qui est du bien de votre Patrie et
 de l'Inestimable conservation de Votre Liberté.
 C'est toujours, a quoi je m'appliqueray le plus
 scrupuleusement, et en meme tems, a Vous témoigner
 par tous, que l'on ne sauroit être avec plus d'es-
 time, et de Consideration, que je le suis

Monsieur Votre Veritable et bien
 Son Ami pour toujours
 F. Guillaume R.

Reponse de S. M. Mg. le Pri-
 mar à Mr de Schwedin. a Sten-
 nicur du 13 xbre 1725

J'ay reçu par votre Gensilhomme la Lettre que
 Vous m'avez fait l'honneur de m'écrire avec
 une Incluse de la part de votre Serenissime
 maître, et les papiers que Vous y avez joints, les
 quelles je liray a loisir, et garderay la Lettre,
 sans y toucher, jusqu'à mon arrivée a Varsovie
 pour en faire l'usage convenable. Mon inten-
 tion n'a pas été de refuser de Vous voir dans
 ma maison, au contraire si Vous voulez me faire
 cet honneur

ces honneur la, en qualité d'un de mes bons amis,
sans que les affaires publiques y ayent part je me
ferois un plaisir de vous témoigner la parfaite
estime, avec laquelle je suis.

Signé Potocki

Ar. et Primat

Premier Article séparé.

Comme l'affaire arrivée dernièrement dans la
Ville de Thorn, et se qui s'en est en suivi, ont alarmé
plusieurs Princes et États, qui craignent, qu'au
préjudice du Traité d'Oliva, il n'arrive à cette oc-
casion des troubles, non seulement dans la Pologne
mais aussi dans les Pays voisins; Leurs majestés Rus-
sienne, Britannique et très Chrétienne, qui comme
garantes du Sursidit Traité d'Oliva sont intéressées
à ce, qu'il soit maintenu et observé dans toute son
étendue, s'engagent, d'employer leurs Offices, le plus
efficacement, qu'elles pourront, pour faire réparer,
ce qui auroit pu être fait de contraire au dit Traité
d'Oliva; Et pour cet effet, Leurs dites majestés s'
instruiront de concert, par leurs ministres en Po-
logne, des infractions, qui auroient pu être faites
au dit Traité d'Oliva et des moyens, d'y remédier,
d'une manière, qui assure entièrement la tranqui-
lité publique, contre les dangers, aux quelles elle
seroit exposée, si un Traité aussi Solennel, que
celuy d'Oliva, souffroit quelque atteinte.

Cet article séparé aura la même force, que s'il
auroit été inséré, de mot à mot dans le traité conclu
et signé ce jourd'hui; il sera ratifié de la même
manière, et les ratifications en seront échangées,
dans le même temps, que le Traité.

Enfin de quoi nous sougnés, en vertu de notre
Pleinpouvoir, communiqué ce jourd'hui avons signé
cet article, et y avons apposés le cachet de nos armes.
Fait à Hanover les 17es Mars. 1733. Wallenrodt

Littere Regis in Prapia ad Ser.
Regem Poloniam. Berolini d. 6. Julii
1725.

Ex litteris Impis Vestrae d. 1. nobis per ministrum
Suum huc commorantem de Salm nobis recte reddi-
tis laetandi animo perspeximus, manere sibi conve-
tam hucusq. inter nos animorum conjunctionem
inmutabiliter colendi, iugiter conservandi, laudabi-
bile propositum, et a nobis in usum pariter demon-
strationes expressari, quod per de pervulgato An-
conensi negotio et a. Antimo Regni Primase Impi
Vestra oblati memoriali subiunguntur. Principi
Impi Vestra quam certissima persuasum esse vi-
dimus, a primo tempore suscepti Regiminis huius
usq. haud ulli rei maiore cura intentio nos fuisse
quam ut perfectam sinceram amicitiam confir-
mardiam, et concordem animorum conjunctionem
cum Impi Vestra observaremus, quodq. Geni
Poloniae, quavis oblata occasione manifestum fa-
ceremus, quantum apud nos valeat, eximia, quo
pro ea fovemus, existimatio, quo Audio illius in
moda et prosperitatem, haud minus, ac propria
nostra rationes prosequamur, et quod pro Suis
no; iudicamus huius Sinceri nostri in Serenissi-
mam Coram et Rempublicam Poloniam Singu-
lag. Quae membra affusus documentis, qua solli-
tudine Patrum, quae cum maiestate Vestra et
memorata Republica nobis intercedunt, observa-
tio a nobis curatur, cavendo ne a nobis quodquam
ne minimum quidem fiat, quod vel in Speciem quod
adversari videatur.

Hinc est quod tanto altius in animum nostrum
descenderint, quod hoc nostrum propositum per hoc
tempus hinc inde in sinistram et plane contrari-
um sensum deflectere interpretationes, in tantum
ut prorsus inculpari videremur, nonnulla consue-
tione

et suscepisse, quod in bellum Praeeminensid Patuig
 rationum Inceptis Reipub Polonae senderens. Illiusq
 Juribus vim inferens. Id vero extra Dubium Eius
 modi homines Auctores habet, qui praesentem Gentis
 Polonae propterum et paratum statum limbo oculis
 insuendos in seipsum Vestram et Rempublicam per di
 siderias, fastidia et Collisiones Nobiscum committere
 satagunt, ut ex ea discordia captas suae opinionione
 commodis, vires potius. Quam et Rndm Primasis
 in seipsum Vestrae oblatu et ab ea ad nos transmissio memo
 riali apperere videtur Primarium hunc Senatorem,
 ab huiusmodi perversa Insensiois hominibus pra
 occupatum, inanes et a spei veri longe alienas spe
 as habuisse, quibus non haud rectius obviari se posse
 confidimus, quam si per oppositas illi memoriali
 scripto conceptas et hic subiectas contrarias respon
 siones, evidenter et Sole meridiano clarius demon
 straverimus, quam opere, qui nobis se praebent iniquos
 Rndm Primasis digna, quod illi tanquam Principi Pa
 trid merito incumbit, quam cum immortalis sua
 gloria pro salute et incolumitate Reipub impen
 dit, sollicitudine abutatur, quamq illa omnia con
 tra non iurata, conficta sint, et omni probatione
 destituantur.

Quoniam autem huiusmodi gravamina et accu
 sationes per memorialia et Epistolas ex integro
 examinari et componi egre possunt, Quod in nostris
 Responsionibus fecimus, idem etiam in seipsum Vestrae offe
 rimus promptitudinem iudicis constitutum hoc pre
 in ipso pacis modum, nominandorum ab utraque par
 te Commisariorum, libentes admittendi, ac si in seipsum
 Vestra et Reipub magis videatur, extraneas Poten
 tias et nominatim a nostra Parte Coronas Gal
 licae et Magnae Britanniae pro mediis adhibendi
 velitis Majestatis Vestrae et Reipub arbitrio, quos
 alios ex sua parte in hanc rem appellaturi sint certi
 in praesenti veram Pace et occasione, a nobis ultra exi
 gi posse.

Quod ad negotium Thoronense attinet, quod a Repe-
 Vota in Supradictis suis libris injecta sunt, nihil mi-
 nus expectatum sibi accidisse, quam quod a nobis hac
 in causa representationes factae sint. Non satis cupi-
 mus, Sane haud minus nobis quam alijs, a natura
 pariter ac in verbo Divino inditum imperatumque
 est miserorum calamitatem dolere, etq. succurrere.
 Sed et exempla tot aliarum Evangelicarum Poten-
 tiarum, quod in simili casu eorum Fidei sub verbo
 Scripturae sublevarunt, pro iniussis aut illicitis ad-
 habita non sunt, ut potius a Consensuissimis Europae
 Principibus per Solennes Transactus, pro Legitimis
 agniti fuerint. Idem in hunc diem fieri palam
 est, neq. nobis credibile videtur ipsam Vestram Pa-
 cis Divinae nobis oblatam Guarantiam adeo repro-
 baturam esse, ut super praenotis in ea comprehensis
 cum ipse Vestra, ne quidem per literas amice agen-
 di facultas nobis sit; neq. arbitramur in geminis
 ad ipsam Vestram in hac materia dimissis Epistolis
 quibus dolorem super Negotio Thoronensi conce-
 ptum, quodammodo expressum dedimus proderet
 quidquam contineri, quod cum eximia quam ipse
 Vestra Indylde Ruptura et Universa Genti habe-
 mus, consideratione et estimatione commisit neque-
 at.

Præter illas duas ipsi Vestra per scriptas Episto-
 las, non recordamur, quidquam a nobis factum
 esse unde vel minima amicitia et bona Vicinia
 locum colligi possit. Quinimo, quid in Comitibus
 proxime reasumendis transandum, et quid ipsi
 Vestra et Receptul declaratio in hac causa futurum
 sit tranquillo animo hucusq. praestolamur.

Quid vero exortu in Polonia ingenti rumori, quani-
 a nobis alijsq. Evangelicis Potentijs, hucusq. Thoron-
 sis negotij causa Bellum in Poloniam moveatur,
 et hostilia intententur, causam dederis, plane igno-
 ramus. neq. liquet, unde huiusmodi eventus inferri
 queat.

queat, cum pro expediendis tam difficultibus Comitibus quidquam parari nequaquam appareat, fate ne cogitatum quidem sit, aut designatum. Neq. aliam quamcum nobis quidem constat, omnium Evangelicorum Principum, qui in Thronensi et Reliquis in Polonia Religione, gotijs Officia sua hactenus interpretaverunt, mentem esse ipsi Vestre pro vero adfirmamus, quam ut quidquam eius est Negotij amabili modo omni vel scriptura facti via exclusa, per quosmodi Expedientia et temperamenta dirimi queat, quibus neq. Legibus et Constitutionibus Regni Polonici neq. Gloria et Ratibus ipsis Vestre et Reipublice vel minimum quidquam velletur.

Certum hactenus dictorum experimentum capere si Subes ipsis Vestre, non alio opus est, nisi ut ea ex sua parte Deputatos designes, qui cum Evangelicorum Principum Ministri colloquia instituans, negotium examinent et de eo componendi in certas quidem modo dictum sunt, rationes consentiant. Nos quidquid in nostra potestate et pro earum acceptatione propria voluntate conferemus, neq. de exoptato Successu quidquam dubitamus. *Pr. Berolini 24 Octobris 1725*

Memoriale G^o Brackel ad
Saram Regiam Impem.

Sarra Regia Majestas Vestra, solito serenissimorum
Polonae Regem mori, singulis statuum Curandis
et Sernigallie Depusatis publicam concedere audien-
tiam, humillimarum illorum petita ac gravamina Cle-
mentissimae exuperant auribus haud dedignata est.
Hinc et ego singulari huius Gracul Regis signifi-
care, et antiquae a prima subiectione prae inderendi
devotissimae animae subiectione hanc Clementiam ef-
flagito et Supplex oro, Dignetur Sarra Regia Imperat. Al-
tra me totius Ordinis Equestris praefatorum Ducatum
Depusatum ad solitam hanc audientiam prae-
mittere, urgentissimae nobilitatis desideria gra-
tissimae audire. Pro immensa hac Clementia omni
venerationis cultu emorior. II.

Memoriale G^o Brackel ad Sa-
ram Regiam Majestatem.

Sarra Regis Impi Vestra de necessitate virum
Conventus publici, per scriptum de dato Dre-
die 19 mensis Julij Anno 1719, ob rationes sibi sum-
temporis obvias, inhibere, et faulsum in absentie
Principe, indicendi et celebrandi, Generosi Consilij
Regibus ex formula Regimini competere, in
in aliquot usque tempus suspendere. Atque man-
dato Regi, in sepe etiam promptitudinis et debita
observandae, omni venerationis cultu obtempe-
raturum. Jam autem libertate et substantia totius
nobilitatis ad ultimam certe perveniente periodum,
cum Illustrissimus Dux Ferdinandus non obstante
e Ducatu absentia sua et in feudatione nondum
renovata, jura nobilitatis et totam formulam regimini

tus Constitutionibus, commissionibus, et Decretis Re-
 gis constitutam et confirmatam, eversis insensit
 actiones in iudicio Relationum, nulla data occasione
 institutas, non solum prosequitur, sed novas quoque
 lites per Rescripta et mandata inordinate excitat
 et movet. Hinc Summa necessitate coacti iustissi-
 mum Sacra Regis in p[re]s[ent]i V[est]ra Thronum humilissimi
 hinc precibus adimus. Dignetur Sacra Regia in p[re]s[ent]i
 V[est]ra, pro insita sibi Clementia et iustitia su-
 blimitate, privilegium Converterum habendi, per
 Sacra in p[re]s[ent]ibus nostris concessum, quam Clementer
 sime nobis restituere, et Generis Consiliarij
 ex lege Regentibus scribi iungere, ut ad Instan-
 tiam Equitum ordinis, sive Depuratorum Spiritus
 Congressus publicos, jure tamen Supremi Domi-
 nij, quod Sacra Regis in p[re]s[ent]i V[est]ra in his Duabus
 compertis, in omnibus, et per omnia salvi, quon-
 toque indicatis, et celebratis, ne ob non celebratam
 horum Converterum, omni Consilio, concordia, sum-
 ptibus, et defensione destituti, gravaminis hinc
 attentatis, succumbamus, neq[ue] vanam sive vanam
 libertatis duntaxat, imaginem p[re]d nobis fore vide-
 amur. Mitissimo Sacra Regis in p[re]s[ent]i V[est]ra
 sanguinem Patrii Benignissimi, gremio no[n] no-
 straq[ue] omnia committentes, profundissime sub-
 missione manemus. f.

List J^o W^o M^o do J^oh^on^ose^o S^on^oow
Hermanow y do J^onn^oych S^ona.
W^orow. w Warszawie d^o 11 Pa^odz^ozi
nika 1725.

Jakomy zabiegajacy pr^o utro^o publicis vigilan-
cy^o znajdujacy sie^o r^oznie w^o danstwach^o N^oaszych
Diedzi^onych, starali^o sie^o minas belli od Potencyj
Protestantskich convertere in placidam p^oaus tran-
quillitatem, tak y za powrotem N^oaszym ad Re-
gnum nie do innego celu uolne Statucie N^oasze
y przychylnie Dobru^o p^oopolitemu kierujemy J^onn^oem
ze, tytko aby Orthodoxe fidei integritas, Honor Na-
rodu, ubezpieczenie N^oaszej od wszelkich J^onn^oul-
tow, y konserwacye^o mitego^o k^ordem^o p^ochoje
ugruntowane by^o mog^ody. J^o lubo J^otyd to, co^okol-
wiek tytko pr^oaktylowac^o sie^o moze, cum adminicu-
lo tytkiwej y pr^oezorny N^oaprzewielebniejszy
w Bogu J^otyd^o Prymasa, y przytomnych u^o Polcu
N^oaszych Senatorow y Ministr^oow^o Statu^o Rady^o izy,
nie^osmiy y czyniemy, ze^o idnali r^oznie nie^o c^okol-
p^ooni^o p^ozydanego^o p^orac^o N^oaszych Subiektu, nie^o
chcieli^oby^omy intermittere^o tego^o ad^ore^o n^oasze^o k^ord.
czyniemy by^o mog^ody ad omnes casus remedium
w^o J^otyd^o N^oaszym^o J^onn^oem, y wy^odanu^o W^oiu^o na
D^opolite^o R^ozr^oznie^o J^otyd^o p^ootrzebny^o do^o naturalney
obrony^o gotowosci. A^o lubo to^o obne^o p^oowida^o N^oaszej
p^oradenia^o w^o r^ozku^o N^oaszych zastawida, pr^oezwie^o
J^otyd y^o tytki J^onn^oem^o do^o ratunku^o cy^otyzmy
sposobow^o z^o r^oz^ony^o J^otyd^o r^oz^ono^osci^o
y^o J^otyd^o n^oasze^o w^o r^ozku^o obolizno^oci^o r^oz^ony^o u^otyzmi
anemadwersy, aby^o te^o remedia in^o tempore^o uti-
li^o ac^o cum^o J^otyd^o w^oentu^o mog^ody by^o mog^ody
wane^o luby^o do^o r^ozku^o J^otyd^o J^otyd^o J^otyd^o J^otyd^o

od Sanctu Brandenburg omne in eliori modo gra-
 tye, y Gracie od Inuaty; na ludo rē obywatela
 Sanctu Nafytk uskarzacy, ulepszyt, nim Sta-
 ny Rzeczy dotad uzniesze na przystym sy-
 mie d hunc finem obmyslę rzędkę; sedy nieo-
 wolotny przytomności Uprzymosku Waszey, Ksiezcy
 wyprobowany mamy ku Majestatosi Naszemu
 Tytulowi, ku Oczyszcznieniu Zarliwosci, y do wiadom-
 ności in propinando Consilii przezorności Sta nate-
 tytęgo w takowych potrzebach, y koniunkturach
 porozumienia się, sądziemy tu być nadto po-
 tzebny. Ażacyż uwidnie zędamy, abys Upry-
 mosi Wasza, in Senatoria et ministery belli obli-
gatione incunantur do Poku Naszey zięk ad
 y tak formalne Senatus forclum stanę li-
 mitasione Seymu bydz nie może, przycz abys
 przez potrzebne wtych koniunkturach porozumi-
 enia się z drowy, Rady Państwa Nasze skoto do
 bra porpotęgo skandowad przestawani.
 Szczętę punktualną Uprzymosku Waszey do-
 zencę y zędamy Naszey aplikacy, iako u
 Rzeczy merita tak Nafte Krolow kę po-
 mnożył Sobie Uprzymosku Wasza resp ekta
 przy których ofiarowadani dobiey d Pana Boga
 Uprzymosku Waszey zyciemy zdmia. Dan w
 Warzawie ut supra.

M. do Senatorow rymytk
 mutabim mutan.
 di.

Lettre de S. Ex. m^r le Comte la-
 gnas a S. Ex. m^r le Grand Chan-
 cellier de la Couronne a Rome le 13
 Aijé n'ay pas eu l'honneur d'enre régulièrem^t
 a V. Ex. la raison est, que je n'ay pas jugé un
 serremple son repos avec des reus peu relatifs
 aux affaires de la Republique, outre que m^r
 laca

à Voramboni, à qui chaque ordinaire, j'ay envo-
yé la relation pour V. M. n'aura point manqué
de l'en informer du contenu, aussi bien, que le
Baron Suches, qui avoit le soin de rendre V. M.
informé de tout, ce qui pourroit avoir du rapport
aux intérêts de la Pologne.

Présentement, que les affaires ne peuvent être
plus intéressantes, qu'elles le sont, j'espère que
V. M. agréera la confiance, que je lui en fais
le Cardinal Zienfuegos, ministre de l'Empereur,
m'a assuré que dès le 26 du passé, il avoit re-
çu la nouvelle, que le Traité d'Alliance en-
tre la France, l'Angleterre, et la Prusse, avoit
été conclu et signé à Hanovre le 5 de 7^{le}
Défensive à l'égard de l'Empereur, ce qui s'en-
tend, à ce qu'il dit un engagement réciproque
de ces Puissances pour le maintien de l'Équi-
libre en Europe, qu'ils craignent, que l'Empe-
reur, pourroit altérer en mariant ses Archid-
ches à quelques Princes, dont la Puissance se-
roit redoutable. Offensive à l'égard de la Polo-
ne pour obliger la République à donner satis-
faction aux Protestans sur le fait de Thorn.
ce qui fait voir, que ces Puissances ont l'inten-
tion de se servir du prétexte de Religion pour
attirer à cette Alliance les autres Puissances
du Nord, et commencer la guerre par la Po-
logne, dans l'intention de l'introduire dans
l'Empire, qui est leur principal but; mais
comme ils se trouvent présentement dans l'im-
puissance de la commencer, ils se sont ser-
vis de la spécieuse raison de l'Alliance
défensive contre l'Empereur, et cela pourroit
fort bien être dans l'intention d'endormir la

Cour de Vienne, sur la reflexion, que s'agissant
d'un fait, qui est encore fort éloigné, et sujet à
divers incidents, elle restera dans l'inaction, et
sous au plus se mettra en état de se défendre,
si elle étoit attaquée, sans en venir d'elle même
à une rupture ouverte: Offensive contre la
Pologne, dépend encore de l'événement, si la
République voudra, ou non, donner la pré-
tendue satisfaction de la manière, que ces Pu-
sances la prendront, en attendant elles se
fortifieront par l'augmentation des Alliés, et
par des Troupes, et de qu'elles se trouveront
en état d'agir, les présences, soit de Religion
ou du repos public, ne leur manqueront point
pour commencer la guerre, ou elles le jugeront
plus à propos.

Le susdit Cardinal Irenfuego m'a offert,
de la part de l'Empereur, sous son assistance
pour la République, et qu'il feroit cause com-
mune avec moi dans toutes les occurrences con-
tre les Décrets de cette ligue; qu'il y engage-
roit aussi le Ministre d'Espagne, pour lequel
je voudrois de mon côté agir d'accord avec eux
surquoy j'attens les ordres de S. M. et Supplie
V. Ex. de vouloir bien y joindre son sentiment
pour la règle de ma conduite.

Cette Cour roy a aussi reçu l'assurance de
cette Alliance, et comme elle craint, que
son Principal but ne soit directement contre
la Religion, et que les Puissances Alliées ne
veulent se servir du prétexte du fait de
Thorn, pour commencer la guerre, elle écrit
encore

encore cet ordinaire a donner les Puissances Chré-
tiennes de s'insérer pour la Pologne, et l'
apporter de leurs forces en cas de besoin, elle en-
voye puis après au Prince de Paris ordre de se
plaindre de ce que la France est entrée dans cette
Alliance, si honteuse à sa gloire, et zélé, qui el-
le doit avoir pour la conservation de la Reli-
gion, auquel j'ay contribué par les représenta-
tions, que j'ay fait aux Ministres de la Cour de
Paris par la mort du cardinal Del Guisier, suivi avant
hier le Cardinal Paulucci, très affectionné et zélé
à la Sainte Personne de la M^{te} et de la Repu-
blique, Doyen du Saint College, et
qui ne laisse pas, que d'être avantageux aux
Intérêts communs.

La Reponse de S. M. le Roy
Le Grand Chancelier de la Cou-
ronne à Mgr le Comte Sagnani. a

Wladislaw le 18 novem. 1725

C'est ray, que je viens de recevoir la Lettre,
que Votre Excell. m'a fait la grace de m'envoyer
le 13 d'août. Je luy suis très obligé pour la
communication dell'entrevue de S. M. le Roy le
Cardinal Lienfuegos. Par M. le Comte de
Wladislaw nous a tenu à Varsovie le même dis-
cours, comme S. M. le Roy Notre maître a fait
expédier des Lettres aux Sénateurs et Ministres
qu'ils se rendent à Varsovie pour le 15 du Jan-
vier dell'Année prochaine, selon la copie jointe,
ainsi ce sera alors, que S. M. pourra prendre
les résolutions dans toutes les affaires et con-
sultances présentes, que je ne marqueray pas

se communiquer à Votre Excellence, et avec
avec toute la considération.

Respons na Instrukcyę Wodzo-
rych Krzysztoffa Jędrzeckiego
Stanisławy Grodzkiego y Józefa
Kungasnickiego Kancelarza
Bruckiego Postow z Województwa
Lubelskiego. Dany z Kancelaryi
Wielkiej Koronnej, w Warszawie
die XV października 1725.

Niebardziej konsensuowi nie może dobrostwego
Jędrzecki Pana naszego miłosernego Serca, iako
gdy, quos beatorum fecit, gratos videt, a przez y
Zame Województwa Lubelskie przyzgiemniec
prai y Barania Jędrzecki Pana ~~na~~ ^{na} ~~mar~~ ^{mar} oku-
to Dobroprospolitego, y utrzymania tranquillita-
tis publicae wynalosci nie mogło rekompensy,
iako tę, którą, przed majestatem Jego Pańskiego
przez godnych Postow swoich protensuoi, rek-
gnacy, y nie naruszony nigdy Wierności y ty-
czności swojej Profesya. Niemniej Zarząd
wodził na Jędrzecki P. M. M. Chwałebna
Zamego Województwa tego przy Honorze Pa-
ńskiego, y Narodu Zarliwosi, która iako y w Spa-
niatym Jędrzecki P. M. M. Serui, inter primis
curas reposita, tak nie nie opowzota Jędrzecki
P. M. M. y przytomny przy Boku Swym Rady,
na manus onego, Wiary Świątecz, et Sanctorem
Rzeczy, a ab aliens arbitrio nie dependujący, a
taz ad satisfactionem lety publiczney nie
Zame

Taniedbywa przystupym nieustajacy okoto Cencie.
 iestwa Rzeszypopolisey, y zabiezema minanti.
 Bez periculos Vigilancji, na ktorego ugrasowa.
 nie, ze potrzebny byt sadzi slymus Reasumpcyi
 Na tego wyda kazat z Kancellaryi Invitatorias
 do Wielmoznym Senatorem y Hermanom na zmi.
 sienie sy z nimi o determinacyi czasu sey Reas.
 sumpcyi ex re et commodo Rzeszypopolisey, y z
 okolicznosci Konjunktur, a tytyl miec. y Ta.
 cnego Woiwodztwa Lubelskiego na przystupym
 Sygnal communicatum Sobie Consilium, Uni.
 wersitat na Obrazie Saitu, Kancellaryi opportune
 wyda rozkaze

Invenia iale Wielmoznym Hermanom pro.
 visum ubi piewtoma Granic Oboga Narodow
 talen, tak y Instancioney proinde Rzeszypolsey Consi.
 lis wzgledu swoich Panstwach moicy wydania Wici
 na Sopotnie Ruzzenie explorato Inveniedij Or.
 dinis Seruu in istempore diti Tatyli nie omiej.
 itka

W Dystrybucji Wakansow zwykly Zawisze
 Jerzyku S. M. m. i. u. y virtutis et meritorum uwa.
 zai Suffragium, co iale w konferowanych re.
 vider Wzgdach omiadczy, tak y zalownych od
 Zainey Woiwodztwa Wroclawskich Brodowickiego
 Podstolego, y Jzychiego Czelnika, laty iestowliu.
 ku Majestatomu Wroclaw y Oyczyznie benime.
 wlos w Taskawey miec bydzie pamieci:

Pod Tutej edniowa iale wzyt komi Woiwodztwom
 punctualnie iep oddawana iale nie rozumie e sy
 kome, aby y Zaine Woiwodztwo Lubelskie miatu
 wzyt komi querell, Tutej iednaby ierat Skar.

bowi Prokura nie zawodzi oney w gorszym czasie
extradycy,

In reliquis Catena Lainea. On coudatur
Lubelskiemu y Godnym Portum Jęz pro optime
gesta Junctis. Suoy Provincia. Tarky. Suoy
Pansky y pramiyony ad pobleanda m. erita mu.
nificency. In Wm. S. M. Mithy ofiarowai
rally.

Do Grupa Krakowskiego
od Grupa Wanderszw. w Berlin
31.10.1928

Wielki mam w seraznicy tych spirasorum
materiarum trudnoscach konesolacy, kiedy aut
w tych magno giudicio commenda pro bancor.
Dalszy, kommunikaacy, wszyskiego, co sie tu m
publiki Dzieci continuando pnosze, ze nafor
forencyi z Potem Cesariskim podany, iest z
naszey Strony projekt Kommissyi, ktorzy wysp
Cpiz, aby iy Dworu Swemu komunika
wat, Na wydania ex parte tamtego Dworu
podobnych Instum entow. Ze Komisya
wynidz do Wreskiej Polskiej, y do matcy Polski
od Nipka, y do Rusi od Wzgrer, y do kazdey
po Wreskiej Kommissarzow ma bydz nazwa.
czonych. Ma nam idac tenze Potet Repun
na Nasze punkta przeszlego Roku solic poda
re, z Naszey tez Strony ddany mu bydz Re
spons na Punkta gravaminum, ~~ktore~~ on
sahre byt podat. Jezeli by Zar ten Jeyz Repun
nie byt ad satisfactionem publicam, uzychmu
aby sie, o lepty u Dworu Swego postarat. In
serem

serim vltadai'sy z nam będzie projekcje reu.
 vasioni psalorum Anteriorum projecue' ad
 arbitrium Panon Rozpławy na przystępy Re.
 asumptu' Cygna. I Panem Finchem reu.
 in eodem Psalce, iako przadym. Ta rzędyby
 na Bog przystępy tu Wmndana wryple fu.
 sius ad coram referam. pp.

Do segat Jm Pana Krakowskiego
 od Pana Kanderza W. Krom
 d 25 wstet 1725

Dla statutu Zmowa mego z ujętliwego bolu
 glawy polchodzącego będzie przystępy me de.
 ferre Wmndana infirmitam unizonę ualt.
 me y tyżbiwora reuificationem. Ex annel.
 xii paschis Wmndana nactym sanga
 Konferencya z Potem Cesarzowi, y nie będzie
 reuimowana, az uprzed Comity Graniczne
 ab utrozy będz wydane. I Wmndana
 statutu Konferencya musi y zatrzymac ad fl.
 quentorem Senatam, y d przystępy Jm Pana
 Wmndana mazowickiego mactana. Et tar
 statutu Zmowa reuize Wmndana nel potera.
 la hie es nunc ad Invitatorias Wmndana P. m.
 poprenty tu de Wmndana, iako nactym sanga.
 re uolowam, tak uprzed reuize, aby
 Wmndana reuimowir viretus, myt hoc in puf.
 me y Zgarnie Wmndana. Et vota publica
 vkonsementowa; es in expulsiatone daltu
 przystępy osym wiadomosci; zosaciam

Liść od Dyfidentów Polaków do
 Augusta Prymasa. 1725

W Supremam Primasalem Auctoritatem.
 Waszey Aug. Inowi Dobrodzieciu Naszego, jedynego
 był Nasz zawsze in rebus adversis rector, solum
 serax ceterum, gdy naggoriza na Nas niecałkowicie
 a wtych okolicach podczytanych niestwierdził naszemu
 re chwała. Tyżbyli bismy dobie tego, abyśmy per
 sonalnie złożyli w Nasz zawsze do Noy W. Noy, in
 niesylku weneracy, a Nas powinno, Wielkicy
 wpienistym Dygnitarisowi dobie tego, ale sz
 quidius et gemitus nostros. Uchodzie iednak
 wogly tego podczytania do Warszawy nie smie
 my comparare personalnie, tyżbyli potow na Re
 monstracy, ktadziemy do Noy Jęgo Samoch.
 obciunze to dobie po Dobrodziwym Seru W. X. mu
 Dobrodzieciu, ze rz, tak Tarkowie przyrzuca, jako
 rz w istocie, niewinności iedynego ad repow
 omeclamy. Tyż. Do fasatney y boday nigdy nie tycho
 nej Alchym. Thronskiej, doze iest wiadomo wogly
 iaki na Nas po Szymi kach był serwor: a z tego
 serworu, zapomniały, zermu Sanguis de San
 guine, et in de opibels Juchpaj y na Tyż. Nasz
 Tarnach, zermu przedum. Ledwie rz uchronie
 mogły; lubamy tedy ani pomyslaniem do sey Alchym
 niezaspawey nie dostrybawali. A toli lase Rli.
 gioru zeb pny wyjawizy se ansmoritates, zmieli
 smy wogly, naktiwar, nee quidulati smiay
 na tak sturzy na ten okas zarbiwai. Teraz
 iednak mitowu Dobrodzieciu, gdy y potych Szymi
 mihak Gospodarskich, iaku na kypotyauot by
 otyzny, po Sarafach zar, po Kowotach, iaku na
 Dracw

Wraywas ialeuk z wielkimi iacty piewensiem
 Lyua y Chudoł Nazyk ustanowione Deamatur
 um impositione Correspondency: z Poshon nemi
 Jo Koryk sy / przed Bogiem wzykko widzygor
 y samym W. K. Mow Dobrodzielem prote
 stacy: / nie uziemy, ani znamy. Wt podobna
 milereniam sacy pomine, gdy y to za Krymian
 podskar bywa prasytane. W niewinnosciach na
 stey, y osuwradekum, ze Nam Jnsceps dykazy
 idem tawie ze wzykkiem. Wierzymy Compa
 tyotami; Koryk che wporozenue: Nafzya
 tak wielkimi zaprze nie moge, paristasi u
 equatstio urodzenia z Nam. A w pewny na
 dziei kompaszy. W K. M. przypadamy z gr.
 regem: proz Cami. Jo Kory Jeyu Sankuk, z Kory
 zarzady y Protokuy, o Kory nie wyspije Jey
 u: Dufkowie oddasemy, Pana Boga prazy aby
 nam W. K. M. iako Principem, que moderabur
 ukus, w dluze in wolum con chawab lara. Zasy
 z Respektum y submissym, nieszukozom, i esemy.

Od Jm Pana Woiwody Podol.
 skiego do Jm Pana Kamierza
 W. K. M.: z Kamienca d. 25 czerwiec
 1725

Rozkaz Jm. M. Pana Mego M. M. requiru
 igu przy Syak moie do Boku Ewangel, zasab
 moie in Regione Longinqua, asz za Kamien.
 cem curantem propria, z Koryk conoiant
 Publici, Ha regu cam rubore przychodzi mi
 przegroci Majestas Pański, ze nie moge tak
 przedko dypzpu szypua mego wadorauy Pana.
 kiedy nie tak motiwo sublaney ialeu. honoru
 iestom interepowany do salicy Sprawy, Koryk

disponi salva humilitate nec mox. Cohortem
jedną nieudolności mojej wysob konjunkturach
wypierze może, to fidei calamo przy winnej
submissyji wyrażam wdzięczność. Oświadczenie
miejsc od Granicy, tak Brandeburskiej, jak i
Pruskiej zda się być rzeczą bez dwódek potrzeb.
Ska, sędziem Pokoju Pańskim. Wątpliwych przy
dyktach Granic. Wina na Popołicie Różnice
jedne za dwie. Igdy było przedtem. Sasu
mpro przyzwane. Reapungia Zar. Seymu
cyes masuroni. Deliberacione zby przelazje.
go ztozime, nie abledowado. retolucy. W
ienych in Partibus inferno, chyba rezeleby
morei sanare nie mogła, quod rasiu nequis, a
była non vana suspensio versum bello na Wro
me, soby się potrzeba popierze zty Reapung
puz, Seymu, a bysmy na Wroang, mogli być
in statu residenti. wozellum. Inuolucum. To po
cupaisare. Senius mer wyrażuwy. zupang. H.

U Jm Pana Gapskiego Pa.
wopy Kłuckiego do Jm Pana
Kancelarza W. Koron. z Nowego
Owsi 827 ubru 1725.

Nie wiem jako sobie Stomarzyc mamy być przy-
razem Króla Pruskiego, z którym się przepięknie są adom-
de osiadać według według opasnięgo Listu Włosa
do Grófa Scherworyna pisanego, który mi się czy-
ści do Płocka, kiedy przy takim osiadać onem się
in consensum całe rzeczy się in Confingis z Ję-
strony Dzieci, także jakowni oni ony i także
na nas Insultus w prograniczu korbaczych, że
Bóg widzi, że nam ad desperata przyniósł apte-
sa hospitalitas, albo przynajmniej Temoty przystęp-
mola

media. Przet kilku Inianu komentowanych
 Włodzisteo uinow Raytasow z Regimentu Ge-
 nerata Schuppenbacha a Chorgur w Kiri-chich
 szoggy w kowu naschali mi Wren o put miki
 zlyg szoggy Sumin nazwane, y w nocy obto.
 itywozy Totwarak gwałtem odbili, Gospodarka
 rudakow z kili, który sy iater moze bronit, y
 Karobka ze dosze byt wysoki zabrali, y do bych
 czar go desinera / raz go do przysięgi przymu.
 siwoty / Subom ctynt o niego Cap opuldyt, y
 nie tyfku mmi sy Sam emu takie Dzieci Wren.
 lenyly, ale y wiele Jnnym wihai malynow wi-
 unisate zostaczym. Reurru wosym ad Salu.
 berrium Conitum wmmkany y Dobrodziel.
 w unizence Supplikacy, aby mi hoc in papa
 Semum Suam depromere rasyt, iakom przeni,
 sprobem mozem sy nad kitywody ulow u Na.
 szoggy mmi chze bierze kilku Jchze ztapac
 Raytarow y proty w Kaydanach trzymaj poki
 msi nie stanie satifakcy. Byt tyfko ta-
 kowc Repreratai gorzych ta obz mi powy.
 gryby kormegwony, mam to w Reflory, ale
 na Korile cost zlym ctynt, cty int tak proni.
 namy subdit id Jch labolud potepat, ze na
 koriley Nas Samyha za karki wzyt moze.
 meo uia Semu zdaty by mi xj, mosu Dobrodziel.
 in, aby Jchz Panowie Hermani z kilkanasui
 Chorgur Polukh komentowali ta na Soyra.
 nize, a poprzyzgam ze arles eow odtych uir.
 leny, a berat izdermy sine prdsuoi Jm ex.
 porbi es prima prada furonem. Czekam sed
 hoc in papa Tarku y Rady Wmmkany Dobro.
 Dzieci. Jm xjdz Bishop Chodninski w uradu.
 mym Jnserepie, iaki z Samyha poczyna

niezawieszając, że diffuzji, allatorat, salsi wiedz, y do
Konia in eodem perimisce semu, do rakhom in anse.
cefum mial honor pirai do wmmndana y Dobrodzie
ci, ze mi dat stipulaciam manum List ad Sals.
cipimum prodpirai, y nazn awaj me termin do
prodsewio, abym byl u ruzgu in eam finem
teraz obieram wiadomosci ze wy, uhat z labo
wy pod pruciem ruzby na wiadad jndana Sals.
rozty Ptochkego, apodobno bar dney ikecy uni
dneq sey mory, od ruzgot Sals ego deormi nowu
ney Wityty, y wiedz ja wozu wisie, ze staci.
yulrac sylko taska wmmndana y Dobrod
ten jnderep do pozycan ego praty prowadze
moze Skusku, na listory, naguzfiste nafce
Zalutadamy nadzici, kory ja sy particulari
ser z rakunaguzfiste, oddaj submissy, zoyu
woyfnancem, tem sepe nanquam moizdars ad
ta.

Od Jma Sana Kanderza
W. Kory do Jmagenta Biskup
pa Chelminskiego 19 1725

Miasto Gdansk w Liwi Swym de 26 8br
pianym woziaza, ze Jmagenta Janistowski
Dziekan Biednicki Dypudencem ruzze Brodnicy
mial pouzgnac do Sals wmmndana ordyna
rynego. Ze sedy alleguiz Prawa swie, korym
onaj byt exempti od sey Jurisdikcyi Comeda
na, sedy zytyt bym, aby ony kze conveniat
Jmagenta Dziekan w wadach Sals moi Tad worych
ile ze miasta Prawie wozymze Salsze respon.
dore zwykly. A sam mi domywie do ruzpi Spr
wiedlowosci. A iminuando wmmndana.

Odlegot

Od segoz Jm Pana Kande.
rza W. Krom. do Jm Kiedza

Biskupa Kieciawskiego. 2. 4. 1725

Jaka wiadoma jest przez Sekretarza Gdanskiego przy Listach Pryncypatow Szwedz. informacya, iakoby oagrawanyach nowych Dispendentow in Territorio signanser in Parochia S. Adalberti, wyrozumieiz Wmianowan. ex annexis, y orat rzekly co miato dawnym Fuzyzacjom repugna. re, auctoritate sua abolere bydzienz rasyt. Orogdy uprasiatam zostawam.

Gravamina Civitates Geda.
Inensis racione oppressionis l.
vangelicorum in es extra Terri-
torium Civitates.

1. In Territorio Civitatis, in specie in Comitate, no res nullo gure audita praticanser, quod liberi indarensum probepate constituti, ab hominibus suera quod onti bus seducanser, et ad Connivendo. rorum trahanser, ubi statim non requirito Pa. rensem Consensu, aut attento eorum Dispen. su copulanser.

2. Sponsalia inter impuberes, aut cum impu. beribus contracta approbanser, et ex Scripsi. mis, et videndis indicis. viz: ex unguulo collari. quod Canes portant, ubi nomina literis initia. alibus dispensari pndens impuberes fide. exprepa, ex quibus seductor pndens Spon. salia probare voluit.

3. Involat Connivitorium idipsum in Jura. Scularia Magistratus, dum exdivisiones Bo. notam inter Conjuges separatos ducunt et extra mura Civitatis contra Jura aperta Ju.

indirectionem extendis.

4. Vexantur Citationibus homines innocentes, qui v.g. cum puellis videnses, aut joculariter conapi- ciuntur. Et quamvis postea in eisdem, etiam ad remonstrationes magistratus, absolvantur. Deorũ, imperio tam en solvi debent, quod ius magnũ, et enormes iura; Quod et causam dant Civibus, contra oppressiones Consistorij prose- cutiõem magistratus implorantibus et famula- tis suis non impetiri supplicanti bus. Tacende casus innumeros, qui a Consistorio, ab eadem im- primi Rndmõ Dnõ Officiali, curantur Nobili de German, Notario Consistoriali praticantur.

5. Agroti Evangelici sacra sibi administrari preten- det, extra Regum S. Adalberti debiles et infirmi curribus imponuntur et ad Civitatem Territo- riam pro sumendis Sacris deducuntur, cum ta- men Evangelici a Catholicis in Territorio Ci- vilitatis inducta mirum e. Distinguantur, sed cuiq. libertas Sacrorum liberissima relinquatur.

6. Dominus Episcopus Lutheranos ibi habitan- tes sub pœna unius Sessant singulis vicibus quoties Ecclesiam ibi sitam Catholicam debet fectis non visitare, pendenda, suis interesse Sacris prohibentur.

7. Evangelici ibi habitantes pro ceteris pre- muntur Contributionibus et angarijs prout ca- rus quolibet existens id comprobant.

Hæc et infinita alia oppressionum genera spe- cifici casibus satis clara, et auctoritate Regi- strum Dni Sui Clem^{is} sub auspicijs Jhm^{is} et Rndm^{is} Dni Episcopi Cujavien, impetrant e parte, pub- antur, humillime capessit Civitas Gedanensis.

Edjey

605 9

Od Jeymiej Panny Kzmi Trzebni.
Kzmi do Jmmbana Wandersa w
Koronę z Trzebni 24 lni 1725

Ponieważ mię wiadomość dochodzi, o naszym
płuczym Kzmi, więc się odzywam z najniższą
Submisją moją do Jmmbana y Dobrodz, przy
pominięciu Jmmbana Wandersa naszego lu
bom miata Łaski Jmmbana Dobrodz.
stwa, zowie to podali Postowi, ale na to żadnej
rezolucji nie przywiozł, tylko to, że się tego
bądźcie trzymaj, co dywcy y Brat postanowił,
ale jest to, żeby wolney Elekcyi Kzmi nie by
ło, ani wolney przypominania Panien Pol.
skich do Takonu iaku y na Post, ale za dyca
reszcie tak nie było dopiero za Brata; także
mnie udano, że rozpraszam do choby Takonne,
a nie chce mi formisypu nadai; do Jmmba y dywcy
czy to prawda czy nie, chociaż raz Pół o nie
proszę, a u Sami do mię mi przestradzaj, co
mię udali, więc proszę unieć Jmmbana do
Dobrodz, aby z Łaski Swicy, iak z Postem
mowie bądzie, to mię powiadzał, czemuż
Jmmba y dywcy na to nie chcą, dla uznania jm
wby, y proszę uniećnie perswadować mi to, aby
do niecznie Jmmba y dywcy była. Rekomenduję
się powroćnie z całym Jmmbadziem moim
Łaski Jmmbana y Dobrodz, biorę obaj
ten nasz, także prau majestatu Polskiego
ożdnie iaknajlepsze, y pomysłne Jmmba
Jmmba y Dobrodz, y Łaski Famisypu
Jmmba, gdyt Jmmba na Ławie.

Repsons Jęz Pannu Wym
Trzebnickiego z Kłopotu 24 gln
1725

Interes Kłopotu Wym Pannu Trzebnickiego
go był traktowany, y na blisko przesyłany w
Warszawie konferencyi z Jęz Pannu C.
sarra Jmu, y rest mu należy ci przetożony. Był
na planu y to udanie, o którym Wym Pannu
namieriał względem rozpraszania do chorow
Takownych, ale się na to dat Repons, że z em
zarzuceni wierzyć nie trzeba, jako o niechysty
nawet naftę wynalezionemu. Jak da Pan
Bog, będą reasumowane konferencye, by
dzie y dale na pamięci pomieniony Interes,
który aby potępiany mógł mieć skutek w rozpr.
kiedy do przypady Wym Pannu ciałem tyż
zostawiam zawsze. p

O Jęz Pannu Sierocy Włochy
do Jęz Pannu Kłopotu W. Kłopot
z Nowy mi 24 gln 1725

Wiatem sen honor przesyłany po prostu, quam sub.
misipimo doniesi Wym Pannu Dobroci ciałem
o wioleny, która się w Dobroci mrok isata, a
aruna Brand obierczykon militia, od których gdy
za lirowy requezyce, sasiłakuy: Dozchał
się nie mogłem, musiałem się odważyć na Re.
prezalia, y kazawszy ztapai także od requezyce
gim enau Raytara, Kaydanami go u Piłbepu.
czyrowatem, który dwa dni tu był w reue poie
Dziawsty przesył mi był odazy do sasiłakuy
do dnia onegdajszego Sam Rosmistrz od em
mi z przeprosinami Ciałem m ego gwałtem
wzięty, y był od Putkownika przywrócił, który
wzięty

wszelkie sakryfakcy, y kary, z ludzi narcedzacych
 cych apprometow, kary, ja sy nie kontentuję
 oddaniem Człowieka, y daley upominac będy.
 Jak widzę w sakrowych okazyach, sakow omi zo,
 wozie trzeba z temi iie repropatyc. Co sy zar
 syze Jmiejściu wiadomego z Jmiejstem Bi
 skupiem Chetmowskiem, wozem in anacypum
 doniozt Wmian Pana y Dobrodzieci z od serm
 nie mnie naznaczonego in ordine do podpisania
 listu owego ad Sacerdotium umknę, nie na
 wiazd Jmiana Starosty Ptockiego, iako byś był
 odgłos, ale do Protry Turcy Jemui Pani Karol
 Janowej Dobrodzieci odiechawszy, iednak za
 powrotem Jego tenowac iestze szczytu u
 nity i nie omieszkać, ale bardzo wyspy, abym
 miał pobri roto meo, bo sy on wta nie usadził
 ager in contrarium. Co tak wyraziwszy z iak
 naywzględy do Hoy Wmian Pana y Dobrodzieci sub
 misy, Jacek mnie y Procku Jęgu rekommem
 Duce, i dy m wyznaniem, z em iest na Cate ty,
 cie mnie z najdy nieustajęcy oblegają. f

O Jmiejścia Prezydenta Try
 bunatu Korony z Prockowa 1725

Jako wszelkie mandata Wmian Pana y Dobrodzieci
 zawdy z wielkę ochotę, exequor, sak in virtute
 onych y sey Wmian Pana y Dobrodzieci do mnie
 pusztać, Exequor z mowy, co solum Publi
 Jm. sanacy, Ja Jmianem Stefanem Kuzawski
 Lowczyym Ziemi Prockiej Deputatem Trybu
 natu Koronnego Prockowskiego z Ziemi Chetm
 skiej. Te będy nieszczęsny Jm. dbywał się septe
 Ziemi Chetmskiej, iakowei Prezydenta Prawu
 y Powadze Trybunalskiej po wykonaney nomine

contradictorie przyrzędzę strucl Comitia, tak
 zaraz ad primum numerum tabulamy wrze-
 śnie, aby się w Prawu y powadze Naszey w bra-
 nie statu. Upraszam Gmmdanow y Dobrodze-
 ia Consensu wszystkich Jchnu Panow Collegow
 Naszych, aby ad Sinistram Informationem et Im-
 portunam Instanciam niedorzech Jchnu oby-
 watelow seyze Ziemi Chetmickiey nie wypadło
 co nowe; orobawie mandata supra facta et adju-
 z Cancellary Gmmdana y Dobry subreptiue
 nie wychwyli. A Tak in Collegu nostro lau-
 danda mamy probitate Canones, Im Pana zas
 Chetmickiego nie dyktu multum sciensid et con-
 sciensid popibundum, ale też ad resolutionem
 terminow Juridycznych chyba parom z vltim.
 sensuarianem Naszym Serdecznych przyrzędzimy
 y Jego prezencya, wityscy solamur. z osławam y

Od Gm Pana Marzalka Try-
 bunatu Koron do Gm Pana Kam-
 clerka W. Koron z Piorkowa d. 3

Jak przedko z prywatnych Korespondencyj do
 sto mnie wiedzieć, że nie doryg Jchnu Terrigend
 Ziemi Chetmickiey przeciwko Gm Pana Besanow-
 Kuzewskiemu Lowczemu Ziemi Bielskiej
 Deprecacowi seyze Ziemi Chetmickiey y Kollidze
 Naszemu iakowei nocendi. Tamysław strucl
 molamina, y przeciwko Prawu et Auctoritati
 Trybunatu Naszey chęć inuergent. Tak zaraz
 Obviando hui, nomine et Consensu totius Spe-
 ci ad arripio Calamum wprzod in solidam con-
 mltam y Dobrociua veneracionem, a posym
 upraszai, ażeby czego subreptiue ad Sinistram
 Informationem et Importunam Instanciam
mł.

nie wychyłała z Kancelaryi; Wmianowa
y Dobrodzieca. Co gdyby inflexi casu wypa-
niało, nie tak by to psary kularney dobiegła.
na Chetnokiego, Woremu przy tak wielkich
Jego Talensach Summum Dy dedit Judi-
cium, pro wykonaney w emine obstarce przy-
sędze było obnowam, ale Cardziej Prawu
y Powadze naszej Trybunalskiej, bydały
derogacjo. Wzrym Seriam raz Wmianowa
y Dobrodziecy zaleci wiucm pucowiem, oco
iako unizenie spraszam, tak się dwoieru
cultu przy. P

Respons Jm Pana e Pratu:
kowi. Namu marital kowi Try-
bunatu Koron. z Kupick 1718
qbr 1725

Wzrymone tak od Wmianowa, iako y od
Jmiejdz Prezydenta Trybunatu Koron
prekuratodycy fawie Jm Pana Towarzcy
Biedskiego mianowa, naszym tu macy ude-
rby muel, dołed sta poradowania dwinia
wyicahatem z Warzawy. Jakem zas dołed
nemiat zadney in contrarium requyrtacy,
tak ierichy miata subequi, pamiertney
byd poufatey Wmianow inynucacy, przy-
sy mserca in pinto ac von cultu. P

Liss Jm Pana Kancelarza
W. Koron. Jm Pana mar.
statka W. Koron. z Pragi 1717
qbr 1725

Jzycy macyca odzywam się Wmianowa
z miznym wstmem, y neustanny, tygalkwo.

[illegible]

Od Imadana Wanderszu w Kres.
Do Imadana Krakowskiego y jin.
nych gub. Senatorow. z Bragi
z 6 gubri w 25.

Jestże z tego miewysca odzywam się Wmmba.
 na i unitornym valorem moim, y nieustannu
 tyozkowaniu. Dogadaję się Wmmba P. M. młoty
 conservacioni zdrowia Wmmbana, et commodi-
 sati itas u. posobnicy zęu do odprawienia po-
 drozy ad Regiam, tudzież me wsparze bynajmniey
 ze tak Wmmban reumpso viribus, iako
 y Inne Jęhuf invitati ex innaso z tak erga
 Bonum publicum tym piewnicy expensationi
 publicae w punktualnym a niebrodzicznym
 przybyciu doryc uayney, racyz katai got.
 wai powtorne listy do Wmmbanow, y do Ję-
 nych Jęhuf S. S. Senasorow y ministrów uay
 profixione dreci. Wize ze ten termin ma
 byde pro miedys Januaryj Anne sequentis. Ja
 iakom ancedens er namienit, wybratem
 się w Wray Lomzynski dla wythnienai y
 porabowania zdrowia, z inseney powrotu
 mego przy lasce Boskiej ad usus publicos, y
 do przytomney samego Wmmbana vestigi.
 Inserim uaynity się witelluc diligencye
 ad reducenda aspera in vias planas, y u
 Dworow Poprtonnych laboratur, aby Potencye
 Prossantstul ab his terriulamentis de-
 usans, es descendans ad viam Officiorum.
 Nadzieiam w lasce Boskiej, ze do tego przy-
 dzie, y ze za przybyciem da Bóg Wmmba-
 now, wynaydę się miedai do uspokoiencia sey
 burzy cum honor Wmmba y Jęhuf. Co domozę.

Leure de Mr Subm a V. La
Mgr le Grand Chancelier de
La Couronne. a Berlin le 6.
Nov. 1726.

Je n'ay pas manqué de presser aupres du
Ministère d'icy, la Reponse de la Impé-
rienne a la Lettre du Roy, que je luy ay re-
mise le 15 d'icy; mais on s'excuse sur ce qu'on
travaille a une Deduction, qui doit répondre
à tous les griefs contenus dans le memoire
de mgr le Primas, auquel, on m'en même
temps dit, que Sa Majesté Prussienne avoit
dessein d'écrire une Lettre. Encore hier
j'en ay parlé a Monsr. le Baron d'Ilgen
qui m'a repété la même excuse, m'as-
surant pourtant, que cette expédition seroit
prête incessamment; mais me témoignant
aussy, qu'on avoit dessein de l'envoyer
a Mr de Schwerin, afin qu'il la puisse
accompagner des representations neces-
saires. A cette occasion ce Mi-
nistre m'a fait d'amples protestations du
desir sincere de l'Impé-Prussienne d'ouvrir
sous ce, que pourroit La Couronne avec le
Roy, et la Republique. Je suis avec un
très profond respect.

W Jmci Kiz Dza Biskupa
Chłomskiego do Jmci Pa-
na Kancelarza W. Korony
i Toronai 8 10 9 1725

Importuna Dissidentow Brodnickich, a nat-
le gravamine interpellacii, nie dyfko mnie
pro traxit ad indignationem et justam litem
Juris

Jurisdictiones ultionem, in quibus proinde kucji
 ad auxilia consueveris, aliter tam ego om
 miana impotunum reddidi. Alibi enim mi
 tali processum mori tunc tunc in cau.
 sui Jurisdictionem ordinariam respiciam, ob
 uigilem Dispendens, iaku one arroganti
 presumptione regni Jurisdictionis derogant.
 hiedy erititer studio allaborans, aby Wta.
 dty Biskupij, pupillam oculi, exult.
 rent. Vile Senu meo rosumem, ille.
 de postpositum, gdy iaz po wzywioney kon.
 testacy praua, vigore Submissy wyra.
 tney Dispendens non contra mentem et
 processum in quibus miast J. P. tui. Dilect.
 sy mori eo in prauo rosumem, post.
 puzijch Sobie w sprauie z okazy, inda.
 gandi Juris super excoctio Religionis
 si ozym hanc dubia defensione, uall.
 den exorbitansy in dicitur nec proualeny.
 denegatorum Juriam Parochialium, inu.
 lationis in meum Eulcam prtez Predikan.
 tou, et aliorum: in fundam enee immobili.
 Decretum Pedeceptorum mori Biskupow,
 ozym aua Sufficiens attestatur, pu.
 uigilem Jch de Sedy meo z ostacy
 tyfku in excoctioe andcaorum San.
 uorum, prtez w Immunitates Civiles non
 infregi, wzywionem horych exemptione gau.
 dena. Subijcto tunc Informacya alipimu
 Judicio tam miana, ony oraz z vobis, de.
 mym Sacerdy respectu: iminuando in ex.
 pectatione dabitur rosumem J. P. tui z powin.
 ne, w en oracy. H.

Seigneur de Mr Le Comte La.
gnani a S. Ex. Mgr Le Grand
Chancelier de la Couronne.
a Rome le 10 gble 1725.

C'est avec bien de la joye, que j'ay appris
que les Suissances protestantes ont change
leurs manieres aubaineuses de traiter avec
la Nation Polonoise, au sujet de l'affaire
de Thorn, en deues, et respectueuses re-
presentations, et instances, qu'ils font
presentement en faveur des Dissidents de
cette Ville; Comme en partie cela pro-
vient de la fermeté avec laquelle V. Ex. et
les autres Senateurs, et ministres du Ro-
yaume ont soutenu les resolutions prises
par les Etats de la Republique pour la
cause de Dieu, je ne manqueray point a
pres le retour du Pape, et de ses mini-
stres, qui sont pour la plus part envoie
a la Campagne, de faire valoir le role
de V. Ex. pour luy en faire sous le me-
rite, qu'un si honorable procede exige
de justice.

On m'assure, que par l'entremise de
l'Espagne, une alliance entre l'Empereur
et la Charente pourra s'establi, et que la
uede pourra bien aussi y estre comprise, et
cela pour contre carier le Traité d'Hannover
establi entre la France, l'Angleterre, et la Suis-
se, si cette nouvelle venoit a se verifier, elle
seroit tres importante pour Sa Majesté, et
la Republique, vu qu'elle pourroit faire chan-
ger les dessein de ceux, qui en veulent
a

a la Pologne, et sur tout m'attroit a la rai-
son le Roy de Prusse. J'ay l'honneur d'ache-

Reponse de Son Ex: m^{gr}
Le Grand Chancelier de la
Couronne a Mr le Comte La
grave a Kupiski le 9me 1725

La royale, que Votre Excellence a eu du chan-
gement du procede des Puissances Protestan-
tes, et l'appplaudissement, a la fermes du
Conseil de Sa Majeste, avec des sentiments
avantageux a mon egard, que Votre Excell.
a bien voulu me temoigner dans sa Lettre
du 10 du mois passe, sont des effets du zele
de Votre Excellence pour notre Ste Religion et
pour la gloire du Roy Notre Maitre et de
la Republique, et de l'amitie pour moy. J'en
suis tres obligé a Votre Excellence aussi bien,
que pour la communication des mouvements
que l'Espagne se donne pour contrearrer le
Traite d'Hannover, dont notre Cour, avoit
deja est informee avant mon depart de
Varsovie. Il faut esperer, que Dieu Tout
Puissant, qui nous a fait voir pendant
cette année des evenements non attendus
a la Confusion de ceux, qui vouloient du
mal a la Religion et a la Pologne, conti-
nuera ses benedictions, et appaisera sa
Majeste le Roy Notre Maitre dans ses de-
liberations, et resolutions. Je finis avec ces
vœux pour le public, et avec des souhaits
de toutes sortes des prosperites et contentements

pour Votre Excellence et pour S. E. Madame
 la Comtesse son épouse ; que j'ajoute de mes
 très humbles respects ; à l'occasion des fêtes
 prochaines, que je leur souhaite très heureuses,
 sans pour l'année dans laquelle nous allons
 entrer, que pour d'autres sans nombre, et en
 me remettant à ma précédente, que je me
 suis donné l'honneur d'arriver à Votre Excellence
 le 18 du mois passé, je suis avec toute la
 considération parfaite. &c.

Od Jmci Pana Włodzisława
 go. do Jmci Pana Włodzisława
 W. Kozłowski, i. Dzierżan 15. 9. 1725.

Wyrozumiałem i listem Wm. m. Pana ze
 sam seraz nie maist nie obliwogo ad de
 rendum w publicznych maserych in eodem
 Patu i naydujących się. Na cześć Wm. m. Pan
 chwalebnie bardzo wziętych i reistrujących ad
 propria na wytehrzenie y porasowanie
 zdrowia; mnie iast racya przystrymada
 w tym Wracu, abym był capawior wstępnym
 blizney y Samego Wm. m. Pana, co kiedy
 zwazam w ciunstanach potrzeby publiczney
 to się bez seymu obezpi nie może, iest m.
 Sege novella ze Hermani tytku za Dawidem
 yrozkazem Rządku wojowai mair, y Grani
 Rządku przestzegai y bronu przeciw nieprzy
 iacowom wozelakom, a na drugiem miejscu
 zakazu oboty zabudai, lnu Kantony, di.
 wityl formowai, bez użycia apclurowania Gra.
 nie byz nie może. Sam tedy Wm. m. Pan zwazaj
 raczyt, ze trzeba na to lacy Rządku rozoluai.
 Przyj.

Przyprowadzono tu do mnie kilku ludzi Arande.
Burskich w Teronui wazgrych, bez listu y wypra-
zney woli J^o K^oroli, co z nimi czyni, y iaku j^o
halekowi. Wi^oz upraszam o rozklad. Strony
sacz^o Serbow przed tym dniem nie ma^o ni^o mat^o
wiadomosci. Istawiam u^o w^o C^olta. ff

Lettre de M^r le Grand
Chancelier de la Couronne de
M^r le S^olmaréchal Fleming
à Varsovie le 13 g^obre 1725

Par cellecy j^e me donne l'honneur d'accom-
pagner la Lettre, que Mr de Suhm m'a adressée
pour V^otre Excellence, Je n'en eus rien à M^r
le Primat, jusqu'à parement V^otre Excellence
s'en informera.

Il y a environ 15 jours
que Mr de Schwerin est absent, eson ne s'
attend de retour, qu'en 8 jours d'icy; Il doit
estre allé à G^olden d'icy pour une partie
de chasse, mais il y en a, qui croient, qu'il est
allé faire un tour à Berlin. Je suis très
parfaitement. ff

Lettre de Mr Suhm à M^r
M^r le Grand Chancelier de
la Couronne à Berlin le 13
g^obre 1725

N'ayant pas eu occasion de reme^otre en
personne la Lettre du Roy, es celle de M^r l'
Ev^oque de Warmie à Sa Majesté Prussienne
se les Roy ay envoyées accompagnées d'un
mot selon l'usage d'icy, par lequel j'ay prie
Sa dite Majesté de me nommer, en son absence
un ministre, à qui je puisse communiquer les
circonstances des griefs, qui ont donné
lieu à ces Lettres, persuadé, qu'aussi tôt, que

Le rapport en auroit été fait à Sa Majesté. Elle donneroit les ordres nécessaires pour faire ansui ces griefs, et pour y faire donner toute la Satisfaction d'equité, qui leur serroit de fondement.

Aujourd'hui monsieur Le Baron d'Ilgen m'a fait savoir, que le Roy S. M. lui avoit envoyé les susdites Lettres, dont je lui avois déjà fait lire les copies, et les points concernant les griefs, que je lui avois même laissé pour son Information. En même tems ce Ministre, qui est malade d'une attaque de goutte, me fit dire, qu'il desireroit les réponses aux points, qui le regardoient, mais qu'il remettroit à Monsieur de Hassich ceux, qui étoient purement militaires et de son département.

J'ay déjà eu l'honneur de demander, que monsieur Le Baron d'Ilgen m'avoit dit, qu'on enverroit à Monsieur de Schwerin la réponse à la Lettre du Roy, que j'ay présentée icy, je dois ajouter à présent, que je suis averti, que cette réponse contiendra, que Sa Majesté Prussienne desire, que le Roy nomme des Commissaires pour examiner les griefs de part, et d'autre, et pour les lever raiproment.

Je ne sçay si on en parlera d'abord, mais cette Cour a dessein au cas, qu'une telle Commission ne réussit pas, ou que le Roy ne voudra pas nommer des Commissaires de proposer des médiateurs, et que cette Cour nommeroit de son côté pour cela la France et l'Angleterre. Je suis avec le plus profond respect. L.

Reponse

Reponse a Mr de Cuhm
le 25 gbre 1725

On m'a écrit de Varsovie, que Monsieur de Schwerin a déjà reçu la réponse de sa Majesté Prussienne, a la Lettre du Roy notre Maître, que vous lui aviez présentée; mais que le Ministre ne l'avoit pas encore remise a sa Majesté. En attendant la communication de cette réponse, je vous suis bien obligé Monsieur pour votre empressement et exactitude dans l'exécution des ordres de sa Majesté pour procurer la satisfaction aussi bien a toute la République qu'au Evêché de Warmie sur leurs griefs, j'en manqueray pas de faire valoir votre soin en son temps, et Lien, esant avec toute l'estime. H.

Lettre de Son Ex. Mgr le
Feldmarschal Fleming a
Ex. Mgr le Grand Chancelier
de la Couronne, a Varsovie
le 24 gbre 1725

Monsieur le Comte de Horn nous écrit de Paris du 2 de ce mois, qu'ayant jugé, qu'il étoit du service du Roy n. m. de renouveler a l'occasion du Traité d'Hannovre, les représentations qu'il avoit faites précédemment a plusieurs reprises au sujet de l'affaire de Thorn, qu'il en avoit encore parlé en dernier lieu au Ministre des affaires étrangères, et que celui-ci non seulement lui avoit rendu les assurances d'en avoir écrit sur ses instances antérieures en termes convenables aux Ministres de France a Hannovre, et

à Berlin; mais avoit aussi ajouté, qu'il sa-
voit, que conformément, à leurs ordres. Il a-
voient travaillé à disposer les Cours respec-
tives d'Angleterre, et de Prusse, à la modération
et qu'il pouvoit même leur dire, que cela avoit
été fait avec quelque succès; que le Traité
d'Hannovre n'engageoit la France à aucu-
nes mesures, qui pussent inquiéter la Pologne
qu'il écrivoit encore sur cette matière aux dits
ministres, et qu'on pouvoit compter, que si
la France entroit dans quel que concert au
sujet de l'affaire en question, ce qui n'étoit
pas certain elle n'y entreroit jamais, que
d'une manière convenable à un Roy Catho-
lique, et avec des intentions, dont le Roy n'au-
roit lieu d'être satisfait.

Dequoy, j'ay été bien aise d'informer V. Ex.
ayant l'honneur d'être avec zèle et passion.

Reponse de V. Ex. Mgr. Le
Grand Chancelier de la Couronne
à Vienne le 22 Fev 1725

Je n'ay pas été assurément moins aise de lire
les assurances rapportées pour Mr. le Comte
de Hým, que Vob. Excellence l'a été de m'
en informer, de quoy je lui suis très obligé
cette assurance de bonnes intentions et des
sentiments justes de sa Majesté très
chrétienne et des diligences faites à dispo-
ser les Cours d'Angleterre, et de Prusse
à la modération ne pourroient produire, que
de bons effets pour porter tous aux résolu-
tions convenables au maintien de la paix
que Dieu conserve partout; Je suis avec tout

621 9

+
Lettre de Son Ex^{te} M^{te} le
Nonce Apostolique à Son Ex^{te}
M^{te} le Grand Chancelier
de la Couronne à Vienne

le 21 novembre 1725

J'ay l'honneur de rendre compte à Votre Excellence
de ce, qui on me mande de Vienne, touchant les
insinuations de la M^{te} le Roy d'Espagne par
rapport aux affaires de Pologne, et notamment
celle de Thorn, au sujet desquelles Sa Ma-
jesté m'a fait l'honneur de vouloir, que je fisse
quelque demeure. C'est même par ordre
de Sa Majesté, que j'ay l'honneur d'écrire
à V^{re} Excellence celle-cy, après avoir eu celui de
luy parler de cette affaire ce matin. Mons^{eur}
l'abbé Vanni ayant eu des bonnes raisons
pour n'en point parler luy même à Mons^{ieur}
le Duc de Riporda Ambassadeur d'Espagne
à Vienne, c'est monseigneur le Nonce Grimal-
di, qui ayant vu ce que j'avois écrit la dessus
à Mons^{ieur} l'abbé, s'est chargé d'en parler à
ce ministre, et il l'a fait à plusieurs repri-
ses avec la prudence, et le tact, qui lui est
ordinaire. Mons^{ieur} l'Ambassadeur non seule-
ment a luy dit positivement, que le Roy son
maître prenoit fortement à cœur les intérêts
de cette République par rapport à l'affaire
de Thorn, dans laquelle il estoit persuadé qu'
elle avoit tenu une bonne et sage conduite
et qu'il estoit prêt de se joindre à elle pour
luy donner toute sorte de secours, mais encore
que par le dernier Courier, qui luy estoit
venu de Madrid, il avoit reçu tous les pou-
voirs nécessaires pour conclure un Traité

l'alliance avec la Majesté Imperiale, et avec
la Pologne, par le quel la Majesté le Roy d'
Espagne vouloit l'assister contre tous ceux,
qui voudront la troubler a l'occasion de l'af-
faire de Thorn, et luy garantir, aussy tous
les Etats, qui elle possède presentement. Mais
le Monce a pris la liberté de dire a moi
l'Ambassadeur, que le besoin plus pressant
qui ait la Pologne, est de mettre ses Places
frontieres, et sur tout Elbing, en état de defense
chose, que le Tresor de la Republique n'estoit
gueres en état de faire. Monse l'Ambassadeur
a répondu, que le secours du Roy son Maître
seroit fort abondant, mais qu'on ne doit pas
s'y attendre avant sa conclusion du Traicté.
Voila la substance de ce, qu'on m'a mandé
de Vienne, sur laquelle V. Ex. pourra delibe-
rer, et en cas, qu'elle m'honore de ses or-
dres, elle pourra estre persuadé, que je m'en
acquitteray de la meilleure maniere, que je
pourray pour luy remontrer avec combien de
respect, j'ay l'honneur d'estre. &c.

Reponse a S. Ex. Mgr. Le

Nuncio Apostolique a Kupiski

le 18 novem. 1725

Comme la Majesté le Roy mon Maître a
deja fait expedier des Lettres aux Senateurs
afin, qu'ils se rendent a Varsovie pour le
15 du mois de Janvier prochain, ainsi ce sera
alors, que l'on pourra delibérer et prendre
une resolution dans l'affaire, dont votre Ex. a
m'informé dans sa Lettre du 11 de ce mois.
De quoy luy estant tres obligé, je suis avec tout
le respect

Le 18

Do Króla Jmci do JW.
Kasztelana Krakowskiego
Hetm^o W^o Koni z Warszawy

Jasnie Wielmożny Wprzemię Nam miły. Kiedy
wyrażone w nie dawnym do Wprzemię Węj pisanu
Naszym de die 10. 8bris potrzeby Rzplty w zachod-
zących Wiary, święty, honoru Narodu, całosci i bezpie-
czeństwa Ojczyzny circumstances należytą w ser-
cu Wprz. Węj znajdować consideracyę, a oraz nieu-
stanna starania Naszego czuć ulewną Wpr. Węj
wzbudza ku Nam zeloznosc, w tym niemożemy
znajac innatam Oregoz pro bono publico zelum,
aby na tak potrzebne porozumienie się przybył
do bolem Naszego niemiał, żeby jednaki ucertitu.
do non pro fine diei do przybycia niedata obiazę
ad remoram, alio do umiencia Nam saluberri-
morum Wprzemię Węj consiliorum, a naderzytuo
maize stuszny wzglę na state jeszcze zdrowie
Wpr. Węj, aby przez te dwa miesiace, jakonazdo-
stionalozę, ktorey zyczymy, z mocnoscie zostate con-
valescency, umyslimy consulto termin zjardo-
wi temu prorozare, az do dnia 15. stycznia w
Roku biesio następnym, a statym zadamy V:
silnie po Wprz. Węj, aby na ten czas przytomno-
siazę, g Rada swa zdrowa vota et conatus Nostros
na dobra popopolitego i utrzymania tranquilli-
tatis publicae secundum sechuiad. Oregoz gę
się zocnotę Nam przyobiciare po Wprzemię Węj
spodziewamy, dobrej oraz do Pana Boga zyczymy zdm-
wia. Dan w Warszawie

Do Wielmożnych Senatorów
do których pierwsze Vocato
rye wyszły.

Wielmożny Wprzeżmie Nam miły. Kiedy wyrazone
w niedawnym do Wprzeżm Węz pisanu Naszym de die
10. Sbris potrzeby Rzęptę, wżaciodzących Miary i.
honoru Narodu, całoru y bezpieczeństwa Ojczyzny, in-
umstany, ach należyżę wżer w Wprz. Węz, vndicant
consideracyę, a oraz nieustanna starania Naszego
czutoru, wierna boni Civis wżbadra ku Nam reko-
gnicy, wżpie nie możemy, znaię innotem Wpr
Węz, pñ bono publico zelum, ze natalk potrzeby
jakosmy anterioribus nami enili przewumienie się
przbydz do bolu Naszego nieomieszkasz Wprz
Węz; obawiaię się jednak, żeby incertitudo non
profias diei do przbycia niedata oharzi ad re-
meram, y do zapatrywania się na drugich, tedy
raz nacząmy eo fine diem 15. Styxonia anni
proximi, y po Wprz. Węz, vñbnie żądamy, aby s na
ten czas przytomnoscię y Rady swa zdrowy vñta
et conatus Nostrus dla dobra prozpółitego y utrzy-
mania tranquillitatis publicae secundarar zechant
Co nietylko u Nas samych, ale y u całej Ojczyzny,
cuius res agitur, meritorem będzie dla Wprz Węz, vñta.
Remu teraz dobrze od Pa. Boga życzemy zdrowia

625 9

Jm' Pan Kasztelan Kra-
kowski do Jm' Pana Kancel.
za Wok. z Brzezan d. 20.
Novemb. 1726.

Juz ten Respons moy zastanie pewnie na wyt-
cienieniu do prac publicznych Wm' Pana wklapi-
sach, ale y tam nielupi wczasu sollicita zauwe-
zosc Dobra poswolitego Wm' Pana vigilantia.
Mnie jizeu zdrowie postucz, ziawia do Warszawy
mam in voto, chyba dlatego szeregulnie, zebym
mogl beatyfica visione Pana, bo nie wiecy robi
niemozemy bez Jemu, jalem arzeszu poizty wy-
razit Wm' Panu. Czas determinowany konwoka-
cji Nafy prw miedys Janu ari, bardzo Nam nie na-
regu, bo wtedy kontrakt przypada, gdzie res
aguntur o Substancie, requirerentes personam.
Ten, a naybardziej sie obawiam, zeby mi ty drugi
fatyga, niuczynta na potym in habitem wdal-
szac wstuzach publicznych na Sejmie. Okluc-
szenie tutaj ze adjungo pr.

Respons na ten List
de 2. Xbris 1726.

Nieustajaca Zasla y pamiec Wm' Pana w
punctu aine. Correspondencji partylularney
y natym miyscu przynosi mi consolation tym
wielcsza, ze mnie cieszę wzadany nadzieja nie
tylko mity in privato, ale y potrzebny wiel-
ce in publicum przytomnosci Wm' Pana da
Pan Bog w Warszawie in intimato do J' W' m.
Pamomito Bzyszu, Naktorym lubo Conclusive

nie możemy brać aliquas measuras inscia Re-
publica, y providorai in casu necessitatis nale-
żytej obrony; przeciż jałom jux namienit, nie
le możemy per innocentes et salubres passus u-
tarnie trudności cum emolumento Dobra pospoli-
tego, y namowić do wzięcia potrzebnego ad arbitri-
um Universalis assensus in ordine do tym pomy-
ślniejszego do scia przysiężę. Lemu pro utilita-
te et felicitate publica. Mam zatem nieomylną
wprosić wstąpić Boskiej, ze doda Wm Pana y wigom
Dowia y sposobas utacnienia domowych interesów
do przybycia da Pan Bóg in tempore ad Regiam.
Otego intimo voto Życzę, za wiadomości o bytności
u Wm Pana Jm. Pa Wojewody Podlaskiego Wm Pana
y za komunikacyą occurrentium ab oriente
unizenie dżęć. pr.

Od Jm Pana Kancelerza Wo-
Kron. do Jm Pana Krakowskiego
HAWK. d. 25. gbris 1726

Jux dotąd musiałoby dojsc Wm Pana powtorne Inwi-
tatoria do Jm. Pa. P. m. m. m. z prefixą czasu
post resumptas uniesna te podroz sposobnego.
Mam zatem nadzieję nieomylną ze da Bóg w Ber-
kanie gdzie miał honor desideratissime visionis
et personalis cultus Wm Pana dla nader potrze-
bnego porozumienia się wterazniejszych publi-
cznych conjuncturach, ile liedy y sam czas do-
zenia dżęć potrzebną materiam deliberatio-
nem; gdyby zaś miał przewaleć metus ingru-
entium periculorum, co czas przez dalsze wi-
domości objasnić może, pewnie per Legem supremam
instructabili

inobstantibus necessitatibus nalezatoby nam bra-
 przed sie media naturalis defensionis. Wzglede
 przyprawdzonych do Wmiana z Torunia ludzi
 pisze do Jm. X. Podkanclerzego Krown. Wmiana a.
 by uwrozumind mentem Jm. X. i aby ich domost
 zaraz Wmianu. Strony zas zatrzonanuch na
 Wkraimie i Erbow, poniewasz konferencya z Xim
 Jm. X. do ktoruim differri musiata do przybycia
 Wmianow ad Regiam, tedy y rezolucya Jm. X.
 w tym punkcie dotyzze konferencyi adtozona do-
 stata. B wyraziwsz, pisze sie

Od Króla Jm. X. do W. Ka-
 sztelana Kralowskiego Het-
 mana Wox. z Warszawy d. 22.
 Novemb. 1725.

Il m'a été fait rapport par Mr le Grand
 Tresorier de Lithuanie, que l'Officier, qui com-
 mande a Thorn s'est vu obligé de faire arre-
 ter un Officier Prussien, qui a commis des excès
 dans cette ville. Vous savez combien des plaintes
 ont été portées contre les excès, que les Officiers
 Prussiens commettent, même contre la défense
 du Roy S. M. ainsi j'ay ordonné à Mr le Grand
 Tresorier de Lithuanie de vous envoyer le dit
 Officier Prussien, que vous ferez examiner, et
 me ferez rapport de son affaire. L'envoy et
 examen du dit Officier Prussien servira d'exemple
 aux autres, et fera voir, qu'on songe sérieuse-
 ment a ne pas laisser faire ces excès impune-
 ment. Mr de Chverin ala verité a fait
 icy des representations en faveur du dit Offi-
 cier, et croit qu'en quelque maniere il est a
 excuser, mais j'attendray votre rapport pour

prendre la dessus ma resolution.

P.S. Je me remets au reste a ce que Mr le
Grand Tresorier de Lithvanie vous rapporte
dans cette affaire

Ad Commum Protectorem
Regni ab Illmo Cancellario
Regni d. 25. Novemb. 1725.

Memor semper devoti mei et devincti erga
Eminentiam Vram affectus et cultus, non pos-
sum momentum illud silentio preterire, quo
se opportuna offert occasio manifestandi E-
minentie Vre debita ejusdem obligationis et
observantiae mea officia. Ac prout compul-
sionem, quae redeunte ad suos Cardines Anno
Mysterium Nobis Christi Natalis fulget, et in
commune solatia fundit, Eminentiae Vestrae vo-
lenti apprecari voto non intermitto, ut Na-
tus Orbis Salvator copiosissimis Eminentiam
Vram benedictionibus cumulare dignetur in
longaevas et felices annorum revolutiones.
Huic appreciationi immutabilem adjuget
prospicere, qua maneo

Ab eodem ad Commum
Cardinalem Salernum.

Dum se nova offert occasio testandi devo-
tionis et obligationis mea debita officia,
eandem arripere non intermitto. qua Na-
talis Christi imminentem celebritatem ac
novi anni reversionem gratulando hac indi-
ce interni affectus littera apprecor, ut E-
minentia

rentis Vra et festo Natalis sui dies, et novi
 anni exordia Supremus rerum et temporum Au-
 thor inter copiosas votivasq' fauat defluere
 benedictiones, et ut ego ea gaudere valeam feli-
 citate, qua in constanti Omnia Vra gratia
 conservata gloriari non desinam, quod sum.

Do Jm. X. Podkancierz.
 Krom. do Jm. P. Kancierza
 Wox. d. 2. Xbris 1728.

Dziękuję uuiżenie Um. Pana za kontynuacyą miłej
 Jego korespondencyi. Przy komunikacyi Responsu
 do Dworu Berlinskiego naprzedzonym daśm. Bog
 Kongrebie w Warszawie in Januario postuchawszy
 firmisów pierwszych przedemny mowięcych super
 contentis Onegosa, nieomieszkam. y ia przymowić się
 do niego. Wtę postanę do Um. Pana kopiy wan-
 notowanych przez H. H. ekspresach większą wdę
 Jm. P. M. M. y Xcia Jm. Prymasa, amzebi
 czyż inżę injuriam, boc niewchodząc winne ra-
 cy, arzywdę wtym niemata uwazam. Naprzad
 Suprema Sapientie Jm. M. Papromisto, ktora u-
 mie czyż nie distinctę Jdorum et experientia pro-
 batorum Consiliorum, ab infidis et intere patis,
 periorze admittendo, Inyie rejiciendo. Apotym co
 Primatiali Xcia Jm. prudentie et perspicacie
 ktora pewnieby niedata byta perversis et alie-
 nis eddis, ani mentem ani manum apponere.
 W interim namieniorz, in expectatione dal-
 szęch pomyslniejszých wiadomosci zostawam.

De Mr Suhm à S^e.
le Grand Chancelier de la
Couronne de Berlin le 8.
Decemb. 1725.

J'ay sollicité avec tout le soin imaginable la satisfaction aux griefs de S. A. Mgr l'E. veque de Varmie qui m'en a envoyé depuis de nouveau, de sorte, que j'ay été obligé de redoubler mes instances, et Mr le Baron d'Algen m'a promi, que je recevrai incessamment les réponses de la M^{te} Prussienne aux lettres du Roy et de Mgr l'Evêque, avec des résolutions satisfaisantes sur les griefs, hors ceux qui regardoient le Militaire, qui étoient d'un plus difficile discussion. Mais la M^{te} Prussienne étant aussi à cet égard dans les meilleurs dispositions du monde, il espéroit, qu'on trouveroit des expédients pour accommoder toutes choses d'une manière satisfaisante, et qui empêcheroient, que pareils excès, qu'au fond la M^{te} Prussienne n'avoit garde d'approuver, n'arrivassent plus.

Ce Ministre s'est remis au reste à la réponse de la M^{te} Prussienne envoyée à Mr de Schwerin sur la Lettre du Roy, que j'avois présentée icy, et qu'il ne doutoit pas qu'il ne fut trouvée satisfaisante, et par rapport à la susdite Lettre Royale et à l'égard des représentations, que j'avois eu ordre de faire à la M^{te} Prussienne et à son Ministere.

C'est de quoy j'ay crû devoir faire rapport à V^{re} Excell^{te} me recommandant d'ailleurs au honneur de ses bonnes grâces je suis p.

Od JmX^a Podkanclerze-
go Koron^o do Jm Pana Kan-
clerza Wojsk^o z Warszawy
d 12. Xbris 1725.

Posyłam Copias Responsu Brandeburskiego Umdu
Dobr. takież i drugie Xiii Jm Prymasowi i Xiii
Jm Biskupowi Krakowskiemu posłę, adjuengo takież
Copias Responsu Jm X^a Nuncjusza, z którym widzę, iż
optatam finem nie przysiężemy, trzeba pręsto udać się
do Rzymu, i gdybyśmy mieli jaki projekt, toby się
postał à Mr le Comte Lagnasco, Powiadając mi JmX.
Reverendy Koron^o, że JmX. Nuncjusz urget, aby Comte
nie dał mu in scripto receptum a Jurisdictione
in spiritualibus, alias polki tego nie uszyją, expedy-
cji nie odbierze, ja go tu comforto, ale nie wiem jak
dalej będzie, bo jeżeli expedycji nie odbierze na trzy
Krole, to mu Lagnasco zabierze ratę, ponieważ
in annum gratia przysiężono. Mr le Marquis
de Fleuri ma jechać do Wiednia. Zostawiam i

Respons naten List
d 16. Xbris 1725.

Dziękuję umiżenie Wm Panu za skuteczną obicia-
ną komunikacji Responsow tak do JmX^a Nuncju-
sza jako i do Dworu Berlińskiego. O do pierwsze-
go sensu meo przez wszystkie raje expedit, aby
JmX^a Deputati, którzy spunkta z woli JmX^a mji
oddali JmX^a Nuncjuszowi, i otrzymali byli, jako
mu Wm Pan oznajmił, Declarationem Suspensionis
executionis Sanctorum Curie Romanae, aby mówić
iż JmX^a visent fortiter o satis faciendo, tute de-
claracji. Jak da Bóg in tempore od JmX^a mji profero

zjedziemy się do Warszawy o tym się naradzić będziemy
mogli, o projekcie porzucim się, o zajęciach activa-
tem Jm Państwa Grafa zapasła, ale de modo trzeba po-
myśleć o wznowie się, mainly w należytą refleksję
novellam Legem o dawniejsze. Co się tyczy Responsum
ode Dworu Berlinckiego, poszedłem go dobrze nie czy-
tałem, bo też bardzo erronee jest przegusany, że w wie-
lu miejscach o sensu się domyśleć trudno. Ale
dajże Bóg za przybyciem do Warszawy na przyszłym
Congresie nie trudno będzie ex communi sensu poprze-
sentatorem et iustitiam. Raz tylko wspomnę Jm Państwa
Wojewodzie Mazowieckiemu o Jm Państwa Marszałkowi
Wojewodzie Mazowieckiemu wszystkich transakcji o expedi-
cji communicować, dla wzajemnego przygotowania
wielkich onychże sentimentów. Ateraz r. r.

O Jm Państwa Kanclerza Wo-
wotego Jm Państwa Podkanclerza
go K. o 22. Xbris

Wiadomość niespodziana de facto inopinata s. p.
Jm Państwa Wojewody Chełmskiego jako mnie admirande
perstrinxit, tak w upokorzeniu się należałym sub
manu potenti Dei odemnie Christiana pietatis suf-
fragia elicit. O słabości zaś dowiedziawszy Jm Państwa
pa Chełmskiego sparso ramori ja fidei adhibere
nie mogłem, ile kiedy mi ta powata przyniosła listy
de 16. currenti ad Starogrodu pisane, żadnej o tym men-
cji nie zawiera, o Jm Państwa Kapłani Cyprianie Cyprianie
juter od Jm Państwa. Pominęto cum futura successi-
one constitutas tenże w dalszych znajdować się
nie o tym w listach swoim nie pisał, o któregoś napy-
prze, o napyprze takowa mogła być wiadomość,
daremnie ptonną tą wieść, o insinuaacya zatra-
dnuć się

Dnia się z uelut oholiznowi, oltorych da Pan Bog
 ad coram. Dla utrzymania Junis Majestatici Jkni.
 expedit jakom pisat, aby sebm Depucati do Jkni.
 urgant u Jm. Nunquid satsfactionem Declaracij
 suspensionis executionis Decretorum w Rzynie. a
 zatym y Jm. Refrendarzewi Krownemu, m. Panu
 etym Recepu, oltorym Wm Pan racy, sz namieniac,
 non expedit attendere, oltym da Bog ad coram. In
 terca wyraziac nalezy te podziqowanie Wm Panu
 za Declarowanj Communiacy Jhm Panon. Wojew.
 wodzie Mazowieckiemu y Marszałkowi W. Krown. m.
 m. Panon wiadomych Expedycy, przy uprzejmych porin-
 szowaniu Savi Natalis Domini oswiadczam się cum
 infinitis votis, aby supremus rerum et temporum
 Authr, jakonayoficie Wm. Pana cumulare ra-
 cys benedictionibus. a ja abym mogt demonstrare
 jako jestem p.

Billet du Roy.

Monsieur le Grand Chancelier de la Couronne,
 Je viens d'être informé de Rome, que l'on a enfin
 accordé la Prevoté de miechow a Mr l'Abbé Roz-
 drakewski Refrendaire de ma Couronne, mais avec
 une clause, qui porte un prejudice considerable
 a mon Droit Majestatique, que j'ay sur la Collation
 des benefices sçavoir: On luy a oté la Jurisdiction
 spirituelle, on a substitué un Supérieur Clausal
 pour lequel on a retranché quelques villages appar-
 tenants au Prevot, et l'on a deplus adjugé aux
 moines tout le Revenu, qui provenoit pendant la va-
 cance, de sorte, qu'avec les depenses, que le dit
 Refrendaire a faites en menant le Pces a Rome, et
 qu'il fera encore pour les Bulles, tout cela diminue

beaucoup mes graces, et fait un grand dévot aux
 effets de l'abbé. Cependant pour le dédommager
 en quelque façon de tant de dévot, la même Cour
 de Rome a voulu lui accorder la rétention de la
 Prévôté de St. Michel à Cracovie, dont il est en
 possession. Or il me souvient, que cette Prévôté
 à Cracovie étoit promise à Mr l'abbé Sieninski
 lorsque le Référendaire parviendroit à la posses-
 sion paisible de celle de Miechow. A présent que
 la chose s'est tournée autrement, je souhaite
 que vous reteniez la Présentation, qui est entre
 vos mains à la Prévôté de St. Michel à Cracovie,
 jusqu'à ce, que Mr le Référendaire n'ajuste
 pas ses intérêts. En attendant Mr l'abbé Si-
 eninski peut être assuré de ma grace, qu'entre
 premières vacances Ecclésiastiques, qui se presen-
 tent dignes de son mérite, j'aurai soins
 de l'en récompenser, conformément à ma promesse.
 Sur ce je prie Dieu qu'il vous ait Monsieur le
 Grand Chancelier de la Couronne en sa sainte et
 digne garde, Donnée à Varsovie le 19. Xbre 1725

Auguste Roy

Au Roy de S. E. M. le
 Grand Chancelier de la
 Couronne à Kupiski le 19. de
 Xbre 1725.

Sire.

Ayant reçu les Ordres de Votre M^{te} du 19. de ce
 mois donnés à l'instance de Mr l'abbé Rodma-
 zeuski sur le point de mon départ, pour retourner
 aux pieds de Votre Majesté, j'ose supplier très hum-
 blement

humblement V. M. de m'accorder ce petit délai,
à pouvoir représenter à V. M^{te} de bouche / si il
plaît à Dieu / mes petits réflexions sur leur conte-
nu. En souhaitant cependant de pouvoir rem-
plir toujours mes devoirs dans l'accomplisse-
ment de toutes les volontés de V. M^{te} je suis a-
vec toute la soumission

De Jm^a Referendarza
Koron^a do Jm^a Pana Kancelerza
Woj^a

Nimogę tyłko glorianter kaszyc, cae się, tudzież
et prospere procedere w dolowymy tasce z prote-
ciji Jm^a Pana y Dobroga mego osobliwego, z ład
zawsze władzy obywatelskiej i kadieran wszelkie preśidi-
um tutamen et omen. Naktorym fundamencie ugrun-
towawszy wszystkie sprawy y interesso moich non levia
momenta podałaty czynię rekurs do doświadczonego
respektu. Tuszę ze upamięci Um^a Pa^a jest, iż po mi-
toriiwa. Kt^a m^a i Nominatę moję, były tak na Re-
ferendarza Koronę jako y Proboszewa Miechowskie z re-
tencyi, Opactwa lubińskiego sam sponte otrzyma-
tem y p^a raten czas Nominacyi y Prezenty Proboszewa
Jan^a Michałkiego in personam Jm^a Leminskiego
Dziśiana miechowskiego M^a Pa^a która na te re-
ktore nie tylko wielka Jmienia godność y Powagi
Kwilewskiej przy wielkiej Pięści Koronę, lecz y
Rzecz, całość y Prawy obow, dzierżawę y utrzymanie
związan być, ale post actualen assecuratorem p^aci-
ca possessionis Proboszewa Miechowskiego cum reali
retentione Opactwa lubińskiego, y przez pełny
Skrzyp submittowatę się być Jm^a Dziśianowi
Bor^aam conditionalter ad resignandum tegor^a Pro.

bostwa J. Michalskiego. Teraz zaś liczę po tak
 długiej expectatynie y uniwersałach, które przechodzą
 na 27. licę moją z ekspedycji Rzymskiej, spodziewa-
 tem się responsuram vot. satisfactionem, aże na
 spodziewanie zbawie opaczny odbieram resolution,
 względem Probstwa Miechowskiego, od którego kilka
 ksiąg dobrych ujęto, y klasztorowi nietylko ustąpi-
 ciu kazano, ale też Oremur annum gratie zapłaciu
 przysądcono. Insuper pretendując notabilem summam
 ad expedycję Jus Collationis beneficiorum in bonis Pre-
 positura diego. Dzielęcinę w Miechowie Probstwu
 należącą in perpetuum klasztorowi appropriate, z ku-
 niości mojej Lubuskiej przez dwadzieścia kilka lat
 wzięwszy będącemu desistere użyc, gdy tedy ta gratia
 z Rzymkiej diwizji tak extenuata, z której ze remon-
 strowania summam intereju mego injuriam, ponieważ
 przez odłączenie kilku tysięcy. intraty, y przysądzonych
 ratk. anni gratie szkodę znaczną poniósł, ale też
 ztem się już apokrywował. Probstwo J. Michała uży-
 gnowa. Co considerato et attentis expensis et sumpti-
 bus, które przez tak długi czas podjęmowatem zaporę-
 cęszy się na to. Na ostatek resolutum nihil tale
 procurantem nec ominantem mnie przytytnie Probst-
 wie J. Michała conservari. ajako skuteczniego
 konfrunaga pender od osobliwej łaski y protekcji
 Mm. Pana D., tak supplikując omeublizenie jego, maie
 wszędy, ztem się znacznie zadług, na ten interes, y z
 bardzo bybyła mała consolacja na cale życie moje,
 gdybym miał destitucję tego Probstwa J. Michała
 zohatym oraz destitucję zdalekich nadziei, ile gdy
 ex parte niezmieszua mego. co samo commiserationem
 wzbudzi moze / widoczna capacitas olazga wa-
 cywaie sobie nie moze ex occurrentiis tego, czego zażąda
 podać się należy Jm. X. Pielianowi prz. Panskiej
 prz. dekanu

juxta declarationi Joki mji y teskawey Umk Paj pro-
 mogi, natenekas, gdy curata aequivalentia Probo-
 stwa So Michata, ktorych ty le sie trafia ożesnie ty-
 sicy trzech set szotyca, albo y dwoyga podawac sie
 beda disponenda, in favorem Jm. x. a Dziekana ktore-
 mu, a wy. Umk Paj D. extraditionem Prezenty denegare
 racyt, unizenie suppliciu, boe y te jiszcie officiosa
 resignatio procedere powinna / suffragatur mi hoc
 in passu tasla Jki mji y Umk Paj D. cynioz mi spr-
 awliwosc wposadzi gmiennu upadley fortu neli moiey
 o moich, ktorzy sie wszędy zaszczycamy wielkim Jezo y
 Jm. Dobrodziepli Jmieniem, ktorzy niech mi sie godzi
 moie przypisac naymizszy venerayr, y to Jm. x.
 Dzielanowi tym sprowem nie zagrodzisz wondow.
 Do wszelkiego ulontentowania Jezo, mnie zas state-
 cka in fidissime pectore wypraszisz woziecznosci spor-
 sy, zutoma y tiaz prz nastempuicy swigt chwa-
 leonych Wroczysta wposuinna idze congratulaya
 zytę, aby ubostwiona ta Dziecinna infantilibus
 suis tanis, prz dugoletnim zorniu, wduzie lata
 maturam prosperitatem auesim Umk Paj Dobrodziepli
 obliget et invinulet. Mnie zas sufficient in profun-
 disima veneratore byq.

Respons na ten List
 z Kypish d 29. Xbris 1725

Abym mogł zawsze dawac skuteczne dowody
 ochotney applicacyi ad usus et commoda Umk Paj
 y ile mozna wzadana Desiderijs Jezo respondere sa-
 tisfakcy. nieustanne u mnie jest votum. W tym
 zas Jnteresie, ktorzy mi Umk Paj. novissime racyt
 exponere, jako ex vi Ministrii mei jestem ansi-
 us sam Umk Paj maturo judicio suo perpendere
 a ora y to moie insinudayq admittere zechcesz, aby

nie dopuszczając Łacnemu Jmieniu: swemu ad pectus
 se notam, ratorumby Regia in suas postestates
 miake incusare Convulsiones Jurium Majestatis
 nam propter otrzymanie y excludzyc dotychczas
 y niesty chary z Regnu expedycy, utora se meliora
 liter z satisfakcy publicany y ulcontentowaniuem
 Wm Pa mam wielka uprosi ktasce Boskie, y wzpa-
 uedliwosci Oyci Swietego za odebranymi nalezytemi
 informacyami y reprezentacyami z przyslego da Padoz
 Congressu przy instancji Jmiej. Papieskie, latory przy
 wystawie sauy wielkosc, repetit, amizeli Ante cesso-
 rium Jmiej apud S. Sedem jure merito miei poimien,
 A wszakze mamy swieze dowody, kijas fidei y
 przylatady w domu moim, ludy bonem S. p. Xiiu Jmiej
 Prymasowi Bratu y bratowiem memu ostradebatur in
 urbe na Opactwo Tyndelie, ex instinctu ^{monachorum} y inter-
 sowa in promotoru expedycy sine mentione Jmiej
 Patronatus Regij, takowey expedycy non exportavit
 y wolat per moram sanare rrety, amizeli juribus
 Corone byraymney prejudicare; azatym dano export
 nalezyta expedycy zspecyfikacy ejusdem Jmiej Patrona-
 tus. Jest swiezsze exemplum w expedycy Bislupe-
 stwa Warminskiego, alez o tym y o innych obli-
 cawciach jebius explicowac sie beda, jak da Boy pre-
 xedien stanę w Warszawie. Jstena za powinow-
 nie Natalis Domini Dziekujcie, y wzajemne vota in
 rem et prosperitatem Amm Pana sperando, znam
 sie bydx na zaurze

Do Xcia Jmiej Prymasa od
 Jmiej Kamlerza Wzro d. ib.
 Xbris 1725.

Zadnego niechasc quacice momento y osobnego
 do redogmicy obligacy moich Wzro Xcia Jmiej Dni

y na zgon

zgonie Roku terazniejszego odzywam się do wasznej
 Sympliciter et cum infinitis votis pro prolonga-
 tione sacri Natalis Domini. Aby ten Supremus rerum et
 temporum author dał szerzeliwie konarze z chodzące
 y zaciętnie następujące wpozne wieki lata, y aby
 cum incrementis annorum augeretur in rem vey
 xley mści, koscioła. Bozego y Ojczyzny naszej cele-
 stium benedictionum pomysłne skutki, a mnie aby
 uszykując razyl porządane szersze nadchodzący nowy
 rok y uszykując inne dowoli woje zaciętnie y kon-
 ckie pod starzym szerszym y charakterem, którym się
 pisze nasawrze.

P. J. Musiates Wuxapni mnie od Jmci Pucheta wia-
 domosc jaka wyszła z Rzymu na Pwbytwo Miechow-
 skie ekspedycja, ze nietylko w niej absolutne jest
 expunctum Jus Nominationis seu Presentationis
 Regis, ale jeszcze per Decretum Syniculi y Lubin-
 ski Klasztor obligowano, aby się poddaly pod Kon-
 gregacya przez Xamirickiego wmiestionę. Ma-
 krol Jmci postac do Jmca Nuncjusza z expostula-
 cya, Xofquia Jmci Podhanierzego Litto y Jmca
 Podhanierzego Wielkiego Kinn, aby te prejudicia
 amoveantur et reparentur, y zehy executioni
 Decreta non mandentur in promissis. Panu
 zas Rybakowskiemu, zleu tem aby napisal Moni-
 torias Regias, tak do Konwentu Miechowskiego
 imputando, ze się to ex instantia ich w Rzymie
 stało, aby się starali o reparacya y restitucya
 attentatorum sub pana sequestrationis Bonorum
 jako y do Syniculi y Lubinskiego, aby in deroga-
 tionem Juri Majestatis nullas novitates z Rzymu
 injunctas sine scitu Regis et Reipub^l admittant sub
 ydem panis.

À S. E. le Nonce Apostolique
de S. E. le Grand Chancelier
de la Couronne de Russie
le 10. Xbre 1725

Comme je desire constamment de pouvoir témoigner
~~toujours~~ à V. E. ma veneration et mon attention,
ainsi je ne saurois manquer de lui en donner des
marques à l'occasion des Fêtes prochaines de Noel
et de la nouvelle année. Je vous les souhaite Mon-
seigneur très heureuses avec d'autres ~~in~~ombrables, et
je fais des vœux sinieres, que V. E. après avoir employé
pendant son Ministère ses grands talens, et ses soins
à l'entretien d'une bonne intelligence entre les deux
Cours arrive aux plus hautes dignités de la sainte
Eglise, en jouissant des toutes les félicités possibles.

À S. E. le Feltmareschal
Fleming de S. E. le Grand
Chancelier de même date.

Quoy que je souhaiterois de pouvoir marquer
à V. E. par des effets les sentiments de mon cœur
pour Elle pleins de respect et d'affection, mais la
circonstance des fêtes prochaines de Noel et de la
Nouvelle année voulant, que je les lui témoigne
même par des paroles, je m'acquies de cette obliga-
tion avec bien du plaisir. J'en félicite V. E. et je
fais des vœux au Ciel, que Vous ayant donné
Monseigneur dans cette année des gages si précieux
de ses benedictions par votre mariage avec une
Epouse si estimable par son sang glorieux, et par
ses vertus et par la naissance du réverend de votre
très illustre Nom, et des vos merites, qu'il Vous le
continue aussi bien pour l'année suivante, que
pour

pour d'autres sans nombre comblant des toutes
sortes des prospérités et des contentements de V.E.
S.A. Madame Son Epouse, Votre cher fils et toute
vostre posterité. Je suis p.

Au même Comte de Flem-
ming de S.E. Mgr. le Gr. Chan-
celier de la Couronne le 30.
Xbre.

En remerciant très humblement V.E. pour l'hon-
neur de son souvenir et de ses vœux à l'occasion
de fêtes et de la nouvelle année, je réitère les miens
exprimés dans ma précédente pour toutes les félici-
tés de V.E. La destination d'un Sénateur pour
assister Son Altesse Royale et le choix de Mgr. le Pa-
latin de Plock, trouveront un applaudissement uni-
versel. Comme je pars en peu de jours pour par-
ticiper à la joie de l'heureuse arrivée de Son Al-
tesse Royale à Varsovie, ainsi sans m'étendre sur
d'autres choses, en souhaitant avec empressement
par beaucoup des raisons, que les représentations
de V.E. alléguant de la foliation des charges vacantes
fondées sur l'expérience de bons effets par le
passé, aient le succès très désiré et nécessaire
pour le bon service de Sa Majesté, je suis avec
tout le respect.

Od Krola Imi do Metro-
polity Ruskiego.

Przewielebny w Bogu Wprzymie Nam mity. Po-
dam tu jest Memorjat do Xcia Do Honorabiego
Ministra Petno moinego Najasn. Karow. Jeym.

za Mieszczanami Szloutuskimi, Orszańskiemi, y Dambrowskiemi przeciwko Wielebnemu Czarniauskiemu Archidjakonowi Białoruskiemu, oto że ich miał do Trybunału Wojska Litwa złożyć Religiję y o Cerkwie powożącą, y jakoś Delict był kondemnatę na nich strącać aby ich Cerkwie Blacko chrystowe z Bożnicami Sydouskimi były zrownane, y przywożące niby do Exekucyi ten Delict, Wozy z towarami na kilka tysięcy złotych, miał im violenter zabrac. Więć że sprawy o Cerkwie podług quisania Constitucyi Koron y Wojska Litwa niegdzie indziej tyłko przed nami y Sądami Naszemi Relagijnem Forum naznaczone sobie mają, y Unii Niemców Religiję Grecką żeby nie przenażabali, surowo temże Constitucjami jest zabazano. Tedy po Uprz. Węj pilno tego zdamy, aby Upr. Węj z Władzy Suw. Pasterskiej przerzuczonemu Wielebnemu Czarniauskiemu Archidjakonowi Białoruskiemu miał inhibere, aby pomienionych Mieszczan Szloutuskich, Orszańskich Dambrowskich więcej złożyć Cerkwionych do Trybunału Wojska Litwa niepowożać, ani onych Exekucjami aggrawować, oraz zabrane Wozy z towarami instancie tymże Kupcom oddać rozkazać, a to dla catorci Praw Religiję Grecką słusznych, Co ze Uprz. Węj uczyni płam jistemy. Dobrego za tym od Pałacu Uprz. Węj złykny Zmowa. Dan w Warszawie Dnia Mscia Roku Panstwiego
MDCCXXV. Panowania Nępy. XIX. Roku

ri-
by
la
e
in
ll-
m
y
ly
Pr-
aby
ch
Ty-
el-
ea-
g
ta-
the
lu

